Akcióban az SS

Az SS bűntettei
a bizonyítékok tükrében

ZRÍNYI KIADÓ

BUDAPEST, 1960

A mű eredeti címe:
SS IM EINSATZ
Kongress-Verlag Berlin, 1958
4. kiadás

Kiadta az Antifasiszta Ellenálló Harcosok
Német Demokratikus Köztársaságban működő Bizottsága

Fordította:
SZEGŐ ISTVÁN

A
31822

JATE Egyetemi Könyvtár

J000137767

A KIADÓ ELŐSZAVA

Nemrégiben múlt 15 éve, hogy a Szovjetunió és a vele szövetséges hatalmak hadseregeinek csapásai pontot tettek a hitleri fasizmus és az SS dicstelen tevékenységének végére. A szövetséges hatalmak Nemzetközi Katonai Törvényszéke a nürnbergi tárgyaláson bűnös szervezetnek nyilvánította, feloszlatta és örök időkre betiltotta az SS-t. Felelős vezetői ott ültek az emberiség ítélőszéke előtt, a vádlottak padján, s felelniük kellett gaztetteikért. S hosszú évekig úgy látszott, mintha ez az ítélet végleg lezárta volna ezt a kérdést.

Sajnos, nem így történt. Még fel sem száradtak a könnyek az SS haláltáborokban elpusztult milliók kevés megmaradt hozzátartozóinak arcán, Nyugat-Németországban máris széles kampány indult az SS rehabilitálásáért. Azóta is egymást érik az úgynevezett „hagyományápoló" szövetségekben tömörült SS-találkozók, s ezek pódiumán nem egy, egykor elítélt, volt háborús bűnös szónokol. Nyugatnémet kiadók egész sora foglalkozik a volt SS-vezetők emlékiratainak kiadásával. Az utóbbi időben egymást érik az antiszemita atrocitások. S a bonni kormány, semmibe véve a Nemzetközi Katonai Törvényszék ítéletét — egész SS-kötelékeket vesz át a Bundeswehrbe, hogy revansvágyainak valóra váltására használhassa fel a NATO keretében. S az SS rehabilitálására irányuló propaganda Nyugat-Németországon kívül is termékeny talajra talál, hiszen már-már kezd feledésbe merülni az SS igazi tevékenysége. A fasiszta német hadsereg s különösen az SS-hadosztályok „katonai erényeiről" sokan még ma is

hazug illúziókat táplálnak. Ilyen körülmények között hallatlanul aktuális ennek a dokumentumkötetnek a kiadása.

E kötet dokumentumai a rideg tények hangján beszélnek. Eredeti kormányrendeletek, jelentések, parancsok, őrszolgálati naplók, orvosi kísérleti jegyzőkönyvek, tanúvallomások, vizsgálati jegyzőkönyvek rideg stílusában feltárulnak előttünk az SS „dicső haditettei". A kiadó úgy gondolja, hogy a dokumentumok önmagukért beszélnek, ezért kerüli a felesleges kommentárokat. A kötet terjedelmének csökkentése érdekében az eredeti okmányok fakszimiléinek közlésétől sok helyen eltekintettünk, s többnyire csak az esetben hozzuk ezeket, ha nagyón fontos okmányról vagy olyan tény dokumentálásáról van szó, amelynek cinikus embertelensége és aljassága már szinte meghaladja az emberi felfogóképesség határait.

A kötet rendkívül nagy terjedelme bizonyos kihagyásokat tett szükségessé. A rövidítésnél elsősorban a képanyag és a fakszimilék egy részét mellőztük, s néhány olyan okmányt, amely magyarországi viszonylatban kevésbé érdekes. (Ezek azonban könnyen megtalálhatók az eredeti német kiadásban.) Arra törekedtünk, hogy a kötet koncepcióját érintetlenül megőrizzük. Véleményünk szerint ezt sikerült is elérni.

Az eredeti okmányok fotokópiáit a Német Demokratikus Köztársaságból, a „Kongress Verlag"-tól kaptuk.

A fordításnál elsősorban a szöveghűségre ügyeltünk. Természetesen közöljük a helyszűke miatt kihagyott eredeti okmányok (fakszimilék) pontos fordítását is. Arra törekedtünk, hogy az olvasó e dokumentumok alapján valósághű képet alkothasson az SS tevékenységéről s a fasizmus lényegéről.

Biztosak vagyunk benne, hogy dokumentumkötetünk eléri ezt a célt.

A kiadó

A NÉMET KIADÁS ELŐSZAVA

Ez a könyv az SS bűntetteiről szóló jelentések és bizonyítékok gyűjteménye. Különösen nagy jelentőségűek ezek közül a nürnbergi Nemzetközi Katonai Törvényszék kihallgatási jegyzőkönyveiből vett részletek. Ismeretes, hogy az Egyesült Államok, Nagy-Britannia, Franciaország és a Szovjetunió képviselői a nürnbergi perben bűnös szervezetnek nyilvánították az SS-t. Ennek szervezeti felépítését és kialakulását a nürnbergi ítélet szövegéből vettük át.

Számtalan ember esett áldozatul az SS-nek, a Hitler-fasiszták mindig mindenre kész bűnbandájának. Terrorjuk először a német antifasiszták ellen irányult. Ők voltak „Hitler első hadifoglyai", százezerszámra tartóztatták le, kínozták meg és vetették börtönbe őket. Velük töltötték meg az SS őrizte koncentrációs táborokat; ilyeneket később százával szerveztek az egész megszállt Európában. Németország és az elfoglalt országok zsidó lakossága ellen az SS hajtotta végre a megsemmisítő akciókat. Hatmillió ember pusztult el ezek során. Hitler megszálló seregeit mindig SS-kötelékek követték, és minden leigázott országban borzalmas terror-rendszert valósítottak meg. Legyilkolták vagy koncentrációs táborokba hurcolták a legjobb hazafiakat. Az SS foglyaiból, ezekből a szakadatlanul éheztetett rabszolgamunkásokból végső erejüket is kipréselték az I. G. Farben, Krupp és a többi német konszern javára. A betegeket és munkaképteleneket megsemmisítették. Orvosi köpenybe bújt SS gonosztevők számos foglyot öltek meg kísérletezés közben. Ahol különös kegyet-

lenséggel bántak ártatlan emberekkel, a Hitler-fasiszták mindenütt az SS-t vetették be. A Gestapo és az SD**, az SS halálfejes kötelékek és a Waffen-SS*** Európa-szerte egyet jelentettek a terrorral és a gyilkolással. Nem lehet kitörölni az európai népek emlékezetéből a szenvedések színtereit: Sachsenhausent és Buchenwaldot, Dachaut és Ravensbrücköt, Maidaneket és Auschwitzot, Mauthausent és Bergen-Belsent; örökké vallanak az SS bűneiről a mártír-városok: Lidice, Oradour-sur-Glane, Marzabotto és Varsó.*

*E barbár tettekről szólnak a könyvünkbe gyűjtött dokumentumok és eredeti jelentések. Miért van szükség ma ilyenfajta adatgyűjteményre? Azért, mert az SS bűntettei részben már feledésbe merültek. Nyugat-Németországban évek óta tervszerűen igyekeznek rehabilitálni az SS-t, és egykori tagjai számos egyesületbe tömörülnek a „hagyományok" ápolására. Hiába szögezte le a szövetségesek közös nyilatkozata, hogy az SS bűnös szervezet, már kétségbe vonják bűneit. E dokumentumok teljes mértékben bizonyítják a nürnbergi ítélet megállapításait. Annál is inkább sürgető feladat ezek közrebocsátása, mert a volt SS-tagok ez idő szerint már ott vannak a bonni Bundeswehr**** soraiban.*

Az SS rehabilitálása ellen a tiltakozás vihara tört ki Németországban és egész Európában. Az Ellenállás Harcosainak Nemzetközi Szövetsége (FIR) az alábbi nyilatkozatot tette:

„Fegyvert és parancsnoki beosztást adni ezeknek az embereknek, akik felelősek más népek ellen — és a német nép ellen is — elkövetett bűntettekért, egyenlő milliónyi áldozatuk kigúnyolásával; kihívás mindazokkal szemben, akik hazájuk szabadságáért harcoltak. A német szövetségi kormány döntése éles ellentétben áll a szövetséges hatalmak egyezményével, és világosan mutatja, milyen veszéllyel fenyegeti Nyugat-Németország újrafelfegyverzése a többi népet."

Ez a véleménye Hewlett Johnson, canterburyi érseknek is:

* Gestapo (Geheime Staatspolizei) = titkos államrendőrség.
** SD (Sicherheitsdienst) = biztonsági szolgálat (a náci párt szerve).
*** Waffen-SS = fegyveres SS.
**** Bundeswehr = szövetségi haderő, a nyugatnémet hadsereg.

„A bűnös SS volt tagjainak bevonása a Bundeswehrbe a béke jövőjét... fenyegeti — írja. — A nürnbergi ítélet ilyen kigúnyolása bizonyítja, hogy a bonni kormány nyíltan revansháborúra gondol."

De mindenekelőtt a német népnek kell hangját hallatnia, hogy megakadályozza az SS újrafelfegyverzését a szövetségi köztársaságban. Ez az adatgyűjtemény számtalan érvvel gazdagítja és erősíti ezt a tiltakozó mozgalmat.

...E gyűjtemény célja, hogy... felvilágosítsa a népeket a Hitler-fasizmusról, és leleplezze mindazokat, akik ma is készek megismételni a Hitler-fasizmus gaztetteit.

Annál is inkább szükséges ez, mert még nem küzdötték le mindenütt a fasizmus veszélyét. A fasizmus jellege mindenütt azonos, Németországban és Olaszországban, Spanyolországban és Magyarországon. Éppen a magyar események bizonyítják, hogy a Horthy-fasiszták 1956-ban ugyanolyan kegyetlenül bántak a haladó emberekkel, mint egykori magyarországi uralmuk és Hitlerrel kötött szövetségük idején. De fasiszta csoportok léptek színre 1956 őszén a nyugati országokban, Franciaországban, Olaszországban és Dániában is. Francia munkásokat gyilkoltak le, köztük a spanyolországi nemzetközi brigádok egyik volt harcosát.

Ebben a helyzetben ez a dokumentációs gyűjtemény voltaképpen felhívás: torlaszoljuk el az utat az SS feltámasztására irányuló próbálkozások előtt. Minden jóakaratú emberhez szól ez a könyv, mert együttes fellépéssel meggátolhatjuk, hogy még egyszer fegyver kerüljön az SS kezébe. Legyen ma is jelszavunk a Hitler-fasizmus legyőzőinek 1945-ös követelése:

Soha többé SS-Európát!

Dr. Heinrich Toeplitz,
a Német Demokratikus Köztársaság
Népi Kamarájának képviselője,
a FIR főtanácsának tagja.

I.

Itélet,

melyet az Amerikai Egyesült Államok, Franciaország, Nagy-Britannia és a Szovjet Szocialista Köztársaságok Szövetsége hozott az SS, a Gestapo és az SD felett a béke elleni bűncselekmény, háborús bűncselekmény, és az emberiesség elleni bűncselekmény miatt

A GESTAPO ÉS AZ SD FELÉPÍTÉSE ÉS ÖSSZETÉTELE

A vádhatóság bűnösnek nyilvánítandó csoportnak vagy szervezetnek minősítette a titkos államrendőrséget (Gestapo) és az SS birodalmi vezetőjének biztonsági szolgálatát (SD). A Gestapo és az SD ügyét azzal az indoklással foglalta egybe, hogy ezt szükségessé teszi a két csoport közötti szoros együttműködés...

Első ízben 1936. június 26-án kapcsolták össze a Gestapót és az SD-t, amikor Heydrichet, aki addig az SD főnöke volt, kinevezték a biztonsági rendőrség főnökévé.

A biztonsági rendőrség a Gestapót s a bűnügyi rendőrséget is magába foglalta. Az SD addig az SS, 1934. június 4-e után pedig az egész náci párt titkosszolgálata volt. A Gestapót a különböző német szövetségi államok politikai rendőrségének azokból az erőiből állították össze, amelyeket Himmler személyes vezetése alatt és Göring támogatásával egyesítettek. 1936. június 17-én Himmlert nevezték ki a belügyminisztérium alá tartozó német rendőrség főnökévé, és mint SS birodalmi vezető és a német rendőrség főnöke, egyszemélyben adta ki 1936. június 26-i rendeletét, amely egyfelől a bűnügyi rendőrséget (KRIPO),* továbbá a Gestapót is beolvasztotta a biztonsági rendőrségbe, másfelől mind a biztonsági rendőrséget, mind az SD-t Heydrich parancsnoksága alá helyezte.

A biztonsági rendőrségnek mint állami apparátusnak és

* KRIPO (Kriminalpolizei) = bűnügyi rendőrség.

az SD-nek mint pártszervnek ez az egyesítése Heydrich vezetése alatt, az 1937. szeptember 27-i rendelettel nyerte el végső formáját. Heydrichnek mint a biztonsági rendőrség és az SD főnökének alárendelt különböző állami és párthivatalokat ezzel igazgatásilag egy egységgé, nevezetesen a Birodalmi Biztonsági Főhivatallá (RSHA)* vonták össze, amely így egyidejűleg a Himmler SS birodalmi vezető alá rendelt SS főosztályok egyike és a belügyminisztérium egyik osztálya lett, Himmler, a német rendőrség főnöke vezetése alatt. Az RSHA belső felépítése mutatja, hogyan egyesítették a biztonsági rendőrség szerveit az SD szerveivel. Az RSHA-nak hét osztálya volt, kettő (az I. és II. osztály) igazgatási feladatokat teljesített. A biztonsági rendőrség a IV. osztály, a Gestapo legfelsőbb szolgálati szerve és az V. osztály, a bűnügyi rendőrség legfelső szolgálati szerve keretében működött. Az SD Németországon belüli tevékenységének fő szolgálati szerve a III. osztály, Németországon kívüli fő szolgálati szerve a VI. osztály, az SD „világnézeti" nyomozó szerve pedig a VII. osztály volt. 1939 novemberében, nem sokkal az RSHA megszervezése után, a biztonsági rendőrséget összeolvasztották az SS-sel; a Gestapo és a bűnügyi rendőrség összes tisztviselőjét, beosztásának megfelelő szolgálati rendfokozattal, átvették az SS-be.

Az RSHA megszervezésével a legfelsőbb fokon megteremtették az összetartozás külső formáját. Az SD e főhatóság keretében a biztonsági rendőrség titkos szolgálataként működött. A helyi szerveket is ehhez hasonlóan olvasztották össze. Németországban és közigazgatási szempontból a birodalomba bekebelezett területeken formailag különválasztották ugyan a Gestapo, a bűnügyi rendőrség és az SD szerveit, a gyakorlatban azonban mégis összeolvadtak, mert a biztonsági rendőrség és az SD felügyelőit a helyi SS és rendőrségi vezetők fölé rendelték, s ezenkívül a helyi SD egységek egyik fő feladatává tették, hogy a helyi Gestapo egységek részére titkosszolgálatot teljesítsenek.

* RSHA (Reichs-Sicherheits-Hauptamt) = Birodalmi Biztonsági Főhivatal.

A megszállt területeken már formailag is szorosabb volt valamivel a Gestapo, a bűnügyi rendőrség és az SD helyi szolgálati szerveinek kapcsolata. E szervek a biztonsági rendőrség és az SD helyi egységeire épültek, s az RSHA-nak és a megszálló hatóságok igazgatási törzsébe beosztott, Himmler által kinevezett SS és rendőrségi vezetőknek egyaránt alá voltak rendelve.

A biztonsági rendőrség és az SD szervei a megszállt területeken az RSHA különböző osztályainak megfelelő részlegekre oszlottak. Azokon a megszállt területeken, amelyek még hadműveleti területnek számítottak, vagy ahol a német közigazgatást formaszerűen még nem vezették be, a biztonsági rendőrség és az SD szervezeti felépítése csak kevéssé tért el az előbbitől. A Gestapo, a KRIPO és az SD tagjait katonai szervezethez hasonlóan az ismert bevetés-különítményekbe és osztagokba vonták össze. Ezekben a Gestapo, a KRIPO és az SD állományába tartozók foglalták el a vezető beosztásokat és segédszemélyzetként a rendfenntartó rendőrség, a Waffen-SS, sőt a Wehrmacht* tagjait vették igénybe. Ezek a szervezetek közvetlenül az RSHA alá tartoztak, hadműveleti területen azonban az illetékes hadseregparancsnok hadműveleti vezetésének voltak alárendelve.

Mindebből kiviláglik, hogy tevékenységüket illetően a Gestapo és az SD egyaránt fontos és egymással szorosan összefonódott csoportok voltak a biztonsági rendőrségen és az SD-n belül. A biztonsági rendőrség és az SD egyazon parancsnokság alá, előbb Heydrich, később pedig Kaltenbrunner, a biztonsági rendőrség és az SD főnöke parancsnoksága alá tartozott, és egyazon vezető szervük volt, az RSHA; megvolt a saját szolgálati útjuk s egyazon szervezetként tevékenykedtek Németországban, a megszállt területeken és a közvetlen hadműveleti területen egyaránt. Az alatt az időszak alatt, amellyel a törvényszék elsősorban foglalkozott, a biztonsági rendőrség és az SD beosztásaira pályázók ezekben az alcsoportokban, vagyis a Gestapo, a bűnügyi rendőrség és az SD keretein belül részesültek kiképzésben...

* Wehrmacht = haderő, itt: a hadsereg.

Bűnös tevékenység

A Gestapo fő feladata eredetileg a náci rendszer ellen irányuló bárminemű ellenállás meghiúsítása volt, és ezt az SD támogatásával oldotta meg. Tevékenysége kifejtésére legfőbb fegyverül a koncentrációs tábor szolgált. A Gestapo nem vehette kezébe a koncentrációs táborok igazgatását, de az RSHA szerveként felelős volt a politikai foglyok táborokban való fogvatartásáért. Általában Gestapo-hivatalnokok hallgatták ki a táborokban őrzött politikai foglyokat.

A Gestapo és az SD foglalkozott az árulás címén emelt vádakkal, a sajtóval, az egyházakkal és a zsidósággal kapcsolatos kérdésekkel. Ahogy kiformálódtak a nácik zsidóüldözési tervei, szemlátomást nőtt a nevezett csoportok szerepének jelentősége. 1938. november 10-én a kora reggeli órákban Heydrich táviratban adott utasítást a Gestapo és az SD összes szervének az akkori pogromok megszervezésére, és elrendelte, hogy annyi zsidót — „főleg gazdagokat" — tartóztassanak le, ahányat csak be tudnak fogadni a börtönök, de különös gondjuk legyen arra, hogy az elfogottak egészségesek legyenek és ne túl öregek. 1938. november 11-ig húszezer zsidót fogtak el, és közülük sokat küldtek koncentrációs táborba. 1939. január 24-én Heydrich, a biztonsági rendőrség és az SD főnöke azt a megbízást kapta, hogy gyorsítsa meg a zsidók kivándorlását és evakuálását Németországból, és később, 1941. július 31-én azt az utasítást, hogy végérvényesen oldja meg a zsidókérdést a Németország uralma alá tartozó Európában. A zsidó ügyekért az RSHA Gestapo-osztályának Eichmann SS-ezredes parancsnoksága alatt szervezett különrészlegét tették felelőssé, s ez azután a zsidóprobléma megvizsgálása céljából bevetette saját ügynökeit a megszállt területeken. A Gestapo helyi szolgálati szerveit kezdetben arra használták fel, hogy a zsidók kivándorlását ellenőrizzék, később pedig arra, hogy Németországból és a háború alatt megszállt területekről egyaránt keletre toloncolják őket. A keleti front arcvonalai mögött tevékenykedő biztonsági rendőr- és SD-különítmények nagymértékben részt vettek zsidók gyilkolásában.

Az RSHA-ban működő legfőbb Gestapo-vezetés egyik különleges osztagát bevetették, hogy gondoskodjék a tengelyhatalmak által meghódított országokban élő zsidók Németországba szállításáról, a „végleges megoldás" végrehajtása végett.

A biztonsági rendőrség és az SD helyi szerveinek fontos szerepük volt a megszállt területek német igazgatásában. Részvételük módja kiviláglik az 1938 nyarán Csehszlovákiába tervezett betörés előkészítését célzó rendszabályokból. Biztonsági rendőr- és SD-osztagokat szerveztek abból a célból, hogy kövessék a Wehrmachtot Csehszlovákiába, és biztosítsák a politikai életet a megszállt területrészeken. Megtervezték, hogy a szóban forgó területeket eleve teletűzdelik az SD embereivel, s ők kartotékokat készítenek azokról a lakosokról, akiket felügyelet alatt kell tartani, illetve akiktől el kell venni útlevelüket, vagy akiket meg kell semmisíteni. Ezek a tervek nagymértékben módosultak ugyan, mivel lemondtak a Csehszlovákia elleni támadásról, a biztonsági rendőrség és az SD osztagait azonban mégis bevetették a katonai műveletek során, főleg a Szovjetunió ellen vezetett hadjárat alatt, s ezek az osztagok a polgári lakosság úgynevezett „megbékéltetésével" kapcsolatos kegyetlen rendszabályokat összekötötték a zsidók tömeges lemészárlásával. Heydrich adott parancsot, hogy rendezzenek összetűzéseket 1939-ben a német—lengyel határon, s ezzel kielégítő ürügyet teremtsenek Hitlernek Lengyelország megtámadására. A Gestapo és az SD egyformán részt vett ezekben a vállalkozásokban.

A megszállt területen — mihelyt már nem volt hadműveleti terep — a biztonsági rendőrség és az SD helyi szervei vették át a munkát. A biztonsági rendőrség és az SD rengeteg polgári személyt tartóztatott le ezekben az országokban, sokat embertelen körülmények között tartottak börtönben, a legaljasabb brutális módszerekkel bántak velük és sokat koncentrációs táborba küldtek. A biztonsági rendőrség és az SD helyi egységei túszok főbelövésében, családtagok letartóztatásában, terrorcselekményekben és szabotázzsal vádolt személyek törvényes eljárás nélküli kivégzésében s azoknak az „Éj és köd"-parancsoknak a végrehajtásában is részt vettek, amelyek alapján egy héten belül kivégezték, vagy — anélkül, hogy

előbb családjukkal és barátaikkal érintkezésbe léphettek volna — titokban Németországba hurcolták azokat, akik ellen a megszálló csapatok biztonságát veszélyeztető vétség állítólagos vádját emelték.

A biztonsági rendőrség és az SD szervei részt vettek a kényszermunkás-program végrehajtásában. Egyes megszállt területeken segítették a helyi munkaszervezési szolgálatot a Sauckel előírta létszám betöltésében. A Gestapo-parancsnokságok megbízásából Németországon belül kényszermunkásokat őriztek és e parancsnokságok utasítására körözték azokat, akik kivonták magukat a kényszermunka alól. Az úgynevezett „munkáskiképző" táborok is a Gestapo irányítása alá tartoztak. Jóllehet német munkásokat is küldhettek ilyen táborokba, elsősorban mégis a külföldi munkásokat sanyargatták bennük a német háborús erőfeszítések érdekében. A háború utolsó szakaszában az SS már a saját szakállára hajtott végre kényszermunkás-programot, s ekkor a Gestapo munkások letartóztatásával biztosította a koncentrációs táboroknak szükséges utánpótlást.

A biztonsági rendőrség és az SD helyi szervei olyan háborús bűnök elkövetésében is részt vettek, mint hadifoglyok megkínzása és meggyilkolása. A német táborokban a helyi Gestapo-szervek vezetése alatt álló különítmények hallgattak ki szovjet hadifoglyokat. Komisszárokat (politikai megbízottakat), zsidókat, értelmiségieket, „fanatikus kommunistákat", sőt azokat is, akiket gyógyíthatatlan betegnek találtak, „nem szállíthatónak" minősítettek és kiirtottak. A biztonsági rendőrség és az SD helyi szervei az 1944. március 4-én hatályba lépett „agyonlövetési parancs" végrehajtásában is részt vettek. Eszerint bizonyos szökött hadifoglyokat már nem fogolyként kezeltek, hanem titokban Mauthausenbe szállították és agyonlőtték őket. Végül azt is a biztonsági rendőrség és az SD tagjaira bízták, hogy végrehajtsák az ejtőernyősök és különleges harccsoportok tagjainak agyonlövésére vonatkozó rendelkezést.

(Kivonat a nürnbergi Nemzetközi Katonai Törvényszék ítéletéből.)

AZ SS SZERVEZETI FELÉPÍTÉSE ÉS ÖSSZETÉTELE

A vádhatóság a Nemzetiszocialista Német Munkáspárt (NSDAP)* általában SS néven ismeretes védosztagait bűnösnek nyilvánítandó szervezetnek minősítette. A vádnak az SS-sel foglalkozó része kiterjed az SS birodalmi vezetőjének általában SD néven ismeretes biztonsági szolgálatára is. Az utóbbi szervezet eredetileg az SS titkos osztálya, később a biztonsági rendőrség és az SD együttes szervezetének fontos része volt, és a törvényszék figyelembe is vette ezt a Gestapo fölött mondott ítéletében.

Az SS-t 1925-ben először az SA elit-csoportjaként politikai célból hozta létre Hitler, azzal az ürüggyel, hogy a náci párt nyilvános gyűlésein védi a szónokokat. A hatalom átvétele után a nácik arra használták fel az SS-t, hogy fenntartsa a rendet és a nyugalmat és szemmel tartsa a tömegrendezvények résztvevőit. Ezenkívül vezéri rendelkezéssel azt a feladatot kapta, hogy szavatolja a „belső biztonság" védelmét az országban. Az SS fontos szerepet játszott a Röhm-puccs alkalmával, 1934. június 30-án és szolgálatai jutalmául hamarosan a náci párt független egysége lett.

1929-ben, amikor Himmlert először nevezték ki birodalmi vezetővé, az SS 280 különösen megbízhatónak tekintett emberből állt. 1933-ban már 52 000 fő volt a létszáma, és tagjai a legkülönbözőbb elemek közül toborzódtak. Az SS eredeti alakulata az általános SS** volt, állománya 1939-ig 240 000 főre növekedett és a katonai rend szerint hadosztályokra (Gruppekre és Standartekre) tagozódott. A háború alatt állománya 40 000 fő alá csökkent.

Az SS-hez eredetileg még két másik alakulat is tartozott, nevezetesen az önkéntesekből álló SS karhatalmi csoport, amelyben az SS tagjai az általános hadkötelezettség pótlására négyesztendős fegyveres szolgálatot teljesítettek, továbbá az SS halálfejes kötelékek, a koncentrációs táborok őrzésére ren-

* NSDAP (Nationalsozialistische Deutsche Arbeiterpartei) = Nemzeti-Szocialista Német Munkáspárt, a náci párt.
** Allgemeine SS = általános SS.

delt különleges alakulatok. Az utóbbit 1934-ben rendelték alá az SS-nek.

Az SS karhatalmi csoportot fegyveres egységként képezték ki és mozgósítás esetén a haderővel együttes bevetésre szánták. 1939 nyarán a karhatalmi csoportot gépesített hadosztállyá fejlesztették, s így magva lett az 1940-ben Waffen-SS néven ismert csoportnak. Ebben az esztendőben a Waffen-SS 100 000 főt számlált, 56 000 a karhatalmi csoportból, a többi az általános SS-ből és a halálfejes kötelékekből származott. A háború vége felé hozzávetőleg 580 000 főből, azaz 40 hadosztályból állott. Harcászati tekintetben a Wehrmacht parancsnoksága alá tartozott, viszont felszerelését, utánpótlását az SS parancsnokságtól kapta, és fegyelmi tekintetben is neki volt alárendelve.

Az SS birodalmi vezetőség tizenkét főnökségből állt. A legjelentősebbek voltak: a már tárgyalt RSHA, továbbá a WVHA (Wirtschaft-Verwaltungs-Hauptamt = gazdasági igazgatási főnökség), egyéb teendői mellett ez igazgatta a koncentrációs táborokat is, azután egy faji és telepítési főnökség, valamint a népi németek visszatelepítésére alakított alosztályai (Népi Német Áttelepítési Szolgálat).* Az SS birodalmi vezetőségében jogi hivatal is működött, és az SS-nek saját joghatósága volt. Az SS tagjai külön bíróság jogszolgáltatása alá tartoztak. Az SS főhivatalok mellett működött egy alapítvány is, ezt őskutatás és öröklődésvizsgálat céljára létesítették „Ahnenerbe" néven. Megállapíttatott, hogy az e szervhez beosztott tudósok nagyrészt az SS tiszteletbeli tagjai voltak. A háború alatt az őskutató hivatalhoz csatoltak egy „hadtudományi" vizsgálatokkal foglalkozó intézetet is, amely nagyméretű kísérleteihez élő embereket használt kísérleti alanyul. Ennek az intézetnek egyik munkatársa, egy dr. Rascher nevű egyén, az Ahnenerbe tudtával vezette ezeket a kísérleteket, sőt az SS birodalmi vezetője, aki az alapítványt kezelte, pénzbeli támogatást is adott és vállalta a védnökséget.

1933-ban kezdődött meg a rendőrségnek az SS-szel való lassú, de alapos egybeolvasztása. 1936-ban Himmler, az SS birodalmi vezetője, a német rendőrség főnöke lett, s parancsnoki hatalmat kapott a reguláris, egyenruhás rendőrség és a biztonsági rendőrség fölött egyaránt. Himmler olyan rendszert vezetett be, amelynek keretében a minden körzetbe általa kinevezett SS- és rendőrségi vezetők az ő saját megbízottaiként olvasztották össze a rendőrségi karhatalom, a biztonsági rendőrség, az SD és az általános SS tevékenységét a maguk területén. 1939-ben az SS-t és a rendőrséget oly módon olvasztották össze, hogy a biztonsági rendőrség és a rendőri karhatalom minden beosztottját átvették az SS-be, a rendőrségi rendfokozatuknak megfelelő SS-rendfokozattal.

1940-ig az SS teljesen önkéntes szervezet volt. A Waffen-SS 1940-ben történt megszervezése után egyre tömegesebben küldték ki a fegyveres SS-be szóló behívókat. Úgy látszik, hogy a fegyveres SS harmadrészben behívottakból állt, s hogy a háború végén ezek aránya magasabb volt, mint a kezdetén, de nagy részük a háború végéig önkéntesekből rekrutálódott.

* Volksdeutsche Mittelstelle.

Bűnös tevékenység

SS egységek tevékeny részt vettek a támadó háborút előkészítő vállalkozásokban. A karhatalmi csoportot vetették be a Szudétaföld, Cseh- és Morvaország és a Memel-vidék megszállásakor. Henlein szabadcsapata 1938-ban a Szudétaföldön végrehajtott hadműveletek alatt az SS birodalmi vezető alá tartozott, és a Népi Német Áttelepítési Szolgálat pénzelte az ottani ötödik hadoszlop tevékenységét is.

Sőt, az SS minden tekintetben fokozottabban részes háborús bűntettek és az emberiesség elleni bűncselekmények elkövetésében. Mivel az SS kezében volt a rendőrség, főképpen a biztonsági rendőrség, továbbá az SD szervezete — az SS bűnrészes volt mindazokban a bűncselekményekben, amelyeket ez az ítélet a Gestapóra és az SD-re vonatkozó fejezetben kifejt. Az SS más csoportjai hasonlóképpen részesek e bűncselekmények kitervelésében. Bizonyítást nyert, hogy fegyvertelen hadifoglyok főbelövése megszokott eljárás volt egyes „Waffen-SS hadosztályok"-nál. 1944. október 1-én a hadifoglyokat és inter-

náltakat Himmlerre bízták, ő viszont a hadifogolyügyeket Berger és Bohr SS-Obergruppenführereknek adta át. Az SS faji és telepítési főnöksége és a Népi Német Áttelepítési Szolgálat közös tervet dolgozott ki a megszállt területeknek a náci párt faji alapelvei szerint való germanizálására és részt vett zsidók és külföldi állampolgárok deportálásában. A Waffen-SS-nek közvetlenül az SS-főnökség alá rendelt egységeit és különítményeit használták fel e tervek megvalósítására. Ezek az egységek rendkívül sok gyilkosságot követtek el és a megszállt területek polgári lakosainak megkínzásában is részt vettek. Az SS egységek partizántevékenység elleni védekezés ürügyén zsidókat és más politikailag nemkívánatosnak nyilvánított személyeket irtottak ki, s az SS jelentések roppant nagyszámú kivégzésről szólnak. Waffen-SS hadosztályok felelősek a megszállt területeken végrehajtott tömérdek mészárlásért és kegyetlenkedésért, így például felelősek az oradouri, illetve a lidicei vérfürdőért.

1934 óta az SS-hez tartozott a koncentrációs táborok őrzése és igazgatása. A bizonyító anyag minden kétséget kizáróan igazolja, hogy a gyűjtőtáborokba zártakkal való rendszeres kegyetlenkedés az SS általános politikájából következett, hiszen e politikai nézet abban csúcsosodott ki, hogy a szóban forgó személyek fajilag alsóbbrendűek, s csakis megvető bánásmódot érdemelnek. Bizonyítékaink vannak arra, hogy Himmler — amennyire a harckészültség csorbítása nélkül lehetséges volt — megkövetelte, hogy az őrzászlóaljakat sorra a különböző táborokba vezényeljék, hogy az SS minden tagja megismerkedjék a fajilag alsóbbrendűekkel szemben tanúsítandó helyes bánásmóddal. Amikor 1942 után a WVHA vette át a koncentrációs táborok igazgatását — kényszermunkások gyűjtőhelyévé alakította át a táborokat. Az igazságügyminisztériummal 1942. szeptember 18-án kötött megállapodás előírta, hogy az „asszociális" elemeket büntetésük kitöltése után szolgáltassák ki az SS-nek, s az túlhajtott munkában kínozza halálra őket. A biztonsági rendőrség, az SD, sőt a Waffen-SS segítségével folyamatosan nyúltak olyan rendszabályokhoz, amelyek biztosították az SS terveihez elegendő munkaerőt a koncentrációs táborok számára. Az SS — a koncentrációs táborok vezetőségével karöltve

— hozzálátott, hogy egy sor kísérletet hajtson végre élő embereken, s ehhez a hadifoglyokat és a koncentrációs táborok foglyait használta fel. E kísérletek közé tartozott a halálra fagyasztás és a mérgezett lőszerrel elkövetett gyilkosság. Az SS a kormányzat támogatását is megszerezte az effajta kísérletekhez, azzal az indokolással, hogy másutt ilyen célra beszerezhető emberanyaggal nem rendelkezik.

Különösen nagy szerepe volt az SS-nek a zsidóüldözésekben. Közvetlenül részt vett az 1938. november 10-i demonstrációkban. A megszállt területekről is az SS útmutatásai szerint és SS rendőri egységek támogatásával hurcolták el a zsidókat. A zsidók kiirtása is az SS központi szerveinek irányelvei alapján történt, és maguk az SS-alakulatok vitték végbe. Különítményeik intézték a zsidók tömeges lemészárlását. Ebben SS rendőri egységek is részt vettek. A varsói gettóban például Stroup rendőrvezérőrnagy, SS-dandártábornok utasításai szerint gyilkolták le a zsidókat. A központi SS-vezetők külön csoportja gondoskodott arról, hogy elszállítsák a zsidókat a tengelyhatalmak által leigázott számos országból, s azután a WVHA által igazgatott koncentrációs táborokban semmisítették meg az elhurcoltakat. Szinte lehetetlen olyan SS-részleget találni, amely ne vett volna részt ezekben a bűncselekményekben. Az Általános SS tevékenyen részt vett a zsidók üldözésében, és soraiból töltötték fel a koncentrációs táborok őrszemélyzetének létszámát. A Waffen-SS egységei közvetlenül részt vettek hadifoglyok meggyilkolásában és a megszállt területeken elkövetett rémtettekben. Állományukból került ki a különítmények legénysége és hozzájuk tartozott a koncentrációs táborok őrszemélyzete, miután saját kötelékébe vette át a halálfejes SS-t, amely eredetileg az őrszemélyzetet adta. Sok SS-rendőralakulat is közreműködött a megszállt országokban élő zsidók megsemmisítésének és különféle gaztetteknek végrehajtásában. A legkülönbözőbb alakulatok tevékenységére az SS központi szervezete ügyelt fel, s amellett felelős volt olyan „különleges" vállalkozásokért is, mint az embereken végzett kísérletek és a zsidókérdés „végérvényes megoldása".

A törvényszék véleménye szerint ezek a bűncselekmények

eléggé közismertek voltak ahhoz, hogy igazolják azt a megállapítást, amely az SS-t bűnös szervezetnek nyilvánítja az alábbiakban leírt mértékben. Bár úgy látszik, megpróbáltak eltitkolni bizonyos eseményeket, de bűnös szándékaik olyan messzire nyúltak és olyan rettenetes mérvű öldökléssel jártak, hogy bűnös tevékenységüknek széles körben ismertté kellett válnia. Továbbá azt sem szabad szem elől téveszteni, hogy az SS bűncselekményei egészen logikusan következtek azokból az alapelvekből, amelyek alapján létrehozták. Minden erővel arra törekedtek, hogy az SS-t a nemzetiszocialista elitből válogatott, vakfegyelmen alapuló szervezetté alakítsák. Himmler kijelentette, hogy voltak emberek Németországban, „akik e fekete ingek láttára rosszul lettek", és reméli, „nem túl sokan fogják szeretni őket". Himmler meggyőződéseként szögezte le: az SS-nek kell minden időkre a faji kiválasztás alapjává lennie azzal a céllal, hogy Európát germán kontinenssé tegyék, s arra oktatták az SS tagjait, hogy ők a náci kormányzat hivatott támaszai az Európa fölötti uralomban és az összes alsóbbrendű faj teljes kiirtásában. Az északi német fajiság fölényébe vetett misztikus és fanatikus hit vezetett el aztán más fajok tudatos megvetéséhez, sőt gyűlöletéhez, továbbá a fent leírt bűncselekményekhez, amelyeket magától értetődő dolognak tartottak, vagy éppenséggel olyan tetteknek, melyekre büszkék lehetnek. A Waffen-SS egyik katonájának tetteit — aki 1939 szeptemberében saját elhatározásából, önkényesen legyilkolt ötven őrizetére bízott zsidó munkást — azzal a megállapítással intézték el, hogy mint SS-tag, „különösen könnyen felindul, ha zsidókat lát" és „megfontolatlanul, fiatalos kalandvágyból" követte el tettét. Három esztendei börtönbüntetését azután amnesztiával törölték.

Joggal írta Hess, hogy a Waffen-SS igen használható a megszállt területek különleges problémáinak megoldására, mivel faji és népiségi vonatkozásban rendkívül alapos kiképzést kapott.

Himmler 1943-ban tartott néhány beszédében ki is fejezte, mennyire büszke rá, hogy az SS végre tudja hajtani ezeket a bűnös cselekedeteket. Arra biztatta embereit, hogy legyenek „kitartóak és könyörtelenek"; „vezető lengyel személyiségek

ezreinek" főbelövéséről beszélt, köszönetet mondott nekik közreműködésükért és azért, mert érzéketlenül tudják szemlélni az általuk legyilkoltak százainak és ezreinek hulláját. Himmler magasztalta a zsidó faj könyörtelen kiirtását, másik alkalommal pedig „tetvetlenítésnek" nevezte ezt a folyamatot. E beszédek azt bizonyítják, hogy az SS tagjai körében általánosan uralkodó magatartás következetesen egybevágott ezekkel a bűnös cselekményekkel.

Végkövetkeztetések

Az SS-t olyan célok érdekében vetették be, amelyek a törvényszék alapszabályai szerint bűnösek voltak, nevezetesen: a zsidók üldözése és kiirtása, a koncentrációs táborokban elkövetett kegyetlenkedések és gyilkosságok, a megszállt területek igazgatásában elkövetett túlkapások, a kényszermunkára hurcolás programjának végrehajtása, valamint a hadifoglyok kín-

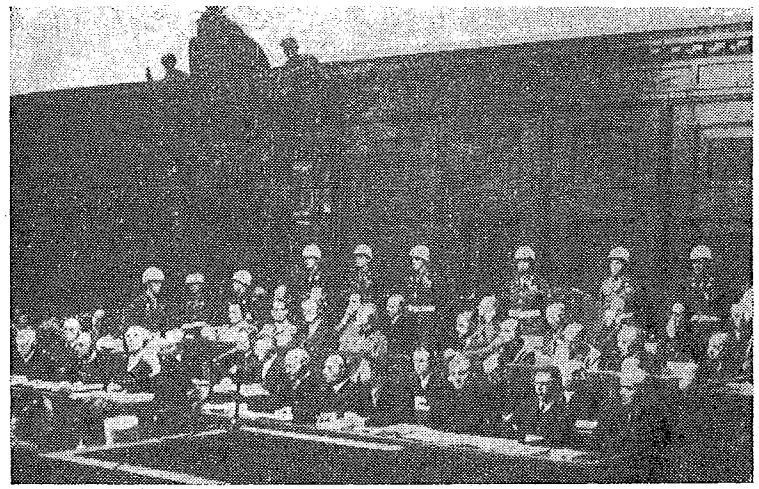

Göring, Hess, Ribbentrop, Keitel és más háborús bűnösök a vádlottak padján

zása és lemészárlása. Kaltenbrunner vádlott mint az SS tagja részt vett ezekben a cselekményekben. Amikor az SS-ről van szó, a törvényszék beleérti mindazokat a személyeket, akiket hivatalosan felvettek az SS tagjai közé, ideszámítva az általános SS tagjait, a Waffen-SS, a halálfejes SS-kötelékek tagjait és valamennyi rendőregység beosztottját, amennyiben az SS tagja volt. Nem számítja ide a törvényszék az úgynevezett SS-lovasságot. Az SS birodalmi vezető biztonsági szolgálatával (általában SD-ként ismeretes) a törvényszék ítélete a Gestapo és az SD ügyénél foglalkozott.

A törvényszék, alapszabályai értelmében, bűnösnek nyilvánítja azt a csoportot, amely azokból a személyekből tevődött össze, akiket — az előbbi szakaszban foglalt felsorolás szerint — hivatalosan felvettek az SS tagjai sorába, ha beléptek a szervezetbe vagy bentmaradtak, noha felismerték, hogy olyan cselekmények elkövetésére vetették be, amelyeket a törvényszék alapszabályainak hatodik cikkelye bűnösnek nyilvánít, vagy ha, mint a szervezet tagjai, személyesen részt vettek ilyen bűncselekményekben; ez alól azonban kivételnek azok, akikre az állam olyan formában kényszerítette rá a tagságot, hogy ez elől kitérni semminemű lehetőségük nem volt, s ezenkívül nem is vettek részt ilyen bűnös cselekményekben. Ennek az ítéletnek alapja az említett szervezetek háborús bűnökben és a háborúval összefüggésben az emberiesség elleni bűncselekményekben való részvétele; ezért olyan személyek, akik az előbbi szakaszban felsorolt szervezetekben viselt tagságukat 1939. szeptember 1-e előtt megszüntették, nem tekinthetők a bűnösnek nyilvánított csoportok tagjainak.

(Kivonat a nürnbergi Nemzetközi Katonai Törvényszék ítéletéből.)

II.

Bizonyító anyagok és jelentések a német nép ellen elkövetett bűntettekről

FASISZTA TERROR NÉMETORSZÁG KOMMUNISTA PÁRTJA ELLEN

A Hitler-diktatúra berendezkedik, hogy végrehajtsa a német imperializmus rabló terveit

Az NSDAP, a Nemzetiszocialista Német Munkáspárt vezérei semmi néven nevezendő komoly kísérletet nem tettek annak a ténynek elkendőzésére, hogy Németország politikai életébe való belépésük egyetlen célja: szétzúzni a weimari köztársaság demokratikus szerkezetét és olyan totalitárius nemzetiszocialista rendszert állítani a helyébe, amely lehetővé teszi nyíltan proklamált politikai programjuk megvalósítását. Hitler — németországi hatalomra jutásának előkészületeként — 1929 januárjában Heinrich Himmlert nevezte ki az SS birodalmi vezetőjévé, s azzal bízta meg, hogy az SS-t minden körülmények között megbízható, hatalmas elitszervezetté építse ki.

1933. január 30-án Hitlernek sikerült elérnie, hogy Hindenburg elnök kinevezze birodalmi kancellárrá. Göring, Schacht és von Papen vádlottak hangulatkeltéssel buzgón elősegítették ezt. 1932. június 1-én von Papent nevezték ki birodalmi kancellárrá, aki 1932. június 14-én hatálytalanította a Brüning-kormánynak azt az 1932. április 13-i rendeletét, amelynek alapján — beleértve az SA-t és az SS-t — feloszlatták a félig katonai jellegű náci szövetségeket. Ez Hitler és von Papen megegyezése alapján történt, bár von Papen tagadja, hogy ebben már május 28-án megállapodtak, amint dr. Hans Volz közli „Adatok az NSDAP történetéből" című könyvében; azt azonban elismerte von Papen a kihallgatás folyamán, hogy a hatálytalanítás megegyezés eredménye volt. Az 1932. július 31-i birodalmi gyűlési választások az NSDAP számára igen jelentékeny erősödést és fölényt eredményeztek, úgyhogy Papen fel-

ajánlotta Hitlernek az alkancellári tisztséget, Hitler azonban elutasította. Ragaszkodott hozzá, hogy kancellár legyen. 1932 novemberében nagyiparosok és pénzemberek által aláírt beadványt terjesztettek Hindenburg elnök elé, és ebben felkérték, hogy bízza Hitlerre a kancellári tisztet. Schacht kiemelkedő szerepet játszott e beadvány aláírásainak összegyűjtésében.

A kormányzat vereségét követő november 6-i választás csökkentette az NSDAP tagjainak létszámát; Papen tett ugyan újabb kísérletet, hogy Hitlert együttműködésre bírja, de sikertelenül. November 12-én Schacht így írt Hitlernek:

„Egyáltalában nem kétlekedem, hogy a dolgok fejlődése csak egyféleképpen végződhet, mégpedig az Ön kancellári megbízatásával. Úgy látszik, hogy kísérletünk, amely arra irányult, hogy a gazdasági élet személyiségeitől aláírásokat szerezzünk e célból, mégsem volt egészen hiábavaló . . ."

Mivel Hitler vonakodott, Papen november 16-án lemondott hivataláról. Utóda von Schleicher tábornok lett, Papen pedig tovább folytatta tevékenységét. Papen 1933. január 4-én von Schröder kölni bankár házában találkozott Hitlerrel, és január 22-én Göring vádlottal és más személyekkel együtt egy ülésen vett részt, amelyet von Ribbentrop vádlott házában tartottak. Azonkívül január 9-én magánbeszélgetést folytatott Hindenburg elnökkel, és január 22-től kezdve hivatalosan tárgyalt Hindenburggal egy Hitler-kormány megalakításáról.

Kancellárrá való kinevezése napján Hitler megtartotta a kabinet első ülését; ezen Göring, Frick, Funk, von Neurath és von Papen vádlottak hivatalos minőségben jelen voltak. 1933. február 28-án Berlinben felgyújtották a Reichstagot.* Ezt a tűzvészt Hitler és kormányzata ürügyül használta fel arra, hogy még ugyanazon a napon kiadott rendelettel hatályon kívül helyezze az alkotmányos alapjogokat. A rendeletet Hindenburg elnök írta alá, s Hitler és Frick vádlott — aki akkoriban a birodalmi belügyminiszter tisztét töltötte be — ellenjegyezte. Március 5-én választásokat tartottak, s az NSDAP a

* Reichstag = a birodalmi gyűlés.

647 mandátumból 288 mandátumot kapott. A Hitler-kormány legbuzgóbb törekvése olyan „felhatalmazási törvény" kierőszakolása volt, amely teljes törvényhozó hatalmat ruház rá, beleértve azt a jogot is, hogy eltérjen az alkotmánytól. Hitlernek ugyanis nem volt meg a szükséges többsége a Reichstagban ahhoz, hogy alkotmányos úton elérje célját. Ezért ezt az alapvető jogokat hatályon kívül helyező rendeletet használta fel nagyszámú kommunista képviselő és pártfunkcionárius úgynevezett „védőőrizetbe" vételére. Most már beterjesztette Hitler a „felhatalmazási törvényt" a birodalmi gyűlésben. Miután félreérthetetlenül tudtul adta, hogyha elutasítják, újabb erőszakos rendszabályokat alkalmaz — a törvényt 1933. március 24-én elfogadták.

(Kivonat a nürnbergi Nemzetközi Katonai Törvényszék ítéletéből.)

1933. február 27-én a Hitler-fasiszták különítménye felgyújtotta a Reichstag épületét, s e provokáció ürügyén kezdték meg irtóhadjáratukat a kommunisták és más haladó erők ellen

A birodalmi elnök 1933. február 28-i rendelete a nép és állam védelméről

Reichsgesetzblatt (a birodalmi törvények közlönye) I. rész, 1933. 83. oldal.

Az alkotmány 48. cikkelyének második bekezdése alapján az államot fenyegető kommunista terrorcselekmények elhárítására a következőket rendelem el:

1. §

A német birodalom alkotmányának 114., 115., 117., 118., 123., 124. és 153. cikkelyei további rendelkezésig hatályon kívül helyeztetnek. Ebből következőleg megengedett a személyes szabadságnak és a szabad véleménynyilvánítás jogának az egyébként meghatározott törvényes határokon túlmenő korlátozása, beleértve a sajtószabadságot, az egyesülési és gyülekezési szabadságot, a levél-, posta-, távíró- és telefontitkot, házkutatások és elkobzások elrendelését, valamint a tulajdonra vonatkozó korlátozásokat.

2. §

Ha valamelyik tartományban nem foganatosítják a közbiztonság és közrend helyreállításához szükséges rendszabályokat, a birodalmi kormány átmenetileg kezébe veheti a legfelsőbb tartományi hatóság jogkörét.

3. §

A tartományok és községek hatóságainak illetékességük keretein belül teljesíteniük kell a birodalmi kormánynak a 2. § alapján kiadott rendelkezéseit.

4. §

Ha valaki a legfelsőbb tartományi hatóságok vagy az alájuk rendelt hatóságok e rendelet végrehajtására kiadott rendelkezéseit vagy a birodalmi kormány által a 2. § alapján kiadott rendelkezéseket megszegi, illetve azok megszegésére felhív vagy izgat — ha cselekményéért más előírások alapján súlyosabb büntetés nem jár —, egy hónapnál nem rövidebb időtartamú fogházzal, vagy 150-től 15 000 birodalmi márkáig terjedhető pénzbüntetéssel kell sújtani.

Aki az 1. bekezdés megsértésével emberéleteket veszélyeztet, fogházzal — enyhítő körülmények esetén 6 hónapnál nem rövidebb időtartamú fogházzal —, halállal — enyhítő körülmények esetén 2 évnél nem rövidebb időtartamú fegyházzal — büntetendő. Ezenkívül vagyonelkobzás is kimondható.

Aki közveszélyes törvényszegésre (2. bekezdés) hív fel vagy izgat, fegyházzal, enyhítő körülmények esetén három hónapnál nem rövidebb időtartamú börtönnel büntettetik.

5. §

Halálbüntetéssel kell sújtani azokat a bűncselekményeket, amelyekre a büntetőtörvénykönyv 81. (hazaárulás), 229. (mérgezés), 307. (gyújtogatás), 311. (robbantás), 312. (árvíz okozása), 315. 2. bek. (vasúti berendezések rongálása), 324. (közveszélyt előidéző mérgezés) paragrafusa életfogtigylani fegyházat ír elő.

Halállal vagy — ha súlyosabb büntetést még nem írtak elő — életfogytiglani, vagy 15 esztendeig tartó fegyházbüntetéssel sújtják azt,

1. aki kísérletet tesz a birodalmi elnöknek vagy a birodalmi kormány vagy a tartományi kormány valamelyik tagjának vagy meghatalmazottjának megölésére, erre bujtogat, felajánlkozik, ilyen szolgálatot elfogad vagy ilyen gyilkosságra valakivel szövetkezik;
2. aki a büntetőtörvénykönyv 115. § 2. bek. (zendülés), vagy a 125. § 2. bek. (az ország békéjének súlyos háborítása) által felsorolt esetekben fegyveresen vagy fegyveres egyénnel tudatosan és szándékosan együttműködve követi el tettét;
3. aki az egyéni szabadságtól való megfosztást (a büntetőtörvénykönyv 239. §) olyan szándékkal követi el, hogy a szabadságától megfosztottat politikai harcban túszként használja fel.

6. §

A rendelet kihirdetése napján lép hatályba.

Berlin, 1933. február 28.

von Hindenburg
birodalmi elnök

Adolf Hitler
birodalmi kancellár

Frick
birodalmi belügyminiszter

dr. Gürtner
birodalmi igazságügyminiszter

*

„Őseink kitaszították a közösségből a belső ellenséget; becstelen lett, jogfosztott és kitaszított, törvényen kívül állt, akit minden néptárs büntetlenül agyonverhetett, ha nem sikerült megszentelt helyre jutnia. A belső ellenség teljes kiirtása hozzátartozik a német becsület helyreállításához. Minden német büntetőbíró részt vehet benne, ha nagyvonalúan értelmezi a büntető törvénykönyvet."

(Dietrich dr. tartományi törvényszéki elnök 1933 júniusában elhangzott szavai.)

Utasítás Németország Kommunista Pártja (KPD)* összes funkcionáriusának letartóztatására

Szikratávirat:

Dr. Müller kormánytanácsos útján Jéna rendőrfőnökségétől:

„Valamennyi államrendőrségi igazgatósághoz.

1. A KPD összes röplapja, plakátja, helyi lapja és hasonló nyomtatványa az 1933. II. hó 4-i rendelet 7. paragrafusa alapján rendőrileg lefoglalandó és elkobzandó.

2. Thüringia tartománygyűlésének összes kommunista képviselője és a KPD valamennyi funkcionáriusa az 1933. február hó 4-i rendelet 22. paragrafusa alapján, kapcsolatban az StGB (büntetőtörvénykönyv) 86. paragrafusával, a közbiztonság érdekében rendőri őrizetbe veendő.

3. Hazaáruló cselekmények előkészítésének gyanúja miatt a kommunista párt összes funkcionáriusánál tüzetes házkutatás tartandó.

Felvéve 2 óra 15 és 2 óra 30 perc között."

Utasítás Ernst Thälmann és a KPD központi bizottsága más tagjainak védőőrizetbe vételére

Felvétetett Rendőrségi rádiószolgálat Továbbítva

1933. II. 28. 1751 Potsdam

tr

ssd Berlin nr 104/1 151 28 1513 Rend. g 734

pcq — németország kommunista pártja központi bizottságának alább felsorolt tagjai letartóztatandók: 1. ernst thälmann párt-

* Kommunistische Partei Deutschlands = Németország Kommunista Pártja.

elnök, szállítómunkás, szül. hamburg 1886. IV. 16, lakik berlin charlottenburg bismarckstrasse 24/b rendőrileg bejelentve kowalski, 2. franz dahlem szerkesztő, szül. 1892. I. 14 rohrbach, lakik berlin greifwalderstrasse 147 .....

.....

11. wilhelm pieck párttitkár, szül. 1876. I. 3. guben, lakik steglitz schedonrute 2, 12. nieter wilhelm florin, szül. köln 1894. III. 16. lakik berlin werneuchenerstrasse 17, mint bérlő ...

A megválasztott képviselőket a választás után le kell tartóztatni

Közigazgatási elöljáró Potsdam, 1933. március 11.

Titkos

A porosz belügyminiszter úr az alábbi táviratot intézte valamennyi porosz miniszteri biztoshoz:

„Az összes porosz miniszteri biztoshoz

Megválasztott kommunista birodalmi gyűlési és tartománygyűlési képviselőket a választás befejeztével le kell tartóztatni. Gyűjtőtranszporttal Berlinbe a rendőrfőnökségre szállítandók. Neveket azonnal meg kell tudakolni a körzeti választásvezetőtől. Gondoskodni kell a rendelet hiánytalan végrehajtásáról. Az előreláthatóan megválasztott képviselők névjegyzéke expressz megy.

A porosz belügyminiszter LKPA. I. 2/a"

Felhívom, hogy tegye meg a szükséges intézkedéseket a képviselők leggyorsabb letartóztatására. Mihelyt a képviselők neve ismeretessé válik, azonnal közöljük.

Megbízásból

Schenck zu Schweinsberg báró s. k.

Hitelesítve

Kahler kancellári hivatalnok

Pecsét

A kerületi tartományi tanácsos uraknak

A rendőrfőnök úrnak Potsdamba

Hermann őrnagy úrnak Brandenburgba

A főpolgármester úrnak mint helyi rendőri hatóságnak Wittenbergbe

A helyi rendőrhatóságoknak Eberswaldeba és Rathenowba

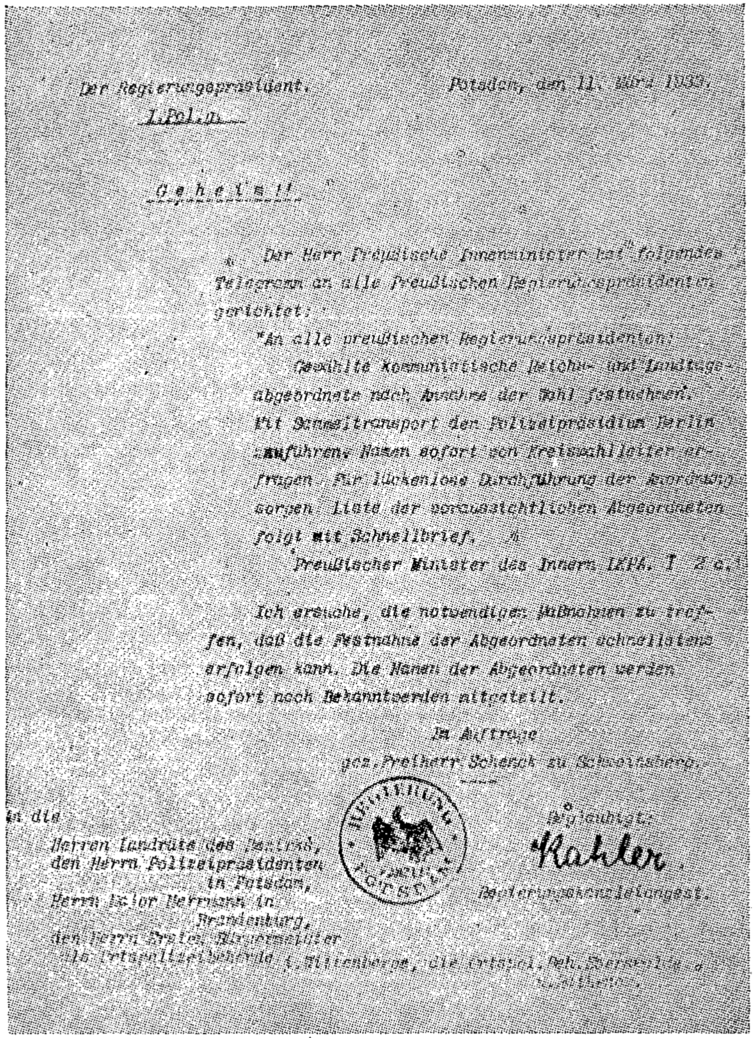

Der Regierungspräsident. Potsdam, den 11. März 1933.
I.Pol.D.

Geheim!!

Der Herr Preußische Innenminister hat folgendes Telegramm an alle Preußischen Regierungspräsidenten gerichtet:

"An alle preußischen Regierungspräsidenten:

Gewählte kommunistische Reichs- und Landtagsabgeordnete nach Abschluss der Wahl festnehmen. Mit Sammeltransport dem Polizeipräsidium Berlin zuführen. Namen sofort von Kreiswahlleiter erfragen. Für lückenlose Durchführung der Anordnung sorgen. Liste der voraussichtlichen Abgeordneten folgt mit Schnellbrief."

Preußischer Minister des Innern IIPA. I 2 a.

Ich ersuche, die notwendigen Maßnahmen zu treffen, daß die Festnahme der Abgeordneten schnellstens erfolgen kann. Die Namen der Abgeordneten werden sofort nach Bekanntwerden mitgeteilt.

Im Auftrage
gez. Freiherr Schenck zu Schweinsberg.

Beglaubigt:
Kahler.
Regierungskanzleiangest.

An die
Herren Landräte des Bezirks,
den Herrn Polizeipräsidenten in Potsdam,
Herrn [illegible] in Brandenburg,
den Herrn [illegible]
als Ortspolizeibehörde [illegible], die Ortspol. Beh. [illegible]

A lakosságnak az antifasiszták letartóztatása ellen tiltakozó tüntetéseit a rendőrség bevetésével szétkergetik

Tárgy: KPD funkcionáriusok letartóztatása.

Camburg, 1933. március 1.

Dr. Müller kormánytanácsosnak tegnap 1 óra 20 perckor kiadott rendelkezésére Schnaus csendőrfőtörzsőrmester, Richter és Knappe rendőrőrmesterek, továbbá alulírott tegnap délután elfogták és a járásbírósági fogházba szállították alábbiakat:

1. Fritz Krähling, szedő, Camburg.
2. Alfred Frische, munkás.
3. Alfred Frische, kovács.
4. Paula Hagenauer kisasszony.
5. Erich Grünewald, kovács.

A csendőrség lakásukon kívül letartóztatta a következőket:

6. Heinz Marquardt, betegsegélyző pt.
7. Esche, ács, Würchhausen.
8. Müller, mezőgazdasági munkás, Janisroda.

A letartóztatottakat dr. Müller kormánytanácsos rendeletére az 5 óra és 6 óra 30 közötti időben a G. Luft cég gyorsteherautójával a tartományi törvényszék börtönébe kellett átszállítanunk. A kocsi már előállott a járásbíróságon. A közbeeső időben híre terjedt a funkcionáriusok elfogatásának. Ennek az volt a következménye, hogy a bíróság épületében és az épület előtt egy, több mint 150 főnyi embertömeg gyűlt össze, kétségkívül azért, hogy az elszállítást megakadályozza. Ebben a tömegben túlnyomórészt a KPD hívei voltak, továbbá sok asszony és gyermek. Az elszállítást, melyet dr. Müller kormánytanácsos személyesen akart levezetni, nem volt lehetséges végrehajtani, ehhez hozzájárult még az is, hogy a gépkocsi állapota miatt végül meggondolással kellett élni. Mindenekelőtt pedig azért is lehetetlen volt a rendelkezésszerű elszállítás, mert eleinte mindössze hat rendőrhivatalnok állt rendelkezésre. Ezek nem bizonyultak elegendőnek, mert egyfelől át kellett venni a kilenc letartóztatottat,

másfelől az egyre jobban szaporodó tömeget sakkban kellett tartani. Dr. Müller kormánytanácsos elhatározta tehát, hogy a jénai tartományi rendőrségtől kér segítséget, és ezt ott meg is ígérték. A rendőrség és a csendőrség dr. Müller kormánytanácsos és Salzmann csendőrtiszt vezetésével először csak arra szorítkozott, hogy a tömeget kiszorítsák a törvényszék udvarából az épület előtti térre. Ezt kényszerrendszabályok nélkül lehetett végrehajtani, eltekintve az ilyen alkalmakkor mindig elkerülhetetlen súrlódásoktól. A továbbiakban megtisztítottuk a Bahnhofstrasset, az egész tömeget azonban egyelőre a törvényszék terére vezető bejáratnál hagytuk Töpfer és Mühlberg között. Ez volt a helyzet fél héttől nyolcig. Ekkor kiáltozó egyének váltak ki a tömegből, például Richard Frommelt, Otto Hagenauer, Agnes Schöppe és mások. Ezt a három egyént azonnal letartóztattuk, Hagenauert és Frommeltet eredetileg szintén Weimarba kellett volna szállítani a többivel együtt, de azután ott tartottuk őket. A Schöppe nevű hajadont a járásbíróságon azonnal kihallgattuk, azután elbocsátottuk. A tömeg az Internacionálét és más dalokat énekelt, Rot Front* kiáltások stb. hallatszottak, ezért 8 óra tájban szétkergettük, illetve a Bernhart templom utca és a Brückenstrasse közé szorítottuk a tömeget. Ezeket az utcákat lezártuk, és ugyanakkor megjött a rendőrségi riadóautó Jénából, ezt csakhamar követte egy másik kocsi Weimarból. A gépkocsik megálltak a Törvényszék tér bejáratánál, a rendőrök leszálltak és az utcákban álló embertömeget egy szempillantás alatt szétkergették, eközben — természetesen parancs szerint — gumibotjukat használták. Közben persze sok kíváncsi egyén is póruljárt, ezért azonban egyedül ők maguk felelősek. Súlyosabb sérülésekről nem tudunk és jelentést sem kaptunk. A letartóztatottakat súrlódás nélkül a kocsiba vezettük, és az elszállítás zavartalanul ment végbe. Eközben és előzőleg itt-ott kisebb csoportosulásokat szórtak szét, ismételt gumibot használattal. Ilyen esemény Camburgban még nem fordult elő, de ezt teljes egészében csakis a KPD idézte fel s egyedül és kizárólag ő felelős érte. A felizgatott tömeg a csendőrség és rendőrség nagyon tapintatos eljárása ellenére

* Kommunista köszöntés.

sem tért jobb belátásra. Fél tizenegy óra tájban az utcák kiürültek. Visszatartottunk három tartományi rendőr beosztottat és velük hat fő erősségű járőrt alakítottunk, bizonyos városrészek körülzárását is foganatosítottuk, de eközben már sehol sem ütköztünk szétszórt kommunistákba. Tizenegy óra után a járőrök már kettesével jártak, és hajnali három órakor elbocsátottuk a tartományi rendőrség beosztottait. A más helységből való csendőrség fél négykor vonult el, alulírott és Knoppe rendőrmester hajnali négy órakor. Az utcai világítást a közbiztonság érdekében éjszaka sem szüneteltettük. További zavargásokra azonban az éj folyamán már nem került sor...

...A lefoglalt nyomtatványokat stb. rendeztük, átkötöttük és utasítás szerint illetékes helyre továbbítjuk. Terhelő anyagot nem derítettünk fel, minthogy — mint mindig — a funkcionáriusok olyan anyagot nem tartanak már otthon.

Schmidt főtörzsőrmester

„Megtorló intézkedések kommunista funkcionáriusok ellen..."

A közigazgatási elöljáró — Liegnitz, 1933. június 2.

Általános osztály

I. D./5. Ügyiratszám 333.

Titkos! Szigorúan bizalmas!

Körrendelet

Tárgy: A kommunista tevékenység helyzete.

Körülbelül egy hónap óta rendkívül fokozott tevékenység észlelhető a kommunista funkcionáriusok illegális szervezeteiben.

A hónapok óta teljesen illegalitásba húzódott kommunista mozgalom értékelésénél még sokszor figyelmen kívül hagyjuk, hogy a KPD, IAH* és RGO,** valamint a párt más segély- és alszervei közötti megkülönböztetés teljesen lényegtelen. A rendőrhatóságoknak állandóan szem előtt kell tartaniuk, hogy ezek a szervezetek a legalitás idejében csak a kommunizmus hazaáruló tevékenységének leplezésére szolgáltak, és mindezek a szervezetek, ha még fennállanak, jelenleg ugyanazt a célt szolgálják, mint az illegális pártapparátus.

A Németországban maradt kommunista vezetők (középkáderek)*** fő tevékenysége abban áll, hogy a propaganda minden lehetséges eszközével megszüntessék a tömegek csüggedtségét, s az ezzel járó passzivitást és dezertálást (ami a rendőrség beavatkozásának és a nemzeti érzelmű szövetségek támadásának súlya alatt bekövetkezett), továbbá lehetőség szerint helyreállítsák az ötös csoportok rendszerére felépített illegális pártapparátust, összegyűjtsék a még meglevő funkcionáriusokat, az alkalmatlanokat pedig megfelelő elvtársakkal pótolják. A KPD legközelebbi céljául egyfelől a mai rendszer legfontosabb hatalmi tényezői: a hadsereg, a rendőrség, a nemzeti védszövetségek, másfelől az NSBO**** bomlasztását jelölte ki.

Miután sikerült a KPD eredeti vezető apparátusát a funkcionáriusok túlnyomó részének letartóztatásával megbénítani, a rendőrhatóságoknak állandóan figyelniük kell az utánpótlásként beállított új vezetőket, és a szükséges időpontban le kell csapni rájuk. Az új vezető réteg kialakulását először csupán figyelni kell, beavatkozásra csak akkor kerülhet sor, ha a szervezeti felépítés már elért egy bizonyos fokot; kézen fekvő, hogy egy teljesen felépített apparátus kikapcsolása a szervezetet súlyosabban sújtja, mint az egyes, azonnal pótolható funkcionáriusok kiesése.

* IAH (Internationale Arbeiterhilfe) = Nemzetközi Munkássegély.

** RGO (Rote Gewerkschaftsopposition) = Vörös Szakszervezeti Ellenzék.

*** Kommunistische Unterführer.

**** NSBO (Nationalsozialistische Betriebsorganisation) = Nemzetiszocialista Üzemi Szervezet.

Különösen fontos a kommunista nyomtatványok illegális előállításának és terjesztésének megbénítása. Éppen ezen a területen tapasztalhattuk az utóbbi hetekben a kommunista tevékenység figyelemre méltó fokozódását. A bomlasztó anyagok terjesztése nem korlátozódik a primitív eszközökkel előállítható röpcédulákra, amelyek szétszórása és felragasztása rendőrileg nehezen követhető nyomon. Az írógéppel és sokszorosítógéppel előállított üzemi, utcai és háztömb-újságokon kívül ismét nagyobb példányszámban bukkannak fel nyomtatott röplapok és újságok, ezeket túlnyomórészt nyilván külföldről csempészik be, de részben Németországon belül állítják elő. A kommunista mozgalmat egyik leghatásosabb fegyverétől fosztjuk meg, ha sikerül a propaganda e forrásának gátat vetni. Felhívom a rendőrhatóságokat, hogy a leghatározottabban járjanak el e tekintetben.

A viszonylag jól átszervezett kommunista hírszolgálat megfigyeléséhez használható segítség a posta-, távíró- és távbeszélő-titok korlátozása. Lényegében a bizalmas közlések megszerzésére kell törekedni. Minden idevágó különös jelentőségű megállapítás azonnal közlendő velem.

A futár- és hírszolgálat zavarása érdekében minden lehetőséget ki kell használni a kommunista találkozóhelyek bezárására és a futárszolgálatra alkalmas, kommunista kézben levő járművek elkobzására. Június elsejétől nem lehet gépkocsi, motorkerékpár vagy kerékpár kommunista szervezetek vagy kommunista beállítottságú magánszemélyek birtokában. Ezeket a közlekedési eszközöket nemcsak rendőrileg kell biztonságba helyezni, hanem az állam és nép védelméről szóló 1933. II. 28-i rendelet (Törvénygyűjtemény, 33. oldal) és a porosz közlekedési törvény 14. § alapján alaki határozattal ki kell sajátítani a porosz állam javára.

Ugyanez vonatkozik a KPD vagy segély- és alszervezetei épületeire, irodai berendezéseire, nyomdagépeire stb. Felhívom, hogy azonnal terjessze be az adatokat az általam kibocsátandó kisajátítási határozatokhoz. Különösen fontos a még meglevő készpénzforrások berekesztése. Lefoglalt levelezésből pénzküldeményekre vonatkozó illegális fedőcímek és ártalmatlannak ismert magánszemélyek nevével álcázott folyó-

számlák nyomára juthatunk. A fellelt összegek lefoglalandók, és a porosz állam javára elkobzandók.

A határmenti hatóságok különleges feladata a határforgalom megfigyelése, és az illegális határátlépés megakadályozása. Minden körülmények között elejét kell venni, hogy bizonyos államellenes nyomtatvány-küldeményeket terjesztés céljából a határon áthozzanak.

Megállapítást nyert, hogy kommunista és zsidó szervezetek kapcsolatban állnak egymással. Kérem, hogy erre is ügyeljenek és az esetleges felfedett anyagot hozzám továbbítsák.

A kommunizmus leküzdésével kapcsolatban a közeljövőben is minden rendőrhatóság alapvető feladata az, hogy kíméletlenül megakadályozzák a kommunista vezetők utánpótlását, megfosszák őket technikai és anyagi segédeszközeiktől, s — az állam létét fenyegető veszély végérvényes megszüntetése érdekében — meggátoljanak mindenféle propagandát.

Hogy a kommunista tevékenység újraéledésének a közéletben elejét vegyük, kommunista terrorcselekmények és egyéb propagandahatásra törekvő akciók felismerésénél azonnal a legszigorúbb megtorló rendszabályokat kell alkalmazni a kommunista funkcionáriusok ellen.

A porosz belügyminiszter úr megbízott, hogy e rendelkezés értelmében hozott rendszabályokról, a kommunista mozgalom helyzetéről — a meglevő kommunista védszervezeteket és ezeknek az RFB*-vel való kapcsolatait is beleértve — június 5-ig beható jelentést terjesszek elő. Ezért felhívom, hogy fentiekről a lehető leggyorsabban jelentést tegyen. A jelentést további intézkedésig minden hó 4-éig a tárgyhónap első napján fennálló helyzet szerint rendszeresen meg kell ismételni.

von Hahnke

* RFB (Roter Frontkämpferbund) = Vörös Frontharcosszövetség.

A beszállítás napján felakasztva „találták"

Oranienburg, 1933. június 17.

Oranienburgi koncentrációs tábor
208. ezred
Rendőrségi ügyosztály.

1. Másolat a titkos államrendőrség potsdami csoportjának tudomásul.
2. Jelentéssel továbbítandó gróf Helldorf rendőrfőnök úrhoz.

Az 1933. június 16-án a potsdami államrendőrség utasítására a helyi koncentrációs táborba beszállított Walter Klausch védőőrizetest, illetőségi helye Nowawes, ugyanaznapon este körülbelül 22 órakor cellájában felakasztva találták.

Klauscht a rendőri osztály utasítására 19 óra tájban a „Rote Fahne" (Vörös lobogó) kiadása, nyomtatása és más politikai bűncselekmények (hazaárulás) ügyében hallgatták ki. Kiderült, hogy Klausch rendkívül megátalkodott kommunista, aki ezúttal is a KPD érdekében tette vallomását. A kihallgatás folyamán szemére vetették, hogy tudatosan elhallgatja megbízója nevét, és a magánzárkában majd alkalma lesz visszaemlékeznie rá. Klauscht ezért ma reggel 9 órakor ismét elő kellett volna vezetni kihallgatásra. Nagyon alapos tehát a feltevés, hogy Klausch kizárólag azért követett el öngyilkosságot, nehogy ártson a jelenlegi KPD érdekeinek. Klausch szellemileg magasrendű ember benyomását keltette, aki igen ügyesen szövegezte válaszait, s azokból kiviláglott, hogy Klausch a jelenlegi KPD legbuzgóbb képviselőinek egyike.

A kihallgatás alkalmával semmi néven nevezendő bántalmazásra nem került sor.

A koncentrációs tábor vezetője
olvashatatlan aláírás
Sturmbannführer

„Az összes kommunista védőőrizetes fogolytól három napra meg kell vonni a déli étkeztetést..."

Államrendőrség szolgálati szerve
Naplószáma: 490/33.

Potsdam, 1933. július 29.

A kerületi tartományi tanácsos urakhoz,
a főpolgármester úrhoz, illetve az
első polgármester úrhoz mint helyi
rendőrhatósághoz,
Brandenburg-Havelben és Wittenbergeben,
a helyi rendőrhatóságokhoz Eberswaldeban
és Rathenowban.

Július 27-én éjszaka Berlinben, a tempelhofi mezőn a nemzeti munka napján elültetett Hindenburg-tölgyet a kommunisták elpusztították. Ellenrendszabályul az összes kommunista védőőrizetestől a déli étkezés három napra elvonandó. A védőőrizetesek előtt ez a rendszabály, a Hindenburg-tölgyön elkövetett gonosztettre való utalással, kihirdetendő.

Dr. Kreussoldt s. k. helyett
hitelesítve
olvashatatlan aláírás
irodatiszt

Oranienburgi koncentrációs tábor
pecsétje

Göring lövet

A porosz belügyminiszter
II. G. 1937.

Berlin, 1933. október 4.

Miután a kommunista szervezeteket szétvertük az országban, egy maroknyi kommunista bujtogató megkísérli megzavarni a nemzetiszocialista állam felépítését. Felforgató munkájukat főként röpcédulák osztogatásával és a külföldről becsempészett röpiratok terjesztésével végzik.

Minden rendőrnek megparancsolom, hogy ezzel az aknamunkával szemben minden eszközzel lépjen fel. Röpcédulaosztogatók ellen, ha a rendőr felszólítására nem állnak meg, azonnal és kíméletlenül fegyvert kell használni. Az e parancs értelmében cselekvő rendőröket én fedezem. Az effajta államellenes cselekmények hatékony elhárítását bátortalan eljárással megnehezítő beosztottakra büntetés vár.

A tartományi tanácsos urak a mellékelt másolatok útján utasíttatnak, hogy a községi helyi rendőrhatóságokat — beleértve az önkormányzati városokét is —, továbbá a csendőrségi beosztottakat szóbelileg megfelelően utasítsák.

E rendelkezés írásos vagy sajtó útján való továbbítása mellőzendő.

Göring

A közigazgatási elöljáró uraknak,
a rendőrfőnök uraknak,
a Gestapónak
és tudomásul a tartományi miniszteri
biztos uraknak.

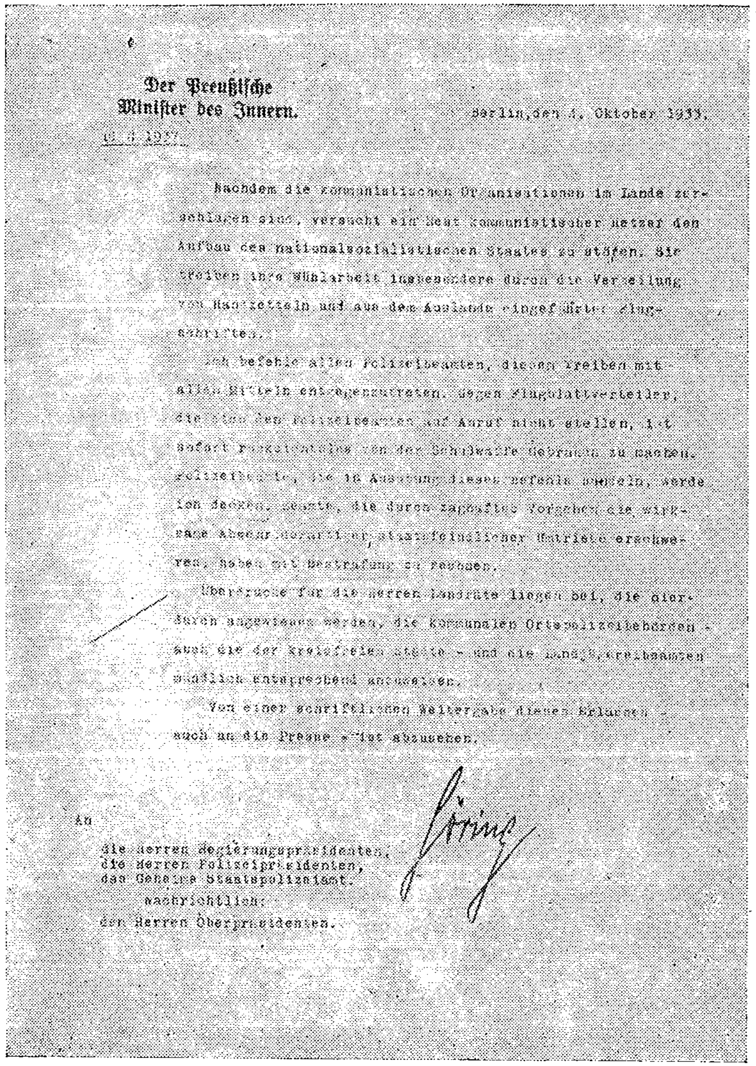

Der Preußische
Minister des Innern.

Berlin, den 4. Oktober 1933.

[illegible]

Nachdem die kommunistischen Organisationen im Lande zerschlagen sind, versucht ein Rest kommunistischer Hetzer den Aufbau des nationalsozialistischen Staates zu stören. Sie treiben ihre Wühlarbeit insbesondere durch die Verteilung von Hetzzetteln und aus dem Auslande eingeführter Flugschriften.

Ich befehle allen Polizeibeamten, diesem Treiben mit allen Mitteln entgegenzutreten. Gegen Flugblattverteiler, die sich den Polizeibeamten auf Anruf nicht stellen, ist sofort rücksichtslos von der Schußwaffe Gebrauch zu machen. Polizeibeamte, die in Ausübung dieses Befehls handeln, werde ich decken. Beamte, die durch zaghaftes Vorgehen die wirksame Abwehr derartiger staatsfeindlicher Umtriebe erschweren, haben mit Bestrafung zu rechnen.

Überdrucke für die Herren Landräte liegen bei, die hierdurch angewiesen werden, die kommunalen Ortspolizeibehörden – auch die der kreisfreien Städte – und die Landjägereibeamten mündlich entsprechend anzuweisen.

Von einer schriftlichen Weitergabe dieses Erlasses – auch an die Presse – ist abzusehen.

An
die Herren Regierungspräsidenten,
die Herren Polizeipräsidenten,
das Geheime Staatspolizeiamt.
nachrichtlich:
den Herren Oberpräsidenten.

Heydrich „terhelő anyagot" keres Ernst Thälmann ellen

Másolat — Berlin, 1934. június 1.

A politikai rendőrség parancsnoka
— Központi iroda —
B. NR. 932/34. I. 1. A.

A tartományok politikai rendőrségeihez

Szászország

Tárgy:

Hazaárulási eljárás Németország Kommunista Pártja volt vezetője, Ernst Thälmann ellen.

Thälmann, a kommunista párt volt vezetője ellen indított hazaárulási eljárás során kívánatos *azonnal* megállapítani a következőket:

a) mely személyek voltak 1933 január és február hónapokban a KPD kerületi, járási politikai vezetői a birodalomban, és hol tartózkodnak,

b) hol került terjesztésre az 1933. február 15-i keltezésű „Harcunk a fasiszta diktatúra forradalmi megdöntéséért és egy új szocialista Tanács-Németországért! — a KPD központi bizottságának tézisei a helyzetről és a párt feladatairól" című röpirat?

Heydrich s. k. megbízásából

— — — — — — — — — — — — — — *

másolatban megküldve. Megfelelő jelentések 1934. június 15-ig ide továbbítandók, nemleges jelentés beküldése nem szükséges.

Heil Hitler!
Titkos Államrendőrség főnöksége, Szászország.

Vogel s. k. tartományi főtanácsos

* A fordításból helyszűke miatt kihagyott részt lásd az eredeti okmány fakszimiléjén.

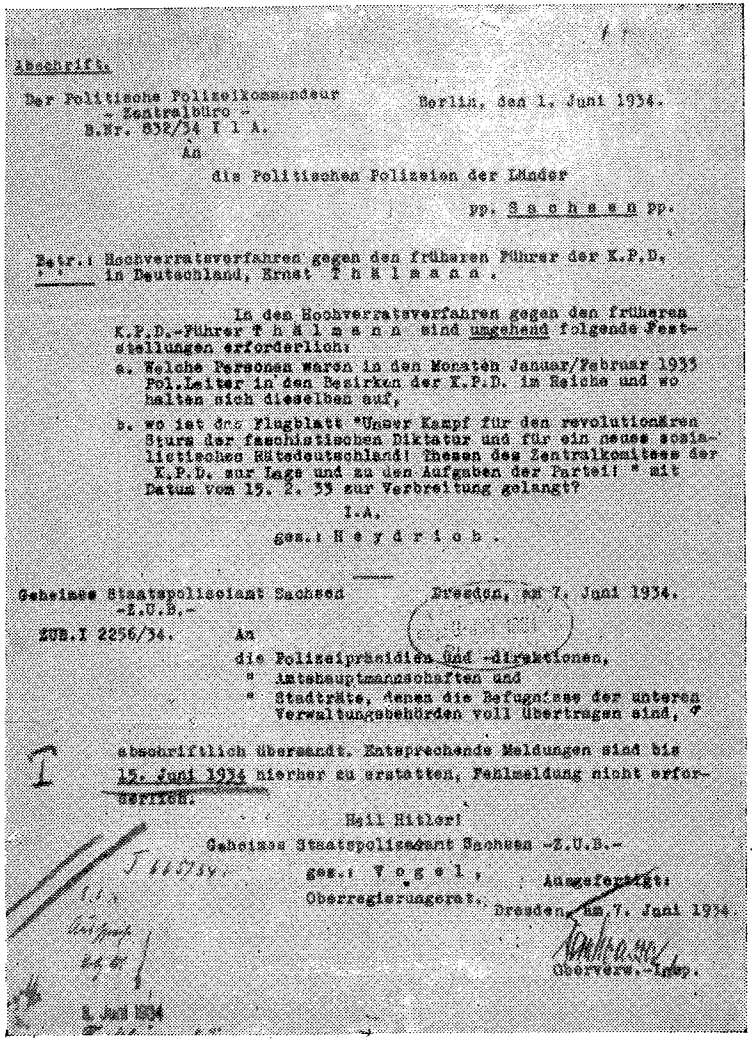

Abschrift.

Der Politische Polizeikommandeur — Zentralbüro — Berlin, den 1. Juni 1934.
B.Nr. 832/34 I 1 A.

An

die Politischen Polizeien der LÄnder

pp. S a c h s e n pp.

Betr.: Hochverratsverfahren gegen den früheren Führer der K.P.D. in Deutschland, Ernst T h ä l m a n n .

In dem Hochverratsverfahren gegen den früheren K.P.D.-Führer T h ä l m a n n sind ungehend folgende Feststellungen erforderlich:

a. Welche Personen waren in den Monaten Januar/Februar 1933 Pol.Leiter in den Bezirken der K.P.D. im Reiche und wo halten sich dieselben auf,

b. wo ist das Flugblatt "Unser Kampf für den revolutionären Sturz der faschistischen Diktatur und für ein neues sozialistisches Hitlerdeutschland! Thesen des Zentralkomitees der K.P.D. zur Lage und zu den Aufgaben der Partei" mit Datum vom 19. 2. 33 zur Verbreitung gelangt?

I.A.

ges.: H e y d r i c h .

Geheimes Staatspolizeiamt Sachsen -E.U.B.- Dresden, am 7. Juni 1934.

EUB.I 2256/34. An

die Polizeipräsidien und -direktionen,
" Amtshauptmannschaften und
" Stadträte, denen die Befugnisse der unteren Verwaltungsbehörden voll übertragen sind,

abschriftlich übersandt. Entsprechende Meldungen sind bis 15. Juni 1934 hierher zu erstatten, Fehlmeldung nicht erforderlich.

Heil Hitler!

Geheimes Staatspolizeiamt Sachsen -Z.U.B.-

ges.: T o g e l ,

Oberregierungsrat.

Angefertigt:

Dresden, am 7. Juni 1934.

Obersekr.-Insp.

„Kommunisták a közeljövőben nem bocsáthatók szabadon"

Másolat — Berlin, 1935. július 29.
A politikai rendőrség parancsnoka
B. Nr. G. 2267/35 — II. 1. A. 1/J. — Titkos!

Az összes Poroszországon kívüli politikai rendőrségnek

A kommunista funkcionáriusoknak az utóbbi időben különösen fokozódó tevékenysége feltétlenül szükségessé teszi, hogy rájuk és munkatársaikra különös figyelmet fordítsunk, és a legélesebb harcot folytassuk ellenük.

Felismerve azt, hogy illegális mozgalmakat kizárólag büntető törvényekkel sohasem lehet leküzdeni, és inkább a megelőző intézkedéseknek van nagy jelentőségük, elrendelem:

1. akik az átalakulásig kommunista szellemben tevékenykedtek és most újra illegális tevékenységgel gyanúsíthatók, védőőrizetbe veendők és koncentrációs táborba szállítandók;
2. akik már az átalakulás óta működtek illegálisan, azonnal védőőrizetbe veendők, ha magatartásuk arra enged következtetni, hogy továbbra is államellenes beállítottságúak, és gyanítható, hogy álcázott formában uszítanak az állam ellen;
3. a büntetésük letöltése után szabaduló kommunista funkcionáriusok — ha az állam veszedelmes ellenségei, vagy fennáll az a gyanú, hogy újra az illegális KPD rendelkezésére fognak állni — eleve védőőrizetbe veendők;
4. azok a kommunisták, akiket másodízben kellett védőőrizetbe venni, belátható időn belül nem bocsáthatók szabadon.

(Vesd össze a birodalmi és porosz belügyminiszter úr 1934. december 13-i — III. P. 3500/403. számú rendeletével is!) Hasonló eljárás kívánatos az állam ellenségének számító összes többi marxista beállítottságú egyénnel szemben is.

Heydrich s. k. helyett

A Gestapo védőőrizetet rendel el kommunista funkcionáriusok ellen

A Titkos Államrendőrség főnöke, Drezda, 1935. aug. 2.

Szászország

— II. 1. A. REF. — A. 15. K. 1/K.

Mellékelve megküldöm a politikai rendőrség parancsnoka által a kommunista funkcionáriusok fokozódó tevékenysége tárgyában kiadott és hozzám beérkezett rendelet másolatát. Felhívom, hogy az abban közölt irányelveket azonnal, a legszigorúbban valósítsa meg. Nyomatékosan utalok a rendelet utolsó mondatára, amely szerint ezek az irányelvek az állam többi marxista ellenségére is vonatkoznak.

Kérem, hogy még a rendelkezés végrehajtása előtt, a fenti jelre hivatkozva, haladéktalanul közölje, körülbelül hány védőőrizetbevételre lehet számítani.

Schleger s. k., rendőrfőnök.

Kiadmányozva:
olvashatatlan aláírás
Drezda, 1935. aug. 2.

Megküldve:

A körzeti és hivatalvezető uraknak,

a rendőrfőnök és
rendőrigazgató uraknak.

Azon városi polgármester uraknak,
akik az alsóbb igazgatási
hatóságok teljes jogkörével
rendelkeznek.

A II. főosztály külső szolgálati
szerveinek.

A Gestapo tüntetésektől tart Edgar André munkásvezető meggyilkolása miatt

Titkos Államrendőrség
államrendőrség szolgálati
szerve, Hamburg

Naplószám 20841/35. G.St.P. 6.c.
Hamburg, 1936. november 4.
Stadthausbrücke 8.

Titkos!

Azonnal!

A temetőgondnokságnak

Helyben

A főállamügyész úr rendeletére közlöm, hogy az 1894. január 17-én Aachenben született Edgar André-nak — akit a Hansa tartományi főtörvényszék 1936. július 10-én halálra ítélt és akit 1936. november 4-én kivégeztek — elhamvasztása és eltemetése *még ma,* azaz 1936. november 4-én végrehajtandó az ohlsdorfi temetőben.

A megbízott hivatalnokkal, Naujock bűnügyi titkárral történt megbeszélés szerint az eltemetés időpontja haladéktalanul ide jelentendő.

Az eltemetést a legnagyobb csendben és a legszigorúbb titoktartás mellett kell végrehajtani. Felhívjuk továbbá, hogy az államrendőrség megbízott hivatalnokával közölje a parcellaszámot, az ottani könyvbe pedig úgy vezesse be, hogy a halott neve ne derüljön ki.

Ezenkívül felhívjuk, hogy a jövőben a szóban forgó eltemetett után való minden tudakozódást azonnal jelentse a

Gestapo 6. számú hivatalában Kraus bűnügyi felügyelőnek vagy helyettesének (távbeszélőszáma: 34 1000, mellék: 2716). Az érdeklődő személyt a lehetőség szerint mindaddig fel kell tartóztatni, amíg az államrendőrség valamelyik beosztottja a helyszínen meg nem jelenik.

Megb. Kraus

A Gestapo sötétben földelte el Edgar André urnáját

Építésügyi hatóság — Hamburg, 1936. november 5.

Kert- és temetőügyek
Temetőigazgatóság
Hamburg — Ohlsdorf

A titkos államrendőrségnek
államrendőrségi szolgálati szerv
Hamburg

Aktaszám:
Napló 20 841/35
G.St.P. 6.c.

Az 1936. november 4-én kivégzett Edgar André holttetemét ugyanaznap reggel 8 óra 30 perckor elhamvasztották az új krematóriumban.

A tetemnek a kemencébe való elhelyezésénél jelen voltak: Naujock bűnügyi titkár, Trende temetőfelügyelő és alulírott.

A hamvveder elföldelését ugyanazon a napon 18 óra 15 perckor sötétben hajtották végre

Naujock és Schwarz bűnügyi titkárok és alulírott jelenlétében.

A hamvveder mintegy háromnegyed méter mélységben az S 4. és S 5. parcella határán egy bokrokkal benőtt részen, a 293. és 369. számú sírhelyek között földeltetett el, miként a mellékelt vázlaton látható.

Az elhamvasztás és eltemettetés bejegyzési sorszáma: F 4256/36. A hamvveder fedelén semmilyen személyi adat nincs, csakis a fenti számokat vésték bele.

Jelen irat egy másolatát az ügyhöz tartozó többi irattal együtt egy lepecsételt levélborítékban titkos jelzéssel az aktához csatoltuk. Iktatókönyvbe nem vezettük be.

A megküldött, folyó hó 4-éről keltezett irat utolsó bekezdésében foglalt felhívásnak megfelelően intézkedtünk.

1 vázlat mellékelve — Temetőigazgatóság:
Megb. Schmidt igazgatási felügyelő

A FASISZTA TERROR NÉMETORSZÁG SZOCIÁLDEMOKRATA PÁRTJA (SPD)* ELLEN

Rendelet Németország Szociáldemokrata Pártja betiltására

Másolat
Titkos
Expresszlevél

Szikratávirat Berlinből 1933. június 24-én

Másolat

A tartományi biztosoknak, közigazgatási elöljáróknak, Berlin rendőrkapitányainak és a titkos államrendőrség hivatalának Berlinben.

Németország Szociáldemokrata Pártja, főként az utóbbi napokban és hetekben folytatott tevékenysége alapján, állam- és népellenes szervezetnek tekintendő. Ezért elrendelem az alábbiakat:

1. Az SPD minden olyan tagját, aki még a népképviseletekben vagy községi képviseletekben működik, azonnal meg kell fosztani mandátumától, mert további tevékenysége veszélyezteti a közbiztonságot. Ezért a kerületi rendőrhatóságok rendészetileg utasítsák az ilyen személyeket, hogy tartózkodjanak a mandátummal járó megbízatásuk további tel-

* SPD (Sozialdemokratische Partei Deutschlands) = Németország Szociáldemokrata Pártja.

jesítésétől, ellenkező esetben az állam és nép vedelméről szóló 1933. február 28-i rendelet 1. paragrafusa alapján rendőri őrizetbe veendők. E személyek körébe tartoznak:

a) a birodalmi gyűlés, a tartományi gyűlés és az államtanács azon tagjai, akik egyben tagjai az SPD-nek is vagy e párt jelöltjeként választották meg őket;

b) a községek és községszövetségek* képviselőtestületeinek mindazon tagjai, akik egyben az SPD-nek is tagjai, vagy a párt jelöltjeiként választották meg őket. Velük egyformán kezelendők a községek és községszövetségek tiszteletbeli elöljárói és elöljárósági tagjai, bizottságok és választmányok tagjai, tiszteletbeli hivatalok viselői, ha egyben az SPD-nek is tagjai, vagy a képviselőtestületek, illetve a községek és községszövetségek más, választásra jogosult szervei által megválasztottak, ha az SPD képviselőinek javaslatára választották meg őket;

c) tartományi tanácsok és kerületi, járási választmányok tagjai, a Ruhr bányakerület települési szövetsége szövetségi tanácsának tagjai, ha az SPD-hez tartoznak vagy a párt jelöltjeiként választották meg őket.

1. Továbbá a kerületi rendőrhatóságok rendészetileg utasítsák mindazokat a szerveket, amelyektől a kizárt személyek tevékenységükért eddig költségmegtérítést, napidíjat, költségtérítési átalányt és más illetményeket kaptak, hogy a kifizetést azonnal szüntessék meg. Ez a rendelkezés — tekintettel arra, hogy elnökeik közvetlenül nyertek értesítést — nem vonatkozik a birodalmi gyűlésre, a tartományi gyűlésre és az államtanácsra.

2. Azok a munkavállalók, akik az SPD-hez tartoznak, államellenesnek tekintendők az üzemi képviseletekről és a gazdasági egyesülésekről kiadott 1933. április 4-i (RGBL, a birodalmi törvények közlönye I. 161. old.) törvény 2. cikkelye értelmében.

3. Az SPD-hez tartozó tisztviselőkkel, alkalmazottakkal és munkásokkal szemben követendő eljárásról, akik közpénzből fizetést, bért vagy nyugdíjat húznak, külön utasítás jelenik meg.

* Gemeindeverbände.

4. Az SPD és segély- vagy alszervezeteinek gyűlései betiltandók, tekintet nélkül arra, hogy nyilvános vagy zártkörű rendezvényekről van szó.

5. A szociáldemokrata időszaki nyomtatványok, ha még nem történt volna meg, további intézkedésig betiltandók. Egyéb szociáldemokrata nyomtatványok rendőrileg lefoglalandók és elkobzandók.

6. Az SPD és segély- vagy alszervezeteinek vagyontárgyai az állam és nép védelméről szóló 1933. február 28-i rendelet előírásai értelmében és az erre vonatkozólag megjelent végrehajtási utasítások szerint rendőrileg lefoglalandók. Ha a bűnüldöző hatóságok már elrendelték ezt, póthatározatot kell hozni, közölve az illetékes igazságügyi szervekkel, hogy a rendőrhatóságok hozzájárulása nélkül e tárgyak felett nem rendelkezhetnek. E vagyontárgyak elkobzására vonatkozó utasításokat rövidesen kiadjuk.

Belügyminiszter
II. 1410 a.

Tartományi tanácsos Titkos! Görlitz, 1933. június 26.

A körzet összes helyi rendőrhatóságának (Penzig kivételével)

Fenti másolatot tudomásulvétel és azonnali további intézkedés végett megküldöm. Felhívom, hogy azonnal közölje velem azoknak a szociáldemokrata személyeknek nevét, akiket a fenti szikratávirat 1. szakaszának *b)* bekezdése szerint a mandátumuk alapján betöltött tisztségükből ki kell zárni. A nevekre azért van szükségem, mert a kizárás a körzeti rendőrhatóság rendelkezése és közreműködése segítségével hajtandó végre. Továbbá nyomatékosan felhívom figyelmét a 4. és 5. pontra.

A 6. számú bekezdéssel kapcsolatban felhívom, hogy a szociáldemokrata párt és segély-, valamint alszervezetei vagyontárgyainak lefoglalását mielőbb hajtsa végre. A lefoglalás megtörténtéről azonnal értesítsen.

von Volkmann s. k. megb.

Utasítás szociáldemokrata funkcionáriusok védőőrizetbe vételére

A közigazgatási elöljáró általános osztály
I. D. 5.

Liegnitz, 1933. június 24.

Másolat

Expressz

Titkos

A Titkos Államrendőrség főnöksége felhívja, hogy minden vezető SPD-funkcionáriust azonnal vegyenek védőőrizetbe, ha fennforog az a veszély, hogy az SA önállóan jár el. A le nem tartóztatottak mindennap jelentkezni kötelesek.

Megb. dr. Reuter s. k.

— — — — — — — — — — — — — —

Tartományi tanácsos Titkos Görlitz, 1933. június 26.

A kerület összes helyi rendőrhatóságához (Penziget kivéve)

Fenti másolatot megküldöm sz. tudomásulvétel és azonnali további eljárás végett. A védőőrizetbe vett vezető SPD-funkcionáriusok neve velem azonnal közlendő, hogy a birodalmi elnöknek a nép és állam védelméről 1933. február 28-án kiadott rendelete 1. § alapján foganatosított védőőrizetbe vételt igazolhassam.

Megb. von Volkmann s. k.

Hitelesítve
kerületi felügyelő

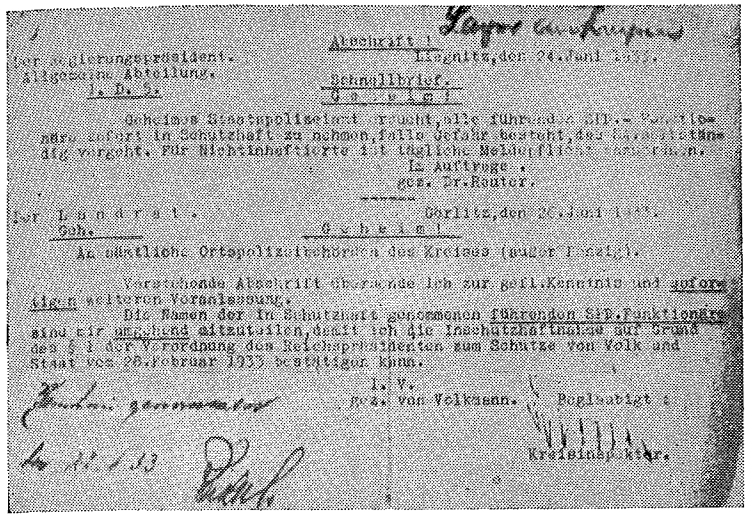

Ernst Heilmann szociáldemokrata képviselő az esterwegeni koncentrációs táborban. — 1940. április 3-án a buchenwaldi koncentrációs táborban meggyilkolták

Az antifasiszta Eichner kivégzése

A biztonsági rendőrség főnöke Berlin, 1939. IX. 22.

S. PP. II/4. ND 2251.

Expressz

1. Letartóztatásba helyeztetett Ludwig Eichner beállító lakatos, szül. 1912. november 15. Nürnbergben, birodalmi német, Nürnberg, Kunostrasse 17. sz. alatti lakos, nős, gyermektelen.

Eichner az üzem személyzetének néhány tagja előtt kijelentette a következőket: „Ha be kell vonulnom a katonasághoz, a kezemet sem mozdítom." Továbbá kijelentette: „Ha frontszolgálatot kell teljesítenem, átszököm az ellenséghez. Nem vagyok híve a jelenlegi rendszernek."

Nevezett, mint az alábbiakból kiderül, már régóta társadalom- és népellenes egyénnek bizonyult.

1939. szeptember 2-án bekövetkezett letartóztatásáig mint beállító dolgozott a nürnbergi Siemens-Schuckert Művek egyik S-osztályán. Ezen az osztályon gránátgyutacsokat gyártanak a Wehrmacht részére. Eichnernek az volt a dolga munkahelyén, hogy a nők által kezelt gépeket beállítsa. Több nő jelentette, hogy Eichner igen gyakran hanyagul állította be a gépeket, ennek következtében a gyártott gyutacsok használhatatlanek voltak, és a gépek helyes beállítása után újra meg kellett őket munkálni. E viselkedésével Eichner súlyosan csorbította az ezen az osztályon dolgozó alkalmazottak munkateljesítményét, úgyhogy a termelt mennyiség a szabályosan megkívánt mennyiség mögött maradt, és az akkordbérben dolgozó nők keresetükben károsodást szenvedtek.

Alábbi kijelentéseiből kiderül, hogy Eichnert közönséges és alacsony érzület vezette: „Ha én nem csinálom meg, akkor nem megy", vagy „Ha menni kell, akkor megy és ha nem kell menni, akkor nem megy", vagy „Ma csak két fúrót csiszolunk, ennyi munka elég".

Ha az S-osztályon dolgozó nők időről időre megkérték Eichnert, hogy állítsa be a gépeket megfelelően, így válaszolt: „Most szórakozom." Aztán váratta a nőket egy ideig és csak azután állította be a gépeket, tekintet nélkül arra, hogy ez a magatartása a termelés csökkenését és a nők keresete egy részének kiesését okozta.

Letartóztatása után sikerült részletes értesülést szerezni politikai beállítottságáról és politikai múltjáról. Kitűnt, hogy mindig marxista beállítottságú volt és ma is a Harmadik Birodalom ellenségének tekintendő. Régi SPD-családból származik. Apja már 1914 előtt SPD tag volt és 1920-ban az anarcho-szindikalisták üzemi tanácstagnak jelölték. Eichner maga is mindig az SPD-re szavazott, és tagja volt a marxista „Naturfreunde" (Természetbarát) egyesületnek.

A NSDAP illetékes helyi csoportvezetője azt jelentette, hogy Eichner sohasem használta a német köszöntést és a nemzetiszocialista állam, valamint intézményei és rendelkezései iránt a legcsekélyebb érdeklődést és megértést sem mutatta. A gyűléseken csak igen ritkán — és akkor is kényszeredetten — vett részt.

Eichnernek fenti kijelentéseiben kifejeződő állam- és népellenes beállítottságát a gránátgyutacsok gyártása közben, s a vele együtt dolgozó nőkkel szemben tanúsított magatartása megerősíti. Eichner elvesztette minden jogát ahhoz, hogy néptársként értékeljék.

2. Beterjesztve az SS birodalmi vezetője és a német rendőrség főnöke elé. Indítványozom Eichner kivégzését.

FASISZTA TERROR A SZAKSZERVEZETEK ÉS MÁS DEMOKRATIKUS ERŐK ELLEN

(1933. május 2-án „beolvasztották" a Szabad Szakszervezeteket és elrabolták a szakszervezetek vagyonát. Az így megszüntetett szakszervezetek rendőri nyilvántartó anyagáról azonban még évek múlva is tájékoztatást kér az SS. Ez a dokumentum az SS-nek a szakszervezetek ellen kifejtett terrorját szemlélteti.)

Az SS birodalmi vezetőjének
biztonsági szolgálata

Felső-Elba körzet
II/12. osztály Leipzig, 1936. augusztus 12.

A tájékoztatási főnökség kutató szervének
V. osztály

Berlin SO. 16

Engel-Ufer

Felső-Elba körzet biztonsági szolgálata kéri a tájékoztatási főnökség kutató szervét, küldjön egy másolatot az alábbi volt szakszervezetek ottani nyilvántartásáról:

1. a szabad szakszervezetek
2. a szabadságpárti nemzeti szakszervezetek
3. a keresztény nemzeti szakszervezetek
4. a gazdasági békét pártoló munkavállaló-szövetségek harci közössége.

Az 1. csoporthoz tartoznak: az úgynevezett szabad szakszervezetek.

A 2. csoporthoz tartoznak: a Hirsch—Duncker-féle úgynevezett sárga szakszervezetek.

A 3. csoporthoz tartoznak: a keresztény szakszervezetek,

amelyeket politikai, illetőleg vallási szempontokból is figyelni kellett (Centrum stb.).

A 4. csoporthoz tartoznak: azok, amelyek vagy nemzeti, vagy közömbösségi szempontokból tartandók nyilván.

A kommunista és szindikalista szakszervezeti szövetségek,* továbbá néhány jelentéktelen szövetség nem értendő ide.

Olvashatatlan aláírás
Untersturmführer

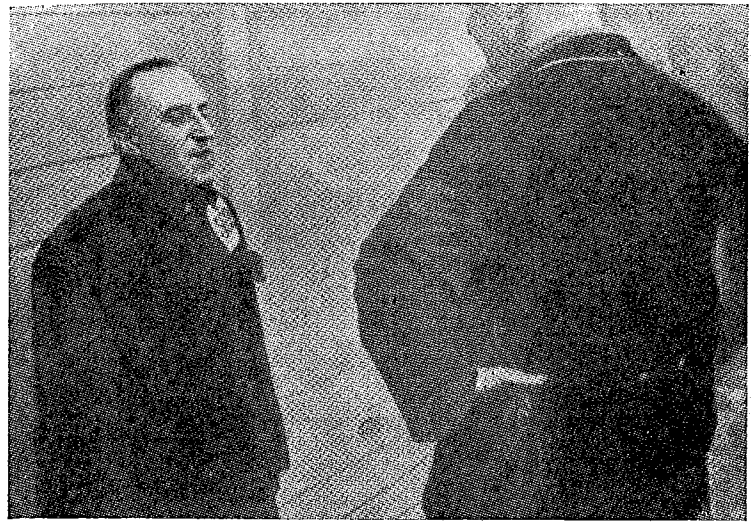

Carl von Ossietzky író az esterwegeni koncentrációs táborban. Carl von Ossietzky védőőrizetes fogságának idején kapta meg az 1935-ös Nobel-békedíjat. 1938. május 3-án belehalt a koncentrációs tábori fogság következményeibe

* Ezek teljes felszámolása, anyagaik feldolgozása ugyanis már jóval előbb megtörtént, illetve befejeződött. (A szerk.)

Erich Mühsam költő (a fényképfelvétel az oranienburgi koncentrációs táborban készült a védőőrizet idejében). Rettenetesen megkínozták, azután felakasztották az oranienburgi koncentrációs táborban

Kommunistákat, szociáldemokratákat és a német tudomány és kultúra legkiválóbb képviselőit megfosztják állampolgárságuktól

Titkos Államrendőrség Berlin, 1934. május 6.

Tárgy: Állampolgárság megvonása az 1933. julius 14-i törvény 2. paragrafusa alapján.

Hivatkozás nélkül

A mai napon 36 javaslatot terjesztettem elő állampolgárságtól való megfosztás tárgyában a porosz belügyminiszter úrhoz azzal a kérelemmel, hogy továbbítsa a birodalmi belügyminiszter úrhoz. Az említett személyek névsorát a mellékelt jegyzékben tüntettem fel.

H. Himmler

A porosz miniszterelnök úrhoz
Berlin, Wilhelmstrasse 63.

Német írók „állampolgárságának megvonása"

Másolat a P. 1146. számhoz
Birodalmi belügyminiszter
IV. 50130/4. 10. Berlin, 1934. október 11.

Azonnal!

A Titkos Államrendőrségnek
a porosz miniszterelnök úr útján

Láttamozva
Berlin, 1934. október 17.
a porosz miniszterelnök
a Titkos Államrendőrség főnöke
megb. Bergbohn s. k.

Tárgy: Német állampolgárságtól való megfosztás

A Völkischer Beobachter 1934. szeptember 26-i 269. számának 3. oldalán egy felhívást közöl, amely a saarbrückeni Volksstimme 1934. szeptember 21-i számában jelent meg, és a Saarvidék lakóihoz fordul azzal a felszólítással, hogy szavazzanak a „Statusquo" fenntartása mellett. A felhívás a legsúlyosabb gyalázkodásokat tartalmazza Németország ellen. 28 emigráns írta alá. Ezeket a népárulókat mielőbb meg kívánom fosztani állampolgárságuktól, ha még német állampolgárok. A felhívás aláírói közül ez idáig nincsenek még kizárva az állampolgárok sorából az alább felsoroltak:

1. Leonhard Frank,
2. Klaus Mann,
3. Alfred Kantorowicz,
4. Balder Olden,
5. Walter Schönstedt,
6. John Heartfield,
7. Anna Seghers,
8. Erwin Piscator,
9. Prinz Max Karl zu Hohenlohe-Langenburg,
10. Carola Neher,
11. Gustav von Wangenheim,
12. Gustav Regler,
13. Erich Weinert,
14. Ernst Ottwalt,
15. Bodo Uhse,
16. Willi Bredel

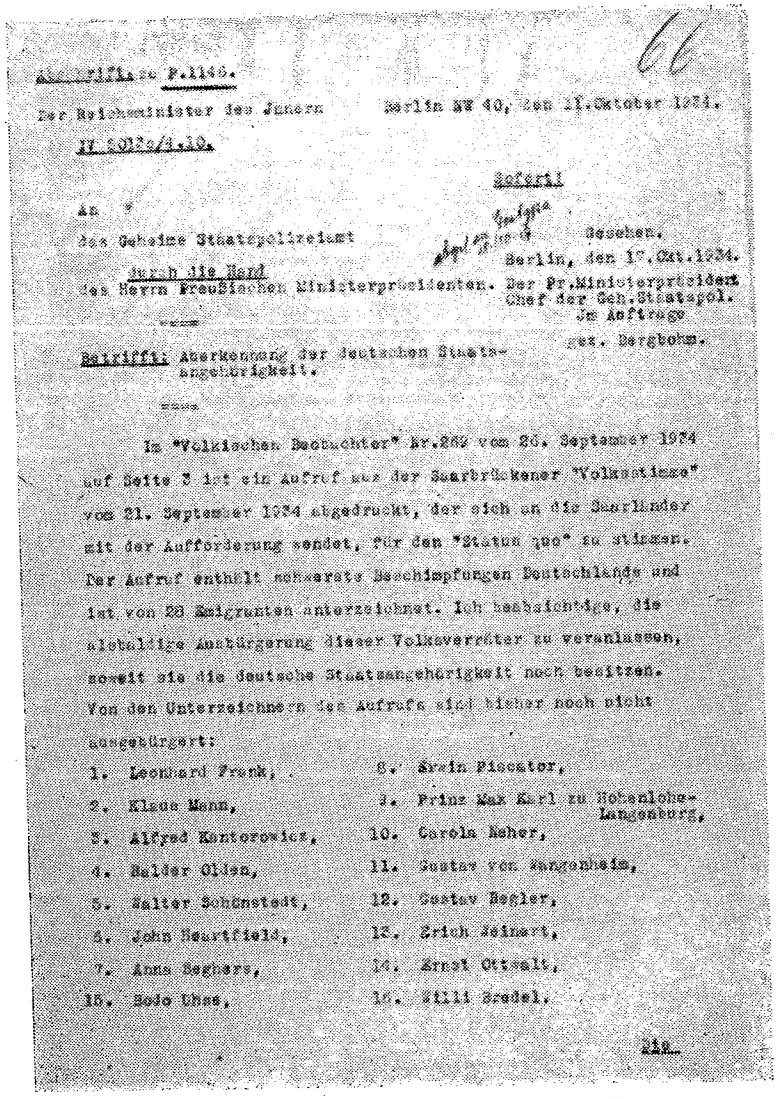

66

Abschrift zu P.1146.

Der Reichsminister des Innern Berlin NW 40, den 11.Oktober 1934.

IV 2013a/4.10.

Sofort!

An

das Geheime Staatspolizeiamt

durch die Hand

des Herrn Preußischen Ministerpräsidenten.

Gesehen.

Berlin, den 17.Okt.1934.

Der Pr.Ministerpräsident
Chef der Geh.Staatspol.
Im Auftrage
gez. Bergbohm.

Betrifft: Aberkennung der deutschen Staatsangehörigkeit.

Im "Volkischen Beobachter" Nr.269 vom 26. September 1934 auf Seite 3 ist ein Aufruf aus der Saarbrückener "Volksstimme" vom 21. September 1934 abgedruckt, der sich an die Saarländer mit der Aufforderung wendet, für den "Status quo" zu stimmen. Der Aufruf enthält schwerste Beschimpfungen Deutschlands und ist von 28 Emigranten unterzeichnet. Ich beabsichtige, die alsbaldige Ausbürgerung dieser Volksverräter zu veranlassen, soweit sie die deutsche Staatsangehörigkeit noch besitzen. Von den Unterzeichnern des Aufrufs sind bisher noch nicht ausgebürgert:

1. Leonhard Frank,
2. Klaus Mann,
3. Alfred Kantorowicz,
4. Balder Olden,
5. Walter Schönstedt,
6. John Heartfield,
7. Anna Seghers,
15. Bodo Uhse,
8. Erwin Piscator,
9. Prinz Max Karl zu Hohenlohe-Langenburg,
10. Carola Neher,
11. Gustav von Wangenheim,
12. Gustav Regler,
13. Erich Weinert,
14. Ernst Ottwalt,
16. Willi Bredel.

Die

„Szabadon bocsátott politikai foglyok felügyelet alá helyezése"

A Titkos Államrendőrség szászországi főnöke

I. 4. Ált. 71 (2)/36 Drezda, 1936. március 7.

A rendőrkapitány uraknak

Drezda, Lipcse, Chemnitz,
Rendőrigazgató uraknak

Plauen és Zwickau,
Hivatalfőnök uraknak

Az alsóbb igazgatósági hatóságok
teljes jogkörével rendelkező városok
polgármester urainak

Tárgy: Elbocsátott politikai foglyok felügyelet alá helyezése. Személyi lapok kitöltése.

I. Ismételten kiderült, hogy politikai foglyok elbocsáttattak a börtönből anélkül, hogy az illetékes igazságügyi hatóságok a szükséges jelentést ide benyújtották volna. A drezdai főállamügyész úr ezért újólag felhívja a figyelmet, hogy tartsák be azokat az előírásokat, amelyeket szabadon bocsátott politikai foglyok felügyelet alatt tartására adott ki. A jövőben ezért lehetővé tesszük, hogy a további felügyeletre vonatkozó rendelkezést a fogságból való elbocsátás előtt idejekorán megkapják. Ha azonban egyes esetekben mégis bekövetkeznék a büntető intézetből való elbocsátás, mielőtt az utasítást tőlünk megkapnák, felhívom, hogy a szabadon bocsátott személyt ideiglenesen helyezze szigorított felügyelet alá és erről nekem értesítést küldjön.

II. Az egyes felügyeleti hatóságok által ide benyújtott — s a felügyelet alatt álló személy Szászországon kívüli rendőrhatósághoz való átjelentése miatt továbbítandó — személyi lapok felülvizsgálása alkalmával ismételten kiderült, hogy ezeket rendkívül hiányosan töltötték ki. Gyakran nem derült ki belőlük az illető személy politikai beállítottsága, úgyhogy voltaképpen céltalanná vált a személyi lapot az új felügye-

leti hatóságnak átküldeni. Felhívom ezért, hogy ezeket a lapokat az ott levő ügyiratok alapján a legpontosabban töltsék ki.

Megb. Kaufmann s. k.

Hitelesítve: Drezda, 1936. március 7.

Védőőrizetbe vételi parancs Flintrop káplán ellen 1942. április 13-án

Titkos Államrendőrség

IV. C. 2. H. Nr. F. 8833 Berlin, 1942. április 13.

Védőőrizetbe vételi parancs

Vezeték és keresztnév: Johannes Flintrop
Születés ideje és helye: 1904. május 23. Wuppertal-Barmen
Foglalkozás: káplán
Családi állapot: nőtlen
Állampolgárság: birodalmi német
Vallás: katolikus
Faj: (nem árjáknál közlendő): — — — —
Lakóhely: Mettmann, Schlageterstrasse 21.

Védőőrizetbe veendő!

Indokolás:

Nevezett — az államrendőrség megállapításainak eredménye szerint — magatartásával veszélyezteti a nép és állam létét és biztonságát, azáltal, hogy figyelmen kívül hagyva egy korábbi, az államra káros magatartása miatt ellene már alkalmazott államrendőrségi eljárást és figyelmeztetést — papi hivatalát, azzal visszaélve, arra használta fel, hogy defetista kijelentésekkel olyan nyugtalanságot és izgalmat keltsen, amely alkalmas a német népnek a végső győzelembe és a Wehrmacht sértetlen ütőerejébe vetett hitét megrendíteni.

Heydrich s. k.
hitelesítve
Maurer

Johannes Flintrop káplán „elhunyt" a dachaui koncentrációs táborban 1942. augusztus 18-án

Titkos Államrendőrség — államrendőrség főnöksége,

Düsseldorf

Konc. t. Dachau, 7952. sz. 1942. VIII. 18. 2045.

RFK. Düsseldorf

Tgy: Flintrop, Johannes, v. ő. fog. szül. 1904. V. 23. Barmen. fog. szám 29864. előír. ott. szl. szám II. D. 1443/42. megh. 1942. VIII. 18.

1942. augusztus hó 18-án 8 óra 20 perckor az itteni táborban, a bal lábán keletkezett flegmone következtében elhunyt. Kéretik hozzátartozóit (mint ilyen itt ismeretes: apja, Johann Flintrop, Wupp.-Barmen, Meisenstrasse 22.) megf. értesíteni.

Megb. Hoffmann

SS-Obersturmführer s. k.

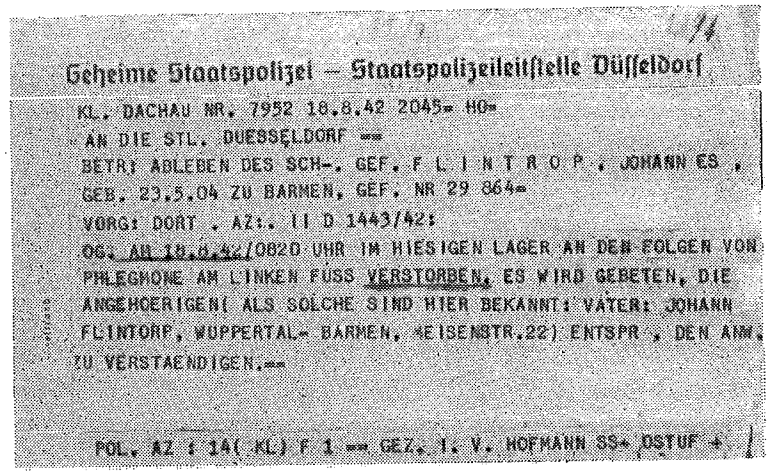

Geheime Staatspolizei — Staatspolizeileitstelle Düsseldorf

KL. DACHAU NR. 7952 18.8.42 2045= HO=
AN DIE STL. DUESSELDORF ==
BETR: ABLEBEN DES SCH=, GEF. F L I N T R O P , JOHANN ES ,
GEB. 23.5.04 ZU BARMEN, GEF. NR 29 864=
VORG: DORT . AZ:. II D 1443/42:
06: AM 18.8.42/0820 UHR IM HIESIGEN LAGER AN DEN FOLGEN VON
PHLEGMONE AM LINKEN FUSS VERSTORBEN, ES WIRD GEBETEN, DIE
ANGEHOERIGEN(ALS SOLCHE SIND HIER BEKANNT: VATER: JOHANN
FLINTORF, WUPPERTAL= BARMEN, EISENSTR.22) ENTSPR , DEN AMM,
ZU VERSTAENDIGEN.==

POL. AZ : 14(KL) F 1 == GEZ. I. V. HOFMANN SS= OSTUF +

Az SS, a Gestapo és az SD sok esetben a fasiszta igazságügyi szerveknek adta át áldozatait*

Börtönigazgatóság, Plötzensee-Berlin 1943. április 1.
Naplószám: 441—6. 43.
Kérjük válasznál e számra hivatkozni

Bizalmas

A birodalmi igazságügyminisztériumnak
Kiehn igazságügyi főfelügyelő vagy
helyettese kezéhez

Berlin

1943 március hónapban kivégeztetett:
Röttger hóhér által 114 fő

olvashatatlan aláírás
kormányfőtanácsos

1943. VI. 1.

1943. május hónapban kivégeztetett Röttger hóhér által 124 fő.

1943 szeptember havában kivégeztetett Röttger hóhér által 324 fő.

1944 május hónapban kivégeztetett Röttger berlini hóhér által 115 fő.

1944 július hóban kivégeztetett Röttger hóhér által 99 fő.

1944 augusztusában kivégeztetett Hehr hóhér által 10 fő.

Nem teljes adatok szerint 1943-ban összesen 5684 embert végeztek ki; 1944-ben 5220-at. A harmadik birodalom hóhérai minden egyes első kivégzettért 60 birodalmi márkát, minden továbbiért 30 márkát kaptak.

* Az alant felsorolt dokumentumok fakszimiléi megtalálhatók a német eredeti 72–74. oldalán.

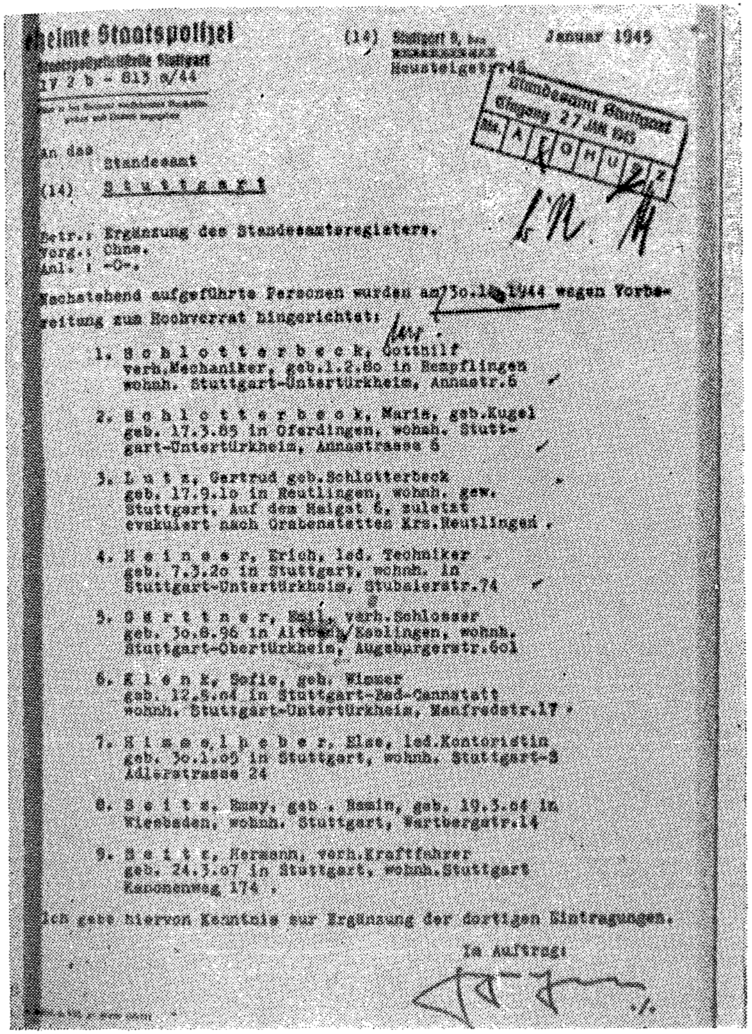

Geheime Staatspolizei (14) Stuttgart ... Januar 1945
17 2 b - 813 a/44

An das
Standesamt
(14) Stuttgart

Betr.: Ergänzung des Standesamtsregisters.
Vorg.: Ohne.
Anl.: -O-.

Nachstehend aufgeführte Personen wurden am 30.11.1944 wegen Vorbereitung zum Hochverrat hingerichtet:

1. Schlotterbeck, Gotthilf
verh.Mechaniker, geb.1.2.80 in Kempflingen
wohnh. Stuttgart-Untertürkheim, Annastr.6

2. Schlotterbeck, Maria, geb.Kugel
geb. 17.3.85 in Oferdingen, wohnh. Stuttgart-Untertürkheim, Annastrasse 6

3. Lutz, Gertrud geb.Schlotterbeck
geb. 17.9.10 in Reutlingen, wohnh. gew. Stuttgart, Auf dem Haigst 6, zuletzt evakuiert nach Grabenstetten Krs.Reutlingen.

4. Heinser, Erich, led. Techniker
geb. 7.3.20 in Stuttgart, wohnh. in Stuttgart-Untertürkheim, Stubaierstr.74

5. Gärttner, Emil, verh.Schlosser
geb. 30.8.96 in Altbach/Esslingen, wohnh. Stuttgart-Obertürkheim, Augsburgerstr.601

6. Klenk, Sofie, geb. Wimmer
geb. 12.9.04 in Stuttgart-Bad-Cannstatt
wohnh. Stuttgart-Untertürkheim, Manfredstr.17

7. Himmelheber, Else, led.Kontoristin
geb. 30.1.05 in Stuttgart, wohnh. Stuttgart-S
Adlerstrasse 24

8. Seitz, Emmy, geb. Ramin, geb. 19.3.04 in Wiesbaden, wohnh. Stuttgart, Wartbergstr.14

9. Seitz, Hermann, verh.Kraftfahrer
geb. 24.3.07 in Stuttgart, wohnh.Stuttgart
Kanonenweg 174.

Ich gebe hiervon Kenntnis zur Ergänzung der dortigen Eintragungen.

Im Auftrag:

„A néptörvényszék költségszámlája", amelyet a meggyilkoltak hozzátartozóinak küldtek

A néptörvényszék birodalmi ügyészsége
Államügyészség
Ügyszám: 3. J. 301/44.

Költségszámla

A véderő bomlasztása miatt Gustav Neubauer ellen indított bűnügyben.

A költségtétel és utalás az alkalmazott előírásra	Fizetendő összeg
Halálos ítélet illetéke	300,—
Postai illetékek a törvénykezési költségekről szóló rendelkezés 72. paragrafusa alapján	2,70
Ahlsdorff államügyésznek járó illeték, címe: Berlin-Lichterfelde, Gaertnerstrasse 10/a.	81,60
A vizsgálati fogság költsége az említett törvény 72. paragrafusa alapján, mégpedig: vizsgálati fogság 1943. december 24-től 1944. március 28-ig, azaz 96 napra naponta 1,50	144,—
Büntetőintézeti fogság költsége 1944. március 29-től 1944. május 8-ig, azaz 40 napra, naponta 1,50	60,—
A büntetésvégrehajtás költsége	
a) Az ítélet végrehajtásáért	158,18
A költségszámla postai portója	0,12
Összesen:	766,80

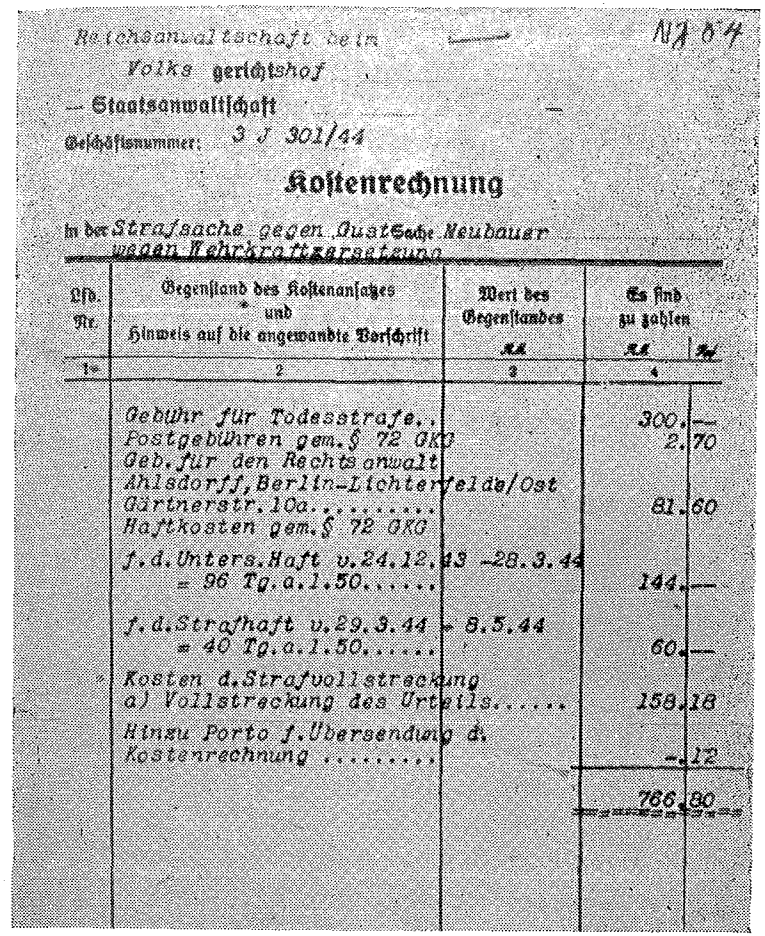

Reichsanwaltschaft beim Volksgerichtshof
— Staatsanwaltschaft —
Geschäftsnummer: 3 J 301/44

NJ 84

Kostenrechnung

in der Strafsache gegen Gust Sache Neubauer
wegen Wehrkraftzersetzung

Lfd. Nr.	Gegenstand des Kostenansatzes und Hinweis auf die angewandte Vorschrift	Wert des Gegenstandes RM	Es sind zu zahlen RM	Rpf
1	2	3	4	
	Gebühr für Todesstrafe..		300.	—
	Postgebühren gem. § 72 GKG		2.	70
	Geb. für den Rechtsanwalt Ahlsdorff, Berlin-Lichterfelde/Ost Gärtnerstr. 10a.....		81.	60
	Haftkosten gem. § 72 GKG f.d. Unters. Haft v. 24.12.43 -28.3.44 = 96 Tg. a. 1.50.....		144.	—
	f.d. Strafhaft v. 29.3.44 - 8.5.44 = 40 Tg. a. 1.50.....		60.	—
	Kosten d. Strafvollstreckung a) Vollstreckung des Urteils.....		158.	18
	Hinzu Porto f. Übersendung d. Kostenrechnung		—	12
			766.	80

Az SS felakasztotta a német haderőnek azokat a katonáit és tisztjeit, akik szembeszálltak a gyilkolással és rombolással

A baloldali tábla felirata: A bolsevistákkal paktáltam. — A jobboldali tábla felirata: 1945. április 24-én ezen a helyen akasztottak fel az elállatiasodott náci bestiák egy német katonát, mert nem akart tovább részt venni az értelmetlen, őrült háborúban

„Én adtam ki a parancsot, hogy lőjék agyon a hulla-jelölteket"

HANS-HELMUT WOLFF BIZTONSÁGI RENDŐRSÉGI PARANCSNOK ESKÜ ALATT TETT VALLOMÁSA

„Én, Hans-Helmut Wolff, a legjobb tudomásom és lelkiismeretem szerint, eskü alatt a következőket vallom:

Április 1. körül, weimari tartózkodásom első vagy második napján az ottani főállamügyész (neve nem ismeretes) felkereste a weimari államrendőrség akkori hivatalvezetőjét, Schröder SS-Obersturmführer kormányfőtanácsost, aki akkor már helyettesem és az államrendőrség IV. osztályának vezetője volt, hogy vele az igazságügyi hatóságok politikai foglyaival szemben követendő további bánásmódról tárgyaljon. Én akkor léptem a szobába, amikor a főügyész éppen kijelentette, hogy neki, ha az államrendőrség egyetért vele, az a szándéka, hogy a kevésbé súlyosan vádolt személyeket azonnal szabadon bocsátja, a súlyosabb eseteket, az úgynevezett „hulla-jelölteket" pedig, akiknek ügyében halálos ítélet volt várható, az amerikaiaknak hagyja hátra vagy az utolsó pillanatban szabadon engedi őket.

Most már, mint a biztonsági rendőrség parancsnokának és Schröder felettesének, nekem kellett átvennem a tárgyalás további vezetését és a parancsomhoz híven kijelentettem: a hulla-jelölteket semmi esetre sem szabad szabadon bocsátani vagy az ellenség kezére adni, mert én fejemmel vagyok felelős fölöttes szolgálati szervemnek, az RSHA-nak azért, hogy a szóban forgó személyek nem kerülnek élve az ellenség kezébe. Ha nem tudja őket hátra szállítani, akkor agyon kell lőni őket. Ha ehhez nem állnak rendelkezésére végrehajtó erők, akkor át kell őket adnia nekünk, különben nekünk kell elhoznunk őket, ha az ellenség közeledik. A főállamügyész ezt tudomásul vette és megígérte, hogy telefonon azonnal kapcsolatba lép a vezető államügyésszel (szolgálati székhelye valószínűen Jéna, neve nem ismeretes), és értesít, átadhatja-e nekünk a hulla-jelölteket, ha az ellenség közeledik. Hivatkoztam arra, hogy e személyek csoportjának szakszerűen helyes kiválasztásáért ő felelős, minthogy én egyáltalán nem ismerem az eseteket. A főállamügyész aznap vagy másnap tele-

fonon közölte velem, hogy a vezető államügyész egyetért velem. Ő, a főállamügyész, mint szakértő, a vezető államügyész utasítása alapján a szóban forgó esetekből kiválasztotta a hulla-jelölteket és a névsort azonnal megküldi nekem. Nevezzek meg egy hivatalnokot, aki a személyeket a meghatározott időpontban átveszi, nehogy nehézségek adódjanak. Kéri azonkívül, hogy az agyonlövetéseket ne a bíróság területén hajtsák végre. Megígértem ezt és megneveztem Fischer bűnügyi tanácsost, mert az államrendőrség végrehajtási osztályának vezetőjeként nézetem szerint egyedül ő lehetett alkalmas effajta lényegbe vágó jelentőségű akció lebonyolítására.

Minthogy Schröder a rendőrségi foglyokkal szemben kiürítés esetén követendő bánásmód egyéb fontos kérdéseiben sem döntött még, Schröder, Fischer és én megbeszélést tartottunk, s ezen közöltük Fischerrel az egész fenti tényállást. Egyidejűleg hasonló rendelkezést adtam ki a rendőrségi foglyokra, azaz elrendeltem egy azonnali általános felülvizsgálatot a szabadonbocsátás, illetve — a megfelelő feltételek legszigorúbb megvizsgálásával — a főbelövetés előkészítése érdekében. Utóbbinál, mint a főállamügyésszel tartott megbeszélés ismertetése kapcsán behatóan kifejtettem, csak olyan személyeket vettünk számításba, akikre az eljárás lefolytatása esetén bíróilag hozott halálos ítélet várt volna. Az egész megbeszélés tartalmából kiderült, hogy csak egészen korlátozott létszámú csoportról lehetett szó. Én csak néhány napja voltam Weimarban, s így egyetlen rendőrségi fogoly ügyét sem ismertem. Schröder ezzel szemben már kilenc hónapja szolgált Weimarban mint államrendőrségi vezető. Fischer pedig, mint Schröder helyettese és a végrehajtási osztály vezetője, már másfél éve szolgált ott ebben a beosztásban. A szolgálati szervnek mindketten felelős hivatalnokai voltak, az előadókon kívül kizárólag nekik kellett ismerniük a szóba jöhető súlyos eseteket. Ez okból tehát, mint a főállamügyész esetében is, félreérthetetlenül kettőjükre hárítottam a felelősséget a szigorúan pontos és szakszerűen helyes kiválasztásért. Ahogyan a főállamügyésszel közöltem, már ekkor Fischerre, a IV. osztály végrehajtó szervének vezetőjére bíztam a bírósági foglyok átvételét, továbbá a bíróság és rendőrség foglyai (a

hulla-jelöltek) főbelövetésének egész akcióját. A végrehajtás időpontjának meghatározását, amennyiben egyáltalán szükségessé válik, magamnak tartottam fenn. Amennyire emlékszem, e tárgyalásnál már átadták a főállamügyésztől átküldött listát, amely a hulla-jelöltek névsorát tartalmazta.

Az agyonlövetés napján adtam azután Fischernek a fent vázolt tárgyalásra hivatkozva azt a megfelelően ismertetett parancsot, hogy a bíróság hulla-jelöltjeit vegye át és a rendőrségi börtön hulla-jelöltjeivel együtt lövesse agyon.

Az agyonlövetések napján késő este szükségem volt a szolgálati szervnek egy emberére, hogy egy megbízást teljesítsen. Minthogy senki sem volt ott, megállapíttattam, hol vannak az emberek. Azt a felvilágosítást kaptam, hogy „még az agyonlövetések színhelyén vannak". Minthogy a parancsot az agyonlövetésekre már néhány órával előbb kiadtam és nézetem szerint kisszámú fogoly főbelövetése nem igényelhetett oly sok időt, azt válaszoltam, hogy ez nem tarthat ennyi ideig. Amikor később az akció vezetőinek egyike — úgy gondolom, Kahlert — belépett hozzám, csak akkor hallottam, hogy sokkal több személyt lőttek agyon, mint amennyire én félreérthetetlen parancsom alapján számíthattam.

Ez felháborított és elrendeltem, hogy Fischer azonnal jöjjön hozzám. Fischert azonban nem lehetett megtalálni; nézetem szerint már előzőleg sem volt ott, mert azt mondták nekem, hogy senki sincs ott.

Másnap reggel az udvarban voltam, hogy magam gondoskodjam a személyi iratok elégetéséről. Az előző napon ugyanis ellenőriztem a szolgálati szobát és véletlenül megállapítottam, hogy ezt, parancsom ellenére, elmulasztották. Magamnak kellett rendelkeznem tehát és személyesen segítettem. Néhány nappal előbb ezt a kérdést is megtárgyaltuk Schröderrel és Fischerrel, mint a végrehajtási csoport vezetőjével, akinek aktáiról szó volt, valamint Brodersen rendőrtanácsossal, az igazgatás vezetőjével, és ezt a három vezető személyt magam tettem ezért felelőssé.

Közben észrevettem, hogy a börtönnek az udvarral határos részén néhány nő nézett ki az ablakon. Azonnal hivattam Fischert és megkérdeztem, miért vannak itt ezek a nők.

Fischer azt felelte nekem, hogy a nőket az RSHA egyik szervétől (nyilván a VI. osztálytól vagy a katonai osztálytól) szállították ide nemrég azzal a paranccsal, hogy saját ügynökeink, akik speciális kiképzésük következtében a legfontosabb titkokat tudják, de teljesen megbízhatatlanoknak bizonyultak és többé nem vetik be őket. Semmi esetre sem szabad az ellenség kezére jutniok, hanem, ha az ellenség közeledik, főbelövendők.

Ezután, minthogy szállítástechnikai okokból már nem volt lehetőség visszaszállításukra, elrendeltem a nők átszállítását Buchenwaldba és én magam mentem a telefonhoz, hogy Buchenwalddal beszéljek és elintézzem a továbbszállítást, illetve legalább az ottani átvételt, mert onnan ezekben a napokban még folyamatosan irányítottak szállítmányokat a hátrább elhelyezett gyűjtőtáborokba. A táborparancsnokság törzse azonban azt a felvilágosítást adta, hogy az RSHA parancsa alapján átvennék ugyan a nőket, de továbbszállításuk technikailag lehetetlen, mert nem indítanak már női szállítmányokat.

Már előbb felszólítottam Fischert, hogy azonnal jelentkezzék nálam, mert meg akarom tárgyalni vele az előző este végrehajtott főbelövetéseket, a személyi iratok elégetésének elmulasztását és más sürgős, fontos kérdéseket.

Fischer azonban nem jelentkezett, mint ahogyan általában a legtöbbször nem volt megtalálható, amikor szükség volt rá, és azzal mentette ki magát, hogy bevetésre készül. Tudomásom szerint azután már csak egyszer láttam őt, rövid idővel a thüringiai erdőbe való utazása előtt. Onnan, parancsommal ellentétben nem vagy legalábbis nem a kellő időben tért vissza, úgyhogy még igen sok kérdés tisztázatlan maradt.

Az események roppant nagy zűrzavarában azután már nem jutottam hozzá a kérdés megtárgyalásához, valamint annak tisztázásához, ki felelős a személyi iratok elégetésének elmulasztásáért.

Az ügy eljárásszerű kivizsgálására — ami csak némileg is rendezett körülmények között magától értetődő lett volna számomra — már nem volt lehetőség. Egy ilyen vizsgálat

mindenesetre legalábbis Fischer kényszerszabadságolására és egyidejűleg a biztonsági rendőrség és az SD felügyelőjéhez a lehető leggyorsabban előterjesztendő jelentéstételre vezetett volna. Ez esetben, tekintettel Fischer szolgálati beosztására — hiszen a végrehajtási csoport vezetője és Schröder helyettese volt —, továbbá arra, hogy az agyonlövetések ügyében Schröder által és általam kiadott parancsokat is tisztázni kellett, az SD felügyelője vagy saját vizsgálatvezetőjét, vagy egy másik vezetőt küldött volna ki a vizsgálat lefolytatására. Ez azonban az akkori helyzetben nem volt lehetséges, sőt a tanúk nagy részének távollétében a nyomozást is aligha lehetett volna lezárni.

Ehhez járult, hogy éppen abban az időben a biztonsági rendőrség és az SD felügyelői vagy parancsnokai hatásköre tekintetében teljesen zavaros volt a követendő szolgálati út. Weimar formája szerint Kassel felügyeleti területhez tartozott. A felügyelő Ehlers Obersturmführer kormányfőtanácsos volt, aki északkeleti irányban szakadt el Kasselből. Húsvét másodnapján Gotha-Eisenachba tett utamkor megkíséreltem továbbutazni a felügyelőhöz, hogy szolgálatilag jelentkezzem és vele fontos kérdéseket megtárgyaljak. Ellenséges behatás következtében azonban én már nem jutottam át a felügyelőhöz és hírszolgálati úton sem tudtam helyreállítani a kapcsolatot. Április 6. körül dr. Trumler SS-Obersturmführer rendőrezredes, aki előzőleg Westmarkban volt a biztonsági rendőrség és az SD parancsnoka, tudatta velem, hogy mostantól fogva ő Hessen-Thüringia parancsnoka és már csakis neki vagyok alárendelve; Ehlers, a korábbi felügyelő már nem illetékes. Erről azonban sem az RSHA, sem Kassel felügyelője nem értesített és csak néhány nappal később erősítették meg, amikor az RSHA I. osztály főnöke, Ehrlinger SS-Obersturmführer Weimarba érkezett. Ilyen körülmények között addig nem volt lehetőségem arra, hogy értesítsem a területileg illetékes fegyelmi elöljárót.

Mind az I. osztály főnökét, mind pedig a rendőrség parancsnokát tájékoztattam az egész tényállásról. Mind a ketten elismerték kényszerhelyzetemet és egyetértettek az ebben a kérdésben tanusított magatartásommal.

Velem való szembesítés alkalmával Viehöfer SS-Obersturmführer is tanúsította, hogy amikor az agyonlövetések estéjén megtudtam, hogy nagyobb számú személyt lőttek agyon, mint világos parancsom alapján várhattam, „rendkívül megrendültem" és a szolgálati szerv egyik beosztottjának, amire ő ugyan már nem tud visszaemlékezni, „a legsúlyosabb szemrehányásokat tettem".

Ezenfelül szükségesnek tartom rámutatni a következő tényekre:

a) egy, Apolda környékére telepített RSHA szolgálati szerv, az I. vagy II. osztály, egy idő óta saját bevetésben dolgoztatta a weimari államrendőrség körülbelül 40 foglyát, és ezeket a foglyokat abban az időben tehergépkocsin Weimarba küldte. A tényállás felderítése után személyesen intézkedtem, hogy ezt a szállítmányt irányítsák vissza Apoldába és jelentsék az RSHA fenti szervének, hogy a foglyokat a munkahivatal rendelkezésére kell bocsátani vagy pedig szabadon kell engedni, tekintet nélkül arra, szükség van-e esetleg munkájukra.

b) Amikor eltávoztam Weimarból, az én utasításomra szabadon bocsátottak legalább 6—8 új foglyot, akik néhány napja voltak a fogházban.

Mint a biztonsági rendőrség parancsnoka, felelős voltam az RSHA parancsainak végrehajtásáért, tehát azoknak a foglyoknak agyonlövetéséért, akik szabályos lefolyású eljárás esetén bíróilag kimondott halálos ítéletet várhattak és akiket az ellenség közeledésekor ki kellett végezni.

Én magam az ügyeket nem ismertem, minthogy még csak egészen rövid idő óta tartózkodtam Weimarban. A roppant tömegű elintézendő és eldöntendő kérdés között az ügyiratok átvizsgálására nem volt időm, mert az amerikaiak már betörtek az én területemre.

Schröder, mint az addigi államrendőrségi vezető és Fischer, mint a végrehajtó csoport vezetője azonban már régóta szolgáltak ott, és a rendelkezésükre álló anyag alapján legalábbis ismerniük kellett volna a feltétlenül számításba vehető eseteket. Ezért csakis őket tehettem felelőssé, és kénytelen voltam őket felelőssé tenni a szigorúan pontos és szakszerűen helyes kiválasztásért. Ezt is tettem, mint ahogyan általában számos, az én személyes felelősségem szempontjából hasonlóan fontos ügy intézését át kellett ruháznom különböző vezető hivatalnokokra, hogy legalább valamennyire áttekintésem legyen az egész ügyvitelről és eleget tehessek minden kiadott parancsnak. Lehetetlenség volt parancsaim félreérthetetlen kiadásán túl személyesen ellenőrizni minden egyes szükséges intézkedést. Ezzel az ellenem hozandó legszigorúbb rendszabályok veszélyének tettem volna ki magamat.

A fent felsorolt tények a valóságnak megfelelnek. Ezt a vallomást önként és kényszer nélkül tettem, elolvastam és aláírtam.

Oberursel, 1945. december 12.

Hans-Helmut Wolff

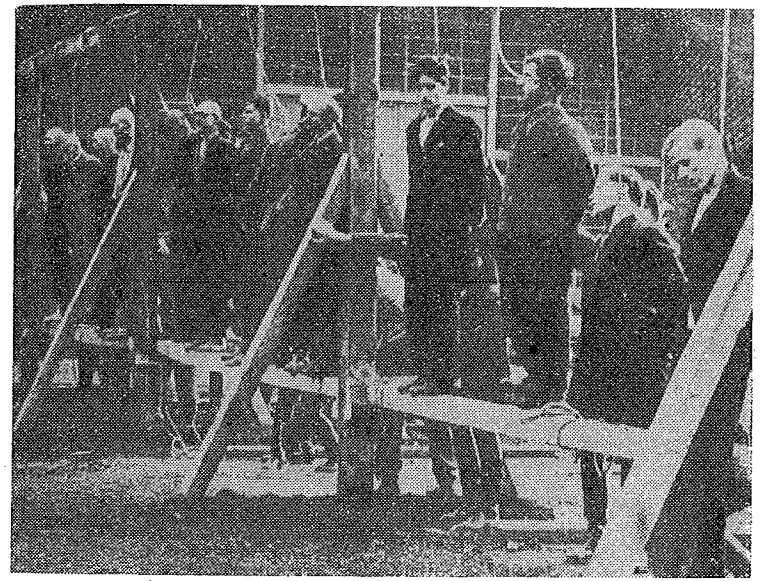

Az SS „munkában". — „Idegen munkások" tömeges kivégzése Köln-Ehrenfeldben 1944-ben

Az SS az összes európai országból származó 11 millió embert pusztított el a fasiszta koncentrációs táborokban

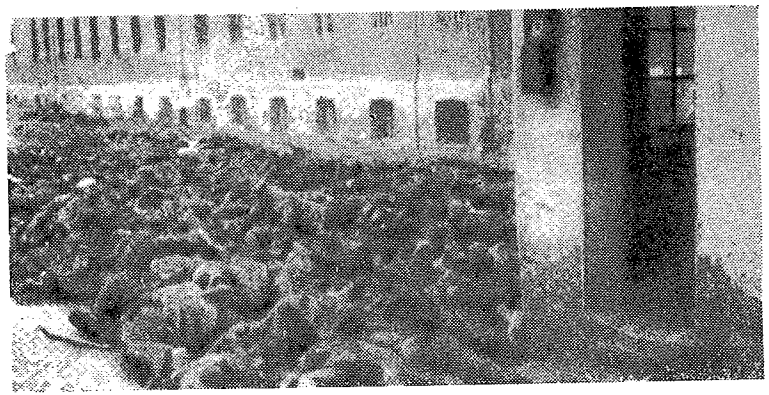

A sonnenburgi fegyház összes foglyát lemészárolták, közvetlenül a felszabadító szovjet hadsereg odaérkezése előtt

III.

Zsidók üldözéséről és megsemmisítéséről szóló bizonyító anyagok és jelentések

A ZSIDÓÜLDÖZÉS

A törvényszék előtt teljes mértékben bizonyítást nyert a nácikormányzat zsidóüldöző tevékenysége. A bizonyító anyag a legnagyobb szabású következetes és rendszeres embertelenségről ad számot. Ohlendorf, aki 1939 és 1943 között az RSHA III. osztályának vezetője volt, és aki a Szovjetunió ellen harcba vetett egyik SS-hadosztályt is vezette, vallomást tett arról, milyen módszereket alkalmaztak a zsidók kiirtására. Elmondta, hogy a zsidók agyonlövetésére csapatokat vetett be, hogy csökkentse embereinek egyéni bűntudatát. Különleges csoportjai egy esztendő leforgása alatt kilencvenezer, legnagyobbrészt zsidó férfit, asszonyt és gyermeket mészároltak le.

Amikor Bach Zalewski tanút megkérdezték, hogyan volt lehetséges, hogy Ohlendorf kilencvenezer ember meggyilkolásához hozzájáruljon, így válaszolt: „Az a véleményem, ha éveken és évtizedeken át hirdetik a tant, hogy a szláv faj alacsonyabb értékű és a zsidók nem is emberek, elkerülhetetlen az ilyen eredmény."

A náci történelem e fejezetének zárószavát azonban Frank vádlott mondta ki e törvényszék előtt tett vallomásában:

„Mi harcoltunk a zsidóság ellen, évek óta harcoltunk ellene és ugyanakkor nyilatkozatokat engedtünk meg magunknak — ebben a vonatkozásban saját naplóm a tanú ellenem — szörnyűséges nyilatkozatokat... Ezer esztendő is elmúlik és nem törli el Németországnak ezt a bűnét."

A zsidóellenes politika benne foglaltatik a pártprogram 4. pontjában, amely ekképp hangzott: „Csak a fajhoz tartozó egyed lehet állampolgár. A faj tagja csak germánvérű ember lehet, tekintet nélkül hitére. Ennek következtében a faj tagja zsidó nem lehet." A program egyéb pontjai kinyilvánítják, hogy a zsidókat idegenekként kell kezelni, nem tölthetnek be közhivatalt, ki kell űzni őket a birodalomból, ha az állam összlakosságának ellátása másképpen lehetetlenné válnék, meg kell tiltani Németországba való további bevándorlásukat és nem kaphatnak nyilvánosságot német lapokban. A nácipárt egész fennállása alatt prédikálta ezt a tant. A „Stürmer" és más sajtótermékek gondoskodtak a zsidógyűlölet terjesztéséről s a nácivezetők beszédeikben és nyilatkozataikban gúnnyal és szitokkal árasztották el a zsidókat a legteljesebb nyilvánosság előtt.

A hatalomátvétellel fokozódott a zsidóüldözés. Hatályba lépett egy sor megkülönböztető törvény és ezek szűkre korlátozták a zsidók számára engedélyezett foglalkozási kört. Családi életüket és polgári jogaikat korlátok közé szorították. A zsidók elleni náci politika 1938 őszén végül is eljutott odáig, hogy célul tűzte ki a zsidóknak a német életből való teljes eltávolítását. Pogromokat rendeztek; ezek során zsinagógákat gyújtottak fel és romboltak le, zsidók üzleteit fosztották ki és letartóztattak neves zsidó kereskedőket. Egymilliárd márka összegű egyetemes pénzbüntetést róttak ki a zsidókra, jóváhagyták a zsidó vagyonok lefoglalását és rendeleti úton meghatározott és pontosan körülírt városrészekre és időtartamra korlátozták a zsidók mozgási szabadságát. Tömegesen állítottak fel gettókat, és a biztonsági rendőrség parancsával kényszerítették a zsidókat, hogy mellükön és hátukon sárga csillagot hordjanak.

Tagadták, hogy a zsidóüldözésnek, az antiszemita politikának bizonyos ismertető jegyei összefüggnek egy támadó háború terveivel.

A zsidók ellen 1938-ban hozott rettenetes rendszabályokat színleg azzal indokolták, hogy ez a megtorlás a párizsi német követség egyik hivatalnokának meggyilkolása miatt. De már egy évvel előbb eldöntötték, hogy Ausztriát és Csehországot

birtokukba veszik. Az egymilliárd márka pénzbüntetés kirovása és a zsidó pénzvagyonnak rendeletileg megvalósított elkobzása olyan időben történt, amikor a fegyverkezési kiadások a német pénzügyminisztériumnak nagy gondot okoztak, és fontolóra vették a hadfelszerelési kiadások csökkentését. Ezeket a lépéseket Göring vádlott jóváhagyásával tették meg, aki az efféle gazdasági ügykör felelőse és a pénzügyi akadályoktól függetlenül megvalósítandó nagyszabású fegyverkezési program leglelkesebb híve volt.

Továbbá elmondották, hogy az antiszemita politikának a támadó háborúval való kapcsolata nem korlátozódott gazdasági ügyekre. A német külügyminisztérium egy 1939. január 25-i keltezésű köriratának — „A zsidókérdés, mint a német külpolitika tényezője az 1938-as évben" — egyik szakasza a következő szavakba öltöztette az antiszemita náci politika új fázisát:

„Bizonyára nincs közvetlen összefüggés abban, hogy 1938. sorsdöntő esztendeje egyidejűleg közelebb hozta a zsidókérdés megoldását és a nagyobb Németország eszméjének megvalósulását — mert a zsidó politika alapja és következménye is volt az 1938-as év eseményeinek. A zsidó befolyás térhódítása és a politika, a gazdaság és a kultúra területén is bomlasztóan ható zsidó szellem még inkább megnyomorította a német nép új felemelkedésre irányuló erejét és akaratát, mint a világháborúban ellenünk szövetkezett államok hatalmi politikája. A népnek e betegségből való gyógyulása tehát legfontosabb előfeltétele volt annak, hogy kiállja az erőpróbát, és 1938-ban az egész világgal dacolva tömörüljön a nagyobb Németország megteremtéséért."

Bármennyire kegyetlen és kíméletlen volt is a háború előtti németországi náci zsidóüldözés, mégsem lehet összehasonlítani azzal a politikával, amelyet a megszállt területeken követtek a háború idején. Ez a politika kezdetben hasonlított ahhoz, amit Németországon belül folytattak. Felszólították a zsidókat, hogy jelentkezzenek, s arra kényszerítették őket, hogy gettóban éljenek, hordják a sárga csillagot, és kényszermunkára fogták őket. 1941 nyarán azonban terveket készítettek az európai zsidókérdés „végleges megoldására". Ez a

„végérvényes megoldás" a zsidók kiirtását jelentette; ezzel Hitler már 1939 elején is fenyegetőzött, mondván, hogy a háború kitörésének egyik következménye a zsidók kiirtása lesz; ezek után egy különleges osztályt szerveztek meg a Gestapóban Adolf Eichmannak, a B. IV. osztály vezetőjének irányításával, e politika megvalósítására.

Rövid idővel a Szovjetunió megtámadása után meg is valósították a zsidók kiirtására vonatkozó tervet. A biztonsági rendőrség és az SD osztagainak — amelyeket abból a célból állítottak fel, hogy megtörjék a német hadsereg háta mögötti területen élő lakosság ellenállását — kiadták a parancsot, hogy ezeken a területeken irtsák ki a zsidókat.

Az osztagok munkájának következményeit bizonyítja az a tény, hogy 1942 februárjában Heydrich máris jelentette, hogy Észtországot megtisztították a zsidóktól, Rigában pedig 29 500-ról 2500-ra csökkent a zsidók létszáma. Az osztagok három hónap leforgása alatt több mint 135 000 zsidót öltek meg a megszállt balti államokban.

Ezek a különleges egységek sem voltak teljesen függetlenek a német harci erőktől. Cáfolhatatlanul bebizonyosodott, hogy az osztagok vezetőit támogatták a hadsereg vezetői. Egy alkalommal az osztagoknak a katonai hatóságokkal való kapcsolatát „igen szoros, csaknem szívélyes" viszonyként jellemezték, egy másik alkalommal egy osztag akciójának zavartalan lebonyolítását a hadseregparancsnoknak „a végrehajtás iránti megértése" tette lehetővé.

Hasonló munkát szántak a biztonsági rendőrség és az SD azon egységeinek, amelyek a polgári közigazgatás alatt álló megszállt keleti területeken tevékenykedtek. A zsidóüldözések tervszerűségét és rendszerességét a legvilágosabban Stroop SS dandártábornok eredeti jelentése jellemzi. Ő vezette 1943-ban a varsói gettó feldúlását. A bíróság bizonyító anyagnak tekinti ezt a fényképekkel illusztrált jelentést, amelynek címe: „A varsói zsidó gettó nincs többé". Ez a kötet egész sor olyan jelentést tartalmaz, amelyet Stroop a keleti területen működő felsőbb SS- és rendőr-vezetőknek küldött. 1943 áprilisában és májusában ezt írta Stroop jelentésében:

„A zsidók és banditák ellenállását csak csapataink éjjel-nappali bevetésben végrehajtott erélyes beavatkozása tudta megtörni. Ennélfogva az SS birodalmi vezetője 1943. április 23-án kiadta a parancsot a gettó teljesen kíméletlen és könyörtelen megtisztítására. Ez okból határoztam el, hogy a hadiüzemekre való tekintet nélkül feldúljuk és felégetjük az egész gettót. Ezeket a gyárakat szisztematikusan leszereltük és azután földig égettük. A zsidók általában elhagyták búvóhelyüket, legtöbbször azonban az égő házakban maradtak és kiugrottak az ablakból, amikor tűrhetetlenné vált a hőség. Aztán összetört tagokkal próbáltak átkúszni az utcán a még nem égő épületekbe... A szennyvízelvezető csatornákban az első hét elmúltával nem volt kellemes az élet. Igen gyakran kiáltások hallatszottak a csatornákból... a lefolyó nyílásokba könnygázbombákat dobtunk, kikergettük onnan és foglyul ejtettük a zsidókat. A robbantások is számtalan zsidót öltek meg a kanálisokban és bunkerekben. Minél tovább tartott az ellenállás, annál szívósabban és kitartóbban viselkedtek a fegyveres SS, a rendőrség és a haderő emberei, akik példás módon teljesítették kötelességüket abban az időben."

Stroop bizonyította, hogy a Varsó elleni bevetésnél „pontosan megállapított szám szerint 56 065 embert öltek meg". Ehhez hozzá kell még adni a robbantás és tűzvész áldozatait, akiknek számát nem lehetett megállapítani. Áldozatok százainak tömegsírjairól — melyeket végül is a szövetségesek tártak fel — felvett mozifilmek hasonlóképpen elrettentő bizonyítékokat sorakoztattak fel a bíróság előtt a zsidók tömeges legyilkolásáról.

Ezek az iszonyatosságok mind szoros tartozékai voltak a nácik 1941-ben bevezetett politikájának, és nem is meglepőek az olyan bizonyítékok, amelyekből kiderül, hogy egy-két német hivatalnok hasztalan tiltakozott a gyilkosságok brutális végrehajtási módja ellen. Az alkalmazott módszerek azonban sohasem voltak egyformák. A rownói és dubnói vérfürdők, amelyekről Graebe német mérnök beszélt, az egyik módszert

példázzák, a zsidók rendszeres kiirtása a koncentrációs táborokban pedig egy másikat. A „végérvényes megoldás" egy része az volt, hogy a németek által megszállt európai területekről koncentrációs táborokba tereltek minden zsidót. Életről és halálról testi állapotuk döntött. A munkaképeseket rabszolgamunkásként koncentrációs táborokban tartották. A munkaképteleneket megölték a gázkamrákban, testüket pedig elégették. Bizonyos koncentrációs táborokat, főként Treblinkát és Auschwitzot, erre a célra szemelték ki. A bíróság meghallgatta Hoess Auschwitzról szóló tanúvallomását. 1940. május 1. és 1943. december 1. között ő volt a tábor parancsnoka. Hoess becslése szerint ez alatt az idő alatt egyedül az auschwitzi koncentrációs táborban két és fél millió embert öltek meg. Hoess a kiirtást megelőző felülvizsgálattal kapcsolatban az alábbi vallomást tette:

„Auschwitzban két SS-orvost foglalkoztattunk, akik felülvizsgálták a beérkező fogolyszállítmányokat. A foglyok elmentek az egyik orvos előtt, aki — mialatt elhaladtak előtte — gyors döntéseket hozott. A munkaképeseket beküldték a táborba. A többieket azonnal a megsemmisítő telepre küldték. A kiskorú gyermekeket kivétel nélkül megölték, mert fiatal koruk következtében nem voltak munkaképesek. A treblinkai módszerekkel szemben tettünk még egy javító intézkedést, ez abban állt, hogy a treblinkai áldozatok csaknem mindig tudták, hogy pusztulás vár rájuk, míg Auschwitzban megpróbáltuk becsapni az áldozatokat, elhitetve velük, hogy tetvetlenítésre viszik őket. Némelykor persze felismerték valódi szándékainkat, úgyhogy néhány alkalommal lázongások törtek ki és bizonyos nehézségeink támadtak. Az asszonyok gyakran ruháik alá rejtették gyermekeiket. De ha a gyerekeket megtaláltuk, természetesen továbbítottuk és megöltük őket."

A gyilkolás menetét így írta le:

A klimatikus viszonyoktól függően 3—15 percig tartott, amíg ez a gáz megölte az embereket a halálkamrában. Tudtuk, hogy mikor haltak meg az emberek, mert elhalt a kiáltozásuk. Rendszerint egy fél óráig vártunk, mielőtt kinyitottuk az ajtókat és eltávolítottuk a tetemeket. Miután elvitték a hullákat, lehúzták gyűrűiket és kiszedték aranyfogaikat."

Napirenden volt a verés, éheztetés, kínzás és gyilkolás. Dachauban szörnyű kísérleteket végeztek a foglyokkal: 1942 augusztusában addig tartották hideg vízben az áldozatokat, míg testük hőmérséklete 28 fokra nem süllyedt és hirtelen meghaltak. Más kísérleteket nagy nyomású kamrákban folytattak le. Vizsgálták, meddig élhet egy ember jéghideg vízben; kísérleteztek befecskendezett mérgekkel, ragályos betegségekkel, férfiak és nők röntgensugaras sterilizálásával és egyéb módszerekkel.

A bizonyítási eljárás kiterjedt a táborokba zártakkal szemben meggyilkolásuk előtt és után tanusított bánásmódra. Megállapították, hogy levágták a nők haját, mielőtt megölték őket, és Németországba szállították matracok készítésére. Összeszedték a foglyok ruháit, pénzét, értéktárgyait is, és továbbították felhasználás céljából. A foglyok szájából kiszedett aranyfogakat és töméseket a birodalmi bankba szállították.

A tetemek elégetése után a hamut trágyának használták fel és néhány esetben azzal is kísérleteztek, hogy a tetemek zsírját ipariszappan készítésére használják. Különleges csoportok utaztak végig Európán, hogy felkutassák a „végérvényes megoldás" alá vetendő zsidókat. Német missziókat küldtek a csatlós országokba, például Magyarországra és Bulgáriába, hogy gondoskodjanak a zsidók megsemmisítő táborokba szállításáról; és ismeretes, hogy 1944 végéig 400 000 Magyarországról elhurcolt zsidót öltek meg Auschwitzban. Bizonyítékok vannak arra is, hogy 110 000 zsidót evakuáltak Románia egy részéből „kiirtás" céljából. Adolf Eichmann becslése szerint, akire Hitler e program végrehajtását bízta, az alkalmazott módszerekkel hatmillió zsidót öltek meg, közülük négymillió a megsemmisítő táborokban pusztult el.

(Kivonat a nürnbergi Nemzetközi Katonai Törvényszék ítéletéből.)

A gyilkosokat segíteni „becsületbeli kötelesség"

Nemzetiszocialista Német Munkáspárt
Birodalmi Vezetőség

Igazolás

Igazolom, hogy Otto Rothstock úr 1921 óta ismert nemzetiszocialista, és a nemzetiszocialista eszme iránti hűségénél és az érte hozott igen nagy áldozatainál fogva (ezek között két és fél esztendei súlyos börtön azért, mert 1925 március 10-én, Bécsben lelőtte Hugo Bettauert, a zsidó hecczsurnalisztát) a legmelegebben ajánlhatom.

Rothstock úron valamilyen formában segíteni becsületbeli kötelességemnek tartom.

Wilhelm Kirsch

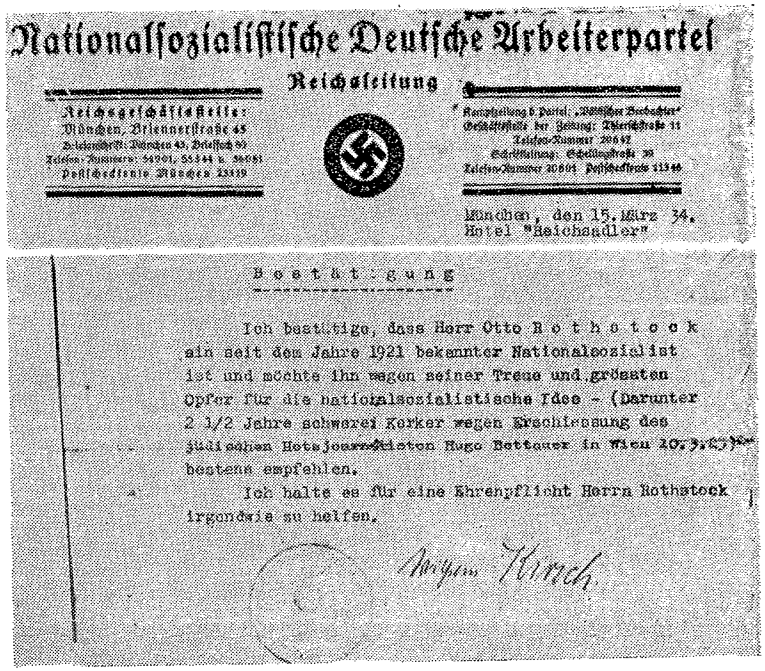

Nationalsozialistische Deutsche Arbeiterpartei

Reichsleitung

Reichsgeschäftsstelle:
München, Briennerstraße 45

München, den 15. März 34.
Hotel "Reichsadler"

Bestätigung

Ich bestätige, dass Herr Otto Rothstock ein seit dem Jahre 1921 bekannter Nationalsozialist ist und möchte ihn wegen seiner Treue und grössten Opfer für die nationalsozialistische Idee - (Darunter 2 1/2 Jahre schwerer Kerker wegen Erschiessung des jüdischen Hetzjournalisten Hugo Bettauer in Wien 10.3.25) bestens empfehlen.

Ich halte es für eine Ehrenpflicht Herrn Rothstock irgendwie zu helfen.

Wilhelm Kirsch

Kivonat
az 1935. november 14-én hozott birodalmi állampolgársági törvényhez kiadott 1. számú rendeletből

4. §

1. Zsidó nem lehet a birodalom polgára. Politikai ügyekben szavazati jog nem illeti meg. Közhivatalt nem tölthet be.

5. §

1. Zsidónak számít az, aki legalább három, faj szerint tiszta zsidó nagyszülőtől származik. A 2. § 2. szakaszának 2. bekezdése alkalmazandó.

2. Zsidónak számít az a két, tiszta zsidó nagyszülőtől származó keverék zsidó honos,

a) aki a törvény kibocsátásakor a zsidó vallásközösségbe tartozik vagy azután abba felvétetik,

b) aki a törvény kibocsátásakor zsidóval élt házasságban, vagy azután zsidóval házasságra lép,

c) aki — az 1. szakasz értelmében — zsidónak számító személlyel kötött olyan házasságból származik, amely a német vér és német becsület védelméről 1935. szeptember 15-én kiadott (Birodalmi törvények közlönye I. 1146. old.) törvény hatálybalépése után köttetett,

d) aki az 1. szakasz szerint zsidónak számító egyénnel folytatott házasságon kívüli viszonyból származik és 1936. július 31. után házasságon kívül születik.

Berlin, 1935. november 14.

Adolf Hitler
vezér és birodalmi kancellár

Frick
birodalmi belügyminiszter

Rudolf Hess
tárcanélküli birodalmi miniszter,
a Führer helyettese

A „KRISTÁLYÉJSZAKA"

Felhívás zsidópogromok rendezésére

Szombaton délelőtt
10 óráig
van gondolkodási ideje a zsidóságnak!
Aztán megkezdődik a harc!
A világzsidóság
meg akarja semmisíteni Németországot!

Német nép!

Védd magad!

Ne vásárolj zsidónál!

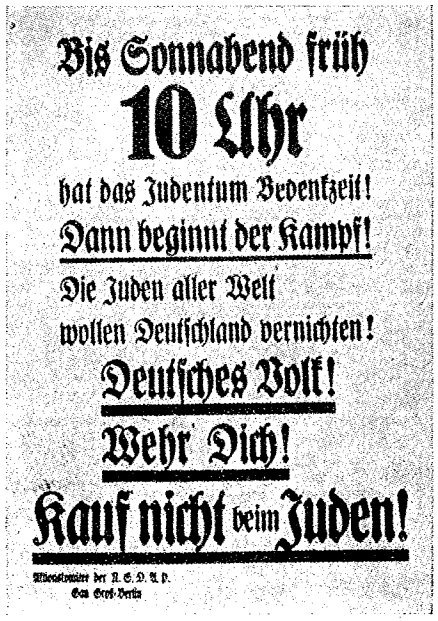

A Gestapo utasítást ad a zsinagógák feldúlására

Az összes Stapo (államrendőrségi) szervekhez és Stapo vezetőszervekhez a vezetőnek vagy helyettesének kezéhez.

Ez a géptávirat a leggyorsabb úton, azonnal továbbítandó.

1. A legrövidebb időn belül akciók indulnak meg egész Németországban a zsidók, de főleg zsinagógáik ellen. Ezek az akciók nem zavarandók. Biztosítani kell azonban, a rendfenntartó rendőrséggel együtt, hogy fosztogatásokat és egyéb külön rendzavarásokat meg lehessen akadályozni.

2. Ha a zsinagógákban fontos irattári anyag van, azt azonnali intézkedéssel biztonságba kell helyezni.

3. Előkészítendő mintegy 20—30 000 zsidó letartóztatása a birodalom területén. Letartóztatásra elsősorban vagyonos zsidókat kell kiszemelni. További rendelkezések még az éj folyamán következnek.

4. Ha a bekövetkező akciók alkalmával zsidók birtokában fegyverek találtatnak, a legszigorúbb rendszabályok alkalmazandók. Az átfogó akciókba bevonhatók az SS karhatalmi csoportjai, valamint az általános SS is. Megfelelő rendszabályokkal biztosítandó, hogy az akciókat minden körülmények között a Stapo vezesse.

Kiegészítés a kölni Staponak:

A kölni zsinagógában különlegesen fontos anyag van. Az SD-vel karöltve ez az anyag soron kívüli intézkedéssel azonnal biztonságba helyezendő.

Gestapo II.
Müller

Ez a géptávirat titkos

Rendőrségi távírószolgálat továbbító távíróállomás Hannover
Sürgős — titkos — megfejtve SSD Berlin 133 10 ; 11 2110
az összes rendőrigazgatósághoz

mihelyt a körzetvezetőségek utasítást adnak az akciók befejezésére, gondoskodni kell arról, hogy a szétrombolt üzletek faburkolattal stb-vel úgy legyenek fedve, hogy a rombolás a lehető legkevésbé legyen látható, háztulajdonosok utasítandók adott esetben a rendőrség megbízásából végeztessék el a munkákat, zsinagógák stb. romjait a leggyorsabban el kell tüntetni.

A rendfenntartó rendőrség főnöke

A „Fekete hadtest" 1938. november 24-én

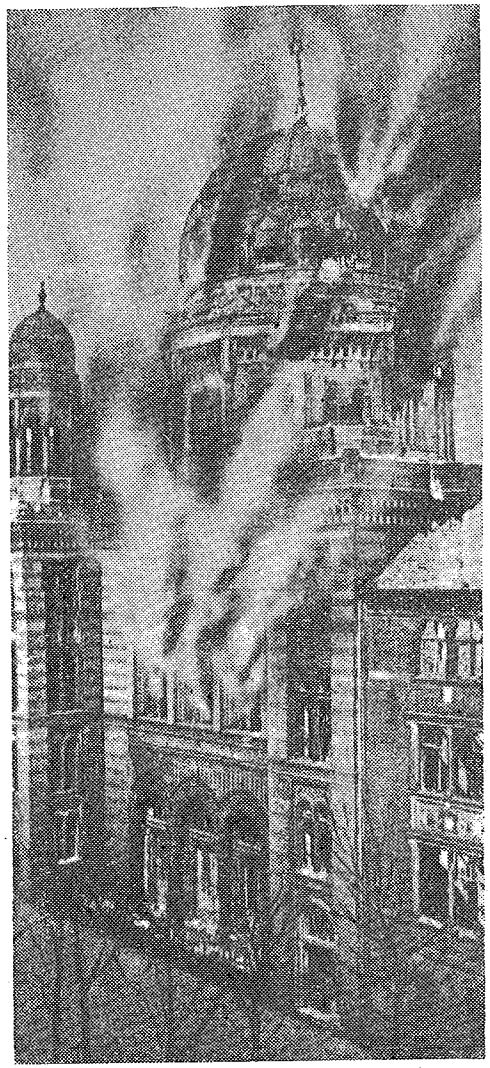

Égő zsinagóga Berlinben az Oranienburgerstrassen

„... Ennélfogva a fejlődés ilyen szakaszában az előtt a kemény szükségszerűség előtt állnánk, hogy a zsidó alvilágot pontosan olyan módon irtsuk ki, ahogyan rendállamunk általában ki szokta irtani a bűnözőket: tűzzel-vassal. Az eredmény a németországi zsidóság tényleges és végleges pusztulása, teljes megsemmisítése lenne."

Az 50-es területi brigád végrehajtási jelentése

SA—NSDAP
50-es területi brigád, Starkenburg
Osztályügyiratszám: 4309.

A Kurpfalz SA csoportjának

Mannheim

1938. november 10-én 3 órakor a következő parancsot kaptam:

„A csoportvezető parancsára az 50-es brigád területén belül valamennyi zsinagógát fel kell robbantani vagy fel kell gyújtani.

Azokat a szomszédos házakat, amelyekben árja lakosság lakik, nem szabad megkárosítani. Az akciót civil ruhában kell végrehajtani. Zendülés vagy fosztogatás megakadályozandó. 8 óra 30 percig jelentendő a parancs végrehajtása a brigádvezetőnek vagy szolgálati szervének."

Az ezredvezetőket azonnal riasztottam, őket a legpontosabban kioktattam, a parancs végrehajtása azonnal megkezdődött. E helyütt jelentem, hogy szétromboltatott
a 115. ezred területén

1. A darmstadti bleichstrassei zsinagóga
   felgyújtva
2. A darmstadti fuchsstrassei zsinagóga
   felgyújtva
3. Az oberramstadti zsinagóga
   belső helyiségei és berendezése szétrombolva
4. A gräfenhauseni zsinagóga
   belső helyiségei és berendezése szétrombolva
5. A griesheimi zsinagóga
   belső helyiségei és berendezése szétrombolva
6. A pfungstadti zsinagóga
   belső helyiségei és berendezése szétrombolva
7. Az eberstadti zsinagóga
   felgyújtva

A 145. ezred területén

1. A bensheimi zsinagóga felgyújtva
2. A Lorsch in Hessen-i zsinagóga felgyújtva
3. A heppenheimi zsinagóga felgyújtva és felrobbantva
4. A birkenaui zsinagóga felgyújtva
5. Az alsbachi imaház felgyújtva
6. Az alsbachi gyülekezeti helyiség felgyújtva
7. A rimbachi zsinagóga belső berendezése teljesen szétrombolva

A 168. ezred területén

1. A seligenstadti zsinagóga felgyújtva
2. Az offenbachi zsinagóga felgyújtva
3. A Klein-Krotzenburg-i zsinagóga felgyújtva
4. A Steinheim am Main-i zsinagóga felgyújtva
5. A Mühlheim am Main-i zsinagóga felgyújtva
6. A sprendlingeni zsinagóga felgyújtva
7. A langeni zsinagóga felgyújtva
8. Az egelsbachi zsinagóga felgyújtva

A 186. ezred területén

1. A beerfeldeni zsinagóga felrobbantva

2. A michelstadti zsinagóga belső berendezése szétrombolva
3. A könígi zsinagóga belső berendezése szétrombolva
4. A höchsti zsinagóga belső berendezése szétrombolva
5. A Gross-Umstadt-i zsinagóga belső berendezése szétrombolva
6. A dieburgi zsinagóga belső berendezése szétrombolva
7. A babenhauseni zsinagóga belső berendezése szétrombolva
8. A Gross-Bieberau-i zsinagóga felgyújtva
9. A Fränkisch-Crumbach-i zsinagóga belső berendezése szétrombolva
10. A reichelsheimi zsinagóga belső berendezése szétrombolva

A 221. ezred területén

1. A Gross-Gerau-i zsinagóga és imaház felgyújtva
2. A rüsselsheimi zsinagóga lerombolva és belső berendezése szétrombolva
4. A wolfskehleni zsinagóga belső berendezése szétrombolva

Az 50-es brigád vezetője (Starkenburg) olvashatatlan aláírás Brigadeführer s. k.

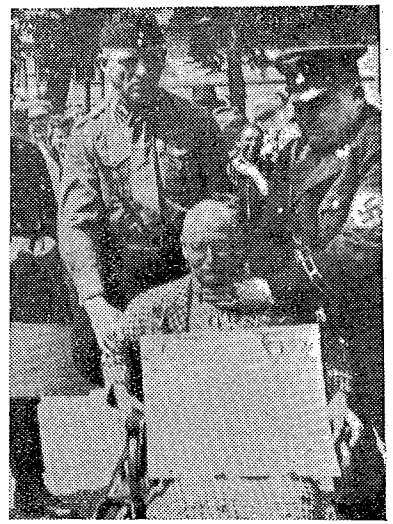

Hóhérok és az áldozat

A rombolás méreteit nem lehet számszerűen kimutatni

A biztonsági rendőrség főnöke
II. B. 4. — 5716/38. g

Válasznál kérem fenti ügyiratszámra
és keltezésre hivatkozni

Berlin, 1938. november 11.

Expressz

Göring Generalfeldmarschall miniszterelnök úrnak
dr. Gritzbach minisztériumi
igazgató kezéhez

Tárgy: akció a zsidók ellen

Az államrendőrségi szervek eddig befutott jelentései 1938. november 11-ig az alábbi összképet adják:

Igen sok városban fosztottak ki zsidó boltokat és üzletházakat. Hogy a további fosztogatásokat elkerüljük, minden esetben a legnagyobb szigorral avatkoztunk be. 174 személyt tartóztattunk le fosztogatás miatt.

A zsidó üzletek és lakások szétrombolásának méretei ez ideig számszerűen nem mutathatók ki. A jelentésekben felsorolt számok — 815 szétrombolt üzlet, 29 felgyújtott vagy más módon lerombolt áruház, 171 felgyújtott vagy lerombolt lakóház —, ha a gyújtogatásokat figyelmen kívül hagyjuk, a valóságos pusztításnak csak egy részét tükrözik. Az eddig beérkezett tudósításoknak a jelentéstétel sürgőssége miatt csupán olyan általános adatokra kellett korlátozódniuk, mint például „nagyszámú" vagy „a legtöbb üzlet lerombolva". A jelentett számok ennélfogva még többszörösükre növekedhetnek.

Felgyújtottak 191 zsinagógát és teljesen leromboltak 76-ot. Azonkívül 11 gyülekezeti helyiséget, temetői imaházat és hasonló helyiséget felgyújtottak, további hármat teljesen szétromboltak.

Letartóztattak kereken 20 000 zsidót, továbbá hét árját és

három külföldit. Ez utóbbiak saját biztonságuk érdekében vétettek őrizetbe.

36 halálesetet és ugyancsak 36 súlyos sebesülést jelentettek. A megöltek, illetve a sebesültek zsidók. Egy zsidó eltűnt. A megölt zsidók közül egy, a sebesültek közül kettő lengyel állampolgár.

Heydrich

Német miniszterek tárgyalásai 1938-ban

(KIVONAT EGY MINISZTERI TÁRGYALÁS GYORSÍRÁSOS JEGYZŐKÖNYVÉBŐL. A MEGBESZÉLÉST A BIRODALMI LÉGÜGYI MINISZTÉRIUM [RLM = REICHSLUFTFAHRT-MINISTERIUM] ÉPÜLETÉBEN TARTOTTÁK MEG GÖRING ELNÖKLETÉVEL 1938. NOVEMBER 12-ÉN.)

Funk: Számunkra döntő kérdés: ki kell-e nyitni újból a zsidó üzleteket.

Goebbels: Hogy az üzletek megnyílnak-e, az egészen más kérdés. Arról van szó, helyreállítják-e őket. Hétfőig adtam határidőt.

Heydrich: Összeszámítva az egészet, tűz pusztított el 101 zsinagógát, 76-ot földig leromboltak és 7500 üzletet teljesen feldúltak a birodalom területén.

Goebbels: Az a véleményem, hogy ez lesz az alkalom a zsinagógák megszüntetésére. Valamennyi zsinagógát, amely nem teljesen sértetlen, maguknak a zsidóknak kell lerombolniuk. Ezt a zsidók fogják megfizetni. Itt Berlinben a zsidók hajlandók is erre. A Berlinben leégett zsinagógákat maguk a zsidók fogják lerombolni. Ugyanezt kell most mértékül szabni az egész országra, hogy a megsérült vagy leégett zsinagógákat maguknak a zsidóknak kell teljesen megszüntetniük, és az így keletkezett szabad térségeket a német népközösség rendelkezésére kell bocsátaniuk.

Továbbá szükségesnek tartom, hogy a zsidókat mindenütt kirekesszük a közéletből és a nyilvános helyekről, ahol kihívóan hatnak. A birodalmi közlekedési miniszternek ki kell adnia egy rendeletet, hogy a zsidók számára a vasút külön szakaszokat rendezzen be. Ha viszont ez a szakasz foglalt, a zsidók más helyet nem igényelhetnek. És ha egyáltalán nincs hely, akkor a zsidóknak kint kell állniuk a folyosón.

Göring: Csak egy zsidó vasúti kocsi legyen. Ha ez megtelt, a többi zsidó maradjon otthon.

Goebbels: De tegyük fel, hogy nem utazik olyan sok zsidó a távolsági gyorsvonattal München felé. Mondjuk: a zsidószakaszban összesen két zsidó ül, a többi fülke meg túl van zsúfolva. Ez a két zsidó tehát külön szakaszt kap. Ezért ki kell jelentenünk, hogy a zsidók csak akkor igényelhetnek helyet, ha már az összes német ül.

Göring: Ezt nem fogalmaznám meg ilyen formában külön, hanem azt gondolom, hogy adjunk a zsidóknak egy vagont vagy egy szakaszt. És ha valamikor úgy adódna a dolog, ahogyan ön mondja és a vonat egyébként túlzsúfolt, higgye el, majd elintézzük, ehhez nincs szükségem törvényre. Majd kidobják a zsidót még akkor is, ha egész úton csak a WC-n tud ülni... Mindenesetre itt helyben az Admiral Palastban csakugyan bosszantó dolgok mennek végbe.

Göbbels: Wannseebadban is. Rendelkezést kell kiadni, hogy a zsidóknak abszolút tilos felkeresni német üdülőhelyeket.

Göring: Hiszen adhatunk nekik saját üdülőhelyeket is.

... A zsidóakciónál hárommillió márkára rug az üvegkár. Marggraf ékszerüzletében az Unter den Lindenen 1 700 000 márka kár keletkezett, mert az üzletet teljesen kifosztották...

Göring: Ti ketten, Daluege és Heydrich, ti feltétlenül teremtsétek elő az ékszereket, rendeljetek el nagyarányú razziákat...

Kifizetés a biztosító intézetek útján.

Göring: Egy pillanat türelmet. Mindenképpen fizetniük kell, mert németek károsodtak. De törvényes rendelkezés fogja megtiltani a biztosító intézeteknek, hogy kifizetést közvetlenül a zsidók kezéhez eszközöljenek. A károkat, amelyeket a zsidóknak kellene megtéríteniük, térítsék is meg, de ne a zsidóknak, hanem a pénzügyminiszternek. Hogy a pénzügyminiszter mit csinál ezekkel az összegekkel, az az ő dolga.

Schmer: Tábornagy úr, azt a javaslatot szeretném tenni, hogy a jelentésben foglalt vagyonból — tudomásom szerint egymilliárdot foglaltak le — egy bizonyos meghatározott százalékot meg kell állapítani, mondjuk 15 százalékot, és ezt a százalékos arányt még valamivel emelni is kell, úgyhogy valamennyi zsidó egyforma mértékben fizessen és ebből az összegből szolgáltassuk vissza a pénzt a biztosító intézeteknek.

Göring: Nem, nekem eszembe sem jut, hogy a pénzt visszaszolgáltassuk a biztosító intézeteknek. A biztosítóknak van egymás közt szavatosságuk. Nem. A pénz az államé, világos. Hiszen így megajándékoznánk a biztosító intézeteket. Beadtak egy pompás folyamodványt hozzánk. Majd ők teljesíteni fogják, amit kell. Biztos lehet benne.

Heydrich: A birodalom területén 7500 üzletet romboltak szét...

Göring: Nos hát nekem az a véleményem, hogy ezeket a gazdasági dolgokat egy csomó politikai akcióval kell alátámasztani. Kultúrakciókat, mindent bele! Ezen a héten a zsidóság egymás után kapja majd a pofonokat.

(Ez után javaslatok kerültek sorra a zsidóságnak Németországból való kivándoroltatásáról, különleges kivándorlási hatóságok segítségével.)

Heydrich: Tisztán rendőri szempontból szeretnék még az elszigetelésre vonatkozóan néhány olyan javaslatot tenni, melyek pszichológiai hatása jelentősen befolyásolná a közvéleményt. Legyen például a zsidóknak személyi ismertető jegyük. Mondjuk ki, hogy a nürnbergi törvények értelmében minden zsidó hordjon meghatározott ismertetőjelet. Ez olyan lehetőség, amely megkönnyít sok más dolgot — én például a kilengéseket illetően nem látok veszélyt — s ez megkönnyíti a külföldi zsidókhoz való viszonyunkat is.

Göring: Adjunk rájuk egyenruhát.

Heydrich: Egy megkülönböztető jelet. Ilyenformán meg lehetne szüntetni azokat a károkat is, amelyek azáltal keletkeznek, hogy a külföldi zsidók, akik külsejükben nem különböznek a belföldi zsidóktól, szintén károsodást szenvednek.

Göring: De, kedves Heydrich, azt mégse fogja elkerülni, hogy a városokban igen nagymértékben napirendre ne kerüljön a gettó kérdése. Ezeket a gettókat meg kell csinálni.

Heydrich: Ezek a rendszabályok általában gyakorlatilag és szervezetileg is a gettóhoz vezetnek. Mindenesetre az a véleményem, ma ne építsünk gettót. Ezek az intézkedések azonban

a zsidókat automatikusan gettóba fogják szorítani abban a formában, ahogyan arra már utalás történt.

Funk: A zsidókat a lehető legszűkebb helyre kell összeszorítani. Mit jelent hárommillió? Egyikük kezeskedik a másikért. Az egyedülálló pusztuljon éhen.

Heydrich: Javaslatok vannak arra vonatkozóan, hogy vonjuk be a zsidóktól a gépkocsivezetői jogosítványt (német emberek életének veszélyeztetése címén), javaslat van a gyógyfürdőhelyek látogatásának tilalmára... Akkor ugyanezt javasolnám én a kórházakra is. Egy zsidó nem fekhet együtt a kórházban egy árja néptárssal.

Göring: Ezt azonban fokozatosan kell megcsinálni.

Heydrich: És ugyanezt meg kell csinálni a közforgalmi járművekkel kapcsolatban is.

Göring: Mindezeket a javaslatokat keresztül kell hajtani. Hadd jöjjenek ki ezek a dolgok a nyilvánosság elé egymás után.

Heydrich: Én csak elvileg kértem a hozzájárulást, hogy bevezethessük ezeket a dolgokat.

Göring: Még egy kérdésről beszéljünk, uraim. Hogyan ítélnék meg a helyzetet, ha én elrendelném ma, hogy a zsidóságra egymilliárdos büntetést rójunk ki, mint hozzájárulást.

Bürckel: A bécsiek ezzel nagyon egyet fognak érteni.

Goebbels: Én arra gondolok, vajon nem lesz-e a zsidóknak lehetőségük arra, hogy kivonják magukat ez alól, illetve, hogy valamit elrejtsenek előlünk.

Brinkmann: Akkor saját tevékenységük révén válnak büntethetőkké.

Göring: Azt a szöveget választom, hogy a német zsidók a maguk összességében büntetésül az elvetemült gaztettekért stb. egymilliárdos bírságot fognak viselni. Ez majd hatni fog. A disznók nem követnek el oly gyorsan megint egy másik gyilkosságot.* Egyébként még egyszer meg kívánom állapítani: nem szeretnék zsidó lenni Németországban.

* A Hitler-fasisztáknak kapóra jött és jól felhasználható ürügy volt, hogy Franciaországban egy zsidó egyetemi hallgató agyonlője von Rath náci diplomatát; ezt használták fel arra, hogy a Németországban élő zsidó polgárokra egymilliárd márkára rúgó pénzbüntetést vesse ki, ezt használták fel arra, hogy leromboljják a zsinagógákat és zsidó üzleteket romboljanak szét, s megkezdjék a zsidók teljes fizikai megsemmisítését célzó rendszabályok bevezetését.

A tárgyalások „eredménye"

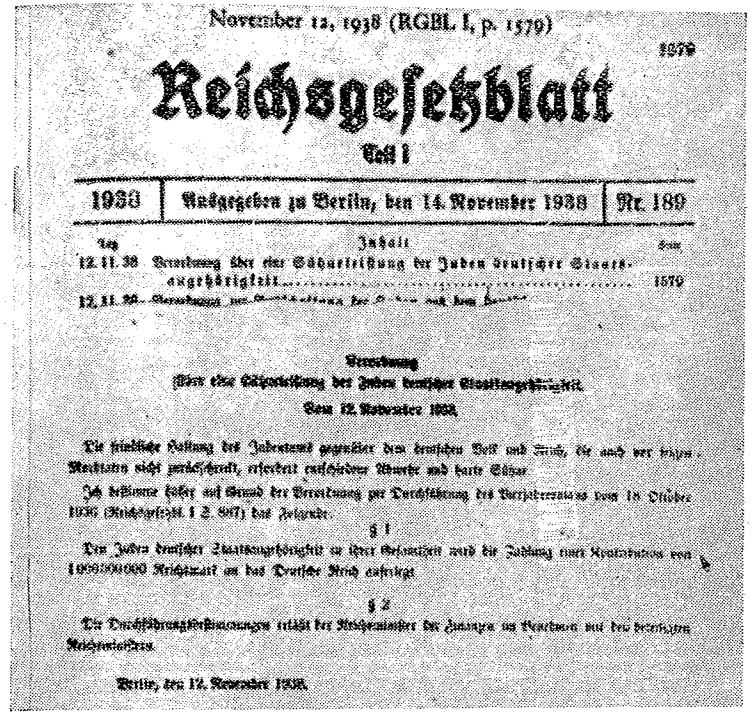

November 12, 1938 (RGBl. I, p. 1579)

1579

Reichsgesetzblatt

Teil I

1938 | Ausgegeben zu Berlin, den 14. November 1938 | Nr. 189

Tag Inhalt Seite

12. 11. 38 Verordnung über eine Sühneleistung der Juden deutscher Staatsangehörigkeit ... 1579

12. 11. 38 Verordnung zur Durchführung der Verordnung über ...

Verordnung

über eine Sühneleistung der Juden deutscher Staatsangehörigkeit.

Vom 12. November 1938.

Die feindliche Haltung der Judenschaft gegenüber dem deutschen Volk und Staat, die auch vor feigen Mordtaten nicht zurückschreckt, erfordert entschlossene Mittel und harte Sühne.

Ich bestimme daher auf Grund der Verordnung zur Durchführung des Vierjahresplans vom 18. Oktober 1936 (Reichsgesetzbl. I S. 887) das folgende:

§ 1

Den Juden deutscher Staatsangehörigkeit ist eine Sühneleistung auferlegt. Die Zahlung einer Kontribution von 1000000000 Reichsmark an das Deutsche Reich obliegt.

§ 2

Die Durchführungsbestimmungen erläßt der Reichsminister der Finanzen im Benehmen mit den beteiligten Reichsministern.

Berlin, den 12. November 1938.

A Hermann Göring által kiadott rendelet bevezető részében ezt olvashatjuk:

„A zsidóságnak a német néppel és a német birodalommal szemben tanúsított magatartása miatt — amelyre jellemző, hogy még a gyáva gyilkosságtól sem riad vissza — ... elrendelem:

A német honos zsidók összességére a német állam javára egymilliárd birodalmi márka hozzájárulást rovunk ki."

„A ZSIDÓKÉRDÉS VÉGLEGES MEGOLDÁSA" — HATMILLIÓ HALOTT

Göring parancsot ad a zsidók kiirtására vonatkozó „szervezeti, tárgyi és anyagi" előkészületekre

A nagynémet birodalom birodalmi marsallja
A négyéves terv felelőse
A birodalom védelmi minisztertanácsának elnöke

Berlin, 1941. július 7.

A biztonsági rendőrség és az SD főnökének
Heydrich SS-Gruppenführernek

Berlin

Az 1939. január 24-i rendelkezéssel már Önre bízott azon feladat kiegészítéseként, hogy a zsidókérdésre kivándorlás vagy evakuálás formájában a körülményeknek megfelelően a lehető legkedvezőbb megoldást megvalósítsa, ezennel megbízom, hogy szervezeti, tárgyi és anyagi tekintetben tegyen meg minden szükséges előkészületet a zsidókérdésnek Európa német befolyás alatt álló területén történő teljes megoldására.

Amennyiben ez más központi hatóságok hatáskörét is érintené, azokat is be kell vonni.

A továbbiakban megbízom, hogy a lehető legrövidebb időn belül terjesszen elém átfogó tervezetet a zsidókérdés végleges megoldásához szükséges előzetes szervezeti, tárgyi és anyagi rendszabályokra.

Göring s. k.

„Auschwitzban 45 000 zsidó kiválogatása alkalmával legalább 10—15 000 munkaerő adódik"

Birodalmi biztonsági főnökség
Hírtovábbítás

Felvéve:
1942. december 16. 21 óra

Az SS birodalmi vezetőjéhez
ez idő szerint tábori parancsnokságon

Sürgős! Titkos!

Azzal a rendelkezéssel kapcsolatban, hogy 1943. január 30-ig erőltetett ütemben kell munkaerőket szállítani a koncentrációs táborokba, a zsidószektor területén az alábbiak szerint járunk el:

1. Összlétszám: 45 000 zsidó

2. A szállítás kezdetének időpontja: 1943. január 11.
A szállítás befejezésének időpontja: 1943. január 31.
(A birodalmi vasútnak — a fokozottabb Wehrmacht szabadságolási forgalom következtében — nincs módja az evakuálás céljára külön szerelvényeket rendelkezésre bocsátani.)

3. Felbontás: A 45 000 zsidó a következőképpen oszlik meg: 30 000 zsidó Bialystok kerületből és 10 000 zsidó a theresienstadti gettóból. Ezek közül 5000 munkaképes zsidó, akik ez ideig a gettóban szükséges apróbb munkákat végezték és 5000 általában munkaképtelen, részben 60 éven felüli zsidó, akiket azért szállítunk el, hogy ezzel — a gettó kialakításának befejezése érdekében — valamelyest csökkentsük a túl magas, 48 000 főnyi létszámot. Ehhez kérek külön hozzájárulást. Ezúttal is, mint eddig, elszállításra csak azokat a zsidókat szemeltük ki, akiknek sem különleges összeköttetéseik és kapcsolataik, sem magas kitüntetéseik nincsenek. — Továbbá 3000 zsidó a megszállt holland területekről és 2000 zsidó Berlinből. Ez összesen 45 000. A 45 000-es létszámba beleszámítanak a munkaképtelen család-

tagok (öregek és gyerekek). Ha a kiválogatásnál célszerű mértéket alkalmaznak, akkor ezek közt az Auschwitzba érkező zsidók közt legalább 10—15 000 munkaerőt lehet találni.

Az SD és a biztonsági rendőrség főnöke
IV. B. 4. Klein A. 2093/42 Klein G. (391)
Megb. Müller s k.
SS-Gruppenführer

A birodalmi bank a meggyilkoltak aranyfogaiból fedezte aranyszükségletét

SS gazdasági igazgatási főnökség Berlin, 1942 október 8.

Titkos!

Tárgy: aranyfogak

Az SS birodalmi vezetőjéhez Berlin
Birodalmi vezető!

A meghalt védőőrizetes foglyok fogaiból származó törtaranyat az ön parancsára az egészségügyi hivatalba szállítottuk. Ott embereink fogkezeléséhez használják fel.

Blaschke SS-Obersturmführer már több mint 50 kiló arannyal rendelkezik; ez előreláthatóan fedezi a nemesfém-szükségletet a legközelebbi öt esztendőben.

Erre a célra több aranyat gyűjteni sem egészségügyi okokból, sem az értékesítés érdekében nem tartom megengedhetőnek.

Kérem jóváhagyását ahhoz, hogy a jövőben a koncentrációs táborok normális fogyatékából származó törtaranyat elismervény ellenében a birodalmi bankhoz szállíthassuk.

Heil Hitler!

Frank
SS-Brigadeführer és
a Waffen-SS vezérőrnagya

A „Wannsee-jegyzőkönyv" 11 millió zsidó megsemmisítésének terveiről

Titkos birodalmi ügy

Tárgyalási jegyzőkönyv

I. A zsidókérdés végleges megoldásáról 1942. január 20-án Berlinben az Am Grossen Wannsee 56—58. szám alatt megtartott tárgyaláson az alábbiak vettek részt:

dr. Meyer körzetvezető és dr. Leibbrandt birodalmi hivatalvezető	A megszállt keleti területek birodalmi minisztériumából
dr. Stuckart államtitkár	birodalmi belügyminisztérium
Neumann államtitkár	a négyéves terv felelőse
dr. Freisler államtitkár	birodalmi igazságügyminisztérium
dr. Bühler államtitkár	főkormányzósági hivatal
Luther államtitkár	külügyminisztérium
Klopfer SS-Oberführer	pártkancellária
Kritzinger miniszteri osztályfőnök	birodalmi kancellária
Hofmann SS-Gruppenführer	faji és telepítési hivatal
Müller SS-Gruppenführer Eichmann SS-Obersturmbannführer	birodalmi biztonsági hivatal
dr. Schoengarth SS-Oberführer a biztonsági rendőrség és az SD parancsnoka a főkormányzóságon	biztonsági rendőrség és SD

dr. Lange SS-Sturmbannführer a biztonsági rendőrség és az SD parancsnoka, a lettországi főkerületben, mint a keleti területek birodalmi biztosságánál működő biztonsági rendőrség és SD parancsnokának képviselője	biztonsági rendőrség és SD

II. Heydrich SS-Obergruppenführer, a biztonsági rendőrség és az SD főnöke, elöljáróban közölte, hogy a birodalmi marsall őt bízta meg az európai zsidókérdés végleges megoldásának előkészítésével és rámutatott arra, hogy ezt a tárgyalást azért hívták össze, hogy tisztázzák az alapvető kérdéseket. A birodalmi marsallnak az a kívánsága, hogy tervezetet terjesszenek elé az európai zsidókérdés végleges megoldásának tárgyi, szervezeti és anyagi vonatkozásairól. Ezért szükséges mindezekben a kérdésekben közvetlenül érintett központi hatóságok előzetes tárgyalása, hogy összhangot teremtsenek.

A zsidókérdés végleges megoldásának kidolgozását, tekintet nélkül a földrajzi határokra, központilag az SS birodalmi vezetője, a német rendőrség főnöke, a biztonsági rendőrség és az SD főnöke irányítja.

A biztonsági rendőrség és az SD főnöke ezután rövid áttekintést adott a zsidó ellenség ellen eddig vezetett harcról. A leglényegesebb mozzanatok:

a) a zsidók visszaszorítása a német nép egyes létterületeiről,

b) a zsidók kiszorítása a német nép életteréből.

E törekvések megvalósítása folyamán egyetlen ideiglenes megoldási lehetőségként fokozták és tervszerűen gyorsították a zsidóknak a birodalom területéről való kivándoroltatását.

A birodalmi marsall rendelkezésére 1939 januárjában birodalmi központot állítottak fel a zsidók kivándoroltatására, és ennek vezetésével a biztonsági rendőrség és az SD főnökét bízták meg. Ennek az intézménynek főként a következő feladatai voltak:

a) minden intézkedést megtenni a zsidók fokozott kivándorlásának előkészítésére,

b) irányítani a kivándorlás áramlását,

c) egyes esetekben meggyorsítani a kivándorlást.

A kitűzött cél az volt, hogy a német életteret legális módon tisztítsák meg a zsidóktól.

Az ilyen erőltetett kivándoroltatás hátrányait valamennyi hivatalos hely ismerte. Mégis kénytelenek voltak először ezt felhasználni, mert nem volt más megoldási lehetőség.

A kivándorlási munka a következő időszakban nem maradt csupán német probléma, hanem a befogadó országok hatóságainak is foglalkozniuk kellett vele. A pénzügyi nehézségek, mint például az előre és a partraszálláskor bemutatandó pénzösszegeknek a különböző külföldi kormányzatok által elrendelt emelése, a hajótér hiánya, a folytonosan szigorúbbá váló bevándorlási korlátozások, illetve zárlatok rendkívüli módon akadályozták a kivándoroltatási törekvések érvényesítését. Mindezen nehézségek ellenére a hatalomátvételtől kezdve az 1941. október 31-i határnapig kerek számban összesen 537 000 zsidót vándoroltattak ki. Ebből

1933. január 30-tól kezdve az óbirodalomból kerek számban	360 000
1938. március 15-től kezdve az Ostmarkból (Ausztria) kerek számban	147 000
1939. március 15-től a Cseh-Morva protektorátusból kerek számban	30 000

zsidó vándorolt ki.

A kivándorlást a zsidók, illetve a zsidó politikai szervezetek maguk pénzelték. Hogy az elproletarizálódott zsidók visszamaradását el lehessen kerülni, olyan elvet alkalmaztak, hogy a vagyonos zsidóknak kellett a vagyontalan zsidók kivándorlását finanszírozni; e tekintetben a vagyon szerint fokozatosan emelkedő arányú hozzájárulást, illetve kivándorlási illetéket írtak elő, és ezt használták fel a vagyontalan zsidók kivándorlásával kapcsolatos költségek fedezésére.

A birodalmi márka térítéseken kívül devizaösszegek is szükségesek voltak az előre és a partraszálláskor bemutatandó pénzösszegek fedezésére. Hogy a német devizaállomány megóvassék, a belföldi zsidó pénzintézetek felkérték a külföldi zsidó pénzintézeteket, hogy a megfelelő devizáról gondoskodjanak. Ennek folyamán ezek a külföldi zsidók ajándékozás útján 1941. október 30-ig bezárólag kerek számban összesen kilenc és félmillió dollárt bocsátottak rendelkezésre.

Időközben az SS birodalmi vezetője, a német rendőrség főnöke — tekintettel a háborúban lebonyolítandó kivándoroltatás veszélyeire, továbbá a keleti területek lehetőségeire — megtiltotta a zsidók kivándorlását.

III. A kivándorlás helyébe most — a Führer előzetes hozzájárulásával — újabb megoldási lehetőség lépett: a zsidók evakuálása keletre.

Bár ezek az akciók csak szükségmegoldások, ezek alapján összegyűjtjük a zsidókérdés végleges megoldása szempontjából nagy jelentőségű gyakorlati tapasztalatokat.

Az európai zsidókérdés e végleges megoldásánál kereken 11 millió zsidó vehető számításba, az egyes országokra vonatkozóan az alábbi megoszlásban:

Ország	Létszám
A) Óbirodalom	131 800
Keleti területek	420 000
Ostmark	43 700
Főkormányzóság	2 284 000
Bialystok	400 000
Cseh-Morva protektorátus	74 200
Észtország	zsidómentes
Lettország	3 500
Litvánia	34 000
Belgium	43 000
Dánia	5 600
Franciaország megszállt területe	165 000

Ország	Létszám
Franciaország meg nem szállt területe	700 000
Görögország	69 600
Hollandia	160 800
Norvégia	1 300
B) Bulgária	48 000
Anglia	330 000
Finnország	2 300
Írország	4 000
Olaszország, beleszámítva Szardíniát	58 000
Albánia	200
Horvátország	40 000
Portugália	3 000
Románia, beleszámítva Besszarábiát	342 000
Svédország	8 000
Svájc	18 000
Szerbia	10 000
Szlovákia	88 000
Spanyolország	6 000
Törökország (európai rész)	55 500
Magyarország	742 800
Szovjetunió	5 000 000
Ukrajna 2 994 684	
Fehér-Oroszország	
Bialystok kivételével 446 484	
Összesen több mint	11 000 000

A különböző külföldi államokra vonatkozóan megadott zsidólétszám esetében azonban csak a zsidó vallásúakról van szó, mert a szóban forgó országokban a zsidóknak faji alapelvek szerinti meghatározása részben még hiányzik. A prob-

léma kezelése az egyes országokban az általános magatartás és felfogás szempontjából bizonyos nehézségekbe fog ütközni, különösen Magyarországon és Romániában. Így például Romániában még ma is tudnak szerezni a zsidók maguknak pénz ellenében megfelelő okmányokat, amelyek hivatalosan igazolják idegen állampolgárságukat...

A zsidókat a végleges megoldás folyamán Keleten megfelelő vezetéssel és alkalmas módon munkára kell fogni. Nagy munkáscsapatokban, nemek szerint szétválasztva, útépítés közben vezetik a munkaképes zsidókat ezekre a területekre és eközben nagy részük természetes fogyaték útján kétségtelenül ki fog esni.

A végül esetleg megmaradó töredékállományt, minthogy ez esetben kétségtelenül a legellenállóképesebb részről van szó, megfelelően kell kezelni, mert ez természetes kiválasztódást mutatva, szabadon bocsátása esetén egy új zsidóság magjának tekinthető (lásd a történelem tapasztalatát).

A végleges megoldás gyakorlati végrehajtásának folyamán egész Európát nyugattól keletig át kell fésülni. A birodalom területén, beleértve a Cseh-Morva protektorátust, ez már csak a lakáskérdés és más szociálpolitikai szükségesség miatt is, soron kívül elintézendő.

Az evakuált zsidókat először sorjában az úgynevezett átmeneti gettókban helyezik el s onnan szállítják tovább keletre.

Az evakuálás végrehajtása szempontjából fontos előfeltétel — folytatta Heydrich SS-Obergruppenführer — a számításba vehető személyek körének pontos megállapítása.

A 65 éven felüli zsidókat nem szándékoznak evakuálni, hanem a korosak gettójába helyezik át; erre a célra Theresienstadt van kiszemelve.

E korosztályokon kívül — 1941. október 31-én az Óbirodalomban és Ausztriában levő körülbelül 280 000 zsidónak mintegy 30 százaléka 65 éven felüli — felveszik a koros zsidók gettójába a súlyos hadirokkant, valamint a háborús kitüntetésekkel (I. osztályú vaskereszt) rendelkező zsidókat. Az ilyen célszerű megoldással egycsapásra megelőztünk sok bonyodalmat.

Az egyes nagyobb evakuálási akciók megkezdése a továbbiakban messzemenően a katonai helyzet fejlődésétől függ. Az általunk megszállt és befolyásolt európai területekre vonatkozó végleges megoldás tárgyalásával kapcsolatban javasolták, hogy a külügyminisztérium illetékes szakemberei tárgyaljanak a biztonsági rendőrség és az SD illetékes előadóival.

Szlovákiában és Horvátországban az ügy nem túlságosan nehéz, mert az e tekintetben szóba jöhető leglényegesebb kérdést ott már megoldották. Romániában a kormányzat időközben szintén kinevezett zsidóügyi megbízottat. A kérdésnek Magyarországon történő szabályozásához szükséges, hogy a legrövidebb határidőn belül tanácsadót kényszerítsünk rá zsidókérdésekben a magyar kormányra.

A probléma Itáliában való szabályozásának előkészítése érdekében Heydrich SS-Obergruppenführer célszerűnek tartja a kapcsolat felvételét a rendőrfőnökkel.

A megszállt és meg nem szállt Franciaországban a zsidók evakuálásra való összeszedése minden valószínűség szerint különösebb nehézség nélkül fog végbemenni.

Luther államtitkár közölte, hogy a zsidókérdés mélyreható elintézésével kapcsolatban az egyes országokban — így például az északi országokban — akadályokba ütköznek, ezért ajánlatos ezeket az országokat egyelőre hátrább sorolni. Tekintettel az itt számításba vehető zsidók csekély létszámára, ez nem lényeges korlátozás. Ezzel szemben a külügyminisztérium Európa délkeleti és nyugati részével kapcsolatban nem lát jelentős nehézségeket.

Hofmann SS-Gruppenführer kifejezi azt a szándékát, hogy a faji és telepítési főnökség egy szakemberét is Magyarországra kívánják küldeni általános tájékozódás végett, mihelyt a biztonsági rendőrség és az SD főnöke részéről ott munkához látnak. Leszögezték, hogy a faji és telepítési főnökségnek azt a szakemberét, akinek nem kell aktívnak lennie, átmenetileg hivatalosan a rendőrattasé beosztottjaként helyezik oda.

IV. A végleges megoldási tervekhez bizonyos mértékig a nürnbergi törvényeknek kell alapul szolgálniuk, ezenfelül a vegyesházasságok és a kevert fajú egyének kérdésének maradéktalan megoldása is előfeltétel.

Az SD és a biztonsági rendőrség főnöke e tekintetben — utalva a birodalmi kancellária főnökének egy leiratára — ezután az alábbi pontokat tárgyalja:

1. Az első fokú kevert fajúak kezelése.

Első fokú kevert fajúak a zsidókérdés végleges megoldása szempontjából a zsidókkal egysorba állítandók.

Kivételek:

a) Azok az első fokú kevert fajúak, akik németvérűekkel házasodtak össze és akiknek házasságából gyermekek (másodfokú kevert fajúak) származtak. Ezek a másodfokú kevert fajúak lényegében véve a németekkel egyenlőek.

b) Azok az első fokú kevert fajúak, akik számára a párt és az állam legfelső hatóságai ez idáig valamilyen téren kivételezési engedélyeket adtak. Minden egyes esetet különkülön felül kell vizsgálni, mert lehetséges, hogy az újabb döntés a kevert fajú hátrányára üt ki.

A kivételezési engedély előfeltétele mindig a szóban forgó kevert fajú egyén lényeges érdeme (nem pedig a németvérű szülő vagy házastárs érdeme);

Az evakuálás alól felmentett első fokú kevert fajú egyént sterilizálni kell, hogy ne lehessenek utódai és végérvényesen rendezni lehessen a kevert fajúak kérdését. A sterilizáció önkéntes, de előfeltétele annak, hogy az illető a birodalomban maradhasson. A sterilizált kevert fajú a továbbiakban mentesül minden eddig rá vonatkozó korlátozástól.

2. A másodfokú kevert fajúak kezelése.

A másodfokú kevert fajúak alapjában véve a németvérűekhez számítanak, kivéve az alábbi eseteket, amikor a zsidókkal egyenlő számba veendők:

a) Ha a másodfokú kevert fajú korcsházasságból származik (mindkét szülő kevert fajú).

b) Ha a másodfokú kevert fajú külseje faji szempontból különösen kedvezőtlen, már ez is a zsidók közé sorolja.

c) Ha a másodfokú kevert fajú rendőri és politikai minősítése különösen rossz, s azt mutatja, hogy zsidóként érez és viselkedik.

De ez esetben még akkor sem lehet kivételt tenni, ha a másodfokú kevert fajú egyén németvérűvel házasodott.

3. Házasságok tiszta zsidók és németvérűek között.

E kérdésben esetről esetre kell eldönteni, evakuálandó-e a zsidó házastárs vagy pedig — tekintetbe véve az ilyen intézkedés hatását a vegyes házasság németvérű rokonaira — az öregek gettójába kell helyezni.

4. Házasságok első fokú kevert fajú egyének és németvérűek között.

a) Gyermektelenek:

Ha az ilyen házasságból gyermekek nem származtak, akkor az első fokú kevert fajú evakuálandó, illetőleg a korosak gettójába helyezendő (zsidónak németvérűekkel kötött házasságához hasonlóan, 3. pont).

b) Ha gyermekek származtak a házasságból:

Ha az ilyen házasságból gyermekek származtak (másodfokú kevert fajúak), és a zsidókkal egyenlő minősítést nyernek, evakuálandók, illetőleg gettóba helyezendők az első fokú kevert fajúakkal együtt. Ha ezek a gyermekek németvérűekkel egyenlőnek minősülnek (külön szabályozandó esetek), az evakuálás alól mentesülnek és velük együtt az elsőfokú kevert fajú egyén is.

5. Házasságok első fokú kevert fajúak és másodfokú kevert fajúak vagy zsidók között.

Ilyen házasságok esetében (a gyermekeket is beleértve) minden személy zsidóként kezelendő, ezért evakuálandó, illetve a korosak gettójába helyezendő.

6. Házasságok első- és másodfokú kevert fajú egyének között.

Mindkét házastárs — tekintet nélkül arra, van-e gyermekük, evakuálandó, illetve a korosak gettójába helyezendő, minthogy az esetleges gyermekek fajilag általában erősebb zsidó beütést mutatnak, mint a másodfokú kevert zsidók.

Hofmann SS-Gruppenführernek az az álláspontja, hogy a sterilizálást messzemenően kell alkalmazni, minthogy a keverék fajú egyén, ha az elé a választás elé állítják, hogy evakuálják-e vagy sterilizálják, inkább aláveti magát a sterilizációnak.

Dr. Stuckart államtitkár leszögezi, hogy a vegyesházasságok és a kevert fajúak kérdésének tisztázására vonatkozó, előbb közölt megoldási lehetőségek gyakorlati keresztülvitele ebben a formában végeláthatatlan igazgatási teendőt jelentene. Dr. Stuckart államtitkár javasolta a kényszersterilizálást, hogy a továbbiakban mindenesetre a biológiai tényekkel is számolhassanak.

A kevert fajúak problémájának egyszerűsítésére meg kell fontolni további lehetőségeket is azzal a céllal, hogy a törvényhozó kimondhassa: „ezek a házasságok felbontattak".

A zsidók evakuálásának a gazdasági életre gyakorolt hatásával kapcsolatban kijelentette, hogy a hadifontosságú üzemekben ez idő szerint munkára fogott zsidókat mindaddig nem lehet evakuálni, amíg pótlás nem áll rendelkezésre.

Heydrich SS-Obergruppenführer rámutatott, hogy ezeket a zsidókat a jelenlegi evakuálási akciók lebonyolítására az általa jóváhagyott irányelvek szerint különben sem evakuálják.

Dr. Bühler államtitkár kijelenti, hogy a főkormányzóság örömmel üdvözölné, ha e kérdés végleges megoldását a főkormányzóságban kezdenék meg, mert ott a szállítási kérdés nem túlzott fontosságú és a munkával kapcsolatos okok sem akadályozzák az akció lefolytatását. A főkormányzóság területéről el kell távolítani a zsidókat, amilyen gyorsan csak lehetséges, mert éppen ott jelentenek különleges veszedelmet mint járványhordozók és különben is az általuk folytatott zugkereskedelem folytonosan zavart okoz az ország gazdasági szerkezetében. A számításba vehető körülbelül két és félmillió zsidó többsége különben is munkaképtelen.

Dr. Bühler államtitkár a továbbiakban megállapította, hogy a zsidókérdés megoldását a főkormányzóságban a biztonsági rendőrség és az SD főnöke irányítja, és munkáját a főkormányzóság hatóságai támogatni fogják. Csak az a kérése, hogy a zsidókérdést ezen a területen a lehető leggyorsabban oldják meg.

Befejezésül megbeszélték a megoldás lehetőségeinek különböző módjait, ennek tárgyalásánál dr. Meyer körzetvezető és dr. Bühler államtitkár is azt az álláspontot képviselte, hogy

az érintett területeken azonnal megkezdik a végleges megoldás előkészítésének bizonyos munkálatát, de ügyelnek arra, hogy kerüljék a lakosság nyugtalanítását.

A tárgyalást berekesztve az SD és a biztonsági rendőrség főnöke kérte a részvevőket, biztosítsanak számára megfelelő támogatást a megoldás munkálataihoz.

(A Nemzetközi Katonai Törvényszék dokumentuma.)

Himmler: „Hogy más népek megdöglenek-e, az engem csak akkor érdekel, ha szükségünk van rájuk mint rabszolgákra, kultúránk számára . . ."

„. . . Egyetlen alapelvnek kell abszolút mértékben érvényesnek lennie az SS-ember számára: becsületesnek, tisztességesnek, hűnek és bajtársiasnak kell lennie a mi vérünkből valókhoz és senki máshoz. Hogy más népek jólétben élnek-e, vagy pedig éhen döglenek, az csak akkor érdekel engem, ha szükségünk van rájuk mint rabszolgákra, kultúránk számára, egyébként nem érdekel . . . Ezt szeretném én beleoltani ebbe az SS-be és — úgy hiszem — bele is oltottam, mint a jövendő legszentebb törvényeinek egyikét: a mi gondunk, a mi kötelességünk: a mi népünk és a mi vérünk; erről kell gondoskodnunk és erre kell gondolnunk, ezért kell dolgoznunk és harcolnunk, és semmi másért. Minden egyéb teljesen közömbös lehet számunkra . . . Önök előtt ezúttal a legnagyobb nyíltsággal még egy súlyos pontot szeretnék említeni. Magunk között egyszer nyíltan ki kell mondani, de mindamellett a teljes nyilvánosság előtt erről sohasem fogunk beszélni . . . Én most a zsidók evakuálására, a zsidó nép kiirtására gondolok. Ez olyan dolog, amit könnyen kimondanak. — A zsidó népet kiirtjuk — mondja minden egyes párttagtárs —, ez egészen nyilvánvaló, benne van a programunkban. A zsidók kikapcsolása, kiirtása jó, megcsináljuk. És aztán valamennyien jönnek — a nyolcvanmillió derék német — és mindegyiknek megvan a maga tisztességes zsidója. Azok közül, akik így beszélnek, egy sem nézte végig, egy sem csi-

nálta végig, amit mi. Közületek a legtöbben tudják, hogy mi az, ha száz hulla hever egy rakáson, vagy ha ötszáz vagy ezer fekszik ott. Ezt ki kell bírni és amellett — eltekintve kivételes emberi gyöngeségtől — ki kell tartani. Ez tett keménnyé bennünket. Ez megedzett minket. Ez a mi történelmünknek egy soha meg nem írt és soha meg nem írható dicsőséglapja . . ."

(Himmler SS birodalmi vezető 1943. október 4-én az SS-vezetők egy csoportja előtt Posenben mondott beszédéből.)

A koncentrációs táborokba érkező „munkaképeseket" „beállították" munkára a tábor hadiüzemeiben. A gyerekeket elválasztották szüleiktől és közvetlenül megérkezésük után az öregekkel és a betegekkel, „a már nem munkaképes" zsidókkal együtt „a gázba" küldték

Egy vagon női haj . . . 22 000 pár gyerekcipő

Másolat

Titkos

Kimutatás
a lublini és auschwitzi táborokból a gazdasági igazgatási főnökség rendeletére elszállított használt textilanyag mennyiségéről

1. Birodalmi gazdasági minisztérium

Régi férfiruházat, fehérnemű nélkül	97 000 készlet
Használt női ruházat, fehérnemű nélkül	
Női selyem fehérnemű	89 000 készlet
Összesen:	34 vagon

Rongy	400 vagon	2 700 000 kg
Ágytoll	130 vagon	270 000 kg
Női haj	1 vagon	3.000 kg
Használt anyagok	5 vagon	19 000 kg
Összesen:		2 992 000 kg
Összesen:		536 vagon
		570 vagon

2. Népi Német Áttelepítési Szolgálat

Férfiruházat:

Felsőkabát	99 000 db
Kiskabát	57 000 db
Mellény	27 000 db
Nadrág	62 000 db

Alsónadrág	38 000 db
Ing	132 000 db
Pulóver	9 000 db
Sál	2 000 db
Pizsama	6 000 db
Gallér	10 000 db
Kesztyű	2 000 pár
Harisnya	10 000 pár
Cipő	31 000 pár

Női ruházat:

Kabát	155 000 db
Ruha	119 000 db
Zeke	26 000 db
Szoknya	30 000 db
Ing	125 000 db
Blúz	30 000 db
Pulóver	60 000 db
Alsó fehérnemű	49 000 db
Női nadrág	60 000 db
Pizsama	27 000 db
Kötény	36 000 db
Melltartó	25 000 db
Alsóruha	22 000 db
Fejkendő	86 000 db
Cipő	111 000 pár

Gyermekruházat:

Kabát	15 000 db
Fiúkabát	11 000 db
Fiúnadrág	3 000 db
Ing	3 000 db

Sál	4 000 db
Pulóver	1 000 db
Alsónadrág	1 000 db
Lánykaruha	9 000 db
Ing	5 000 db
Kötény	2 000 db
Nadrág	5 000 db
Harisnya	10 000 pár
Cipő	22 000 pár

Fehérnemű stb.:

Ágyhuzat	37 000 db
Ágylepedő	46 000 db
Fejpárna-huzat	75 000 db
Edénytörlő ruha	27 000 db
Zsebkendő	135 000 db
Törülköző	100 000 db
Asztalterítő	11 000 db
Szalvéta	8 000 db
Gyapjú törlő	6 000 db
Nyakkendő	25 000 db
Gumicipő és csizma	24 000 pár
Sapka	9 000 db

Összesen: 211 vagon

3. Birodalmi ifjúsági vezérség tartományi szolgálat

Férfi használt ruha	4 000 készlet
Férfifelsőkabát	4 000 db
Férficipő	3 000 pár
Női használt ruha	4 000 készlet
Női kabát	4 000 db
Női alsó fehérnemű	3 000 készlet

Női pulóver	20 000 db
Női kötény	5 000 db
Különféle sálak	6 000 db
Női cipő	3 000 pár

4. „Heinrich" vállalkozás

Férfi használt ruha	2 700 készlet

5. I. G. Farbenindustrie, Auschwitz

Használt férfiruha	4 000 készlet

6. Todt-szervezet, Riga

Használt férfiruha	1 500 készlet

7. A Führer gépjármű főfelügyelőjének

Használt férfiruha	1 000 készlet
Férfi alsó fehérnemű	1 000 készlet
Férficipő	1 000 pár
Férfifelsőkabát	1 000 db

8. Koncentrációs táborok

Férfizeke	28 000 db
Férfinadrág	25 000 db
Mellény	7 000 db
Férfiing	44 000 db
Férfialsónadrág	34 000 db
Férfipulóver	1 000 db
Férfifelsőkabát	6 000 db
Női kabát	25 000 db
Férficipő	100 000 pár

Összesen: 44 vagon

Összesen: 825 vagon

Olvashatatlan aláírás
SS-Hauptsturmführer

94 000 darab férfióra és 33 000 darab nőióra felhasználása „titkos parancsnoksági ügy"

SS gazdasági igazgatási főnökség

Berlin, 1943. május 13.

Titkos parancsnoksági ügy

Beírandó

Chef A/PR/3.

Válasznál feltétlenül megadandó!
0109/43.

Tárgy: Zsidó orgazda- és lopott jószág értékesítése 33/110

Az SS birodalmi vezetőjének,

Birodalmi Vezető! Berlin

1. 1943. április 30-ig bezárólag beszállítottunk:

94 000 db	férfiórát
33 000 db	női órát
25 000 db	töltőtollat
14 000 db	csavarirónt
3 500	levéltárcát
4 000	erszényt
130 000	borotvapengét
7 500	borotvakészüléket és borotvakést
400 db	hajnyírógépet
14 000 db	különféle ollót.

2. Ebből megjavítottunk és szállításra kész állapotba helyeztünk:

7 000 db	férfiórát (1943. május 1-től kezdődően havonta további 2500 óra lesz szállításra kész, tehát ebben az esztendőben kereken még további 20 000 db)
8 000 db	töltőtollat
100 000 db	borotvapengét
5 000 db	borotvakészüléket

400 db hajnyírógépet
14 000 db ollót

E megjavított mennyiségből már leszállítottunk:

4 000 db borotvakészüléket
100 000 db borotvapengét
1 000 db új vagy újnak számító borotvakészüléket az SS kórházakba a frontról beszállított SS embereknek
400 db hajnyírógépet
a koncentrációs táborok borbélyműhelyeinek
250 db borotvát

Az ollókat az alábbiak szerint osztottuk szét:

A szabóollókat és papírvágó ollókat fizetés ellenében átadjuk a Német Hadfelszerelési Művek kft-nek technikai célokra. Hímző-, köröm- és háztartási ollókat térítés nélkül leszállítottuk a lebensborni saját műveknek. Az orvosi ollókat átadtuk a koncentrációs táborok tábororvosainak. A fodrászollókat megkapták a koncentrációs táborokhoz beosztott csapatok borbélyműhelyei.

3. A megjavított férfiórákra vonatkozóan az alábbi elosztást javasolom:

a) Minden harcoló hadosztály kap azonnal 500 darabot, 1943. október 1-től kezdődően újra 500 darabot. (Az LSSAH,* a „Birodalom" hadosztály, a T**-hadosztály már kapott 500—500 órát.)

b) A tengeralattjáró fegyvernem azonnal kap 3000 darabot és 1943. október 1-től még egyszer 3000 darabot.

c) A koncentrációs táborok kivezényelt osztagai, az őrség felvezetők stb. részére a parancsnokság döntése szerint kapnak 200—200 darabot.

Ez összesen kereken 25 000 darab óra, maradvány 2000 darab.

Töltőtollak: minden harcoló hadosztály kap 300 darabot,

* LSSAH (Leibstandarte SS Adolf Hitler) = Adolf Hitler SS testőrezred.
** T (Totenkopf) = halálfejes.

a tengeralattjáró fegyvernem 2000 darabot, maradvány 1500 darab.

Kérek döntést atekintetben, hogy mi történjék a 33 000 darab női órával.

4. A zsidó orgazda- és lopott jószágból még az alább felsoroltakat tároljuk:

a) Néhány száz numizmatikailag igen értékes régi arany- és ezüstérme (részben időszámítás előttről), nagy műértékűek.

b) 4 nagy láda értékes bélyeggyűjtemény, ezek között különleges értékű teljes gyűjtemények, 40 000 márkára becsülve és azonfelül.

c) Kereken 5000 darab legdrágább svájci óra tiszta arany és platina tokban, részben valódi drágakövekkel (a kisebb értékű óraművel ellátott aranyórákat vagy otromba és hivalkodó külsejű aranyórákat már átadtuk a birodalmi banknak beolvasztás céljára).

Kérek döntést a 4. ponthoz, hogy

1. a műgyűjteményből való érmék leadhatók-e a birodalmi bank pénzmúzeumának,
2. mi történjék a bélyeggyűjteményekkel,
3. az órákat átadjuk-e a birodalmi banknak külföldi eladás céljára, vagy pedig ezeket az órákat vagy egy részüket (a legszebb és legértékesebb darabok közül) visszatartsuk-e különleges felhasználásra.

Tárolunk egy bizonyos mennyiségű színarany töltőtollat és csavariront is. Ezek leadandók-e a birodalmi banknak külföldi eladás vagy beolvasztás céljából?

Heil Hitler!

Olvashatatlan aláírás
SS-Gruppenführer
és a Waffen-SS altábornagya

Az állami aranyalapot „elhunyt” foglyok aranyával növelik

A Waffen-SS törzsorvosa
Weimar Weimar-Buchenwald, 1944. május 25.

Tárgy: Foglyok aranyfogainak eltávolítása.

Hivatkozás: SS-birodalmi vezető 1940. szeptember 23-i parancsa, ottani titkos naplószám: 941/42, 1942. december 23.

A gazdasági igazgatási főnökségnek,
D. hivatali csoport, koncentrációs tábor

Oranienburg

A fenti parancsnak megfelelően 1944 május hó folyamán elhunyt foglyoktól 30 esetben vettünk ki összesen 241,45 gr nemesfémet (aranyat). Ezt az itteni igazgatásvezetőnek nyugta ellenében leszállítottuk. A megfelelő megjegyzést mindenkor bevezettük a fogolyügyiratokba.

Olvashatatlan aláírás
a fegyveres SS törzsorvosa,
SS-Hauptsturmführer

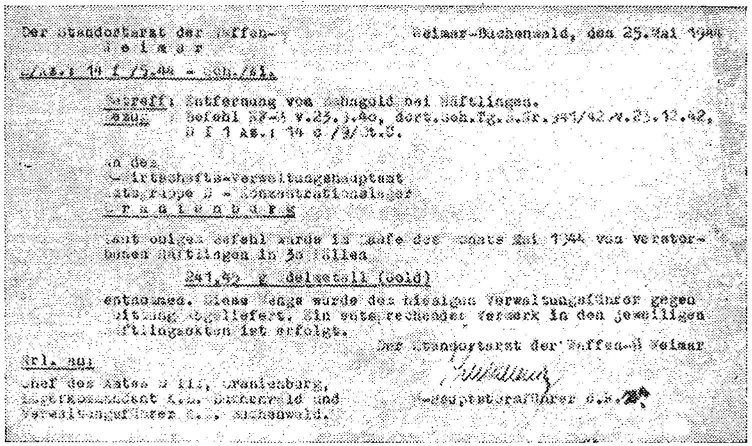
Der [illegible] der Waffen-[illegible] Weimar-Buchenwald, den 25. Mai 1944
Weimar
[illegible]

Betreff: Entfernung von [illegible] bei Häftlingen.
Bezug: [illegible]

An das
[illegible]
Oranienburg

[illegible] 1944 von verstorbenen Häftlingen in 30 Fällen
241,45 g [illegible] (Gold)
entnommen. [illegible]

[illegible] der Waffen-SS Weimar
[illegible]
Hauptsturmführer [illegible]

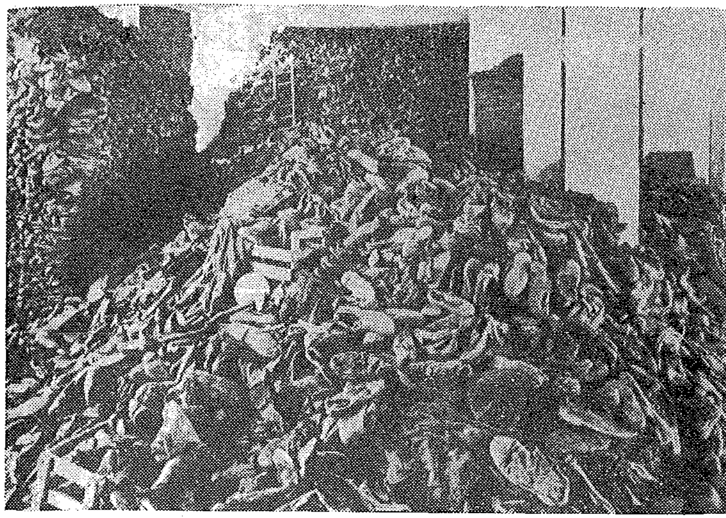

Az SS vagonszám szállította a meggyilkoltak cipőit a megszállt területekről Németországba. A felszabadítás után is még száz- és százezer pár férfi, női és gyermekcipőt találtak a koncentrációs táborokban

„Órák szétosztása az SS-divíziók legjobban bevált és legméltóbb tagjainak...”

Az SS gazdasági igazgatási főnökség főnöke,

Berlin, 1944. november 29.

Tárgy: Órák szétosztása a Waffen-SS tagjainak.
Titkos
Az SS birodalmi vezetőjének,
Berlin

Birodalmi vezető!
Oranienburg D. hivatali csoportjánál ez idő szerint tárolnak:

20 000 zsebórát,
4 000 karórát,
3 000 ébresztő- és díszórát,
5 000 töltőtollat,
24 vakórát,
80 stopperórát.

Az órák és töltőtollak jó állapotban vannak és szállításra készek.

A mellékelt elosztás szerint most is, mint tavaly, bizonyos mennyiségeket bocsátottam a Waffen-SS hadosztályainak rendelkezésére. Ezeket az adományokat az Ön nevében osztják ki a hadosztályok legérdemesebb, legméltóbb beosztottainak. A rendelkezésre álló rövid idő következtében már engedélyeztem az elosztási tervet és kérem öntől annak megerősítését.

A 24 vakórát az egészségügyi főnökségnek, a 80 stopperórát az SS vezetési főnökségnek szánom.

A *D.* hivatali csoportnál ezidőszerint javításon van összesen:

a) 100 000 karóra,
39 000 zsebóra,
7 500 ébresztő- és díszóra,
37 500 csavarirón,
16 000 töltőtoll.

b) 350 arany zsebóra,
40 arany zsebóra briliánsokkal,
1 300 arany karóra,
175 platina, illetve arany karóra briliánsokkal.

Ha további szétosztást kívánna ön, akkor 1944. december 11-től kezdődően az *a)* alatt megnevezett órákból naponta 180 darab áll rendelkezésre.

A *b)* alatt megnevezett órák javítása, tekintettel a pótalkatrészek hiányára és figyelemmel a szükséges óvatossági rendszabályokra, csak lassan hajtható végre.

Heil Hitler!
Pohl s. k.
SS-Obergruppenführer
és a Waffen-SS tábornoka

A védtelen emberek ellen végrehajtott bestiális rablási és gyilkossági akció több mint százmillió birodalmi márkát jövedelmezett

a) Leszállított értékek

A birodalmi bankhoz, illetőleg a birodalmi gazdasági minisztériumhoz való továbbítás céljából a „Reinhard-akcióból" származó alábbi értékeket leszállítottuk az SS gazdasági igazgatási főnökséghez:

a) Birodalmi márka összesen	53 013 133 51 RM
b) Devizák bankjegyekben a világ minden nagyobb országából (különösen említésre méltó félmillió dollár), összesen	1 452 904 65 RM
c) Devizák aranyérmékben, összesen	843 802 75 RM
d) Nemesfém (kereken 1800 kg arany és körülbelül 10 000 kg ezüst, rudakban), összesen	5 353 943 — RM
e) Egyéb értékek, mint például ékszerek, órák, briliánsok stb., köztük említésre méltó az órák mennyisége: 16 000 használható és körülbelül 51 000 javítást kívánó darab, ezeket a csapatok rendelkezésére bocsátjuk	26 089 800 — RM
f) Kereken 1000 vagon fonalanyag, összesen	13 294 400 — RM
Összesen:	100 047 983 91 RM

Fonalanyagban még kereken ezer vagont tárolunk, más itt levő értékek pedig a fent összegezettnek mintegy 50 százalékára rúgnak, ezek számlálása és becslése még folyik. Hangsúlyozandó, hogy a feltüntetett értéket a hivatalos árfolyamok, illetőleg árak alapján határoztuk meg, a forgalmi érték viszont jelentősen magasabb; ha például külföldön adják el a drágaköveket vagy nemesfémeket, mert ott jobban keresik

a szilárd értéket, mint nálunk. Ezenkívül a külföldi eladás devizát hoz. Ezeket az árakat csak azért vettük irányadónak, hogy képet adjanak a leszállított értékekről, általánosságban ez a számítás nem teljesen mértékadó. A bevételezés jelentősége főként az, hogy így sürgetően szükséges nyersanyagokból oly nagy mennyiséghez juthattunk, a birtokba vett értékek révén pedig deviza-bevételre számíthatunk, s ennek segítségével a birodalmi hivatalos szervek további nyersanyagot vásárolhatnak.

1 részletes jegyzék mellékelve.

Globocnik s. k.
SS-Gruppenführer
és rendőraltábornagy

Eichmann, az RSHA IV. hivatalának osztályvezetője „szállította a zsidókat a megsemmisítő táborokba"

Én, Wilhelm Hoettl, esküvel vallom a következőket:

Nevem dr. Wilhelm Hoettl SS-Sturmbannführer (az SS őrnagya). A német összeomlásig előadó és csoportvezetőhelyettes voltam a birodalmi biztonsági főnökség VI. hivatalában.

Az RSHA VI. hivatala volt az SD úgynevezett külföldi hivatala és hírszerzéssel foglalkozott a föld minden országában. Körülbelül megfelel az angol Intelligence Service-nek. Az a csoport, amelyhez én tartoztam, a délkelet-európai (balkáni) hírszerzéssel foglalkozott.

1944 augusztusának vége felé budapesti lakásomon beszélgettem Adolf Eichmann SS-Obersturmbannführerrel, akit már 1938 óta ismertem.

Eichmann ebben az időpontban tudomásom szerint a birodalmi biztonsági főnökség IV. hivatalának (Gestapo) osztályvezetője volt és Himmler rábízta, hogy az összes európai országban összeszedje, és Németországba szállítsa a zsidókat. Eichmannra az idő tájt nagy hatást tett, hogy Románia kilépett a háborúból, ez azokban a napokban következett be. Azért keresett fel engem, hogy a katonai helyzetről tájékozódjék, mert én erről naponta értesültem a magyar honvédelmi (hadügyi) minisztériumtól és a Waffen-SS magyarországi parancsnokától. Annak a meggyőződésének adott kifejezést, hogy a háborút Németország most már elvesztette és ezzel semmilyen lehetőséget sem lát saját maga számára. Tudja, hogy az Egyesült Nemzetek a háborús főbűnösök egyikének minősítik majd, mert milliónyi zsidó élete terheli a lelkiismeretét. Megkérdeztem Eichmannt, hogy hány zsidóról van szó, erre azt felelte, hogy számuk ugyan súlyos birodalmi titok, mégis megmondja nekem, minthogy ez engem mint történészt is érdekel, őt pedig Romániába vezényelték, s onnan már valószínűleg nem tér vissza. Rövid idővel azelőtt már küldött jelentést Himmlernek, mert Himmler tudni akarta a megölt zsidók pontos számát. Tájékozódása alapján a következő eredményre jutott:

A különböző megsemmisítő táborokban körülbelül 4 millió zsidót öltek meg, míg további 2 millió más módon pusztult el, nagyrészüket a biztonsági rendőrség különítményei lőtték agyon az Oroszország ellen vezetett hadjárat idején.

Himmler nem volt megelégedve a jelentéssel, mert az volt a véleménye, hogy a megölt zsidók száma több mint 6 millió. Himmler közölte, hogy elküldi Eichmannhoz statisztikai hivatalának egyik emberét s az Eichmann anyagának alapján, új jelentést szerkeszt, amelyben kialakítja a pontos számot.

Fel kell tételeznem, hogy ez a tájékoztatás, amit Eichmann nekem adott, pontos volt, mivel az összes szóba jöhető személyek közül kétségkívül neki volt a legnagyobb áttekintése a meggyilkolt zsidók számáról. Először is úgyszólván ő szállította különleges egységei segítségével a megsemmisítő táborokba a zsidókat és így pontosan tudta számukat, másodszor mint az RSHA IV. hivatalának osztályvezetője, aki egyúttal a zsidó ügyekben is illetékes volt, legjobban tudhatta hány zsidó pusztult el más módon.

Ehhez járult, hogy Eichmann abban a pillanatban az események befolyása alatt határozottan olyan lelkiállapotban volt, hogy egyáltalán nem állhatott szándékában valótlant mondani.

Azért tudom olyan pontosan e beszélgetés legkisebb részleteit is, mert érthetően nagyon felzaklatott és már a német összeomlás előtt is közelebbi adatokat szolgáltattam róla egy semleges országban működő amerikai szervnek, amellyel abban az időben összeköttetésben álltam.

Esküszöm, hogy a fenti adatokat önként és kényszer nélkül vallottam, és hogy a fenti adatok a legjobb tudásom és lelkiismeretem szerint megfelelnek az igazságnak.

Dr. Wilhelm Hoettl

(A Nemzetközi Katonai Törvényszék előtt esküvel tett nyilatkozat.)

Egy ismeretlen zsidó nő levele

(FELFEJTETT RUHÁJÁBAN TALÁLTÁK MEG)

Egy zsidó asszony utolsó életjeladása, akit néhány nappal később, 1943 április végén, megsemmisítettek.

Tarnopol, 1943. április 7.

Drágáim!

Mielőtt távozom erről a világról, szeretnék nektek, kedveseim, néhány sort hátrahagyni. Ha ez az írás valaha a kezetekbe jut, én és mi már valamennyien nem élünk. A vég közeledik, érezzük, tudjuk. Mindannyiunkat éppúgy halálra ítéltek, mint a már kivégzett ártatlan, védtelen zsidókat. Az a kis töredék, amely a tömeges embergyilkosságok után még életben maradt, a legközelebbi időben sorra kerül. Nincsen számunkra kiút, hogy ezt a szörnyűséges rettenetes halált elkerüljük.

Mindjárt kezdetben (1941 júniusában), körülbelül 5000 férfit öltek meg, köztük férjemet is. Hat héttel később, öt napig tartó keresgélés után a holttestek között (a téglagyár előtt ölték meg és onnan a temetőbe vitték őket) az övét is megtaláltam. E naptól fogva az élet megszűnt számomra. Leánykori álmaimban hajdan, sohasem kívánhattam volna

magamnak jobb és hűségesebb élettársat. Két év és két hónapig tartott csak a boldogságom. És most elfáradva és kimerülve a hullák közti kutatástól, az ember már boldog, hogy megtalálhatta férje holttestét. Lehet ezeket a kínokat szavakba foglalni?

... Dávidot „elintézték". Ó, neki már nagyon jó. Már mindenen túl van. De mi még várjuk a halálos golyót. A nagy akció augusztus 21-én kezdődött. Akkor vesztettük el a mi drága, jó, önfeláldozó édesanyánkat. Háromezer ember kellett nekik. Egy új fondorlatról volt szó. A dolgozók és családtagjaik különleges pecsétet kaptak a rendőrségen munkaokmányaikra és állítólag mentesültek az akció alól. Tehát megint munkaképtelen emberekről és gyermekekről volt szó, mint márciusban. Megint saját zsidó rendfenntartó embereink kutatták fel lakásukon és búvóhelyükön halálos áldozataikat. Bubi és én munkába mentünk. A mama és a papa otthon maradt. De hát nekik is megvolt „az életet jelentő pecsétjük". A gettókerítés kapuján nem engedtek át bennünket. Bubit és engem az áldozatok terére vittek és mi meg voltunk győződve, hogy nem ússzuk meg élve a dolgot. Sokat ott a helyszínen lőttek agyon. Mi elszöktünk és sikerült megmenekülnünk. Szerencsésen megérkeztem az irodába. Ott ültem hát míg odakint ezrek várták halálukat. Ó, hogyan is tudnám én ezt nektek leírni? Délután hallottam, hogy mamát és papát látták a téren. Tovább kellett dolgoznom, nem segíthettem. Közben azt hittem, hogy őrjöngés vesz erőt rajtam. De az ember nem őrül meg. Akkor aztán hallottam, hogy a nem dolgozó nőket — tehát csak a háztartásbeli asszonyokat — nem lehetett visszahozni. Most hát szomorkodjak és sírjak, hogy elvesztettem anyámat, vagy örüljek, hogy apám megmenekült? Nem tudtam. Meg tudja ezt még érteni az ember? Fel lehet ezt még fogni? Hát nem kellene-e — ha normálisak vagyunk — megszakadnia a szívnek?

Most hát anya nélkül éltünk tovább. Ó, a hűséges lélek, drága jó anyám! ... Folytatódtak a hétköznapi gondok és a kemény küzdelem a teljesen ostoba, teljesen értelmetlen puszta létért. Újból át kellett költöznünk, mert a gettót megint szűkebb területre szorították. Hiszen a meggyilkoltak lakásai felszabadultak. — És éltünk tovább.

November 5-e vasárnapra esett. Egészen váratlanul, délelőtt 11 óra körül körülzárták a gettót és újra kezdődött a tánc. Különös „szerencsém" volt akkor. Anélkül, hogy sejtettem volna valamilyen akciót, tíz perccel — írd és mondd tíz perccel — a gettó körülzárása előtt kimentem. Idővel az ember hozzászokik a körülményekhez. Elfásul. Ha valaki elveszti legközelebbi hozzátartozóját, már alig reagál rá. Az emberek nem is emberek már, csak érzéketlen kövek.

Még mindig élek és még le akarom nektek írni azt, ami hetedikétől a mai napig történt. Híre jár, hogy most már mindannyian sorra kerülünk. Galíciát teljesen zsidómentessé kell tenni. Elsősorban a gettót kell likvidálni május 1-ig. A legutóbbi napokban megint ezrével lőtték agyon az embereket. A gyűjtőhely a mi táborunk volt. Ott válogatták ki az emberáldozatokat. Petrikowban a következőképpen csinálták: a sír előtt teljesen meztelenre kellett vetkőzni, le kellett térdelni és várni a lövést. Ott álldogáltak sorban az áldozatok és várták, amíg rájuk kerül a sor. És még nekik kell elrendezni a már agyonlőttek holttestét a sírgödrökben, hogy a helyet jól kihasználják, és rend legyen. Az egész folyamat nem tart sokáig. Fél óra elteltével az agyonlőttek ruhái már újból a táborban vannak. Az akciók után a zsidótanács 31 000 zlotyról szóló számlát kapott, amely a kifizetendő elhasznált puskagolyókról szólt... Miért nem tudunk üvölteni? Miért nem tudunk védekezni? Hogyan tudjuk végignézni, hogy kiömlik ennyi ártatlan vér és nem szólunk semmit, nem cselekszünk semmit, hanem magunk is ugyanolyan halálra várunk? Ilyen nyomorúságos, ilyen könyörtelen halállal kell elpusztulnunk. Azt hiszitek, hogy így akarjuk végezni, így akarunk meghalni? Nem! Nem! Mi nem akarunk meghalni! Noha mindezt átéltük. Az önfenntartási ösztön most sokkal nagyobb lett bennünk, az élniakarás sokkal erősebb és egyre erősebb, minél közelebb van a halál. Ez felfoghatatlan.

Kedveseim! Dávid a zsidótemetőben nyugszik. Hogy anyuka hol pihen, nem tudom, őt Balaecbe hurcolták. Hogy engem hova temetnek, nem tudom. Ha esetleg ide kerültök a háború után, akkor még fogjátok tudni az ismerősöktől, hova hurcolták a szállítmányokat a táborból. Nem könnyű örökre búcsút venni. Isten veletek, isten veletek...

Hatmillió zsidó esett áldozatul a Hitler-fasizmusnak

Ország	Zsidó lakosság 1939. szept.	A zsidóság veszteségei	A veszteségek százalékban kifejezve
Lengyelország	3 300 000	2 800 000	85,0
A Szovjetunió megszállt területei	2 100 000	1 500 000	71,4
Románia	850 000	425 000	50,0
Magyarország	404 000	200 000	49,5
Csehszlovákia	315 000	260 000	82,5
Franciaország	300 000	90 000	30,0
Németország	210 000	170 000	81,0
Litvánia	150 000	135 000	90,0
Hollandia	150 000	90 000	60,0
Lettország	95 000	85 000	89,5
Belgium	90 000	40 000	44,4
Görögország	75 000	60 000	80,0
Jugoszlávia	75 000	55 000	73,3
Ausztria	60 000	40 000	66,6
Olaszország	57 000	15 000	26,3
Bulgária	50 000	7 000	14,0
Egyéb (Dánia, Esztország, Luxemburg, Norvégia, Danzig)	20 000	6 000	30,0
	8 301 000	5 978 000	72,0

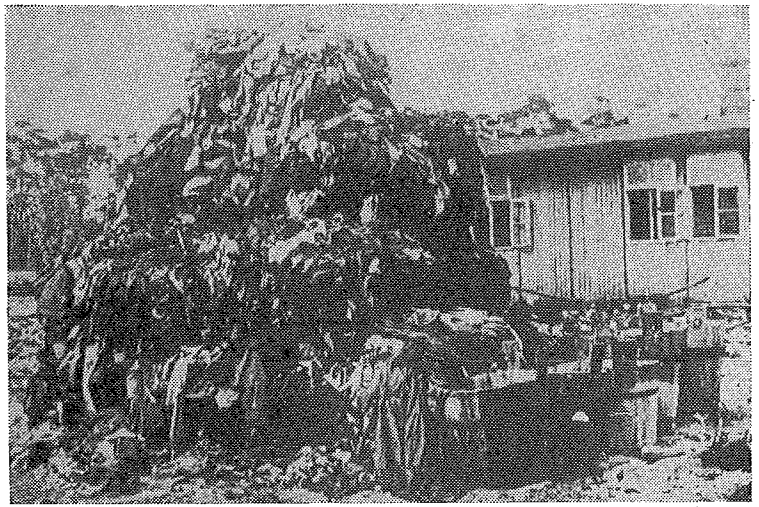

A sachsenhauseni koncentrációs tábor meggyilkolt és elégetett foglyainak ruha- és csontmaradványai

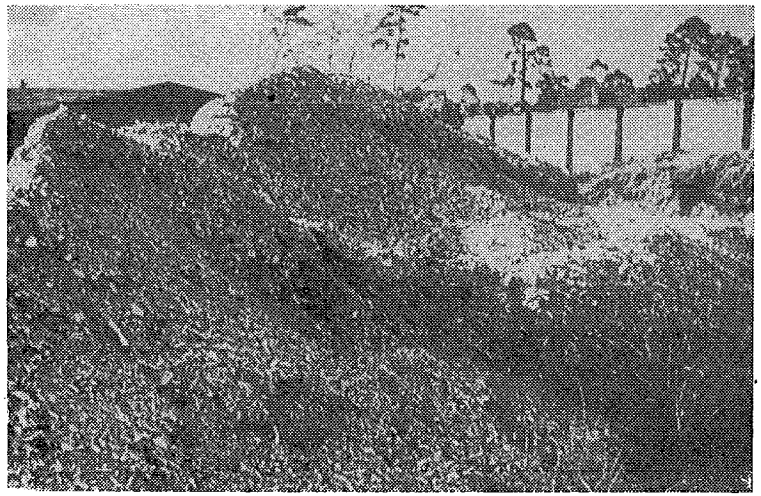

IV.

Dokumentumok és jelentések a fasiszta koncentrációs táborokról

SS-EURÓPA

...centrációs táborokról és egyéb ... helyekről, amelyekben az SS ...gyilkolta le a világ minden né... ...raiból származó embereket.

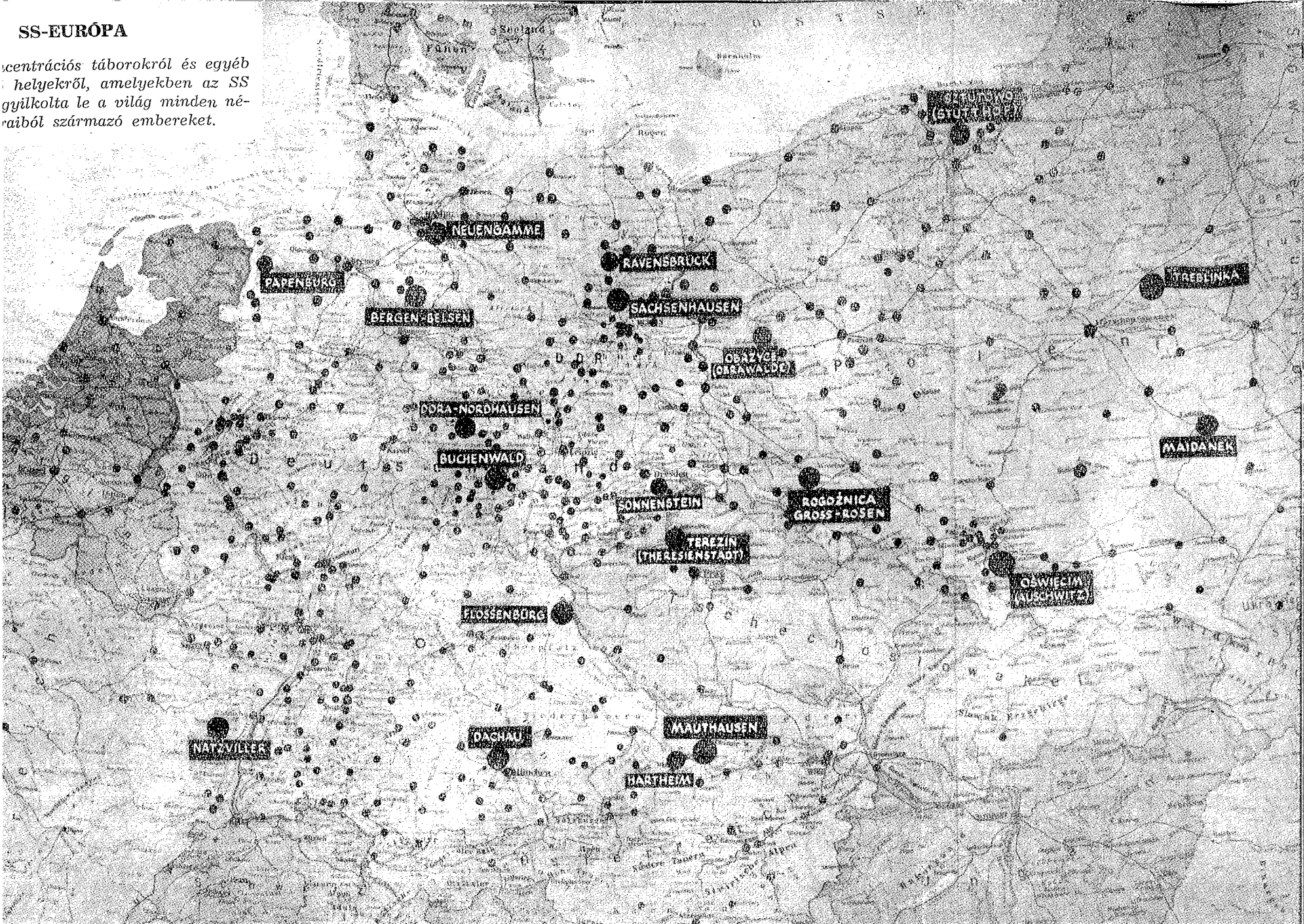

ELŐSZÖR NÉMETORSZÁGBAN RENDEZTEK BE KONCENTRÁCIÓS TÁBOROKAT

A hírhedt módszerek egyike az volt, hogy koncentrációs táborokat rendeztek be a megszállt területek lakosainak megfélemlítésére. Ezeket a táborokat a náci kormányzat először a hatalom átvétele után állította fel Németországban. Eredeti céljuk az volt, hogy minden törvényes eljárást mellőzve, bezárják a kormányzat ellenfeleit vagy a német hatóságoknak bármilyen okból nem tetsző személyeket. A titkosrendőrség segítségével aztán messzemenően kiterjesztették ezt a módszert, ezek a koncentrációs táborok idővel a szervezett és szisztematikus gyilkolás színhelyévé váltak, emberek milliói pusztultak el bennük.

A megszállt területek közigazgatása a koncentrációs táborokat használta fel az ellenállási csoportok megsemmisítésére.

(Kivonat a nürnbergi Nemzetközi Katonai Törvényszék vádiratából.)

„Az SS személyes tulajdonának tekintette a koncentrációs táborok foglyait"

Idézem a következőket:

„Az SD és a biztonsági rendőrség főnöke közli, hogy a prágai SD és biztonsági rendőrség parancsnokának jelentése szerint a koncentrációs táborokban meghalt csehek és zsidók

hamvvedreit eltemetés céljából a protektorátusban levő honi temetőkbe küldték.

Különböző esetek (tüntetések, a meghalt koncentrációs foglyok hamvvedreire a honi hitközségek ravatalozóiban elhelyezett ellenséges plakátok, a meghalt foglyok sírjaihoz szervezett zarándoklatok stb.) miatt azonnali hatállyal megtiltom a protektorátusban a meghalt protektorátusi lakosok és zsidók hamvait tartalmazó urnák kiadását. A hamvvedreket a koncentrációs táborokban kell megőrizni. Ha az urnák megőrzésével kapcsolatban valamilyen tisztázatlan kérdés merül fel, e szolgálati szervtől kell szóbeli utasítást kérni."

A koncentrációs táborok foglyait az SS valójában saját gazdasági előnyére kihasználható, személyes tulajdonának tekintette. A törvényszék emlékezni fog arra, hogy Speer vádlott már 1942-ben elismerte, hogy ez az SS-t újabb és újabb előnyök hajszolására sarkallja. Ezért Speer javasolta Hitlernek, hogy az SS a foglyok által teljesített munkaórák arányában részesüljön a koncentrációs táborok munkájával gyártott hadifelszerelésből. Utalok e tekintetben a mi R. 124. számú dokumentumunk 36. pontjára, amelyet mint tárgyi bizonyítékot US. 179. szám alatt már Dodd úr is benyújtott. A Führer hozzájárult, hogy az SS-parancsnokokat 3—5 százalékig terjedő részesedéssel elégítsék ki.

Himmler az „Adolf Hitler" SS-testőrezred tiszti testülete előtt megtartott metzi beszédében nyíltan kifejtette azt a nézetét, hogy a táborokból hasznot kell húzni az SS céljaira. Erről szól a mi 1918—PS. jelű iratunk, az US. 304. számú bizonyíték. Az idézett rész az angol fordítás 3. oldalán fent, a német eredeti 10. oldalán alulról a 7. sorban így kezdődik:

„Az a lakásépítési program, amely az egész SS és az egész vezéri testület egészséges és szociális megalapozásának előfeltétele, nem képzelhető el, ha nem kapok rá pénzt valahonnan, pénzt pedig senki sem ad ajándékba, azt meg kell keresni, s úgy fogjuk megkeresni, hogy az emberiség söpredékét, a foglyokat, a hivatásos bűnözőket pozitív módon munkára kényszerítjük. Az az ember, aki ezeket a foglyokat őrzi, sokkal nehezebb szolgálatot teljesít, mint az, aki gyakorlatozni megy... ... Béke idején őrzászlóaljakat fogok alakítani és három hónapra csak ide vezényelem őket, hogy ez alatt az idő alatt megismerjék a harcot ezzel az alsóbbrendű embertömeggel. És ez nem puszta őrtevékenység, hanem ha a tisztek megfelelően végzik, a legjobb oktatás arról, hogy mi az alsóbbrendű ember és mi az alsóbbrendű faj. Szükséges ez a tevékenység, ahogyan már említettem, először: mert így a német népből eltávolítjuk ezeket a negatív embereket, másodszor: mert még utoljára befogjuk őket a nagy népközösség érdekében követ törni és téglát égetni, hogy a Führer folytathassa nagy építkezéseit és harmadszor; mert az így keresett pénzt újra házakba, földekbe fektetjük: hogy a mi embereink és a mi vezetőink élni tudjanak és házaik legyenek, olyan házak, amelyekben valóban nagy családot tarthatnak fenn és sok gyermeket hozhatnak a világra. Ez megint csak szükséges dolog, mert hiszen ha Németország vezető vére, ez a tiszta vér, amellyel mi állunk vagy bukunk, nem szaporodik, nem tudjuk a Földet uralmunk alá hajtani."

(Kivonat a nürnbergi Nemzetközi Katonai Törvényszék tárgyalási jegyzőkönyvéből.)

„A koncentrációs táborok szervezett és rendszeres gyilkolás színhelyévé váltak, emberek milliói pusztultak el bennük..."

A Németország által megszállt területeket a hadijogot megsértő módon igazgatták. Súlyos bizonyító anyag vall arról, hogy a szisztematikus erőszak, kegyetlenség és terror uralmának rendszerét valósították meg. 1941. december 7-én adta ki Hitler azt a parancsot, amely a továbbiakban „éj- és köd-parancs" néven vált ismeretessé. Ennek alapján a birodalom vagy a megszállt területeken működő német haderők elleni vétségben bűnösnek nyilvánított személyeket — azok kivételével, akikre bizonyosan halálos ítélet várt — titokban Németországba szállították, s a biztonsági rendőrségnek és az SD-nek adták át, hogy elítéljék és megbüntessék őket. Ezt a rendeletet Keitel vádlott írta alá. Amint ezek a polgári sze-

mélyek megérkeztek Németországba, többé nem kaphatott hírt róluk rokonságuk, vagy az az ország, ahonnan jöttek. Sőt még azok sorsáról sem értesítették a hozzátartozókat, akik ítélethozatal előtt meghaltak, mert így akarták megfélemlíteni az elfogottak családját. Keitel vádlott az 1941. december 12-én kelt kísérőlevelében az alábbiak szerint fejti ki, milyen cél vezette Hitlert e rendeletének kiadásakor:

„Hathatós és tartós megfélemlítést csak halálos ítéletekkel, vagy olyan rendszabályokkal lehet elérni, amelyek a hozzátartozókat és a lakosságot a tettes sorsa felől bizonytalanságban tartják. Ezt a célt szolgálja a Németországba való elszállítás."

Még olyan személyeket is letartóztattak, akikről csupán gyaníthatták, hogy a német megszállási hatóságok valamilyen irányvonalának ellenszegültek, és letartóztatásuk alkalmával a Gestapo és az SD a legszörnyűbb módszerekkel vallatta őket. 1942. július 12-én a biztonsági rendőrség és az SD-főnöke, Müller, a Gestapo főnöke útján parancsot adott ki, amely felhatalmazást adott a „szigorított kihallgatás" módszerének alkalmazására, ha az ideiglenes vizsgálatok arra a következtetésre vezettek, hogy a letartóztatott fontos ügyekről, például felkelő mozgalmakról tud felvilágosítást adni... Ez a parancs így szólt:

„... Csak e feltétellel lehet szigorított kihallgatást alkalmazni kommunisták, marxisták, bibliakutatók, szabotőrök, terroristák, az ellenállási mozgalmak tagjai, ejtőernyős ügynökök, társadalomellenes elemek, munkát megtagadó lengyelek vagy szovjetoroszok, illetve csavargók ellen.

Minden más esetben elvileg előzetes engedélyem szükséges. A szigorítás a tényállás szerint a többi közt a következőkből állhat: a legegyszerűbb ellátás (kenyér és víz), kemény fekhely, sötétzárka, alvásmegvonás, kimerítő gyakorlatok, továbbá megbotozás is (több mint 20 botütés esetén orvosnak is jelen kell lennie)."

A német megszállás mindenfajta ellenfelével szemben alkalmazott brutális elnyomás nem korlátozódott az ellenállási mozgalmakban való részvétellel gyanúsított személyek elleni szigorú rendszabályokra, hanem családjukra is kiterjedt. A biztonsági rendőrség és az SD parancsnoka a lengyelországi Radom kerületben 1944. július 19-én kiadott, s az SS és rendőrségi elöljárók útján továbbított parancsa leszögezte, hogy németek ellen elkövetett vagy megkísérelt minden gyilkosság, vagy fontos berendezéseket szétromboló szabotázs esetében nemcsak a bűnösöket, hanem valamennyi férfi hozzátartozójukat is főbe kell lőni, valamennyi 16 éven felüli nőrokonukat pedig koncentrációs táborba kell szállítani. 1944 nyarán a biztonsági rendőrség és az SD luxemburgi különítményének parancsnoksága elrendelte katonaszökevények rokonainak a sachsenhauseni koncentrációs táborba zárását, mert „tartani lehet tőle, hogy veszélyeztetik a német birodalom érdekeit, ha szabadlábon maradnak".

A németek túszokat is szedtek a lakosság bármilyen nyugtalankodásának megakadályozására és megtorlására. Keitel vádlott 1941. szeptember 16-án kiadott parancsa arról szól, hogy a Szovjetunió megszállt területein 50—100 emberélettel kell megtorolni egyetlen német emberélet elvesztését. A parancs kijelenti:

„Figyelembe veendő, hogy a nyugtalan országokban egy emberélet gyakran semmit sem jelent és hogy elrettentő hatást csakis rendkívüli szigorúsággal lehet elérni."

Az ilyen eljárások következtében megölt személyek pontos száma nem ismeretes, de Franciaországban és más megszállt nyugati területen igen sok embert öltek meg, keleten pedig a mészárlások még nagyobb mértékben folytak. A túszok megölésén kívül egyes esetekben egész városokat romboltak földig. Az olyan tömeggyilkosságok, mint amilyenek a franciaországi Oradour-sur-Glane-ban és a csehszlovákiai Lidicében történtek — mindkét eset legkisebb részletéig a törvényszék elé került — a megszálló csapatok által kifejtett rémuralom szervezett alkalmazásának példái...

(Kivonat a nürnbergi Nemzetközi Katonai Törvényszék vádiratából.)

„Ideiglenes rendelkezések a koncentrációs táborok felállításáról és igazgatásáról"

Csak szolgálati használatra!

Tartományi Bűnügyi Hivatal. Drezda, 1933. augusztus 5.
L. K. A. S. 3A/10/1933.

1. Kiegészítés

az 1933. április 19-én megjelent „Ideiglenes rendelkezések a koncentrációs táborok és munkaszolgálatos táborok felállításáról és igazgatásáról" című rendelethez.

Az 1933. április 19-i ideiglenes rendelkezések az alábbiak szerint módosulnak:

A következő megszövegezés lép hatályba:

I.

1. Ez idő szerint a következő állandó védőőrizetes táborok vannak:

A) Koncentrációs táborok

II. Büntető Intézet, Drezda, Mathildenstrasse.

I. Büntető Intézet, Zwickau (Schloss Osterstein).

Colditzi Tartományi Büntető Intézet.

B) Munkaszolgálatos táborok

Burg Hohnstein.

Sachsenburg bei Frankenberg.

3. Második szakasz. A védőőrizet rendeletszerű végrehajtásáért a táborvezető felelős. Mellé helyettesek állíthatók. Ha a táborvezető, helyettesei és az egész őrszemélyzet nem rendőrhivatalnokokból áll, a tábor fennállásának időtartamára mint segédrendőrhivatalnokok alkalmazandók.

7. Harmadik szakasz. Ha a tábororvos véleményezése szerint a táborban nem lehetséges a szakszerű gyógykezelés, erről a gazdasági ügyvitellel megbízott hatóság haladéktalanul értesítendő. Ennek kell rendelkeznie a kórházba szállításról. Ezzel kapcsolatban általában büntetésből való elbocsátás vagy büntetésmegszakítás foganatosítható, nehogy az államot terhelje a kórházi költség, a kórházat azonban fel kell szólítani: idejében értesítse a gyógyeljárás befejezését követő elbocsátásról a védőőrizetet elrendelő hatóságot, hogy az dönthessen az újbóli őrizetbevételről.

II.

2. Koncentrációs táborokba szállítandók mindazok a védőőrizetesek, akik a német nép élősdijeinek bizonyultak és felfogásuk megváltozása kilátástalannak tűnik; elsősorban a marxista szövetségek funkcionáriusai és más szellemi vezetői, továbbá súlyosan büntetett előéletű személyek. — Lásd: Irányelvek 1933. augusztus 5. L. K. A. S. 1 24/1933 I. rész 14. szakasz 3. bekezdés.

III.

1. Azoknak a védőőrizeteseknek a kiválogatását, akiket koncentrációs vagy munkatáborokba kell átszállítani, elvben azok a hatóságok végzik, amelyek a védőőrizetet elrendelték.

Azok a védőőrizetesek, akik ragályos vagy undort keltő betegségben szenvednek, nem szállíthatók át. Rájuk a I. 7. szakaszának 3. pontja érvényes.

2. A szóbajövő táborokba való átszállítást az I. 5. szakasz 1. pontjában megnevezett hatóságoknak kell szabályozniuk az illető táborvezetőséggel egyetértésben. Szállítási költségek megtakarítása céljából lehetőleg gyűjtő-szállítmányokat állítsanak össze; és szükség esetén a legközelebbi állami rendőrhatóságnál igényeljék a teherautókat, közölve a szállítandó személyek számát. A szállításokat lehetőség szerint a kora reggeli órákban kell lebonyolítani.

3. A védőőrizetbe vételt elrendelő hatóság a szállítás lebonyolítása után haladéktalanul köteles a védőőrizetesekről nála levő ügyiratokat rövid időre betekintés végett megküldeni a táborvezetőségnek.

IV.

A táborokban szigorúan, de igazságosan és emberségesen kell bánni a védőőrizetesekkel. Testi fenyítés tilos. Ezzel kapcsolatos visszaélések büntetőjogilag, adott esetben fegyelmi eljárás útján üldözendők.*

V.

4. Az összeállításnál lehetőleg figyelembe kell venni a védőőrizetes korát, előéletét és magatartását, 25 évnél fiatalabb korúak alapvetően nem sorolhatók idősebb személyek közé.

14. Ha bebizonyosodik, hogy egy védőőrizetes káros hatással van más védőőrizetesekre, akkor az illető elkülönítendő, vagy pedig egy olyan táborba helyezendő át, ahol cellák vannak. Az átszállításról, a táborvezetőség javaslatára az a hatóság dönt, amely a védőőrizetet elrendelte.

Tartományi Bűnügyi Hivatal
olvashatatlan aláírás
kormányfőtanácsos

* Ezt a pontot nyilván saját lelkiismeretük megnyugtatására iktatták be e rendelet megfogalmazói, hiszen a dokumentumok tényei azt bizonyítják, hogy egyetlen szavát sem tartották be. — A szerk.

A védőőrizetbevétel végrehajtása

Másolat

Porosz Belügyminiszter Berlin, 1933. október 14.

Tárgy: A védőőrizetbevétel végrehajtása.

1933. június 16-i II. G 1600/33 6 16 számú körrendeletemhez kiegészítésként az alábbiakat rendelem el:

1. Azokat a személyeket, akiket politikai okból a Birodalmi Elnökségnek az állam és nép védelméről szóló 1933. február 28-án kiadott rendelete 1. § intézkedése értelmében a PVG 41. §-ával egyezően rendőri őrizetbe vettek, elvileg egytől egyig állami koncentrációs táborokba kell szállítani, kivéve, ha letartóztatásuk oka olyan, hogy vizsgálati célból mindig a rendőrhatóságok rendelkezésére kell állniuk, vagy ha személyi szabadságuk korlátozását csak viszonylag rövid időre tervezik. Ha ez okból az átszállítás egy állami koncentrációs táborba nem, vagy nem azonnal esedékes, a védőőrizeteseket az állami vagy városi rendőri fogdákban kell őrizni. Másfajta őrzési mód a jövőben tilos.

2. Állami koncentrációs táborok kizárólag azok, amelyeket kifejezetten annak jelöltem ki. Ez idő szerint koncentrációs táboroknak tekintendők:

a) Papenburgi tábor, Osnabrück körzet,

b) Sonnenburgi tábor, Frankfurt an der Oder körzet,

c) Lichtenbergi tábor, Merseburg körzet,

d) Brandenburgi tábor, Potsdam körzet.

Ezenkívül további intézkedésig a Brauweiler bei kölni tartományi büntetőintézetnek, továbbá a Moringen bei hannoveri tartományi dologházнak politikai foglyok befogadására berendezett osztályai a fenti felsorolt állami koncentrációs táborokkal egyenrangúnak számítanak.

Politikai védőőrizetesek befogadására létesített más intézményeket, koncentrációs táboroknak nem ismerek el: ha ilye-

nek még volnának, azokat a legrövidebb időn belül, mindenesetre még ennek az esztendőnek a vége előtt, feloszlatom. Ennek következtében tilos újabb védőőrizeteseket az ilyen intézetekbe szállítani.

3. Érintetlenül hagyva a politikai védőőrizet elrendelésére és megszüntetésére vonatkozó hatáskörszabályozást (1933. március 2-i végrehajtási utasítás 2. §-a) a jövőben a rendeletszerű gazdaságvezetés érdekében a foglyok állami koncentrációs táborokba küldése vagy azokból való szabadonbocsátása csak a minisztériumomban e célból felállított szolgálati szerv közreműködésével lehetséges. A védőőrizet elrendelésére illetékes rendőrhatóságok ezért kötelesek a védőőrizetes rendőrségi börtönből állami koncentrációs táborba történő átszállítását az 1. számú mellékletben látható minta szerinti nyomtatvány kitöltésével és megküldésével nekem javasolni. Hasonlóképpen a 2. sz. mellékletben látható minta szerinti nyomtatvány kitöltésével és beterjesztésével kell javasolniuk a védőőrizet megszüntetése alkalmával a koncentrációs táborból való szabadonbocsátást.

4. A Papenburg, Sonnenburg, Lichtenburg és Brandenburg állami koncentrációs táborokban elhelyezett foglyok eltartási költségeit az állam viseli és én bocsátom közvetlenül rendelkezésre úgy, hogy a védőőrizet elrendelésére illetékes rendőrhatóságoknak a fogoly állami koncentrációs táborba való átszállítása után már nem kell a költségeket viselniük ...

— — — — — — — — — — — — —

Közigazgatási elöljáróság Potsdam, 1933. október 30.

Express! Azonnal!

A porosz belügyminiszter úr 1933. október 14-i rendeletének másolatát a legpontosabb figyelembevétel céljából (hivatkozva saját 1933. június 20-i körrendeletemre) megküldöm.

Nyomatékosan rámutatok arra, hogy a folyó évi november 11-e után védőőrizetbe vett személyek miatt költségmegtérítésre a Tartományi Kormányzati Pénztár részéről nem számíthatnak.

Rendelkezésszerűen a koncentrációs táborba való átszállításig keletkező költségeket a helyi rendőrhatóságoknak kell viselniük.

Kivonat az esterwegeni koncentrációs tábor 1934. augusztus 1-ről keltezett fegyelmi- és büntetésszabályzatából

1. §

Három nap szigorított fogsággal büntetendő:

1. az, aki ébresztő után nem távozik azonnal a hálóhelyről, vagy az ágyat, vagy a szobát nem hozza rendbe.

4. §

Nyolc napi szigorított fogsággal büntettetik:

1. az, aki panaszbenyújtás céljából aláírásokat gyűjt,

5. aki idegen barakkszobában tartózkodik, még ha saját fogolyszázadán belül is.

8. §

Tizennégy nap szigorított fogsággal s a büntetés kezdetén és végén 25—25 botbüntetéssel büntettetik:

2. az, aki levelekben vagy egyéb hírközlésekben becsmérlő megjegyzéseket juttat kifejezésre a nemzeti szocialista vezetőkről, az államról és kormányzatról, a hatóságokról, és intézményekről, aki a marxista vagy liberális vezetőket, vagy a novemberi pártokat* magasztalja, vagy a koncentrációs táborokban megtörtént eseteket közöl.

11. §

Aki a táborban, a munkahelyen, a szállásokon, a konyhában és műhelyekben, a mellékhelyiségekben és pihenőhelyeken

* Az 1918-as novemberi német forradalom pártjai. (A ford.)

lázítás céljából politizál, izgató beszédeket tart, ilyen célból másokkal találkozik, csoportosulásokat szervez, vagy lézeng, az ellenséges rémhír-propaganda céljára a koncentrációs táborról vagy intézményeiről igaz vagy hazug híreket gyűjt, átvesz, elrejt, tovább terjeszt, idegen látogatóknak vagy másoknak tovább ad, levélkicsempészés segítségével, vagy más módon a táborból kijuttat, szabadonbocsátottakkal vagy áthelyezettekkel írásban vagy szóban közöl, kövek vagy egyéb eszközök segítségével a táborfalon át kijuttat, vagy titkosírást készít, továbbá lázítás céljából a barakktetőkre mászik, vagy fénnyel, vagy más módon jeleket ad, vagy külső kapcsolatokat keres, vagy aki másokat szökésre vagy bűntett elkövetésére bujtogat, erre tanácsot ad, vagy más eszközökkel támogatja,

a forradalmi jog alapján
mint lázító felakasztatik!

19. §

A szigorított fogságot zárkában, kemény fekhelyen, kenyéren és vízen kell letölteni. A fogoly minden negyedik napon kap meleg ételt.

A munkabüntetés nehéz vagy különleges szennyes munka, külön felügyelet alatt.

Mellékbüntetésként alkalmazhatók:
büntetőgyakorlatok, botozás, levélmegvonás,
élelemmegvonás, keményfekhely, kikötés, megrovás és megintés.

Minden büntetés bejegyzendő az ügyiratokba.

Szigorított fogság és büntetőmunka a védőőrizetet legalább nyolc héttel meghosszabbítja; mellékbüntetés a védőőrizetet legalább négy héttel meghosszabbítja. Magánzárkával büntetett foglyok belátható időn belül nem kerülnek szabadlábra.

Az SS Birodalmi Vezetőjének
koncentrációs tábor felügyelete
Eicke s. k.
SS-Gruppenführer

A koncentrációs tábornak „nagymértékben ki kell elégítenie egy háború szükségleteit"

A koncentrációs táborok felügyelője
az SS halálfejes kötelékek vezetője
I. F. 1/259 Berlin, 1936. október 27
(helyesen nyilván: 1935)

Tárgy: Koncentrációs táborok
újjáépítése Thüringiában

Hivatkozás: Md. I. III. P. 2086. 1936. október 20-i (szintén: 1935)
tudakozódás

Államtitkár úrnak, a thüringiai belügyminisztérium
vezetőjének
Weimar

1. Egy háromezertől hatezer főig terjedő befogadó képességű koncentrációs táborhoz szükséges terület, beleértve egy SS-zászlóalj kaszárnyáját is, nem lehet kevesebb 60 hektárnál.

Az ilyen intézmény nemcsak békében szükséges, hanem nagymértékben ki kell elégítenie egy háború szükségleteit is. Az Oranienburg mellett berendezett új koncentrációs tábor területe 78 hektár állami föld.

2. Hálás lennék, ha a lichtenbergi koncentrációs tábor áthelyezésének égetővé váló kérdését mielőbb eldöntenék az általam javasolt módon. Már néhány porosz város fáradozik azon, hogy az ő területükön jelöljék ki ennek a tábornak az új helyét, s ehhez segítséget is ígértek. A tábor áthelyezésének 1936 tavaszáig meg kell történnie. Ez okból kérem, közölje, vajon Thüringia ragaszkodik-e egy új koncentrációs tábor berendezéséhez, mert ha nem, akkor a porosz földön felkínált lehetőségeket veszem figyelembe.

A koncentrációs táborok felügyelője
Olvashatatlan aláírás
SS-Gruppenführer

1 200 000 birodalmi márka egy koncentrációs tábor felállítására

A koncentrációs táborok felügyelője
és az SS halálfejes kötelékek vezetője
F/39. Berlin, 1936. VI. 3.

Tárgy: A lichtenbergi koncentrációs tábor
áthelyezése Thüringiába

Hivatkozás: 1936. május 20-i szóbeli tárgyalás

Mellékletek nincsenek

Titkos

Fritz Sauckel körzetvezető
és birodalmi helytartó úrnak

Weimar

Himmler SS birodalmi vezető, a politikai rendőrség parancsnoka a lichtenbergi porosz koncentrációs tábornak Thüringiába való áthelyezésével kapcsolatban egyetértését nyilvánította.

Alulírott emlékeztetek a thüringiai birodalmi helytartó úrral folytatott megbeszélésemre és kérem, hogy most már tegye meg a szükséges intézkedéseket.

A II. SS „Elbe" halálfejes rohamzászlóalj szállásának és egy 3000 foglyot befogadó koncentrációs tábornak a létesítéséhez kereken 1 200 000 birodalmi márka szükséges. Az SS-kaszárnya és a fogolytábor építését a lehető leghamarabb meg kell kezdeni. A porosz állam részéről, amely a tábor áthelyezésében semmiképpen sem érdekelt, pénzügyi hozzájárulás nem várható. Abban az esetben, ha a thüringiai állam nem rendelkezik a szükséges eszközökkel, államkölcsönt igényelhet. Ha a koncentrációs táborokat a birodalom veszi át, az államadósságot is a birodalomra kell átruházni. Nem látok ebben semmiféle nehézséget, inkább elsősorban gazdasági előnyöket a thüringiai állam számára.

A terv végrehajtása megkívánja, hogy az ügyet a birodalmi helytartó úr a Führer elé terjessze. Legjobb alkalom erre az 1936. VII. 3—5 között rendezendő weimari napok. A birodalmi hatóságokkal való tárgyalások eleve kilátástalanok.

Ha a Führer a birodalmi helytartó úr által előterjesztett javaslatot aláírja, nincs több akadály. Legyen szabad még rámutatnom arra, hogy egy koncentrációs tábor felállítása Thüringiában nemcsak az A. esetben, hanem állambiztonsági okokból is múlhatatlanul szükséges, minthogy háború esetén elsősorban Thüringiát, Németország szívét fenyegetik az államellenes elemek. Erre az elmúlt évek eseményei már szolgáltattak bizonyítékot.

Ha egy modern koncentrációs tábor felépítése Thüringiában nem lenne lehetséges, akkor a Bad-Salza-i börtön feloszlatása nem tartóztatható fel, minthogy az igazgatási és szállítási költségek az intézmény tényleges hasznával és céljával nem állnak arányban.

A továbbiakban is állok a birodalmi helytartó rendelkezésére.

Heil Hitler!
A koncentrációs táborok felügyelője
és az SS halálfejes kötelékek vezetője

Olvashatatlan aláírás
SS-Gruppenführer

A törvénytelenül bebörtönzötteknek kellett a védőőrizet költségeit megfizetniük

Rendőrfőnökség, Drezda Drezda, 1935. március 7.

A városi tanácshoz
mint rendőrhivatalhoz

Wurzen

Az állami belügyminiszter úr megbízott a volt hohnsteini védőőrizetes tábor védőőrizet költség ügyeinek feldolgozásával. E tábor igazgatási hivatala a tartományi bűnügyi hiva-

tal 1933. október 6-i irata szerint a védőőrizetes költségekről szóló számlákat megküldte a védőőrizetes lakóhelyének rendőrhatóságához, hogy gondoskodjék az összeg behajtásáról. Nincs tudomásom arról, hogy mit tett a wurzeni rendőrhivatal a költségek behajtása céljából. Mielőbbi elintézés végett kérem, rendelje el, hogy a volt hohnsteini védőőrizetes tábor védőőrizeti költségeinek behajtására vonatkozó iratokat küldjék át a drezdai rendőrfőnökség bűnügyi osztályának. Egyidejűleg kérem, intézkedjék, hogy a jelentés leadása előtt behatóan vizsgálják és vitassák meg a volt védőőrizetes gazdasági és személyi viszonyait arra vonatkozóan is, tud-e és milyen mértékben részletfizetéseket teljesíteni, s adott esetben eredménnyel kecsegtetnek-e a kényszerrendszabályok.

Félreértések elkerülése és egységes intézkedés biztosítása végett közlöm felfogásomat a védőőrizetes költségek behajtására vonatkozóan.

Összegezve a hohnsteini védőőrizetes költségeket, valóban tetemes összegről, körülbelül 700 000 birodalmi márkáról van szó. Még ha eleve számítani is kell arra, hogy az összegnek csak egy részét fizetik meg, mégsem érdeke az államnak, hogy elhamarkodottan lemondjunk róla. A gazdasági viszonyok sokszor olyanok, hogy a kisebb részletekben való kifizetés nem tűnik méltánytalan szigorúságnak, még akkor sem, ha az egész összegre vonatkozó foglalási eljárás kilátástalan. És nem is annyira arról van szó, hogy a költségeket teljes mértékben megfizessék (ez a nagy összegeknél évekig tartana), mint inkább arról, hogy a volt védőőrizetes azzal tevőlegesen megmutassa jóakaratát, hogy lezárja múltját és igyekszik megfizetni a költségeket. Sokszor azonban éppen ez a jóakarat hiányzik. Sőt igen gyakori a rendőri tárgyalásokon, hogy az adós vagy egészen világosan kijelenti, vagy egyébkénti magatartásából kiderül, hogy minden másra van pénze, csak éppen a védőőrizeti költségek megtérítésére nincs. Ilyen esetekben a tartozás elengedése már azért sem látszik helyénvalónak, mert sok, esetleg rosszabb körülmények között levő volt védőőrizetes fáradozik tisztességesen azon, hogy védőőrizetének költségeit egészen kis részletekben letörlessze. Utóbbi esetekben sokkal inkább hajlandó vagyok néhány hónap múlva elengedni a tartozást, ha még

A védőőrizetesek számos nemzet fiai voltak

oly nagy összegű is. És ha az ez idő szerinti gazdasági helyzet fizetést vagy részfizetést sem enged meg, akkor anélkül, hogy továbbra is a behajtásra törekednénk, hosszabb fizetési halasztás engedélyezhető, s ezzel az adós és az állam érdekét egyformán tekintetbe vesszük. Fölösleges zálogolási eljárásokról természetesen le kell mondani. De még ha sokszor az egész összeg igen magas volta miatt a zálogolás már eleve sem kecsegtet eredménnyel, mégis a legjobb tapasztalatokat szereztem azzal, hogy az adóst szívósan rászorítottam az elviselhető részletfizetésekre.

Kérem, vegye alapul ezt a felfogást a védőőrizeti költségek behajtásával kapcsolatban a gazdasági körülmények megvizsgálása alkalmával.

Heil Hitler!
Olvashatatlan aláírás
a drezdai rendőrség főnöke

„A 136 000 főből kereken 70 000 került fogyatékba elhalálozás miatt"

SS gazdasági igazgatási főnökség, 1942. december 28.

D. hivatali csoport — koncentrációs tábor, Oranienburg.

Tárgy: Orvosi tevékenység a koncentrációs táborokban

Titkos

1. A koncentrációs táborok 1. tábororvosaihoz

Mellékelve megküldök egy kimutatást az összes koncentrációs tábor folyó szaporulatáról és fogyatékáról, tudomásulvétel céljából. A mellékletből kiderül, hogy 136 000 szaporulatból kereken 70 000 került fogyatékba elhalálozás miatt. Ilyen magas halálozási arányszám mellett a foglyok létszámát sohasem lehet úgy növelni, ahogyan az SS birodalmi vezetője megparancsolta. Az 1. tábororvosoknak minden rendelkezésre álló eszközt igénybe kell venniük, hogy az egyes táborokban lényegesen csökkenjen a halálozási arány...

Olvashatatlan aláírás
SS-Brigadeführer és a Waffen-SS
vezérőrnagya

BUCHENWALDI KONCENTRÁCIÓS TÁBOR

A buchenwaldi tábor kapuépülete.
(A vasrácsos kapu közepén álló felirat: Mindenkinek a magáét)

Több mint 55 000 foglyot gyilkoltak meg a buchnewaldi koncentrációs táborban

1. A táborban meghaltak vagy megöltek száma (az iroda, illetőleg a körzet változásjelentése szerint). (Ebben a számban a kivezényelt osztagok halottai is bennfoglaltatnak, a nők kivételével.)	34 566
2. Kivégzések	
A lóistállóban meggyilkolt orosz hadifoglyok száma, megszámlálva a megöltekről leszedett ruhák alapján: 7200.	
Kivégzettek, azaz felakasztottak száma: 1100 (az akasztottakról fennmaradt nem teljes jelentések alapján becsülve)	8 300

3. Likvidációs szállítmányok Gáztranszport Hohensteinbe 1940-ben	187
Gáztranszport, zsidók Dachauba 1942.	351
Gáztranszport, zsidók Bernburgba 1942.	285
Holland zsidók Mauthausenbe, 1942.	341
Zsidók és cigányok Auschwitzba, 1942.	813
Meghaltak a Dorában, Auschwitzba irányított szállítmánynak álcázva	3 000
Szállítmányok Auschwitzba, 1943.	1 180
Gyermekek Auschwitzba, 1943.	200
Zsidók Auschwitzba, 1944.	1 101
Gyermekek Bergen-Belsenbe, 1944.	600
Szállítmányok Bergen-Belsenbe, 1944.	2 438
S III. jelű szállítmányok Bergen-Belsenbe	1 700
	55 062

Néhányan a vádlottak padján azok közül, akik felelősek a buchenwaldi tábor foglyainak meggyilkolásáért. (A kép közepén Ilse Koch)

Honnan jöttek a buchenwaldi koncentrációs tábor foglyai?

Buchenwald megjelölése ugyanaz volt, mint Dachaué, Ravensbrücké, Sachsenhausené: „védőőrizetes tábor". A védőőrizet nem a nácik találmánya volt. Az uralmon levő kormányzat már korábban is alkalmazta politikai ellenfelei ellen. Ismert munkásvezetők, Wilhelm és Karl Liebknecht, Rosa Luxemburg és Franz Mehring, Clara Zetkin, Wilhelm Pieck már a császári uralom alatt és a weimari köztársaság idejében is megismerkedtek a védőőrizettel.

A náci rendszer pártállásra, vallásra, világnézetre, korra és nemre való tekintet nélkül koncentrációs táborokba zárta politikai ellenfeleit. Ilyenformán Buchenwaldban voltak kommunisták, szociáldemokraták, a Centrum párt hívei, evangélikus és katolikus lelkészek, zsidó papok, s a lakosság minden rétegéből származó emberek. A tábor fennállásának végén a legfiatalabb fogoly, egy lengyel gyermek, négy esztendős volt, a legidősebb, egy francia hazafi pedig több mint 80 esztendős.

A buchenwaldi táborban nőket nem tartottak védőőrizetben. Volt néhány kihelyezett osztag, amelyekben csak nőket foglalkoztattak, s igazgatásilag a buchenwaldi táborhoz tartoztak. Az SS szadistái egyáltalán nem restellték megbotozni a női foglyokat sem.

A háború kitörése előtt a foglyok többsége olyan emberekből tevődött össze, akiket politikai okból bírói ítélet, peres eljárás és a fogság időtartamának meghatározása nélkül dugtak a koncentrációs táborokba. A kommunisták voltak köztük a legtöbben. Akadt olyan is, aki már 1933 február—márciusa óta védőőrizetben volt. A fegyházakból és börtönökből ezrével szállították át az embereket a koncentrációs táborokba.

A hitleri bíróságok által kiszabott büntetés ideje már lejárt. A nácik azonban féltek attól, hogy ezek az emberek — többnyire kommunisták — agitálnak majd a Hitler-rendszer és a háborús előkészületek ellen, ezért koncentrációs táborokba hurcolták őket.

A foglyok a bal mellükön és nadrágjuk baloldalán egy háromszögű jelet viseltek, a jel alatt vagy fölött a fogolyszámot. A jel színe mutatta, miért fogták le. A politikai foglyok színe vörös volt, a bűnügyieké zöld.

A foglyokat nem nevezték nevükön. Az SS őrszemélyzet számokat szólított. Az ember számjegy, ez volt a náciszellem.

A politikai foglyok büszkén hordták vörös jelüket. A háromszögletű vörös jel a fasizmus ellen küzdő aktív ellenálló harcosok kitüntető jelvényévé vált. Itt is bebizonyosodott, hogy az ellenkezője történt annak, amit a nácik akartak. A meggyalázásból kitüntetés lett, tisztességet jelentett az elvetemült náci rendszer ellenségének lenni.

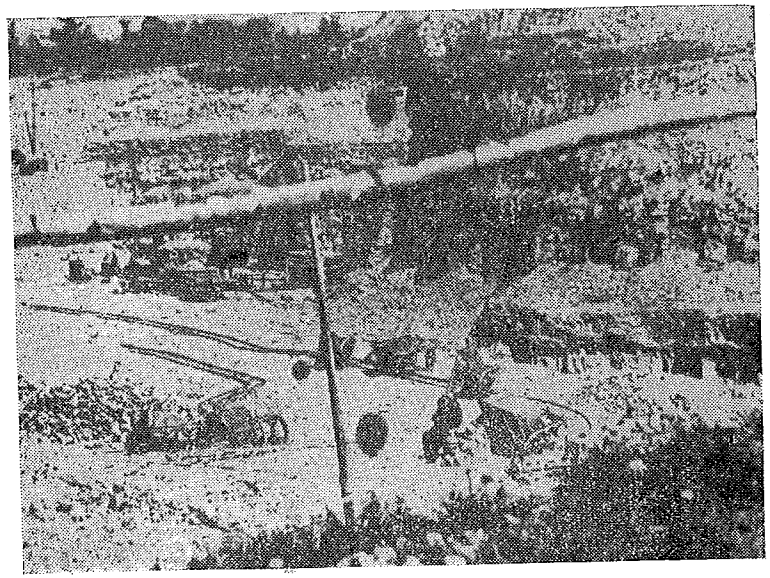

A hírhedt kőbánya.
Azok a foglyok, akiket büntetésből a „kőfejtő-különítményhez" helyeztek, a biztos halálnak voltak kitéve, mert itt különleges kegyetlenséggel bántak velük

Kivonat a Keitel-féle „éj- és köd-parancs"-ból a koncentrációs táborok szolgálati használatára

IV. D. 4. — 103/42.

Titkos

Berlin, 1942. augusztus 4.

A Wehrmacht főparancsnoksága főnökének, a Führer intézkedése alapján 1941. december 12-én a megszállt területeken a birodalom vagy a megszálló hatalom ellen elkövetett bűntettek üldözésére kiadott parancsával (röviden „éj- és köd-parancs") elrendeltetett, hogy akik a megszállt területeken a birodalom vagy a megszálló hatóságok ellen lépnek fel, megfélemlítés céljából a birodalomba szállítandók. Itt külön törvényszék elé állítják őket. Ha ez valamilyen oknál fogva nem lehetséges, védőőrizet elrendelésével koncentrációs táborba helyezik őket. A védőőrizet általában a háború végéig tart.

Minthogy e parancs célja az, hogy a hozzátartozókat, barátokat és ismerősöket a foglyok sorsáról bizonytalanságban tartsuk, a foglyok a külvilággal semmiféle módon nem érintkezhetnek. Nem írhatnak és nem kaphatnak levelet, nem szabad csomagot kapniuk, vagy látogatót fogadniuk. Kívülállóknak semmilyen tájékoztatást sem szabad adni róluk.

Halálesetben a hozzátartozókat további intézkedésig tilos értesíteni. E kérdés végérvényes szabályozása még nem történt meg.

Ezek a határozmányok érvényesek mindazokra a foglyokra, akikre a birodalmi biztonsági főnökség védőőrizetet indokló, illetve megerősítő irataiban megjegyzik, hogy az „éj- és köd-parancs" hatálya alá esik. Ide tartoznak továbbá mindazok a foglyok, akik a „Porto" vagy a „Kontinent" ügyben vannak védőőrizetben.

Ha az „éj- és köd-parancs" hatálya alá eső foglyoknak véletlenül sikerült hozzátartozóikat értesíteni, további levélváltásuk a védőőrizetesek levelezéséről szóló általános rendelkezések kereteiben — taktikai okból — továbbra is megengedett.

Aláírás: Dr. Hoffmann

Kimutatás azokról a papokról, akiket a buchenwaldi koncentrációs táborban tartottak fogva

Munkastatisztika
Bu-Konc. t.

Papok 1945. I. 5.

A kimutatás tartalmaz: 61

Ebből törölve:

50 51 367 Belorgey Hubert lelkész pol. F.* III. építő brig.
52 75 460 Echout Pierre lelkész pol. B. Blankenburg
54 75 864 Renard Joseph professzor pol. B. Blankenburg
56 76 208 Tremeau Jean lelkész pol. F. IV. építő brig. 4

marad 57

Már nem ülnek

17 40 271 Sabolev Dimitrij pap pol. R.
30 67 488 Vrbica Paule lelkész pol. Jug.
34 78 452 Lacour Marcel pap pol. F.
42 85 332 Bardecki Andrzey lelkész pol. F.
55 76 007 Huart Jean Baptiste pap pol. B. 5

Már áthelyezve

35 78 805 Allertz Paul pap pol. RD
36 81 347 Alef Alexandr lelkész pol. RD 2

Meghalt

58 81 168 Toulose René pap pol. F. 1

Állandó kezelésben

7 16 697 Tyl Josef pap pol. T.
29 54 596 Sosson Toussaint lelkész pol. B. 2

Nem lelkész

19 43 523 Lespinasse Jean misszionárius pol. F. 1

marad 46

Áthelyezve 1945. január 5.

(A dachaui koncentrációs táborban a háború alatt, majdnem valamennyi európai nemzetből származó, több mint 2000 pap volt. — A szerk.)

* Pol. = politikai, F = francia, B= belga, R= orosz, Jug. = jugoszláv, RD = német, T = csehszlovák.

A koncentrációs táborokban gyermekeket és fiatalkorúakat tartottak fogva, nehéz munkára kényszerítették és állati kegyetlenséggel gyilkolták meg őket az SS-bestiák

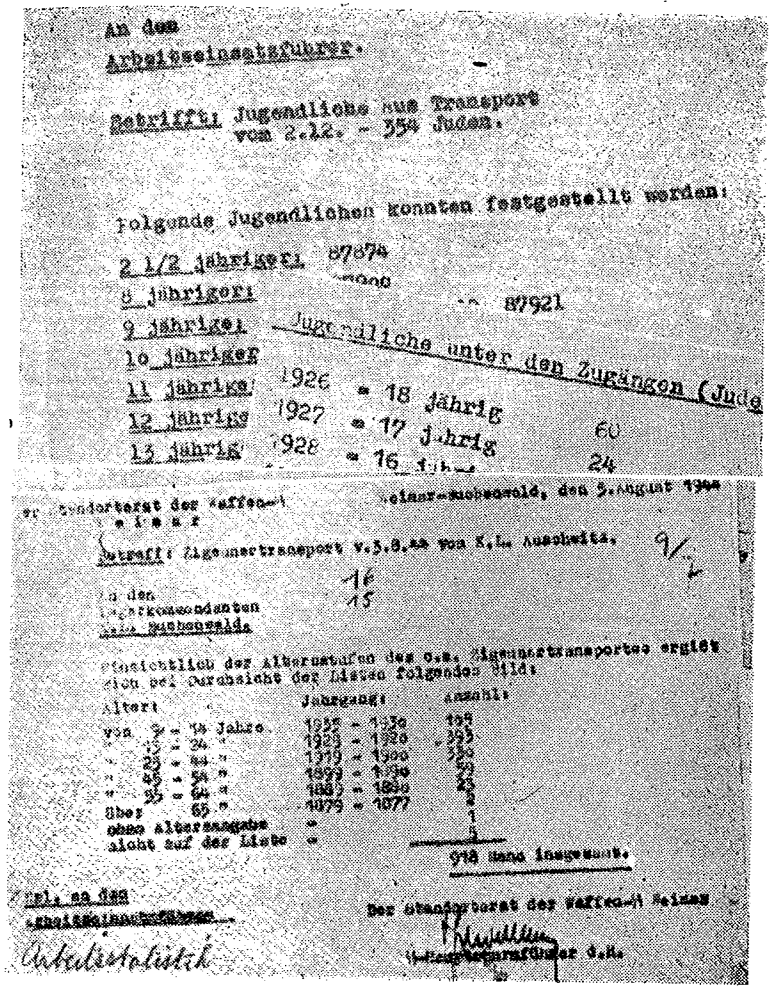

An den
Arbeitseinsatzführer.

Betrifft: Jugendliche aus Transport vom 2.12. - 354 Juden.

Folgende Jugendlichen konnten festgestellt werden:

2 1/2 jährigen 87874
6 jährigen
9 jährigen
10 jähriger
11 jährige 1926 = 18 jährig
12 jährige 1927 = 17 jährig
13 jährig 1928 = 16 jährig

87921

Jugendliche unter den Zugängen (Juden)

60
24

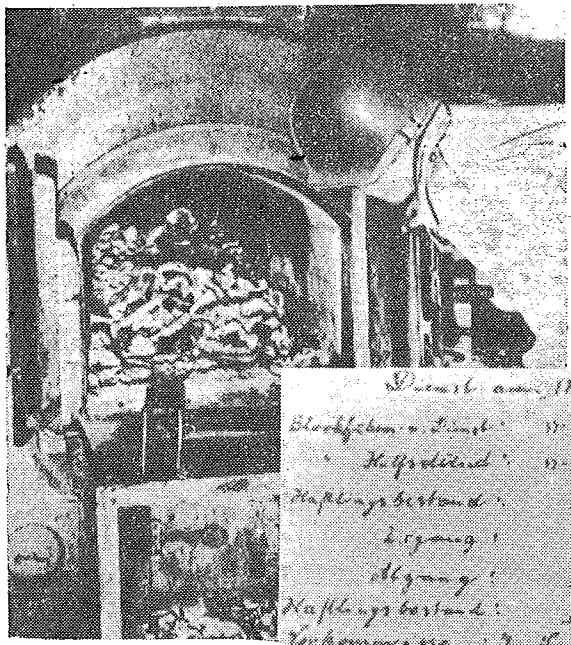

A képen egy amerikai katona a hamvasztó kemencét veszi szemügyre, amelyben még világosan láthatók a tömeges megsemmisítés nyomai

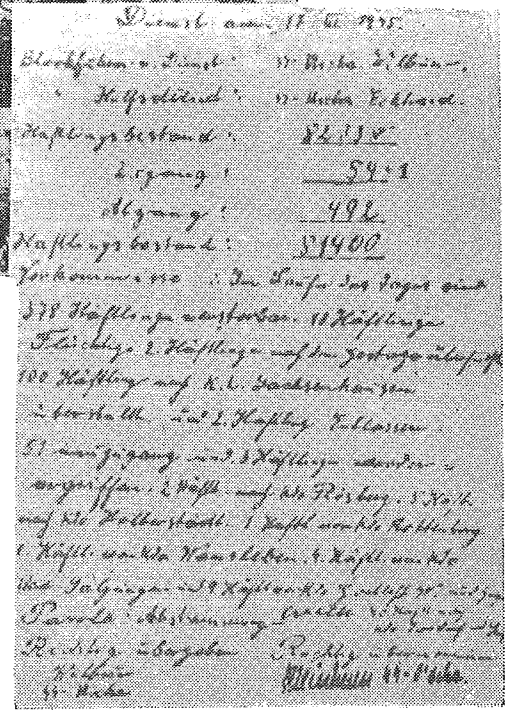

Egy oldal a buchenwaldi koncentrációs tábor SS őrszolgálati naplójából. (A naplóoldal az 1945. március 17-i szolgálati jelentéseket tartalmazza a létszámállományról, szaporulatról, fogyatékról és a tábor napi eseményeiről, például arról, hogy a nap folyamán 378 fogoly halt meg)

Büntető módszerek

A szabály szerint a foglyokat 25 botütésre ítélték, melyet a meztelen altestükre mértek. Elég gyakran hangzott el az ilyen ítélet végrehajtása után: halottvivők a kapuhoz!

Egy másik embertelen büntetés a kikötés volt. A fogoly kezét hátul összekötötték, a karját magasra feszítették és az ezen módon megkínzott embert egy kampóval a fára akasztották. Szadista SS-legények még tréfát is űztek belőlük, s a foglyokat a legérzékenyebb testrészükön ütlegelték. Ebben a szörnyű helyzetben függtek a mi bajtársaink fél órától két óra hosszáig. Kificamodott a válluk, többnyire megbénultak és csak ritkán gyógyultak ki.

A kőfejtőhöz vezető úton volt a buchenwaldi koncentrációs tábor legszörnyűbb helye. Egy lóistállóban gyilkoltak meg több mint 7000 szovjet hadifoglyot. Ez volt a hírhedt tarkólövési telep. Aki ebbe a barakkba belépett, azt hitte először, hogy orvosi vizsgálóba került. De e barakk számára olyan berendezést eszelt ki egy ördögi SS-agy, amely családásig hasonlított a testmagasságot megállapító készülékhez. A hullajelöltnek erre az állítólagos mérőkészülékre kellett állnia. Ebben a pillanatban a tarkó magasságában kinyílt mögötte egy rés és ezen a résen át egy SS-gyilkos leadta a halálos lövést. Az összes fogoly előtt ismeretes volt, hogy ez a gyilkos-különítmény a 99. megjelölés alatt működött. Az SS-legények minden egyes gyilkossági akcióért pálinkát, cigarettát és rendkívüli szabadságot kaptak. Ezen a borzalmas helyen gyilkoltak meg hétezer szovjet hadifoglyot és sok európai nemzet számtalan szabadságharcosát.

A foglyok ellátása teljesen egyoldalú, silány volt és a háború alatt évről évre rosszabbodott. Karalábé és répa vagy — ahogyan a foglyok keserű humorral mondták — „német ananász és datolya" — volt a fő táplálék. A táborban, főként a téli hónapokban, gyakori volt az ilyen beszélgetés: „Mit adtak tegnap?" felelet: „Karalábét!" Viszontválasz: „Akkor világos, hogy ma répát adnak!"

A szovjet hadifoglyok 1941—1942 telén reggel, délben és

este 1/2 liter répalevest és egyetlenegy szelet kenyeret kaptak.

Az ilyen elégtelen és egyoldalú táplálkozás miatt olyan nagy lett a tömeges halandóság, hogy fennállt az a veszély, hogy a hadiüzemekben munkaerő-hiány következtében nem teljesíthetik a meghatározott termelési feladatokat.

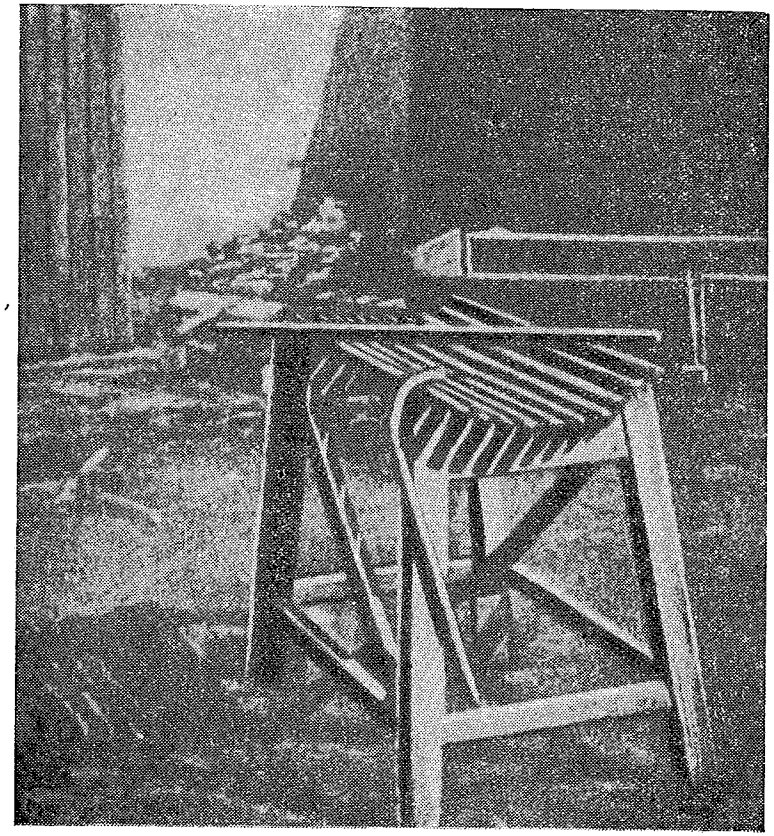

Az egyik koncentrációs tábor „bakja", amelyen a foglyokat megbotozták

Halottak január hónapban

Fogolykórház-épület — 1945. február 5.

A buchenwaldi koncentrációs tábor politikai osztályának

1945. január hónapban összesen meghalt: 1802 férfi, 28 nő, 624-et már holtan szállítottak be, és ezeket a tábori létszámba nem is vették fel.

Férfiak:

Természetes halállal		
reguláris foglyok	962	
zsidók	738	
orosz civilmunkások	84	1784
Nem természetes halállal:		
szökés közben agyonlőve:		
1 orosz	1	
felakasztotta magát:		
2 zsidó, 1 SV (erkölcsrendészeti bűnöző)	3	
öngyilkossági kísérletet követő halál:		
1 francia	1	
leugrott:		
1 zsidó, 1 BV (hivatásos bűnöző)	2	
halál alkoholmérgezés következtében:		
1 lengyel, 1 orosz, 1 ASO („aszociális" elem)	3	
baleset következtében meghalt:		
2 zsidó, 2 lengyel, 2 orosz,		
1 francia, 1 szlovák	8	18
	összesen:	1802

Nők:

zsidók	17	
lengyelek	5	
oroszok	3	
cigányok	3	28

Ezeken kívül az S III. jelzésű és az auschwitzi koncentrációs tábor szállítmányaiból 175, 51 és 398, tehát összesen 624 szállítás közben elhunytat hoztak be a táborba, ezeket nem vették fel a tábor létszámába.

Häftlingskrankenbau, den 5.Februar1945

An die politische Abteilung K.L. Buchenwald.

Gesamtzahl der Verstorbenen im Monat Januar 1945:

1802 Männer, 28 Frauen, 624 vom Transport tot eingeliefert, die nicht in der Lagerstärke aufgenommen wurden.

Männer:

Natürliche Todesursache:

reguläre Häftlinge	962	
Juden	738	
russische Zivilarbeiter	84	= 1784

Unnatürliche Todesursache:

auf der Flucht erschossen:

1 Russe	=	1

Freitod durch Erhängen:

2 Juden, 1 [illegible]	=	3

Fotokópia az eredeti jelentés kezdetéről

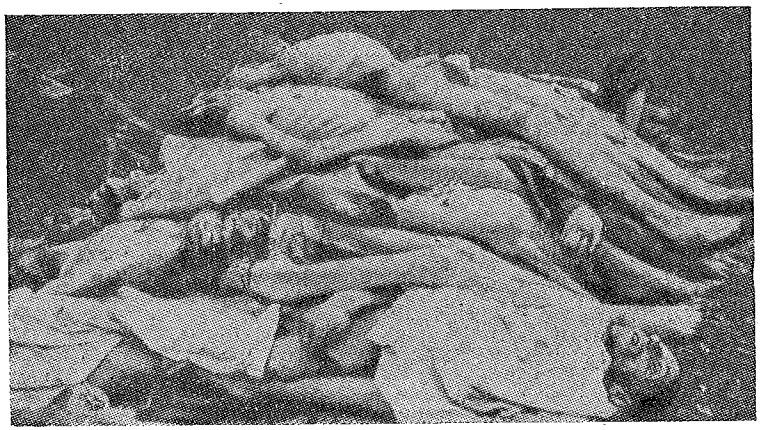

Meggyilkolt foglyok a buchenwaldi koncentrációs táborban

A „halál okáról" szóló ilyen szűkszavú jelentésekkel akarták leplezni a gyilkosságokat

S. Az. 14. f. 13. Weimar/Buchenwald, 1941. VII. 23.

A védőőrizetes tábor parancsnokának
Buchenwald koncentrációs tábor

Az 1230. számú fogoly (polit.), Bludau Wilhelm, született 1896. V. 10., Hördében, 1941. VII. 23-án 8 óra 10 perckor meghalt.

A halál oka: kétoldali tüdőgyulladás.

A buchenwaldi koncentrációs tábor
tábororvosa

olvashatatlan aláírás
SS-Obersturmführer

S.Az. i 14 f 13 Weimar/Buchenwald, den 23. Juli 1941.

An den
Schutzhaftlagerführer
K.L. Buchenwald.

Der Häftling (polit.) Nr. 1230, B l u d a u Wilhelm, geb. 10.5.1896 in Hörde, ist am 23. Juli 1941, um 8.10 Uhr, gestorben.

Todesursache : doppelseitige Lungenentzündung.

Der L a g e r a r z t
K.L. Buchenwald

SS-Obersturmführer d.R.

Nrl. an die
Politische Abteilung K.L.Bu.

„Meghalt szökési kísérlet közben kapott lövés okozta sérülésben"

Buchenwaldi koncentrációs tábor

Parancsnokság Weimar/Buchenwald, 1943. febr. 11.

Auguste Hammer asszonynak

Berlin

Az ön fia, Erich Hammer, szül. 1918. XI. 26., Höltingsdorfban, 1943. február 8-án, szökési kísérlet közben kapott lövés okozta sérülésébe, az itteni kórházban meghalt.

A tetemet 1943. II. 11-én az állami krematóriumban elhamvasztották. Az esetben, ha a helyi temetőgondnokság igazolása arról, hogy szabályszerű temetésről gondoskodnak, beküldetik, a hamvveder kiszolgáltatásának nincs semmi akadálya. A halotti bizonyítvány mellékelve.

Olvashatatlan aláírás
táborparancsnok

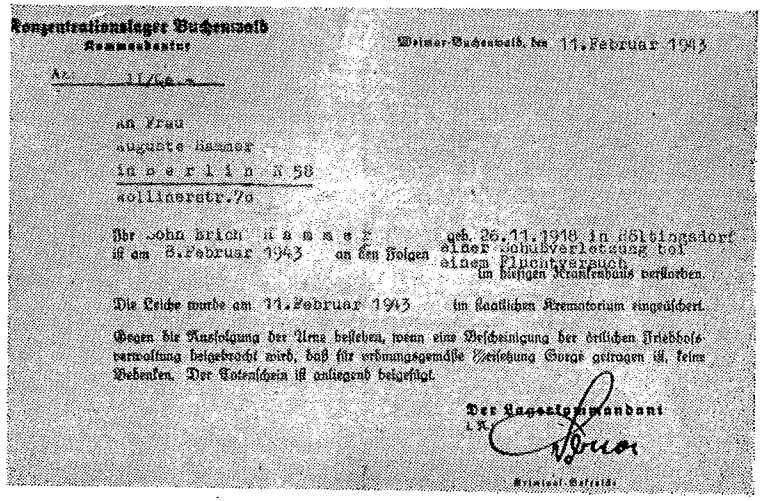

Konzentrationslager Buchenwald
Kommandantur

Weimar-Buchenwald, den 11. Februar 1943

Az: 11/Ka.-3.

An Frau
Auguste Hammer
in B e r l i n N 58
Kollinerstr. 7a

Ihr Sohn Erich H a m m e r geb. 26.11.1918 in Höltingsdorf
ist am 8. Februar 1943 an den Folgen einer Schußverletzung bei einem Fluchtversuch im hiesigen Krankenhaus verstorben.

Die Leiche wurde am 11. Februar 1943 im hiesigen Krematorium eingeäschert.

Wegen die Aushändigung der Urne bestehen, wenn eine Bescheinigung der örtlichen Friedhofsverwaltung beigebracht wird, daß für ordnungsgemäße Versetzung Sorge getragen ist, keine Bedenken. Der Totenschein ist anliegend beigefügt.

Der Lagerkommandant
i.A.

Kriminal-Oberrat

10 darab cirkulációs ciángáz-kamra van üzemben

A Waffen-SS törzsorvosa, Weimar

Weimar/Buchenwald, 1944. V. 25.

Tárgy: Ciklon cirkulációs elgázosító kamrák átállítása „Areginálra" és jelentés az elgázosító kamrák számáról

Hivatkozás: az egészségügyi főfelügyelő átirata 1944. V. 15-ről

Naplószám: 308/44.

Az SS és a birodalmi rendőrség orvosa mellé beosztott egészségügyi felügyelőnek

Berlin

Hivatkozással a fent említett átiratra, közlöm, hogy a buchenwaldi koncentrációs táborban 10 db — egyenként 10 köbméter térfogatú — cián cirkulációs elgázosító berendezés van üzemben.

A weimari Waffen-SS törzsorvosa
olvashatatlan aláírás
SS-Hauptsturmführer

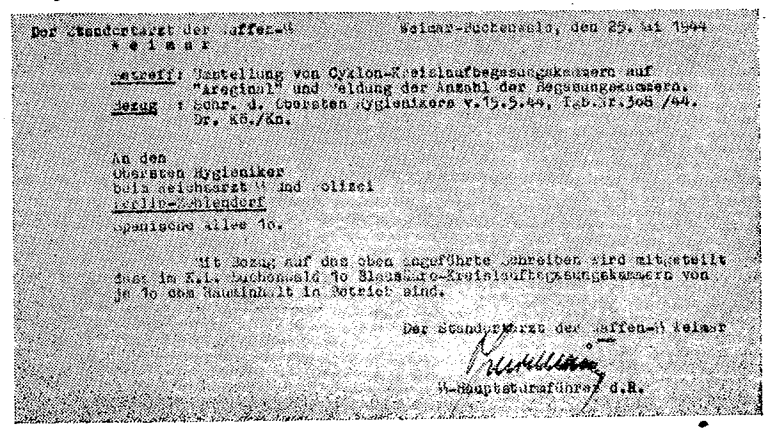

Der Standortarzt der Waffen-SS
W e i m a r

Weimar-Buchenwald, den 25. Mai 1944

Betreff: Umstellung von Cyclon-Kreislaufbegasungskammern auf "Areginal" und Meldung der Anzahl der Begasungskammern.
Bezug: Erlaß d. Obersten Hygienikers v. 15.5.44, Tgb.Nr.308/44. Dr. Ka./Kn.

An den
Obersten Hygieniker
beim Reichsarzt SS und Polizei
Berlin-Zehlendorf
Spanische Allee 16.

Mit Bezug auf das oben angeführte Schreiben wird mitgeteilt, daß im K.L. Buchenwald 10 Blausäure-Kreislaufbegasungskammern von je 10 cbm Rauminhalt in Betrieb sind.

Der Standortarzt der Waffen-SS Weimar

SS-Hauptsturmführer d.R.

A krematórium zökkenőmentesen dolgozik

A Waffen-SS törzsorvosa Weimar

Weimar/Buchenwald, 1944. április 11.

Tárgy: Szemle 1944. április 8-án
a Dora osztagnál.

Feljegyzés.

A megszemlélt krematórium zökkenőmentesen dolgozik. A meghalt foglyok aranyfogainak eltávolítását Bremmer SS-Hauptsturmführerrel megbeszéltük. Ezután megszemléltük a tárnákat, s az ott beépített és részben már üzemképes WC-berendezéseket.

A kórház épületében különös esemény nem történt, a röntgenberendezés még nem érkezett meg, beépítésére azonban minden elő van készítve. A műtőterem még nincsen teljesen készen. Kehr Hauptsturmführer tábororvossal történt megbeszélés szerint a legközelebbi időben még néhány fogolyorvost helyezünk át oda a betegszoba személyzetének megerősítésére, elsősorban egy sebészt és egy bőrgyógyászt és ha lehetséges, két tapasztalt gyakorló orvost.

A továbbiakban a legutóbbi időben ott kiállított halotti bizonylatok feldolgozásával kapcsolatos különféle vitás kérdéseket tisztáztunk.

a weimari Waffen-SS törzsorvosa
olvashatatlan aláírás
SS-Hauptsturmführer

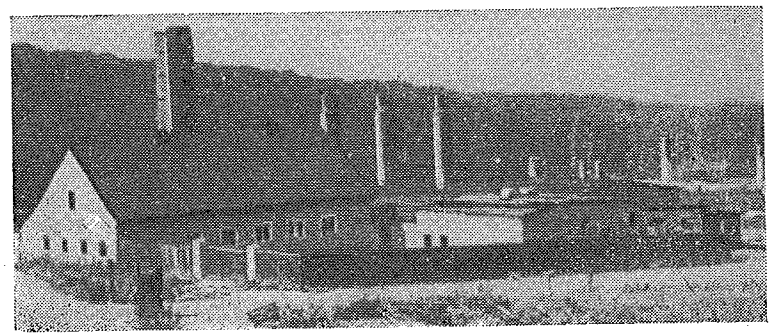

A buchenwaldi koncentrációs tábor krematóriuma

Ilse Koch „parancsnoknő", a parancsnok felesége, a buchenwaldi koncentrációs tábor foglyainak bőréből lámpaernyőket és könyvjelzőket készíttetett „ajándéktárgyként"

Kochék villája

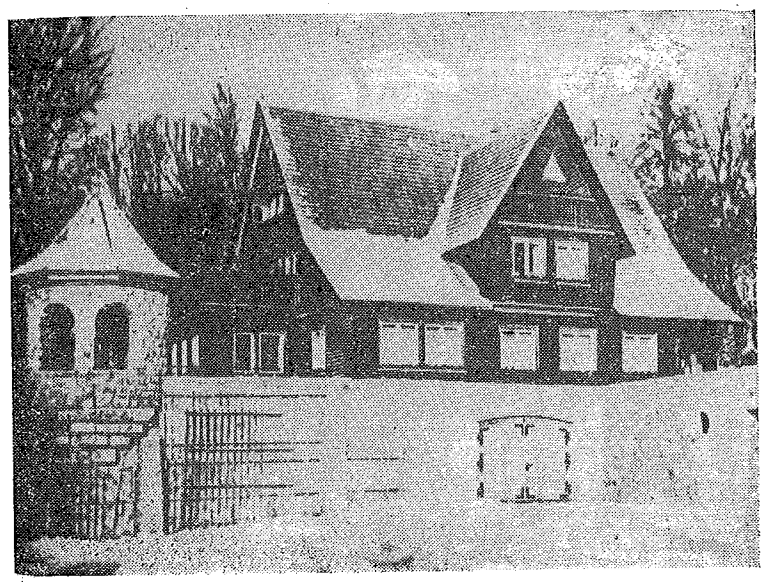

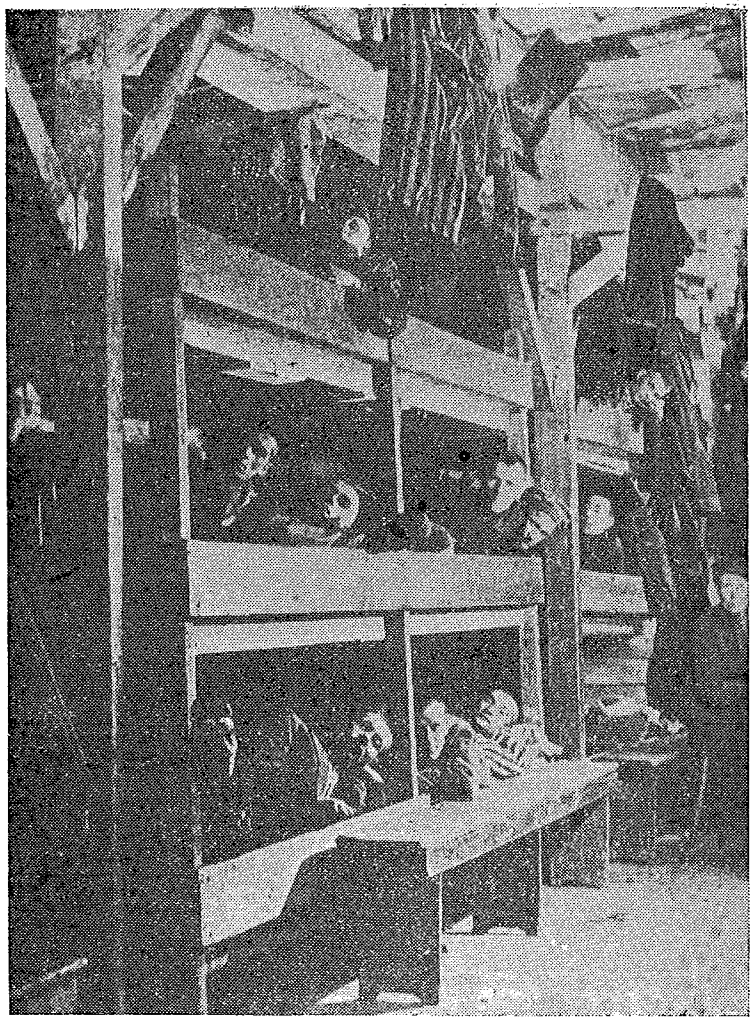

A buchenwaldi koncentrációs tábor foglyainak szálláshelye átépített lóistállókban

Egy parlamenti küldöttség jelentése

Őfelsége parancsára a parlament elé terjesztette a miniszterelnök-lordkancellár és honvédelmi miniszter.

1945 április

A delegáció tagjai a következők voltak:

Felsőház: Stanhope gróf és Addison lord.

Alsóház: Wickham ezredes, Sir Archibald Southby, Tate asszony, Ness Edwards úr, Mr. Silvermann, Graham White úr, Sir Henry Morris, Jones Driberg úr.

A buchenwaldi tábor dombos-erdős vidéken fekszik, körülbelül 15 percnyire Weimartól...

A tábor nagyságát már abból is meg lehet állapítani, hogy maximális befogadóképességét 120 000 főre becsülték. Folyó év április 1-én a tábor létszáma 80 813 volt. Néhány nappal az amerikai csapatok megérkezése előtt (április 11) a nácik nagyszámú foglyot hurcoltak el a táborból, becslés szerint 18—22 000 embert. Néhányan közülük, akiket a nácik el akartak tenni láb alól, mert „túl sokat tudtak", sikeresen elrejtőzködtek. Lehetetlen volt pontos számszerűséggel megállapítani, hogy a táborban még visszamaradt emberek nemzetiségük szerint milyen arányszámban oszlanak meg. Találtunk nagyon sok zsidót, nem zsidó németeket, lengyeleket, magyarokat, cseheket, belgákat, franciákat, oroszokat és másokat. Egy tüzetes jelentés, amelyet egy antifasiszta bizottság képviselői adtak át nekünk, azt az adatot szolgáltatta, hogy a Buchenwaldban, illetve közvetlenül egy úgynevezett megsemmisítő táborba átszállítás után meghaltak vagy meggyilkoltak száma 51 572-re rúg, közülük legalább 17 000-t 1945. január 1 óta öltek meg. A tábor most megnyílt és a foglyok egy része már el is hagyta. Részletes táborkartotékokat hagytak hátra a nácik, de látogatásunk idején nem lehetett hozzáfogni a még táborban találhatók listájának elkészítéséhez, minthogy az amerikai egészségügyi és szanitéc-szerveknek elegendő dolguk volt a tábor kitakarításával (ezt a munkát

részben a környék német polgári lakosságával végeztették, közülük egy-egy csoportot naponta bevittek a táborba, hogy megmutassák nekik, mi történt ott az ő nevükben és az ő közvetlen közelükben), azonkívül az élelmezés és az orvosi ellátás volt előtérben.

Noha a tábor lakóit szokás szerint „foglyoknak" nevezték, nem szabad összetéveszteni őket a katonai hadifoglyokkal. A foglyoknak három fő kategóriája volt: *a)* politikai foglyok és zsidók magából Németországból, *b)* mikor a harmadik birodalom terjeszkedett, politikai foglyok és zsidók Ausztriából, Csehszlovákiából, Lengyelországból stb., *c)* 1940-től kezdve olyan férfiak és fiatalkorúak, akiket a különböző megszállt országokból kényszermunkára hurcoltak ide. Általában kevés angol volt köztük. Az egyik becslés szerint néhány tucat. Mindezek többnyire civilek voltak. Beszéltek nekünk egy Maurice Pertschuk nevű francia ejtőernyős hadnagyról, aki 1943-ban esett fogságba és aztán civilruhában hurcolták Compiegne-ből Buchenwaldba és ott röviddel az amerikai csapatok megérkezése előtt felakasztották. Átadtak nekünk továbbá egy dokumentumot, amelyet F. Yeo-Thomas zászlóaljparancsnok, Capt. Harry Poole és Stephane Hessel hadnagy a francia hadügyminisztérium beosztottjai írtak alá. Ebből bizonyító erővel kiderült, hogy őket a még a táborban levő dortmundi Heinz Baumeister és a bécsi dr. Eugen Kogon mentették meg a kivégzéstől „rendkívül ügyes terv segítségével és veszélyes körülmények között".

Noha a tábor takarítását már több mint egy héttel megérkezésünk előtt elkezdték és így a körülményeknek már tetemes mértékben javulniuk kellett, első és maradandó benyomásunk az volt, hogy mindenütt hihetetlen a szenny. A betegség és az oszló tetemek bűze dögletessé tette az egész területet. Az első barakkok egyike, amelybe beléptünk, még a legjobbak közé tartozott...

A hiányos táplálkozás miatt legleromlottabb állapotban levő betegek átmeneti kórházául használják most. Sok lakója még beszélni sem tudott, bágyadtan feküdt vagy éppen csak a tekintetével követett bennünket. Néhányan meg tudtak szólalni és sebeiket, szörnyű forradásaikat és daganataikat mutogatták nekünk, amelyeket csak rúgás és verés okozhatott. Ott feküdtek a földön takarókba burkolózva. Mindnyájan csontig lesoványodva. Az amerikai hatóságok közölték velünk, hogy megérkezésük óta a napi halálozási szám körülbelül 100-ról 35-re csökkent. Ruházatuk nem volt más, mint egy rongyos kabát, mellény vagy gyapjúzeke, alóla kilátszott a felső combjuk, amely nem volt vastagabb, mint egy normális csukló. Egy félmeztelen csontváz, aki fáradságosan üggyelbajjal csoszogott végig a folyosón, mintha műlábon járna, mikor társaságunkat meglátta, kiegyenesedett, nevetett és üdvözölt bennünket. Delegációnk orvos tagjai annak a meggyőződésüknek adtak kifejezést, hogy ezeknek a foglyoknak egy bizonyos százaléka a jelenleg élvezett kezelés mellett sem marad életben, egy még nagyobb százalékuk pedig, amely valószínűleg életben marad, élete hátralevő részében minden valószínűség szerint beteg és munkaképtelen lesz. Ennek a barakknak a lakói között több író és diák volt, továbbá a francia Deuxieme Bureau egy tagja, akit Varsóban ejtettek fogságba.

Általában a barakkokat, amelyeket láttunk, minden oldalukon négy sor deszkapriccsel látták el, ezeket támasztógerendák tartották. Minden egyes ilyen módon kialakított, körülbelül hat láb mély, négy láb széles és két láb magas rekeszben 5—6 embernek kellett aludnia. Még lesoványodott állapotukban is csak annyi helyük volt, hogy csupán féloldalt tudtak feküdni. Néhányan megmutatták nekünk, hogyan csinálták ezt. Ágyneműjük valahol összeszedett rongyokból állott. Óriási halmokban égették el aztán ezeket a rongyokat a tábor különböző helyein. A barakkok még mindig tele voltak férgekkel.

A hullaházul szolgáló barakk kétszintes volt, egy földszinti és egy szuterén helyiséggel. A lejárat ebbe az alsó helyiségbe egy csapóajtó mögötti meredek kőlépcső vagy sülylyesztett folyosó volt, ennek végén végezték ki a legyengült és hasznavehetetlenné vált foglyokat. Úgy látszik, hogy a kivégzés szokásos módja az akasztás volt. Az udvarban nagy halom fehér hamu szomszédságában állt az akasztófa, az alsó helyiségben láttunk még egy akasztófát és erős kampókat,

amelyek nyolc lábnyira emelkedtek a földtől. Elmondták nekünk, hogy több mint 40 ilyen kampó volt, de zömét menekülésük előtt eltüntették a nácik. Mutattak nekünk egy súlyos, körülbelül két láb hosszú véres dorongot, ez arra szolgált, hogy verjék vele a foglyokat, ha lassan dolgoztak. A holttesteket a kórházakban hordágyakat szállító berendezéshez hasonló nagy elektromos lift szállította fel az alsó helyiségből a földszintre, a krematóriumba. A kocsik a krematórium előtti udvarra érkeztek, mindig megrakva a vérhasbarakk, vagy a többi barakk halottainak tetemével, és legtöbbször még a nyomorúságos csíkos fogolyruhát is leszedték róluk. Megnéztük az udvarban visszamaradt utolsó kocsirakományt, ezeket a tetemeket Eisenhower tábornok parancsára a szomszédos községek lakóinak saját kezükkel kellett eltemetniük. A tetemek már oszlásnak indultak, de — amennyire meg tudtuk állapítani — egyikükön sem volt látható erőszak jele, úgy látszott, hogy mindannyian éhségben vagy valamilyen betegségben haltak meg. A krematóriumban egy sor nagy kemence volt elmeszesedett csövekkel, rostélyokkal és összehajló oszlopokkal...

A foglyok ismételten azt bizonygatták nekünk, hogy a többi tábor körülményei — különösen Kelet-Európában — még sokkal rosszabbak voltak, mint a buchenwaldié. Állításuk szerint Auschwitz volt a legrosszabb tábor. Ezek az emberek valamennyien ragaszkodtak ahhoz, hogy megmutassák nekünk az auschwitzi táborban bal alsó karjukra tetovált számokat. Egy 19 esztendős ifjú, a lett születésű, de angol neveltetésű Joseph Berman, több táborban járt; e táborok egyikében vesztette el mutatóujját, mert a nácik feldühödve azon, hogy lassan dolgozott, kezét az egyik gépbe taszították.

Jóllehet, a foglyok testi állapota úgyszólván vigasztalan volt és évek során át voltak rabságban, mégis a szellemi és testi lábadozás jeleit mutatták. Angolul és sok más nyelven, a szabadítókat köszöntő üdvözlő szavakat mázoltak a barakkok külső oldalára. Új falitáblákat készítettek, ezekre többnyire német nyelvű újságlapokat, tájékoztató és demokratikus propaganda-közleményeket függesztettek. Közel a tábor bejáratához egy életnagyságú Hitler-képet akasztottak az

egyik bitófára, ezzel a német nyelvű felirattal: „Hitler musste sterben, damit Deutschland leben kann!" (Hitlernek meg kellett halnia, hogy Németország élhessen.)

E jelentés kidolgozásánál megkíséreltük, hogy mértéktartóan és tárgyilagosan írjunk, s kerüljük a személyes és érzelmes kijelentéseket. Záradékul, a saját szemünkkel látottak alapján, valamennyiünk teljes és egybehangzó meggyőződéseként mégis meg kívánjuk állapítani, hogy Buchenwaldban megszakítás nélkül folytatták az állandó kiéheztetés és embertelen kegyetlenség politikáját, egy ilyen tábor a legmélyebb pontot jelenti, amelyre valaha is lesüllyedhet az emberiség. A Buchenwaldban látottakra és hallottakra való emlékezés még esztendőkön át üldözni fog bennünket.

Aláírták:

Stanhope	Ness Edwards
Addison	S. Sydney Silverman
Tom Wickham	Graham White
Archibald Southby	Henry Morris Jones
Mavis Tate	Tom Driberg

Buchenwald — hullaszállítás a krematóriumba

DORA KONCENTRÁCIÓS TÁBOR

(A BUCHENWALDI KONCENTRÁCIÓS TÁBOR KIHELYEZETT EGYSÉGE)

Nordhausenben, a déli Harz-hegység egyik kisvárosában, fontos üzemek voltak, köztük egy meglehetősen nagy repülőgépgyár — egy V-1 és V-2 fegyvereket gyártó, mélyen a hegyek között elhelyezett föld alatti gyár. Két fő akna futott mintegy másfél kilométer hosszúságban a föld alatt, 48 alagúttal összekötve.

Ezt a gyárat politikai foglyok építették és belőlük állították össze a gyári munkásszemélyzetet is. Voltak közöttük németek, franciák, hollandok, csehek és lengyelek. Egy holland tábororvos azt vallotta, hogy a kemencékben évente 9000 holttestet égettek el.

A nordhauseni foglyoknak naponta 18 órát kellett dolgozniuk. Élelmezésül csak egy nyomorúságos darabka kenyeret és egy liter vizes levest kaptak. Ha végül teljesen legyengültek és nem voltak munkára alkalmasak, bevitték őket a „kórházba". A kórházban sem orvosságot, sem élelmet, még orvosi gondozást sem kaptak azonkívül, amit a betegek nyújthattak egymásnak.

Amikor az amerikaiak április 11-én behatoltak Nordhausenbe, a gyár és a szállások körül 2017 hulla hevert. Az üregekben néhány német menekült is volt, április eleje óta éltek ott, amióta a szövetséges hatalmak Nordhausent bombázták.

(Az amerikai tájékoztató szolgálat által kiadott „KZ" [koncentrációs tábor] című képes beszámolóból.)

Parancsmegtagadás a „Dora"-táborban

12 000 fogoly dolgozik mélyen a hegy gyomrába vágott aknákban. Ott élnek, dolgoznak, esznek és ott is halnak meg a hegy mélyében. Csak mint hullák kerülnek ki az aknából, hogy a krematóriumban égessék el őket. A Nordhausen melletti Dora nevű föld alatti koncentrációs tábor foglyai gyártják a V—1 és V—2 „csodafegyvereket".

A Wehrmacht egységeitől dühös tiltakozások érkeztek a Dora-művek vezérigazgatóságához, mert a V-fegyverek az átlagon felüli számban mondtak csütörtököt. A vezérigazgatóság az SS-hez fordult és az SS borzalmas megtorló intézkedéseket hozott a foglyok ellen . . .

Az SS hamarosan egy új ördögi fenyítő eszközt agyalt ki. Kivitték az összes foglyokat a hegy gyomrából és felállították őket a gyülekezőhelyen. Az SS teljes parancsnoki törzse és száz meg száz állig felfegyverzett SS-legény állt őrt a gyülekezőhelyen felállított akasztófák körül. Az akasztófák alatt egy szovjet és egy német fogoly állt. Anélkül, hogy az SS közölte volna az ítéletek okát, kijelentette, hogy a két foglyot kötél általi halálra ítélték. Förschner SS-Sturmbannführer táborparancsnok azt a parancsot adta egy Georg Thomas nevű müncheni antifasisztának, hogy a két foglyot akassza fel. Georg Thomas a náciuralom kezdete óta koncentrációs táborban volt. Tudta, hogy közeledik a szabadulás napja és érezte, milyen kétségbeesetten próbálkoznak az SS-ek uralmukat fenntartani. De látta bajtársait is, akik barátai voltak és tudta, hogy magatartása döntő befolyással van a táborban levők ellenálló erejére. Alig tartott egy másodpercig és máris hangosan és érthetően így szólt: „Megtagadom a parancs teljesítését!" Szinte hallhatóan vert a foglyok szíve. Az SS-legények rárohantak Thomasra és megkötözve a bunkerbe vonszolták. Halotti csönd. Megint a táborparancsnok hangja hallatszott: „Második számú elöljáró, hozzám!" Ludwig Szymczak, egy felső-sziléziai bányamunkás lép az SS-parancsnok elé. „Második számú elöljáró, akassza fel ezt a két embert!" Ludwig Szymczak feleségére és gyermekeire gondol, akiket már 1933 óta nem látott. Gondol arra a hírre, melyet

csak néhány órával előbb hallott az illegális rádióból, hogy a szovjet hadsereg egyre gyorsabban nyomul előre. De nem habozik egy másodpercig sem. „Megtagadom a parancs teljesítését!" Szymczakot is elvezetik. Az SS maga hajtja végre a szennyes munkát. A foglyoknak vissza kell menniük a föld alatti aknába. De a két német antifasiszta bátor cselekedete még szorosabbra zárja a foglyok sorait és fokozza harci erejüket. A Dora névnek hátborzongató hangzása van a Hitler-rendszer volt politikai foglyai és kényszermunkásai között. Annál tisztábban hangzik a dal a bátor német antifasisztákról, akik 12 esztendei fogság után, amikor a szabadság már közel volt, életüket adták a német ellenállás harcosainak becsületéért.

EGY EVAKUÁLT SZÁLLÍTMÁNY PUSZTULÁSA GARDELEGEN MELLETT

Április második hetében mintegy 3000 külföldi munkást hajszoltak az óbirodalomba, Gardelegen irányában, nehogy a közeledő amerikai páncélos csapatok kezébe kerüljenek. A munkások azonban túlságosan elcsigázottak és rosszul táplálttak voltak ahhoz, hogysem gyorsan tudjanak menni. Aki nem tudott lépést tartani, azt az őrség ott az úton agyonverte — az amerikaiak azonban egyre inkább közeledtek. Április 13-án a menetet egy nagy vörös csűrhöz vezették Gardelegen város közvetlen közelében. A fészer földjét vastagon fedte a szalma. Az őrszemélyzet benzint öntött a szalmára, behajtotta a fészerbe a foglyokat, aztán meggyújtotta a szalmát és elreteszelte az ajtókat. Eleinte sikerült a bezárt foglyoknak a tüzet ruháikkal eloltaniuk. Az őrök azonban megint kinyitották a kaput, gyújtólövedéket lőttek be és foszforgránátokat dobtak a fészerbe. Még ekkor is sikerült néhány áldozatnak kijutnia a szabadba, odakint azonban az őrség gépfegyvertűzzel fogadta őket. A kiáltozás csakhamar megszűnt. Az őrök visszatértek a fészerbe és aki még mozgott, szitává lőtték. Csak két fogolynak sikerült elmenekülnie, egy franciának és egy magyarnak. Amikor a német őrök elmenekültek, elhagy-

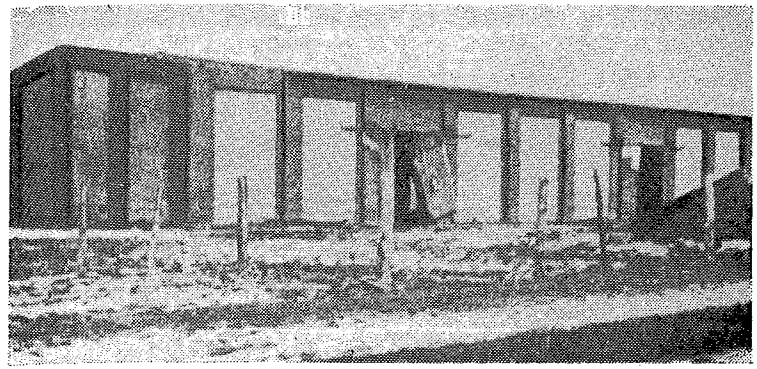

A felvétel a gardelegeni csűrt ábrázolja, amelyben az SS több mint ezer foglyot gyilkolt meg négy órával az amerikai csapatok bevonulása előtt

ták búvóhelyüket és az éppen odaérkező amerikaiakat a tragédia színhelyére vezették. A 3000 fogolyból 1100 pusztult el a gardelegeni csűrben. A többi sorsa még nem ismeretes.

(Az amerikai tájékoztató szolgálat által kiadott „KZ" című képes beszámolóból.)

SACHSENHAUSENI KONCENTRÁCIÓS TÁBOR

„Mindent összeszámolva, kereken 42 000 embert semmisítettek meg az én felelősségemre"

ANTON KAINDL, A SACHSENHAUSENI TÁBOR VOLT PARANCSNOKA SS-STANDARTENFÜHRER KIHALLGATÁSI JEGYZŐKÖNYVÉBŐL

Államügyész: Milyen parancsokat ismert ön a foglyokkal való bánásmódra vonatkozóan?

Kaindl: Három nappal a Szovjetunió megrohanása előtt a hadosztály- és ezredparancsnokok egy Führer-parancsot kaptak, amely úgy hangzott, hogy valamennyi politikai biztost el kell különíteni és megsemmisítésre át kell adni az SD-nek.

Államügyész: Milyen megsemmisítő módszerek voltak az ön táborában?

Kaindl: 1943 szeptemberéig Sachsenhausenben agyonlövéssel és akasztással hajtottuk végre a megsemmisítéseket. Az orosz hadifoglyok tömeges agyonlövetése céljára orvosi szobának álcáztunk egy külön helyiséget, amelyben egy mérőberendezés volt a testméretek megállapítására, egy tábla a látás élességének megvizsgálása céljából, és volt ott néhány SS is, fehér köpenyben, orvosnak álcázva. Miközben látszólag testének méreteit állapítottuk meg, a mérőlécen levő résen keresztül hátulról tarkón lőttük a foglyot. A hátsó szobában, ahonnan a lövést leadtuk, gramofon játszott, hogy a zene elnyomja a lövések zaját.

Államügyész: Ön tehát, mikor táborparancsnok lett, már egy kidolgozott megsemmisítő technikát talált?

Kaindl: Igenis! Az orvosi szobán kívül volt még egy tér is, ahol az agyonlövéseket végrehajtottuk, volt egy hordozható akasztófa, valamint egy gépesített akasztófa, amelyen egyszerre három-négy foglyot lehetett kivégezni.

Államügyész: Végrehajtott ön valamilyen változtatást ezen a megsemmisítő technikán vagy sem?

Kaindl: 1943 március közepén gázkamrákat rendeztem be tömegmegsemmisítések céljára.

Államügyész: Saját kezdeményezésére?

Kaindl: Részben igen. Minthogy a meglevő berendezés az előrelátható megsemmisítéshez már nem volt elegendő, megbeszélést tartottam, ezen Baumkötter főorvos is részt vett. A főorvos azt mondta nekem, hogyha különleges kamrákban embereket ciánnal mérgezünk meg, pillanatok alatt bekövetkezik a halál. Ezért a gázkamrák felállítását tömeges megsemmisítés végrehajtására célszerűnek és humánusabbnak is tartottam.

Államügyész: Ki volt a felelős az emberek megsemmisítéséért?

Kaindl: A táborparancsnok személyesen.

Államügyész: Tehát ön?

Kaindl: Igenis!...

Államügyész: Hány foglyot semmisítettek meg Sachsenhausenben két év és nyolc hónap alatt, míg ön ott táborparancsnok volt?

Kaindl: ... Mindent összeszámolva kereken 42 ezret semmisítettek meg az én felelősségemre, közülük magában a táborban körülbelül 18 ezret.

Államügyész: És hányan pusztultak éhen az ön parancsnokságának ideje alatt?

Kaindl: Becslésem szerint ez alatt az idő alatt körülbelül 8000 fogoly halt éhen.

Államügyész: Kaindl vádlott, mondja meg, kapott-e parancsot a tábor felrobbantására, hogy az elkövetett gonosztettek nyomait eltüntessék?

Kaindl: Igenis! 1945. február 1-én beszélgetést folytattam Müllerrel, a Gestapo főnökével. Azt a parancsot tudatta velem beszélgetés közben, hogy a tábort ágyútűzzel, légitámadással vagy elgázosítással meg kell semmisíteni. Ezt a Himmlertől származó parancsot azonban technikailag lehetetlen volt végrehajtani.

Államügyész: Eleget tett volna-e a parancsnak, ha technikailag lehetséges lett volna?

Kaindl: Magától értetődik. De nem lehetett. Ha ágyúval lőjük, vagy repülőgéppel támadjuk a tábort, a környék lakossága felfigyel rá. Elgázosítás esetén pedig nemcsak a polgári lakosságot, hanem a saját SS-személyzetet is veszélyeztettük volna.

Államügyész: Mit tett ön azután?

Kaindl: Azzal kezdődött a dolog, hogy február 2-án éjszaka agyonlőttük a foglyok első csoportját, körülbelül 150 embert. Március végéig sikerült kereken ötezret megsemmisíteni.

Államügyész: Ki irányította a tömeges megsemmisítést?

Kaindl: Az én utasításom alapján Höhn vádlott.

Államügyész: Hány fogoly volt még akkor a táborban?

Kaindl: 40—45 000. Április 18-án parancsot kaptam, hogy ezeket a foglyokat rakjam uszályokra és azután a Spree csatornáin át vigyem őket a Keleti- vagy Északi-tengerre és a nyílt tengeren süllyesszem el az uszályokat. Ez azonban szin-

tén nem volt lehetséges, mert ennyi fogoly befogadására uszályokat szerezni túl soká tartott volna, a Vörös Hadsereg pedig túl gyorsan tört előre.

Államügyész: Mi történt azután?

Kaindl: Gyalog indítottam el a foglyokat, először Wittstock, aztán Lübeck felé, hogy ott behajózzuk őket és azután a parancs értelmében elsüllyesszük a hajókat.

Államügyész: E táborkiürítés alkalmával megkapta-e ellátását valamennyi fogoly?

Kaindl: Nem, körülbelül hat-hétezren nem kaptak már semmit, mert minden elfogyott.

Államügyész: Ezek a foglyok elpusztultak menetelés közben éhség és kimerültség következtében?

Kaindl: Igenis!

(Az 1947-ben Berlinben lefolytatott sachsenhauseni per tárgyalási jegyzőkönyvéből.)

„Tevékenységemet 10 keleti munkás kivégzésével kezdtem..."

AUGUST HÖHN, A SACHSENHAUSENI KONCENTRÁCIÓS TÁBOR PARANCSNOKHELYETTESE

Államügyész: Hány foglyot lőttek agyon az ön személyes vezetésével a sachsenhauseni koncentrációs táborban?

Höhn: Én személyesen háromszázat lőttem agyon.

Államügyész: Hány foglyot gázosítottak el az ön vezetésével?

Höhn: 172-t.

Államügyész: És hányat akasztott fel ön?

Höhn: Körülbelül 40-et.

Államügyész: Megerősíti-e az előzetes vizsgálat folyamán tett vallomását, hogy 1943 őszétől 1945 áprilisáig a sachsenhauseni táborban 33 000 embert semmisítettek meg?

Höhn: Igenis, kereken 33 ezret.

Államügyész: Hányan pusztultak el a rossz életkörülmények következtében?

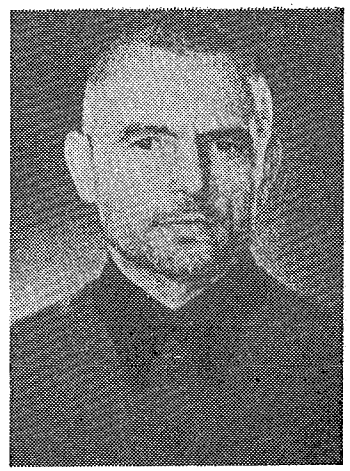

August Höhn, a sachsenhauseni koncentrációs tábor parancsnokhelyettese (zweiter Lagerführer). Saját bevallása szerint 300 embert agyonlőtt, 172-t küldött gázkamrába és 40-et felakasztott. Bűnös legkevesebb 6000 fogoly halálában

Höhn: Az általam megadott idő alatt becslésem szerint 6000 ember.

Államügyész: És ki adta ki a parancsokat a foglyok tömeges megsemmisítésére?

Höhn: Kaindl vádlott, az én közvetlen felettesem.

Államügyész: És milyen céllal követték el a tömeges megsemmisítéseket?

Höhn: Hogy megvalósítsuk azt a politikát, amely az összes szláv származású ember kiirtására irányult.

(Miután Höhnben felébredtek a szadista ösztönök, igen gyorsan változott át ragadozó vadállattá.)

Államügyész: A büntetés milyen módjait alkalmazta?

Höhn: A büntetések valamennyi módját alkalmaztam, amelyek a táborban szokásosak voltak, a parancsnok utasítására.

Államügyész: Mik voltak ezek a büntetések?

Höhn: Először is külön fogda, aztán 5—25 botütés, átszállítás a büntetőszázadba, nyilvánosan végrehajtott botbüntetés és végül átszállítás a téglaverő parancsnoksághoz.

Államügyész: Sajátkezüleg is ütlegelt foglyokat?

Höhn: Kihallgatások alkalmával saját magam is vertem a foglyokat.

Államügyész: Mit tud Widmann fogolynak 1943 tavaszán végrehajtott felakasztásáról?

Höhn: Widman volt az első fogoly, akit a táborban nyilvánosan kellett felakasztanom. Felakasztása közben elszakadt a kötél és én agyonlőttem a földön még élve heverő Widmannt.

Államügyész: Mivel kezdődött az ön tényked̈ése a sachsenhauseni táborban?

Höhn: Tényked̈ésemet 10 keleti munkás kivégzésével kezdtem, erre Kolbe* Obersturmführer adott nekem parancsot.

Államügyész: Beismeri, hogy nem sokkal ez után az eset után egy hét emberből álló csoport agyonlövetését hajtotta végre?

Höhn: Igenis.

Államügyész: Ki lőtte agyon ezt a hét embert?

Höhn: Mind a hetet én magam lőttem agyon....

Höhn: ... Személyesen a neuengammei tábor parancsnokától, Paulitól hallottam, hogy két nagy hajót, megrakva a tábor foglyaival, a tengerbe süllyesztettek.

Államügyész: Volt tehát már ilyen megsemmisítési módszer, hogy a foglyokat a tengerbe fullasztották?

Höhn: Igen, volt.

Államügyész: És az, hogy az ilyen bűncselekményre irányuló szándékot a sachsenhauseni foglyok esetében nem tudták megvalósítani, a táborparancsnokság akaratától függetlenül történt?

Höhn: Igenis! Táborunk megmaradt 45 000 foglyát nem azért nem öltük a vízbe, mert a táborparancsnokság nem akarta, hanem mert a Vörös Hadsereg gyors előrenyomulása megakadályozott ebben minket.

(Az 1947-ben Berlinben lefolytatott sachsenhauseni per tárgyalási jegyzőkönyveiből.)

* Fordítási hiba a jegyzőkönyvben: Kolbe neve téves, helyesen: *Kolb.*

„Utasításaim alapján kereken 8000 foglyot szállíthattak el..."

HEINZ BAUMKÖTTER, A SACHSENHAUSENI KONCENTRÁCIÓS TÁBOR FŐORVOSA

Államügyész: Milyen funkciókat töltött be a sachsenhauseni táborban?

Baumkötter: A kivégzéseknél, a bakon végrehajtott büntetéseknél, az agyonlövetéseknél, akasztásoknál és elgázosításnál vagy személyesen kellett jelen lennem, vagy helyettest kellett állítanom. Ezenkívül listát kellett vezetnem a beteg és munkaképtelen foglyokról, akiket más táborokba kellett átutalni, és végül végre kellett hajtanom azokat a kísérleteket, amelyekre utasítást kaptam.

Államügyész: Milyen életkörülmények között találta a foglyokat Sachsenhausenban?

Baumkötter: A tábor életfeltételei katasztrofálisak voltak. Nemcsak a ruházat, hanem az élelmezés sem volt kielégítő ahhoz, hogy az embereknek biztosítsa a létezés minimális feltételeit. A barakkokat tilos volt fűteni és bőrcipőket is tilos volt hordani. A munkaidő 10—14 órás volt. Mindennek szükségképpen a foglyok teljes legyengülésére, lassú halálára kellett vezetnie.

Államügyész: Hány ember pusztult el a tábor rossz életfeltételei következtében az ön szolgálati ideje alatt?

Baumkötter: Az én szolgálati időm alatt körülbelül 8000 fogoly pusztult el.

Államügyész: Milyen volt a táborban az élelmezés?

Baumkötter: Az élelmezés rossz volt, nagyon rossz. Mindenekelőtt hiányzott a fehérje, mint a test legfontosabb építőanyaga. Így a test lassan, de biztosan gyengült.

Államügyész: Mi célból parancsolták ön és az ön alá rendelt orvosok a foglyoknak, hogy miután a bakon megverték őket, térdhajlításokat csináljanak és „sportot" üzzenek?

Baumkötter: Ez Sachsenhausenben már régóta szokásban volt és a jobb vérkeringést szolgálta.

Államügyész: A valóságban ez nem bizonyult igaznak.

Baumkötter: A foglyok azonban kijelentették, hogy ennek igen jó utóhatása van.

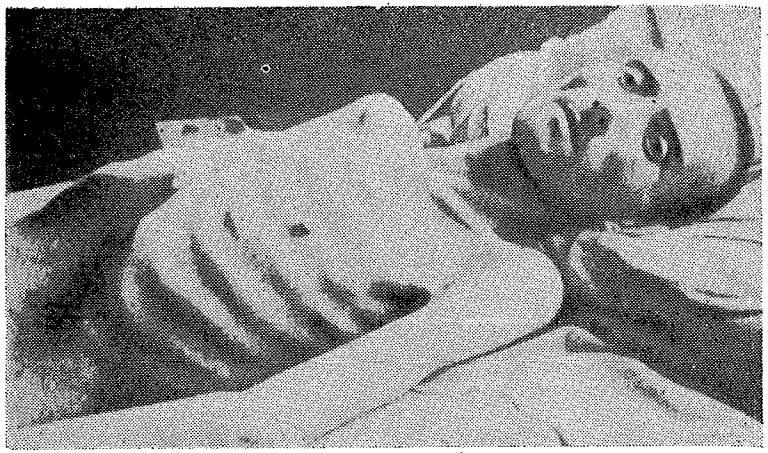

A sachsenhauseni koncentrációs tábor foglyai, akik az éveken át tartó fogság után már csak csontvázak voltak. (A felvétel a felszabadulás után készült)

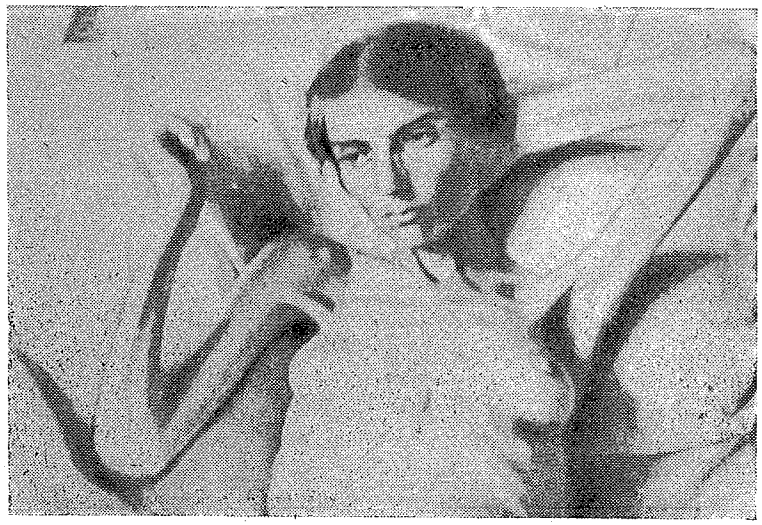

Államügyész: Miért nem végeztek akkor a foglyok önként térdhajlításokat. Miért kellett erre kényszeríteni őket?

Baumkötter: Megállapítottam, hogy a foglyok saját jószántukból végezték a térdhajlításokat.

Államügyész: Egészen önként?

Baumkötter (zavarban van): Igenis! Legalábbis úgy gondolom. Lehet, hogy azért cselekedtek így, mert korábbi büntetésekből tudták már, hogy úgyis így kell cselekedniük.

Államügyész: Baumkötter vádlott, a valóságban nem jelentett ez további újabb kínzást?

Baumkötter: Ma már mindenesetre így kell felfognom... ...Főként a Sachsenhausenben végrehajtott kísérletektől féltek, amelyek a flegmone kutatását szolgálták.

Államügyész: Ismeretes ön előtt, Baumkötter, miben álltak ezek a flegmone kísérletek?

Baumkötter: Az ilyen kísérletek céljára kijelölt foglyok felső combját felmetszették és ezt a sebnyílást ócska rongyokkal és piszkos szalmával kitömték. Ennek aztán a szándékolt szepszis volt a következménye, amelyben az emberek nagy része meghalt.

Államügyész: Folytattak kísérleteket ciánkálival?

Baumkötter: Igenis. Ez 1944 végén vagy 1945 elején történt, amikor Nolling SS-Standartenführer, a koncentrációs táborok egészségügyi felügyelője a táborba jött. Előzőleg ki kellett választani egy foglyot különleges kísérlet céljára. Az egészségügyi főnököt a krematóriumba kellett kísérnem. Útközben Nolling elővett az öngyújtójából egy 1 cm^3 űrtartalmú kis ampullát, ezt aztán behelyezte a fogoly szájába és a fogolynak bele kellett harapnia. Pillanatok alatt meghalt.

Államügyész: Mennyi idő alatt állt be a halál?

Baumkötter: Megállapítottam, hogy a halál már 15 másodperc elteltével beállt.

Államügyész: Egyáltalán mi célból végezték ezt a kísérletet? Hiszen a ciánkáli hatása az emberi szervezetre már régóta ismeretes.

Baumkötter: Ezzel a kísérlettel csak azt kellett megállapítani, hogy a beadott dózis mennyi idő alatt hat egy emberre halálosan. Amennyire tudom, ezt a kísérletet Pohl parancsára végeztük el abból a célból, hogy találjunk egy eszközt, amely a magasabbrangú SS-vezetőknek a háború balsikerű kimenetele után lehetővé teszi, hogy fájdalom nélkül és a lehető legrövidebb idő alatt vonják ki magukat a felelősség alól.

Államügyész: Megvizsgálta azokat a foglyokat is, akiket tömeges agyonlövetésre az orvosi szobának álcázott kivégzőhelyiségbe hurcoltak?

Baumkötter: Igenis. Ezeket a foglyokat a tekintetben vizsgáltam meg, van-e a szájukban fém, arany, platina vagy más műfog.

Államügyész: A vizsgálat kizárólag csak ebből a célból történt?

Baumkötter: Csak ma vagyok tisztában ezzel, amit annak idején nem tudtam, hogy tudniillik a foglyokat az ilyen látszatvizsgálattal a valódi szándékaink felől csalódásban kellett tartani. Ezért volt a vizsgálat is csak a szájüregre korlátozva. Ez azonban annak idején nem tűnt fel nekem.

Államügyész: Valóban olyan naiv volt abban az időben? Nem tudta, hogy a fogoly, akit megvizsgált, három percen belül meghal?

Baumkötter (vonakodva): Igen, csakugyan meg kellett állapítanom, hogy a foglyokat nem sokkal a vizsgálat után agyonlőtték.

Államügyész: Miért volt szükség tehát arra, hogy megvizsgáljanak egy embert, akit pár perccel később agyonlőttek?

Baumkötter: Mint már mondtam, azért, hogy a szájüregét megvizsgáljuk. Ha voltak műfogai, akkor a foglyot olajfestékkel és ecsettel, ami készen állt az asztalon, külön meg kellett jelölni.

Államügyész: És csakugyan nem volt tisztában azzal, hogy a vizsgálat kizárólag azért történt, hogy az agyonlövetés után tudják, kinek a szájában találnak aranyfogakat?

Baumkötter: Ma már tudom.

Államügyész: És miért szólt a zene a mellékszobában?

Baumkötter: Egy indulót játszottak, hogy a soron következő foglyok ne hallják a lövést, amellyel az előttük levőt megölték.

Államügyész: Ezt honnan tudja?

Baumkötter: Ezt megtudtam akkor.

Államügyész: Ezt megtudta! Miért mondja, hogy nem tudott arról, hogy a foglyokat agyonlövik?

— — — — — — — — —

Államügyész: Hány munkaképtelen és beteg foglyot küldtek át más táborokba megsemmisítés céljából?

Baumkötter: Az év folyamán nagyon sok szállítmányt küldtünk el. Az iratok alapján megállapítottam, hogy körülbelül 50 000 embert küldtünk más táborokba.

Államügyész: És hányat irányítottak megsemmisítésre más táborokba az ön válogatása, az ön saját kezdeményezése alapján?

Baumkötter: Ebben a kérdésben Rehnhez kell fordulni.

Államügyész: Ön vagy Rehn állította össze a listákat erre a célra?

Baumkötter: A listák mindenesetre az én parancsomra készültek, miután erre felettes szolgálati szervemtől parancsot kaptam.

Államügyész: De hiszen akkor ismernie kellene az emberek létszámát, mert Rehn a foglyokat csakis az ön listái szerint szállította el.

Baumkötter: Ez igaz.

Államügyész: Éppen ezért ebben a kérdésben Baumkötterhez kell fordulni, nem pedig Rehnhez! Tehát mondja meg nekünk, Baumkötter, hány foglyot irányítottak megsemmisítésre más táborokba az ön parancsai, az ön utasításai alapján?

Baumkötter (hosszabb gondolkodás után): Utasításaim alapján kereken 8000 foglyot szállíthattak el.

(Rehn kijelentette kihallgatása folyamán, hogy legalább 26 000 fogolyról volt szó.)

Államügyész: Tudja-e, hány foglyot semmisítettek meg közvetlenül a táborban rövid idővel az evakuálás előtt?

Baumkötter: Pontosan csak a február havi számadatot tudom, mert ezt a számot Weigerer táborparancsnok közölte velem. Február hónapban 4018 foglyot semmisítettek meg.

Államügyész: És ezekhez a megsemmisítésekhez is ön állította össze a jegyzékeket?

Baumkötter: Miután parancsot kaptam a fölöttes szolgálati szervemtől.

Államügyész: És ezeket a listákat az ön vezetésével állították össze?

Baumkötter: A listákat a nekem adott parancs továbbítása után állították össze.

A törvényszék elnöke: Az előzetes vizsgálat folyamán tett vallomásában elismerte, hogy minden esetben nyilatkozatot állított ki arról, hogy a halál szabályos úton következett be. Megerősíti ezt a vallomását?

Baumkötter: Parancsot kaptam arra, hogy a megsemmisített foglyok halotti bizonyítványát úgy állítsam ki, hogy a halál normális úton következett be.

A törvényszék egyik bírája: És miféle okot jelölt meg a halál bekövetkezésére?

Baumkötter: Természetes halált.

(Az 1947-ben Berlinben lefolytatott sachsenheuseni per tárgyalási jegyzőkönyveiből.)

„Állandóan küldtem foglyokat a krematóriumba...

Kurt Eccarius, a sachsenhauseni koncentrációs tábor zárkaépületének parancsnoka

Államügyész: Milyen fajtájú büntetések voltak szokásban a zárkaépületben?

Eccarius: Alkalmaztuk a táborban általában szokásos összes büntetést: botozás a bakon, kikötés cölöphöz, különféle fogdabüntetések, kivégzések.

Államügyész: Sorolja fel a törvényszéknek az egyes büntetéseket!

Eccarius: Nálam hetenként kétszer, kedden és pénteken volt ítélkezés. Azokat a foglyokat, akiket valamiben bűnösnek találtunk, megbotoztuk, vagy kikötöttük a cölöpre. Botozás alkalmával a bakra szíjaztuk őket és mogyorófavesszővel legfeljebb 25 botütést mértünk rájuk.

Államügyész: Nem esett meg hébe-hóba, hogy több botütést adtak?

Eccarius: Nem.

Államügyész: Nem fordult elő, hogy a foglyoknak számolniuk kellett az ütéseket és ha eltévesztették, újból kellett kezdeniük a számolást?

Eccarius: Ez mindenesetre szokásos volt.

Államügyész: Tehát akkor 25-nél több botütést kapott a fogoly?

Eccarius: Ilyen esetekben igen.

Államügyész: Miben állt a cölöpre kikötés?

Eccarius: Az emberek karját hátukon összekötöztük. Azután egy cölöpre akasztottuk őket, amelyet előzőleg saját ma-

guknak kellett a földbe beütniük. A cölöpreakasztás következtében a karjuk kificamodott.

Államügyész: Mennyi ideig voltak a foglyok így kikötve?

Eccarius: Szokás szerint egy félóráig. Ha azt akartuk, hogy valljanak, akkor legfeljebb két óra hosszat.

Államügyész: Milyen fogdabüntetések voltak?

Eccarius: A normális fogdabüntetés legfeljebb 28 napra szólt, világos cellában, rendes ellátás mellett. A középfokú fogdabüntetés 42 napig tartott és a fogoly csak minden harmadik napon kapott meleg ételt. A szigorított fogdabüntetést sötétzárkában kellett letölteni, és közben a fogoly egész napon át nem fekhetett, se nem ülhetett.

Államügyész: Előfordult-e még más kínzás?

Eccarius: A tábori rend mást nem írt elő.

Államügyész: De nem követtek el ilyeneket?

Eccarius: Ilyesmit a barakktömbparancsnokok saját kezdeményezésükből csináltak. A foglyokat rúgdosták és ütötték, hideg vízzel öntötték le, télen éjszaka idején mezítláb a cellaépület körül hajtották őket és így tovább.

Államügyész: Mik voltak az ilyen kínzások következményei?

Eccarius: Természetesen az volt a következményük, hogy a foglyoknak testileg nagyon ártottak.

Államügyész: Igaz-e az, hogy a zárkaépületben olyan embertelenek voltak a körülmények, hogy a foglyok önként eldobták életüket, mert nem tudták elviselni a büntetést?

Eccarius: Igen, ez igaz, 20—25-en követtek el öngyilkosságot a zárkaépületben.

A törvényszék elnöke: Az előzetes vizsgálat folyamán azt vallotta, hogy 1944 végétől kezdve a foglyokat agyonlövetésre a krematóriumba irányította. Megfelel ez a valóságnak?

Eccarius: Igenis. 1944 végén a láger akkori segédtisztje közölte velem, hogy Himmler parancsára a zárkaépület foglyai agyonlőhetők. Ettől fogva tehát, vagyis 1944 októberétől 1945 áprilisáig állandóan küldtem foglyokat a krematóriumba, hogy ott agyonlőjék őket.

Törvényszéki elnök: Áprilisig. Szóval egészen a tábor kiürítéséig?

Eccarius: Igenis. A kiürítés időpontjában már csak 13 fogoly volt a zárkaépületben.

(Az 1947-ben Berlinben lefolytatott sachsenhauseni per tárgyalási jegyzőkönyveiből.)

„Sosem jöttem zavarba, ha okot kellett találnom a verésre"

GUSTAV SORGE 8 ESZTENDŐN ÁT TEVÉKENYKEDETT A FASISZTA KONCENTRÁCIÓS TÁBOROKBAN, ÉS BARAKKTÖMBPARANCSNOKBÓL RIGAI TÁBORVEZETŐVÉ LÉPETT ELŐ

Államügyész: Ön a „vas" melléknévvel ismeretes?

Sorge: Igenis! A foglyok „vas Gusztáv"-nak neveztek.

Államügyész: Az előzetes vizsgálat folyamán azt mondotta, hogy a táborban minden SS többé-kevésbé vadállat volt. Igaz ez?

Sorge: Igenis, ez így van, mindannyian vadállatok voltak.

Államügyész: Miben állt a vadállati kegyetlenségük?

Sorge: Abban, hogy kínozták a foglyokat, mindenféle kemény tárggyal ütlegelték őket, szörnyű büntetéseket hajtottak végre, embereket ástak be a földbe, kutyákat uszítottak emberekre és így tovább.

Államügyész: Vissza tud emlékezni az 1938 őszén földbe ásott bibliakutató esetére?

Sorge: Igenis. Egy bibliást* egészen a nyakáig beástak a földbe. Ástak egy gödröt, abba kellett beállnia nyakig. Aztán a gödröt megint betemették.

Államügyész: És aztán miféle kínzásnak vetették még alá az illetőt?

Sorge: A többi fogolynak a bibliás fejére kellett elvégeznie szükségletét.

* Bibelforscher = bibliakutató, itt bibliás, a nazarénus szektához hasonló vallási szekta tagja.

Államügyész: Kinek az utasítására?

Sorge: Az én utasításomra.

Törvényszéki elnök: Gyakran ástak be papokat a földbe?

Sorge: Lichtenberger Standartenführer kioktatott engem arról, hogy ezt az eszközt a sachsenhauseni koncentrációs táborban már gyakran kipróbálták.

Törvényszéki elöljáró: A jegyzőkönyvek 3. kötetének 147. oldalán áll az ön vallomása arról, hogy 1938-ban 35 vagy 40 ilyen eset már előfordult. Igaz ez?

Sorge: Igenis, ez igaz. Ez általános akció volt az egyház ellen.

Törvényszéki elnök: Ezek német papok voltak?

Sorge: Igenis.

Államügyész: Emlékszik ön egy tizenhat éves fiúra, akit az ön parancsára beástak a hóba?

Sorge: Igenis, ez megtörtént.

Államügyész: Mi történt azzal a fiatalkorúval?

Sorge: Belehalt.

Államügyész: Fenntartja azt a vallomását, hogy mindennap verte a foglyokat?

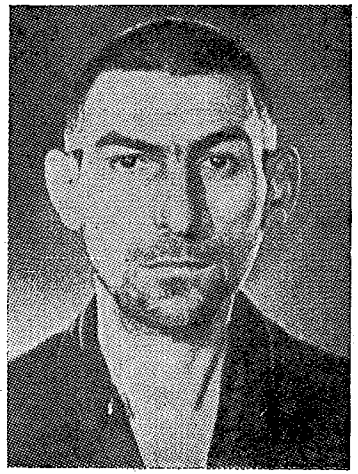

Gustav Sorge, akit „vas Gusztáv"-nak neveztek, a sachsenhauseni koncentrációs tábor kihallgatásvezetője (Rapportführer) és 1942-től rigai táborparancsnok. A Sachsenhausen-per tárgyalásai folyamán a következőket jelentette ki saját magáról: „Az egyik szörnyű vadállat volt, a másik valamivel kevésbé szörnyű, de bestia volt mindegyik és én voltam a sachsenhauseni bestiák közt a legnagyobb szörnyeteg"

Sorge: Igen, fenntartom.

Államügyész: Ha valaki köhögött, megverte?

Sorge: Igenis, megvertem, ha valaki köhögött vagy barátságtalan képet vágott.

Államügyész: És ha az illető vidám volt és barátságos képet vágott, akkor is megverte?

Sorge: Akkor is találtam rá okot, hogy megverjem.

Államügyész: Egyszóval verte az embereket, ha elégedetlen képet vágtak, ha nem voltak vidámak és megverte akkor is, ha vidámak voltak?

Sorge: Igenis! Sosem jöttem zavarba, ha okot kellett találnom a verésre.

Államügyész: Mit tud egy 1941 augusztusában lefolyt megbeszélésről, amelyen orosz hadifoglyok megsemmisítéséről tárgyaltak?

Sorge: 1941 augusztusában Eicke, a Waffen-SS tábornoka, a halálfejes hadosztály akkori parancsnoka meglátogatta a tábort és egy megbeszélést tartott, amelyen részt vettek az egyes táborvezetők.

Államügyész: Miről tárgyaltak ott részletesen? Megkérdezte-e, hogy a szovjet hadifoglyokat, akiket beszállítottak a táborba, bevezesse-e a listákba?

Sorge: Az első szállítmány megérkezése után megkérdeztem fölöttesemet, Surendtet, be kell-e vezetnem a munkalistákba ezeket. Tagadóan válaszolt, és azután kiadtak egy utasítást, hogy ezeket az embereket meg kell semmisíteni.

Államügyész: Hány főről volt szó?

Sorge: Az első transzportnál körülbelül 6000 emberről.

Államügyész: És a megérkezett szovjet hadifoglyokat valóban megsemmisítették?

Sorge: Igenis. Az 1941 augusztustól októberig a táborba beérkező orosz hadifoglyokat megsemmisítettük és elégettük, úgyhogy csak 1000 fő maradt.

Államügyész: Megsemmisítették és elégették? Hol?

Sorge: Egy különlegesen megépített barakkban, amely a krematórium közelében állt a gyárudvaron.

Államügyész: És mi történt az 1000 hadifogollyal, aki életben maradt?

Sorge: 1942 áprilisában ezek közül 400 éhenhalt.

Államügyész: És a többi 600?

Sorge: Azok csontvázzá soványodtak.

Államügyész: Egyszóval végül az összes szovjet hadifogoly elpusztult?

Sorge: Igenis. Mind elpusztult. Ez esetben tökéletes megsemmisítésről lehet beszélni.

Államügyész: Sorge vádlott, részt vett-e holland polgárok agyonlövésében?

Sorge: Igenis, részt vettem.

Államügyész: Ez esetben hány embert lőttek agyon?

Sorge: Becslésem szerint körülbelül 130-at.

Államügyész: Mikor történt ez az eset?

Sorge: 1942. május 1-én, a kora reggeli órákban.

Államügyész: Megerősíti-e, Sorge vádlott, azt a vallomását, hogy 1941 december és 1942 május között részt vett oroszok, lengyelek, franciák, hollandok és más nemzetiségűek agyonlövésében?

Sorge: Igen, ez megfelel a tényeknek.

Államügyész: Megerősíti-e, Sorge vádlott, azt az előzetes vizsgálat során tett vallomását, hogy 1942-ben egy teherautón 50—60 súlyos beteget szállított és hogy ezeket az embereket a teherautóról ledobta. Ennek következtében huszan meghaltak.

Sorge: Vallomásomnak azt a részét, hogy ezt cselekedtem, meg tudom erősíteni. De hogy hányan haltak meg, arra már nem emlékszem.

Államügyész: Sorge vádlott, emlékezzék vissza Liesegang tanú vallomására! Nevezett kijelentette, hogy Ficker és Schubert barakktömbvezetők közismertek voltak kegyetlenségükről és hogy a foglyokat különös kegyetlenséggel kínozták. Megerősíti ezt a vallomást?

Sorge: Igenis, megerősítem.

Államügyész: Ismeri Fickert és Schubertet?

Sorge: Igenis, ismerem őket, amikor kihallgatásvezető voltam, alám voltak rendelve.

Államügyész: És mi a mondanivalója ahhoz, hogy Ficker és Schubert különös kegyetlenséggel tüntették ki magukat?

Sorge: Ők csakugyan bántalmazták a foglyokat és kitűntek kegyetlenségükkel, engem azonban nem értek utol...

Védő: Ön felelt az államügyésznek arra a kérdésére, hogy ön a „vas Gusztáv" melléknevet viselte. Büszke volt erre a melléknévre, vagy pedig szégyellte?

Sorge: Nem, én nem szégyelltem, én természetesen büszke voltam erre a melléknevemre.

Védő: Miért volt büszke rá? Fölöttesei valamiféle előnyben részesítették ezért?

Sorge: Igenis. Az előléptetéseknél mindig előnyben részesültem.

Védő: Tehát jól értettem, hogy csak ezért részesítették folyton előnyben és az államügyészség által felsorolt kitüntetéseit csakis azért kapta, mert kegyetlen, sőt rendkívül kegyetlen volt?

Sorge: Igenis, ez megfelel a tényeknek.

(Az 1947-ben Berlinben lefolytatott sachsenhauseni per tárgyalási jegyzőkönyveiből.)

„636 orosz hadifoglyot személyesen, saját kezemmel öltem meg"

WILHELM SCHUBERT, A SACHSENHAUSENI KONCENTRÁCIÓS TÁBOR BARAKKTÖMBVEZETŐJE

Államügyész: Ütlegelte a foglyokat?

Schubert: Ezt magától értetődőnek tartottam.

Államügyész: Kínozta a foglyokat?

Schubert: Igenis, kínoztam!

Államügyész: Hideg téli időben hideg vízzel locsolta őket és addig kellett a szabadban állniuk, amíg megfagytak?

Schubert: Igenis, ezt is megtettem!

Államügyész: Emlékszik-e a sapkák esetére, amikor lengyelek agyonlövetését provokálta?

Schubert: Igenis. Az előmunkásnak hozzám kellett küldenie azokat a lusta foglyokat, akik nem akartak dolgozni. Ezekkel a foglyokkal én azután az őrvonal közelébe mentem, letéptem a fogoly fejéről a sapkát, elhajítottam az őrség vonalán túlra és megparancsoltam a fogolynak, hogy hozza vissza a sapkát. Ennél a megrendezett szökési kísérletnél 4 foglyot lövettem agyon.

Államügyész: Megparancsolta-e 1940 márciusában egy lengyel fogolynak, hogy önkezével akassza fel magát?

Schubert: Igenis. 1940-ben egy lengyel fogolynak megparancsoltam, hogy akassza fel magát, adtam neki egy kötelet, kalapácsot és szöget, bezártam őt egy kis szobába és azt mondtam neki, hogy szörnyű módon meg fogom kínozni, ha nem akasztja fel magát.

Államügyész: És felakasztotta magát?

Schubert: A következő félórában felakasztotta magát.

Államügyész: Emlékszik-e, hogy 1941 augusztusában két foglyot sajátkezűleg fojtott vízbe?

Schubert: 1941 augusztusában két foglyot sajátkezűleg fojtottam vízbe, mégpedig úgy, hogy bezártam őket egy mosdóhelyiségbe, a medencét megtöltöttem vízzel és mindegyiket belefojtottam.

Államügyész: Mely esztendőkben vett részt agyonlövésekben?

Schubert: 1939 és 1942 közötti években.

Államügyész: És hány embert lőtt agyon?

Schubert: 1939-től 1942-ig 30 németet lőttem agyon.

Államügyész: És másokat nem?

Schubert: 1940. november 9-én részt vettem 33 lengyel agyonlövetésében.

Államügyész: Hány orosz foglyot lőttek agyon?

Schubert: Amennyire én tudom, 1941-ben 13 000 orosz hadifoglyot lőttek agyon.

Államügyész: Részt vett ezekben az agyonlövetésekben?

Schubert: Magától értetődik, hogy részt vettem bennük.

Államügyész: Ficker is részt vett bennük?

Schubert: Igenis, Ficker barakktömbvezető szintén részt vett bennük.

Államügyész: Miben állt ez a részvétel?

Schubert: Ez a részvétel a következőkből állt: Láttam, hogy Ficker kivezette a foglyokat a táborból. Aztán láttam, hogy ott állt a kivégzési barakkban, aztán ott tartózkodott a várószobában és az álcázott orvosi szobában. És aztán láttam őt a lőszobában is, ahonnan a lövéseket leadták.

Államügyész: És ki küldte a foglyokat az úgynevezett orvosi szobába?

Schubert: Ötezret én személyesen küldtem be.

Államügyész: Tehát ötezer esetben személyesen vett részt?

Schubert: Igenis, személyesen vettem részt.

Államügyész: És mint orvos működött ott közre?

Schubert: Igenis, álorvos voltam.

Államügyész: Mi volt a tevékenysége, mialatt az orvosi szobában ült fehér köpenyében?

Schubert: A jobb kezemben egy falapocska volt, a bal kezemben egy darab kréta. Ha valamelyik hadifogolynak aranyfoga vagy más műfoga volt, akkor a krétával egy keresztet rajzoltam a fogoly mellére.

Államügyész: Lőtt saját maga is?

Schubert: Igenis, 636 orosz hadifoglyot én személyesen, saját kezűleg öltem meg.

Államügyész: Milyen időtájt?

Schubert: 1941 szeptembertől novemberig.

Államügyész: Részt vett még valaki a barakktömbvezetők közül a tömeges megsemmisítésekben? Ficker is részt vett?

Schubert: Igenis, Ficker is részt vett.

Államügyész: És Knittler is részt vett?

Schubert: Knittler számára ez magától értetődő dolog.

Államügyész: Kérte Knittler azt, hogy részt vehessen az agyonlövetésekben?

Schubert: Knittler egy alkalommal saját maga ajánlkozott, hogy ő is szeretne lőni és sorra is került.

Államügyész: Schubert vádlott, milyen kitüntetéseket kapott bestiális kegyetlenkedéseiért?

Schubert: Megkaptam a II. osztályú hadiszolgálati keresztet a kardokkal.

(Az 1947-ben Berlinben lefolytatott sachsenhauseni per tárgyalási jegyzőkönyveiből.)

(Azokat az embereket, akiket egy szovjet katonai törvényszék 1947-ben a Sachsenhausen-pörben elítélt, a háborús elítéltek visszaszállítása folyamán átadták a nyugatnémet szövetségi kormányzatnak. Ezek az elítéltek azután 6000 márkára rúgó kárpótlást kaptak és szabadlábra helyezték őket. A német nép tiltakozása arra kényszerítette az Adenauer-kormányt, hogy a három fővádlottat, Schubertet, Sorget és Knittlert „vizsgálati fogságba" helyezze.)

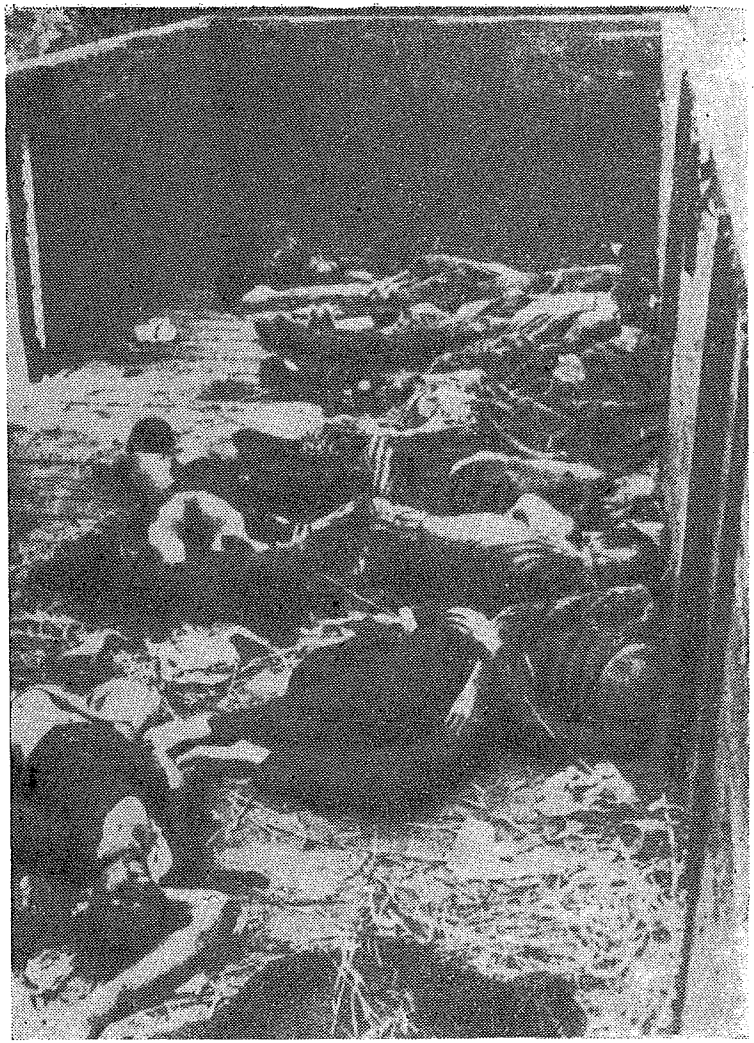

Sachsenhausenből Dachauba irányított fogolyszállítmány „maradványai"

45 000 embert kellett volna a nyílt tengeren elsüllyeszteni

1941 ősze a legpokolibb időszakok egyike volt a táborban. Az idő tájt több mint 18 000 szovjet hadifoglyot lőttek agyon a sachsenhauseni táborban. A szovjet polgároknak e tömeges agyonlövetésére időben felkészültek. Himmler speciális titkos parancsot bocsátott ki. Külön megbízottja, Eicke SS-tábornok Sachsenhausenbe jött, hogy kioktassa a hóhérokat.

Hempel vádlott, aki a 18 000 hadifogoly agyonlövetésében tevékenyen részt vett, azt vallotta, hogy éppúgy, mint a többi SS, csak egy golyót használt fel minden egyes gyilkosságra és hogy a fogoly megsemmisítésének egész művelete az „orvosi szobába" való belépésének pillanatától a hullának a krematóriumba, Zanderhez és Sakowskihoz való beszállításáig nem tartott tovább másfél percnél. A krematórium éjjel-nappal dolgozott.

Nemcsak szovjet polgárokat lőttek agyon, hanem más nemzetiségű hadifoglyokat és polgárokat is, főként a szláv népekhez tartozókat, de francia, holland és más nemzetiségű antifasisztákat, amerikai és angol hadifoglyokat is megöltek.

A sachsenhauseni táborban megöltek német kommunistákat és meggyilkolták Hitler más ellenfeleit is — őket az SS és a Gestapo főkolomposainak speciális rendelkezésére lőtték agyon. Egyéni és tömeges agyonlövetések, tömeges akasztásokkal és mérgezésekkel váltakoztak a sachsenhauseni táborban.

Az 1941—1945 közötti években foglyok százai haltak meg akasztófán. A gázkamrában gyermekeket is megöltek.

Himmler törzskara elhatározta, hogy a sachsenhauseni táborban még megmaradt foglyokat uszályokon a tengerre szállítja és ott elsüllyeszti. De ezt már nem tudták megvalósítani. Nagyszámú uszályra lett volna szükség és ezeknek az uszályoknak egy helyre való összpontosítása a front közelsége következtében — mint ahogyan Kaindl itt elmondotta — már nem volt lehetséges. Ennek következtében Kaindl és Höhn, Himmlerrel egyetértve arra az elhatározásra jutottak, hogy a foglyokat gyalog menesztik a Keleti tenger melletti

Lübeck kikötőjébe, ott aztán a 45 000 foglyot hajókra rakják, a nyílt tengerre futnak ki a hajókkal és ott elsüllyesztik őket.

A sachsenhauseni tábor gonosztevő SS bandájának vád alá helyezett tagjai elismerték, hogy csak a Berlin felé előnyomuló szovjet csapatok akadályozták meg őket abban, hogy megvalósítsák az összes fogoly teljes fizikai megsemmisítésének tervét.

(Az 1947-i sachsenhauseni per vádbeszédéből.)

A RAVENSBRÜCKI NŐI KONCENTRÁCIÓS TÁBOR

A ravensbrücki női koncentrációs tábort 1939-ben létesítették Fürstenberg mellett, Mecklenburgban

Ebben a táborban német, francia, lengyel, cseh, osztrák, norvég, belga, holland és orosz nők voltak,* akiket azért üldöztek, mert harcoltak a háború ellen, Hitler ellen, a békéért. Gázkamrák, éhség, járványok, sorban állás a gyülekezőhelyen forróságban és fagyban, éjszakában és ködben órák hosszat, napok hosszat, míg össze nem rogytak, munka és munka napi 10—14 órán át, rendkívül elégtelen táplálkozás, borzalmas, egészségtelen életkörülmények: ez volt az életük. Az 1945 májusában bekövetkezett összeomlásig körülbelül 110 000 nő került be a ravensbrücki koncentrációs táborba. (A Hamburg melletti Neuengamme táborában 1945 áprilisáig fogva tartott nők száma 13 500 volt.) Csak 1945 januárjától áprilisáig körülbelül 6000 nő pusztult el Ravensbrückben a gázkamrákban vagy járványokban és az embertelen bánásmód következtében. A krematórium éjjel-nappal működött és a szél minden fuvallata az égett hús szagát hozta a táborba. A hullaszállító naponta vitte ki a barakkokból a halottakat és félholtakat.

Az SS-üzemek, a konszernek üzemei, mint például a Siemens-művek, nagy jövedelemhez jutottak a foglyok munkájából. Az egyik SS üzemnek a „Német Textil és Ruházati Üzemek kft-nek" alaptőkéje 1 720 000 birodalmi márkáról 3 millióra emelkedett.

1945-re a tőke 5 millió márkára való emelkedését irányozták elő. A forgalom 1940—41-ben 575 000, 1941—42-ben 800 000, 1942-ben 1 214 000, 1943-ban 8 214 000 és 1944-ben 15 500 000 birodalmi márkára rúgott.

1945-re 35 millió birodalmi márka forgalomra számítottak.

Ebből a jövedelemből épületeket és telkeket vásároltak.

1942-ben már lengyel, zsidó- és cigánygyerekek is voltak a táborban. 1944 karácsonyán körülbelül 500 gyermek volt ott.

1941-ben kezdődött meg a lengyel nők agyonlövetése.

1941-ben akciót folytattak a bibliakutató nők ellen. Körülbelül 100 bibliás nőt, akik vonakodtak hadimunkát végezni, 25—50 botütéssel büntettek, nyitott ablaknál kellett aludniuk, szalmazsák és takaró nélkül és ételmegvonással is fenyítették őket.

1942-ben indították útnak az első megsemmisítő szállítmányt (zsidó nőket és betegeket, körülbelül 1600 nőt, elgázosításra a Dessau melletti Bernburgba).

1942-ben zsidó nőket szállítottak megsemmisítésre Auschwitzba.

1943-ban megkezdték a kísérleti műtéteket lengyel nőkön (6 halott és sok nyomorék).

1943-ban berendezték az úgynevezett „éj- és köd-barakktömböt". Az „éj- és köd"-del megjelölt foglyok voltak kiszemelve megsemmisítésre. Ebbe az éj- és köd-barakktömbbe lengyel és francia nőket, valamint a Vörös Hadsereg női katonáit és néhány németet helyeztek el. Szigorított fogvatartási feltételeket róttak rájuk, például nem kaphattak levelet és csomagot. Megtiltották nekik, hogy külső munkán dolgozzanak és a többi barakktól teljesen elzárták őket. Azonkívül ebben a barakktömbben voltak az úgynevezett „kísérleti nyulak" is.

1944 nyarán cigánygyerekeket és cigányasszonyokat sterilizáltak.

* Magyar nők is voltak.

1944-ben egy 800 főből álló transzportot küldtek Lublinba megsemmisítésre. (12-en tértek vissza.)

1944 nyarán megépítették a hullapincét.

1944-ben egy néhány ezer főből álló szállítmány érkezett Auschwitzból (az ottani tábor feloszlott), mégpedig cseh, cigány és kevert fajú nők.

1944. december 13-án megépítették a táborban a gázkamrát és az elgázosítások most már Ravensbrückben mentek végbe.

1945 januárjában a volt „Uckermark" ifjúsági tábort rendezték be megsemmisítés céljára. Januárban 3672 nőt küldtek oda.

1945 februárjában egy nagylétszámú cigánynő-transzportot indítottak el a táborból, ezek naphosszat az erdőben feküdtek az SS legénység őrizete alatt és ott legnagyobb részük elpusztult.

1945 márciusában 150 terhes asszonyt, köztük 12 nőt csecsemőjükkel, vasúti vagonokba raktak és ott elgázosították őket.

A ravensbrücki női koncentrációs táborban majdnem az összes európai országból származó 92 700 asszonyt és lányt gyilkoltak meg.

Női foglyok a ravensbrücki női koncentrációs táborban

A büntetést „meztelen altestre kell mérni"

Gazdasági igazgatási főnökség
D. hivatali csoport
Koncentrációs tábor
1/1. Az. 14. e. (Ot) U. Oranienburg, 1942. április 4.
Tárgy: Botbüntetés

Beiktatandó
a koncentrációs táborok parancsnokaihoz

Az SS birodalmi vezetője, a német rendőrség főnöke elrendelte, hogyha a botbüntetésre vonatkozó rendelkezésekhez (férfi és női védőőrizetes és előzetes őrizetben levő foglyoknál egyaránt) a „szigorított" szót fűzik, a büntetést meztelen altestre kell mérni.

Minden más esetben a birodalmi vezető által elrendelt eddigi eljárás van érvényben.

A központi hivatal főnöke
Liebehenschel
SS-Obersturmführer

„Meg vagyok győződve arról, hogy az ön leányának nem lesz ártalmára az itteni táborban való hosszabb tartózkodás"

Ravensbrücki koncentrációs tábor
Parancsnokság Ravensbrück, 1942. VII. 22.

Martha Schulz asszonynak,

Scharbow

Igen tisztelt Schulzné asszony!

1942. július 19-i levelére közlöm, hogy az ön lányát 1942. július 4-én küldték az itteni táborba. Hogy táborunkba helyezése mennyi időre terjed, arról itt nincs tudomásunk, mert leányát meghatározatlan időre küldték ide. Elbocsátása ma-

gaviseletétől és a táborban kifejtett munkateljesítményétől függ. Minden továbbit, leánya ideküldésének okát is, a schwerini állami politikai rendőrségen tudhatja meg. Meg vagyok győződve arról, hogy az ön leányának nem lesz ártalmára az itteni táborban való hosszabb tartózkodás.

Heil Hitler
Táborparancsnok
olvashatatlan aláírás
SS-Obersturmbannführer

„Koponyasérülés következtében az itteni kórházban elhunyt"

Ravensbrücki koncentrációs tábor

Táborparancsnokság Ravensbrück, 1944. III. 14.

Martha Schulz asszonynak
Scharbow

Az ön leánya, Hildegard, szül. 1920. VII. 9., 1944 március hó 8-án koponyasérülés következtében az itteni kórházban elhúnyt. A holttetem 1944. III. 11-én a ravensbrücki állami krematóriumban elhamvasztatott. Ha helyi temetőgondnokság igazolása beküldetik arról, hogy előírásszerű temetésről gondoskodnak, az urna kiszolgáltatásának nincs akadálya.

A halotti bizonyítvány mellékelve.

A szükséges temetői igazolványt közvetlenül a ravensbrücki tábor igazgatási irodájába kell beküldeni.

Táborparancsnok
olvashatatlan aláírás
SS-Hauptsturmführer

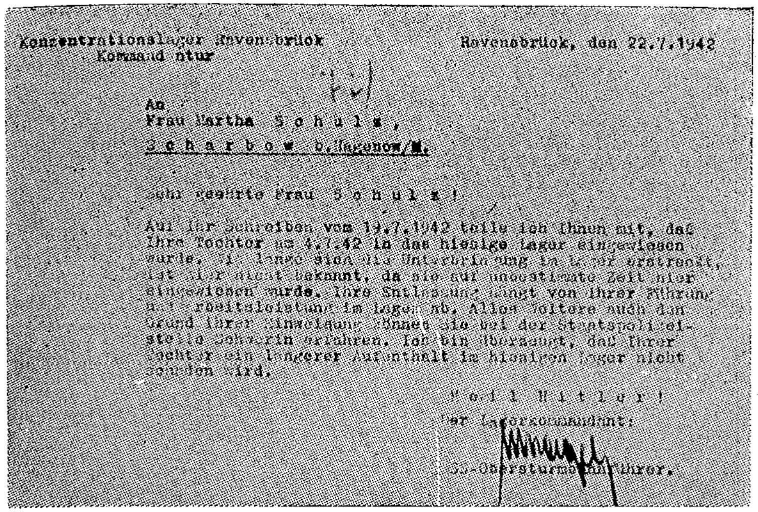

Konzentrationslager Ravensbrück Ravensbrück, den 22.7.1942
Kommandantur

An
Frau Martha S c h u l z,
S c h a r b o w b. Hagenow/M.

Sehr geehrte Frau S c h u l z !

Auf Ihr Schreiben vom 19.7.1942 teile ich Ihnen mit, daß Ihre Tochter am 4.7.42 in das hiesige Lager eingewiesen wurde. [illegible] ist mir nicht bekannt, da sie auf unbestimmte Zeit hier eingewiesen wurde. Ihre Entlassung hängt von ihrer Führung und Arbeitsleistung im Lager ab. Alles Weitere auch den Grund ihrer Einweisung können Sie bei der Staatspolizeistelle Schwerin erfahren. Ich bin überzeugt, daß Ihrer Tochter ein längerer Aufenthalt im hiesigen Lager nicht schaden wird.

H e i l H i t l e r !
Der Lagerkommandant:
SS-Obersturmbannführer.

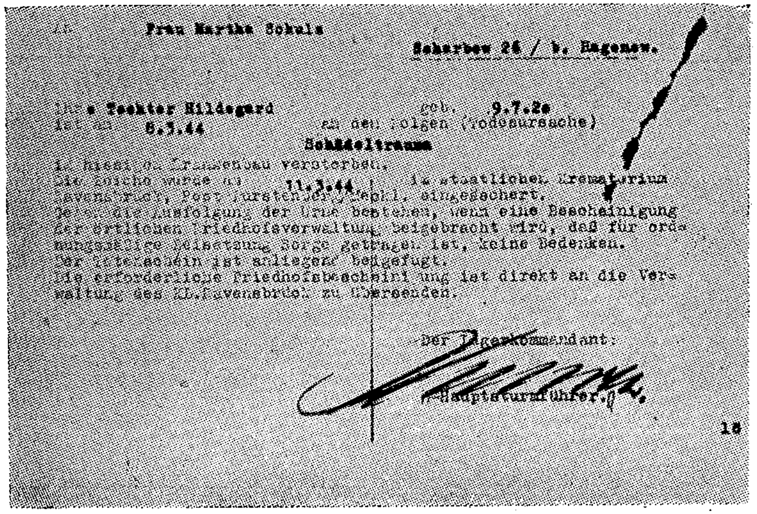

An Frau Martha Schulz
Scharbow 26 / b. Hagenow.

Ihre Tochter Hildegard geb. 9.7.20
ist am 8.3.44 an den Folgen (Todesursache)
Schädeltrauma
im hiesigen Krankenbau verstorben.
Die Leiche wurde am 11.3.44 im staatlichen Krematorium Ravensbrück, Post Fürstenberg/Mecklb. eingeäschert.
Gegen die Ausfolgung der Urne bestehen, wenn eine Bescheinigung der örtlichen Friedhofsverwaltung beigebracht wird, daß für ordnungsgemäße Beisetzung Sorge getragen ist, keine Bedenken.
Der Totenschein ist anliegend beigefügt.
Die erforderliche Friedhofsbescheinigung ist direkt an die Verwaltung des KL.Ravensbrück zu übersenden.

Der Lagerkommandant:
SS-Hauptsturmführer.

18

Katja Niederkirchner ellenállási harcos naplójegyzetei

Agyonlőtték 1944. szeptember 27-én a ravensbrücki női koncentrációs táborban

1944. szeptember 21. este. Négy napja vagyok már itt ebben a zárkában és még mindig nem mondta meg nekem senki, hogy miért. Nagyon nehéz leszámolni azzal, hogy véget ér az ember élete, ha az ember még annyira fiatal. Három nővel vagyok itt együtt, ezek egyrészt idegbetegek, másrészt testi fogyatékosságúak. Beszélgetésre gondolni sem lehet. Miért várnak olyan sokáig a meggyilkolásommal? Agyamban minden megfordul. Minden lehetőséget mérlegelek.

1944. szeptember 23. este. Drága jó Hildám. Oly boldog vagyok, hogy még találkoztunk egymással. Te valóban hűséges bajtársnak bizonyultál és oly sok szeretetet tanúsítottál irányomban. Köszönöm. Minden bajtárs olyan jó volt hozzám, még azok is, akik nem is ismertek engem. Minden reggel leszámolok az életemmel, arra gondolok, ma este vége és borzalmas az éjszaka. Aztán megint kezdődik a reggel és a szenvedés is kezdődik újból. Vajon ma jönnek értem?

1944. szeptember 25. este. Ma búcsút akarok venni kedveseimtől. Úgy sejtem, már nem sokáig leszek itt. Az én drága jó apámnak meg kell mondanotok, hogy nem hoztam rá gyalázatot. Senkit sem árultam el. Gondolataim folyton nála jártak. Oly szívesen beszéltem volna vele még egyszer. Utolsó üdvözletemet küldöm az én jó anyámnak, Mia nővéremnek, fivéreimnek, mindenkinek. Mia, mi az utóbbi években olyan jól megértettük egymást. Ne felejtsétek el a ti Katjátokat.

1944. szeptember 27. reggel. Ma korán reggel nálam járt a védőőrizetes tábor vezetője és felolvasta előttem az ítéletemet. Gúnyos, aljas, gyalázatos módon olvasta fel, az a bestia! Dehát ezek hozzá vannak szokva a gyilkoláshoz és külön öröm nekik, ha áldozataik kínjaiban gyönyörködhetnek. Nálam azonban nem járt sikerrel. Tehát ma este megtörténik. Milyen szívesen éltem volna az új korszakban. Olyan nagyon nehéz eltávozni, amikor már közel van. Isten veletek, mindnyájatokkal, sok-sok köszönetet mondok még egyszer mindazért a jóért, amit e rövid idő alatt velem tettetek. Adjátok át mindenkinek üdvözletemet. Hildének, Marianak, Sterndlnek, Miminek, Herninek és ha kívánhatnék valamit, akkor csak annyit, hogy énekeljétek el most azt a dalt: „Oh, dalolj nekem egy dalt arról, hogy el kell búcsúznom."

DACHAUI KONCENTRÁCIÓS TÁBOR

Több mint 7000 orosz hadifoglyot gyilkoltak meg Dachauban

... 1942—43-ban küldték az első 2000 főnyi rokkantszállítmányt a linzi gázkamrákba, később további szállítmányok mentek oda, úgyhogy a rossz táplálkozástól legyengült bajtársaink közül sok ezren lelték vértanúhalálukat a krematórium kemencéiben. Amikor az első transzport elment, azt mondták, hogy a 2000 embert egy Linz környéki otthonba viszik, ahol csak könnyű munkát kell végezniük. Egy idő múlva azonban visszaérkezett mindannyiuk ruhája és mi megtudtuk a kinti hozzátartozóktól, hogy férjük halálhírét kapták. Így tudtuk meg, hogy az egész rokkantszállítmányt Linzbe, a gázkamrákba vitték ...

... Mint már említettem, 1941 őszén kezdődött az orosz hadifoglyok agyonlövése. Majdnem naponta érkeztek a zártvagonos szerelvények. A foglyokat éjszaka aztán rögtön a zárt vasúti kocsikba rakták és a tábor közelében levő lőtérre szállították. Ott le kellett vetkőzniük és géppisztollyal agyonlőtték őket. A táborba érkezett foglyok tíz százalékát életben hagyták, ezeket a táboron belül egy szigorúan zárt részlegben helyezték el. A legszigorúbb őrizet ellenére is sikerült felvennünk az érintkezést ezekkel az orosz bajtársakkal. A legtöbbjük tiszt volt. Egy idő elteltével azonban ezt a hadifogolytábort is feloszlatták és a megmaradt körülbelül 100 foglyot szintén agyonlőtték. A betegkörzetben fekvőket pedig benzinbefecskendezéssel intézték el. Később aztán már nem

A dachaui koncentrációs táborba beszállított foglyokat egy SS-tiszt sorakoztatta kihallgatásra

lőtték agyon a hadifoglyokat a lőtéren, hanem elszállították őket zárt vagonokban a krematórium közelébe és ott azonnal végeztek velük. A beszállított ruhákat és cipőket számoló foglyok pontosan vezetett statisztikái szerint 1941 őszétől 1943 elejéig 4500 orosz hadifoglyot gyilkoltak meg. Nagyon óvatos becslés szerint összesen több mint 7000 orosz hadifoglyot, köztük legnagyobb arányban tiszteket égettek el Dachauban. De ez a szám csak a hadifoglyokat jelenti. A Dachauban 1945-ig megsemmisített német és külföldi antifasiszták száma tízezrekre rúg. A krematórium új épületén több mint két esztendeig dolgoztak. De nem készült el. Főként papok voltak ott, a már egyszer említett Karl Wagner parancsnoksága alatt. Ezt a krematóriumot a legkörmönfontabb náci módszerek szerint rendezték be. Nagy fürdőtermekhez hasonló speciális gázkamrákat létesítettek. A padlót csempével fedték, a falakra nagy zuhanyozó berendezéseket szereltek, hogy az embernek az legyen a benyomása, zuhanyozó helyiségekről van szó. A valóságban azonban ezekből a nagy nyomású zuhanyokból nem víz ömlött, hanem gáz. A kintről mit sem sejtve belépő foglyoknak le kellett vetközniük, törülközőt és szappant nyomtak a kezükbe és azt mondták nekik, hogy mosakodjanak meg alaposan. Amikor már bent voltak a helyiségekben, légmentesen bezárták az ajtót és a zuhany rózsájából kiáradt a gáz. A központi építésvezetőségen dolgozó foglyok és néhány polgári alkalmazott szabotázsa következtében egyre húzódott a gázfejlesztő kazán megérkezése és beépítése, úgyhogy csak egy kisebb gázosító helyiséget használhattak. Berlinből újra és újra a legszigorúbb parancsokkal sürgették az elgázosító berendezések elkészítését. A parancsot sohasem hajtották végre, s így nem tudták megvalósítani a tömeges elgázosítást. Tehát minduntalan a főbelövés bevált módszerét kellett alkalmazniuk.

Az agyonlövetés általában így ment végbe: egy helyiség közepén levő mélyedésbe rostélyt szereltek. Az agyonlövendőnek le kellett vetkőznie, be kellett lépnie a gödörbe, meg kellett hajolni és aztán tarkón lőtték. Ha tömeges agyonlövéseket hajtottak végre, mindig egyszerre tucatjával kellett letérdelniük az embereknek ebben a helyiségben — természetesen levetkőzés után, hogy az újra felhasználandó holmi be ne szennyeződjék —, és azután lőtték fejbe őket. Gyakran olyan nagyüzemi módon folyt ez a gyilkolás, hogy az agyonlőttek hullái hegyekben tornyosodtak. Rögtön a kemencékbe csúsztatták őket, noha egyik-másik még félreérthetetlen életjeleket adott. Ez a krematóriumról szóló jelentés azoktól a bajtársaktól származik, akiket ott foglalkoztattak, a tábor hullavivőitől és másoktól, akik a krematóriumban a ruhadarabokat fertőtlenítették.

(Doktor Karl Rüdrich volt politikai fogolynak a dachaui koncentrációs táborról szóló jelentéséből.)

Néhány pillanatfelvétel Dachauról

EGY KATOLIKUS PAP JELENTÉSÉBŐL

Az én időmben Dachauban kb. 2500 pap volt, köztük püspökök is. A papokkal a dachaui táborban olykor még rosszabbul bántak, mint a zsidókkal.

Orvosi kísérletekre előszeretettel kerestek ki papokat. Különböző betegségekkel oltották be őket, például maláriával, flegmonéval, vagy tífusszal és így próbáltak ki rajtuk különféle gyógymódokat. Sokan belehaltak ezekbe a kísérletekbe, sokan nyomorékká váltak, néhányan felépültek.

A legnagyobb földmunkák idején egyszerre csak négy hétre megvonták tőlünk a reggelit. Reggelire a többiek egy kenyér hetedrészét kapták, meg egy kis hurkát. A papoknak ezt nézniük kellett, jobban mondva ez alatt az idő alatt tovább kellett dolgozniuk. E büntetés indokaként a táborvezetőség azt közölte, hogy az oroszok állítólag szabotázsakciókat vittek véghez és a papok biztatták fel őket. Nem csoda, ha naponta többen is úgy legyengültek, hogy a bajtársak vállukon vitték be őket a munkahelyről a táborba, illetve a betegszobába. A másnapot már nem élték meg, a betegszobában a túlvilágra segítették őket. Az ápolók injekcióval ölték meg vagy a mosdóhelyiségben addig öntötték vödörszám a hideg vizet a meztelenre vetkőztetett betegre, amíg holtan össze nem rogyott, vagy a vízcsapra húzták a gumicsövet és harminc percig zúdították a vízsugarat a szívére.

Ennél tovább senki sem bírta ki...

Sohasem felejtem el az 1942-es nagyhetet. Anélkül, hogy bármilyen okra hivatkoztak volna, talán még a dollárügy utóhatásaként, a gyülekezőhelyre hajszoltak minket és ott egész napon át körbe kergettek, többnyire futólépésben. A felügyelőket, a szobaelöljárókat a különböző barakktömbökből, minden órában váltották, minket azonban nem váltottak le. És így ment ez a hajsza futólépésben teljes tíz napon át, közben még az eső is zuhogott. Nem volt szünet, még öt percig sem. Déli 12 órakor bevittek bennünket a barakkba vízlevest ebédelni. Ott azonban mindennap kihajigálták a holmit

a szekrényekből és az ágyakból. Először tehát meg kellett ágyazni, visszarakni a holmit a szekrényekbe és azután gyorsan bekapkodni az ételt — és már újra sorakozó. Ezekbe a kínzásokba körülbelül 40 pap pusztult bele.

Peter Kowolik lelkész

Senki sem kerülhet élve az ellenség kezébe

1945. április 14.

A dachaui és flossenbürgi Táborparancsnoksághoz

A foglyok átadásáról szó sem lehet. A tábor azonnal kiürítendő. Egyetlen fogolynak sem szabad élve az ellenség kezébe kerülnie!

Heinrich Himmler

Menekülés a pokolból

Dachaui koncentrációs tábor, 1945 április

Az összes fogoly látja az SS elvonulási előkészületeit. Éjjel-nappal rámolnak, pakolnak, gördülnek a teherkocsik az Alpok irányába, aktákat égetnek. A szél néha félig elégett papírfoszlányokat fúj át az SS-táborból. Minden személyi aktát megsemmisítenek, de főként — így beszélik nekünk a betegkörzet foglyai — a kísérleti állomások ügyiratait. A maláriaállomás aktáit, ahol egészséges foglyokat maláriabacilusokkal oltottak be, az SS öröklődéskutató kísérleti állomásának iratait, itt az SS-legények szadista kegyetlenséggel addig tartottak egészséges embereket jéghideg vízben, amíg megállt a vérkeringésük, mert így akarták megállapítani, meddig bírja ki az emberi szervezet a nagy magasságokban pótlólagos oxigén nélkül. E kísérleti állomás vezetőjét, a müncheni Schillings professzort Dachauban általában „gyilkosdoktor"-nak hívták.

Nyolcezer ember, oroszok, zsidók, németek, köztük száz lelkész menetel némán az éjszakában, mintegy ezer SS-legény és vérebek őrzik őket. Barátaink azonban nem hagytak el minket. Akkor még nem tudtuk, hogy már a tábor kijáratától egy civilruhába öltözött káplán kísérte menetünket kerékpáron és útközben München felé hírt adott rólunk. Daumüller egyházügyi főtanácsos hírt adott mindazon falvak lelkészeinek, amelyeket a menet valószínűség szerint érinteni fog: körülbelül tízezer dachaui fogolyból álló menet halad át falvaikon a legközelebbi éjszakák valamelyikén. Barátkozzatok az SS-el! Adjatok a foglyoknak vizet, próbáljatok zavart kelteni, hogy a foglyoknak alkalmuk legyen a szökésre! Közben hallgatva meneteltünk tovább az éjszaka sötétjében. Már az első óra elmúltával meglátom jobbra és balra az út mentén az első eldobott csomagokat, két gyapjútakaró, amit mindenkinek magával kellett vinnie, már túlságosan nehéz a kimerült embereknek. Nemsokára azonban már az első foglyok is ott fekszenek az út szélén, teljesen elcsigázva. Lövések csattanását halljuk az éjszaka csendjében, úgy látszik az auschwitzi foglyok sorsa megismétlődik. Csak most ne roppanjunk össze, a tizenkettedik órában! 40 kilométert meneteltünk ezen az éjszakán. Délelőtt elérjük az első táborhelyet a Starnbergi tó partján. Kimerülten rogyok a földre és elalszom. Lövések ébresztenek fel és a kiáltás: Kutyavezetők, kutyavezetők! Valaki tehát megszökött, remélhetőleg nem csípik el. Mint később hallom, a münsteri egyházkerület egy fiatal káplánja volt, neki sikerült közülünk elsőnek megszöknie.

Páter Pereire S. J. Trier

MAUTHAUSENI KONCENTRÁCIÓS TÁBOR

A Mauthausen—Linz-i koncentrációs tábor parancsnoka Ziereis SS-Standartenführer jegyzőkönyve

1945. május 23-án 18 óra körül a pyrrni Spittal melletti menedékházban amerikai katonák szökés közben megsebesítettek.

Nevem Franz Ziereis, születtem 1905. augusztus 13-án. A mauthauseni tábor és a hozzá tartozó táborok parancsnoka voltam. Szökés közben golyó talált bal felsőkaromon és egy másik golyó a hátamon. Ez a golyó keresztülment a hasamon és átfúrta a hasfalat. Gusenbe a 131-es evakuációs kórházba szállítottak. A következőket akarom kijelenteni:

Himmler birodalmi miniszter parancsa értelmében, dr. Kaltenbrunner Obergruppenführer utasítására valamennyi foglyot meg kellett volna ölnöm, mégpedig a foglyokat a tárnába kellett volna terelni. A tárna kijáratait már előbb be kellett volna falazni úgy, hogy csak egy kijárat maradjon. És azután a tárnát valamilyen robbanóanyaggal fel kellett volna robbantanom. Megtagadtam ezt a parancsot. A Gusen I. és Gusen II. táborok foglyairól volt szó. Közelebbit Wolfram úr és Eckermann Obersturmführer tud. Utóbbi a „Hegyikristály"-ban dolgozott.

A mauthauseni táborban dr. Krebsbach SS-Hauptsturmführer rendeletére fürdőhelyiségnek álcázott elgázosító berendezést építettek. Ebben az ál-fürdőhelyiségben gázosították el a foglyokat. Ezenkívül Mauthausenből Gusenbe egy speciális autó közlekedett, amelyben útközben gázosították el a foglyokat. Az autó Wasicky gyógyszerész, SS-Untersturmführer patikusé volt. Én magam sohasem töltöttem meg gázzal. Én csak vezettem az autót, tudtam azonban, hogy a foglyokat elgázosítják. A foglyok elgázosítását dr. Krebsbach orvos, SS-Hauptsturmführer sürgetésére hajtották végre. Nevezett jelenleg Kasselben van. Kizárták az SS-ből, mert a felvételénél megtévesztette az SS-t és kettős játékot űzött. Szabadkőműves volt. Mindazt, amit végrehajtottunk, a birodalmi biztonsági főnökség, Himmler, Heydrich, Müller Ober-

gruppenführer, vagy dr. Kaltenbrunner, a biztonsági rendőrség főnöke rendelte el.

... Nem tudom, hogy hol tartózkodik Jentsch Oberscharführer, aki Gusen I-ben körülbelül 700 foglyot gyilkolt meg, oly módon, hogy 12 fokos hidegben meztelenül jéghideg vízbe állította őket egy vagy több órára. Azt sem tudom, hogy hol tartózkodik ez idő szerint dr. Kieswetter SS-Untersturmführer, aki több mint száz foglyot ölt meg úgy, hogy érbe fecskendezett benzint, hidrogént (400 köbcentimétert), kalciumszulfurikumot (25 százalékosat), enarcont és evipant. Dr. Richtert — aki több száz foglyot operált meg minden ok nélkül, részint kivágta az agyvelejüket vagy gyomor, vese és májműtétet hajtott végre rajtuk — legutoljára a gunskircheni internálótáborba küldtem azzal a megbízással, hogy az ottlevő foglyokat vegye gondozásába. Arról sem tudok semmit, hogy Miroff Unterscharführer, aki Peggauban volt, 15 beteg foglyot agyonlőtt.

Noha minden botbüntetést Berlinből kellett engedélyezni, gyakran vertem gyönyörűségből a foglyok altestét.

Pohl Obergruppenführer azt a parancsot adta, hogy a foglyokat, mivelhogy gyengék voltak és nem kaptak ellátást, hajtsuk az erdőkbe, hogy bogyókat szedjenek és rügyeket zabáljanak. Az igazgatási iroda útján a napi 750 grammos adagokat heti 350 grammra csökkentette és az utolsó 12 napban egyáltalában nem volt sem kenyerünk, sem húsunk.

Glücks Gruppenführer úgy rendelkezett, hogy a gyenge foglyokat nyilvánítsuk elmebetegeknek és egy nagy telepen gázzal öljük meg őket. Ott körülbelül 100—150 000 ember pusztult el. Ezt a helyet Hartheimnak hívják és tíz kilométerre fekszik Linztől Passau irányában. A táborban azt jelentették, hogy a foglyok természetes halállal haltak meg. A szállítmányba sorolt, még élő foglyokról a guseni koncentrációs tábor politikai osztálya már előre kiállította a halotti jelentést.

Kérem, hogy szembesítsenek Himmler birodalmi vezetővel, valamint Glücks és Pohl Obergruppenführerekkel. Pohl és Glücks pillanatnyilag állítólag Sankt Lambrechtben vannak, a Lorenz tanyán, ez 4 órányira fekszik, felfelé a hegyekben.

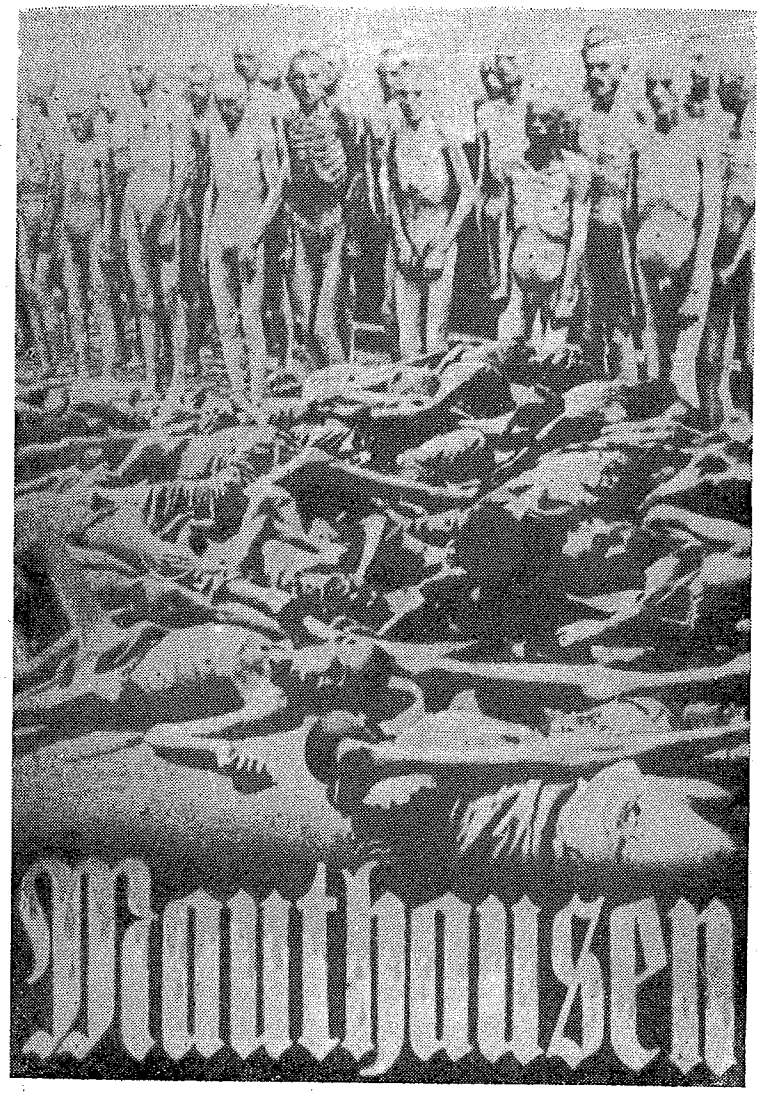

A mauthauseni elgázosító berendezés Glücks rendeletére épült, mert ő úgy vélte, emberségesebb a foglyokat elgázosítani, mint agyonlőni.

Pohl Obergruppenführer egy nap előzetes értesítés nélkül 6000 nőt és gyereket küldött hozzám, akik a szállítás alatt tíz napon át ellátás nélkül maradtak. 1944 decemberében fagyos hidegben, nyitott szenes vagonokban, takarók nélkül szállították őket. A gyerekeket berlini parancsra Bergen-Belsenbe kellett indítanom és ott, mint feltételezem, valamennyien meghaltak. Idegösszeroppanásomnak ez volt az oka.

Egy 2500 főnyi fogolyszállítmány érkezett Auschwitzből Mauthausenbe. A foglyokat Berlinből érkezett parancs értelmében tél idején a gyülekező helyen hideg vízzel kellett leönteni, megfürösztetni. Ezt a szállítmányt Gusenbe kellett küldenem, körülbelül 5 kilométeres úton és erre a célra nem állt rendelkezésemre ruha, alsónadrágon kívül. Ruhát kértem a foglyok számára, de azt a választ kaptam Berlinből, hogy a foglyokat, ha másként nem megy, meztelenül is el kell küldeni. Így hát pusztán alsónadrágban, elküldtem őket Gusenbe. Ilyen eset többször megtörtént.

Parancsnokságom alatt a következő táborok álltak:

Mauthausen 12 000 fogollyal, Gusen I. és II. 24 000 fogollyal, Gusen III. 300 fogollyal, Linz I. 5000 fogollyal, Linz II. 500, Linz III. 300, Ebensee 12 000 fogollyal, Passau I. 600, Passau II. 150, Passau III. 60 fogollyal, Ternberg 500, Gross-Raming 3000, Melk 10 000, Eisenerz 500, St. Lambrecht 350, Schloss Lind 20, Peggau I. 500, Peggau II. 600, Klagenfurt-Zászlósiskola 200, Laibach 500, Loibepass 2500 fogollyal, Loibepass Nord 1000 fogollyal, a Wien-Schwechati Henschel művek 4000 fogollyal, Wiener-Neustadt 1500 fogollyal, Mistelbach 1000 fogollyal, Wiener-Neudorf 3000, Floridsdorf 1000, Floridsdorf Heinkel Művek 200 és a Saurerer Művek 1500 fogollyal.

Nagyon érdekes volt a schlieri tábor, ahol 1000 fogoly dolgozott, többnyire zsidók, foglalkozásukat tekintve grafikusok és litografusok. Kizárólag azzal foglalkoztatták őket, hogy hamis külföldi bankjegyeket, igazolványokat és világszerte használt bélyegzőket állítsanak elő.

Parancsnokságom alatt állt még Steyr-Münichholz 3000,

Sankt Valentin 1500, Wels 2000, Amstetten 300 és Gunskirchen 450 fogollyal.

Volt még jónéhány tábor, összesen mintegy negyvenöt, ezekre azonban nem tudok már pontosan visszaemlékezni.

Zsidótranszportok: Rainer körzetvezető, dr. Überreiter, dr. Jury, Baldur von Schirach és mások jelenlétében a következő parancsot kaptam Himmlertől: A „Dél-Kelet" erőd építésnél levő zsidók mindenhonnan azonnal gyalogszerrel elindítandók. Cél: Mauthausen. Ezek szerint 50 000 zsidónak kellett Mauthausenbe jönnie. Valójában csekély töredékük érkezett meg. Példaképpen megemlítek egy szállítmányt, amely 4500 zsidóból állt, amikor elindult és 180 fő érkezett meg Mauthausenbe. Hogy ez a példaként említett transzport honnan indult el, nem tudom. Az asszonyok és a gyerekek mezítláb voltak, rongyokban és tetvesek. A transzportban egész családok voltak, közülük számosat útközben általános testi gyengeségük miatt agyonlőttek.

... A Messerschmitt művek Oranienburgban 5 birodalmi márkát fizettek ki, a foglyoknak azonban fejenként csak 50 pfenniget adtak. Ezen az SS-en belüli korrupción felháborodva, erélyesen követelem, hogy szembesítsenek valamennyi fölöttesemmel. Én ezeknek a csalóknak és gyilkosoknak a szemükbe vágom az igazságot. Engem is félrevezettek, nem vagyok tanult ember, egyszerű lövészként szolgáltam a harctéren és szorgos fáradozás árán emelkedtem fel.

Bordélyház: Hogy a foglyok között az egyneműek nemi érintkezését megakadályozzák, bordélyházat nyitottak Mauthausenben a foglyok számára. A látogatótól 2 birodalmi márkát követeltek fizetségül, ebből a prostituált 50 pfenniget kapott, s 1 márka 50 pfenniget pedig az oranienburgi koncentrációs táborközpont.

... Más táborokról is tudok egyes dolgokat, mert 1941-ben valamennyi parancsnokot Sachsenhausenba rendelték, hogy lássuk, miképpen semmisíthetők meg a leggyorsabban a politrukok* és orosz komisszárok.

Egy különálló barakk felső végén sorakoztatták a komisszárokat és a politrukokat, s miközben egy rádiókészülék

* Rövidítés: a Vörös Hadsereg politikai munkásai.

hangosan üvöltött, egyenként bevezették őket egy sötét folyosón át a kivégző zárkába. A zárka szemközti oldalán egy rés volt a lécen, mögötte mozgatható elfedőszerkezet. Ezen a résen át hajtották végre tarkónlövéssel a kivégzést. Glücks törzskarának SS vezetői legalábbis becsípett állapotban voltak. Ezt a fajta szerkezetet Loritz Oberführer agyalta ki. A foglyok mögött SS-Oberscharführerek álltak, akik a lövés leadása után a hullát egy deszkára dobták és miközben mások kinyitották az ajtót, a tetemeket hihetetlen érzéketlenséggel egy halomba rakták. A hullakamrákkal szemben a krematóriumok állandóan üzemben voltak. A napi teljesítmény állandóan 1500—2000 között ingadozott. Az én becslésem szerint ezt az eljárást legalább öt héten át folytatták. Amikor a parancsnokok megérkeztek, a krematóriumok már 14 napja üzemben voltak.

Gross-Rosenben az SS-orvosok ciánkáli oldatot fecskendeztek a foglyok szívtájékára. Több SS-orvos volt, ezek állandóan változtak. Arthur Kögel SS-Obersturmführer volt a parancsnok. Buchenwaldban, amikor még a csapatnál szolgáltam, tanúja voltam annak, hogyan vették el a zsidó foglyoktól egész pénzüket és minden értéktárgyukat. Ott az SS-vezetők, főleg Hochmann* SS-Obersturmführer, valamint Mayer Obersturmführer, aki Himmlernek távoli rokona volt, különösen kitüntették magukat. Mindegyik rögtön egy nagy autót szerzett magának. Hochmann például kalapban vagy cilinderben járt, ujjain az ellopott briliánsokat hordta és Mayer utánozta viselkedését. A buchenwaldi fogdafelügyelő nagy összegeket sikkasztott és egy teljesen meztelen nővel Erfurtba utazott, ott ismerősei körében 5000 márkás cehhet csinált, s ezt az ellopott pénzből fizette ki. Tudomásom szerint Hirsch Oberscharführer, a fogdafelügyelő, miután visszajött a cellaépületbe és nem talált kiutat, agyonlőtte magát. Koch Sturmführer ajánlotta személyesen ezt a megoldást. Hirsch ugyanis ismerte Koch helyzetét. Ez a Koch szifilitikus volt és egy fogoly orvossal kezeltette magát, akit aztán hidegvérűen meggyilkoltatott egy SS-orvossal. A zsidó foglyok vagyonával nagymértékben üzleteltek, például egy ágytakarót, amelynek szokásos értéke 6 márka 20 pfennig, 100 márkáért adtak el. Dr. Kirchner Sturmbannführer, a tábororvos, pszichiáteri minőségében nagyszámú foglyot tett el láb alól azzal az ismert ürüggyel, hogy szellemileg alsóbbrendűek. Az egész akciót, más táborokban is, a 14 Y 13 számú aktafeljegyzés alapján hajtották végre, állítólag azért, hogy megakadályozzák beteg utódok világrajövetelét. Egy berlini bizottság foglyokat válogatott ki Dachauból, részben Buchenwaldból és Mauthausenből is. A bizottságot dr. Lobauer SS-Hauptsturmführer, egy Linzben magángyakorlatot folytató pszichiáter vezette és a Linz melletti Hartheim tartományi börtönbe vitette őket. Legalább 20 000-re becsülöm azoknak a mauthauseni foglyoknak a számát, akiket a valóban elmebetegeken kívül elgázosítottak. Ezt szénmonoxiddal hajtották végre. A helyiség ki volt csempézve és fürdőszobának álcázva. A végrehajtás nem az SS kezében volt, kivéve dr. Lobauert és dr. Reynardot, hanem a rendőrtisztek kezében, a rendőrkapitány nevére nem tudok visszaemlékezni. Később elesett Horvátországban. A hamvakat azidáig a tartományi börtön épülete mögött tárolták és az akció befejeztével teherautókon valahová elszállították. Ennek az akciónak a leállítását Adolf Hitler parancsolta meg. A leállítást azzal indokolták, hogy a hozzátartozóknak koholt részvétlevelekkel való felületes értesítése következtében, a hozzátartozók gyakran két-három hamvvedret is kézhez kaptak. A birodalmi vezető különmegbízottja, aki Auschwitzban a pénzszállítást vezette, 40 kg fogaranyat sikkasztott, ennek az embernek a nevét nem tudom, de Glücks SS-Führer holtbiztosan tudja.

Ziereis

* Fordítási hiba a jegyzőkönyvben, Hochmann helyett helyesen Hackmann SS-Obersturmführer a neve.

A hartheimi „lábadozó táborban" körülbelül ötezer ember pusztult el

M. Dubost: Tud-e valamit mondani egy autóbusznak egy ismeretlen kastély felé tett útjáról? Hír szerint a kocsi tele volt internáltakkal, akiket azután többé senki sem látott.

Veith: Egy bizonyos időpont körül Mauthausenben befecskendezéseket alkalmaztak, hogy a betegeket eltegyék láb alól. Ez mindenekelőtt dr. Krebsbach műve volt, akit a foglyok dr. Spritzbachnak neveztek, mert ő vezette be a fecskendezési (spritzen) eljárást. Bizonyos időben megszüntették a fecskendezéseket. Ebben az időben az embereket, akik betegek vagy gyöngék voltak, egy kastélyba — mint később megtudtuk — Hartheimbe irányították, s ezt hivatalosan lábadozó tábornak nevezték. Aki odajutott, sohasem tért vissza, és mi a halottak listáját közvetlenül a tábor politikai osztályától kaptuk meg. Ezek a listák titkosak voltak. Mindazok, akik Hartheimba kerültek, meghaltak. Számuk körülbelül ötezerre rúg.

M. Dubost: Látta ön a hadifoglyokat megérkezni?

Veith: Bizonyosan láttam hadifoglyokat. A mauthauseni táborban az emberek először is a politikai osztály elé kerültek. Minthogy én a Hollerith-gépen dolgoztam, s az iroda a politikai osztály előtti nagy térre nézett, láthattam az érkező szállítmányokat. A transzportok állományát azonnal szétválogatták. Egy részüket lajstromozásra beküldték a táborba. Az egyenruhás hadifoglyokat igen gyakran külön állították. Ezekkel már a politikai osztályon is különösen durván bántak. Azután közvetlenül átadták őket a fegyőröknek, és senki sem hallott róluk többé semmit. A táborban nem vették őket nyilvántartásba. Kizárólag a politikai osztályon lajstromozta őket Müller, aki külön foglalkozott ezekkel a foglyokkal.

M. Dubost: Hadifoglyokról volt szó?

Veith: Hadifoglyok voltak, akik közül többen egyenruhát hordtak.

M. Dubost: És milyen állampolgárok voltak.

Veith: Főképp oroszok és lengyelek.

(Kivonat a nürnbergi Nemzetközi Katonai Törvényszék tárgyalási jegyzőkönyveiből.)

Mauthausenben kivégezték az összes szovjet tisztet, valamennyi szovjet politikai biztost és mindazokat, akik a bolsevik párt tagjai voltak

A törvényszék elnöke: A Szovjetunió vádképviselője óhajt kérdéseket tenni?

R. H. Rugyenko tábornok, a Szovjetunió fővádlója: Néhány pótkérdést szeretnék feltenni: Meg tudná-e mondani tanú úr, hogy miért és kinek a parancsára végezték ki azt az ötven szovjet tisztet?

Lampe: Az ötven tiszt esetére vonatkozóan elítéltetésük és kivégzésük okairól nem tudok semmit. De Mauthausenben általában kivégeztek minden szovjet tisztet, minden szovjet politikai biztost, vagy a bolsevista párt tagjait és ha néhánynak sikerült életben maradnia és megmenekülnie, ez csak azért történhetett, mert az SS nem ismerte az illető szolgálati beosztását.

Rugyenko tábornok: Ön azt állítja, hogy Himmler jelen volt ennek az ötven tisztnek a kivégzésénél?

Lampe: Én azt tanúsítom, amit saját szememmel láttam.

Rugyenko tábornok: Tudna-e Ön közelebbi részleteket mondani a 4000 szovjet hadifogoly kivégzéséről, akikről az előbb beszélt?

Lampe: Nem sokat tudok hozzátenni azonkívül, hogy ezeket az embereket munka közben gyilkolták meg, valószínűleg azért, mert a gyenge táplálkozás következtében a kiadott munkát nem tudták elvégezni. Az SS-ek a helyszínen furkósbottal verték agyon, vagy arra kényszerítették őket, hogy a tüskés drótkerítésig fussanak, ahol azután az őrtornyok őrei lőtték le őket. Erről részleteket nem tudok, mert mert miként mondtam, ezeknek az eseményeknek nem voltam szemtanúja.

(Kivonat a nürnbergi Nemzetközi Katonai Törvényszék tárgyalási jegyzőkönyveiből.)

A mauthauseni koncentrációs tábor egyik foglya a magasfeszültségű árammal töltött drótkerítésen

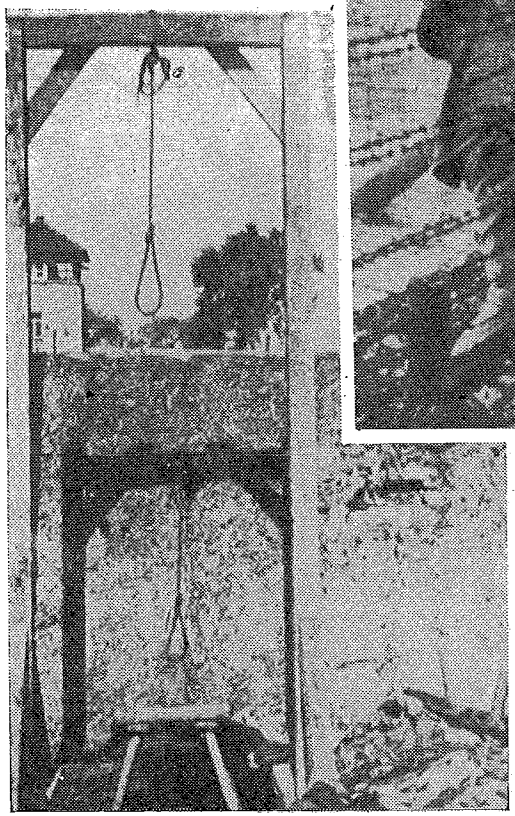

Guseni mellék-tábor: akasztófa és az a fal, amelynél a foglyokat agyonlőtték

„Mauthausenben a zsidóknak volt a legsúlyosabb vezénylésük"

M. Dubost: Milyenek voltak a foglyok életfeltételei? Egyformák voltak-e mindig, vagy pedig különbséget tettek a foglyok között, származás, nemzetiség, népi és faji hovatartozandóság szerint?

Lampe: A tábor rendje általában mindenki számára egyforma volt, kivéve a karantén-barakktömböket és a börtönökhöz csatlakozó tömböket. A munkafeltételek, a vezényléstől függően, néha egyik-másik fogolynak lehetővé tették, hogy találjon valamit, amivel a szokásosnál jobbá tudta tenni helyzetét, például, ha a konyhákban dolgozott. Aki az élelmiszerraktárba került, természetesen jobb segélyforráshoz jutott.

M. Dubost: Dolgozhattak-e például zsidók a konyhákban vagy az élelmiszerraktárakban?

Lampe: Mauthausenben a zsidóknak volt a legsúlyosabb vezénylésük. Egyébként meg kell jegyeznem, hogy 1943 decemberéig három hónapnál tovább egy zsidó sem maradt életben Mauthausenben. Végül már nagyon kevés maradt életben közülük.

M. Dubost: Mi történt ebben a táborban Heydrich meggyilkolása után?

Lampe: Egy különösen drámai közjátékra került sor. Mauthausenben 3000 cseh volt, köztük 600 értelmiségi. Heydrich meggyilkolása után a tábor cseh kolóniáját kiirtották, úgyhogy csak körülbelül 300 maradt meg belőlük, köztük hat értelmiségi.

(Kivonat a nürnbergi Nemzetközi Katonai Törvényszék tárgyalási jegyzőkönyveiből.)

A mauthauseni koncentrációs táborban 122 767 embert öltek meg

Ausztria megszállása után 1938 nyarán a mauthauseni kőfejtőben megszervezték a dachaui koncentrációs tábor egy külső egységét. 1939 márciusában kezdődött meg a tábor kiépítése. Becslések szerint az évek folyamán egészen a felszabadulásig, 1945 májusáig 355 000, mindkét nemből való személyt tartottak fogva ebben a táborban. A még megszerezhető feljegyzések szerint Mauthausenben 122 767 embert gyilkoltak meg a legszörnyűbb módon. A halottak közt volt:

szovjet hadifogoly, katona és tiszt, továbbá szovjet polgár	32 180
lengyel állampolgár	30 203
magyar állampolgár	12 923
jugoszláv állampolgár	12 890
francia állampolgár	8 203
spanyol állampolgár	6 502
olasz állampolgár	5 750
csehszlovák állampolgár	4 473
görög állampolgár	3 700
német antifasiszta	1 500
belga állampolgár	742
osztrák antifasiszta	235
holland állampolgár	77
amerikai állampolgár	34
luxemburgi állampolgár	19
angol állampolgár	17
más államok polgára és hontalan	3 160

A fent felsoroltakon kívül foglyok tízezreit lőtték agyon vagy gázosították el mindjárt a táborba szállítás után. Ezeket a foglyokat egyetlen nyilvántartó szerv sem vette jegyzékbe és így nem is szerepelnek a fenti adatokban.

A FLOSSENBÜRGI KONCENTRÁCIÓS TÁBOR

„Egy gyár, amely halállal kereskedik"

A flossenbürgi koncentrációs tábort a legtalálóbban olyan gyárhoz lehet hasonlítani, amely a halállal kereskedett. Noha ennek a tábornak a rabszolgamunkások tömegét kellett munkára kényszerítenie, fő célkitűzése az emberi élet megsemmisítése volt... Főképpen az éheztetés és éhségadagok, szadizmus, elégtelen, hiányos ruházat, orvosi nemtörődömség, ragályos betegségek, botbüntetés, akasztás, fagyasztás, öngyilkosságba hajszolás, főbelövetés stb. szolgálta ezt a célt. Kedvtelésből gyilkolták a foglyokat. Puszta ingerültségből mészárolták a zsidókat; méregbefecskendezés és tarkónlövés mindennap előfordult. Hagyták, hogy akadálytalanul terjedjen a tífusz és a kiütéses tífusz, mint a foglyok kiirtásának egyik eszköze. Olcsó volt az emberélet ebben a táborban. Oly megszokott, mindennapos dologgá vált az öldöklés, hogy a szerencsétlenek már örültek a gyors halálnak.

(Kivonat a nürnbergi Nemzetközi Katonai Törvényszék ítéletéből.)

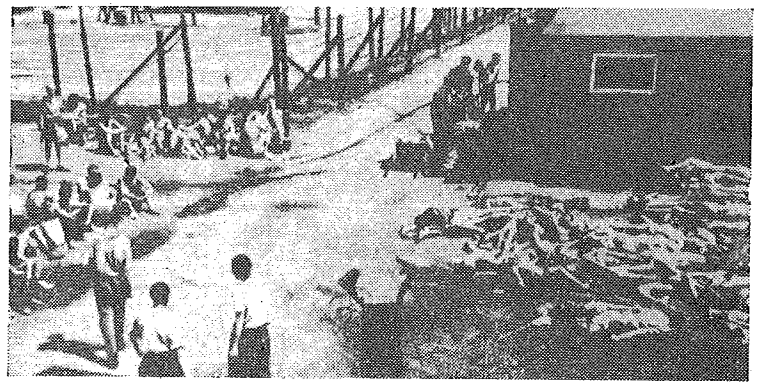

Élők és holtak a mauthauseni koncentrációs táborban

„A mi üdülőotthonunkban van még hely, mert néhányan már alulról szagolják az ibolyát"

1939. november hó 22.

Kedves Dostert párttagtárs!

Most van végre időm, hogy írjak neked, és bár sokat gondolok mindnyájatokra, most ennek látható jelét is szeretném adni. Mint ahogy már hallottad, augusztus vége óta az SS halálfejesek megerősített brigádjában vagyok. Büszke vagyok arra, hogy kötelességemet itt a koncentrációs táborban éppúgy teljesíthetem, mint ti odahaza. Igazán nagy dolog, hogy csak egy front van, a német nép frontja, és ennek a frontnak semmilyen ellenség sem állhat ellent. Nagyon jól tudja ezt az angol, ezért vásároltak meg gazembereket, hogy a népet belülről bomlasszák, mint 1918-ban. Kedves Dostert párttagtárs, azért vagyunk mi itt, hogy ezek a csavargók, az államnak ezek az ellenségei minél gyorsabban kezünkre kerüljenek és itt „vidáman" éljenek, minden kívánságukat teljesítjük, amit csak a szemükből kiolvashatunk. Ha van még otthon néhány ilyen fickó, kérlek, a mi üdülőotthonunkban van még hely, mert hebe-hóba néhányan már alulról szagolják az ibolyát. Nekem magamnak egészen jó dolgom van, az ellátás bőséges, a szolgálat jó, többet nem is kívánok.

Kifejezve legjobb kívánságaimat irántad, családod és a Meissen-Triebischtal helyi csoport iránt, maradok bajtársad

Heil Hitler!

Karl Heimann
SS-Obersturmführer

Flossenbürg, koncentrációs tábor
Oberpfalz első század

Mellékelve egy kép, mi itt 850 méter magasan vagyunk, sok a hó és hideg van.

BERGEN-BELSEN-I KONCENTRÁCIÓS TÁBOR

Négy nappal azután, hogy az amerikaiak megszállták Buchenwaldot, Dempsey tábornok 11. páncélos hadosztályának brit csapatai elérték a belseni fogolytábort (Hannover és Bréma között). Itt 28 000 nőt, 11 000 férfit és 500 gyermeket találtak. Belsenben nemcsak éhínség dúlt, hanem tífusz is.

A holttetemek elhamvasztására óriási kemencék működtek itt, de Belsenben éppúgy, mint Buchenwaldban, túl nagy volt a halandóság ahhoz, hogy az elégető kemencék lépést tudjanak tartani a naponta meghaltak számával. Azonkívül végül itt is egyre kevesebb volt a szén.

A brit tábornokorvos elé terjesztett jelentésekből kitűnik, hogy az utolsó hónapokban 30 000 ember pusztult el Belsenben. Amikor az angolok odaérkeztek, a táborban — az elszenesedett csontmaradványokkal telezsúfolt nagy árkokon kívül — még nagyszámú hullahegyet is találtak. Mindegyik halomban több száz meztelen, már erősen oszlásnak indult tetem volt. Dempsey katonái árokásógépekkel hosszú árkokat ástak, mindegyikbe 500 vagy 1000 tetemet hantolhattak el. Azután a volt őrszemélyzet tagjainak — nőknek és férfiaknak — kellett az árokba hordani a járványoktól, éhségtől elpusztult, megfulladt, halálra botozott vagy agyonlőtt áldozatok holttestét.

Csak egy hét múltával tartottak ott, hogy már nem nőttek a hullahegyek, mert az embereket végre éppolyan gyorsan el tudták temetni a tömegsírokba, ahogyan meghaltak.

(Átvéve az amerikai tájékoztatási szolgálat által kiadott „K. Z." című képes beszámolóból.)

Dwight D. Eisenhower tábornok (x-el megjelölve) megszemléli a Bergen-Belsen-i koncentrációs tábort

A Bergen-Belsen-i koncentrációs tábor női SS-őrei

NEUENGAMMEI KONCENTRÁCIÓS TÁBOR

„Tizenháromezer franciából csak hatszáz tért vissza"

13 000 francia jutott el Neuengammába és kihelyezett egységeibe. Csak 600 tért vissza. Egyedül ez a tábor több mint 12 000 francia családot borított gyászba. Szeretteiktől megfosztott francia családok tízezrei átkozzák Hitlert és rendszerét, valamint támogatóit. Még mi is, akik már régóta internacionalisták vagyunk, kénytelenek voltunk megállapítani a háború idején, hogy a német nép passzívan tűrte azokat a gonosztetteket, amelyeket Hitler tábornokai, az SS és a Gestapo az ő nevében követtek el.

Szomorúan kellett megállapítanunk, hogy sok fogoly, mint például kapo, előmunkás vagy tömbelöljáró az SS-ek engedelmes segítőjének bizonyult. Ezek a foglyok azonban a zöld háromszöget viselő közönséges bűnözők közül regrutálódtak. Az általunk megismert politikai foglyok nagyobb része egészen másfajta volt. Noha hosszú esztendőkön át fogságban voltak, általában megőrizték az antifasiszta internacionáléhoz méltó szellemet. Ezeknek a férfiaknak csodálattal kell adóznunk. Egyikük-másikuk már több mint 11 esztendeje élt ebben a pokolban, amikor mi a táborba érkeztünk, és mégis megtartotta magasrendű erkölcsi felfogását és a jövőbe vetett bizakodását.

Ezek az antifasiszta németek voltak azok, akik a cseh, lengyel, szovjet, belga, holland, jugoszláv és francia bajtársak megérkezése alkalmával a nemzetközi szolidaritást megszervezték. Magától értetődik, hogy ezt — nehogy az SS-ekben a legkisebb gyanút is felkeltsék — csak a legnagyobb óvatossággal és titoktartással csinálhatták. De nem lett volna lehetséges, ha nem hatott volna a munkásnemzetköziség és valamennyi nemzet leghaladóbb embereinek összefogása.

Ezt a szolidaritást és segítségnyújtást úgy biztosíthatták, hogy derék és becsületes bajtársakat juttattak a tábor fontos posztjaira és kulcsállásaiba. Ők gondoskodtak azután az anyagi segítségről, ételről, ruháról és más létfontosságú dologról, a leromlott politikai foglyok számára. Titkos, de hathatós segít-

ség volt ez, hasznára vált valamennyi nemzet politikai fogolyként odahurcolt fiának, s értékes fizikai és erkölcsi támaszt jelentett. Különösen arra a veszélyes szerepre gondolok, amelyet Albin Lüdke német bajtárs, és André Mandrick belga bajtárs töltött be a munkakülönítményben.

A munkák beosztásával és a kivezényelt foglyok kiválasztásával saját életüket veszélyeztetve nagyszámú emberéletet mentettek meg. Ha a tábor életére és az ott elkövetett gonosztettekre gondolunk, nem feledkezhetünk el élményeink másik részéről: a fasizmus ellen más formákban és más körülmények között vívott politikai harcról. Ha visszagondolunk náci-Németországra, amelyet minden nép átkoz, nem szabad megfeledkeznünk a német nép legjobbjairól, akik életüket áldozták azért, hogy a táborban fenntartsák, terjesszék a nemzetköziség és a szolidaritás eszméjét.

Marcel Prenant
a párizsi Sorbonne professzora

A „Cap Arcona" halálrakománya

A „Cap Arcona" 26 000 tonnás nagy luxusgőzös. Fehér fedélzetén egykor szabadságukat élvező emberek nyüzsögtek, pihentek a nyugágyakon, vagy táncoltak a társalgókban.

Amikor mi, neuengammei foglyok a hajóra léptünk, már semmit sem láthattunk ebből a korábbi pompából. A hajó elhanyagolt állapotban volt. Az egyik fedélköz sarkában egy halom meztelen hulla hevert — a német koncentrációs táborok elkerülhetetlen kísérőképe. Odébb, alig 200 méter távolságra a „Thilbeck", egy nagyobbfajta tehergőzös horgonyzott, mögötte az „Athen", a másik oldalon a „Deutschland" és köztük néhány kis dereglye.

Tizenegyezer ember várta a szabadságot ebben az úszó koncentrációs táborban. Körös-körül dühödt vérebekként úszkáltak a német tengeralattjárók, készen arra, hogy minden hajót meglékeljenek, amelynek személyzete fellázad, vagy erőszakosan keresi a szabadsághoz vezető utat.

Mi ötezren a „Cap Arcona"-n tarka összevisszaságban hányódtunk. A hajót a legkülönfélébb nemzetiségekből származó csoportok népesítik be. Mi, németek csak egy kis hányadát teszszük ki az összességnek; néhány száz fő.

Kabinunk a politikai vezetés tanácskozó helye. Geschonnek, Waldemar, Molls, Hermann és én mint a német csoport képviselői tárgyalunk a helyzetről.

„Száz SS vigyáz ránk itt a hajón. A 4—500 matróz — mint ahogyan számos beszélgetés bizonyítja — nem ellenséges beállítottságú velünk szemben. Ha most nem ragadjuk meg a kezdeményezést, még megérjük, hogy az utolsó nap röpítenek a levegőbe bennünket."

Latolgatjuk az esélyeket. Mindaddig, amíg a tengeralattjárók körülöttünk nyüzsögnek, még akkor sem lehet akcióra gondolni, ha a matrózok velünk tartanak. Hírek járnak arról, hogy a hajó kapitánya feszült viszonyban van az SS-parancsnokkal. Nyilván a többi hajón is hasonló a helyzet. A kapitány hír szerint elhatározta, hogy semmi esetre sem engedi meg erőszakos rendszabályok alkalmazását a foglyok ellen.

Ma reggel egy angol felderítőgép repült el az öböl fölött és szikratávírón felszólította a flottánkat, hogy tűzzük ki a fehér zászlót és hajózzunk a partra.

A „Thilbeck" légelhárító ütegének őrjöngő üvöltése fogadta a repülőgépet. A „Cap Arcona"-n a birodalmi hadilobogó lengett. Az SS elözönlötte a fedélzetet. A zebrák* lent voltak a hajóban láthatatlanul.

Tizenegy óra körül kiáltás hangzott a hajón: „Az »Athen« kitűzte a fehér zászlót és a part felé hajózik!" Bravó, derék kapitány, te vagy az egyetlen, aki bátorságot és elhatározottságot mutatsz. Úgy vonulsz be emlékezetünkbe, mint május 3-a bátrainak egyike, és igazán a javadra fogjuk írni, hogy legyűrted a hajódon az SS-t. Három óra körül motorok zaja tölti meg a levegőt. Nyugat felől nehézbombázó repülőgépek vonulnak. Csattognak a fedélzeti fegyverek, tompán puffognak a becsapódások és aztán egy rémületes robaj: a hajó minden eresztékében meginog. Bumm, bumm, bumm! még egyszer bumm! A hajó ide-oda inog. A kabinajtók felpattannak. A hajó minden zugából özönlenek a rémült emberek. Ki lő ránk? Vajon egy

* A foglyok csíkos ruhájuk miatt: „zebrák").

SS-osztag? Nem vettétek észre, hogy az SS már egy órával ezelőtt kiadta az úszómellényeket és el akarta hagyni a hajót?

És mi őrültek bizottságokról és szabályszerű átadásról tárgyalunk! „Tűz van! Tűz!" Üvöltenek a hajó közepén. Recseg és ropog minden, és orrfacsaró füst gomolyog a kabinfolyosókon. Egynéhány erőslelkű ember a tűzoltófecskendőhöz rohan. Mások a szivattyút ragadják meg. De víz nem jön. Úgy látszik, valahol egy csap el van zárva.

A „Cap Arcona" óriási fáklyához hasonlít. A hajó közepét elborította a tűz, a hajó orrán és tatján összezsúfolódva még száz és száz fogoly áll, akik borzadnak a vízbeugrástól. A kerek hajóablakokon emberek másznak ki, a víz a hajó körül tele van üvöltöző, fulladozó, ordítozó emberekkel, akik a palánkok és gerendák között hányódnak.

Elkeseredett harc folyik minden darab úszó fáért. A gyöngébbet könyörtelenül a víz alá nyomják, míg egy utolsó buborék el nem árulja, hogy nem vetélytárs többé.

Néhány fogoly asztalokat és szekrényeket görget nagy robajjal végig az előfedélzeten és a korláton át a vízbe hajítják. Jaj annak, aki éppen ott úszik.

Várhatunk csodára?

Mentőcsónakok a láthatáron!

A fáradt agy koncentrálásra kényszeríti magát. Nehéz dolog. A jéghideg vízben töltött óra megbénította a testet. Gondolj otthoni szeretteidre, szorítsd össze a fogadat! Minden erőt egy pontra koncentrálj! Ne álmodozz! Kiálts, integess! Meg kell hogy lássanak!

Két aknakutató rohan felénk. Ott valakit kihalásztak, itt egy másikat húznak ki a vízből... Tehát mégsem vagyunk elveszve. Kiáltok. Integetek. Az egész csak halk dadogás. Három tenyérnyire a vízszint fölé felemelem a karomat. Aztán súlyosan és érzéketlenül hull vissza a karom a vízbe.

Ekkor történik valami. Lövések csattannak a levegőn át. Gépfegyver sortűz hangzik. Kis szökőkutak mutatják, hol csapódott a vízbe a golyó. Az általános kiáltozásba éles halálsikolyok vegyülnek.

Néhány méterre tőlem valaki magasra emeli a karját. Egy hangos buggyanás. Aztán elmerül.

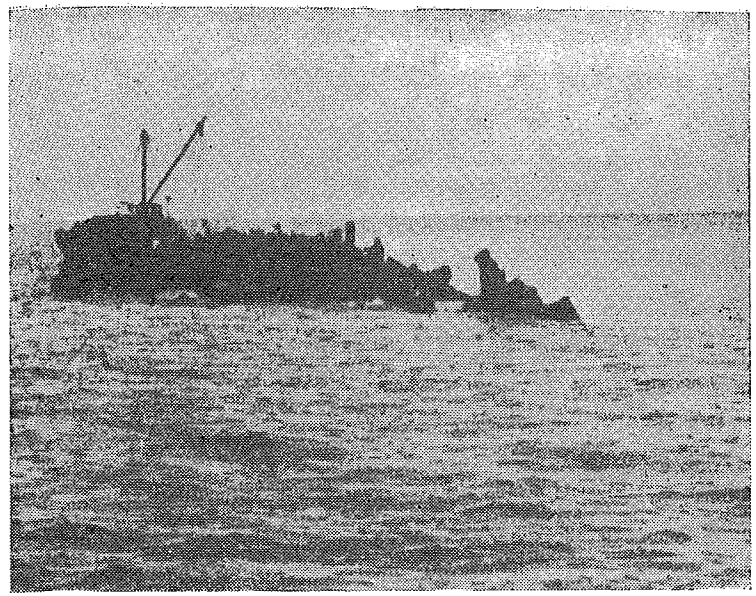

A „Cap Arcona" roncsa

Barátom, egy magasabb hatalom vigyáz rád? Örvendezz, hogy csak dadogtál. Örvendezz, hogy a karodat nem tudtad magasabbra emelni. Nem láttak meg téged, mert azok, akiket megmentőidnek véltél, a neustadti tengeralattjáró iskola német matrózai voltak. Öt perccel tizenkettő után még megmaradt bajtársaidat gyilkolják.

Odébb mered ki a vízből a „Cap Arcona" roncsa, mögötte a „Deutschland", mellette a „Thilbeck", körös-körül sima, békés a tenger. Talán még napokon át vetődnek partra elégett tetemek és azután a feledés fátyla borul május 3-a katasztrófájára.

Tízezer fogolyból állt a halálszállítmány. Nyolcezren lelték halálukat a neustadti öbölben. Ez lett a neuengammei koncentrációs tábor vége.

Rudi Goguel, Konstanz

A LUBLINI KONCENTRÁCIÓS TÁBOR

Moser altábornagy nyilatkozata

Én, Moser altábornagy, születtem 1880-ban Langenrodéban, 1902 óta teljesítek tényleges katonai szolgálatot, 1943-ig a 372-es tábori főparancsnokság parancsnoka voltam — kijelentem, hogy nincs okom Hitler súlyos gonosztetteit mentegetni, vagy elleplezni és kötelességemnek tartom, hogy a teljes igazságot közöljem a lublini megsemmisítő táborról.

1942 végén érkeztem meg Lublinba, mint az OFK 372* parancsnoka és elődöm, von Altrock tábornok különböző dolgokról tájékoztatott, mielőtt három héttel később tovább utazott Keletre. Közölte velem, hogy Lublinban egy koncentrációs tábor van, a tábori főparancsnoknak azonban tilos a táborba belépnie és aziránt érdeklődni, hogy mi történik ott. Nem sokkal ezután megérkezett Heinicke tábornok Lublinba. Megismételte nekem a parancsot és különösen arra a tilalomra mutatott rá, hogy nem szabad törődni a koncentrációs táborral. Tevékenységem első idejében sokat voltam úton. Eközben azonban azon fáradoztam, hogy a táborról valami közelebbit tudjak meg.

A tábor több kilométerre terjed. Területe körülbelül 30 négyzetkilométer. A táborból több vasúti vágány vezet a pályaudvarra. A területen magán egy nagy krematóriumot állítottak fel. A tábort erős őrség fogja körül. Hogy mióta állt fenn a tábor, nem tudom. Azt azonban tudom, hogy az alatt az idő alatt, amíg én Lublinban voltam, tetemesen megnagyobbították. Egy alkalommal jártam a külső kerítésen belül néhány tiszttel együtt, akik a tábor kiépítését vezették. A tábort nem tudtam megszemlélni. Mindamellett sok mindent megtudtam. A tábort általános koncentrációs tábornak vagy zsidótábornak nevezték, mert állítólag zsidók részére létesítették. Később azonban már a legkülönfélébb nemzetekhez tartozó emberek is érkeztek oda és úgynevezett politikai bűnösök, köztük németek is. 1943—1944 telén sok foglyot, köztük megdöbbenésemre nőket és gyermekeket is agyonlőttek vagy gázzal megöltek. A táborban való tartózkodásuk alatt a foglyoknak nehéz munkát kellett végezniük, amely túlhaladta erejüket. Felháborodással tudtam meg, hogy a foglyokat megsemmisítésük előtt szörnyűségesen megkínozták és kegyetlenkedtek velük. Sokat közülük megöletésük és elhantolásuk után újra kiástak és elégettek, hogy eltüntessék a nyomokat.

* OFK (Oberfeldkommandantur) = tábori főparancsnokság.

Ezeket az adatokat a von Altrock tábornokkal, Renner tábornokkal, Gleisner őrnaggyal, dr. Klaussal, dr. Hoferrel, Hartmann őrnaggyal (ez utóbbi Gleisner segédtisztje és helyettese volt) folytatott beszélgetésekből tudtam meg. Hartmann őrnagyot kértem meg, hogy a táborban történtekről közelebbi tudomást szerezzen. Ő azután behatóan tájékoztatott engem. Felvilágosításait éppen úgy, mint más személyek közléseit megerősítette az a hallatlan hullabűz, amely a tábor felől terjengett.

Minden tisztességes németnek el kell szakadnia egy olyan kormányzattól, amely elrendelte a megszervezett tömeggyilkosságot.

Az a tény, hogy ezeket a gonosztetteket Hitler és rendszere irányította, bebizonyosodik Heinrich Himmlernek 1943 nyarán a táborban tartott szemléjéből. Kötelességemnek tartom, segítséget nyújtani ahhoz, hogy a gonosztetteket teljes mértékben felderítsék. Felhívom a Wehrmacht valamennyi katonáját, aki Lublinban az én parancsnokságom alatt állt, hogy adjon jelentést minden olyan gonosztettről, amely ismeretes előtte.

1944. augusztus 29.

Moser altábornagy

(A Szabad Németország Nemzeti Bizottságának a német katonákhoz intézett röplapja.)

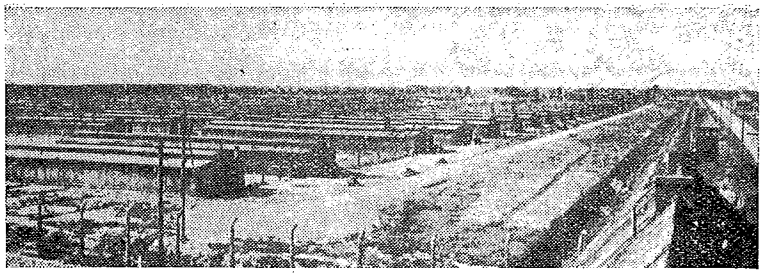

AUSCHWITZI KONCENTRÁCIÓS TÁBOR

A parancsnok eskü alatt tett nyilatkozata

Én, Rudolf Franz Ferdinand Höss vallom előzetes szabályszerű megesketésem után és kijelentem a következőket:

1. Negyvenhat éves vagyok és 1922 óta az NSDAP tagja. 1934 óta az SS tagja. 1939 óta a Waffen-SS tagja. 1934. december 1. óta tagja voltam az SS-őrköteléknek, az úgynevezett halálfejes köteléknek.

2. 1934 óta megszakítás nélkül tevékenykedtem a koncentrációs táborok igazgatásában, és 1938-ig Dachauban teljesítettem szolgálatot. Azután segédtiszt voltam Sachsenhausenban 1938-tól 1940. május 1-ig, ekkor kineveztek Auschwitz parancsnokává. Auschwitzban 1943. december 1-ig parancsnokoltam és becslésem szerint legkevesebb két és félmillió áldozatot végeztek és irtottak ott ki gázzal és elégetéssel, s legalább félmillió halt meg éhen és betegségben, azaz körülbelül hárommillió halottat tesz ki ez összesen. Ez a fogolyként Auschwitzba küldött összes személyeknek körülbelül a 70—80 százaléka. A többit kiválogatták és a koncentrációs tábor üzemeiben rabszolgamunkára alkalmazták. A kivégzett és elégetett emberek között körülbelül 20 000 orosz hadifogoly volt (ezeket korábban a Gestapo emelte ki a hadifoglyok börtöneiből). Ezeket az oroszokat Auschwitzban kiszolgáltatták a Wehrmacht-transzportoknak, amelyeket a Wehrmacht reguláris tisztjei és legénysége vezettek. A többi áldozat, körülbelül

100 000 német zsidó és nagyszámú holland, francia, belga, lengyel, magyar, csehszlovák, görög és más országbeli lakos, többnyire zsidó. Egyedül Auschwitzban 1944 nyarán körülbelül 400 000 magyarországi zsidót végeztünk ki.

3. A WVHA (Gazdasági Igazgatási Főnökség) — amelyet Oswald Pohl Obergruppenführer irányított — volt felelős az igazgatási ügyekért, vagyis a koncentrációs táborok elszállásolási, ellátási és orvosi ellátási ügyeiért. Az RSHA megszervezése előtt a titkos államrendőrség (Gestapo) és a bűnügyi rendőrség birodalmi főnöksége volt felelős a letartóztatásokért, a koncentrációs táborokba küldésért, az ottani büntetésekért és kivégzésekért. Az RSHA megszervezése után ezeket a funkciókat ugyanúgy gyakorolták, mint eddig, de Heydrich, az RSHA főnöke által aláírt parancsok alapján. Amikor Kaltenbrunner volt az RSHA főnöke, a védőőrizet, a koncentrációs táborba küldés, a büntetések és a különkivégzések ügyét illetően, Kaltenbrunner vagy Müller, a Gestapo főnöke, Kaltenbrunner helyettese írta alá a parancsokat.

4. A gázzal való tömeges kivégzések 1941 nyarán kezdődtek és egészen 1944 őszéig tartottak. Én személyesen 1943. december 1-ig felügyeltem az auschwitzi kivégzésekre és a WVHA koncentrációs táborainak felügyeletében teljesített folyamatos szolgálatom alapján tudom, hogy ezek a tömegkivégzések az előbb említett módon folytak le. Minden elgázosítással végrehajtott tömegkivégzés az RSHA közvetlen parancsára, felelősségére és felügyelete alatt történt. Közvetlenül az RSHA-tól kaptam minden parancsot ezekre a tömegkivégzésekre.

5. 1943. december 1-én a WVHA D hivatalcsoportja I. hivatalának főnökévé neveztek ki és ebben a beosztásban felelős voltam az RSHA és a WVHA igazgatása alatt álló koncentrációs táborok közötti ügyek egybehangolásáért. Ez volt a beosztásom a háború végéig. Pohl, a WVHA főnöke és Kaltenbrunner, az RSHA főnöke gyakran személyesen tanácskoztak a koncentrációs táborokat illetően és szoros szóbeli és írásbeli kapcsolatot tartottak. Kaltenbrunnernek az RSHA-beli irodájában Berlinben 1944. október 5-én kimerítő jelentést adtam a mauthauseni koncentrációs táborról. Kaltenbrunner a jelentés rövid szóbeli kivonatát kérte és azt mondta, hogy minden döntés jo-

gát fenntartja magának mindaddig, amíg alkalma nem lesz a jelentést részletesen áttanulmányozni. Ez a jelentés több száz halálraítélt úgynevezett „névtelen fogoly" munkára beosztásával foglalkozott.

6. A zsidókérdés „végleges megoldása" az összes európai zsidó teljes kiirtását jelentette. Parancsot kaptam, hogy 1942 júniusában Auschwitzban könnyítsem meg a kiirtást. A Főkormányzóságban abban az időben még három megsemmisítő tábor volt: Belzec, Treblinka és Wolzek. Ezek a táborok a biztonsági rendőrség és az SD különleges osztagai alá tartoztak. Meglátogattam Treblinkát, hogy megállapítsam, hogyan hajtják végre a kivégzéseket. A treblinkai táborparancsnok azt mondta nekem, hogy fél esztendő alatt 80 000 embert semmisített meg. Fő feladata a varsói gettóból származó valamennyi zsidó megsemmisítése volt. Monoxid-gázt használt és nézete szerint módszerei nem voltak nagyon hatékonyak. Én tehát, amikor az auschwitzi megsemmisítő épületet felállítottam, a ciklon B-t használtam, ez kristályosított cián. Egy kis nyíláson dobtuk be a halálkamrába. A klimatikus viszonyoktól függően háromtól tizenöt percig tartott, amíg ez a gáz megölte az embereket a halálkamrában. Tudtuk, hogy mikor haltak meg az emberek, mert elhalt a kiáltozásuk. Rendszerint egy fél óráig vártunk, mielőtt kinyitottuk az ajtókat és eltávolítottuk a tetemeket. Miután elvitték a hullákat, lehúzták gyűrűiket és kiszedték aranyfogaikat.

7. A treblinkai módszerekkel szemben további tökéletesítésként olyan gázkamrákat építettünk, amelyek egyszerre 2000 embert fogadtak be, míg a treblinkai tíz gázkamra csak kétszázat. Áldozatainkat a következőképpen válogattuk ki: Auschwitzban két SS orvost foglalkoztattunk, akik felülvizsgálták a beérkező fogolyszállítmányokat. A foglyok elmentek az egyik orvos előtt, aki — mialatt elmentek előtte — gyors döntéseket hozott. A munkaképeseket beküldték a táborba. A többieket azonnal a megsemmisítő telepre küldték. A kiskorú gyermekeket kivétel nélkül megölték, mert fiatal koruk következtében nem voltak munkaképesek. A treblinkai módszerekkel szemben tettünk még egy javító intézkedést, ez abban állt, hogy a treblinkai áldozatok csaknem mindig tudták, hogy pusztulás vár rájuk, míg Auschwitzban megpróbáltuk

becsapni az áldozatokat, elhitetve velük, hogy tetvetlenítésre visszük őket. Némelykor persze felismerték valódi szándékainkat, úgyhogy néhány alkalommal lázongások törtek ki és bizonyos nehézségeink támadtak. Az asszonyok gyakran ruháik alá rejtették gyermekeiket. De ha a gyermekeket megtaláltuk, természetesen továbbítottuk és megöltük őket. Ezeket a megsemmisítéseket titokban akartuk végrehajtani, de a szakadatlan hullaégetésből származó, émelygést okozó bűz az egész környéket áthatotta, és a környező községekben minden ember tudta, hogy Auschwitzban megsemmisítések folytak.

8. Időről időre külön kezelendő foglyok érkeztek a helyi Gestapo irodából. Ezeket a foglyokat benzin befecskendezésével ölték meg az SS-orvosok. Az orvosoknak azt az utasítást adták, hogy szokványos halálozási okot tüntessenek fel és egészen tetszésükre bízták ennek kiválasztását.

9. Időről időre orvosi kísérleteket végeztünk a női foglyokon, például sterilizálást és rákra vonatkozó kísérleteket. E kísérletekbe belehalt emberek zömét már előzőleg halálra ítélte a Gestapo.

10. Körülbelül 1941 márciusától 1943 szeptemberéig Rudolf Mildner volt a Gestapo főnöke Kattowitzban és ebben a minőségben a harmadfokú kihallgatásokat végző auschwitzi politikai osztály vezetője. Gyakran küldött foglyokat Auschwitzba bebörtönzésre vagy kivégzésre. Különböző alkalmakkor felkereste Auschwitzot. A Gestapo-törvényszék, az SS-vérbíróság sokszor összeült Auschwitzban és személyeket hallgatott ki, például szökevény hadifoglyokat stb. Mildner gyakran volt jelen ilyen személyek kihallgatásánál, akiket az ítélet értelmében szokás szerint Auschwitzban végeztek ki. Megmutattam Mildnernek az egész auschwitzi megsemmisítő berendezést, s ő nagy érdeklődést tanúsított, mert zsidókat kellett küldenie területéről Auschwitzba kivégzésre.

Értek angolul, mint ahogyan a föntebbiekben áll.

A fenti adatok megfelelnek a valóságnak. Ezt a nyilatkozatot önként és kényszer nélkül tettem. A vallomást átolvasása után aláírtam és megerősítettem. Nürnberg, Németországban, 1946. április ötödik napján.

Rudolf Franz Ferdinand Höss

Szovjet hadifoglyok „százainak és ezreinek hullái"

Az épületeket, amelyek megérkezésünkkor már ott álltak, az 1941 decemberében odahurcolt 12 000 orosz hadifogoly emelte. Leghidegebb télben, embertelen körülmények között kellett dolgozniuk. Ennek az volt az eredménye, hogy a legtöbb közülük — néhány, konyhában dolgozó embertől eltekintve — fagyhalálban pusztult el. 1-től 12 000-ig számozták meg őket, ez olyan sorozat volt, amely a fentebb ismertetett szokásos számozásokkal semmiféle kapcsolatban nem állt. Ha új orosz hadifogolycsoportok érkeztek, nem a szokásos auschwitzi sorszámokkal látták el őket, hanem az 1-től 12 000-ig terjedő számsorrendből megkapták azoknak az oroszoknak a számát, akik időközben meghaltak. Ennek következtében igen nehéz felbecsülni, hogy hány ilyen fogoly került a táborba. Az oroszokat a közönséges hadifogolytáborokból, látszólag, büntetendő cselekmények miatt szállították át Auschwitzba vagy Birkenauba. A még életben levő oroszokat a legnyomorúságosabb és a legelhanyagoltabb, szörnyű állapotban találtuk. Félig kész épületekben éltek, semmi sem védte őket az eső vagy hideg ellen. „En masse"* haltak meg. Száz és ezer hullát csak felületesen ástak el és emiatt pestises bűz terjengett. Később a tetemeket ki kellett ásnunk és el kellett égetnünk.

IV. Azoknak az oroszoknak a száma, akik még éltek s a félig kész épületekben, sőt a szabad ég alatt voltak elszállásolva, olyan gyorsan csökkent, hogy már nem is volt szükség külön csoportként említeni őket.

A megmaradt orosz foglyokkal szlovák zsidók dolgoztak együtt a házak építésén, míg a francia zsidóknak ásniuk kellett. Három nap múlva 200 más szlovák zsidóval együtt azt a parancsot kaptam, hogy az auschwitzi német hadiüzemekben dolgozzam, de szállásunk Birkenauban volt. Kora hajnalban indultunk el Birkenauból és éjszaka tértünk vissza. Az asztalosműhelyben és útépítésen dolgoztunk. Élelmezésünk délben egy liter répalevesből, este pedig 300 gramm rossz kenyérből állott. A munkafeltételek elképzelhetetlenül nehezek voltak, úgyhogy a legtöbben közülünk éhségtől és az ehetetlen ételtől legyengülve nem is birták ki. A halandóság olyan nagy volt, hogy a mi 200 főnyi csapatunkból mindennap 35—40 pusztult el. Néhányat munka közben egyszerűen agyonvertek a felügyelők, a kapók, anélkül, hogy a legcsekélyebb okuk lett volna rá. A halálesetek következtében sorainkban támadt réseket napról napra feltöltötték, a birkenaui foglyokkal. Éjszakai hazatérésünk rendkívüli szenvedéssel és veszéllyel járt, mert ötkilométeres úton kellett cipelnünk visszafelé a táborba szerszámainkat, tűzifát, nehéz katlanokat és a munkaidő alatt meghaltak vagy megöltek hulláit. E nehéz teher ellenére gyorsan kellett menetelnünk és ha közben valaki nem tetszett valamelyik kapónak, kegyetlenül a földre lökte és agyonverte. A szlovákiai férfiak második csoportjának megérkezéséig, körülbelül 14 nap alatt létszámunk 150-re zsugorodott. Éjszaka számoltak össze minket, a halottak tetemeit keskenyvágányú vasúti kocsin vagy teherautón a (brezinskyi) nyírfaerdőbe szállították s ott egy több méter mély és körülbelül 15 méter hosszú árokban elégették. Munkára menet mindennap szlovákiai zsidó lányok egy 300 főnyi csoportjával találkoztunk — velük földmunkát végeztettek a környéken. Mindannyian csupa rongy orosz egyenruhát és facipőt viseltek. Fejük kopaszra volt nyírva. Sajnos, nem tudtunk velük beszélni.

(Kivonat a nürnbergi Nemzetközi Katonai Törvényszék tárgyalási jegyzőkönyveiből.)

„A legcsekélyebb panaszt is halállal torolták meg"

Abban az időben az összes zsidónak a „kőfejtő munkaosztagban" kellett dolgoznia. Körülbelül 15—20 méter mély aknából kellett meredek szakaszon futólépésben feltolniuk a kavicscsal megrakott talicskákat. Fent SS-legények és kapók ügyeltek munkájukra, és a munkatempóra, akit lógósnak minősítettek, visszalökték, amikor felérkezett úgy, hogy a megrakott talicskával zuhant le a lejtőn. Ez az őrök legkedvesebb szórakozásai közé tartozott. Az első zsidó csoport megérkezésétől kezdve 1942 tavaszáig így bántak a foglyokkal — ekkor már nagy, tízezres zsidószállítmányokat hoztak és megkezdték a kiirtási

* Tömegével, tömegestül.

program megvalósítását. Kezdetben csak kevés zsidó volt a táborban, főleg Lengyelországból, a többi lengyellel együtt küldték oda, de az utóbbiaktól azonnal elválasztották őket. Nem azért tartóztatták le őket, mert zsidók voltak, hanem azért, mert vétettek „a német birodalom biztonsága" ellen. Csak 1942 tavaszán kezdték őket faji okokból „en masse" elfogni és kiirtani. E tömegszállítmányok befogadására nagyobbszabású előkészületeket kellett tenni, ezért Birkenauban (a falu lengyel neve *Rajsko*) különleges koncentrációs tábort állítottak fel. A tábort németek és lengyelek igazgatták, és SS-egységek őrizték. Szörnyűséges körülmények uralkodtak itt. A tábornak nem volt sem vize, sem vízelvezető hálózata és még a legkezdetlegesebb egészségügyi berendezések is hiányoztak. A zsidók tovább hordták civilruhájukat, vörös festékkel megjelölve. Az ellátásnak ugyanolyannak kellett volna lennie, mint Auschwitzban, a visszaélés azonban nyilvánvaló volt. Gyakran megtörtént, hogy a tábor foglyai naphosszat nem kaptak enni, és ha kaptak, akkor is csupán a számukra megállapított adag töredékét. Egészében véve a foglyokkal embertelenül bántak. A legcsekélyebb panaszt is halállal torolták meg.

(Kivonat a nürnbergi Nemzetközi Katonai Törvényszék tárgyalási jegyzőkönyveiből.)

Zsidó családok elgázosítása

M. Dubost: Ön éppen az imént mondotta, hogy a deportáltakat, alighogy a szerelvények megérkeztek — anélkül, hogy megszámolták volna őket — rögtön a gázkamrákba küldték. Mi történt csomagjaikkal és ruhájukkal?

Vaillant-Couturier: A nem zsidóknak magukkal kellett vinniük csomagjaikat és külön barakktömbökbe osztották be őket. A zsidóknak megérkezésükkor mindent ott kellett hagyniuk a pályaudvaron. Már a táborba lépésük előtt le kellett vetkőzniük, ruháikat, s mindazt, amit magukkal hoztak vagy a pályaudvaron hagytak, összeszedték és nagy barakkokba vitték, ahol egy „Kanada" nevű különítmény szétválogatta a holmikat. Mindent rendeztek és Németországba küldtek: ékszert, bundát és így tovább.

Minthogy a zsidó nőket egész családjukkal együtt azzal hitegették, hogy Auschwitzban valamilyen gettóban élnek majd s ezért vigyék magukkal egész vagyonukat — jelentős értékű holmikat hoztak. Emlékszem arra, hogy szaloniki zsidó asszonyok megérkezésükkor levelezőlapot kaptak, s azon Waldsee szerepelt mint a postai feladás helye, pedig ez a helység nem is létezett. A levelezőlapon a hozzátartozókhoz szóló nyomtatott szöveg állt: „Itt nagyon jó dolgunk van, dolgoznunk kell, jól bánnak velünk, várjuk érkezésteket." Én magam láttam ezeket a levelezőlapokat. Az írnoknőknek, vagyis a barakktömb-titkárnőknek megparancsolták, hogy a lapokat osszák szét a foglyok között, s azok küldjék el családjuknak. Tudok arról, hogy e lap kézbesítése után néhány rokon jelentkezett.

A következő történetet csak Görögországgal kapcsolatosan ismerem. Nem tudom, máshol is megtörtént-e, de mindenesetre Görögországban — és Szlovákiában is — családok jelentkeztek a szaloniki munkatoborzó szerveknél, hogy hozzátartozóik után akarnak menni Németországba. Emlékszem egy szaloniki irodalomtörténet professzorra, aki elszörnyedve látta megérkezni apját.

M. Dubost: Kíván beszélni a cigánytáborokról?

Vaillant-Couturier: Táborunk másik oldalán a drótsövényen túl, három méterre a mi táborunktól, még két tábor volt. Egy cigánytábor, amelynek foglyait körülbelül 1944 augusztusában mind egy szálig elgázosították. Egész Európából voltak ott cigányok, beleértve Németországot is. A másik oldalon terült el az úgynevezett család-tábor. Ebben a theresienstadti gettóból odahurcolt zsidók laktak és velünk ellentétben őket nem tetoválták és nem borotválták kopaszra sem. Megtartották ruháikat és nem dolgoztak. Így éltek hat hónapig, s hat hónap eltelte után az egész család-tábort, vagyis körülbelül 600—1000 zsidót, elgázosították. Néhány nappal később újabb nagy szállítmányok érkeztek, ugyancsak theresienstadti családok, s akárcsak az előbbieket, hat hónap eltelte után ezeket is elgázosították.

(Kivonat a nürnbergi Nemzetközi Katonai Törvényszék tárgyalási jegyzőkönyveiből.)

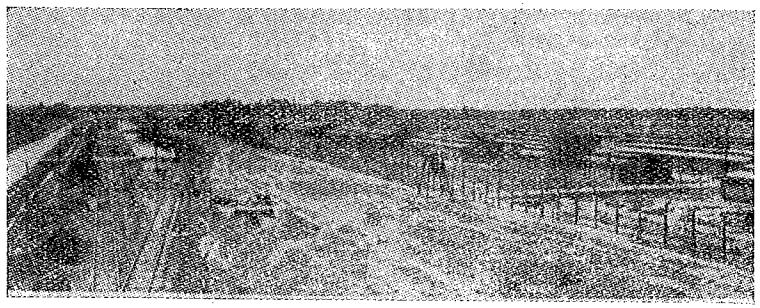

Részlet a birkenaui koncentrációs táborból, az auschwitzi koncentrációs tábor melléktáborából

Két hónap alatt 15—20 ezren haltak meg . . .

Az osztag körülbelül 100 zsidó fogolyból állt. A tábor egyik távoli sarkába küldtek minket, messze többi bajtársunktól. Ott óriási fészereket találtunk, tele hátizsákkal, bőrönddel és más csomagokkal. Minden egyes csomagot fel kellett bontanunk és tartalmát nagy ládákba szét kellett válogatnunk. Mindenféle holminak külön ládája volt, például fésűk, tükrök, cukor, konzerv, csokoládé, gyógyszer stb. számára. A ládákat azután elrakták. Az alsó ruhaneműt, inget és mindenfajta ruhaholmit külön barakkba küldték, ott zsidó nők válogatták szét és csomagolták. A használt, viseltes ruhadarabokat a Memel textilgyárba szállították, a még használhatókat pedig egy berlini gyűjtőhelyre. Az aranyat, ércpénzt, bankjegyeket és drágaköveket le kellett adni a politikai osztályra. De ezekből a holmikból sokat elloptak az SS-őrök vagy a foglyok. Ennek az osztagnak a parancsnoka, Wykleeff SS-Scharführer brutális és aljas ember volt, gyakran még a nőket is verte.

A lányok, akik Birkenauból jöttek ide munkára, mindennap beszéltek nekünk az ott uralkodó szörnyű állapotokról. Ezeket a lányokat ütötték-verték, és sokkal többen haltak meg közülük, mint a férfiak közül. Hetenként kétszer volt „kiválogatás", és más lányokkal pótolták az eltűnteket.

Egy éjszakai műszak alkalmával voltam első ízben tanúja annak, hogyan bántak a megérkező szállítmányokkal. A transzport, amelyet láttam, lengyel zsidókból állt. Napokon át nem kaptak egy csepp vizet sem. Amikor kinyitották a tehervagonok ajtajait, azt a parancsot kaptuk, hogy hangos ordítozás közben zavarjuk ki őket. Teljesen kimerültek voltak és körülbelül százan már útközben meghaltak. Az életben maradottaknak ötösével oszlopban kellett sorakozniuk. Az volt a teendőnk, hogy kihordjuk a vagonokból a hullákat, a haldoklókat és a csomagokat. A hullákat (és ezekhez számolták azokat is, akik már nem tudtak lábra állni) rétegesen máglyába kellett rakni. A poggyászokat és a csomagokat összegyűjtötték és lebélyegezték. Azután a vasúti kocsikat alaposan ki kellett takarítanunk, hogy szörnyű rakományuknak semmi látható nyoma se maradjon. A politikai osztály bizottsága hozzáfogott körülbelül 10 százalék férfi és 5 százalék nő kiválogatásához és ezeket a táborokba küldték. A többit teherautókra rakták, Birkenauba küldték és ott elgázosították. A halottakat és a haldoklókat egyenest a hamvasztó kemencékbe vitték. Gyakran megtörtént, hogy kiskorú gyermekeket élve dobtak a teherkocsikra a hullák közé. A csomagokat és a poggyászokat a raktárakba vitték és ott a már leírt módon szétválogatták. 1942 július és szeptember között tífuszjárvány dühöngött Auschwitzban, főleg a birkenaui női táborban. Egyetlenegy beteg sem kapott orvosi ellátást és a járvány kezdeti szakaszában nagy részüket fenolbefecskendezéssel megölték, másokat később igen nagy számban elgázosítottak. E két hónap alatt 15—20 000 ember halt meg, többnyire zsidók. A legsúlyosabb veszteségeket a leánytábor szenvedte, mert ott semmi néven nevezendő egészségügyi berendezés nem volt, és a szerencsétlen teremtéseken a szó szoros értelmében rajzottak a tetvek. Minden héten nagy kiválogatás volt és tekintet nélkül az időjárásra, a lányoknak a bizottság előtt meztelenül kellett felsorakozniuk. Halálfélelemben várták kiválogatják-e őket vagy kapnak még egy hét kegyelmi időt. Gyakori volt az öngyilkosság, többnyire úgy követték el, hogy nekirohantak a belső kerítés magasfeszültséggel töltött drótjainak. S így ment addig, míg létszámuk az eredetinek öt százalékára nem olvadt.

(Kivonat a nürnbergi Nemzetközi Katonai Törvényszék tárgyalási jegyzőkönyveiből.)

„24 órai munkaidővel — 4756 személy"

31 550/Ja/Ne
Tárgy: A III. sz. krematórium elkészítése
Hivatkozás: nincs
Melléklet: nincs 1943. VI. 28.

Az SS gazdasági igazgatási főnökségének
a D Hivatali Csoport főnökének
dr. Kammler mérnök SS-Brigadeführernek
és vezérőrnagynak

Berlin—Lichterfelde—West
Unter den Eichnen 126—135.

Jelentem, hogy a III. krematórium 1943. VI. 26-án felépült. Ezzel az összes krematórium, amelynek megépítésére parancsot adtak, elkészült.

A meglevő krematóriumok teljesítménye 24 órai munkaidőt számítva:

1. I. sz. régi krematórium 3×2 tokos kemence	340 fő
2. II. sz. új krematórium 5×3 tokos kemence	1440 fő
3. III. sz. új krematórium 5×3 tokos kemence	1440 fő
4. IV. sz. új krematórium 8 db tokos kemence	768 fő
5. V. sz. új krematórium 8 db tokos kemence	768 fő
Összesen:	4756 fő

Elosztás:
Janisch
Kirschner
Nyilvántartó K. G. C. BW. 30.
Jaehrling sk.

Az auschwitzi Waffen-SS és rendőrség
központi építésvezetősége vezetője,
SS-Sturmbannführer

„Előkelő berlini vendégek rendkívül elégedettek"

1943 február végén felavattak Birkenauban egy új, modern krematóriumot és egy elgázosító berendezést. A birkenwaldi elgázosítást és hullaégetést befejezték és az egész feladatot négy, külön e célra épített krematórium vette át. A nagy árkot betemették, a talajt elegyengették, a hamut azután trágyának használták fel a harmenseei munkatábor gazdaságában, úgyhogy ma már csaknem lehetetlen az itt lejátszódott szörnyű tömeggyilkosságok nyomait fellelni.

1943 márciusában előkelő vendégek jelentek meg Berlinből az első krematórium felavatásán. A „műsor" 8000 krakkói zsidó elgázosítása és elégetése volt. A tisztekből és polgári személyekből álló vendégsereg rendkívül elégedett volt az eredménnyel és a figyelőnyílást, amit külön erre a célra a gázkamra ajtajába beépítettek, állandóan használták. A emberek túllicitálták egymást az újonnan berendezett épület dicséretében.

(Kivonat a nürnbergi Nemzetközi Katonai Törvényszék tárgyalási jegyzőkönyveiből.)

„Minden csapat mögött halottakat vittek"

Vaillant-Couturier: „... csak 49-en tértünk vissza Franciaországba. Voltak köztünk nyomorékok is, például egy féllábú énekesnő, őt kiemelték és Auschwitzban elgázosították. Volt továbbá egy Claudine Guèrin nevű 16 éves fiatal diáklány is köztünk. Ő is meghalt Auschwitzban. Azután két nő, akiket a német katonai törvényszék felmentett: Marie Alonzo és Marie-Thérése Fleuri. Ők is meghaltak Auschwitzban.

Az út rendkívül fáradságos volt, mert hatvanan zsúfolódtunk egy tehervagonba és az egész út alatt sem ételt, sem italt nem adtak nekünk. Valahányszor a vonat megállt különböző állomásokon, és mi megkérdeztük a lotharingiai katonákat — ők voltak őreink, a német Wehrmachtban szolgáltak —, mikor fogunk megérkezni — így feleltek nekünk: ha tudnátok, hová mentek, nem sürgetnétek a megérkezést.

Kora reggel értünk Auschwitzba. A tehervagonokról leszedték a plombákat. Minket puskatussal hajszoltak kifelé és a birkenaui táborba vezettek. Birkenau az auschwitzi koncentrációs tábor melléktábora. Széles síkságon terül el, amely januárban jegesre fagyott. Az egész útvonalon cipeltük magunkkal a csomagjainkat. A tábor előterében már sejtettük: nagyon csekély a kilátás arra, hogy innen kikerüljünk, mert már itt munkába tartó, csontvázakból álló menetoszlopokkal találkoztunk. A táborba befelé menet a Marseillaise-t énekeltük, hogy bátorságra kapjunk.

Egy nagy barakkba vittek minket és azután fertőtlenítésre. Ott leborotválták a fejünket és alsó karunkra rátetoválták az iktató számunkat. Azután bezavartak minket egy nagy helyiségbe, gőzfürdőbe és jéghideg tus alá.

Mindez SS-legények és SS-nők jelenlétében történt, noha meztelenre kellett levetkőznünk. Azután piszkos, rongyos ruhákat adtak, egy gyapjúkabátot és zekét. Minthogy mindez több órán át tartott, barakkunk ablakából benézhettünk a férfiak táborába. Estefelé zenekar játszott. Töprengtünk, miért muzsikálnak kint a hóban. Ekkor tértek vissza a táborba a férfi munkacsapatok. Minden csapat mögött halottakat vittek. Ezek a foglyok magukat is alig tudták vonszolni. Ha lerogytak, puskatussal vagy rúgással állították őket talpra.

Azután abba a barakkba vittek minket, ahol laknunk kellett. Nem találtunk ott ágyakat, csak 2x2 méteres fapriccseket, mindegyikén kilenc embernek kellett aludnia, az első éjszaka szalmazsák és takaró nélkül. Jó néhány hónapot töltöttünk ebben a barakkban. Egész éjszaka nem lehetett aludni, mert valahányszor megmozdult valaki a kilenc nő közül, felzavarta a többit és mivel mindannyian betegek voltak, ennek nem volt se vége se hossza. Reggel 3 óra 30 perckor felügyelőnők kiáltozása ébresztett bennünket. Furkósbotokkal ütlegelve zavartak le a priccsekről és hajszoltak a gyülekező helyre. A világon semmi sem tudott minket ettől a gyülekezőtől felmenteni. Még a haldoklókat is oda kellett vonszolnunk. Ott álltunk ötös sorokban, míg nem reggeledett, vagyis télen reggel 7—8 óráig és ha ködös volt az idő, gyakran délelőtt is. Azután a csapatok munkába indultak.

M. Dubost: Le tudná nekünk írni, hogy mi játszódott le a gyülekező helyen?

Vaillant-Couturier: Gyülekezések alkalmával ötös sorokba osztottak be minket, azután reggelig kellett várnunk, amíg oda nem jöttek a felügyelőnők, azaz az egyenruhás német női őrök, hogy megszámoljanak. Furkósbot volt a kezükben és vaktában vertek bennünket.

Volt egy bajtársnőnk, Germaine Renaud tanítónő, a franciaországi Azay-le-Rideau-ből, akinek a koponyáját szemem láttára törték be egy botütéssel a gyülekezés alatt.

A munkánk Auschwitzban abból állt, hogy lerombolt házakat takarítottunk el, utakat építettünk, és főleg mocsarakat csapoltunk le. Ez volt a legnehezebb, mert egész napon át vízben kellett állnunk és szakadatlanul az a veszély fenyegetett, hogy elmerülünk. Gyakran megesett, hogy egyik vagy

Foglyok az auschwitzi koncentrációs táborban

másik bajtársnőnket nekünk kellett kihúznunk, mert csípőig merült a mocsárba. Az egész munkaidő alatt férfi- és női SS-felügyelők vigyáztak ránk, folyton vertek bennünket furkósbottal vagy ránkszabadították a kutyáikat. Sok bajtársnőnk combját kutyák tépték szét. Sőt egy alkalommal saját szememmel láttam azt is, hogy egy asszonyt halálra marcangolt egy kutya, mert egy Tauber nevű SS-legény ráuszította és aztán vigyorogva nézte a színjátékot.

A haláleseteknek rendkívül sokféle oka volt. Legfőbb okul azt jelölhetem meg, hogy mindenféle tisztasági intézkedés hiányzott. Mikor Auschwitzba megérkeztünk, 12 000 fogolynak csak egyetlenegy vízcsap állt rendelkezésére, a víz ihatatlan volt és csak olykor-olykor folyt. Minthogy ez a vízcsap a német mosdóhelyiségekben volt felszerelve, csak úgy lehetett megközelíteni, ha az ember elment egy német női bűnözőkből álló őrség mellett, amelynek tagjai szörnyűségesen vertek minket. Tehát csaknem lehetetlen volt mosakodni vagy fehérneműt mosni. Több mint három hónap múlt el anélkül, hogy tiszta fehérneműt tudtunk volna felvenni. Ha esett a hó, megolvasztottuk, hogy meg tudjunk mosakodni. Később azután tavasszal a munkába vezető útunkon, útszéli pocsolyákból ittunk és itt mostuk ki ingünket és nadrágunkat. Azután ebben a szennyes vízben megmostuk a kezünket. Bajtársnőink szomjan haltak, mert csak naponta kétszer kaptunk egynyolcad liter herba teát.

(Kivonat a nürnbergi Nemzetközi Katonai Törvényszék tárgyalási jegyzőkönyveiből.)

„... a hullák között időnként megmozdult egy-egy kéz vagy fej"

M. Dubost: Meg tudná-e mondani pontosan, hogy mi történt az egyik február elejei gyülekezésen?

Vaillant-Couturier: Február 5-én általános gyülekezés volt.

M. Dubost: Melyik esztendőben?

Vaillant-Couturier: 1943-ban. 3 óra 30 perckor az egész tábort felébresztették.

M. Dubost: Hajnali 3 óra 30 perckor?

Vaillant-Couturier: Igen, felébresztették az egész tábort és kiküldték a síkságra, noha egyébként a gyülekezés 3 óra 30 perc körül a tábor belsejében zajlott le. Esett a hó, és mi délután ötig álltunk a tábor előtti sík területen, anélkül, hogy bármilyen ételt kaptunk volna. Azután egy adott jelre egymás után egy kapun kellett átmennünk és mindenkire ütöttek egyet a furkósbottal, hogy futásra kényszerítsék. Aki nem tudott futni, mert túl öreg vagy beteg volt, egy kampóval elkapták és a 25. sz. barakkba vitték, ez volt az elgázosításra várók barakkja. Ezen a napon csoportunkból 10 francia nőt szedtek ki ily módon. Miután az összes foglyot visszahurcolták a táborba, egy oszlopot alakítottak, ehhez tartoztam én is. Vissza kellett térnünk a síkságra a halottakat összeszedni. Úgy hevertek szerteszéjjel, mint a csatamezőn. A halottakat és a haldoklókat egyaránt a 25. barakk udvarába vittük. Ott hevertek azután egymásra zsúfolva.

Ez a 25-ös barakk volt a gázkamra előszobája, ha szabad így mondanom. Nagyon jól ismerem, mert mi abban az időben a 26. épületben voltunk elhelyezve és ablakaink a 25. épület udvarára nyíltak. Tömegével lehetett látni az udvaron egymásra halmozott halottakat, és a hullák között időnként megmozdult egy-egy kéz vagy fej.

Hogy a fogadtatást kellemesebbé tegyék, az idő tájt, vagyis 1944 júniusában és júliusában egy foglyokból álló zenekar — valamennyien csinos, fiatal lányok, fehér blúzban és sötétkék szoknyában — a beérkezők kiválogatása alatt vidám dallamokat játszott, például a Víg özvegyet vagy a Hoffmann mesei Barcaroláját és így tovább. Azt mondták nekik, hogy ez munkatábor, és minthogy ők nem kerültek be a táborba, csak azt a kis zölddel övezett területet látták, ahol játszottak. Nem tudhatták, mi vár rájuk.

Azokat, akiket a gázkamrákba válogattak ki, vagyis az öreg embereket, gyerekeket és az anyákat egy vörös téglaépületbe vitték.

M. Dubost: Ezeket tehát nem lajstromozták?

Vaillant-Couturier: Nem.

M. Dubost: Ezeket nem is tetoválták?

Vaillant-Couturier: Nem, meg sem számolták őket.

M. Dubost: Önt tetoválták?

Vaillant-Couturier: Igen.

(A tanú megmutatja a karját.)

Ezeket egy vörös téglaépületbe vitték, az épületen „Fürdő" felírás állt. Ott le kellett vetkőzniük és kezükbe adtak egy törülközőt, mielőtt az állítólagos zuhanyozóba vezették őket. Később, mikor Magyarországról nagy transzportok érkeztek, már nem volt idő ezekre a megtévesztő intézkedésekre. Durván levetkőztették őket, ismerem ezeket a részleteket, mert egy ismerős francia zsidólány, aki családjával a Köztársaság téren lakott...

M. Dubost: Párizsban?

Vaillant-Couturier: Párizsban. A kis Marie-nak nevezték, egyedül maradt életben egy kilenc tagú családból. Anyját, hét nővérét és fivérét rögtön megérkezésük után elgázosították. Mikor megismerkedtem vele, az volt a munkája, hogy kis gyermekeket vetkőztetett le, mielőtt a gázkamrába léptek. Miután az embereket levetkőztették, bevezették őket egy zuhanyozóhoz hasonlító helyiségbe és a tetőnyíláson keresztül a helyiségbe dobták a gáztartályokat. A hatást egy nyíláson figyelte az egyik SS-legény. Körülbelül 5—7 perc múlva, ha a gáz már megtette hatását, jelt adott az ajtók kinyitására. Gázálarcos foglyok mentek be és kihozták a holttesteket. Ezek elmondták nekünk, hogy a foglyok nagyon szenvedhettek haláluk előtt, mert görcsösen összekapaszkodtak és nehéz volt szétválasztani őket.

Azután jött egy másik csapat, kiszedte a halottak szájából az aranyfogakat és a műfogsorokat. Az elégetés után azután még egyszer átszitálták a hamvakat, hogy további aranyat próbáljanak gyűjteni.

(Kivonat a nürnbergi Nemzetközi Katonai Törvényszék tárgyalási jegyzőkönyveiből.)

„Csak 5000 embert küldtek a koncentrációs táborba, a többit mind azonnal elgázosították"

30 napon át szakadatlanul érkeztek a tehervonatok. Csak 5000 embert küldtek a koncentrációs táborba, a többit mind azonnal elgázosították. A „különleges osztag" két műszakban dolgozott, napi 24 órán át és még így is alig győzte az elgázosítást és elégetést. Túlzás nélkül lehet mondani, hogy ezekből a szállítmányokból körülbelül 80—90 000 embert részesítettek „külön kezelésben". Ezek a szállítmányok azonkívül tetemes pénzösszeget, értéktárgyakat és drágaköveket is jövedelmeztek.

Egyidejűleg bevezették az úgynevezett „elkülönítéseket". Kétszer egy héten, hétfőn és csütörtökön a tábororvos meghatározta, hány foglyot kell elgázosítani és aztán elégetni. Ezeket a „kiválasztottakat" teherautóra rakták és Birkenwaldba vitték. Aki odaérkezéskor még élt, azt elgázosították, egy nagy barakkban, a hullák elégetésére használt árok mellett. A 7-es blokk „heti teljesítménye" körülbelül 2000 halott volt, ezek közül 1200 „természetes" halállal halt meg és mintegy 800 „elkülönítés" következtében. Azokról, akiket nem „válogattak" ki, halotti bizonyítványt írtak és az iratot az oranienburgi központi igazgatási irodába küldték, ezzel szemben a kiválasztottakról külön lajstromot vezettek „SB" megjelöléssel („Sonderbehandelt" „külön kezelésben részesített"). 1943. január 15-ig, ameddig én a 7. tömb vezetője voltam és módomban volt az eseményeket közvetlenül megfigyelni — körülbelül ötvenezer fogoly halt meg „természetes" halállal vagy „elkülönítéssel".

(Kivonat a nürnbergi Nemzetközi Katonai Törvényszék tárgyalási jegyzőkönyveiből.)

„... a kavicsbányába vitték és ... agyonlőtték"

1941 nyaráig Auschwitz elsősorban koncentrációs tábor volt, addig nem került sor megsemmisítésre. Az első megsemmisítéseket a foglyok többsége számára meglepetésszerűen kezdték el 1941 nyarán, amikor egy este létszámmegállapítás után

különböző számokat szólítottak ki (jól emlékszem még, hogy csak Krakkóból 18 férfi volt köztük). Azokat a férfiakat, akiknek számát szólították, a ruharaktárba rendelték, s ott le kellett adniuk ruhájukat. Helyette vedlett rongyokat kaptak, egy inget és egy nadrágot.

Azután a kavicsbányába vitték és közelről pisztollyal agyonlőtték őket. A fogolytársaknak nem volt szabad az agyonlövetéskor jelen lenniük, a kivégzéseket azonban úgy hajtották végre, hogy majdnem az egész tábor tanúja lehetett. A kivégzés után külön egységet vezényeltek ki a hullák eltemetésére. Ez az esemény nagy nyugtalanságot idézett elő a táborban, mert egészen addig feltételeztük, hogyha valakit koncentrációs táborba küldenek, akkor ez kizárja, hogy a Német Birodalom biztonsága ellen elkövetett vétek miatt halálra ítéljék. Ettől a naptól kezdve többé vagy kevésbé szabályos időközökben hajtották végre a kivégzéseket, az áldozatokat kedden és pénteken szedték össze. Később külön vesztőhelyet építettek a tábor területén belül, ez a 10. és 11. tömb közötti szabad terület volt, és ott általában kora reggel hajtották végre a kivégzéseket.

(Kivonat a nürnbergi Nemzetközi Katonai Törvényszék tárgyalási jegyzőkönyveiből.)

„... Eltüntették a vértócsákat, és a vesztőhelyet további áldozatok számára előkészítették"

Az elítéltek nyilvántartó lapjait az iroda elküldte a barakkokba és kora reggel közvetlenül gyülekező után a barakkírnok kikiáltotta a foglyok számát. Ha a nyilvántartó lapon az a megjegyzés volt, hogy „azonnal jelentkezzék létszámmegállapítás után" és az „írnok" aláírása is rajta volt, ez azt jelentette, hogy a foglyot agyonlövik.

Az ítéletvégrehajtók áldozataikat egy tompa csattanású, rövid karabéllyal lőtték tarkón.

A kivégzés után jöttek a halottvivők, elvitték a hullákat egy közel fekvő istállóba és ott egy halom szalmára dobták. A

kivégzőhelyről eltüntették a vértócsákat és a vesztőhelyet a további áldozatok számára előkészítették. Miután az egész csoportot likvidálták, a hullákat estig a 28. tömbben tartották. A sötétség beálltával valamennyi hullát — beleértve mindazokat a foglyokat is, akik azon a napon haltak meg —, egy nagy taligára rakták és a krematóriumba vitték. Később koporsókban is szállították a halottakat a vesztőhelyről és ha sok gyűlt össze, teherautón vitték el a hullákat. A „hullaszállítást" mindig takarodó idején intézték, mert a táborvezetőség — amennyire csak lehetséges volt — titokban akarta tartani a kivégzéseket. Ez a szándékuk azonban nem nagyon sikerült.

(Kivonat a nürnbergi Nemzetközi Katonai Törvényszék tárgyalási jegyzőkönyveiből.)

„... Különlegesen kiképzett SS-egységek ciánbombákat dobtak be a szellőzőaknák nyílásán..."

Az első nagy szállítmányok Franciaországból és Szlovákiából érkeztek. A kifogástalan testi állapotú férfiakat és nőket — gyermektelen asszonyokat vagy felnőtt gyermekekkel bíró anyákat — a birkenaui táborba vitték át. A maradványt, vagyis az öreg vagy gyenge férfiakat, a kisgyermekes anyákat, valamint az összes munkaképtelent Birkenwaldba (Brzezinki) vitték és ciángázzal megölték. Erre a célra különleges elgázosító épületeket emeltek. Ezek az épületek nagy, légmentesen elzárt termekből álltak és szellőzőnyílásokkal voltak ellátva, amelyeket szükség szerint nyitni vagy zárni lehetett. Belső berendezésüket úgy készítették, hogy fürdő benyomását keltse, mert így akarták becsapni és engedelmessé tenni áldozataikat. A megsemmisítés a következő módon ment végbe: minden halálszállítmány körülbelül 8—10 „kiválasztottal" megrakott tehergépkocsiból állt. A szállítmányt nem őrizték, mert az egész szörnyűséges dráma a tábor területén játszódott le.

Minden egyes teherautó-szállítmányt a tábor orvosa követett személygépkocsin, mert minden egyes tömegkivégzésnél jelen kellett lennie. A kettős tüskés drótkerítéssel körülvett

elgázosító telepre érve a férfiaknak, asszonyoknak és a gyermekeknek teljesen meztelenre kellett vetkőzniük. Mindegyiküknek törülközőt és egy darab szappant adtak. Aztán a termekbe hajtották őket és teljesen megtöltötték velük az egész épületet. Minden nyílást légmentesen lezártak és azután különlegesen kiképzett SS-egységek ciánbombákat dobtak be a szellőzőaknák nyílásain. Körülbelül 10 perc múlva kinyitották az ajtókat és egy kizárólag zsidókból álló különleges csapatnak el kellett takarítania a hullákat és megtenni az előkészületeket egy újabb csoport „kiválasztott" fogadására.

A krematóriumokat még nem építették fel. Volt ugyan egy kisebb krematórium Auschwitzban, de még nem használták a tetemek elégetésére. Abban az időben tömegsírokat ástak és egyszerűen beléjük hajigálták a hullákat. Ez így ment 1942 őszéig. Ebben az időpontban meggyorsították az elgázosítást. Nem volt már idejük ilyen tömegsírokba való temetésre. Meggyilkolt zsidók holttetemét rétegenként rakták egymásra, csak vékonyan takarták be földdel és szerte a környéken úgyszólván mocsarassá változott a talaj az oszlásnak indult tetemek rothadásától. Ezek a földterületek elviselhetetlen bűzt árasztottak. 1942 őszén megint kiásták a hullák maradványait, összegyűjtötték a csontokat és elégették a krematóriumban (időközben ugyanis felépült négy krematórium). Másik megoldási mód abban állt, hogy a szerencsétlen áldozatok maradványait nagy halmokba rakták, benzint öntöttek rá és a tragédia befejezését átengedték a lángoknak. Az ilyen módon összegyűlt roppant nagy mennyiségű hamut talicskákon minden irányban szerte-hordták és a földre szórták, így jutottak végső nyughelyükre ezek a vértanúk.

Közben megépítették a krematóriumokat és a jövevények létszáma állandóan nőtt. Rekordtempóban gázosítottak és égettek, de egyre több és több hullát szállítottak be, úgyhogy alkalmakként kénytelenek voltak visszatérni a hullák szabad levegőn való elégetésének régi módszeréhez. Az ily módon likvidált zsidókon kívül senki se tudta, milyen sors vár rá Auschwitzban.

(Kivonat a nürnbergi Nemzetközi Katonai Törvényszék tárgyalási jegyzőkönyveiből.)

Kevés a gáz — élve dobják máglyára a gyerekeket

Auschwitzban nyolc hamvasztó kemence volt. Ez a nyolc kemence azonban 1944-től kezdve már nem volt elegendő. Az SS nagy árkokat ásatott a foglyokkal és ezekben benzinnel leöntött rőzsenyalábokat gyújtottak meg. Oda dobták be azután a hullákat. A mi barakkunkból körülbelül $^3/_4$ vagy egy óra hosszat láttuk, hogy egy transzport megérkezése után magasra csapnak a lángok az elégető kemencékből és az égő árkok megvilágítják az eget.

Egy éjszaka szörnyű kiáltozásra ébredtünk. Másnap a különleges osztag, vagyis a gázosztag embereitől megtudtuk, hogy előző este élve dobtak gyerekeket a máglyákra, mert nem volt elegendő gáz.

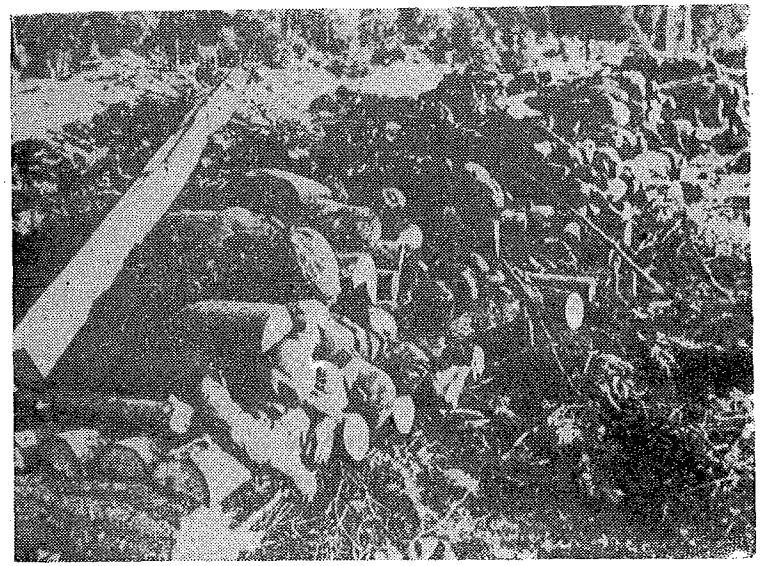

Minthogy a koncentrációs táborok krematóriumai már nem voltak elegendőek a meggyilkolt foglyok elégetésére, az SS máglyákat rakatott, hogy gonosztettének nyomait eltüntesse

M. Dubost: Tudna-e ön valamit mondani a tél kezdetén lezajlott elkülönítésekről?

Vaillant-Couturier: Ősz vége felé minden esztendőben nagy válogatásra került sor a betegkörzetekben. Látszólag a következő módszerrel. Amit most mondani fogok, azt Auschwitzban személyesen tapasztaltam és más személyek, akik hosszabb ideig voltak Auschwitzban, mint én, ugyanezeket a megállapításokat tették.

Tavasszal egész Európában összetereltek nőket és férfiakat és Auschwitzba hurcolták őket. Csak azokat tartották vissza, akik elég erősek voltak ahhoz, hogy a nyáron át dolgozzanak. Ebben az időszakban naponta voltak halálesetek. A legerősebbek, akik esetleg hat hónapig kibírták, ebben az időben már annyira elcsigázottak voltak, hogy őket is a betegkörzetbe kellett küldeni. Ez éppen a nagy őszi elkülönítések idején történt. Hasznavehetetlen embert nem akartak télen át élelmezni. Az összes nőt gázkamrába küldték, aki túl sovány vagy már hosszabb ideje beteg volt. A zsidó nőket azonban a legcsekélyebb apróságért is elgázosították. Például a rühbetegek barakkjából mindenkit elgázosítottak. Mindenki tudja, hogy a rüh megfelelő eszközökkel három napon belül gyógyítható, ha ápolják a beteget. Még emlékszem arra is, hogy 500 tífuszbeteg nő közül, akik már lábadoztak, 450 gázkamrába került. 1943 karácsonyán, mikor karanténban feküdtünk, láttuk — mert a 25. tömbbel szemben laktunk —, hogy meztelen nőket hajtottak be a 25. blokkba. Azután nyitott teherkocsik álltak oda, ezekre felzsúfoltak annyi nőt, amennyit csak lehetett, és valahányszor egy teherkocsi elindult, a hírhedt Hessler, a lüneburgi pör elítéltjeinek egyike, a teherkocsi után futott és furkósbotjával ütlegelte a halálba utazó meztelen nőket. Tudták, hogy a gázkamrába viszik őket, és megpróbáltak menekülni. Lemészárolták őket. Megpróbáltak kiugrani a teherautóból, és mi láttuk a barakkunkból, ahogy a teherkocsik elhaladnak, és hallottuk ezeknek az asszonyoknak borzalmas sikoltását, akik tudták, hogy a gázba viszik őket. Sokan közülük még élhettek volna, mert csak gyengén tápláltak vagy rühesek voltak.

(Kivonat a nürnbergi Nemzetközi Katonai Törvényszék tárgyalási jegyzőkönyveiből.)

Két szállítmányból — két ember maradt életben!

Az 1942. VII. hó 24-i szállítmány

Korcsoport	Férfiak	Nők
0—12 év	51	52
13—15 év	6	3
16—17 év	83	42
18—35 év	340	273
36—50 év	75	51
51—60 év	11	6
60 éven felüli	7	—
Összesen:	573	427

Ebből a szállítmányból két életbenmaradott férfit lajstromoztak: az egyik a 16—17 éves korcsoporthoz, a másik 18—35 éveshez tartozott.

Az 1942. VII. 31-i szállítmány

Korcsoport	Férfiak	Nők
0—12 év	47	65
13—15 év	13	10
16—17 év	93	51
18—35 év	326	296
36—50 év	56	44
51—60 év	5	1
60 éven felüli	—	—
Összesen:	540	467

Ebből a szállítmányból életbenmaradottról nincs feljegyzés.

(Kivonat a nürnbergi Nemzetközi Katonai Törvényszék tárgyalási jegyzőkönyveiből.)

A legszűkebb helyre összezsúfolva

Birkenauba való megérkezésük idején ott 15 000 ember számára csak egy nagy konyhát és három kőépületet találtunk, ezekből kettő állt készen, egy pedig építés alatt. Az épületeket közönséges tüskésdrótsövény vette körül. A foglyokat ezekbe az épületekbe, továbbá a később épültekbe szállásolták el. Minden épület egy meghatározott minta szerint készült. Minden ház körülbelül 30 méter hosszú volt és 8—10 méter széles. Míg a falak magassága alig haladta meg a két métert, a tető aránytalanul magas volt, körülbelül öt méter, úgyhogy a ház egy istálló benyomását keltette, szénapadlással a tető alatt. Belső mennyezete nem volt, úgyhogy a helyiség közepén a hét méter magasságot is elérte. Más szavakkal a csúcsos tetőt közvetlenül a négy fal hordta. A helyiséget középen egy hosszirányú fal osztotta ketté, ezen nyílás volt, hogy az érintkezést lehetővé tegye az ily módon kettéválasztott részek között. A két oldalfal és a középső fal hosszában, két párhuzamos emeletet építettek, körülbelül 80 centiméter távolságra egymástól, s ezt merőleges falak osztották kis fülkékre. Ezen a módon három emelet adódott, a földszint, és a másik kettő, amely az oldalfalakra volt építve. Általában három ember élt minden egyes fülkében. Mint ahogyan a megadott méretekből látható, ezek a fülkék túlságosan keskenyek voltak, hogy ott egy ember kinyújtózva feküdni tudjon és még ahhoz sem elég magasak, hogy egyenes derékkal ülni lehessen bennük.

Teljesen lehetetlen volt, hogy valaki egyenesen álljon bennük. Ily módon 4—500 embert szállásoltak el egy házban vagy blokkban, ahogyan ezeket az épületeket nevezték.

(Kivonat a nürnbergi Nemzetközi Katonai Törvényszék tárgyalási jegyzőkönyveiből.)

Tömegszállítmányok Magyarországról

Május 15-én érkeztek meg az első magyarországi tömegszállítmányok Birkenauba. Naponta körülbelül 14—15 000 zsidó érkezett. A táboron belül a krematóriumhoz vezető mellékvágányt, nagy sietséggel építették, éjjel-nappal dolgoztak rajta a munkacsapatok, hogy a szállítmányokat közvetlenül a krematóriumhoz vihessék. Ezekből a szállítmányokból csak körülbelül 10 százalékot hagytak a táborban. A többit azonnal elgázosították és elégették. Birkenau felállítása óta még soha ennyi zsidót nem gázosítottak el. A különleges osztag létszámát 600 főre kellett emelni, két vagy három nappal később pedig 800-ra (ehhez az éppen megérkezett magyarországi zsidók közül toboroztak embereket). A takarító osztag létszámát 150-ről 700-ra emelték. Három krematórium volt éjjel-nappal üzemben (a negyediket éppen akkoriban javították), és minthogy a krematóriumok befogadóképessége elégtelen volt, Birkenwaldében 30 méter hosszú és 15 méter széles nagy árkokat ástak megint (mint akkor, amikor még egyáltalán nem voltak krematóriumok), és ott éjjel-nappal égették a tetemeket. Ezen a módon a megsemmisítési teljesítményt csaknem korlátlanná növelték.

Azokat a magyar zsidókat, akiket életben hagytak (kb. 10%), nem vették fel a rendes táborlétszámba. Noha leborotválták, kopaszra nyírták és rabruhába öltöztették, nem tetoválták őket. A tábor egy külön osztályán, a C szekcióban szállásolták el ezeket a foglyokat, és később a német birodalom különböző koncentrációs táboraiba, Buchenwaldba, Mauthausenbe, Gross-Rosenbe, Gusenbe, Flossenbürgbe, Sachsenhausenba helyezték át őket. A nőket egy időre a cigánytáborba szállásolták, külön blokkokba és azután őket is más helységekbe helyezték el. A blokkelöljárók szlovákiai zsidó lányok voltak.

A magyar zsidó szállítmányokkal a volt táborparancsnok, Höss Obersturmbannführer külön feladatként foglalkozott és állandóan oda és visszautazott Auschwitz és Budapest között. A birkenaui parancsnok abban az időben Höss egykori segédtisztje, Kramer Hauptsturmführer volt.

187 000-től 189 000-ig:

1600 francia „árja", majdnem kizárólag intellektuelek és ismert személyiségek, közéjük számítva néhány lengyel emigránst. A franciák között magasrangú tisztek voltak, vezető francia pénzügyi körök tagjai, ismert újságírók és politikusok, sőt még, mint ahogyan állították, volt miniszterek is. Mikor megérkeztek, néhányan ellenállást tanúsítottak, ezt azonban az SS különlegesen kegyetlen módon nyomta el, néhányat ott a helyszínen agyonlőttek. A franciák igen bátrak és magabiztosak voltak. Szigorúan elkülönítették őket Birkenauban és senki sem tudott velük érintkezésbe lépni. Két héttel később berlini parancsra, Mauthausenbe küldték őket (Ausztriába, Linz mellé).

Május közepétől kezdve az újonnan érkezetteket már nem látták el úgy mint azelőtt, folytatólagos számokkal. Új számozási rendszert vezettek be, amely az 1-es számjeggyel kezdődött és az A betűt tetoválták a szám elé. Ennek az intézkedésnek oka ismeretlen volt előttünk. 1944. május 2-ig ... körülbelül 4000 zsidó kapta meg ezeket az új számokat. Ezek közül ezer holland, francia és olasz és 1944. május 3-án Birkenauba érkezett háromezer theresienstadti zsidó volt. Az utóbbiakat ugyanúgy kezelték, mint az előbb érkezett két theresienstadti szállítmányt.

(Kivonat a nürnbergi Nemzetközi Katonai Törvényszék tárgyalási jegyzőkönyveiből.)

A holland bizottság „sajnálatos autóbalesetnek esett áldozatául"

Egy másik eseményt, amelyet a különleges osztag emberei beszéltek el nekünk, nem lehet elfelejteni. 1943 nyarutóján négy hollandiai zsidóból álló bizottság — előkelő külsejű urak — érkezett Auschwitzba. Látogatásukat bizonyára jelentették valahonnan a táborparancsnoknak, mert az auschwitzi holland zsidó foglyok jobb ruhát kaptak, azonkívül evőeszközöket (tányért, kanalat stb.) és jobb ellátást. A négy úrból álló bizottságot igen udvariasan fogadták és körülvezették őket a táborban, megmutatták nekik azokat az épületeket, különösen azokat a részeket, amelyek tiszták voltak és jó benyomást keltettek. Holland zsidókat vezettek eléjük a táborból, akik közölték velük, hogy ebben a táborban a holland zsidóknak csak egy része van, a többi más hasonló táborokban van. Ezen a módon kielégítették a négy urat és ezek aláírtak egy nyilatkozatot, amely szerint a bizottság Auschwitzban mindent a legnagyobb rendben talált. Miután a négy holland zsidó aláírta ezt a nyilatkozatot, annak a kívánságuknak adtak kifejezést, hogy szeretnék megszemlélni a birkenaui tábort és különösen a krematóriumokat, amelyekről már hallottak. A tábor parancsnokló hatósága teljes egyetértését nyilvánította atekintetben, hogy Birkenaut és a krematóriumokat is megmutassa, utóbbiakat a táborban elhaltak elhamvasztására használják, mondták. A bizottságot azután Aumayer táborvezető kíséretében Birkenauba kalauzolták, mégpedig egyenest az I. sz. krematóriumhoz. Ott mind a négyet hátulról lelőtték. Állítólag táviratot küldtek Hollandiába, hogy a négy úr, Auschwitzból való eltávozásuk után, sajnálatos autóbalesetnek esett áldozatul.

(Kivonat a nürnbergi Nemzetközi Katonai Törvényszék tárgyalási jegyzőkönyveiből.)

1942 áprilisa óta egyedül Birkenauban 1 715 000 zsidót gázosítottak el

Óvatos becslés szerint a Birkenauban 1942 áprilisa és 1944 áprilisa között elgázosított zsidók száma:

Lengyelországból	900 000
Hollandiából	100 000
Görögországból	45 000
Franciaországból	150 000
Belgiumból	50 000

„AKI FELVETTE AZ SS-ZUBBONYT, ELJEGYEZTE MAGÁT AZ ALJASSÁGGAL"

(W. Kling egykori védőőrizetes fogoly leveléből, amelyet 1947. április 4-én Frowein kisasszonyhoz, Ernst Frowein SS-Obersturmführer nővéréhez intézett. Ez a Frowein 1942 júliusától 1943 márciusáig a sachsenhauseni koncentrációs tábor első tábororvosának helyettese volt, később pedig mint SS-Hauptsturmführer Continak, a birodalmi orvosfőnöknek segédtisztjeként tevékenykedett.)

... Az Ön levele felszakítja a múlt és a jelen német tragédiájának, a mi egész tragédiánknak a sebeit. És ha én a „mi" tragédiánkról beszélek, ebből láthatja, hogy Németországgal — és éppenséggel a németekkel — azonosítom magam.

Ön a következőket írja:

„Hogy az én fivérem az SS kötelékébe tartozott, nem az ő bűne, hiszen bevonultatták. Fivérem jó német volt, és eleget akart tenni kötelességének. De sohasem abban látta kötelességét, hogy közreműködjék ezekben a bűntettekben, amelyekről mi csak most szereztünk tudomást. Szeretnék vele ma beszélni; mennyire bánhatja, hogy egyáltalán egyenruhát öltött magára ennek a gonosztevőnek az érdekében, aki bennünket vezetett."

Én hiszek az Ön szörnyülködésének becsületességében és felháborodásának őszinteségében. Sajnálatos azonban, hogy Ön ennél tovább még nem jutott, és hogy ebben az esetben Ön is csupán a németeknek ahhoz a többségéhez tartozik, mely nem jutott tovább és — tartok tőle — egyelőre nem is fog továbbjutni.

Meri-e állítani, hogy nem fogadta volna el szívesen Hitlert, ha megnyeri a háborút és vele együtt a gonosztetteket is, hiszen akkor ezeket nem is nevezték volna gonosztetteknek, hanem sokkal inkább — emlékezzék csak vissza ennek a tizenkét esztendőnek szóhasználatára — a dicsfény sugárkoszorúját vonták volna köréjük?

Tárgyilagosan meg kell állapítani: bizonyára igaz az, hogy az Ön fivérét a Hitlerjugendből, ahol tevékenykedett, „bevonultatták" az SS-be. A „nem az ő bűne" kifejezés csak akkor volna jogosult, ha akarata ellenére vonultatták volna be. Persze nem ez volt az eset. Az Ön fivére „nemzetiszocialista" volt. Szubjektíve egyáltalán nem volt opportunista, hanem határozottan abban a meggyőződésben élt, hogy gondolkodása és cselekedetei helyesek. Úgy gondolkodott és cselekedett, ahogyan az ő nemzedékéből és az ő társadalmi rétegéből származó emberek százezrei Németországban. 1942 júliusa és 1943 márciusa között a sachsenhauseni koncentrációs táborban nem „segédorvos" volt, mint Ön hiszi, hanem Obersturmführerként az első tábororvos helyettese. Később azután, tudomásom szerint, egy rendfokozattal előlépett és Conti birodalmi orvosfőnök segédtisztje lett.

Egyáltalán nem volt rossz sebész, és szerette hivatását. Megvolt benne az is, amit Németországban — tekintettel arra, hogy az egyenruhába öltözötteknél ritka — „civilkurázsinak" neveznek. Kétségkívül a sachsenhauseni koncentrációs táborban jutott első ízben közelebbi érintkezésbe azokkal az állam ellenségeinek nyilvánított egyénekkel, akiket gonosztevőknek és alsóbbrendű embereknek gyaláztak. Kiolvastam belőle, és saját szavaiból tudom, hogy az a benyomás, amit ezekről az emberekről nyert, először felkavarta. Ezek az emberek összességükben intelligensebbek és egymás között bajtársiasabbak voltak, sőt gyakran még példátlanul nehéz helyzetükben is bátrabbak, mint az a részeges SS-társaság, amely őt körülvette. Az Ön fivére gyakran kereste az alkalmat, hogy egyik vagy másik fogollyal elbeszélgessen és a beszélgetést — micsoda vétség a fegyelmi szabályzat ellen! — kézfogással fejezte be. Azt a megfigyelésemet, hogy az emberek tartózkodása, különséges udvariasságuk, amit e beszélgetések során tapasztalt,

kissé ingerelte, semmi esetre sem akarom tisztán emberi magatartásának rovására írni. Ő ezekben a pillanatokban egyszerűen sértve érezte magát.

A fogolyban — „mint magánember" — a „tisztességes fickót" becsülte. A fogoly pedig nem titkolta, hogy antifasiszta, mégsem elegyedett politikai vitába Frowein Obersturmführerrel. Világos, hogy a „Führerjének" és führerjeinek engedelmes Frowein SS-Führer ezen a ponton elvesztette volna kifogástalan „úri" magatartását. Itt állt be a tudathasadás.

Igaz az is, hogy a gyilkosságokat közvetlenül végrehajtó primitív gonosztevőkkel nem rokonszenvezett. Szégyellte előttünk a védtelen embereken elkövetett SS-bűntetteket, és nem mondott ellent, ha ezeket jelenlétében bűnnek nevezték.

De viszont: Frowein SS-tiszt természetesen jelen volt a kivégzéseknél, éppen úgy tudta, mint az, akit felakasztottak, hogy ténylegesen cselekvő tanúja egy „parancs" szentesítette gonosztettnek. Frowein SS-tiszt megvizsgálta, mennyi korbácsütés elviselésére alkalmasak a szadisták kényekedvet szerint tömegével büntetésre elővezetett foglyok, és mint „orvos" részt vett ezekben a gyalázatos eljárásokban.

Frowein SS-tiszt mint „orvos" állt szemben a hátukon szorosan összebilincselt karral és szétroncsolt csuklóval felakasztott emberekkel, akik üvöltve és nyögve függtek egy cölöpön 30 percig, 60 percig. Frowein SS-tiszt írta alá nevét sok ezer olyan ember halotti bizonylatára, akiket sem élve, sem holtan nem látott.

Frowein SS-tiszt tudta, hogy hazugság volt a halotti bizonylatoknak az az állítása, hogy a szóban forgó embert „szökési kísérlet közben lőtték agyon".

Frowein SS-tiszt azoknak az embereknek a halotti bizonyítványán, akiknek szörnyűséges végéről pontos tudomása volt, a halál okául a „természetes halált" jelölte meg.

Frowein SS-tiszt tudta, hogy azokra a foglyokra, akiknek szállíthatóságát elbírálta, biztos halál várt.

Frowein SS-tiszt tudott az embereken végrehajtott borzalmas élve-boncolásokról és ismerte a régi törvényt is: „... csak alsóbbrendű állatokon engedhető meg, felsőbbrendűeken (állatokon) csakis és kizárólag különleges és kivételes esetben".

Feltételezem, hogy az effajta és más szörnyűségeket, amelyeknek tanúja volt vagy amelyeket orvosi aláírásával „helyettesként" fedezett, valószínűleg nem kedvelte, de Frowein Obersturmführer szemében éppen tevékenységének ez a kellemetlen oldala számított „kötelességnek". Ez kötelessége volt nemcsak a „derék", hanem a „legderekabb" németnek is, ha az SS tagja volt.

Okom van feltételezni, hogy Ernst Froweinnak jó és fiát állandóan emberiességre intő anyja volt és hogy anyjával a leggyengédebb viszony kapcsolta össze. Ez a szeretett és szerető anya természetesen éppen annyira büszke volt a fiára, ha gallérján új csillaggal érkezett haza, mint amennyire aggódott azért, hogy emberileg tiszta maradjon. És nem kevésbé van okom feltételezni azt, hogy a fiú egy szóval sem említette anyjának vagy nővérének, hogy orvosi tevékenysége milyen kellemetlenségekkel jár együtt. Nem azért hallgatta el, mert ezek az ügyek a szolgálati titoktartás alá tartoztak, hanem mert szégyellte anyja és nővére előtt.

1942 szeptemberében volt a tűzpróba. 18 német politikai fogoly eltűnt a (börtön) bunker homályában, és néhány hét múlva azután — anélkül, hogy valaki is hallott volna róluk — megbilincselve egy büntető szállítmánnyal a halálba mentek. Egy közönséges bűnöző volt a koronatanú. Ezt a bűnözőt Frowein Obersturmführer segítette a besúgásban.

Senki, semmiféle „fentről jövő nyomás" nem kényszerítette őt arra, hogy e 18 ember életútját a biztos pusztulás felé irányítsa. Semmi sem kényszerítette rá, csakis a „kötelesség" csodája. A jó német kötelességtudása, amiről Ön ír — győzedelmeskedett. Ez nyolc vagy tíz héttel azután történt, hogy Frowein mint tábororvos megkezdte tevékenységét. Az első idők kettőssége — az ide-oda nányódás az ember és az Obersturmführer között — megszűnt annak a törvénynek a hatására, amely alól Ernst Frowein sem tudta kivonni magát: a megszokás, az alkalmazkodás törvénye feltétlen érvényesül.

Aki felvette az SS-zubbonyt, eljegyezte magát az aljassággal. Mindent, ami egykor emberi volt benne, elnyomott és megfojtott. Én tudom, milyen messze megyek: ez a megállapítás nem ismer kivételt a szabály alól.

Legyen szabad példára hivatkoznom.

1942-ben igazán nem kényeztettek el minket. Az általunk ismert SS-orvosok börtönőrök voltak, akik hivatásukat minden lehetségesnek tartott határon túl meggyalázták. Valamennyiit egybevéve, mindenestül cinikus tömeggyilkosok voltak. A kitüntetéseket és előléptetéseket áldozataik száma arányában kapták. Egyáltalán nem volt egyetlenegy SS-orvos sem, aki „a koncentrációs tábor hadszínterén" orvosi tevékenységért kapott volna kitüntetést.

Akkor történt, hogy egy időre oda került egy Wolters nevű tábororvos, akinek magatartása az eddig tapasztaltaktól viszonylag kedvezően eltért. Wolters dachaui orvos volt, eredetileg a Wehrmachthoz vonult be, azután átirányították az SS-hez. Egyáltalán nem lelkesedett azért, hogy olyan uniformist kellett öltenie, amelyet az ő köreiben nem tartottak egyenrangúnak. Négy hét elmúltával a sachsenhauseni koncentrációs táborból átment a dachauiba. A Dachauból érkező foglyok abban az időben szintén nem jelentettek róla semmiféle kedvezőtlent. Ez 1942-ben volt. 1944 októberében megérkeztem Mauthausenba, abba a táborba, ahol a naponta százszor megismétlődő gyilkosság olyan sokféle alakot öltött, hogy Ön el sem tudja képzelni . . . ott ez volt a rendellenes rend. A tábor orvosa Wolters volt. Iszákos ördög, morfinista, feketéző szélhámos, röviden: a megtestesült züllöttség. Én magam csak egyszer láttam őt: szeme vérben forgott, részeg volt, ide-oda támolygott, és revolverét egy valaha ember alakú kísértetnek a szájába nyomta.

Ki a bűnös? . . . Hogyan hangzik az Ön ítélete?

Ön megkísérli majd kijelenteni, hogy Ernst Frowein megváltozása, ez a közönyösség, amiről én beszélek, nem maradhatott volna rejtve anyja és nővére előtt, amikor meglátogatta őket. Talán igen, talán nem. Százezer közvetlen gyilkos közül — akikkel nem azonosítom az Ön fivérét — kilencvenezren kétségkívül jó férjek, jó testvérek, gyermekek és gyengéd apák voltak. Volt például Sachsenhausenban egy kihallgatásvezető, akit elneveztek „vas Gusztávnak". Emberi bőrbe bújt őrjöngő fenevad volt. Ezt az embert láttam egyszer sírni a tábororvos előtt. Beteg volt a gyermeke. — Ziereis, Mauthausen parancsnoka, az első gázosító autó kiagyalója, aki fiának tizennegyedik

születésnapjára néhány foglyot ajándékozott céltáblául, és hogy az unalmas tömeggyilkosságokba némi változatosságot vigyen, sajátkezűleg hasította szét fejszével az emberek koponyáját, kutyáival szaggattatott darabokra embereket — ez a Ziereis SS-Standartenführer úr polgári környezetében — ennek később magam jöttem nyomára — szeretetre méltó házigazdának és a virágoskertek rajongó barátjának számított.

És hogy mindjárt ezt is megmondjam Önnek: közvetlenül felszabadításunk után ezeknek a mindennapos tömeggyilkosságot már csak unalmas foglalkozásként űző „vasgusztávoknak" százait figyelhettem meg. Minden úgy történt, ahogyan én már tizenkét esztendeje tudtam, sőt még szégyenteljesebb volt: egy rakás utálatosan vinnyogó hazug alakot láttam, mindegyikük elég szégyentelen volt ahhoz, hogy a zárkába belépő volt foglyát ezzel a kérdéssel lepje meg: „Van egy cigarettája?", és rögtön utána: „Mindenben Ziereis a bűnös". És ez a Ziereis, aki sebesülten feküdt a cellában (több mint száz volt fogoly, tizenhat különböző nemzet fiai — akarta magát vérátömlesztés céljából rendelkezésére bocsátani, hogy ezt a koronatanút életben tartsák), az eszméletlenségig átkozta Eigrubert, Felső-Ausztria körzetvezetőjét, hogy egyes-egyedül ő a bűnös mindenben, és mindenért övé a felelősség ...

Köpedelem volt, bocsásson meg a kifejezésért, és igazán nem kellemes ezeket az emlékeket felidézni. De hát az ördögbe is, ki kit vezetett vagy kit vezettek félre? A „Führer", az ördög, vagy valamiféle isten?

Igaz-e az, hogy a kintiek közül senki sem tudott ezekről a kint és bent elkövetett gonosztettekről? A meztelen igazság az, hogy milliónyi német — apák és anyák, fiak és lányok — nem tartotta bűnnek ezeket a bűntetteket. Millió más német viszont egészen tisztán látta a dolgot, de semmit sem akart tudni róla, és ez a csodálatos varázslat sikerült is neki.

Ugyanezek a milliók szörnyedtek el ma Hössnek, négymillió ember gyilkosának láttára, aki a törvényszék előtt egészen szárazon úgy nyilatkozik, hogy a legközelebbi hozzátartozóit is elgázosította volna, ha parancsot kap rá.

Az auschwitzi koncentrációs tábor SS-orvosainak „nem orvosi" tevékenysége

Az auschwitzi SS-orvosok a szokásos orvosi feladatokon kívül még a következő tevékenységet folytatták:

1. A beérkező zsidó szállítmányokból kiválogatták a munkaképes férfiakat és nőket, a RA—SS (Rassenamt = SS-fajhivatal) által megadott irányelvek szerint.

2. A gázkamrában végrehajtott megsemmisítő folyamatnál jelen kellett lenniük, hogy felügyeljenek, vajon előírás szerint használják-e a Ciklon B nevű mérgesgázt az egészségügyi segédszolgálatosok. Továbbá a gázkamrák felnyitása után meg kellett győződniük arról, hogy tökéletesen befejeződött-e a megsemmisítés.

3. A fogorvosoknak folytatólagosan végrehajtott szúrópróbákkal ellenőrizniük kellett, hogy a különleges osztag fogolyfogorvosai kiszedték-e, és az előkészített, biztosítózáras tartályokba raktak-e az elgázosítottak szájából az összes aranyfogat.

Azonkívül ügyelniük kellett az arany beolvasztására és elszállításáig való biztos megőrzésére.

4. Az SS-orvosoknak Auschwitzban, Birkenauban és a munkatáborokban, folyamatosan ki kellett válogatniuk és megsemmisítésre ki kellett jelölniük azokat a munkaképtelenné vált zsidókat, akik előreláthatólag négy héten belül nem válhattak újra munkaképessé. Az ágyban fekvőket injekcióval, a többit a krematóriumokban vagy a bunkerben gázzal kellett megölni. Injekciónak tudomásom szerint fenolt, evipant és ciánsavat használtak.

5. Az orvosoknak kellett végrehajtaniuk az úgynevezett leplezett kivégzéseket. Ez esetben azokról a lengyel foglyokról volt szó, akiknek a kivégzését az RSHA, illetőleg a főkormányzóság biztonsági rendőrségének parancsnoka rendelte el. Minthogy a kivégzést politikai vagy biztonsági rendőrségi okokból nem lehetett nyilvánosságra hozni, a halál okául a táborban szokásos halálokok egyikét adták meg.

A halálra ítélt egészséges foglyokat a politikai osztály a 11. fogdaépületbe hurcolta, és ott valamelyik SS-orvos injekcióval likvidálta őket. A beteg foglyokat a kórházban ölték

meg feltűnés nélkül, ugyancsak injekcióval. Az orvos azután a halálozási bizonylaton valamilyen gyors halált okozó betegséget jelölt meg a halál okául.

6. Az SS-orvosoknak a vérbíróságok által halálraítéltek kivégzésénél jelen kellett lenniük és a halál beálltát meg kellett állapítaniuk. Ugyanez volt a kötelességük az SS birodalmi vezetője, az RSHA vagy a főkormányzóság biztonsági rendőrségének parancsnoka által elrendelt kivégzéseknél is.

7. Testi fenyítési javaslat esetén meg kellett vizsgálniuk a megbüntetendő foglyokat, nincs-e akadálya a fenyítésnek, és jelen kellett lenniük a büntetés végrehajtásánál.

8. Idegen népből származó asszonyokon — a terhesség ötödik hónapjáig — terhességmegszakítást kellett végezniük.

9. Kísérleteket folytattak:

a) Dr. Wirths: rákkutatás.
Vizsgálatok és műtéti beavatkozások rákgyanús vagy rákbeteg zsidó nőkön.

b) Dr. Mengele: Ikerkutatás.
Vizsgálatok egypetéjű zsidó ikreken.

c) Clauberg professzor: Sterilizációkutatás.
Zsidó nők injekciózása abból a célból, hogy a petevezeték elzárása révén a szaporodást meggátolják.

d) Dr. Schumann: Sterilizációs kísérletek.
Zsidó nők szaporodási szerveinek roncsolása röntgenbesugárzással.

ORVOSI KÍSÉRLETEK A KONSZERNEK MEGBÍZÁSÁBÓL

„Legalább 15—20 000 ember pusztult el a halálos injekciók akciójában"

Nemcsak gyengéket és betegeket injekcióztak, hanem a politikai osztály halálraítélt foglyait is. Ezenkívül egy alkalommal 13—16 éves fiatal és erős ifjakból álló két fogolycsoportot is megöltek (az egyik 40, a másik 80 főből állt), azzal a megokolással, hogy ezek a gyermekek „árvák" és a táborban nem tekinthetők teljes értékű munkásoknak.

1942 őszén a lublini szállítmányok vérfürdője nagy nyugtalanságot keltett a táborban. Az egészségügyi segédszolgálat egyik tagja vonakodott beadni az injekciókat, azzal az indokkal, hogy ő SS és nem gyermekgyilkos. Másik egészségügyit kellett odarendelni, hogy a feladatot végrehajtsa. Ez az esemény nagy izgalmat keltett, és mindenfelé beszéltek róla, mivel legalább 15—20 ezren vesztették életüket. Még Berlin is magyarázatot kért, miért olyan nagy a kórházban a halandósági arányszám. Wirths, a vezető orvos tagadta, hogy az esetről bármiféle tudomása lenne, és Entresst — egy, a poseni kerületből származó német tábororvost — vádolta. Tartottak egy látszatvizsgálatot, ez alkalommal a kórházi személyzetnek vallomást kellett tennie, és megvizsgálták az „elhunytak" jegyzékét. „Büntetésből" a tábororvost ugyanabban a minőségben egyszerűen áthelyezték a Buna*-művekhez. Ezeknek az ügyeknek az lett a következménye, hogy az injekciókkal folytatott gyilkolás egy időre abbamaradt, bár nemsokára kisebb mértékben, reménytelen betegek esetében, újból alkalmazták.

(A nürnbergi Nemzetközi Katonai Törvényszék dokumentumaiból.)

„Emberek, mint kísérleti nyulak"

Balachowsky: 1944. május 1-én visszarendeltek Buchenwaldba, és az 50. sz. blokkba osztottak be; ez tulajdonképpen a tífusz és a kiütéses tífusz elleni oltóanyagok előállítását szolgáló gyár volt. Azért helyeztek át Dorából Buchenwaldba, mert a táborvezetőség közben megtudta, hogy ilyenfajta tudományos kísérletek szakembere vagyok. Ezért az 50. blokkban oltóanyagok előállításához akartak beosztani. Egyébként egészen az utolsó percig mit sem tudtam ezekről az intézkedésekről.

1944. május 1-én tehát megismerkedtem az 50. blokkal és ott maradtam egészen a tábor felszabadításáig, 1945. április 11-ig. Az 50. blokk, ahol oltóanyagokat állítottak elő, Schule SS-Sturmbannführer irányítása alatt állt, vagyis egy olyan rendfokozatú orvos vezetése alatt, aki rang tekintetében körül-

* Műgumi (összevonás a butadién és nátrium szóból).

belül őrnagynak felelt meg. Hozzá tartozott tehát a blokk és a gyártásért ő volt a felelős. Ugyanehhez a Schule SS-Sturmbannführerhez tartozott a buchenwaldi táborban még egy másik blokk is. Ez volt a 46-os, a hírhedt kísérleti blokk, amelybe kísérleti nyúlnak kijelölt embereket internáltak. A 46. és 50. blokknak közös titkársága volt. Ez a titkárság volt az úgynevezett „dolgozószoba". Ebben a szobában őrizték az összes ügyiratot, az egész levelezést, a kísérletekről készített nyilvántartólapokat éppúgy, mint a 46. és 50. blokkot érintő összes döntést.

Az 50. blokk titkára egy osztrák nemzetiségű politikai fogoly volt. Az én Eugen Kogon barátomnak és több más bajtársnak lehetősége nyílt tehát arra, hogy minden aktába, amelyért felelős volt, betekintsen. Ennek következtében napról napra pontosan tudtunk mindenről, ami az 50. blokkban, vagyis a mi barakkunkban és a 46. blokkban végbement. Én pedig magamhoz tudtam venni a 46. blokk ügyiratainak legnagyobb részét és megmentettük azt a füzetet is, amelyben a 46. blokk kísérleteit feljegyezték. Mi tehát birtokában voltunk ennek a füzetnek, a kezünkben volt és átadtuk az amerikai „Psychological Service"*-nek.

(Balachowsky tanúnak a nürnbergi Nemzetközi Katonai Törvényszék előtt tett vallomásából.)

A kísérletek öt különböző fajtája és a kísérletekért felelősek

Egyszóval: ez a napló, ez a füzet tudósít a 46. blokkban végrehajtott összes kísérletről. A 46. blokkot 1941 októberében egy legfelső bizottság hozta létre, amely a Waffen-SS egészségügyi hivatalához tartozott. Ismerjük e hivatal igazgatási tanácsának néhány tagját. A 46. blokk ugyanis a lipcsei Waffen-SS legfelső vezetésének 5. kísérleti osztályához tartozott. Ennek az osztálynak felelős vezetője Bougrowski felügyelő volt, a Waffen-SS Obergruppenführere. Az igazgatótanács, amely a 46. blokkot létrehozta, a következő személyekből állt: dr. Genzken Obergruppenführer (a Waffen-SS legmagasabb rendfokozata); dr. Poppendick, a Waffen-SS

* Lélektani Szolgálat.

Gruppenführere és végül dr. Handloser, aki a Wehrmachthoz tartozott és a berlini katonai akadémia tagja volt. Ő is részt vett embereken végrehajtott kísérletekben.

Az igazgatótanács tehát SS-tagokból és dr. Handloserből állt. Magukat a kísérleteket Schule Sturmbannführer irányította. De a következőkben említendő kísérletekre vonatkozóan minden parancs és rendelkezés Lipcséből, vagyis a Waffen-SS kísérleti osztályáról érkezett. Ilyenformán személyes kezdeményezésről nem lehetett szó, még Schulenak mint vezetőnek a részéről sem.

E kísérletekre vonatkozó összes parancsokat közvetlenül a berlini legfelső vezetés adta ki. Ezek között a kísérletek között, amelyeket a nyilvántartólapok, az eredmények, illetve a 46. blokkba beérkezők és onnan kiszállítottak száma alapján lépésről lépésre követhettünk — legalábbis egynéhányukat — mindenekelőtt sok volt a kiütéses tífuszkísérlet. Másodsorban következtek a foszforégési sebekkel, harmadsorban a sexuálhormonokkal, negyedsorban az éhségvizenyővel, azaz vitaminhiánnyal és végül ötödször a törvényszéki orvostannal kapcsolatos kísérletek. Egyszóval: ötféle kísérletről volt szó.

(A nürnbergi Nemzetközi Katonai Törvényszék tárgyalási jegyzőkönyveiből.)

Minden kísérletet kényszerrel hajtottak végre

M. Dubost: Vajon az effajta kísérletekre felhasznált emberek önként jelentkeztek-e vagy sem?

Balachowsky: Azokat az embereket, akiket e kísérletek alkalmával felhasználtak, nemcsak a buchenwaldi táborból, hanem a táboron kívül eső helyekről is szedték. Nem önként jelentkeztek. Ezenkívül, mielőtt a 46. blokkba léptek, rendszerint nem is tudták, hogy kísérleti célokra hurcolják őket oda.

E célra a gonosztevők közül válogatták az embereket, mert túlságosan nagy létszámukat talán ezen a módon akarták csökkenteni. Kívülük még politikai foglyokat is felhasználtak. Meg kell jegyeznem továbbá, hogy a 46. blokk céljaira az orosz hadifoglyok közül is válogattak ki embereket.

Szeretnék rámutatni arra, hogy a 46. blokkban kísérleti célokra felhasznált politikai foglyok és hadifoglyok között az oroszok állandóan túlnyomó többségben voltak, mégpedig a következő okból: a koncentrációs táborok foglyai közül az oroszok voltak a legnagyobb testi ellenálló erő birtokában. Sokkal ellenállóbbak voltak, mint a franciák és más nyugateurópaiak, az éhséget és rossz bánásmódot ugyanis éppoly jól tűrték, mint amilyen nagy testi ellenálló erőt tanúsítottak általában. Ennek következtében orosz politikai foglyokat — főleg testi ellenálló erejük miatt — inkább alkalmaztak e kísérletek céljaira, mint más foglyokat. Mindamellett más nemzetiségű foglyok is akadtak köztük, főként franciák. Most, ha megengedik, visszatérek e kísérletek részleteire.

M. Dubost: Kérem, ne beszéljen el nekünk túlságosan sok részletet, mert mi nem vagyunk szakemberek. Mi csak azt akarjuk tudni, hogy ezeket a kísérleteket minden humánus szempont mellőzésével, kényszer útján hajtották-e végre. Írja le nekünk e kísérletek és eredményeik szörnyűséges jellegét!

Balachowsky: A 46. blokkban végrehajtott kísérleteknek magától értetődően volt orvosi céljuk. Többségük azonban semmi módon sem szolgálta a tudományt, úgyhogy szinte nem is nevezhető kísérletnek. Az embereket főként gyógyszerek, mérgek, baktériumtenyészetek stb. kipróbálására használták. Így például a kiütéses tífusz elleni oltóanyag készítéséhez baktériumtenyészetre* volt szükség. Ez azonban nem lett volna feltétlenül szükséges, mivel az ilyen kísérleteket a Pasteur-intézetben és a világ minden más intézetében is baktériumtenyészet nélkül végzik. Mindig akadnak tífuszbetegek, akiktől vért lehet venni vizsgálat céljára. A 46. blokkban azonban egészen másként folyt a dolog. Ahogyan önök a nyilvántartólapokból és a szemük előtt levő tábláról láthatják, 12 különféle baktériumtenyészetet fedeztünk fel. Ezeket a tenyészeteket BU kezdőbetűkkel, vagyis Buchenwald kezdőbetűivel jelölték és számozásuk Buchenwald 1-től Buchenwald 12-ig terjed. A 46. blokkban úgy tartották fenn ezt a 12 baktériumtenyészetet, hogy egy betegről átvitték egy egészségesre, azaz

* Baktériumtenyészet alatt itt: rickettsia tenyészet értendő.

az egyik ember 0,5—1,0 cm^3 fertőzött vérét intravénás injekciókkal beoltottak a másikba. A vért attól az embertől vették, akinél a krízis tetőfokára lépett. Köztudomású, hogy a tífusz efféle művi beoltása intravénás injekcióval mindig halálos. Ennek következtében azok az emberek, akiket abban az időben, vagyis 1942 októberétől a tábor felszabadításáig a baktériumtenyészetek fenntartására használtak — valamennyien meghaltak. Megállapíthattuk, hogy egyedül a baktériumtenyészetek csaknem 600 emberéletet követeltek.

M. Dubost: Tehát szó szerint meggyilkolták őket, hogy a a baktériumtenyészeteket fenntarthassák?

Balachowsky: Úgy van, ebből a célból szó szerint meggyilkolták őket. Azonkívül végeztek kísérleteket az oltóanyagok értékének megállapítására is.

(Balachowsky tanúnak a nürnbergi Nemzetközi Katonai Törvényszék előtt tett vallomásából.)

„E kísérletek közben 150 ember vesztette életét"

1944 augusztusában kísérletileg vizsgálták az oltóanyagok értékét is. E kísérletek közben 150 ember vesztette életét. Az oltóanyagokat, amelyeket a német Wehrmacht használt, nemcsak a mi 46. blokkunkban állították elő. Ezenkívül voltak még olaszországi, dániai és lengyel oltóanyagok is. A németek meg akarták állapítani e különféle gyógyszerek mindenkori értékét. Erre a célra 1944 augusztusában kísérleteket hajtottak végre a 46. blokkba zárt 150 férfin.

A 150 foglyot két csoportra osztották: ellenőrző alanyokra és kísérleti alanyokra. Csak a kísérleti alanyokat oltották be a kipróbálandó különféle védőanyagokkal, az ellenőrző alanyokat nem oltották be. Miután a kísérleti alanyokat beoltották, a kísérlethez kiválasztott valamennyi ellenőrző és kísérleti alanyt beoltották intravénásan tífuszbacilusokkal. 14 nap múlva — körülbelül ennyi ideig bírták ki — a tífuszbacilussal beoltott ellenőrző alanyok meghaltak. A többi, akit különböző védőanyagokkal oltottak be, más-más időpontban halt meg, az alkalmazott oltóanyag értéke szerint. Némelyik oltó-

anyag kitűnő eredményt adott; például a lengyel védőszérumnál csekély volt a halottak száma. Más védőoltások esetében viszont sokkal magasabb volt a halálozási arányszám. Mihelyt a kísérletet befejezettnek tekintették, az életben maradottakat — a 46. blokk bevett szokása és hagyománya szerint — megsemmisítették, meggyilkolták, mégpedig azon a szokott módon, melyet bajtársaim már leírtak önöknek, vagyis úgy, hogy 10 cm^3 tiszta fenolt injekcióztak a szívbe. Ez volt a buchenwaldi táborban szokásos megsemmisítési módszer.

„E kísérletek kifejezett célja az volt, hogy kipróbálják az I. G. Farben gyártmányait"

Ama tények és körülmények, amelyekre a vádhatóság ... elsősorban támaszkodik, a következőképpen foglalhatók össze: 1. az SS-orvosok a koncentrációs táborok foglyain vitathatatlanul bűncselekményszámba menő kísérleteket hajtottak végre; 2. ezeket a kísérleteket azzal a kifejezett céllal végezték, hogy az I. G. Farben gyártmányait kipróbálják; 3. néhányat e kísérletek közül azok az orvosok végeztek, akiket az I. G. Farben azzal a feladattal bízott meg, hogy gyógyszerkészítményeinek hatékonyságát kipróbálják; 4. ezen orvosok által benyújtott jelentésekből kivehető, hogy jogellenes kísérleteket végeztek; 5. az I. G. Farben olyan mennyiségben küldött gyógyszereket közvetlenül a koncentrációs táborokba, hogy már ebből is arra kellett következtetni, hogy a gyógyszereket megengedhetetlen célokra használták fel.

(A nürnbergi Nemzetközi Katonai Törvényszék tárgyalási jegyzőkönyvéből.)

„1941 vége felé a buchenwaldi koncentrációs táborban kísérleti állomást rendeztek be"

ESKÜ ALATT TETT VALLOMÁS

Én, Waldemar Hoven, esküszöm, vallom és kijelentem a következőket:

1. 1903. február 10-én születtem a Breisgau körzetben

levő Freiburgban. Középiskolát végeztem, tanulmányaimat azonban csak sok esztendei megszakítás után fejeztem be. Az 1919 és 1933 közé eső esztendőkben Dániában, Svédországban, az Egyesült Államokban és Franciaországban jártam. 1933-ban visszatértem Freiburgba, befejeztem középiskolai tanulmányaimat és azután a freiburgi és müncheni egyetemen tanultam. 1939-ben befejeztem orvosi tanulmányaimat és mint orvos, beléptem a Waffen-SS-be. A Waffen-SS-ben viselt legutóbbi rendfokozatom: Hauptsturmführer volt. Az általános SS-be 1934-ben léptem be.

2. 1939 októberében kineveztek az egészségügyi segédszolgálat tisztjévé a buchenwaldi koncentrációs tábor SS-kórházába és ebben a beosztásban maradtam 1941-ig, amikor a táborbeli SS-egységek egészségügyi tisztjévé neveztek ki. 1941 végén a táborkórházba helyeztek és ott egészségügyi segédtiszt lettem. Ezt a kórházat a buchenwaldi koncentrációs tábor foglyainak létesítették. 1942 júliusában előléptettek főorvossá és ezzel teljesen rám hárult a felelősség a kórházban fekvő foglyokért. Ezt a beosztást töltöttem be egészen addig, amíg az SS rendőri törvényszék Kasselben, 1943 szeptemberében le nem tartóztatott és fogságban voltam 1945. március 15-ig.
3. A buchenwaldi koncentrációs táborban csaknem négy esztendőn át betöltött különféle szolgálati beosztásaim alatt megismerkedtem az ottani orvosi tevékenység minden fázisával és ennek következtében az alábbi nyilatkozatot tehetem:

Kiütéses tífusz- és víruskísérletek

4. 1941 vége felé a buchenwaldi koncentrációs táborban kísérleti intézetet állítottak fel különféle kiütéses tífusz oltóanyagok hatékonyságának megállapítására. *Ezt az intézetet „kiütéses tífusz kísérleti állomás — kiütéses tífusz- és víruskutató osztály"* névvel jelölték és dr. Ding alias *Schuler* közvetlen vezetése alatt állt. Ezt a kísérleti állomást a 46. blokkban rendezték be.

A Waffen-SS berlini egészségügyi intézete, melyet dr. Joachim Mrugowsky vezetett, minden jelentést megkapott erről a tevékenységről és dr. Ding Mrugowskytól kapta utasításait. Kezdetben, vagyis az 1941-től 1943 nyaráig terjedő időben, dr. Ding sok megbeszélést folytatott Berlinben dr. Karl Genzkennel a kiütéses tífusz kísérletek során a buchenwaldi táborban folytatott munkájáról.

7. A buchenwaldi koncentrációs tábor 46. blokkjában a következő módon végezték a kísérleteket: az áldozatok egyik csoportját először beoltották kiütéses tífusz védőoltóanyaggal, azután kiütéses tífusz vírussal fertőzték meg őket.

   Hogy az oltóanyag hatékonyságát világosan megállapíthassák, a foglyok egy másik csoportját előzetes védőoltás nélkül kizárólag kiütéses tífusz vírussal fertőzték. Az 1942 ősze és 1943 nyara közti időben a buchenwaldi koncentrációs tábornak körülbelül 500 foglyát használták ezekre a kísérletekre. Az én időmben a foglyoknak körülbelül 10 százaléka meghalt a kísérletek következményeiben. Hallottam, hogy távozásom után az áldozatok nagyobb számban, körülbelül 20 százalékban pusztultak el.

8. A foglyokat, akiket a kiütéses tífusz és vírus kutató intézet a 46. blokkban végzendő orvosi kísérletekre használt fel, a következőképpen válogatták ki. Valahányszor Dingnek emberekre volt szüksége, igénylést adtak be a táborparancsnokság irodájához és ezt aztán hozzám továbbították.

   Rendszerint egy Schober nevezetű SS-Hauptsturmführer értesített engem arról, hogy válasszam ki az erre a célra szükséges számú foglyot. Én a rendelkezésnek megfelelően különböző foglyokat választottam ki a tábor névjegyzéke szerint, teljesen találomra. Ezeket rávezették egy általam aláírt listára és a listát Schobernek adták vissza, aki bizonyos neveket politikai okokból gyakorta törölt a jegyzékből. Ha egyes foglyokat töröltek a jegyzékről, pótlásul újabb embereket kellett kiválasztanom, hogy dr. Dingnek az áldozatok a kívánt számban álljanak rendelkezésére. Miután a listát kiegészítve visszaadtam Schobernek, dr. Ding elé terjesztették hozzájárulás végett. Dr. Ding azután záróvizsgálatnak vetette alá a jegyzéket, hogy orvosi szempontból meggyőződjék a kiválasztott foglyok testi állapotáról és megállapítsa, megfelelnek-e a követelményeinek vagy sem.

(A nürnbergi Nemzetközi Katonai Törvényszék bizonyítékaiból.)

Noha az SS-nek nem voltak említésre méltó tudósai, az SS-orvosok mégis tömegesen hajtottak végre kísérleteket a koncentrációs tábor foglyain az I. G. Farben készítményeivel

Ismeretes dolog volt általában, de különösen a német tudományos körökben, hogy az SS-nek nem voltak említésre méltó tudósai. Nyilvánvaló, hogy a koncentrációs táborokban az I. G. készítményeivel végrehajtott kísérleteknél csakis az I. G. érdekeiről volt szó, amely minden eszközzel arra törekedett, hogy készítményeinek hatékonyságát bizonyítsa, illetőleg — azt kell mondanom —, hogy a szennyes munkát a koncentrációs táborokban az SS-szel végeztesse. Az I. G.-nek gondja volt rá, hogy ez a tény ne jusson nyilvánosságra, hanem elleplezzék a kísérletek közelebbi körülményeit. Fő dolog, hogy az eredményt, vagyis a kísérletekből származó nyereséget biztosítsa a maga számára.

(Waldemar Hovennek, a buchenwaldi koncentrációs tábor volt tábororvosának a Nemzetközi Katonai Törvényszék előtt eskü alatt tett nyilatkozatából.)

Dr. med. E. Ding SS-Sturmbannführer azt a javaslatot tette, hogy „a szert injekció formájában állítsák elő"

Igen tisztelt Professzor Úr!

Az Ön 1943. április 5-én kelt és dr. Mrugowsky docens SS-Oberführerhez vagy munkatársához címzett szeretetre méltó meghívása révén parancsot kaptam arra, hogy látogatást tegyek az Ön Frankfurt am Main höchsti üzemében.

Önnel, valamint dr. Weber és dr. Fussgaenger urakkal való találkozásom alkalmával megbeszélést folytattunk azokról a kiütésestífusz-terápiás kísérletekről, amelyeket az Ön 3582. számú Nitroacridin készítményével és a Rutenollal a Weimar—Buchenwald-i Waffen-SS egészségügyi intézetének „kiütéses tífusz- és víruskutató osztálya" klinikai állomásán az 1943 január eleje és április vége közti időben végeztünk.

Mint Ön előtt ismeretes, a 39 kiütéses tífuszbetegen végzett kísérletek negatív eredménnyel jártak. Az ellenőrző sorozat kilenc személyéből meghalt öt, az Acridingranuláttal és Rutenollal kezelt harminc személy közül tizenhat.

Ehhez csatlakozóan Biehling professzor orvosezredes úr a klinikailag és kísérletileg kifogástalan vizsgálati jegyzőkönyvet Berlinben megtekintette.

Legyen szabad emlékezetébe idéznem továbbá, hogy a szájon át való rossz elviselhetősége miatt az én javaslatom az volt: először is, a szer felszívódásának helyét állatkísérlet útján állapítsák meg; másodszor, *a szert befecskendezhető alakban állítsák elő.*

Mindaz, ami a kísérlettel és a jegyzőkönyvvel összefügg, mindkét oldalról szigorúan bizalmasan és titokban kezelendő. (Vesse Ön is össze saját megjegyzését a Rutenolhoz és a 3582. számú Nitroacridinhez!)

(Részlet dr. Med. Erwin Ding SS-Sturmbannführer, a Weimar—Buchenwald-i Waffen-SS egészségügyi intézete kiütéses tífusz és víruskutató osztályának vezetője 1944. július 11-én kelt titkos leveléből. A levelet az I. G. Farbenindustrie A. G. gyógyszervegyészeti és szérumbakteriológiai osztályához intézte, Höchst am Mainba, dr. Lautenschläger igazgató-professzor kezéhez.)

Statisztika a gyilkosságról

A WAFFEN-SS EGÉSZSÉGÜGYI INTÉZETÉBEN MŰKÖDŐ KIÜTÉSES TÍFUSZ ÉS VIRUSKUTATÓ OSZTÁLY 1941/42-ES NAPLÓJA

41. XII. 29. Megbeszélés Berlinben dr. *Handloser* tábornok főtörzsorvos professzor, a hadsereg egészségügyi felügyelője, dr. *Conti* SS-Gruppenführer, birodalmi egészségügyi vezető, államtitkár, *Reiter* professzor, a birodalmi egészségügyi hivatal elnöke, *Gildemeister* professzor, a Robert Koch Intézet elnöke (a fertőző betegségek leküzdésére alakult birodalmi intézet) és dr. *Mrugowsky* docens, SS-Standartenführer, a Waffen-SS Egészségügyi Intézetétől, részvételével.

Megállapítják, hogy szükséges a tyúktojássárgája burokján tenyésztett kiütéses tífusz oltóanyagok hatékonyságának és összeegyeztethetőségének megvizsgálása. *Minthogy az állatokon végzett kísérletek nem tesznek lehetővé kielégítő értékelést, a kísérleteket embereken kell elvégezni.*

42. I. 2. *A kiütéses tífusz oltóanyagok megvizsgálására a buchenwaldi koncentrációs tábort jelölik ki. Dr. Ding SS-Hauptsturmführert bízzák meg a kivitelezéssel.*

42. I. 5. *A jelű előkísérlet:*

Előkísérlet emberek mesterséges fertőzése legcélszerűbb biztos módszerének kialakítására. 1:25 hígítású tojássárga-burok egy Rickettsia-Prowazeki törzzsel a Robert Koch Intézetből, 1 köbcentiméteres adagban intramuszkulárisan és szubkután 5—5 kísérleti személybe beoltva. Fertőzés nem sikerült.

Dr. Ding SS-Hauptsturmführer

42. I. 10. *B jelű előkísérlet:*

Előkísérlet biztos fertőzési mód megállapítására: öt személyt megfertőztünk, két felületi és két mélyebb metszéssel a felső karon, a hímlővakcinálás módja szerint, tojássárga-tenyészetből való vírussal (Rickettsia-Prowazeki

törzs, Robert Koch Intézet). Valamennyi kísérleti személy megbetegedett valódi kiütéses tífuszban.
Inkubációs idő 2—6 nap.

42. I. 20. Ideiglenes jelentés az oltási reakciókról. A folyamatosan készített vérképeknél erős neutrofil balratolódást (pálcikamagvú) állapítunk meg.

42. II. 20. A biztos fertőzési mód megállapítására Berlinbe küldtük a végzett előkísérletek kórlapjait és lázgörbéit. Öt beteg közül egy haláleset.

Dr. Ding SS-Hauptsturmführer

43. IV. 11. *C jelű előkísérlet:*

Biztos fertőzési mód megállapítására újabb kísérlet, mégpedig kiütéses tífuszbetegek friss vérével. Megfertőztünk az alábbiak szerint:

3 főt egyenként 2 köbcentiméter friss vérrel intravénásan;
2 főt egyenként 2 köbcentiméter friss vérrel intramuszkulárisan;
2 főt egyenként 2 köbcentiméter friss vérrel szubkután;
2 főt oltógerellyel történt metszéssel, bőrön.

Az intravénásan fertőzöttek tipikusan súlyos kiütéses tífuszban megbetegedtek és meghaltak vérkeringési elégtelenségben. A többi kísérleti személy csak csekély roszszullétről panaszkodott, anélkül, hogy klinikailag megbetegedett volna.

Dr. Ding SS-Sturmbannführer

43. IV. 13. *D jelű előkísérlet:*

Megfertőztünk:

6 főt egyenként 2 köbcentiméteres friss vérrel intravénásan;

6 főt egyenként 2 köbcentiméteres friss vérrel intramuszkulárisan;

6 főt egyenként 2 köbcentiméteres friss vérrel szubkután;

6 főt metszés útján;

6 főt oltógerellyel kután (bőrön),

A 6 intravénásan fertőzött megint megbetegedett súlyos kiütéses tífuszban; 5 meghalt.

Az intramuszkulárisan fertőzöttek közül megbetegedett 1 fő közepesen súlyos kiütéses tífuszban. A többinek nem volt lényeges klinikai panasza.

Ezek szerint a kiütéses tífuszbeteg friss véréből intravénásan adott 2 köbcentiméteres injekció a legbiztosabb fertőzési mód kiütéses tífusznak embereken való előidézésére.

Dr. Ding
SS-Sturmbannführer

43. IV. 13—14.

Dr. Ding SS-Sturmbannführert a höchsti I. G. Farbenindustrie Művekhez vezénylik.
Tárgyalás Lautenschläger professzorral, Weber dr-ral és Fussgaenger dr-ral a buchenwaldi koncentrációs táborban

„Acridin granuláttal és Rutenollal"

végzett kísérletsorozatokról.
Látogatás Otto titkos tanácsos úrnál és Prigge professzornál a Frankfurt am Main-i megfigyelő terápiai intézetben.

43. IV. 24.

Terápiás kísérletek Acridin granuláttal (A. Gr. 2.) és Rutenollal (R. 2.). Az Acridin-granuláttal és Rutenollal végzendő terápiás kísérletek céljából 30 főt (15—15-öt) és 9 főt ellenőrzés céljából kiütéses tífuszbetegek friss véréből készült, egyenként 2 köbcentiméteres intravénás injekcióval megfertőztünk. Valamennyi kísérleti személy megbetegedett, igen súlyos kiütéses tífuszban.

43. VI. 1.

Kórlapok és lázgörbék elkészültek.
A kísérleti sorozat lezáratott.
21 haláleset
(8 Acridin-granulátos),
(8 rutenolos),
(5 ellenőrző alany).

Dr. Ding
SS-Sturmbannführer

VII. Kiütéses tífusz oltóanyag kísérleti sorozat

43. VI. 18.

Kiütéses tífusz védőoltások az alábbi oltóanyagokkal:

1. 20 fő Acid oltóanyaggal,
2. 20 fő az Anhalti szérumművek kft., Berlin, NW 7. „Acid adsorbat" oltóanyagával,
3. 20 fő a hadseregfőparancsnokság krakkói kiütéses tífusz és víruskutató intézetének „Weigl" oltóanyagával (Eyer).

43. VIII. 27.

Megfertőztünk
20 főt az Acid sorozatból,
20 főt az Acid adsorbat sorozatból,
20 főt a Weigl-sorozatból,
10 főt ellenőrző alanyként,
egyenként 1/4 köbcentiméter kiütéses tífuszbeteg friss vérinjekcióval intravénásan, Bu. II. törzs 1. szakasz. Valamennyi kísérleti személy megbetegedett, igen súlyos kiütéses tífuszban.

43. IX. 7.

A lázgörbék és kórlapok elkészültek
A kísérleti sorozat lezáratott.
55 haláleset

(18 Acid)
(18 Acid adsorbat)
(9 Weigl)
(5 ellenőrző alany).

43. IX. 9.

A lázgörbék és a kórlapok Berlinbe továbbíttattak.

Dr. Ding
SS-Sturmbannführer

VIII. kiütéses tífusz oltóanyag kísérleti sorozat

44. III. 8. 44. III. 18.

A légierő főorvosa, Rose professzor úr kívánságára vizsgálat alá vettük a koppenhágai állami szérumintézetben egérmájból készített „Koppenhagen" védőoltóanyag (psenomurin oltóanyag) emberre kifejtett védőhatását.
20 főnek adtunk védőoltást, mégpedig
44. III. 8-án 0,5 köbcentiméter,
44. III. 13-án 0,5 köbcentiméter és
44. III. 18-án 1,0 köbcentiméter
intramuszkuláris injekcióval a musculus glutaeus max.-ba. Összehasonlításul és ellenőrzésül 10 főt választottunk ki. A 30 főből interkurrens (közbeeső más) megbetegedés miatt 4 fő kiesett még a mesterséges fertőzés megkezdése előtt.

44. IV. 16.

A többi kísérleti személyt 1944. április 16-án subkutan injekcióval kiütéses tífuszbetegek 1/20 köbcentiméter friss vérével fertőztük.
Véradó: W..... 763. sz., 27 éves (betegségének 6. napja) Bu. VII. törzs, 1. szakasz.

Megbetegedett:

a) 17, védőoltóanyaggal beoltott főből,
9 közepesen súlyosan,
8 súlyosan.
b) 9 fő ellenőrző alanyból,
2 közepesen súlyosan,
7 súlyosan.
6 haláleset
(3 „Koppenhagen")
(3 ellenőrző alany).

— — — — — — — — — — — — —

Dr. Ding
SS-Sturmbannführer

Terápiás kísérlet kiütéses tífusz oltóanyaggal

44. XI. 13.

A Waffen-SS egészségügyi főfelügyelőjének parancsára 1944. augusztus 12-től kezdődően meg kellett állapítani, enyhíthető-e a kiütéses tífusz megbetegedés lefolyása kiütéses tífusz oltóanyagból adott intravénás vagy intramuszkuláris injekciókkal.
A kísérletsorozatra 20 főt választottunk ki, közülük 10-et intravénásan (A-sorozat) és 10-et intramuszkulárisan (B-sorozat) injekcióztunk, azonkívül kiválasztottunk 5 főt ellenőrző alanynak.
1944. XI. 13-án a 25 kísérleti személyt kiütéses tífuszbetegek 1/10 köbcentiméter friss vérével, subkutan injekcióval megfertőztük.
Valamennyien megbetegedtek, mégpedig:
A-sorozat 10 súlyos,
B-sorozat 10* közepesen súlyos.
Ellenőrző alany 5 súlyos.

44. XII. 22.

A kísérleti sorozat lezáratott.

* A német eredetiben valószínűleg sajtóhiba következtében 10 helyett 1 szerepel.

45. I. 2.

A lázgörbék és kórtörténetek elkészültek
19 haláleset
(A-sorozat 9)
(B-sorozat 6)
(Ellenőrző alany 4).

Dr. Schuler

(A nürnbergi Nemzetközi Katonai Törvényszék dokumentumaiból.)

„Az I. G. és a buchenwaldi koncentrációs tábor közti levelezést »szigorúan bizalmas és titkos« jelzéssel folytatták, mert embereken végzett kísérletekről volt szó"

... A 46. blokkban végzett első kiütéses tífusz kísérletsorozat, amely 1942 februárjában kezdődött, 150—160 fogolyra terjedt ki. Gildemeister professzor saját maga végezte e kísérleti személyek mesterséges megfertőzését. Ez esetben négy különféle oltóanyagot próbáltak ki, mégpedig a Weigl-, a Gildemeister-félét és a Behring erőset és gyengét. Dr. Ding személyesen hozta el az ampullákat. A Behring Művek (I. G.) oltóanyagát általában a buchenwaldi tábororvoshoz küldték. A védőoltást 14 nap után lezárták. Négy hét elteltével, tehát 1942 márciusában újra megjelent Gildemeister és magával hozta a fertőző anyagot, amellyel a kísérleti személyeket megfertőzte. Egy bizonyos idő eltelte után újra megjelent Gildemeister, most már Rose professzorral együtt, hogy meggyőződjék róla, vajon eredményes volt-e a kiütéses tífusz fertőzés, vagyis megkapták-e a kiütéses tífuszt a megfertőzött foglyok. Emlékezetem szerint ezeknél a kísérletsorozatoknál és a többinél is általában ki kellett kapcsolni a Behring Műveket, mert Gildemeister ezeket az ügyeket egyes-egyedül akarta intézni. Nincs tudomásom arról, hogy végül is az I. G.-nek miféle módon sikerült a Behring-féle oltóanyagokat a buchenwaldi koncentrációs táborban kipróbáltatnia. A dolgok

állása szerint minden bizonnyal versengésről volt szó az I. G. Farben és Gildemeister között.

... A 46. blokkban nagy táblák voltak felfüggesztve. Ezeken a táblákon többek között fel volt jegyezve a „Behringgyenge" és a „Behring-erős". A táblázatokból, amelyeken a különböző oltóanyagokkal végzett kísérletsorozatokat vörös és fekete írással tüntették fel (ezáltal szembetűnt, milyen oltóanyaggal oltották be a kísérleti személyt és milyen volt a lázgörbe a betegség kitörése alkalmával), világosan kitűnt, hogyan alakult a láz, vagyis mennyiben volt képes az oltóanyag a lázat gátolni. Minden egyes kísérleti személyről felrajzoltak egy ilyenfajta lázgörbét.

... Emlékszem, hogy dr. Ding nagyon felháborodott a rossz készítmények miatt. Az I. G. Farben azután a kedvezőtlen kísérleti eredmények következtében és alapján a buchenwaldi koncentrációs táborban kifejlesztette a jobban elviselhető Rutenolt. Ezek az Acridin és Rutenol kísérletek 1943-ban kezdődtek a buchenwaldi koncentrációs tábor 46. blokkjában.

Az Acridin kísérletsorozat például a következőképpen folyt le: ennyi, meg ennyi számú foglyot mesterségesen fertőztek kiütéses tífusszal. Azután különböző csoportokat alakítottak. Az egyik csoportot a betegség kitörésének első napjától, a másikat a harmadik naptól, a következőt az ötödik naptól kezdve kezelték Acridinnal. Alakítottak egy csoportot, amely már a betegség lappangási ideje alatt is megkapta az Acridint, hogy meg lehessen állapítani, vajon a készítmény alkalmas-e a betegség kitörésének késleltetésére. Ismeretes előttem a buchenwaldi kísérletsorozatokból, hogy az Acridin sem tablettában, sem granulálva nem volt specifikus a kiütéses tífusz ellen, vagyis hatástalan volt a kiütéses tífusz kórokozójára.

... Emlékszem arra, hogy dr. Mrugowsky egyszer vérpróbát hozatott kiütéses tífuszban megbetegedett buchenwaldi foglyoktól. Egy-egy fogolytól 5 dl-t.* Arról is tudok, hogy egy másik alkalommal ugyanilyen vérpróbát küldtek el dr. Mrugowskynak.

* A német kiadásban valószínűleg sajtóhiba következtében 5 cbcm szerepel. (A szerk.)

... A buchenwaldi koncentrációs táborban sohasem volt kiütéses tífuszjárvány. Egyes elszigetelt kiütéses tífusz esetek 1943 végén, 1944 elején egynéhány újonnan beszállított fogolynál léptek fel. *Az ez idáig Buchenwaldban keletkezett valamennyi kiütéses tífusz esetet mesterséges fertőzés okozta.*

... Tudomásom van arról, hogy a koncentrációs táborokban végrehajtott tetanusz- és gázégés-kísérletek az I. G. Farbennel álltak összefüggésben, mert eredetileg azt tervezték, hogy ezeket a kísérleteket Buchenwaldban végzik el.

(Arthur Dietzschnek, a nürnbergi Nemzetközi Katonai Törvényszék előtt eskü alatt tett vallomásából.)

„1942 és 1945 között a 46. épületben több mint ezer foglyot használtak fel kísérletek céljára"

... A buchenwaldi koncentrációs tábor 46. épületében a kiütéses tífusszal és vírussal, sárgalázzal (yellow fever), himlővel, tífusszal, paratífusz A-val és B-vel, kolerával, difteritisszel, eleven embereken végrehajtott kísérleteket dr. Mrugowskynak, a Waffen-SS egészségügyi intézete főnökének rendeletére, dr. Schuler vezetésével végezték. Mrugowsky elrendelte, hogy végezzenek élőlényeken olyan kísérleteket is, amelyekkel meghatározható különböző mérgeknek és a szövetségesek foszfor-kaucsuk tartalmú gyújtóbombáinak hatása. Elrendelte továbbá, hogy végezzenek kísérleteket a berlini katonai orvosi akadémia által szállított *régi* vérplazmával is, hogy tartósságát, időállóképességét és a Wehrmacht részére való további felhasználhatóságát meghatározzák. Mrugowsky ezenkívül megparancsolta dr. Ellenbeck SS-Sturmbannführernek, az 50. épület bemutató laboratóriuma főnökének, hogy a 46. épületben lábadozó kiütéses tífuszos betegektől vett vérrel kísérleteket hajtson végre, ellenszérum gyártása céljából. Ezenkívül dr. Mrugowsky megparancsolta dr. Ellenbecknek, hogy vegyen vért beteg foglyoktól a Waffen-SS berlini Unter den Eichen 125. sz. alatti SS-kórházaiban felhasználandó vérplazma gyűjtése céljából.

... Ezeket a 10. pontban tárgyalt orvosi kísérleteket koncentrációs táborok foglyain kényszerrel hajtották végre.

... Az e kísérletek céljára kiválogatott foglyoknak körülbelül 25 százaléka külföldi volt, sem ők, sem pedig a 46. épületben orvosi kísérletek céljára kiválasztott foglyok a tények szerint nem tartoztak a halálra ítélt gonosztevők közé. *1942—1945 között a 46. épületben több mint ezer foglyot használtak fel kísérletek céljára.*

„Egészséges foglyokat fertőztek meg kiütéses tífusz vírusával... a fertőzés következtében 90—95 százalékuk meghalt"

A kiütéses tífusz- és víruskutató intézet céljait szolgáló kísérleteket dr. Schuler vezetésével a 46. épületben az alábbi módon végezték:

a) Egészséges foglyokat fertőztek meg kiütéses tífusz vírusával, hogy a bacilusokat aktívan megtartsák, úgyhogy a mérgező anyag a további injekciók céljára állandóan rendelkezésre állt. Minden hónapban 4—6 személyt fertőztek meg ezen a módon és a megfertőzöttek 90—95 százaléka meghalt a fertőzés következtében. Ezt az eljárást 1943 áprilisától 1945 márciusáig folytatták, és ez idő leforgása alatt körülbelül 120 ember halt meg.

b) Egészséges foglyokat, vagyis olyanokat, akiknek testi állapotát különleges táplálással a Wehrmacht katonáinak szintjére emelték — arra használtak fel, hogy meghatározzák a különböző kiütéses tífusz oltóanyagok hatékonyságát. Alkalmazták a Weigl-féle oltóanyagokat, ezeket a hadseregfőparancsnokság mellett működő krakkói kiütéses tífusz- és víruskutató intézetben Eyler őrnagy vezetése alatt tetvek belső részeiből készítették; a Behring-művekben gyártott oltóanyagokat — ezeket tojássárgája burokján tenyésztve Cox, Gildemeister és dr. Eugen Hagen eljárása szerint állították elő; — a Durandt—Giroud-féle, nyúltüdőből készült oltóanyagokat (Pasteur intézet, Párizs); a bukaresti Cantacuzino eljárása szerint kutyatüdőből készült oltóanyagokat és végül egy, egérmájból készített dán oltóanyagot, amelyet Rose professzor, a berlini Robert Koch intézet trópusi gyógyszerosztályának vezetője bocsátott dr. Schuler rendelkezésére.

Hasonló módon hajtották végre azokat a kísérleteket, amelyekkel különböző kémiai anyagok hatását kellett megállapítani, mint például kiütéses tífusz esetében az I. G. Farbennél gyártott nitroacridint és a methylenkéket, továbbá Ruge professzornak a Wehrmachtnál előállított Persicolját és a berlini Robert Koch intézet professzorának, Lockemannak Otryhomin nevű készítményét.

E kísérletek folyamán a kiválasztott foglyok 75 százalékát a fent említett vakcinák egyikével injekciózták, vagy a fent említett vegyianyagok egyikével táplálták és három-négy hét leforgása után kiütéses tífusszal fertőzték. A fennmaradó 25 százalékot azután minden előzetes védőintézkedés nélkül fertőzték, hogy lemérjék a vakcinák és vegyi anyagok hatását. 1943 áprilisa és 1945 márciusa között körülbelül 135 fogoly pusztult el a kísérletek következtében.

Kísérletek sárgalázzal, feketehimlővel, tífusszal, paratífusz A-val és B-vel, kolerával és diftériával

Dr. Schuler ezeket a kísérleteket is a 46. blokkban végezte. E kísérleteket ugyanazon a módon hajtották végre, mint a kiütéses tífusz- és víruskísérleteket, vagyis az emberek 75 százaléka kapott injekciót és később fertőzték őket, míg a fennmaradó 25 százalékot védőoltás nélkül fertőzték, hogy megítélhessék a különféle vakcinák értékét. Az alatt az idő alatt, amíg dr. Schuler vezetésével dolgoztam, e különféle kísérletek következtében körülbelül 12 ember halt meg.

Kísérletek különféle mérgekkel

Ezeket a kísérleteket is dr. Schuler irányította Schobert SS-táborparancsnok, dr. Konrad Morgen SS-Sturmbannführer (egy esetben) és dr. Wehner SS-Hauptsturmführer jelenlétében.

E kísérletek alkalmával orosz hadifoglyoknak megtévesztő módon — pl. metélttészta levesben — különféle mérgeket adtak be. Az előbb említett SS-emberek egy függöny mögött álltak, hogy megfigyeljék, milyen hatással van a foglyokra a mérgező anyagok elfogyasztása.

(A nürnbergi Nemzetközi Katonai Törvényszék dokumentumaiból.)

Szovjet hadifoglyokon végzett kiütésestífusz-kísérletek

Fölöttes szolgálati szervem hozzájárulásával mintegy 6 hét óta vizsgálom a kiütéses tífusz kombinált Atebrin-Calcium kezelését. Túlnyomó részben kiütéses tífuszban megbetegedett orosz hadifoglyokat kezelnek.

A már most meglevő adatok alapján — 50 esetet figyeltek meg — az a benyomásom, hogy a Meerendonk (Der Deutsche Militaerarzt — A Német Katonaorvos, 9. füzet, 1942. évf.) által javasolt kezelés kétségkívül magával hozza ugyan az egész betegség enyhébb lefolyását, a kórokozónak gyógyszervegyészeti befolyásolása azonban még semmi esetre sem olyan, hogy a terápia kérdését végérvényesen megoldottnak lehetne tekinteni. Különösen áll ez arra a néhány esetre, amelyeknél már a betegség első vagy második napján megkezdték a kezelést (tehát a bőrkiütés megjelenése előtt), világosan fel lehetett ismerni, hogy noha a súlyos lefolyási formát esetleg döntően is befolyásolhatták, maga a kórlefolyás azonban teljes mértékben végbement. Főleg a kiütéses tífuszt kísérő Encephalitis (agyvelőgyulladás) fejlődött ki klasszikus formában még a korán kezelt esetekben is.

Azokat az orosz hadifoglyokat, akiket ezenkívül kezelek, az én osztályomtól elválasztott külön kórházban helyezték el és a közvetlenül mellettünk levő fogolytáborból érkeztek hozzám.

(Részlet dr. Med. A. Kaufmann feljegyzéséből [36 931. tábori postaszám], amelyet az I. G. Farbenindustrie részvénytársasághoz [kutató intézet] intézett, Wuppertal-Eberfeldbe, 1942. december 14-én.)

„Ezekben a kísérletekben német iparművek működtek közre, kiváltképp az I. G. Farben Industrie!"

Balachowsky: Most tehát szeretnék néhány más olyan részletről beszélni, amely talán érdekli önöket. A pszichoterápiás jellegű kísérletekről van ugyanis szó. Ezeknél vegyi termékeket használtak a tífusz gyógyítására. E kísérleteket ugyanolyan feltételek között a 46. blokkban végezték. Ezekben a kísérletekben német iparművek működtek közre, kiváltképp az I. G. Farben Industrie, amely nagy mennyiségű gyógyszert szállított, hogy a 46. blokkban kipróbálják. A frankfurti Lautenschlaeger professzor is azon professzorok közé tartozott, akik ezeket a gyógyszereket szállították és tudták, hogy azokat felhasználják a 46. blokkban.

A kiütéses tífusz kérdéséhez ennyit akartam még hozzátenni.

(A nürnbergi Nemzetközi Katonai Törvényszék dokumentumaiból.)

„A nyílt tbc-seket ki kell irtani!..."

Birodalmi vezető!

A kereken 100 000 zsidónak külön kezelésére vonatkozó akció, amelyet ön a birodalmi biztonsági főnökség vezetőjével, Heydrich SS-Obergruppenführerrel egyetértésben az én körzetem területén engedélyezett, a legközelebbi 2—3 hónapon belül lezárható. Kérem az ön engedélyét, hogy az itt levő és bedolgozott különítmény a zsidó akcióhoz kapcsolódva megszabadíthassa a körzetet egy olyan veszélytől, amely minden héttel katasztrofálisabbá válik.

A körzet területén ugyanis körülbelül 230 000 eddig felismert — lengyel származású — tbc-s beteg van. Ezek közül a nyílt tbc-s lengyelek számát körülbelül 35 000 főre becsülik. Egyre ijesztőbb méreteket ölt az a veszély, hogy azok a németek, akik a Warthe-körzetbe teljesen egészségesen érkeztek, máris elkapják ezt a fertőző betegséget. Jelentik, hogy főként

a német gyermekekre nézve egyre veszélyesebb a fertőzés. Az utóbbi időben főleg a rendőrség tagjai közül, egy sereg neves vezető férfi esett ebbe a fertőző betegségbe és a szükségessé vált gyógykezelés következtében kiesnek a harcképes létszámból. A ténylegesen egyre súlyosabbá váló veszélymozzanatokat a birodalmi egészségügyi vezető helyettese, dr. Blome professzor párttagtárs, továbbá dr. Hohlfelder professzor SS-Standartenführer, a Röntgen-zászlóalj főnöke is felismerte és figyelmére méltatta.

Noha az óbirodalomban ezzel a népbetegséggel szemben nem lehet a megfelelő drákói rendszabályokkal fellépni, mégis azt hiszem, vállalhatom a felelősséget azért a javaslatért, hogy itt a Warthe-körzetben *a lengyel nép körében előforduló nyílt tbc-s eseteket ki kell irtatni.** Természetesen csak olyan lengyelt lehet ilyen akció alá vetni, akinél nemcsak a nyílt tbc-t, hanem annak gyógyíthatatlanságát is orvosilag hivatalosan megállapították és igazolták.

E terv sürgőssége miatt kérem Önt, a lehető leggyorsabban közölje elvi hozzájárulását, hogy a zsidók ellen még folyó akció idején, ehhez kapcsolódva az összes óvatossági rendszabály figyelembevételével máris előkészíthessük a nyílt tbc-s lengyelek ellen irányuló akciót.

Heil Hitler!
Greiser

(Greiser birodalmi helytartó 1942. május 1-én Himmlerhez intézett levele.)

Az I. G. Farben Industrie egyik alkalmazottja vezette a kísérleteket!

A bizonyító anyag fényesen igazolja: ezeket az orvosi kísérleteket nemcsak hogy I. G. Farben gyártmányok kipróbálása érdekében végezték, hanem ténylegesen az I. G. Farben egyik alkalmazottja saját maga hajtotta végre, azzal a megbízatással, hogy az I. G. gyártmányait kipróbálja azokban a

* (Kiemelés tőlem. — A szerk.)

táborokban, amelyekben több mint négy éven át állomásozott. 137. Dr. Helmuth Vetter 1933 októberében lépett be az SS-be. 1938. február 17-én a Leverkusen I. G. művek alkalmazták. 1941-től a háború végéig a Waffen-SS-ben szolgált és ezen idő alatt egyidejűleg az I. G.-nek is alkalmazottja volt és az oranienburgi, dachaui, auschwitzi és Gusen-Mauthausen-i koncentrációs táborokban állomásozott...

Miként a bizonyító anyagból kitűnik... az I. G. 1941-től kezdve egészen 1945-ig küldte készítményeit Vetternek azokba a koncentrációs táborokba, ahol éppen állomásozott. Vetter állandó kapcsolatban állt a leverkuseni I. G.-vel és megfigyeléseiről gyakran tett szóbeli és írásos jelentést...

(A nürnbergi Nemzetközi Katonai Törvényszék dokumentumaiból.)

Az I. G. Farben kereskedelmi képviselőjének levele az SS Hauptsturmführeréhez

Kedves Vetter úr!

Az Ön W. L.-re vonatkozó leveléből látom, hogy a jövőben bőségesen lesz alkalma a sulfonamid sorozat gyártmányainkat — tehát a prontosil és az uliron készítményeket, a sulfapyridint és az eleudront — meghatározott javallatok alkalmával beható vizsgálat alá vonni. A sulfonamid javallati területe... időközben csaknem beláthatatlanul kiszélesedett, ezért az ezt alátámasztó iratok olyan terjedelműek, hogy számomra már alig lehetséges, a sulfonamid terápia területén minden érdekességre vonatkozó bizonyíték megküldése. Ezért kérem, közölje legközelebb velem, milyen területeken lát lehetőséget a mi sulfonamidjaink felhasználására, hogy Önnek erre vonatkozóan kikeressem a legalkalmasabb bizonyítékokat és hogy mindenekelőtt az e területen fennálló ismeretek pillanatnyi helyzetéről Önt nagy vonalakban tájékoztathassam.

Hogy megkönnyítsem az Ön válaszát, röviden és nagy

vonalakban megadom az egyes készítményekre vonatkozó legfontosabb javallati területeket:

Eleudron: gonorrhaea (kankó), pneumonia (tüdőgyulladás), járványos meningitis (agyhártyagyulladás), staphylococcus fertőzések (tályogok, gennyes szőrtüszőgyulladás, gennyes bőrgyulladás, osteomyelitis [csontvelőgyulladás] stb.), a húgyutak coli-fertőzése.

Sulfapyridin: pneumonia, meningitis.

Tibatin: streptococcus sepsis, otogen (fül-eredetű) meningitis, vörheny-szövődmények, a pneumoniánál is eredmények várhatók a kísérleti és az első vizsgálati idő klinikai eredményei alapján.

MP-készítmények: használhatók lokális és orális kezelésre az aerob és anaerob kórokozók által fertőzött, illetőleg ilyen fertőzés veszélyének kitett sebek esetében.

Uliron-készítmények: gonorrhaea, staphylococcus fertőzések, ulcus molle (lágy-fekély).

Prontosil: streptoccocus fertőzések, különösen erysipelas (orbánc), a húgyutak fertőzése, vírusfertőzések (feketehimlő, trachoma stb.), Prontosil solubile ugyanúgy, mint a Prontosil *(az eredeti 2. oldala).*

E gyógyjavallatok nagy része az Ön munkaterületén nem jöhet számításba. Mindamellett marad még elegendő lehetőség a tevékenységre. Ha Ön egyszer erről közelebbit óhajtana velem közölni, megegyezhetnénk abban, milyen területeken lehetne érdekes összehasonlító vizsgálatokat végezni az egyes készítmények között.

Örvendek, hogy új tevékenységi köre tetszik Önnek és remélhetőleg bőségesen talál alkalmat arra, hogy felfrissítse, illetve új ismeretekkel gazdagítsa orvosi tudását.

Szívélyes üdvözlettel

Heil Hitler!

(Az I. G. Farben Industrienak 1941. IX. 14-én dr. H. Vetter SS-Hauptsturmführerhez intézett leveléből (Dachau 3. K. betegkörzet.)

„Dr. Vetter legközelebb 20 esetet állít be e célra"

AKTA FELJEGYZÉS
A DR. VETTER ÚRRAL 1942. NOVEMBER 19-ÉN FOLYTATOTT TÁRGYALÁSRÓL

1/B. 1034. sz. készítmény:

„A kiütéses tífusz chemoterápiájához" című munka kézirata, amely a B. 1034-ről szerzett tapasztalatokról számol be, még mindig dr. Grawitznál, az SS birodalmi orvosának segédtisztjénél van. Dr. Vetter reméli, hogy a közeljövőben alkalma lesz a birodalmi orvossal beszélni és ezt a témát felvetni. Arra hivatkoznak, hogy kiütéses tífusszal való foglalkozások nem kívánatosak. Másfelől megjelennek ilyen munkák, az ügy még áttekinthetetlen. Dr. Vetter átadta a kézirat másolatát. Ha a nyilvánosságra hozást engedélyezik, dr. Vetter még átdolgozza az első két oldalt.

Dr. Vetter munkaterületén újból számos kiütéses tífuszeset van. A B. 1034. készítménnyel a régi minta szerint tovább folytatják a kísérletet. Bőséges kísérleti anyag áll rendelkezésre.

2. 3582. sz. készítmény:

Egyidejűleg megtárgyaltuk a höchsti kiütéses tífusz készítményt.

Dr. Vetter a legközelebb 20 esetet állít be erre.

Állatokon végzendő kísérletekre állítólag nem volt lehetőség . . . „ez azonban nem gátolhatja dr. Vetter urat abban, hogy a kezdeti értelemben tovább dolgozzék és tapasztalatokat gyűjtsön"

„Bayer" csoport W II.
Leverkusen
326. sz. 43. XII. 15.

3582. készítmény és Rutenol Dr. W/T/sz. 1184, 1943. dec. 23.

Dr. Vetter úr észleleteiről nagy érdeklődéssel szereztünk tudomást és máris elhatároztuk, hogy a kívánt 250×100 g 3582. granulátot részére legyártatjuk,

Ami az észleleteket érintő állásfoglalásunkat illeti, annyit mondhatunk, hogy a 3582. készítmény igen polivalens nitroacridin készítmény. Vegyszeres gyógyító hatásának viszonylag tág szórási területe van, de éppen a tuberkulózis bacilusokkal szemben a 3582. nem a legjobb hatású. Dr. Vetter úr leleteit tehát ebből kifolyólag vagy azzal lehet magyarázni, hogy hatásossága secunder fertőzésre a tuberkulotikus betegek esetében áldásos, vagy azzal, hogy *az embernél egészen mások a viszonyok, mint állatokon végzett kísérlet esetében. Megfelelő állatkísérleti vizsgálatokat ez idő szerint nem tudunk elkezdeni.* Mi ugyan a tuberkulózisra vonatkozóan a készítmények chemoterapeutikus hatékonysága tekintetében a jelentések óta a legnagyobb tartózkodást tanúsítottuk, *ez azonban nem gátolhatja dr. Vetter urat abban, hogy az eredeti értelemben tovább dolgozzék és tapasztalatokat gyűjtsön.*

I. G. Farben Industrie Aktiengesellschaft

dr. Bockmühl s. k. ppa dr. Weber s. k.

„Mindenekelőtt szükségtelen hangsúlyozni, hogy dr. Vetter pácienseit tulajdonképpen csak a gyógyszer elviselhetősége céljából vette kezelés alá"

„Bayer" csoport W II.
Leverkusen
154. sz. 44. V. 31. Dr. W/T/610. sz. 1944. VI. 20.

Rutenol és 3582. készítmény dr. Vetter tüdő tbc publikációjával kapcsolatban.

Levelére válaszolva engedje meg, hogy a szóba jövő laboratóriumokkal folytatott megbeszélés után közöljük Önnel: egy önmagában vett publikációt a jelenlegi időpontban még nem üdvözölnénk. De miután Holler professzor úr Bécsből és dr. Gaertner Tübingenből publikációikkal befejezett tények elé állítottak bennünket, úgy hisszük, nincs jogunk Vetter dr. úr

publikációját megakadályozni, annál kevésbé, mivel megértjük, Vetter úr érdeke, hogy a készítményekkel kapcsolatban köszönetet érdemlő módon kifejtett munkáját és fáradozását publikáció formájában is értékesíthesse.

Ezzel szemben elvárjuk, hogy dr. Vetter úr belátja: mi a készítmények kémiájáról és pharmakológiájáról a háború meghatározta okokból jóformán semmit sem árulhatunk el. Vetter dr. úrnak tehát meg kell elégednie azzal az utalással, hogy a 3582. nitroacridin-készítmény, amelynek kémiai konstitúciójáról pillanatnyilag még közelebbi adatok nem adhatók, minthogy a dos. tol. egérnél kilogrammonként 0,5 g subkutan és 1 g peroralis felhasználást foglal magában, a nyúl kg-ként 25 mg-ot visel el és a készítmény pharmakológiai hatásmechanizmusában közel áll olyan készítményekhez, mint a Rivanol. Ha kutyának és macskának perorálisan (szájon át) adják be, kizárólag az epén át választódik ki és hogy a készítménynek nincsen semmiféle antipyretikus (lázcsillapító, antipirines) tulajdonsága, továbbá chemoterapeutikus tekintetben hasonló polivalens hatékonyságot mutat, mint a Rivanol, de ez utóbbit némely tekintetben felülmúlja. További adatok számunkra nem kívánatosak. Főként arra nem szabad utalni, hogy a 3582. készítmény máris forgalomban van, mint az Entozon alkotó része, hiszen ezzel megadnók a készítmény pontos kémiai összetételét.

A Rutenolról csak annyi mondható, hogy ebben az esetben a 3582. készítménynek egy nagyon hatásos arzénsavval való kombinációjáról van szó, amely némely tekintetben még intenzívebb chemoterapeutikus hatású, mint a nitroacridin készítmény egymagában. Az előterjesztésben a preparátumokra vonatkozóan megadott egyéb részleteket dr. Vetter habozás nélkül felhasználhatja.

Ha ezek befolyással lehetnek dr. Vetter publikációja megfogalmazásának részleteire, kérjük, figyelmeztesse őt arra, hogy a munka bevezetőjét nem látjuk célszerűnek. Azzal szemben semmi kifogást sem lehet emelni, ha dr. Vetter közli, hogy a kiütéses tífusszal kapcsolatos munkáiból kerülő úton jutott el témájához, az elviselhetetlenség jelenségeinek leírását mégsem kell erősen előtérbe állítani, hiszen azokkal dr. Vet-

* Dosis toleratabilis = elviselhető adag.

ter úrnak témája kidolgozásánál egyáltalán nem támadt nehézsége és mindenekelőtt szükségtelen hangsúlyozni, hogy dr. Vetter pacienseit tulajdonképpen csak a gyógyszer elviselhetősége céljából vette kezelés alá.

A továbbiakban tudomást veszünk arról, hogy a gyógyjavallatról, amellyel kapcsolatban dr. Vetter úr a készítményeket megvizsgálta, kifelé semmiféle adat nem adható és az egész ügyet bizalmasan kell kezelni.

I. G. Farbenindustrie Aktiengesellschaft
dr. Bockmühl ppa dr. Weber

75 kísérleti személyből meghalt 40

		3582	Rutenol	3582 Pneumoth	Rutenol Pneumoth
A kezeltek összlétszáma	75	38	23	7	7
A meghaltak összlétszáma	40	25	10	2	3
Kizárva a kezelésből	5	3	1	1	—
Felgyógyultak	3	2	1		
Ez idő szerint kezelésben van	27	8	11	4	4
Ebből negatív	21	7	7	3	4
Ebből pozitív	6	1	4	1	—

(A nürnbergi Nemzetközi Katonai Törvényszék dokumentumaiból.)

Néhány szó azokról a kísérletekről, amelyeket dr. Vetter SS-tábororvos végzett a kiütéses tífusznak Bc. 1934. készítménnyel, valamint a tuberkulózisnak Rutenollal való kezelésével kapcsolatban.

... Miként már említettem, Vettert nagyon érdekelték az eredmények, látni lehetett, hogy a legnagyobb érdeklődést mutatta. Ő maga mondta nekem, hogy tudományos képviselője volt az I. G. Farbenindustrie cégnek. Az összes fent említett készítmény ettől a cégtől származott. Mi az SS betegkörzeti irodától eredeti csomagolásban kaptuk meg, s még rajta volt a leverkuseni Bayer vállalat cégbélyegzője. Miután Vettert Auschwitzból Mauthausenbe helyezték, Auschwitzban Vetter parancsára és utasításai szerint továbbra is ezeket a készítményeket használták. Vetter időnként átjött Mauthausenből, hogy az Auschwitzban elért eredményeket felülvizsgálja. Minthogy mi semmiféle pozitív eredményt nem értünk el, Vetter szemmel láthatóan elégedetlen volt és kijelentette, hogy Mauthausenben igen jó eredményeket ért el a tuberkulózis kezelésében.

(Kivonat dr. Wladyslaw Fejkiel volt koncentrációs fogolynak a nürnbergi Nemzetközi Katonai Törvényszék előtt eskü alatt tett vallomásából. Fejkiel 1940. október 8-tól 1945. január 18-ig volt az auschwitzi tábor foglya.)

„... Később felfedezték, hogy a halál nagyobb bizonyossággal áll be, ha az injekciókat közvetlenül a szívbe adják"

Nevem Tondos Wladyslaw, 46 éves vagyok, római katolikus, lengyel származású, lengyel állampolgár, orvos és Zakopanéban élek, a Chrumscowski utcában, a Lengyel Vöröskereszt szanatóriumában. Mint lengyel politikai fogoly 1941. VII. 29-től 1944. VIII. 25-ig voltam az auschwitzi koncentrációs táborban. Fogolyszámom 18 871 volt. Zakopanéban tartóztattak le, ahol az „Odrodzenie" szanatórium orvosaként már 1932 óta a tuberkulotikus betegek osztályán dolgoztam. Az auschwitzi koncentrációs táborban a fogolykórházban foglalkoztattak, először mint ápolót. Később megengedték, hogy orvosként tevékenykedjem. Régi gyakorlatom és orvosi képzettségem tette lehetővé, hogy a 20. blokkban levő tuberkulózis osztályt vezessem.

Mikor ott 1941-ben először munkához láttam, valamennyi tuberkulotikus beteget megöltek fenol befecskendezéssel. Kezdetben az injekciót a vénába fecskendezték; később felfedezték, hogy a halál biztosabban következik be, ha az injekciót közvetlenül a szívbe adják. Egy német orvos döntötte el, melyik beteget kell fenolinjekcióval megölni. Rendszerint Entress volt ez az orvos, egy ideig dr. Jung, mind a ketten SS-orvosok, sok

esetben pedig az SS egészségügyi segédszolgálat (SDG)* tagjai, például Klehr, aki azelőtt cipész volt. Dr. Entress parancsára 1942 első három hónapjában a 20. blokk két szobájában 200 tuberkulotikus beteget helyeztek el. Kezelésüket rámbízták. Egy idő múlva jelentettem Entressnek, hogy a betegek állapota javul és remélhető, hogy teljesen meggyógyulnak, ha jobb táplálékot kapnak. Entress dupla adagot engedélyezett ezeknek a betegeknek és nyíltan kijelentette, hogy többet szeretne tanulni a tüdőtuberkulózis kezelésével kapcsolatban. Ezeken a betegeken kipróbálta a pneumothoraxot.** Entressen kívül még két SS-orvos, dr. Jaeger és dr. Vetter tanulmányozta a szóban forgó tuberkulotikus betegek kezelését. Így folytak a dolgok három hónapon át. Azután egy éjszaka mind a két szobát kiürítették és a betegeket fenolbefecskendezéssel megölték. A következő napon munkába mentem és mind a két szobát üresen találtam. 1942 márciusától az év végéig irgalom nélkül kiirtották a tüdőbeteg pacienseket, fenollal vagy elgázosítással megölték őket. 1943 első hónapjaiban adtak az SS-orvosok hivatalosan engedélyt tuberkulotikus betegek kezelésére. Ebből a célból a 20. blokkban külön helyiségeket rendeztek be.

1944 nyarán megparancsolta nekem Entress, hogy beható jelentést dolgozzak ki tuberkulotikus betegek Ruthenollal való kezeléséről. Azt mondta nekem, hogy ez a jelentés Vetter számára kell, aki majd eljön érte Auschwitzba, mivel ebből a táborból már előbb áthelyezték és most egy másik táborban teljesít szolgálatot.

Az Entresstől kapott parancs alapján azután nagyon alapos jelentést dolgoztam ki. Vetter 1944 júniusában vagy júliusában jött újból Auschwitzba. A kapott parancs értelmében személyesen jelentkeztem nála a jelentéssel. Mikor Vetter elolvasta a jelentést, amelyben a tuberkulózis ruthenolos kezelésének negatív eredményéről számoltam be — nagyon elégedetlen volt és kijelentette, hogy a ruthenolos kezelés a többi táborban — nem mondta meg, hogy melyikben — nagyon jó eredménnyel járt, minthogy a paciensek 20 fontot híztak. Mikor Vettert megkérdeztem, vajon a paciensek a többi táborban kaptak-e külön

* Sanitätsdienstgehilfe = egészségügyi segédszolgálat, szanitéc.
** Tüdőtöltés, légmellkezelés.

élelemadagot vagy csomagokat, azt felelte, hogy ezek a betegek a szokásos táborellátást kapták és csomagot nem. Én leszögeztem, hogy azok a paciensek, akiken a Ruthenolt kipróbálták, Auschwitzban is a táborkosztot kapták. Csak egyik-másik kapott a családjától csomagot. Vetter az Auschwitzban teljesített szolgálata idején bizonyos időközönként eltávozott a táborból; úgy hallottam, hogy azt a vállalatot keresi fel, amelynek számára az új készítményeket kipróbálta. A betegek kezelésére használt Ruthenolt a fogolykórházban kaptam. Arról nincs tudomásom, hogy kerültek a kórházba a gyógyszerek. Feltételezem, hogy dr. Olbrycht professzor — tekintettel arra, hogy a kórházban dolgozott — erről inkább tud felvilágosítással szolgálni. Mint SS-orvosok, sem Vetter, sem Entress nem beszéltek az alájuk rendelt foglyokkal; csak abból a tényből, hogy a ruthenolos és más készítményekkel, a Bayer-cég ki nem próbált gyártmányaival végzett kezelés iránt olyan nagy érdeklődést mutattak, következtettük: azért végeztek embereken kísérleteket, hogy az új Bayer-készítmények hatását kipróbálják. Ez Vetter magatartásából is kiderült, amikor én a ruthenolos kezelés eredményeiről szóló jelentésemet neki átadtam. Én nem ismerem Hoerlein, Lautenschläger professzorokat, dr. Martensát, Julius Webert vagy dr. Fussgaengert, és nem tudom, voltak-e valaha ezek a személyek Auschwitzban. Entress parancsa értelmében a 20 paciens mindegyikéről — akiken a Ruthenolt, mint tuberkulózis gyógyszert ki kellett próbálni — pontos kórtörténetet vezettem. Ezeket a kórtörténeteket tollba mondtam egy Wolkovicz nevű fogolytársamnak — a keresztnevére már nem emlékszem —, aki ügyvéd volt Varsóban. Ez a Wolkowicz nagyon súlyos beteg paciensünk volt, nem vitték el szállítmánnyal az auschwitzi táborból és a németek menekülése után a táborban maradt. Wolkowicz tíz beteg kórtörténetét elvitte a kórház irodájából. Ez a tíz beteg abból a 20 főnyi csoportból való volt, amelyen a Ruthenolt kipróbálták. Olbrycht professzor megkapta Wolkowicztól ezeket a feljegyzéseket és átadta nekem. Ezek azok a dokumentumok, amelyeket most beterjesztek. (A tanú kórtörténeti lapokat ad át. Egyrészt csupán kézzel írott lapokat, amelyek a hőmérséklet és pulzus-görbéket ábrázolják, másrészt géppel írott jelentéseket a holttá nyilvá-

nításokról, amelyek Weinblum Lejzor, Dunda Mikclaj, Beresi Benjamin, Atlas Izaak, Awerbuch Michael, Hanuska Antoni, Wieruchowski Wit, Szuszwalak Antoni, Pietrack Josef és Lacny Czeslaw nevű foglyokra vonatkoznak.) A kórtörténet első oldalára ceruzával írt kereszt azt jelenti, hogy a beteg meghalt. Ez világosan ki is derül a kórtörténet tartalmából.

(A nürnbergi Nemzetközi Katonai Törvényszék dokumentumaiból.)

A tényleges kiütéses tífuszbetegeket „az SS-orvosok kényük-kedvük szerint küldték elgázosításra"

A tábor egy további fő veszélye a „tetvetlenítés" volt, mint ahogyan szépítve nevezték. Természetesen az egész tábor tele volt tetűvel és bolhával, és nagyarányú fertőtlenítő rendszabályokat hajtottak végre. Ezeknek a rendszabályoknak az eredményét azonban sohasem láthattuk és a „fehérneműnk" mindig szinte változatlanul tetvesen érkezett vissza. A „tetvetlenítést" valójában a kiütéses tífusz járvány leküzdésére szánták, amely valóságos csapássá vált a táborban.

Ezeknek az akcióknak az ideje alatt mindenkit megvizsgáltak és ha valaki rossz állapotban volt, vagy testileg legyöngült, az orvos kénye-kedve szerint elgázosításra jelölte ki. Ezeket az embereket egyszerűen bevitték a „betegkörzetbe" és onnan 40—50 százalékukat „evakuálták". 1942 júliusában különösen sok áldozatot követelt a „tetvetlenítési" akció. E „tisztogatás" folyamán a gyengéket, a kiütéses tífusz betegeket, vagy azokat, akik tífusz után karanténban feküdtek, kivétel nélkül Brzinskibe küldték. Ezt tekintették a kiütéses tífusz leküzdésére legalkalmasabb módszernek. Rendkívül kegyetlen és embertelen módon hurcolták ezeket a gázkamrára ítélteket a pusztulásba. A sebészeti osztály súlyos betegeit, még kötéssel testükön és egy nagy csapat kimerült és szörnyen lesoványodott beteget, sőt még a gyógyulás útján levő lábadozókat is teherautókra rakták. Valamennyit meztelenre vetkőztették, a látvány több volt mint rettenetes. A teherautók a blokk bejárata elé gördültek és a szerencsétlen áldozatokat egyszerűen feldobták vagy a segédszolgálatosok felrakták a kocsikra (ilyen tragikus jeleneteknek gyakran voltam tanúja). Gyakran 100 embert is összezsúfoltak egy kis teherautón. Valamennyien pontosan tudták, milyen sors vár rájuk. A legtöbben tompa közönyt mutattak, míg mások, különösen a sebészeti osztály betegei — vérző és nyílt sebekkel vagy rettenetes sebhelyekkel —, mint az őrültek csapkodtak maguk körül. A teherautó körül SS-legények futottak, mint a bolondok és az üvöltözőket visszalökdösték, ha kihajolni próbáltak. Minden alkalommal borzalmas élmény volt, hogy barátainkat a teherautókra kellett tuszkolnunk. A legtöbben közülük nyugodtan vettek tőlünk búcsút, de sohasem felejtették el, hogy intsenek minket: „Ne felejtsétek el a bosszút!" Ilyen körülmények között az ember szíve valósággal megkövesedett. Képzeljék el önök, hogy az egyik osztályon egy fogoly megölte saját testvérét, nehogy meg kelljen tennie ezt a szörnyű teherautó-utat.

(A nürnbergi Nemzetközi Katonai Törvényszéknek az auschwitzi koncentrációs táborban uralkodó állapotokról szóló dokumentumaiból.)

EMBEREKEN VÉGZETT BIOLÓGIAI KÍSÉRLETEK

A táborokban végrehajtott biológiai kísérletek programját az SS szabta meg

A koncentrációs táborok SS ellenőrzésével kapcsolatban meg kell még említeni egy pontot. Az SS szabta meg a táborokban emberi lényeken végzett biológiai kísérletek programját. Alig néhány nappal ezelőtt ítélt el néhány vádlottat egy másik katonai törvényszék azok közül, akik a dachaui kísérletekben részt vettek.

Elnök: Az ön által éppen most felolvasott dokumentumon nincs dátum?

Farr őrnagy: Az angol fordításon úgy látszik nincs. Az eredeti dokumentumon 1943 áprilisára utaló rovatolás szerepel. Ennek a törvényszéki eljárásnak egy későbbi időpontjában bizonyító anyagot terjesztettünk be az említett kísérleti program részleteiről. Nem szándékozom ezekkel a kísérletek-

kel önmagukban foglalkozni. Csupán arra mutatok rá, hogy a kísérletek az SS utasítására történtek és hogy az SS fontos szerepet játszott a kísérletek végrehajtásában.

A kísérleti program láthatóan utal dr. Sigmund Rascher kérelmére. Ő engedélyt kért Himmlertől, hogy a koncentrációs táborok foglyait embereken végzendő kísérletek anyagául felhasználhassa. Erre a légierő számára végzett kutatómunkákkal kapcsolatban volt szükség. Hivatkozom az 1602. PS. jelű dokumentumra, egy 1941. május 15-i keltezésű, az SS birodalmi vezetőjéhez intézett levélnek a fotokópiájára, amelynek aláírása „S. Rascher". Ezt beterjesztem, mint az U. S. 454. jelű, tárgyi bizonyító anyagot.

Idézem a fordítás 2., az eredeti levél 4. bekezdését:

„Ez idő szerint Münchenbe vezényeltek a VII. légikörzet parancsnoksághoz egy orvosi mintatanfolyamra. E tanfolyamon, amelyen a magassági repülés-kutatás igen nagy szerepet játszik — ezt az angol vadászrepülőgépek valamivel jobb csúcsmagassága indokolja —, nagy sajnálkozással említették, hogy sajnos emberanyaggal még semmiféle kísérletet sem folytathattunk, mert ezek a kísérletek igen veszélyesek és önként senki sem jelentkezik rájuk. Ezért komolyan felteszem a kérdést: van-e lehetőség arra, hogy két vagy három közönséges bűnözőt a kísérletek céljára rendelkezésre tudjanak bocsátani. A kísérleteket a „légierő magasságkutató földi vizsgáló intézeté"-ben, Münchenben folytatjuk. A kísérleteket, melyek során természetesen meghalhatnak a kísérleti személyek, az én közreműködésemmel hajtanák végre. E kísérletek feltétlenül fontosak a magassági repülés kutatása szempontjából és majmokkal, mint ahogy eddig megpróbálták, nem hajthatók végre, mert a majmok teljesen más magatartást és más tulajdonságokat mutatnak a kísérleti körülmények között. Ilyen irányban egészen bizalmas beszélgetést folytattam az e kísérleteket végrehajtó orvossal, a légiflotta orvosának a helyettesével és neki is az a véleménye, hogy a szóba jövő problémák csak embereken végzett kísérletek útján tisztázhatók. (Mint kísérleti alanyokat, gyengeelméjűeket is fel lehet használni.)"

Dr. Rascher azonnal biztosítékot kapott az SS-től arra vonatkozólag, hogy a koncentrációs táborok foglyait kísérleti célokra felhasználhatja.

Hivatkozom a mi 1582. PS. jelű dokumentumunkra, egy 1941. május 22-én dr. Rascherhez intézett levélre. Ezen a levélen az SS birodalmi vezető személyi törzsének bélyegzője és a „K. Br." kezdőbetűk láthatók. A „K. Br." Karl Brandt Sturmbannführer" nevének kezdőbetűi. Ezt a levelet mint US. 462. jelű tárgyi bizonyítékot beterjesztem. Idézem e levél első két bekezdését:

„Igen tisztelt dr. Rascher úr. Nem sokkal azelőtt, hogy Oslóba repült, az SS birodalmi vezetője átadta nekem az Ön 1941. május 15-én keltezett levelét abból a célból, hogy részben válaszoljak rá.

Közölhetem Önnel, hogy magassági repüléskutatások céljaira természetesen szívesen bocsátunk rendelkezésére foglyokat. Az SS birodalmi vezetőjének ezt a beleegyezését tudattam a biztonsági rendőrség főnökével és kértem őt, utasítsa az illetékes szakembert, lépjen Önnel érintkezésbe."

Dr. Rascher végrehajtotta a magassági repülési viszonyokra vonatkozó kísérleteket és 1942 májusában Milch Generalfeldmarschall, az SS légierő nevében köszönetét fejezte ki dr. Raschernek a kísérletekkel nyújtott segítségért.

Hivatkozom a dokumentumok könyvének első kötetében levő 343. PS. jelű dokumentumunkra. US 463. jelű tárgyi bizonyító anyagként beterjesztek egy 1942. május 20-án keltezett eredeti levelet, amely Wolff SS-Obergruppenführernek szólt és az „E. Milch" aláírást viseli. Ez a levél, amely a fordítás második oldalán és a német eredeti első oldalán látható, a következőképpen hangzik:

„Kedves Wolffkám! Az ön május 12-i táviratával kapcsolatban egészségügyi felügyelőnk közli, hogy az SS és a légierő által Dachauban végrehajtott magassági kí-

sérletek véget értek. A kísérletek folytatása nem látszik szakmailag indokoltnak. Ezzel szemben másfajta, a tengeri veszély kérdését érintő kísérletek végrehajtása fontos, ezeket a szolgálati szervekkel való közvetlen érintkezésben készítjük elő. Weltz főtörzsorvost bízzuk meg a kísérletek végrehajtásával és a továbbiakig Rascher törzsorvos is rendelkezésre áll ebből a célból, megtartva a légierő egészségügyi szolgálatán belül kapott feladatait. E rendelkezés megváltoztatása nem látszik szükségesnek, a feladatok kiterjesztése ez idő szerint nem sürgős.

A magassági kamra ezekhez a hűtési kísérletekhez felesleges, más helyen van rá sürgősen szükség, és ennek következtében nem lehet tovább Dachauban hagyni.

Az SS-nek messzemenő segítségéért a légierő főparancsnokának köszönetét tolmácsolom.

(Kivonat a nürnbergi Nemzetközi Katonai Törvényszék tárgyalási jegyzőkönyveiből.)

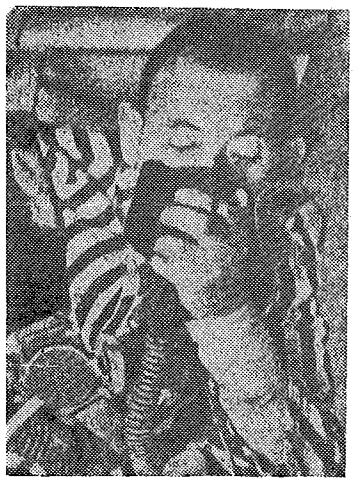

Hűtési kísérlet csökkenő légnyomással a magassági kamrában

Ernyedt bénultsággal járó hűtési kísérlet

„... a legalázatosabban köszönöm a dachaui kísérletekkel nyújtott nagy segítséget ..."

Igen tisztelt SS birodalmi vezető úr!

A német légügyi orvosi kutatás nevében a legalázatosabban köszönöm a dachaui kísérletekkel nyújtott nagy segítséget és érdeklődést. Ezek a kísérletek számunkra igen fontos és értékes kiegészítést jelentenek.

Az a tény, hogy ilyen nagyfokú oxigénhiány egyáltalán egy ideig élve elviselhető, igen bátorító a további kutatások szempontjából.

Az ejtőernyős ugrásra* vonatkozó gyakorlati végkövetkeztetést egyelőre ugyan még nem lehet levonni, minthogy egy nagyon lényeges tényezőt, mégpedig a hideget nem vették számításba. A hideg ugyanis rendkívüli túlterhelést jelent az egész szervezetre és életfolyamataira, úgyhogy a gyakorlatban mutatkozó eredmények minden valószínűség szerint sokkal kedvezőtlenebbek lennének, mint e kísérlet eredményei. A most szükséges kiegészítő munkálatokat időközben megkezdtük, de ezek részben csak akkor fejezhetők be, ha a birodalmi légügyi minisztérium új légügyi orvosi kutatóintézetének építése Tempelhofban véget ér. Ennek az intézetnek a magassági kamráját felszereljük mindenféle hideggerjesztő berendezéssel és egyúttal 30 km-es névleges magassági beállítással is.

Más irányú lehűtési kísérletek ez idő szerint Dachauban még folyamatban vannak.

Mihelyt a munkálatokhoz ismét szükség lesz az Ön szíves támogatására, kérem Önt, engedje meg, hogy dr. Rascher törzsorvos közvetítésével újból Önhöz fordulhassak.

Heil Hitler köszöntéssel

Dr. Hippke professzor s. k.

(A nürnbergi Nemzetközi Katonai Törvényszék dokumentuma.)

* Itt nagy magasságból végrehajtott ejtőernyős ugrásról van szó. (A szerk.)

„Hazaárulónak tekintem azokat, akik még ma is elutasítják az embereken folytatott kísérleteket . . ."

SS birodalmi vezető
1397/42. sz.

Tábori parancsnokság, 1942. október 24.
Dr. Sigmund Raschernek

München
Trogerstr. 56,

Titkos birodalmi ügy
3 példány
Második példány

Kedves Rascher!

Igazolom 1942. október 9-i és október 16-i levele, illetőleg két feljegyzése vételét.

Nagy érdeklődéssel olvastam az Ön — embereken végzett lehűtési kísérletekről beszámoló — jelentését. Sievers SS-Obersturmbannführer megadja Önnek az alkalmat és módot, hogy a hozzánk közelálló intézetek segítségével a kísérleteket értékelni lehessen.

Hazaárulónak tekintem azokat, akik még ma is elutasítják az embereken folytatott e kísérleteket, s közben azonban eltűrik, hogy bátor német katonák haljanak meg e lehűlés következményeként, és nem fogom restellni, hogy ezeknek az uraknak a nevét az illetékes szerveknél felsoroljam. Felhatalmazom Önt, hogy e nézetemről az érintett szerveket tájékoztassa.

Szóbeli jelentéstételre novemberben kérem fel majd Önt, mert sajnos előbb — bár rendkívül érdekel — nem jutok hozzá.

Wolff SS-Obergruppenführer még egyszer felveszi az érintkezést Milch Generalfeldmarschallal. Felhatalmazom Önt, hogy a nem orvos személyek közül kizárólag Milch Generalfeldmarschallnak és természetesen a birodalmi marsallnak — ha a marsall ideje engedi — jelentést tegyen.

A tengeri veszélybe jutottak felmelegítésére — akiket csónakokba vagy kisebb hajókra vettek fel, ahol nincs lehetőség a lehűlt embereknek forró fürdőt készíteni — a legalkalmasabbnak olyan takarókat tartok, amelyek bélésébe melegítő betétet vagy valami hasonlót varrnak be. Feltételezem, hogy Ön ismeri ezt a melegítő bélést, amelyet az SS-nél is használunk, és az oroszok is nagyon sokszor alkalmaznak. Ez olyan anyagból áll, amely víz hozzáadásával 70—80° meleget fejleszt és ezt a meleget órák hosszat megtartja.

Igen kíváncsi vagyok az animális* hővel folytatott kísérletekre. Én magam feltételezem, hogy ezek a kísérletek esetleg a legjobb és legtartósabb eredményt hozzák. Persze, meglehet, hogy csalódom.

Tájékoztasson engem továbbra is folyamatosan a vizsgálatokról. Novemberben találkozunk.

Heil Hitler!
az Ön H. Himmlerje

2. Wolff SS-Obergruppenführernek

Szíves tudomásulvétel céljából másolatban megküldve. A jelentést azzal a kéréssel csatolom, hogy tudomásul venni és visszajuttatni szíveskedjék, mert az SS birodalmi vezetője Münchenben ismét kezébe akarja kapni a mellékleteket.

Brandt
SS-Obersturmbannführer

(A nürnbergi Nemzetközi Katonai Törvényszék dokumentuma.)

„. . . A kísérleti személy . . . feltétlenül meghalt"

Magassági kísérleteinek befejeztével dr. Rascher olyan személyek újramelegítését szolgáló módszerekkel kísérletezett, akik igen nagy hidegnek voltak kitéve. Hivatkozom az 1618. PS jelű dokumentumunkra. Ez az okmány közbeeső jelentés a Dachauban 1942. augusztus 15-én megkezdett lehűtési kísérletekről. Ezt a jelentést dr. Rascher írta alá és beterjesztem mint az US. 646. jelű tárgyi bizonyító anyagot.

* Animális hő = az állati test hője.

Ebből a jelentésből csak néhány mondatot olvasok fel. Kezdem az első bekezdéssel:

„Kísérleti rendelkezés: A Vp-k* teljes repülő egyenruhában, téli vagy nyári öltözékben és fejükön repülősisakkal a vízbe merítendők. Gumi vagy kaucsuk úszómellényt kell rájuk adni, hogy az elmerülést megakadályozzuk. A kísérleteket 2,5 és 12 fokos vízben hajtották végre. Az egyik kísérletsorozatnál a fejtető és a tarkó a vízen kívül maradt, míg a másik kísérletsorozatnál a tarkót is vízbe kellett meríteni egészen a fejtetőig.

A gyomorban bekövetkezett 26,4 fokos lehűlést, valamint a far 26,5 fokos lehűlését elektromos műszerekkel mérték. Haláleset csak akkor következett be, ha a tarkó a fejtetővel együtt hűlt le. Az effajta halálesetek boncolása alkalmával az agykérgen belül mindig nagyobb mennyiségű vérömlenyt találtak, körülbelül egy félliternyit. A szív jobboldali kamrája rendszerint a legsúlyosabb megnagyobbodást mutatta. Mihelyt ezeknél a kísérleteknél a lehűlés elérte a 28 fokot, a Vp minden mentési kísérlet ellenére feltétlenül meghalt."

Most áttérek a jelentés utolsó bekezdésére:

„A lehűltek megmentésére irányuló kísérleteknél bebizonyosodik, hogy a gyors felmelegítést minden esetben előnyben kell részesíteni a lassú felmelegítéssel szemben, mert a hideg vízből való kiemelés után a test hőmérséklete gyorsan süllyed. Ezért azt hiszem, hogy a lehűlt személyek animális hő segítségével történő megmentésének kísérleteitől eltekinthetünk. Állati hővel való felmelegítés — élő állati testek vagy női testek melegével — túlságosan lassan menne végbe."

Noha Rascher egyelőre azon a nézeten volt, hogy női testekkel végrehajtandó újramelegítés túlságosan lassan menne végbe, az ilyen kísérletek végrehajtását szolgáló eszközök mégis rendelkezésére álltak.

(A nürnbergi Nemzetközi Katonai Törvényszék tárgyalási jegyzőkönyvéből.)

* Versuchspersonen = kísérleti személyek.

„Az SS birodalmi vezetője által elrendelt, lehűtés után animális hővel való felmelegítési kísérlet céljára, négy nőt küldtek át nekem a ravensbrücki koncentrációs táborból..."

Titkos

A) *A feladat kitűzése*

Megvizsgálandó, hogy lehűlt emberek felmelegítése animális hővel, vagyis élő állati vagy emberi hővel éppen olyan jól vagy jobban elérhető-e, mint fizikális vagy gyógyszeres beavatkozással.

B) *A kísérletek menete*

A kísérleti személyeket a szokásos módon — ruhában vagy ruhátlanul — 4—9 fokos különböző hőmérsékletű hideg vízben lehűtöttük. A kísérleti személyek hőmérsékletének ellenőrzését minden esetben termoelektrikus rektális méréssel végeztük. Az alacsony értékre való lehűlés — kísérleti személyek általános testi állapotától és a víz hőmérsékletétől függően — a szokásos időpontban következett be. A vízből való kivétel 30 fok rektális* hőmérsékletnél történt. Ennél a hőmérsékletnél a kísérleti személyek mindig öntudatlanok voltak. Nyolc esetben fektettük a kísérleti személyeket egy széles ágyba két meztelen nő közé. A nőknek a lehető legszorosabban a lehűlt emberhez kellett simulniuk. Azután a három személyt takarókkal betakarták. A felmelegítés gyorsítását reflektor fénysugárral vagy gyógyszeres beavatkozással nem kíséreltük meg.

C) *Eredmények*

1. A kísérleti személyek hőmérsékletének mérésekor minden esetben feltűnt, hogy 3 fokig terjedő utólagos hőmérséklet csökkenés következett be (lásd az 1. sz. görbét), azaz egy erősebb utólagos süllyedés, mint minden más felmelegítés-

* Végbél — végbéllel kapcsolatos.

módnál. Meg lehetett figyelni, hogy az öntudat korábbi időpontban kezdett újra működni vagyis már alacsonyabb hőmérsékletnél, mint más melegítés-módnál. Ha a kísérleti személyek egyszer már öntudatuknál voltak, akkor nem vesztették el többé, hanem igen gyorsan felismerték helyzetüket és szorosan hozzásimultak a meztelen női testekhez.

A test hőmérsékletének emelkedése azután körülbelül ugyanazzal a gyorsasággal következett be, mint azoknál a kísérleti személyeknél, akiket takarókba bugyolálva melegítettünk fel. (Lásd a 2. sz. görbét.) Kivétel volt négy kísérleti személy, ezek 30 és 32 fok hőmérséklet között közösülést folytattak. Ezeknél a kísérleti személyeknél a coitus után — forró fürdővízben végrehajtott felmelegítéssel összehasonlítható — igen gyors hőmérséklet-emelkedés állt be. (Lásd 2. és 3. sz. görbét.)

2. Másik kísérlet lehűlt embernek egy nővel való felmelegítését célozta. Ez esetben mindenkor lényegesen gyorsabb felmelegedés mutatkozott, mint aminőt két nővel lehetett elérni. Ezt azzal magyarázom, hogy az egy nővel való felmelegítésnél a személyes gátlások megszűnnek és a nő sokkal bensőségesebben simul a kihűlt emberhez (lásd 4. sz. görbét). Az öntudat teljes visszatérése itt is feltűnően gyorsan következett be, csupán egyetlen kísérleti személy öntudata nem tért vissza, s csak csekély felmelegedést észlelhettünk. Mint később a boncolásnál megállapítottuk, ez a kísérleti személy agyvérzésben „exitált".

D) *Összefoglalás*

Erősen lehűtött kísérleti személyek felmelegítését célzó kísérletek alkalmával bebizonyosodott, hogy az állati hővel való felmelegítés nagyon lassú folyamat. Csupán azok a kísérleti személyek melegedtek fel feltűnően gyorsan és mutatták éppolyan feltűnő gyorsasággal a teljesen jó testi állapot visszatérésének jeleit, akiknek állapota a coitust megengedte. Ha a testet hosszú ideig tartjuk alacsony hőmérsékleten, a központi idegrendszer sérülése fenyeget, tehát az újrafelmelegítésre olyan módszert kell választani, amely a veszélyesen alacsony hőmérséklet leggyorsabb megszüntetését biztosítja.

Ez a módszer a tapasztalat szerint a teljes hőpótlás forró fürdővel.

Az erősen lehűlt emberek újra felmelegítése emberi vagy állati hővel csak olyan esetekben ajánlható, ha felmelegítésre más lehetőség nincs, vagy ha olyan gyenge szervezetű egyénről van szó, aki a tömény melegpótlást esetleg rosszul tűri, lehűlt kisgyermekek például legjobban az anya ölében, melegítő palackok segítségével melegíthetők fel.

Dachau, 1943. február 12.

Dr. S. Rascher
SS-Hauptsturmführer

(Részlet dr. Rascher egyik leveléből.)

Lehűtés-kísérlet jéghideg vízben. — A képen Holzlöhner professzor és doktor Rascher SS-Hauptsturmführer látható

„Auschwitz az effajta kísérlet-sorozatra minden vonatkozásban alkalmasabb, mint Dachau"

Dr. med. S. Rascher
SS-Hauptsturmführer

München, 1943. február 17.

A Német Rendőrség Főnökének és az
SS Birodalmi Vezetőjének

Heinrich Himmler úrnak

Berlin SW 11.
Prinz Albrechtstrasse 8.

Mélyen tisztelt Birodalmi Vezető!

Mellékelve átnyújtok Önnek rövidített formában egy összeállítást azokról az eredményekről, amelyeket lehűtött embereken animális hő segítségével végzett felmelegítés-kísérletek alkalmával nyertünk.

Ez idő szerint azon dolgozom, hogy embereken végzett kísérletekkel bebizonyítsam: száraz hideggel lehűtött emberek éppoly gyorsan felmelegíthetők, mint azok, akiket hideg vízben tartással hűtöttek le. Az SS birodalmi orvosa, dr. Gravitz SS-Gruppenführer a legerősebben kétségbevonta ugyan ezt a lehetőséget és úgy vélekedett, hogy száz kísérlettel kell erre bizonyítékot szolgáltatnom. Ez idáig körülbelül 30 meztelen embert hűtöttem le szabadban 9—14 óra alatt 27—29 C fokra. Egy bizonyos idő elteltével, amely órányi szállításnak felelt meg, a kísérleti személyeket forró fürdőbe raktam. Eddig minden egyes esetben, noha keze és lába részben fehérre fagyott, a kísérleti személy legfeljebb egy órán belül, újra teljesen felmelegedett. Némelyik kísérleti személynél a kísérlet utáni napon csekély mértékű bágyadtság lépett fel, kisebb hőmérsékletemelkedéssel. E rendkívül gyors felmelegedésnél eddig még nem észleltem halálos kimenetelt. A saunával* való felmelegítést, igen tisztelt Birodalmi Vezető, amit Ön elrendelt, még eddig nem tudtam végrehajtani, mivel decemberben és januárban a szabadban végzendő kísérletek szempontjából még túl meleg időjárás volt, most pedig tífusz miatt táborzárlat van és ennek következtében a kísérleti személyeket nem vihetem az SS-saunába. (Magamat is több ízben beoltottam és a kísérleteket továbbra is magam hajtom végre a táborban, jóllehet ott tifuszjárvány van.) A legegyszerűbb lenne, ha engem mielőbb áthelyeznének a Waffen-SS-hez és Neff-fel Auschwitzba utaznék, s ott a szabadban megfagyottak újramelegítésének kérdését nagy kísérletsorozatban gyorsan tisztázhatnám. Auschwitz az effajta kísérletsorozatra minden vonatkozásban alkalmasabb mint Dachau, minthogy ott hidegebb van és a táboron belül nagyobb terület lehetővé teszi, hogy kevesebb feltűnést keltsünk (a kísérleti személyek üvöltenek, ha nagyon fáznak). Igen tisztelt Birodalmi Vezető, ha megfelel az Ön felfogásának, hogy a hadsereg szempontjából oly fontos kísérleteket Auschwitzban (vagy Lublinban, vagy más keleti táborban) gyorsítva hajtsuk végre, akkor a legalázatosabban kérem, hogy számomra mielőbb megfelelő parancsot kiadni szíveskedjék, s így még a télutó hidegét kihasználhassuk.

A legalázatosabb köszönettel vagyok Ön iránt őszinte hálával

Heil Hitler köszöntéssel az Ön
mindig kész híve S. Rascher

(A nürnbergi Nemzetközi Katonai Törvényszék dokumentuma.)

* A finnek forró fürdője.

Himmler elrendelte Raschernek a Waffen-SS-be való áthelyezését, hogy kísérleteinek folytatását biztosítsa

Bizonyítékként egy levelet terjesztek elő, amely a mi dokumentumaink között 1617—PS jel alatt foglal helyet. Az okmány az SS birodalmi vezetőjének 1942. novemberében az ő „kedves Milch bajtársához", azaz Milch Generalfeldmarschallhoz intézett levele. A dokumentumot US—466 jel alatt mint tárgyi bizonyítékot benyújtom. Most felolvasom ennek a levélnek, vagyis az 1617—PS jelű dokumentumnak első két bekezdését:

„Kedves Milch bajtárs! Ön bizonyára emlékszik, hogy Önnek Wolff SS-Obergruppenführer útján különösen figyelmébe ajánlottam egy doktor Rascher nevű SS-vezető munkáját, aki a légierő tartalékos állományú orvosa.

Az emberi szervezetnek nagy magasságokban tanusított viselkedésével, valamint az emberi test tartós hideg vízben való tartózkodásánál fellépő lehűlés tüneteivel és más ehhez hasonló, éppen a légierő szempontjából életfontosságú problémákkal foglalkozó munkálatok azért hajthatók végre nálunk oly különleges hatékonysággal, mert én személyesen vállaltam a felelősséget, hogy ezekre a kísérletekre a koncentrációs táborokból halált érdemlő asszociális egyéneket és gonosztevőket bocsátok rendelkezésre."

A következő négy bekezdést kihagyom. E részben Himmler arról ir, milyen nehézségekbe ütköznek az ilyen kísérletek keresztény orvosi körök ellenzése miatt. Áttérek a fordítás első oldalán levő utolsó bekezdésre. Ez a levél hetedik bekezdése:

„Kérem Önt, hogy doktor Rascher tartalékos törzsorvost a légierőtől elbocsátani és hozzám, a Waffen-SS-hez áthelyezni sziveskedjék. Én azután kizárólagos felelősségemre megcsináltatok minden kísérletet ezen a területen és a tapasztalatokat — amelyekre az SS-nél a Keleten előforduló fagyás-esetek szempontjából csak részben van szükségünk — teljes egészükben átengedem értékesítésre a légierőnek. Persze javaslom ehelyütt, hogy Ön és Wolff közé állítsanak be összekötőül egy nem keresztény orvost, akinek azonban egyúttal tiszteletben álló és szellemi tolvajlásra nem hajlamos tudósnak kell lennie, hogy vele az eredményeket közölhessék. Ennek az orvosnak azonban annyi befolyással kell bírnia mértékadó szerveknél, hogy a tapasztalatokat ott valóban meg is hallgassák. Én azt hiszem, Rascher áthelyezése az SS-hez, hogy az én felelősségemre és megbízásomból végezhesse a kísérleteket — a legjobb megoldás.

(A nürnbergi Nemzetközi Katonai Törvényszék tárgyalási jegyzőkönyvéből.)

„Az SS nem csupán Rascher kísérletei iránt érdeklődött"

Anélkül, hogy csak meg is kísérelném a kísérletek programjának teljes egészét körvonalazni, csak még egy példát hozok fel az effajta SS tevékenységre. Hivatkozom a mi L—103-as jelű dokumentumunkra, a rendőrség és az SS birodalmi orvosának hivatalában működő egészségügyi főfelügyelő 1944. szeptember 12-én kelt jelentésére. Ezt az iratot US—467 jel alatt benyújtom, mint tárgyi bizonyító anyagot. Szeretném hozzátenni, hogy a rendőrség és az SS birodalmi orvosának hivatala a személyi törzs osztályához tartozik...

Felolvasok ebből a jelentésből néhány bekezdést. Ezt a jelentést a rendőrség és az SS birodalmi orvosának hivatalában működő egészségügyi főfelügyelő, valamint doktor Mrugowsky SS-Oberführer írta alá. A jelentés mérgező lövedékekkel folytatott kísérletekre vonatkozik. Az első bekezdés a következőképpen hangzik:

„Dr. Ding SS-Sturmbannführer, valamint Dr. Widmann úr és alulírott jelenlétében 1944. szeptember 11-én öt halálraítélten kísérletet hajtottak végre akonitinnitrát lövedékkel. 7,65 mm kaliberű lövedékeket kristályosított méreggel töltöttek. A kísérleti személyek fektükben egy-egy lövést kaptak a bal felső combjukba. Kettőnek felső combján áthaladt a lövedék. Később sem jelentkezett a méreg hatása. Így ez a két kísérleti személy kiesett."

Kihagyom a következő bekezdést és folytatom a jelentés harmadik bekezdésével:

„A három elítélt meglepően egyező tüneteket mutatott. Először semmiféle különös tünet nem jelentkezett. 20—25 perc múlva mozgási zavarok léptek fel, továbbá kisméretű nyálfolyás. Azután mindkét tünet megszűnt. 40—44 perc múlva erős nyálfolyás állt be. A megmérgezettek sűrűn nyelnek, később a nyálfolyás olyan erős, hogy nyeléssel már nem győzhető le. Habos nyál folyik a szájból. Azután öklendezési inger és hányás lép fel."

A következő három bekezdés rideg tudományos stílusban írja le a haldokló személyeken észlelt reakciókat. Aztán a leírás folytatódik és én a két utolsó szakaszt idézem. Ez a fordítás első oldalának utolsó bekezdése, a jelentés hatodik bekezdése:

„Egyidejűleg beállt egy erős hányinger. Az egyik mérgezett hiába próbált hányni. Hogy ezt elérje, kezének négy ujját utolsó izületig mélyen a szájába dugta. Ennek ellenére nem állt be hányás. Az arca kivörösödött.

A másik két kísérleti személynek hamar elsápadt az arca. A többi tünet ugyanaz volt. A mozgási zavarok később annyira felerősödtek, hogy az áldozatok felágaskodtak, majd elvetették magukat, szemük kifordult, kezükkel és karjukkal értelmetlenül hadonásztak. Végül a nyugtalanság alábbhagyott, a pupillák maximálisan kitágultak, az elítéltek csendesen feküdtek. Az egyiknél rágóizomgörcsöt és vizelést észleltünk. A halál 121, 123 és 129 perccel a lövés megtörténte után beállt."

(A nürnbergi Nemzetközi Katonai Törvényszék tárgyalási jegyzőkönyvéből.)

A birodalmi pénzügyminiszter támogatta az SS kísérleti programját

Az a tény, hogy az SS-orvosok ilyen kísérleteket folytattak, nem volt véletlen. Tökéletesen egybevágott azzal a világnézettel és faji filozófiával, amely Himmler szavai értelmében embereket tetveknek és söpredékeknek tekintett. De ösztönző tényezőként hatott, hogy csak az SS-nek volt lehetősége az ehhez szükséges emberanyag kiállítására. És az SS ezt az anyagot a WVHA hivatalon keresztül szállította. Hivatkozom az 1751—PS jelű dokumentumunkra, a WVHA D hivatali csoportja főnökének 1941. május 12-én kelt levelére. Ezt mint US—468 jelű tárgyi bizonyító anyagot benyújtom. Idézek a levélből, az eredeti dokumentum utolsó oldaláról:

„Okunk van rámutatni arra, hogy foglyok kísérleti célokra való beállítása előtt az engedélyt minden esetben innen kell beszerezni. Az engedélyen feltüntetendő a szám, a fogság fajtája, árja foglyoknál pontos személyi adatok, a birodalmi biztonsági főnökség ügyiratjele és a koncentrációs táborba való utalás oka.

Egyúttal nyomatékosan megtiltom foglyoknak engedély nélkül kísérletekre való beállítását."

A birodalmi pénzügyminisztérium, amelynek lehetősége volt ahhoz, hogy rendelkezésre bocsássa az anyagi eszközöket, készségesen támogatta az SS kísérleti programját. Bizonyítékul előterjesztek egy levélváltást a birodalmi pénzügyminisztérium, a birodalmi kutatótanács és a rendőrség és az SS birodalmi orvosa között. Az okmányokat a 002—PS jelű dokumentumban találjuk meg, bizonyító anyag jele US—469.

Megbeszélés folyt a birodalmi orvos és Mentzel, az eredeti levél írója között és azután Mentzel 1943. március 25-én a fordítás első oldalán levő levelet írta a birodalmi pénzügyminiszterhez. E levelet a birodalmi kutatótanács elnöke, az igazgatótanács vezetője intézte 1943. március 25-én a birodalmi pénzügyminiszterhez. A levél így kezdődik:

„December 9-i átiratára — ezután a levél ügyiratszáma következik — amelyre Önnek február 19-én ideiglenes tájékoztatást adtam, végezetül a következőképpen foglalok állást:

»A rendőrség és az SS birodalmi orvosa személyes megbeszélés folyamán velem szemben arra az álláspontra helyezkedett, hogy az általa képviselt költségvetési igények lényegében a Waffen-SS tisztán katonai szektorát érintik. De ha kisebb részben tudományos munkalehetőségek kiépítését szolgálják, kizárólag olyan ügyekre vonatkoznak, amelyek csupán a Waffen-SS rendelkezésére álló anyaggal (foglyok) hajthatók végre és ennek következtében más kutatószerv sem vállalhatja át őket. Ennek következtében nincs szándékomban a birodalmi kutató-

tanács részéről, a rendőrség és az SS birodalmi orvosa költségvetési igényeivel szembeni aggályokat érvényesíteni.«"

A levél aláírása: „Mentzel minisztériumi osztályvezető."

(A nürnbergi Nemzetközi Katonai Törvényszék tárgyalási jegyzőkönyvéből.)

„A kísérletek minden alkalommal 100 áldozatot követeltek"

„Számos fogolytól, vonakodásuk ellenére, vért vettek és ezt a vért német katonák részére használták fel vérátömlesztés céljából. Ha egy fogoly szembeszegült az ilyen vérvétellel, akkor S. német orvos vagy az egyik F. nevű ápoló az ellenszegülő véradót annyira bántalmazta, hogy a szerencsétlent hordágyon kellett elvinni. Ezt az eljárást addig ismételték, amíg a fogoly beleegyezett a vérvételbe." (52)

„Birkenauban a németek nagyszámú kiskorú és felnőtt ikerpárt gyűjtöttek össze, akiktől vért vettek, Wassermann vérpróbára, hogy a testi fogyatékosságok öröklődésére következtessenek és a vércsoportokat tanulmányozzák. A németek a foglyokon egy bizonyos számú operációt hajtottak végre, például teljesen önkényes módon elvégezték rajtuk a Leriche-műtétet.

1942 elején a németek kísérleteztek levegőnek vénába fecskendezésével. Azt akarták megállapítani, milyen mennyiségű sűrített levegőt lehet a vénákba bevinni anélkül, hogy embólia keletkezzék. Nem tudok pontos adatokat ezeknek a kísérleteknek az eredményéről.

Ugyanebben a szobában 33 százalékos hidrogénszuperoxid oldattal intravénás befecskendezéseket végeztek, amelyek azonnali halált okoztak. Eközben adódott az a nehézség, hogy tudniillik nem látható vénák esetében a befecskendezés gyakorta sikertelen volt és a befecskendezett folyadék a szövetekben elviselhetetlen fájdalmakat okozott és a kísérleti alany erős reakcióját váltotta ki. Ezt a módszert kényelmetlennek találták, abba is hagyták." (86)

„A 41-es blokk szolgált orvosi kísérletek és élveboncolás céljára"

Egy speciálisan erre a célra berendezett helyiségben, a vér jobb lefolyását biztosító, rézsút futó rovátkákkal ellátott fajansz műtőasztal viviszekciók* céljára szolgált, ezeket három ismert német professzor végezte tanítványai előtt.

A kísérletek minden alkalommal 100 áldozatot követeltek. Az áldozatok rendszerint lengyel zsidók voltak. A kísérletekkel megbízott orvos kívánságára Struthofból küldték őket és a foglyokkal semmiféle kapcsolatba sem kerültek.

Kétszer 20—20 embert választottak ki, lábizmaikat szabaddá tették és azután gyógyszerrel kezelték őket (x). A kötést levéve egy fisztula** vált láthatóvá. Berlinből egy SS orvos külön eljött abból a célból, hogy megvizsgálja az illetőket. Ezeket az áldozatokat önkényesen válogatták ki egy csoport olyan beteg közül, akik műtét utáni lábadozás állapotában voltak." (65)

„Ismerek egyet azok közül, aki beszélt az első operációjáról; a második teljesen sikerült, mert belehalt... (bizonyára megölték, nehogy kibeszélje)." (80)

„Az irattárban megtalálták az egyik orvos jelentését, aki egy alkalommal nehezményezte a hozzá küldött emberek rossz egészségi állapotát és a tervezett kísérletek céljára jó egészségi állapotban levő 90 új áldozatot követelt." (65)

(A nürnbergi Nemzetközi Katonai Törvényszék dokumentumaiból.)

„A kísérlet ennek következtében meghiúsult; a hatás nem volt elég gyors"

„Ebben az időben dolgoztak a V—3 technikai előkészítésén és embereken akarták kipróbálni az új fegyver anyagában levő méreg hatóerejét. Egy napon tehát hat kapót*** hoztak a

* Viviszekció = élveboncolás.
** Fisztula = sipoly.
*** Kameradschafts-Polizei = a foglyok közül állított „rendőrök" — „KAPO".

46-os blokkba; megkarcolták a karjukat, mint oltás alkalmával, méregbe mártott tűvel; azután egy autóban a krematórium hullatermébe vitték őket és mindannyian parancsot kaptunk arra, hogy mind a krematóriumban, mind pedig a boncolási osztályon három óra időtartamra azonnal hagyjuk el helyünket. Három óra múlva megint visszatértünk, de szörnyű kiáltozást hallottunk és újra elküldtek minket. Az új fegyverrel való kísérlet tehát sikertelen volt; a hatás nem volt elég gyors. Lett volna idő, ellenmérget beadni. Azonkívül felvetették, hogy az angolok, mint megtorló intézkedést hasonló harceszközöket használhatnának, mert a méreg-gyártásra jelentősebb műszaki eszközökkel rendelkeznek, mint a németek."

„A 28-as blokk 15. szobájában 30 fogoly volt, ezeket három 8—12 főnyi csoportra osztották

A kísérleti nyulak első csoportja petróleum-befecskendezést kapott mindkét lábán a bőr alá. Subkután és nagyon mély befecskendezés volt, 2—3 köbcenti petróleummal. 8 nap elmúltával egy nem gennyes flegmone jelentkezett; ezt felvágták, a sebváladékot sterilizálták, légmentesen elzárt üvegcsövekbe gyűjtötték és a breslaui intézetbe küldték.

A második 10 emberből álló csoporton más kísérleteket hajtottak végre, a bőrt különböző kémiai anyagokkal izgatták. Ezek közül némelyiket alumíniumacetát 80 százalékos oldatával kezelték (Bürow-oldat).* A kezelést egy héten át mindennap, egyszer a váll, egyszer a láb ugyanazon helyén végezték. Ez után az idő után súlyos bőrgyulladás jelentkezett és ez némely esetben mélyreható fekélyképződésre vezetett. Ezt a bőrgyulladást két rétegben keltették (egy felületi és egy mély rétegben), a szövetet sterilizált csövekbe helyezték és ugyancsak Breslauba küldték histopathológiai** vizsgálatra. Hangsúlyozni kell, hogy ezek a fekélyek nehezen gyógyultak. Egy magyar zsidó fogoly esetében csak 7 hónap elteltével következett be a gyógyulás.

* Bürow-oldat = vízben nem oldható aluminiumacetát vizes oldata.
** Szövet-kórtani.

Másokat vállukon, külsőleg, fekete porral kezeltek.

A harmadik csoport a 13-as számú terem bejáratánál egy kis reggelit kapott, amely 250 gramm fehér kenyérből és híg teából állt. Meghatározott időpontban K. mindet egy külön szobába küldte, ahol az ő jelenlétében be kellett venniük 15—20 Acrichin pirulát. Azután visszaküldték őket a 13-as szobába; mindegyikük kapott egy edényt, amelybe vizelni kellett. Mindennap vettek vizeletpróbát és speciális postával küldték Breslauba. A harmadik napon valamennyi fogoly, aki Acrichint vett be, sárgaságot kapott. Ezek a vizeletszállítások 3 héten át tartottak, mindennapos analízisekkel. Ezek a kísérletek 1944. augusztus 22-től október 25-ig tartottak."

(A nürnbergi Nemzetközi Katonai Törvényszék dokumentumaiból.)

„Eredmények: az agyállomány összezsugorodott, a tüdő megtelt gennyel és szétesett, a máj szintén"

„Egy napon megjelent a táborban a már említett strassburgi egyetemi professzor meg egy repülőtiszt. Harminc fiatal és erős internáltat kértek és ezeket egy blokkban elkülönítették. A blokk egyik felét lezárták és a professzoron, a tiszten és rajtam kívül senki be nem mehetett. Engem jelöltek ki arra, hogy a betegekről gondoskodjam és a betegség lefolyását megfigyeljem. Az SS embereknek tilos volt a blokkba bemenni. Nekünk tilos volt elmondani, mi történt odabent.

A következőket láttam:

A tiszt és a professzor feltették gázmaszkjukat. Azután az emberek tenyerébe és az alkar belső oldalára körülbelül 10 köbcentiméternyi ismeretlen készítményt fecskendeztek be. Tíz fogoly 15 csepp Vogant is kapott, tíz másik 8 cseppet, a többi semmit.

A betegek így maradtak egy óra hosszat, meztelen karjukat kinyújtva és vártak. Ágyba fektették őket. Az első este fájdalmukban üvölteni kezdtek a betegek, az oltás helyét

égési sérülések borították. Csakhamar az egész testük ilyennel lett teli. Valamennyi fájdalmat érzett a szemében és a tüdejében. Minden tőlem telhetőt megtettem, hogy segítsek rajtuk. Éjfél körül feküdtem le és másnap meg kellett állapítanom, hogy alig látok. A tiszt jött, nem azért, hogy a betegeket ápolja, hanem hogy lefényképezze őket. Ettől a naptól kezdve mindennap fényképezték őket, de mit sem törődtek a betegekkel, akik üvöltöttek akár az állatok. A betegek hol teljesen tehetetlenek voltak, hol őrültek módjára viselkedtek. Az első beteg 14 nap után halt meg (1942. december 21-én). Hulláját Strassburgba küldték. Az ezután következő időben egy tetemet sem engedtek kivinni a táborból. A kísérleteket ott a helyszínen végezték. Az autopsia* az alábbi eredményeket állapította meg: az agyállomány összezsugorodott, a tüdő megtelt gennyel és szétesett, a máj szintén. A még életben maradottak félig megvakultak és tüdőbetegek lettek."

„Ehhez járul az, hogy ezen embereken végzett kísérleteknek abszolute nem volt semmiféle különleges érdekességük és hogy hasonló értékű eredményekkel állatokon is el lehetett volna végezni, ha az ember feltételezi, hogy egyáltalán valamiféle tudományos érdekességük van. A kitűzött cél éppen olyan embertelen volt, mint a felhasznált eszközök."

„Ahelyett, hogy tengeri malacokon, nyulakon vagy egereken végezték volna kísérleteiket, egyszerűbb és izgatóbb volt, az emberekkel való kísérletezés.

Az orvostársadalom képviselői jöttek időről időre Berlinből, hogy az orvosi kísérletekkel foglalkozó személyzetet megerősítsék."

„A németek speciálisan erre a célra kijelölt épületben gázkamrát építettek, hogy emberi áldozatokon próbálják ki a fojtógázokat."

„Egy légmentesen elzárt, ablakokkal ellátott fülkéből figyelték a kamra belsejét. Egy 2—5 köbcenti űrtartalmú ampullát törtek ott össze. Az orvosok gratuláltak egymásnak kísérleteik jó eredményéhez.

* Halottszemle.

... Ezek az orvosok gázzal kísérleteztek a szerencsétleneken, a táboron kívül levő gázkamrában. Egyetlen egy napon, 1943. augusztus 10-én 68 nőt gázosítottak el és holttestüket azután azonnal elégették.

... 1943. augusztus 11-én 15 nőt, 1943. augusztus 13-án 14 nőt, 1943. augusztus 17-én 30 férfit, 1943. augusztus 19-én 29 férfit gázosítottak el. Összesen körülbelül 1668 nőt és több mint 10 000 férfit. Ez a struthofi táborban elgázosított áldozatok összlétszáma."

„Egy napon összegyűjtötték az összes cigányt és a magyar vándorcigányokat. Felhasználták őket a gázkamrabeli kísérletekre. A németek először önként jelentkezőket kértek. Senki sem jelentkezett. A németek kényszer útján küldték be a gázkamrába a magyarokat. A fele meghalt. Nem tudom pontosan, hányan kerültek ezen az egy napon a gázkamrába."

„Így tehát egy német építész képes volt arra, hogy elkészítse egy ilyen gonosztettre szánt épület terveit, német tudósok képesek voltak arra, hogy ilyen ötleteket kiagyaljanak és végre is hajtsák. A kifejezetten erre a célra kiformált figyelő nyíláson németek figyelték ama férfiak és asszonyok halálküzdelmét, akiket ezen a módon gyilkoltak meg."

(A nürnbergi Nemzetközi Katonai Törvényszék dokumentumaiból.)

Elégetési kísérletek foszforos anyaggal

A WAFFEN-SS EGÉSZSÉGÜGYI INTÉZETE MELLETT MŰKÖDŐ KIÜTÉSES TÍFUSZ- ÉS VÍRUSKUTATÓ OSZTÁLY NAPLÓJÁBÓL

43. XI. 19: *Foszfor-kaucsuk-gyújtóbomba-kísérlet.*

43. X. 25: A megjelölt napokon égési kísérleteket végeztünk 5 kísérleti személyen egy Lipcse mellett talált angol gyújtóbomba foszforanyagával. Az R. 17. sz. készítményt friss foszforégéseknél, az „Echinacin-kenőcs" és „Echinacin extern" készítményt fosz-

forégési sebek utókezelésénél próbáltuk ki, valamennyi a Radebeul-Dresden-i, dr. Madus-művek gyártmánya.

44. I. 5: Jegyzőkönyvek elküldve az SS birodalmi orvoshoz, azzal a kéréssel, hogy a dr. Madus-művekhez továbbítsa.

Dr. Ding
SS-Strumbannführer

43. XII. 30—31: *Külön kísérlet négy személyen Szászországban...* (Hoven) Nebe SS-Gruppenführer parancsára a kísérletet dr. Morgen és dr. Wehner jelenlétében végrehajtottuk.

Dr. Ding

„Egyszóval minden kísérletet gyilkosságnak lehet minősíteni, s az SS egyetemlegesen felelős érte"

Áttérek most a foszforkísérletekre, amelyeket főleg orosz hadifoglyokon végeztek. Ezeket a foszforkísérleteket a 46. blokkban alábbi okokból hajtották végre orosz hadifoglyokon: A szövetségesek által Németországra ledobott bombák a polgári lakosság és a katonaság körében nehezen gyógyuló égési sebeket okoztak. Ennek következtében a németek egy sor gyógyszerrel kísérleteztek, hogy az ilyen égések okozta sebek behegedését megkönnyítsék. Ezért végezték a 46. blokkban a kísérleteket orosz hadifoglyokon. Mesterségesen foszforégési sebeket idéztek elő rajtuk és közvetlenül azután a foglyokat a német ipar különböző gyógyszereivel kezelték.

Sexualhormonnal végzett kísérletek...

M. Dubost: Mi volt ezeknek a kísérleteknek a következménye?

Balachowsky: Ezek a kísérletek mindig halálosan végződtek.

M. Dubost: Mindig halálosan? Tehát minden egyes kísérletet gyilkosságnak kell tekinteni, amelyért az SS a maga összességében egyetemlegesen felelős?

Balachowsky: Felelősek mindazok, akik ezt az intézményt felállították.

M. Dubost: Vagyis az SS egyetemlegesen és a német orvostestület különösen?

Balachowsky: Kétségkívül, mert a parancsokat az V. sz. kísérleti osztály adta. Az SS felelős volt azért, mert ezek a parancsok ettől a Lipcsében működő osztálytól származtak, egyszóval tehát a legfelsőbb SS vezetőségtől.

— — — — — — — — — — — —

Balachowsky: 50 fényképfelvételt láttam a blokkban azokról a foszforégési sebekről, amiket a 46. blokkban idéztek elő. Nem kellett az embernek specialistának lennie ahhoz, hogy megértse, mit kellett elszenvedniük ezeknek az embereknek, amikor a húsukat egészen csontig leégették. Mikor aztán a kísérletet három hónap elmúltával befejezték, mindenkit megsemmisítettek, aki még életben maradt.

(A nürnbergi Nemzetközi Katonai Törvényszék tárgyalási jegyzőkönyvéből.)

Jelentés a buchenwaldi koncentrációs táborban végzett kísérletsorozatról

A Waffen-SS törzsorvosa
Weimar

Weimar-Buchenwald, 1944. január 8.

S/Az: 14. h./KL—1. 44-Sch/Wi.

Tárgy: Kísérletsorozat
Hivatkozás: Körirat 151 d — SS WVHA 3. hivatalcsop. — KT. — Az: 87/10/43 (ügyiratjel szám) Lg./Wy

Melléklet — —

A D. III. hivatal főnökének,
Oranienburg

A buchenwaldi koncentrációs táborban ez idő szerint következő kísérletsorozatokat végezzük folyamatosan:

Vérkonzerv ellenőrzés 12 foglyon.

Gázégés — teljes immunizációs kísérlet — 15 foglyon.

Égési kísérletek foszfor-kaucsuk gyújtóbomba anyaggal három foglyon.

Kiütéses tifusz folyamatok 10—14 foglyon.

A kísérletek kivétel nélkül a 46. blokkban, a kiütéses tífusz kísérleti állomásán folynak. A kísérletekről folyamatosan küldünk jelentéseket az SS egészségügyi intézethez.

Waffen-SS törzsorvosa
olvashatatlan aláírás
tart. SS-Hauptsturmführer

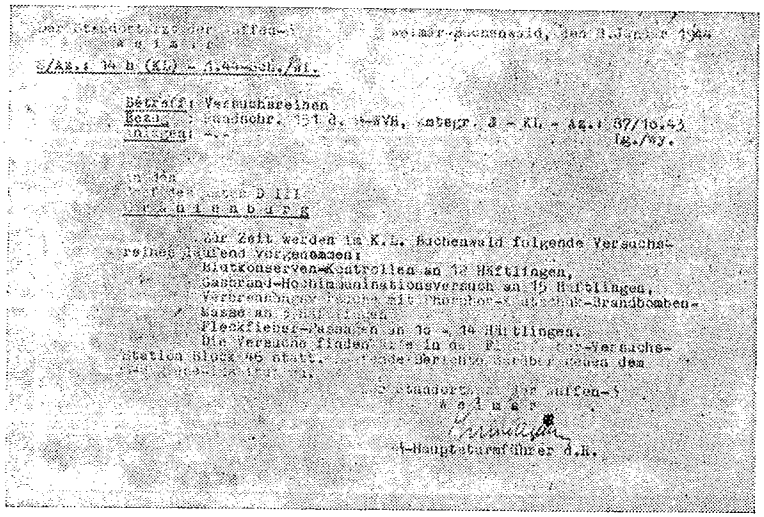

AZ SS STERILIZÁCIÓS PROGRAMJA

Az SS birodalmi orvosa kiosztotta a feladatokat

SS birodalmi vezető
SS birodalmi orvos — Berlin, 1941. május 30.

Titkos birodalmi ügy

Tárgy: női terméketlenség kezelése
Hivatkozás: Az SS birodalmi vezetője elé terjesztett

1941. május 27-i javaslat

Az SS birodalmi vezető — Személyi törzse
Berlin

Alant beterjesztem Önnek a női terméketlenség kezelésével — Clauberg professzor módszere szerint — megbízott szakorvosok névsorát:

1. Clauberg professzor, Königshütte, Bányászkórház,
2. dr. von Wolff professzor SS-Standartenführer, Berlin, Meineckestrasse 4.
3. dr. Erhardt professzor SS-Sturmbannführer, Graz, Egyetemi női klinika,
4. dr. M. Guenther professzor, K. F. Schulze SS-Hauptsturmführerek, Greifswald, Egyetemi női klinika.

Grawitz SS birodalmi orvos
SS-Brigadeführer

Clauberg „terve egy szaporodás-biológiai kutatóintézet felállítására"

A klinika volt és marad az a központ, ahonnan minden gondolat kiindul, ahol minden problémát felvetnek, megoldásukat levezetik és végül a gyakorlatba átültetik. — Ennek a klinikának egyidejűleg szülészeti klinikának is kell lennie. Mert a problémák (többnyire hormonális jellegűek) nemcsak érintik a gyakorlati nőgyógyászat és szülészet területét, hanem mélyen bele is nyúlnak és a legszorosabban összekapcso-

lódnak a terhességgel és a szülészettel is. Mivel ezek a problémák áttekinthetetlenek, szükséges a lépésenként történő megoldásuk, mert a jövőre eredményeket igérhetnek, a szülészet számára is.

Ezen a klinikán módot kell teremteni:

a) olyan eddig terméketlen nők legintenzívebb kezelésére, akiknek szaporodása kívánatos, alkalmazva vagy kipróbálva eddig kilátástalannak látott esetekben elért új eredményeket;

b) olyan módszer kiértékelésére, amely műtét nélkül (vértelenül) alkalmas szaporodásra méltatlan nők sterilizálására — és ha e módszer végérvényesen igazolódik — folyamatos alkalmazására.

Ehhez a klinikához az alábbiakat kell kapcsolni:

c) laboratóriumot széleskörű állatkísérletek céljaira, a továbbkutatás állandó bázisául.

Ehhez a kutatóállomáshoz csatolni kell:

d) egy kísérleti birtokot, mint a „talajgazdálkodás és termékenység kérdéseinek megoldását szolgáló intézményt", mégpedig:

1. messzemenő táplálékkísérletek állatokon
2. messzemenő táplálékkísérletek embereken (táborok női foglyain).

— — — — — — — — — — — —

Mellékelve: Vázlat

Clauberg s. k.

„Clauberg professzornak, módszere kidolgozása céljából, a saját klinikáján van szüksége a rendelkezésre álló nőkre"

Birodalmi vezető!

A Clauberg professzor úr jelenlétében 1941. május 27-én nevezettnek az alsórendű nők műtét nélküli terméketlenítésére vonatkozó új módszeréről folytatott tárgyalás során sajnos, félreértés keletkezett:

Clauberg professzornak módszere kidolgozása céljából arra van szüksége, hogy a rendelkezésre állítandó nők nála, a saját klinikáján Königshüttében vagy a közelében tartózkodjanak, mert a módszer még kidolgozás alatt áll, és ehhez Clauberg professzornak a saját, e célra szolgáló klinikai berendezésére a helyszínen van szüksége, azonkívül neki személyesen minden pillanatban rendelkezésre kell állnia esetleges műtétre, ha valami netán közbejönne...

Mivel az ilyen eljárásnak rendkívül nagy jelentősége van egy negatív népesedési politika szempontjából, és ebből eredően fontos, hogy a módszer kifogástalan kidolgozását minden eszközzel elősegítsük, bátorkodom javasolni, Birodalmi Vezető, hogy Clauberg professzor részére megfelelő kutató intézetet rendezzünk be Königshüttében vagy környékén és ehhez az intézethez egy körülbelül 10 fő létszámú női koncentrációs tábort csatoljunk...

(Az SS birodalmi orvosának 1941. május 29-én az SS birodalmi vezetőhöz intézett iratából.)

Dr. med. C. Clauberg professzor, SS-Brigadeführer, aki bűnös kísérleteket végzett Auschwitzban

Az auschwitzi koncentrációs tábor rendelkezésre áll emberekkel végzendő kísérletekre

Vezéri főhadiszállás, olvashatatlan dátum.

Titkos birodalmi ügy!

1942. VII. 7-én az SS birodalmi vezetője, továbbá dr. Gebhardt professzor SS-Brigadeführer, Glücks, SS-Brigadeführer és Clauberg* professzor, SS-Brigadeführer (Königshütte) tárgyalást folytattak. A megbeszélés tárgya *a zsidó nők sterilizálása* volt. *A birodalmi vezető megígérte Clauberg professzornak, hogy ember- és állatkísérletei céljára rendelkezésére bocsátja az auschwitzi koncentrációs tábort.*** Néhány alapkísérlettel olyan eljárást kell kidolgozni, amely sterilizálást eredményez, anélkül, hogy az érintett személyek észrevennék. Mihelyt a kísérletek eredménye rendelkezésére áll, az SS birodalmi vezetője jelentést kér, hogy aztán rátérhessenek a zsidó nők sterilizálásának gyakorlati megvalósítására.

Hasonlóképpen megvizsgálandó — leghelyesebb, ha dr. Hohfelder professzor, a kiváló németországi röntgenspecialista bevonásával —, milyen módon érhető el férfiak sterilizálása röntgenbesugárzással.

Az SS birodalmi vezetője valamennyi részvevő előtt hangsúlyozta, hogy ezek szigorúan titkos dolgok, csak zárt körben tárgyalhatók, s a kísérletekbe és megbeszélésekbe bevont személyeket mindenkor titoktartásra kell kötelezni.

Olvashatatlan aláírás
SS-Obersturmbannführer

* A német eredeti fakszimilén a név K-val szerepel, de később mindenütt C-vel írják. (A szerk.)
** Kiemelés tőlem. (A szerk.)

„Az a véleményem, hogy ... emberek rendelkezésre bocsátása tekintetében az Ön felső-sziléziai táborának bővítése a legjobb előfeltételeket nyújtaná"

Igen tisztelt Birodalmi Vezető!

A „szaporodás-biológiai kutató intézetre vonatkozó" 1941. VI. 5-i feljegyzésemre, megkaptam annak idején az Ön személyi segédtisztjének, Brandt SS-Sturmbannführernek 1941. VI. 19-ről keltezett válaszát arról, hogy Ön, Birodalmi Vezető, mihelyt lehetséges, visszatér az én fejtegetéseimre. Ezt kétségkívül a röviddel azután bekövetkezett sokkal fontosabb háborús események akadályozták meg.

Ha szabad röviden emlékezetébe idéznem, munkám továbbfolytatása akkoriban mindenekelőtt amiatt a kérdés miatt vallott kudarcot, hogyan bocsássák rendelkezésemre a koncentrációs táborok női foglyait.

Az Ön itteni szolgálati szervének Stabführerével, dr. Arlt SS-Obersturmbannführerrel alkalmilag tudományos megbeszélést folytathattam a szaporodás-biológiában kifejtett kutató tevékenységemről is. Dr. Arlt úr ez alkalommal azt mondta nekem, hogy Ön az az ember, igen tisztelt Birodalmi Vezető, aki ma Németországban az effajta dolgok iránt különösen érdeklődik és segíteni is tud nekem. Dr. Arltnak, mint az SS tagjának és az Ön itteni szolgálati szerve Stabführerének azután rövid beszámolót adtam arról, hogy ebben az ügyben én már tettem Önhöz előterjesztést.

E tárgyalás után bátorkodom a legalázatosabban kérni, Birodalmi Vezető, hogy itt Felső-Sziléziában szíveskedjék lehetőséget nyújtani munkálataim kivitelezésére.

Az a véleményem, hogy egyrészt a terület, továbbá a szükséges állatok, valamint az ápolószemélyzet, másrészt *az emberek rendelkezésre bocsátása tekintetében az Ön felső-sziléziai táborának bővítése a legjobb előfeltételeket nyújtaná.**

(C. Clauberg orvosprofesszor 1942. május 30-án az SS birodalmi vezetőjéhez intézett leveléből.)

* Kiemelés tőlem. (A szerk.)

Zsidó nők sterilizálása a ravensbrücki koncentrációs táborban

SS birodalmi vezető személyi törzs

Vezéri főhadiszállás, 1942. VII. 10.

Titkos birodalmi ügy!

Clauberg professzor úrnak,

Königshütte

Igen tisztelt Professzor úr!

Az SS birodalmi vezetője ma megbízott azzal, hogy írjak Önnek és közöljem azt a kívánságát, hogy — Pohl SS-Obergruppenführerrel és a ravensbrücki női koncentrációs tábor tábororvosával folytatandó előzetes megbeszélés után — utazzon Ravensbrückbe, hogy ott eljárása szerint megvalósítsa zsidó nők sterilizálását.

Mielőtt munkáját megkezdené, az SS birodalmi vezetője még igen fontosnak tartaná annak közlését, körülbelül mennyi idő kellene 1000 zsidó nő sterilizálásához. A zsidó nőknek semmit sem kell tudniuk. A birodalmi vezető véleménye szerint Ön általános vizsgálat során beadhatná a megfelelő injekciót.

A bekövetkezett sterilizálás hatékonyságával kapcsolatban azután beható kísérleteket is kell végezni, főleg abban a tekintetben, hogy Ön által megjelölt idő után esetleg röntgenfelvételek segítségével állapíttassék meg, hogy milyen elváltozások következtek be. Egyik vagy másik esetben azonban gyakorlati kísérletet is lehetne végrehajtani oly módon, hogy egy zsidó nőt bizonyos időre összezárnak egy zsidó férfival és azután megállapítják, milyen eredmény következik be.

Legyen szabad kérnem Önt, közölje velem levelemmel kapcsolatos véleményét, hogy a birodalmi vezetőt tájékoztathassam.

Heil Hitler!

Brandt s. k.,
SS-Obersturmbannführer

Ezer sterilizálás egy nap alatt

Igen tisztelt Birodalmi Vezető!

Azon kötelezettségemnek, hogy Önt időről időre tájékoztassam vizsgálataim állásáról, ma teszek eleget. Ugyanakkor most is, mint korábban, arra törekszem, hogy csak akkor tegyek jelentést, ha lényeges dologról van szó. Hogy ez — az 1942 júliusi utolsó megbeszélés óta — csak ma következett be, annak egyes, időtől meghatározott nehézségek az okai, amelyekkel szemben én magam tehetetlen voltam, és ezekkel Önt, Birodalmi Vezető, nem akartam háborgatni. Így például: csak 1943 februárja óta van birtokomban egyetlenegy, speciális kísérleteim szempontjából teljes értékűnek tekinthető röntgenberendezés. A rövid — tulajdonképpen csak négy hónapi — időköz ellenére ma már mégis közölhetem Önnel, Birodalmi Vezető, az alábbiakat:

A női organizmuson műtét nélkül végzett sterilizálás általam elgondolt módszere jóformán kész. Ez a módszer sikerrel jár, s már a minden egyes orvos előtt ismert szokásos ginekológiai* vizsgálat során, egyetlenegy injekciónak a méhszájba való alkalmazásával is végrehajtható. Ha azt mondom, hogy a módszer

„jóformán kész",

ez a következőt jelenti:

1. már csak finomítását kell kidolgozni;

2. már ma is szabályosan használható és pótolhatja a műtétet a mi szokásos eugenikus** sterilizálási eseteinkben.

Ami azt a kérdést illeti, amelyet Ön, Birodalmi Vezető, majdnem egy évvel ezelőtt tett fel, nevezetesen: mennyi idő alatt lehetséges 1000 nőt ilyen módon sterilizálni, ma már előreláthatóan, választ adhatok. Nevezetesen:

Ha az általam végrehajtott kísérletek továbbra is úgy sikerülnek, mint eddig — és semmi okom az ellenkezőjét fel-

* Nőgyógyászati
** Itt: „fajjavító".

tételezni —, akkor nincs nagyon messze az a pillanat, amikor azt mondhatom:

„Megfelelően begyakorlott orvos megfelelően berendezett helyen, esetleg 10 fő ápolószemélyzettel (a megadott szám a kívánt gyorsasághoz igazodik) a legnagyobb valószínűséggel egy nap alatt több száz, ha nem éppen ezer esetet intézhet el."

Kérem, legyen szabad elhalasztanom vizsgálataim másik részének (a pozitív népesedési politikának) a tárgyalását, mivel még bizonyos időbe telik, amíg ezen a területen lényegeset mondhatok.

Birodalmi Vezető! Kérem Önt, alábbiakban keresse annak legfőbb okát, hogy éppen ma (azaz még nem sokkal a megállapítások végérvényes lezárásának lehetősége előtt) teszek jelentést.

Tudom, hogy ezen kérdésterület hátralevő részének elintézése — ellentétben az eddigiek folyamán érvényesült külső befolyásokkal — jelenleg csaknem kizárólag tőlem függ. Ehhez önmagukban véve csekély, mégis alapvető változások szükségesek, amelyeket igen tisztelt Birodalmi Vezető, csakis Ön személyesen tud döntésre vinni és elrendelni. Reméltem, hogy esetleges felső-sziléziai látogatása alkalmával röviden személyesen ismertethetem ezeket a szükségleteket. Minthogy erre ez idáig nem nyílt lehetőség, most ezen az úton kérem döntését.

Legyen szabad pótlólag még egy kérést megengedni magamnak. Dr. Blumenreuter SS-Brigadeführer gondoskodott végül is az egyedül alkalmas röntgenberendezés beszerzéséről. Igen sürgős szükségem volna egy második hasonló berendezésre, tekintettel arra, hogy februárban adott felvilágosításai szerint a nevezettnek Berlinben van még egy ilyen készüléke raktáron. De csak azzal a feltétellel szállítja le, ha megkapom az Ön beleegyezését. Kérhetem ehhez beleegyezését, Birodalmi Vezető?

(Prof. Dr. med. C. Clauberg 1943. VII. 7-én a birodalmi vezetőhöz intézett leveléből.)

Nyolcéves kortól felfelé gyermekeket is sterilizáltak

„A ravensbrücki koncentrációs táborban dr. Treite hajtotta végre a sterilizációkat, mégpedig először csak egyes nőkön (cigány nőkön). 1945 januárjában odaérkezett Auschwitzból Schumann professzor röntgenspecialista abból a célból, hogy kislányokon, nyolcéves kortól felfelé Salpinxgraphiat hajtson végre (beavatkozás a méhkürtbe). Ez az eljárás abból állt, hogy a méhüreget és a petevezetéket kontrasztfolyadékkal töltötték ki és röntgenfelvételeket készítettek. A kezelés előtt ezeket a kiskorúakat az SS-legények megerőszakolták.

1945. január 4. és 7. között 120—140 gyereket kezeltek ezen a módon.

Eredmény: 4 haláleset, részben a petevezeték kitöltése következtében fellépő hashártyagyulladás, részben pedig az általánosan legyengült testi állapot miatt.

A gyerekeket minden további utókezelés nélkül feküdni hagyták."

(A „Ravensbrück-perből".)

„Vért vettek, kivették az anyaméht, gerincvelőt vettek és aztán hagyták az áldozatot meghalni"

„A 17. blokkban 200 gyermeken hajtottak végre sterilizációs kísérletet."

„Auschwitzban szintén volt egy blokk, amelyet kifejezetten a legegészségesebbek közül kiválogatott nőkön végrehajtandó orvosi kísérletek céljára tartottak fenn. Kivették a nők petefészkét stb. altatás és érzéstelenítés nélkül."

„A kísérleti nyulak lengyel nők voltak. Valamennyien politikai foglyok. Néhányan meghaltak, másokat agyonlőttek, körülbelül hatvanan maradtak csak életben."

„Ravensbrückben a kórházban valóban hajtottak végre kísérleteket lengyel nőkön. Kiválasztották a legegészségesebbeket és csontátültetési kísérleteket végeztek rajtuk. Kivágták belőlük az átültetendő csontdarabokat és a csontokat aztán a hadsereg katonáinál használták fel."

„Csináltak vérvételt, kivették az anyaméht, gerincvelőt vettek és aztán hagyták meghalni az áldozatot."

„Egy alkalommal láttuk, amint lengyel nők jöttek vissza a kórházból, szörnyű forradásokkal a combjukon. Viviszekciós kísérleteket végeztek rajtuk (csont- és izomtoldás) külön erre a célra Berlinből érkezett sebészek. Mindennap történtek hasonló kísérletek."

„Én szintén végeztem egy nagyon pontos vizsgálatot azokon a lengyel nőkön, akiket kísérleti nyulaknak neveztünk. Ezek a nők mind halálraítéltek voltak. Égési sebekkel való kísérletekre használták fel őket, erre kerestek szérumokat a német orvosok. Csontdarabokat is vettek tőlük, hogy másokba átültessék. Ezek a csontkísérletek állítólag a frontkatonák érdekében végzett különleges vizsgálatok céljait szolgálták. Azoktól, akiket láttam, és akiken szörnyű izomsérüléseket állapíthattam meg, tudom, hogy a műtét a következő körülmények között folyt le: a legbrutálisabb módon a bunkerbe (börtönbe) hurcolták és szorosan a műtőasztalra szíjazták őket. A megoperálandó lábról még a cipőt sem vették le."

„Láttam Ravensbrückben olyan nőket, akiket a németek kísérleti alanyul használtak fel vizsgálataik céljaira.

Némelyiktől gerincvelőt vettek, másoktól combcsontvelőt és csontvelőt, megint másoknak a nemiszervét vették ki."

„Az utolsó esztendőben, amikor az utolsó kísérletek áldozatait hozták be, hogy műtétre vigyék őket, az áldozatok ellenszegültek, s a bunkerba hurcolták és ott a helyszínen megoperálták őket. Érzéstelenítettek ugyan, de nem mosták le és szennyes ruháikban fektették őket a műtőasztalra. Hetekig ott maradtak a műtét után, egyikük ápolta őket, ez azonban nem volt ápolónő és kétségkívül semmiféle tapasztalata sem volt atekintetben, milyen ápolás szükséges, noha természetesen minden tőle telhetőt megtett, hogy segítsen rajtuk."

„Az orvosok előszeretettel választottak ki olyan nőket, akiknek éppen menstruációjuk volt. Brutálisan közölték velük, hogy négy napon belül meg kell halniuk. Azt mondták, hogy e kijelentésnek a menstruációt érintő hatását akarták megállapítani."

„Egy berlini hisztológus-professzor olyan szemérmetlen volt, hogy egy német folyóiratban közzétette megfigyeléseit azokkal a vérzésekkel kapcsolatban, amelyeket rossz hír váltott ki nőknél. Ezeket a kísérleteket szabályos menstruációjú foglyokon úgy végezték, hogy közölték velük: agyonlövik őket. Ez belső vérzést váltott ki, amit aztán az orvos tanulmányozott."

(A nürnbergi Nemzetközi Katonai Törvényszék dokumentumaiból.)

„A vizsgálat azt mutatta, hogy a méhben rák fejlődött ki, amit hat hónappal előbb oltottak belé"

A 10. blokkban 350—400 nő volt, akik a breslaui orvosi fakultásról érkezett C. professzor kísérleteihez szolgáltak kísérleti nyulakul.

Ezeket a nőket több csoportra osztották: mindegyik csoporton más-más kísérleti módszert próbáltak ki.

A németek néhány nőn mesterséges megtermékenyítést hajtottak végre. Ezzel kapcsolatban nyomoztunk a táborban, de az áldozatok utáni kutatás eredménytelen maradt. Úgy gondolom, hogy a nők, akiken ilyen kísérleteket végeztek, nem akarnak beszélni ezekről a kínos dolgokról.

Egy másik csoport tagjaiba sexualhormonokat fecskendeztek be. A gyógyszeres ampullákat ugyanaz a professzor készítette, aki a gyógyszereket magával hozta táskájában. A befecskendezéseket a professzor felügyelete alatt végezték.

A befecskendezett anyag összetételét és az eredményeket egyaránt lehetetlen volt megállapítani, mert mindent titokban tartottak.

Ezeknek az injekcióknak hatására több nő tályogot kapott. A tályogokat a 10. blokkban felvágták.

Egy 15—20 nőből álló harmadik csoport tagjainak nemi szervén a 10. blokkban sebészi beavatkozást hajtottak végre. Például: kivágták a méhnyakat, vagy rákos tartalmú folyadékot fecskendeztek azoknak a nőknek a méhnyakába, akiknek ez a szervük rákos volt. Ezt a folyadékot Chamberland-

szűrő segítségével egy katéteren át vezették át a nők testébe, abból a célból, hogy a rákos sejtek kiváljanak. Ez azért történt, hogy felülvizsgálják a rákbeoltás elméletét, egy szűrőn át a rákos szövetekbe juttatott vírus segítségével.

Egy 25 éves nő (az auschwitzi táborból került Ravensbrückbe), akit a 10. blokkban ápoltak, a németek eltávozása után halt meg. A holttestén végzett vizsgálat azt mutatta, hogy méhében rák fejlődött ki, amit 6 hónappal előbb oltottak belé.

Ez az eset a szovjet vizsgálóbizottság egyik jelentésének tárgya.

A negyedik csoportnak egy gyógyszerészeti gyár által küldött speciális készítményt injekcióztak a méh belsejébe. Ennek a kísérletnek az volt a célja, hogy Lipodol helyett (amelynek gyártása az olajhiány következtében nagyon nehéz és költséges volt) más anyagot találjanak a petevezeték belsejének átvilágításához.

Ez a gyógyszer szörnyű fájdalmakat okozott, és az eredmények ismeretlenek.

A 10. blokk ötödik női csoportja dr. W. felügyelete alatt állott, S. kölni professzor asszisztálásával. Ez utóbbi egy fotomikroszkópikus készüléket dolgozott ki színes felvételek céljára. Lefényképezték 35—45 év közötti különböző korú nők méhnyakát. A fotografálás után a nyilvánvalóan normális anyaméhből kivágtak egy darabot és histopatologikus vizsgálatra beküldték a breslaui intézet laboratóriumába.

(A nürnbergi Nemzetközi Katonai Törvényszék dokumentumaiból.)

A ravensbrücki koncentrációs táborban nőkön csontátültetési kísérleteket végeztek, és nyílt sebeket fertőztek gázos égetéssel és tetanusz bacilusokkal

Kísérletek:

Az első műtéteket (kísérleteket) 1942—1943-ban végezték. A kísérleteket dr. Gebhardt hohenlycheni főorvos hajtotta végre. Először a lublini első szállítmányból való nőkön,

mégpedig olyanokon, akik a lengyel ellenállási mozgalom tagjai voltak (fogolyszámuk 7700—7900). Kiszemeltek 120 nőt, felhasználtak 75-öt. A kísérletekben részt vettek, illetve értelmi szerzőként felelősek voltak értük a többi közt: dr. Gebhardt professzor, dr. Schidlausky, dr. Rosenthal, dr. Kogel, dr. Schulz és dr. Hertha Oberhäuser. A hohenlycheni intézet elrendelte, hogy bizonyos kísérleteket hajtsanak végre a gyógyintézet érdekében: ezek a kísérletek csontátültetések voltak sebesült katonák számára.

A sulfonamid és csontátültetési kísérletek 1942 augusztusában kezdődtek és 1943 folyamán fejeződtek be.

A kísérletek végrehajtására dr. Gebhardt professzor adott utasítást. (Az ortopéd sebészet berlini egyetemi rendes tanára, a hohenlycheni gyógyintézet főorvosa és az SS birodalmi orvosa mellé beosztott legfőbb klinikus.)

(Részlet a ravensbrücki női koncentrációs tábor történetéből, amelyet a Ravensbrück bizottság volt foglyok vallomásaiból és dokumentumaiból állított össze.)

Hertha Oberhäuser koncentrációs tábor-orvosnő, aki számos nő és gyermek élete végéig tartó betegségéért felelős. Ma mint gyermekorvosnő dolgozik a Schleswig-Holstein-i Stockseeben

Buchenwaldi koncentrációs tábor
Patologikus osztály

Weimar-Buchenwald, 1943. IX. 15.

Jelentés

a patologikus osztály 1943 harmadik negyedévi tevékenységéről

A tárgyidőszakban elvégeztünk	282 boncolást
A makroszkopikus nedvespreparátumokból felújítottunk	30 preparátumot
Felfrissítettünk és megtisztítottunk	10 régi preparátumot
Csontpreparátumokat készíttettünk:	5 koponya 1 medence forgócsigolyákkal 1 kéz- és könyökankilózis* 2 állkapocs 1 csigolyaoszlop 1 lapocka 1 nyakcsigolyasorozat Csontmetszetek stb.

Histologiai metszeteket készítettünk

a buchenwaldi koncentrációs tábornak	142 darabot
a tábororvosnak	15 darabot

A kórszövettani széria elkészítésére vonatkozó feladat megoldását az ehhez szükséges anyagok beérkeztével megkezdtük. Ez ideig 25 preparátumot ágyaztunk be és 300 metszetet készítettünk.

A patologikus osztály vezetője
olvashatatlan aláírás
tartalékos SS-Obersturmführer

* Ankilózis = ízületmerevedés.

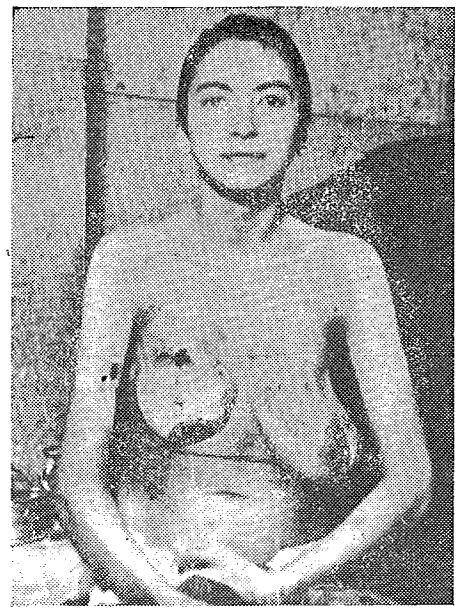

„Egy alkalommal 50 erőteljes lengyel nőt választottak ki idegsebészeti kísérletekre. Láttam, hogyan tértek vissza ezek a nők a megkínzatás után, amelynek során kivették a kereszttricepsüket.* Sokan belehaltak. Az orvosok metszéseket hajtottak végre a nők mellén is.

Miután mindegyiken több kísérletet végeztek, azonnal elgázosításra küldték őket. Hogy a műtéteknek semmiféle nyoma se maradjon, valamennyi áldozat testét gondosan elégették."

Vaillant—Couturier: Mikor Auschwitzból eljöttünk, Ravensbrückbe küldtek minket. Ott az úgynevezett NN-blokkba, vagyis a Nacht und Nebel-, Éj és Köd-blokkba hurcoltak minket (ez a név arra utalt, hogy eltüntetnek bennünket). Ebben a blokkban lengyel nők voltak velünk, akik a hétezres lajstromszámot viselték és néhány más nő, akiket nyulaknak hívtak, mert kísérleti nyulakként használták őket. Azért választották ki őket szállítmányaikból, mert egyenes volt a lábuk és jó volt az egészségi állapotuk, s azután különböző műtéteket végeztek rajtuk. Néhányuk lábából csontrészeket távolítottak el. Mások injekciókat kaptak. De nem tudom, milyen injekciókat. Az operáltak között nagy volt a halandóság. Amikor a többit műtétre akarták vinni, vonakodtak bemenni a betegkörletbe. Erre erőszakkal hurcolták őket a cellákba és ott egy Berlinből érkezett egyenruhás professzor megoperálta

* Triceps – a váll háromfejű izma.

ezeket a nőket, de a legcsekélyebb antiszeptikus óvatossági rendszabályról sem gondoskodott. Nem öltött köpenyt és a kezét sem mosta meg. Ezek közül a kísérleti személyek közül élnek még néhányan. Még mindig nagyon sokat szenvednek. Időről időre elgennyesedik a testük, s minthogy senki sem tudja, milyenfajta kísérleteknek vetették alá őket, igen nehéz a gyógyítás.

(A nürnbergi Nemzetközi Katonai Törvényszék dokumentumaiból.)

AZ SS MINT ANATÓMIAI KÍSÉRLETEK MEGRENDELŐJE ÉS MEGVALÓSÍTÓJA

Egyedül a buchenwaldi koncentrációs táborban 187 boncolás volt fél hónap alatt

Buchenwaldi k. t.
Patológiai osztály — Weimar-Buchenwald, 1945. II. 26.

Javaslatterv

Javaslat

szappan és tisztítószerek juttatására a buchenwaldi koncentrációs tábor patológiája részére a folyó negyedévre. 1945. I. 1. — 1945. III. 31. I. Z. 3. csoport. (Szakintézetek állandó orvosi vezetés alatt.)

Az 1944. november 15. és 1945. február 15. közti időben (az időközt azért kell pontosan megállapítani, mert a boncheliységet egy 1944. augusztus 24-én bekövetkezett bombatámadás szétrombolta, és csak november közepén lehetett megint teljes mértékben üzembe helyezni) végrehajtottunk:

849 boncolást,
92 histológiai vizsgálatot,
1700 histológiai preparátumot oktatási célokra elkészíttettünk,

30 patologikus anatómiai nedves preparátumot készíttettünk,
7 patologiai-anatómiai preparátumot felújítottunk,
17 törvényszéki kémiai és
51 bakteriológiai vizsgálatot végeztünk.

A folyó negyedévben ezeknek a munkálatoknak a száma állandóan emelkedik. Például a november hó második felében végzett 95 boncolásról február első felében 187-re emelkedett a boncolások száma.

A foglalkoztatott szakemberek száma (orvosok, patológusok, vegyészek stb.)	6
Betanított szakmunkások és laboránsok száma	4
A laboránsként és hullaszállítóként foglalkoztatott segédmunkások száma	23
	33

Javasoljuk, hogy .... darab szappant és .... gr mosóport szállítsanak.

A Waffen-SS törzsorvosa,
tartalékos SS-Hauptsturmführer

Emberbőrbe kötött könyvek

M. Dubost (a tanúhoz fordulva): Tud ön valamit a tetovált emberekről?

Balachowsky: Igen.

M. Dubost: Kérem, szíveskedjék elmondani, mit tud róluk?

Balachowsky: A tetovált emberbőröket a buchenwaldi 2. blokkban, az úgynevezett patalogikus blokkban őrizték.

M. Dubost: Sok tetovált emberbőr volt a 2. blokkban?

Balachowsky: Tetovált emberbőr mindig volt a 2. blokkban, de nem tudom, hogy mennyi, mert állandóan hoztak be és vittek el bőröket. Nem csupán tetovált, hanem tetoválatlan, csak cserzett bőrök is voltak.

M. Dubost: Szóval lenyúzták az emberek bőrét?

Balachowsky: Lenyúzták az emberek bőrét és azután kicserzették.

M. Dubost: Lenne szíves folytatni erről tett vallomását?

Balachowsky: Láttam, amint cserzett bőrökkel a hónuk alatt SS-legények jöttek ki a 2. blokkból, a patologikus blokkból. A 2. blokkban dolgozó bajtársaimtól tudom, hogy oda megrendelések érkeztek be bőrökre és hogy ezeket a cserzett bőröket egyik-másik őrállomásnak és látogatóknak ajándékozták, és könyvek bekötésére használták.

M. Dubost: Mondották nekünk, hogy Koch, a volt táborparancsnok büntetésben részesült ezért.

Balachowsky: Nem voltam tanúja a Koch-ügynek, mert az akkor játszódott le, amikor én még nem voltam a táborban.

M. Dubost: Tehát Koch távozása után is volt még tetovált és cserzett bőr?

Balachowsky: Mindig volt cserzett és tetovált bőr, hiszen mikor 1945. április 11-én az amerikaiak felszabadították a tábort, a 2. blokkban még találtak tetovált és cserzett bőröket.

M. Dubost: Hol készítették ki ezeket a bőröket?

Balachowsky: Ezeket a bőröket a 2. blokkban és talán még a krematórium épületében készítették ki, ez nem esett messze a 2. blokktól.

M. Dubost: Az ön vallomása szerint tehát ez állandó szokás volt, amelyet még Koch kivégzése után is folytattak?

Balachowsky: Igen, ez folyt az egész idő alatt, de hogy milyen mértékben, azt nem tudom.

M. Dubost: Bocsásson meg kérem, szeretnék a bőrökre vonatkozólag még egy kérdést feltenni. Tudott ön Koch elítéltetéséről?

Balachowsky: Igen. Hírek és régi bajtársaim közlései alapján, akik a táborban voltak, tudtam Koch elítéltetéséről. De én magam nem voltam tanúja ennek az ügynek.

M. Dubost: Nem tesz semmit. Elég, ha tudom, hogy Koch elítéltetése után is még mindig volt cserzett és tetovált bőr a táborban.

Balachowsky: Igenis.

M. Dubost: Bizonyos ön ebben?

Balachowsky: Igenis. Koch elítéltetése után tovább is folyt a bőrök tetoválása és cserzése.

(A nürnbergi Nemzetközi Katonai Törvényszék dokumentumaiból.)

SS helyőrségi orvos
Weimar

Weimar-Buchenwald, 1942. május 7.

Tárgy: Pathológia Bu. kt.
A Pathologia Vezetőjéhez, Buchenwald kt.

Figyelmeztetjük, hogy úgynevezett ajándéktárgyak (zsugorított fejek stb.) készítése *azonnali* hatállyal leállítandó. A gráci SS Orvosi Akadémia rendeléseiről mindenkor minden egyes hó 1-ig és 15-ig írásos jelentést kell az SS helyőrségi orvosának beterjeszteni.

A foglyok orvosi kezelése a pathologia területén kívül áll és azonnali hatállyal megtiltatik. Ezt a parancsot a pathologián foglalkoztatott foglyokkal is ismertetni kell.

SS helyőrségi orvos, Weimar
olvashatatlan aláírás
tartalékos SS-Hauptsturmführer

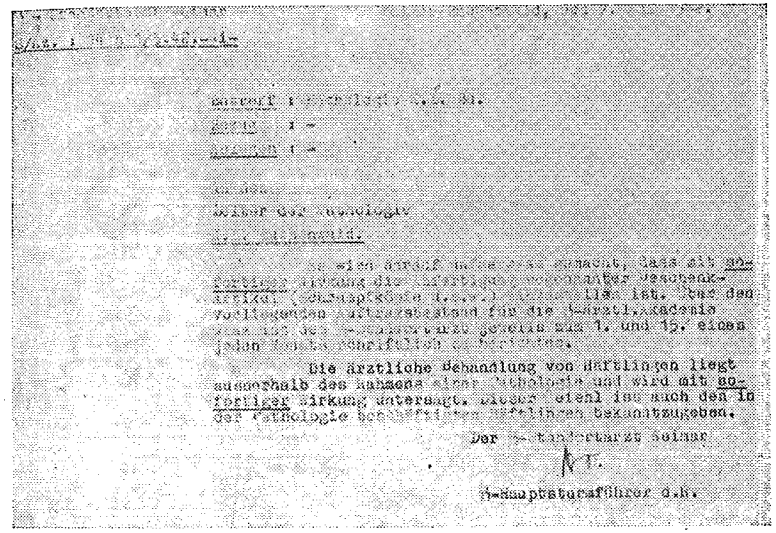

„Két koponyáról van szó, amelyek az SS-főorvos levélnehezékéül szolgáltak!"

M. Dubost: Beszéltek önnel tudományos kísérletekről?

Lampe: Igen, ezek Mauthausenben, éppúgy, mint a többi táborban napirenden voltak. Azt hiszem, vannak e téren tárgyi bizonyító anyagaink, amelyeket megtaláltak; két koponyáról van szó, amelyek az SS-főorvos levélnehezékéül szolgáltak. A két koponya két hollandi származású zsidó koponyája volt, akiket egy 800 főnyi transzportból kiemeltek és kiválasztottak, mert különösen szép fogazatuk volt. Az SS-orvos, aki ezt a kiválasztást végrehajtotta, közölte, hogy ennek a két fiatal hollandi zsidónak osztoznia kell a velük együtt szállított bajtársak sorsában. Így szólt hozzájuk: „Itt nem maradtok életben. Nekem szükségem van két fiatal, erőteljes emberre sebészeti kísérletek céljára. Választhattok, vajon rendelkezésemre álltok-e a kísérletekhez, vagy pedig elpusztultok a többivel együtt." Ezt a két zsidót a betegkörletbe hurcolták, az egyiknek kivették a veséjét, a másiknak a gyomrát. Azután mind a kettőnek benzint fecskendeztek a szívébe. Végül pedig lefejezték őket. Már említettem, hogy a két koponya a szép fogazattal egészen a felszabadulásig az SS-tábororvos íróasztalát díszítette.

(A nürnbergi Nemzetközi Katonai Törvényszék dokumentumaiból.)

„Egy csontvázgyűjtemény felállítására" összesen 115 foglyot preparáltak

„Ahnenerbe" Berlin-Dahlem, 1943. június 21.

Int. a Hadtud. Célkutatásra Pücklerstrasse 16.
G(H)6 S2/He

Titkos birodalmi ügy G. R. Z. I. A. H. Sk. 10. sz.

A Birodalmi Biztonsági Főnökséghez

IV. B. 4. Hivatal, Eichmann SS-Obersturmbannführer kezéhez

Tárgy: Csontvázgyűjtemény felállítása.

Hivatkozással az Önök 1942. szeptember 25-én kelt IV. B. 4. 3576/42g1 488 jelű levélre és az időközben fenti ügyben folytatott személyes tárgyalásokra közöljük, hogy itteni szolgálati szervünknek a fenti különfeladat végrehajtásával megbízott munkatársa, dr. Bruno Beger SS-Hauptsturmführer a munkálatokat 1943. június 15-én az auschwitzi koncentrációs tábort fenyegető járványveszély miatt befejezte.

Összesen 115 személyt, mégpedig 79 zsidót, 2 lengyelt, 4 belső ázsiait és 30 zsidó nőt előkészítettek. Ezek a foglyok ez idő szerint — külön a férfiak és külön a nők — egy-egy kórházépületben vannak, az auschwitzi koncentrációs táborban, és karanténban tartják őket. A kiválasztott személyek további előkészítésére most már azonnali átszállításuk szükséges a natzweileri koncentrációs táborba, amit — tekintettel az Auschwitzban fellépő járványveszélyre — gyorsan végre kell hajtani. A kiválasztott személyek névjegyzéke mellékelve.

Kérjük a megfelelő utasításokat kiadni. Minthogy a foglyok Natzweilerbe való átszállításával a járványáthurcolás veszélye fenyeget, haladéktalan intézkedést kérünk, hogy fertőtlenített és tiszta fogolyruhát küldjenek Natzweilerből Auschwitzba 80 férfi és 30 nő részére.

Egyidejűleg gondot kell fordítani rá, hogy a 30 nőnek rövid időre szállást biztosítsanak a natzweileri munkatáborban.

Sievers s. k.

SS-Standartenführer

Másolatok:

a) Dr. Beger SS-Hauptsturmführer

o) Dr. Hirt prof. SS-Hauptsturmführer

Dr. Brandt SS-Obertsturmbannführer

„... Valóban kifizetődnék, ha vasúti vagont vennénk igénybe" hullaszállításra

1942. július 17.

Bizalmas!

A Stuttgarti Tartományi Törvényszék Főállamügyészének
Stuttgart

Tárgy: Önök levele VII. 15-ről — Sz.: 4417.

Az általam megrendelt hullaszállító-autót eddig még nem szállították le. Minthogy egyfelől a strassburgi anatómiai intézetnek még nem áll rendelkezésére felhasználható tetem, másfelől az Önök közlése szerint a legközelebbi időben nagyobb tetemszállítmányok várhatók, megfontolandó volna, hogy ne vasúton szállíttassuk-e ide a hullákat. Ez esetben valóban kifizetődnék, ha vasúti vagont vennénk igénybe. Az általam megrendelt kocsi nemigen fogad magába négy tetemnél többet.

Az Anatómiai Intézet igazgatója

„Koponyák biztosítása a strassburgi birodalmi egyetemen végzendő tudományos kutatások céljára"

Úgyszólván minden fajból és népből rendelkezésre áll nagyszámú koponyagyűjtemény. Csak a zsidó népből áll a tudomány rendelkezésére olyan kevés koponya, hogy feldolgozásuk nem ad biztos eredményeket. A Keleten folytatott háború most alkalmat nyújt nekünk, hogy ezt a hiányt megszüntessük. A zsidó bolsevista komisszárok révén, akik ellenszenves, de jellegzetes, alsórendű embercsoport képviselői, most lehetőségünk van hozzáférhető tudományos bizonyító anyag szerzésére, ha koponyáikat igénybe vesszük.

E koponyaanyag biztosításának, zökkenőmentes megszerzésének gyakorlati keresztülvitele a legcélszerűbben a Wehrmachthoz intézett olyan értelmű utasítása alapján mehetne végbe, hogy a zsidó bolsevista komisszárokat a jövőben azonnal élve át kell adni a tábori rendőrségnek. A tábori rendőrségnek viszont külön utasítást kell kiadni, hogy ezeknek az elfogott zsidóknak a számát és tartózkodási helyét egy meghatározott szervnek folyamatosan jelentse, és őket külön meghatalmazott megérkeztéig gondosan őrizze. Az anyag biztonságba helyezésével megbízott személynek (a Wehrmachthoz vagy éppen a tábori rendőrséghez tartozó fiatal orvos vagy orvostanhallgató személyautóval és gépkocsivezetővel ellátva) az a feladata, hogy előre meghatározott sorrendben fotografikus és antropológiai méréseket végezzen és ha lehetséges, állapítsa meg a származást, a születés időpontját és más személyi adatokat.

A zsidó halálának előidézése után — fejének sértetlennek kell maradnia — az orvos elválasztja a fejet a törzstől és konzerváló folyadékba ágyazva, külön erre a célra készített és jól zárható bádogtartályban a rendeltetési helyre küldi. A fényképfelvételek, a mérés és a fej, s végül a koponya egyéb adatai alapján azután most már megkezdhetik a faji hovatartozandóságra, a koponya alakjának patologikus jelenségeire, az agy formájára és nagyságára, valamint sok másra vonatkozó összehasonlító anatómiai kutatásokat.

Az így nyert koponyaanyag megvizsgálására és megőrzésére az új strassburgi birodalmi egyetem lenne a legalkalmasabb hely rendeltetése és feladata szerint.

(Részlet dr. August Hirdt professzor, a strassburgi egyetem anatómiai tanszékének volt rendes tanára által az SS birodalmi vezetőjéhez intézett jelentésből.)

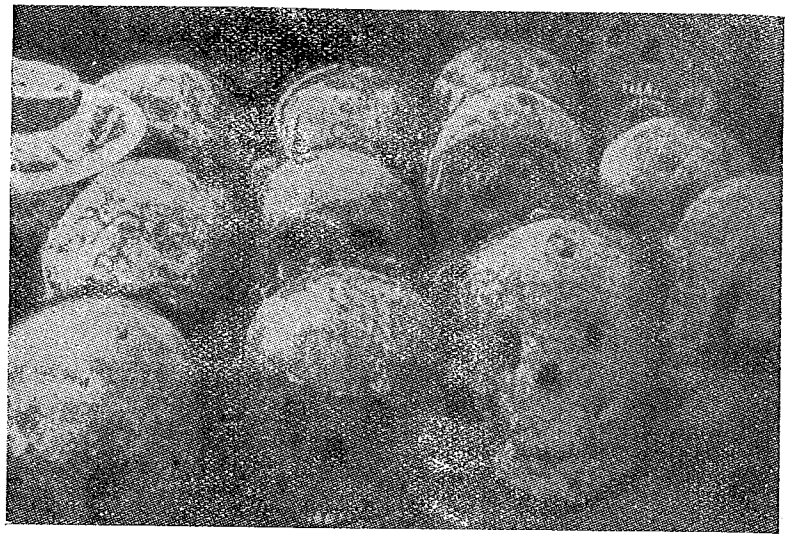

Gyűjtemény a strassburgi anatómiai intézetben preparált különböző koponyákból.

A NEMZETISZOCIALIZMUS „EUTHANAZIA*-PROGRAMJA"

Adolf Hitler megbízást ad az elmebetegek megsemmisítésére

Pecsét

Adolf Hitler — Berlin, 1939. szeptember 1.
Bouhler birodalmi vezető és
Dr. med. Brandt

felelősség terhével megbízatnak név szerint felsorolandó orvosok hatáskörének olyan kiterjesztésére, hogy az emberi számítás szerint gyógyíthatatlan betegeket, betegállapotuk legrigorózusabb** megítélése alapján, kegyelemből halálba juttassák.

Hitler

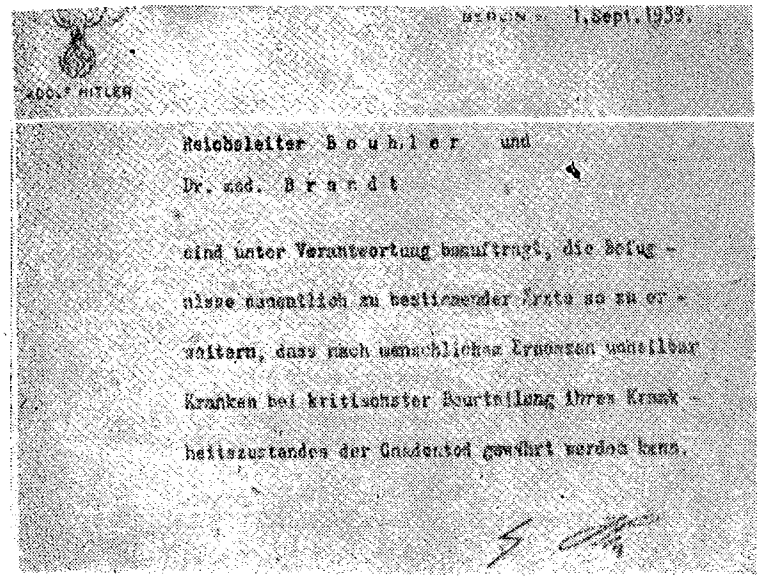
ADOLF HITLER

Reichsleiter B o u h l e r und

Dr. med. B r a n d t

sind unter Verantwortung beauftragt, die Befug-

nisse namentlich zu bestimmender Ärzte so zu er-

weitern, dass nach menschlichem Ermessen unheilbar

Kranken bei kritischster Beurteilung ihres Krank-

heitszustandes der Gnadentod gewährt werden kann.

* Euthanazia = a halálkínok enyhítése.
** Legszigorúbb.

Az SS tervszerűen megsemmisíti az elmebetegeket

A továbbiakban megemlítendők a már 1940 nyarán Németországban bevezetett rendszabályok is, amelyeknek alapján minden öreg, szellemileg zavarodott, gyógyíthatatlan beteg embert, a „haszontalan kenyérpusztítókat" külön intézetekbe szállították és megölték, rokonaikkal pedig azt közölték, hogy természetes halállal haltak meg. Nemcsak német állampolgárok, hanem olyan külföldi munkások is voltak az áldozatok között, akik már nem bírták elvégezni munkájukat, így használhatatlanná váltak a német háborús gépezet számára. Egy becslés arra utal, hogy legalább 275 000 embert öltek meg ilyen módon a Frick vádlott mint belügyminiszter alá tartozó üdülőotthonokban, kórházakban és elmegyógyintézetekben. Teljesen lehetetlen megállapítani, mennyi ebből a külföldi munkás.

(Kivonat a nürnbergi Nemzetközi Katonai Törvényszék tárgyalási jegyzőkönyvéből.)

A nemzetiszocializmus „euthanazia-programja"

I. A PROGRAM MEGVALÓSÍTÁSÁNAK KIAGYALÁSA

1939 júliusában a Führer kancelláriáján Victor Brack SS-vezető első alkalommal tájékoztatott kívülállókat arról — mégpedig a pszichiátria neves professzorait —, hogy euthanazia néven olyan programot szándékoznak végrehajtani, amelynek keretében egész Németországban megölnek bizonyos típusú elmebetegeket. Egyidejűleg felszólították a jelenlevő orvosokat, hogy együttműködésüket ajánlják fel. Egy részük, köztük Heyde professzor és Nitsche professzor hajlandónak mutatkozott erre. A göttingeni Ehwald professzor viszont határozottan megtagadott minden közreműködést.

A háború kezdetén végérvényesen elrendelték a program azonnali megvalósítását.

II. AZ ÚGYNEVEZETT „EUTHANAZIA-PROGRAM" VÉGREHAJTÁSA

E program végrehajtásába igazgatási tekintetben a birodalmi belügyminisztériumot is bevonták és azután minden részletében meghatározott szervezetet építettek ki.

Az intézetekbe helyezettek nyilvántartására és a halálra szánt személyek kiválasztására a Führer kancelláriája megszervezte a „gyógy- és ápolóintézetek birodalmi munkaközösségét". Egy másik szervezet, „az intézeti gondozás közérdekű alapítványa", különleges személyzet segítségével végrehajtotta a gyilkosságokat és ezenkívül vagyonjogi és egyéb adminisztratív feladatokat oldott meg az „akció" keretében. Mindkét szervezetet közvetlenül a Führer kancelláriája és ezzel a legmagasabb pártszerv alá rendelték.

Egyidejűleg Németország legkülönbözőbb részein gyógyító és gondozó intézeteket létesítettek „Euthanazia-intézet" megjelöléssel, s ezeket elgázosító berendezésekkel és hamvasztó kemencékkel szerelték fel a tömegmészárlásra. Ezek az elgázosító helyiségek — nyilvánvalóan félrevezetés céljából — külsőleg teljesen olyanok voltak, mint a fürdők vagy zuhanyozók. A falakat kicsempézték, s a mennyezetre zuhanyt utánzó látszatberendezéseket szereltek. A falak mentén csövek futottak, amelyeket fűtőcsöveknek lehetett tartani, de kis lyukakat fúrtak beléjük és ezeken áramlott ki a gyilkos gáz. Ilyen euthanazia-intézetté jelölték ki a Linz melletti Hartheim, a Pirna melletti Sonnenstein, Württembergben Grafeneck, továbbá Bernburg, Brandenburg és Hadamar gyógyintézetét, illetve gondozó otthonát.

A megöletésre kijelölt személyeket a program keretében alapított „Közérdekű Betegszállító Kft" szállította ezekbe az intézetekbe.

E szervezetek mindegyikének megvolt a külön személyzete, amelyet a legsúlyosabb büntetések kilátásbahelyezésével legszigorúbb titoktartásra kötelezték, mert mindazt, ami ezzel az akcióval összefüggött, minden eszközzel titokban kellett tartani és a lakosság elől el kellett rejteni.

1940 nyarán a birodalmi belügyminiszter rendelkezést adott ki „az intézetek lakóinak tervszerű lajtsrombavételéről". Kötelezték Németország összes gyógy- és gondozóintézetét, hogy űrlapszerű jelentési ívet töltsön ki lakóiról.

Ezeket az íveket részben az intézeti orvosok, részben a birodalmi munkaközösség által erre kijelölt orvosok töltötték ki. Kezdetben az intézeti orvosok legnagyobb része egyáltalán

nem tudta, milyen célt szolgálnak e jelentések. Sokan feltételezték, hogy csupán statisztikai célokra készülnek. Mások viszont azt hitték, hogy a jelentés célja a még munkaképes intézeti lakók hadigazdálkodásban való hasznosítás végett történő lajstromozása. Csak az „Euthanazia-intézetek" megalakulása után terjedt el lassan-lassan az igazság híre az intézetekben. Ekkor azután jónéhány intézetvezető, különösen a felekezeti intézetekben, vonakodott folytatni az ilyen kérdőívek kitöltését. Ezeknek az intézeteknek a lakóit azután külön kirendelt orvosok lajstromozták.

Ezek a jelentések szolgálati úton — a nassaui intézetek jelentései például a Wiesbadenben székelő kerületi szövetség közbenjöttével — a Belügyminisztériumba kerültek, ezután munkába kezdett a Gyógy- és Gondozóintézetek Birodalmi Munkaközössége. Ez a szervezet az ívek fotokópiáit három orvosi véleményező szervhez küldte, ahol az ív bal alsó sarkában vastagon bekeretezett kockában tüntették fel véleményezésük eredményét „igen", „nem", vagy „kérdéses" szócskával, és aláírták nevük kezdőbetűjét. Az „igen" halált jelentett, a „nem" a gyilkosság elutasítását, a „kérdéses" pedig azt, hogy a véleményező nem tudja eldönteni, vajon a szóban forgó páciens az akció hatálya alá kerüljön-e vagy sem.

Az ítélet pusztán az ívek adatai alapján született, anélkül, hogy a véleményező a beteget, vagy akár a kórtörténetét látta volna. Ezt az első véleményezést nem egymással együttműködve, hanem egymástól teljesen függetlenül adták a véleményezők. A végérvényes ítéletet azután a fővéleményező mondta ki, aki a tanú hitelt érdemlő vallomása szerint egy német egyetem neurológiai és pszichiátriai rendes tanára, Heyde professzor lehetett.

Ha az ítélet megöletésre szólt, akkor az intézet lakóját a Gyógy- és Gondozóintézetek Birodalmi Munkaközössége bekapcsolta az „akcióba". Ezekről a személyekről névsort készítettek és azzal az utasítással juttatták el az intézetekbe, hogy a rajta szereplő intézeti lakókat megjelölt napra elszállításra készítsék elő.

Ezeket az intézeti gondozottakat azután a már említett szállító vállalat lefüggönyözött autóbuszokon vitte el, összes

személyi tulajdonukkal együtt, mégpedig a törzsintézetből közvetlenül az Euthanazia Intézetbe, részben pedig egy úgynevezett „átmeneti" intézetbe, ahol összegyűjtötték őket. Az Euthanazia Intézetekben közvetlenül odaérkezésük után elgázosítással ölték meg a betegeket. Ez az elgázosítás általában a következő módon történt: az elgázosító helyiség közelében más helyiségeket rendeztek be, ezekben a megöletésre kijelölt személyeket különleges gondozó személyzet sorra levetkőztette, lefényképezte, azután az erre kijelölt orvos elé vezette futólagos vizsgálatra — már előtte volt az ív és a kórtörténet fotokópiája. Ezt követőleg ismét különleges személyzet vitte őket a tulajdonképpeni elgázosító helyiségbe. Az említett orvos a gázpalack megnyitásával szénmonoxidgázt ömlesztett az elgázosító helyiségbe, egy kis ablakon át figyelte a gáz hatását, azután, általában körülbelül 10—15 perc múlva, leállította a gázömlést, ha orvosi vélemény szerint a halál már beállt. Körülbelül egy óra múlva a hullákat a hamvasztókemencékbe vitték és elégették. A hamvakat, még csak el sem választva egymástól, urnákba gyűjtötték össze és később kiadták a hozzátartozóknak, egy alább említendő kísérőirattal.

Az ily módon kiirtottak hozzátartozói először egy előre nyomtatott írást kaptak az eredeti intézettől arról, hogy a beteget az illetékes birodalmi védelmi biztos rendelkezésére egy másik intézetbe helyezték át, a másik intézetet azonban nem nevezték meg. Egy idő múlva a hozzátartozók az új intézettől kapott írásból megtudták, hogy a beteget a Közérdekű Betegszállító Vállalat Kft szállította át és épségben megérkezett. E közléssel egyidejűleg az Euthanazia Intézet külön „vigaszlevélosztályán" készítettek egy írást, amelyben tudatták a hozzátartozókkal a beteg halálát és egyúttal az intézet részvétét nyilvánították. Ugyanebben az írásban azt is közölték a hozzátartozókkal, hogy a holttetemet közegészségügyi okokból már elhamvasztották, az urnát azonban kívánságra elküldhetik. A halál okául hamis módon a legkülönfélébb betegségeket tüntették fel. A legtöbb esetben még a halálozás napja is hamisított volt. Noha a betegeket rögtön az intézetbe érkezésük után megölték, a halál napjául későbbi időpontot adtak meg. Ezeket a „vigasztaló" leveleket nem nyomtatványon, de minden esetben

meghatározott kész séma szerint írta meg az irodaszemélyzet. A titok megőrzése végett az „alapítvány" intézeteinek saját anyakönyvi hivataluk volt, saját személyzettel.

Az effajta emberirtást, amely időközben sok tízezer áldozatot követelt, 1941 folyamán — minden indokolás nélkül — valamennyi intézetben befejezték, Hadamarban, Hessen-Nassau tartományban például már 1941 augusztusában.

E leállítás oka nem az volt, mintha az irtási akciót befejezték, vagy pedig más okokból véglegesen megszüntették volna. Sőt, még gátlástalanabbul folytatták az emberek megsemmisítését, gyógyszerek túladagolásával végrehajtott egyenkénti gyilkosságokkal. Csupán az elgázosítással végrehajtott tömeggyilkolást szüntették meg, mivel ezt minden törekvésük ellenére sem tudták a lakosság előtt titokban tartani. Az ügy nyugtalanságot és felháborodást keltett és mindenekelőtt mindkét felekezet kiemelkedő egyházi képviselőinek az állam legfelsőbb szerveinél és részben a legnagyobb nyilvánosság előtt is kifejezett tiltakozását váltotta ki e kiirtásokkal szemben, amelyeket közönséges gyilkosságnak neveztek.

Württemberg Tartományi Evangélikus Egyház

Stuttgart, a külföldi németek városa, 1940. szept. 5.

A tartományi Püspök

Másolat

Dr. Frick Birodalmi Belügyminiszter Úrnak, Berlin

Igen tisztelt Birodalmi Miniszter Úr!

Július 19-én levelet intéztem Önhöz az elmebetegek, gyengeelméjűek, epileptikusok tervszerű kiirtása ügyében. Azóta ez az eljárás szörnyű méreteket öltött: újabban lajstromozták az aggok házának lakóit is. Úgy tűnik, hogy ennek az eljárásnak az a felfogás az alapja, hogy a derék népnek nem lehetnek gyenge és elaggott tagjai. Sok hozzánk érkező közlésből kiderül, hogy az elrendelt intézkedések rendkívül súlyosan sértik a nép

érzelmeit és hogy a jogbizonytalanság érzete kap lábra, ami nemzeti és állami érdekből sajnálatos. Ha az államvezetésnek az a meggyőződése, hogy elkerülhetetlen háborús rendszabályról van szó, miért nem ad ki törvényerejű rendeletet, amelynek legalább megvan az a jó oldala, hogy a hivatalos helyeknek nem kell valótlanságok állításához folyamodniuk. Ha azonban, ami bizonyára feltételezhető, Németország abban a helyzetben van, hogy a nép e tagjait is el tudja tartani, miért kell ez a rigorózus eljárás? Szükség van arra, hogy a német nép legyen az első kultúrnép, amely a gyengékkel való bánásmódban a primitív népek szokásaihoz tér vissza? Tud a Führer erről a dologról? Engedélyezte? Kérem, hogy egy ilyen roppant komoly ügyben ne hagyjon válasz nélkül.

Heil Hitler!

Az Ön híve D. Wurm

Limburg Püspöke

Limburg/Lahn 1941. augusztus 13.

A Birodalmi Igazságügyminiszter Úrhoz, Berlin

Hivatkozva a fuldai püspöki konferencia elnöke, dr. Bertram kardinális úr által július 16-án átnyújtott emlékiratra (sub. IV. 6/7 old.), kötelességemnek tartom, hogy az úgynevezett „életre méltatlan élet" megsemmisítése tárgyában az alábbiakat mint konkrét illusztrációt előterjesszem.

Körülbelül 8 kilométerre Limburgtól, Hadamar városkában, egy magaslaton, közvetlenül a városka fölött egy intézet van, amely korábban különböző célokat szolgált, legutóbb Gyógy- és Gondozó Intézet volt. Ezt az intézetet olyan hellyé építették át, illetve rendezték be, amelyben általános meggyőződés szerint már hónapok óta, körülbelül 1941 februárja óta, tervszerűen folytatják a fentnevezett euthanaziát. A wiesbadeni tartományi körzeten túl is ismeretessé vált ez a tény, mert a halotti leveleket egy bizonyos Hadamar-Mönchberg-i anyakönyvi hivatal küldi szét a szóban forgó honi községekbe.

(Mönchbergnek — Baráthegynek — azért nevezik ezt az intézetet, mert az 1803-i szekularizációig ferencesrendi kolostor volt.)

Hétközben többször érkeznek autóbuszok Hadamarba, nagyszámú ilyen áldozattal. A környék iskolás gyermekei ismerik ezeket a kocsikat és így beszélnek: „Megint itt jön a gyilkos-láda." Ha ilyen kocsik érkeznek, utána a hadamari polgárok azt észlelik, hogy a kéményből füst száll fel és állandóan megrendülten gondolnak a szegény áldozatokra, főként, ha a széljárás a város felé fújja az undorító bűzt.

Az itt felsoroltak hatásaként, a gyerekek egymást szidva, így beszélnek: „Nincs helyén az eszed, bekerülsz Hadamarba, a sütőkemencébe"; azok, akik nem akarnak házasodni, vagy nincs erre lehetőségük, így beszélnek: „Házasodni — eszemben sincs! Gyereket hozni a világra, hogy aztán elnyelje őket a Rex készülék!" Öreg emberek ilyen szavakat hallatnak: „Csak állami kórházba ne! A gyengeelméjűek után az öregek kerülnek sorra, mint haszontalan kenyérpusztítók."

A gyámoltalan lényeknek ezt a megsemmisítését minden istenfélő ember égbekiáltó igazságtalanságnak tartja. És ha amellett ilyen kijelentések hangzanak, hogy Németország nem nyerheti meg a háborút, ha van igazságos Isten — ezeket a kijelentéseket nem a hazaszeretet hiánya, hanem a mi népünkért érzett mélyen aggódó érzület magyarázza. A lakosság számára felfoghatatlan dolog, hogy tervszerűen hajtanak végre olyan cselekedeteket, amelyek a büntetőtörvénykönyv 211. paragrafusa szerint halállal büntetendők! A felsőbb hatóság erkölcsi tekintélye alapjaiban rendül meg az ilyen események folytán. Azok a hivatalos közlések, melyek szerint X Y ragályos betegségben meghalt és tetemét ezért kellett elégetni — már semmiféle hitelre sem találnak...

(A nürnbergi Nemzetközi Katonai Törvényszék dokumentumaiból.)

Már az újszülötteket is lajstromozták, hogy bármikor kiterjeszthessék rájuk a megsemmisítő akciót

Már 1942-ben folytatódott azonban e kiirtási akciók második szakasza, amely részben a „vad euthanazia" megjelölést viselte. *A gyilkolás most már Németország majdnem minden intézetében napirenden volt. Mégpedig túladagolt érzéstelenítők vagy túladagolt altatószerek (morfium, luminál, trionál és más hasonló anyagok) beadásával vagy befecskendezésével.* De még ekkor is állítottak össze szállítmányokat és kiirtás céljából különböző intézetekbe hurcolták őket, köztük a Hessen-Nassau tartománybeli Hadamar tartományi Gyógy- és Gondozó Intézetbe is. Új szervezeteket állítottak fel és az intézetek kötelességévé tették, hogy minden új felvételről félévenként töltsék ki és továbbítsák a birodalmi belügyminisztériumba az említett íveket. Ezenfelül, ettől fogva az orvosoknak és a bábáknak be kellett jelenteniük minden olyan újszülött gyermeket, aki nyomorékon vagy idiotizmus jegyeivel jött a világra...

(A nürnbergi Nemzetközi Katonai Törvényszék dokumentumaiból.)

E megállapításokkal egybehangzóan a törvényszék felfogása szerint egész Németországban igen nagy a kiirtottak száma, megállapíthatóan legalább sok tízezerre, de minden valószínűség szerint százezrekre rúg. A gyógy- és gondozóintézetekből átlagban az összes törzslakó ötven százalékát helyezték át és gyilkolták meg. Ha valóban az euthanazia alapgondolata szerinti kiiktatásról lett volna szó, akkor az egész eljárást komoly tudományossággal végzik és olyan biztonsági intézkedésekkel övezik, amelyek minden visszaélést kizárnak. A törvényszék meggyőződése szerint csak az ettől teljesen eltérő cél magyarázza, hogy az akciót minden eszközzel és minden törekvéssel álcázták, titokban tartását minden körülmények között biztosítani igyekeztek. Ez egyúttal azt is bizonyítja, hogy e program mögött a valóságban nem az egész államvezetés, hanem egy politikai hatalmi csoport állt, amely lelkiismeretlen módon

meg akart szabadulni az összes számára haszontalan és nemkívánatosnak látszó embertől; ez a csoport volt a hajtóerő és ebből kiderül az is, hogy politikai hatalmi csoportok (mint pl. a birodalmi kancellária és az SS) már eleve, és azután növekvő mértékben befolyásolták ezt az akciót.

(A Frankfurt am Main-i tartományi legfelsőbb törvényszék $\frac{4a\ Js\ 3/46}{4\ K\ Ls\ 7/47}$ *számú ügyiratából.)*

Az intézeti orvos választotta ki az áldozatokat, s ő maga hajtotta is végre az elgázosítást

„SONNENSTEINBEN 15–16 000 ELMEBETEGET GÁZOSÍTOTTAK EL"

A Sonnenstein Intézetben az elgázosítás részleteiben az alábbiak szerint ment végbe: A betegeket zöldre mázolt ablakú autóbuszokban szállították Sonnensteinbe, ott személyazonosságuk megállapítása végett egy felvételi helyiségbe vitték őket. Innen véleményezésre doktor Schumann és doktor Schmalenbach orvosok elé kerültek a szomszédos szobába. Körülbelül két óra leforgása alatt 60 beteget vizsgáltak meg. Ha az orvos az elgázosítás mellett döntött, akkor az ápolószemélyzet tagjai, köztük a vádlott Felfe, Gäbler és Räpke, a közvetlenül szomszédos vetkőzőhelyiségbe vitték a beteget, akinek le kellett tennie ruháit. A magatehetetleneket a személyzet vetkőztette le. A betegeknek azt mondták, hogy megfürdetik őket. A vetkőzőhelyiségből lépcső vezetett a pincébe, az elgázosítóval szomszédos helyiségbe. Ide a betegeket az ápolószemélyzet vitte és a fertőtlenítők, főleg megbízható SS-legények vették őket további gondozásba.

Miután az ápolók eltávoztak, a betegeket az elgázosító-helyiségbe terelték. Magát az elgázosítást az intézeti orvos hajtotta végre egy emeltyű elmozdításával. Az elgázosítás csak néhány percig tartott.

Az egész akcióban — amely *titkos birodalmi ügynek számított* — irányítóan vett részt dr. Nitsche vádlott. 1940 elején

kapta dr. Nitsche vádlott Berlinben azt a megbízatást, hogy kísérletezzen ki mintaeljárást annak megállapítására, hogyan lehetne megsemmisíteni testileg leromlott állapotba hozott elmebetegeket luminál, veronál, trionál vagy paraldehyd beadásával. Erre dr. Nitsche megbízta az akkor vezetése alatt álló leipzig-döseni intézet orvosait, próbálják ki ezt az ottani betegeken. Ezen a módon körülbelül 60 elmebeteget irtottak ki 1940 elején a leipzig-döseni intézetben.

Az elgázosító akcióban részt vettek még dr. Leonhardt, Felfe, Gäbler és Räpke vádlottak. Dr. Leonhardt volt az arnsdorfi elmegyógyintézet megbízott helyettes vezetője. Dr. Leonhardt még aktívabban vett részt az elgázosító akcióban, mivel a kormányzat rendeletére, a gyógyíthatatlan betegek menhelyéről Arnsdorfba szállított körülbelül 60—80 beteg esetében a kórtörténetek alapján és a kormányzat irányelvei szerint maga döntött arról, kiket hagyjanak ki az elgázosításból és kiket kell elgázosítani. Dr. Leonhardt közvetlen tevékenységére vezethető vissza, hogy ezen a módon 40—60 embert elgázosítottak.

Felfe, Gäbler és Räpke vádlottak, mint úgynevezett ápolók, ebben az elgázosító akcióban kifejezetten hóhérszolgálatot teljesítettek. Ez a három vádlott — mégpedig Felfe 1940 júliusában és 1941 elején, Gäbler 1940 júliusától 1940 végéig, Räpke 1940 júliusától szeptemberig — ismételten vittek külső, más intézetekből elmebetegeket a sonnensteini elgázosító intézetbe az orvosok elé, azután a vetkőző helyiségbe vezették őket, ott felügyeltek rájuk, és végül elgázosításra vitték őket a pincébe. A betegeket, ha szükségesnek mutatkozott, a három vádlott maga vetkőztette le. Gäbler a fent megnevezett idő alatt körülbelül 25—30 elmebetegszállítmányt, egyszóval összesen 15—16 000 embert vitt Sonnensteinbe elgázosításra.

(Kivonat a drezdai tartományi törvényszék elnökének 1947. november 3-i ítéletmásolatából (4b Js 173/45) a dr. Hermann Paul Nitsche és bűntársai elleni bűnügyben.)

A bernburgi Gyógy- és Gondozóintézetben másfél év leforgása alatt 60 000 elmebeteget gázosított és égetett el az SS

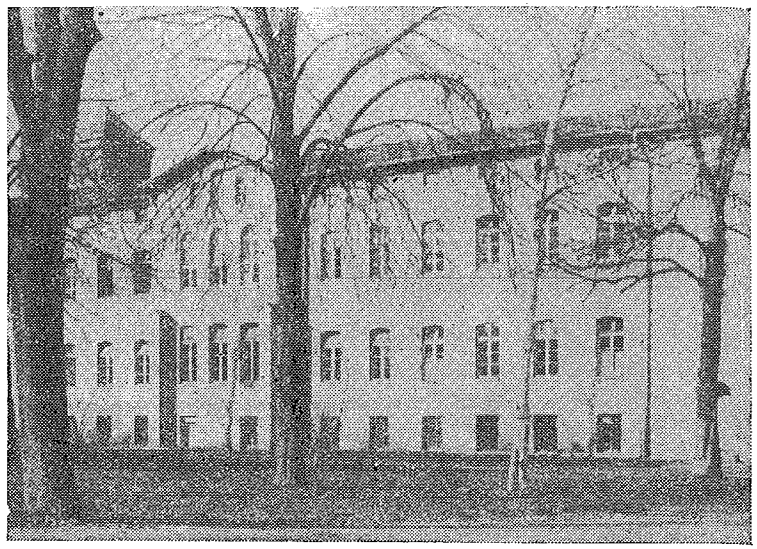

A bernburgi tartományi „Gyógy- és Gondozóintézet" külső látképe

„Dr. Eberle SS különosztályának" gaztettei

Az eddigi megállapítások szerint az emberek elgázosítását a rendőrség akkori birodalmi vezetője, Heinrich Himmler rendelte el és hajtatta végre a birodalom legfelsőbb kormányzati szerveivel egyetértésben.

A birodalmi védelmi biztos három osztályt állított fel az alábbi formában:

1. Az intézeti gondozás közérdekű alapítványa, Berlin W 35 Tiergartenstrasse 4.

2. Közérdekű Betegszállító Kft., Berlin W 9, Potsdamerplatz 1.
3. Egyesült Gyógy- és Gondozóintézetek Központi Elszámolási Szerve, Berlin, W 8, Wilhelmstrasse 43a.

ad 1.: Ez a szerv mint „különosztály" egy bizonyos dr. Eberle vezetésével, a bernburgi tartományi gyógy- és gondozóintézetben hajtotta végre az elgázosításokat.

ad 2.: Ez az osztály szállította el nagy autóbuszokon a többi intézetből a lajstromozott betegeket és vitte a dr. Eberle-féle osztályra.

ad 3.: Ennek a szervnek az volt a dolga, hogy kiszámítsa a betegekkel kapcsolatban a gyógy- és gondozóintézetekben felmerült költségeket.

1940 októberében Himmler SS-Führer megbízásából egy különítmény érkezett a bernburgi tartományi Gyógy- és Gondozóintézetbe. Ezt a hozzávetőleges becslés szerint 120—150 férfiból és nőből álló különítményt egy bizonyos dr. med. Eberle nevű berlini orvos vezette. A férfiak az SS kötelékébe tartoztak. E személyzethez tartoztak kőművesek, ácsok, lakatosok, szerelők, ápolók, nővérek és irodai alkalmazottak. Minden valószínűség szerint az ápolóknak és nővéreknek kellett megőrizniük kifelé a kórház látszatát. A bernburgi tartományi Gyógy- és Gondozóintézet akkori vezetője és Eggert főpolgármester intézkedésére előbb négy betegosztályt, azután pedig az intézet még két másik épületét is átengedték e célra.

Az annak idején az intézetbe szállított személyeket rendkívül nagy, részben RP (Reichspost, a birodalmi posta) jellel ellátott autóbuszokon vitték. Az autóbuszok ablaktábláit kékre mázolták, míg a kocsit különböző színűre, kékre, zöldre, vörösre vagy csukaszürkére lakkozták. Az intézet közelében levő lakóépületekből megfigyelték, hogy ezekből az autóbuszokból a férfiak II. sz. épülete északi oldalán emberek szálltak ki. Kezdetben az autók maguk is ehhez az épülethez gördültek, míg az embereknek ugyanezen épület pincehelyiségébe való beszállítása után, az ott külön erre a célra nyitott „A" garázsba mentek. Mikor ismeretessé váltak ezek a figyelgetések, azon-

nal deszkapalánkot húztak. Rövid idővel rá, a biztonság kedvéért még a férfiak II. sz. épülete déli oldalán is, közvetlenül a gépház mellé, építettek egy új, nagyobb garázst. Az autóbuszoknak ebbe az új garázsba való megérkezésekor két személy jelent meg a kazánházban, és ott felügyelt a fűtőre. Ebben az időpontban senkinek sem volt szabad a garázs közelében levő udvari részbe mennie. Egyébként sem lehetett bejutni a II. sz. épületbe, mert ott egy géppisztollyal felfegyverzett ember állt állandó őrségen. Azt sem lehetett látni, mi megy végbe ebben az épületben, mivel a pince és az I. emelet ablakait vékony papírral beragasztották. Az autóbuszok ismételten külön kísérettel érkeztek. A külön kíséret SS katonákból állt, akik aztán a különosztályon éjszakáztak és csak másnap utaztak el újra.

Miután az autóbuszok begördültek az új garázsba, ennek kapuit azonnal bezárták és az emberek egy külön erre a célra épített ajtón keresztül lépcsőszerű emelkedőn egyenest a II. sz. férfiépület I. emeletére jutottak. Ott szolgálati-, váró- és vetkőzőhelyiségek voltak. Miután levetkőztek és köpenyt öltöttek magukra, egy folyosón és a gáztároló helyiségen át a légmentesen elzárt ajtókkal ellátott elgázosítóhelyiségbe vezették őket. Ez első pillanatban zuhanyfürdő benyomását keltette. Az elgázosítóhelyiség alapterülete 3×4,25 m, magassága 2,50 méter volt. A gáztároló helyiség berendezéseit egy fallal (deszkával) úgy választották el a helyiség többi részétől, hogy az ajtón belépők nem vették észre. A gáz, bekapcsolása után a gázpalackból csöveken és a zuhanyozó rózsáin át kiáramlott, és azonnal halálosan hatott. Miután az ajtókat kinyitották, kihozták, tolókocsikra rakták a halottakat és a bonctermen keresztül az elégető helyiségbe vitték, ahol azonnal el is égették.

Különleges betegségek és jellegzetes koponyaformák esetén agyvelő preparálására üvegek álltak készen üvegfedéllel, rajtuk a boncolás kelte és száma.

A nagy számban fellelt és cédulákkal, valamint magas (például 60 000-es) sorszámmal ellátott üvegek — felvilágosítást nyújtanak arról, hogy milyen tömeggyilkolás folyt.

(Kivonat a dr. med. Irmfried Eberle gyakorlóorvos ellen, az emberiesség elleni bűntett miatt indított eljárás anyagából.)

1942 márciusában 1600 nőt küldtek a ravensbrücki koncentrációs táborból Bernburgba elgázosításra

A tbc-s betegek (10. blokk)

A betegek semmiféle gyógyszert sem kaptak, s diétikus nyáklevest (vízlevest) is csak azokban az esetekben adtak, ha a munkaképesség visszanyerésére még volt remény. Egy ágyban két beteg feküdt, később két ágyban öt. Az ágyak háromemeletesek voltak.

1942 márciusában sok tüdőbeteg ment a nagy megsemmisítő transzporttal (1600) Bernburg-Saaleba elgázosításra.

A külső táborokban (lőszergyárakban) a légitámadások következtében akut pszichózis keletkezett. A betegek visszamentek a táborba és a 10. blokkban egy 3×3,50 méteres helyiségben elkülönítették őket. Nem volt ruhájuk, csak ingük és takarójuk. Majdnem 50 nő guggolt a padlón ebben a betöri ablakú helyiségben, amelyet télen sem fűtöttek. Ráadásul ezek az emberek csak fél ételadagot kaptak. Ezekhez az úgynevezett „elmebetegekhez" még olyanokat is hozzácsaptak, akik a háború szörnyű élményeitől kedélybeteggé váltak.

Ebbe a helyiségbe egy alkalommal bezártak 15 zsidó nőt, 72—85 esztendős asszonyokat. Tíz napon belül mind meghalt.

Sok olyan nő is volt köztük, akit csak a táborélet deprimált. Ezeket is elvitték a szállítmányokkal.

(A ravensbrücki női koncentrációs tábor történetéből, amelyet a Ravensbrück-Bizottság volt foglyok dokumentumai és vallomásai alapján állított össze.)

„Erről az akcióról nem volt szabad beszélni, mert ez esetben halálbüntetés várt az illetőre"

Hatodik életévemtől tizennégy éves koromig szülőhelyem népiskolájába jártam, a nyolcadik osztályból azonban menesztettek. Ezután kőműves mesterséget tanultam és 1925-ben letettem a segédvizsgát. Bernburg, valamint Calbe-Saale körzetében, mint kőművessegéd dolgoztam különböző cégeknél.

Az SS-halálfejes ezredhez 1934-ben történt behívásomig gyári kőműves voltam a Calbe-Saale vegyészeti gyárban. 1935-ben önként jelentkeztem az általános SS-be és így 1937-ben tagja lettem a volt Német Nemzetiszocialista Munkáspártnak. Az SS-tagságom révén 1939. szeptember 6-án SS katona lettem. Brünnben képeztek ki, egy combsérülés következtében azonban 1940 januárjában helyőrségi szolgálatra vezényeltek és ekkor Oranienburgba kerültem, a lábadozó századhoz. Háromnapi ott-tartózkodás után 9 emberrel együtt Brandenburgba helyeztek egy különleges egységhez.

Oranienburgból Kohnert kapta meg a menetparancsot, s ő vezetett minket Brandenburgba, az egykori fegyházépületbe. Amikor megérkeztünk, már volt ott néhány ember, akik azonban ezen a napon semmit sem mondtak nekünk tevékenységünkről. Csak másnap kellett jelentkeznünk a berlini Kolumbus-házban, dr. jur. Bohnénál. Miután személyi adatainkat felvették, Bohne közölte velünk, hogy Hitler egy titkos parancsot adott ki, amely szerint minden gyógyíthatatlan elmebeteget humánus módon meg kell ölni. Erről az akcióról halálbüntetés terhe alatt tilos volt beszélni. Ezt esküvel és aláírásunkkal meg kellett erősítenünk. Ezután elszállásoltuk magunkat a már említett fegyházépületben. Vezetőnk, Christian Wirth SS-Obersturmführer rendőrszázados, egy körülbelül 45 esztendős stuttgarti lakos volt.

A munkánk az volt, hogy őr- és telefonszolgálatot láttunk el. Az elmebetegek elégetéséhez szükséges berendezések megépítését már majdnem befejezték. Az elégetőkemencék szállíthatók voltak. 1940 februárjában érkeztek meg az első betegszállítmányok. Olyan autóbuszokon érkeztek, amelyek RP (Reichspolizei — birodalmi rendőrség) rendőri rendszámmal voltak ellátva. Kezdetben a rendőrség fogolyszállító kocsijait is felhasználták.

Az áldozatokat a következőképpen gázosították el:

Miután felvették a személyi adatokat és dr. Eberle, dr. Ullrich és Wirth rendőrszázados megtartották az orvosi vizsgálatokat, a betegek közvetlenül a gázhelyiségbe jutottak, ahol azután a beáramló gáz megölte őket. *A berendezés egészen kezdetleges volt. Nem volt ott álcázott zuhanyozó, mint Bernburgban, csak egy cső, néhány nyílással.* Magam is többször tanúja voltam, milyen gyorsan végzett a gáz az áldozatokkal. Véleményem szerint semmiféle fájdalmat nem érezhettek. Az elején azt mondották nekik — mégpedig Wirth —, hogy egy inhalálóhelyiségbe mennek, tehát mélyen kell lélegezniük. Ezt nemegyszer hallottam, egyik-másik ápolótól a társalgó teremben.

Naponta átlagosan 80—100 embert öltek meg. Amikor ezt az elgázosítást befejezték, a szomszédos helyiségben megkezdték a hullák elégetését. Ezek körül még ott hevertek a már előbb kivégzett áldozatok. Az áldozatok tetemét kivonszolták, tehát nem vitték őket. Nyersolajat használtak a tüzeléshez. Minthogy a kémény nagyon alacsony volt, gyakran megtörtént, hogy a lángok magasra csaptak a kéményből. Ezt az állapotot azonban nem lehetett fenntartani, mert mindez a városban folyt le, és nyugtalanságot keltett a lakosság körében. A kemencéket ezért a Brandenburg melletti Paterdamba szállították. A hullaszállítást a birodalmi rendőrség egyik nagy csomagszállító kocsijával végezték. Itt is egymáson hevertek a hullák. A terület különlegesen el volt kerítve és illetéktelenek nem vehették szemügyre. Ha néha különféle szolgálati szervektől jövő urak felvilágosítást akartak kapni az intézetről, akkor nekünk, őröknek a berlini birodalmi bűnügyi hivatal írását kellett felmutatnunk. Az írás a következőképpen szólt:

„A vegyitechnikai kísérleti intézetbe illetéktelenek belépni szigorúan tilos!"

Ez az írás el volt látva szolgálati bélyegzővel, az aláírás azonban olvashatatlan volt.

1940 szeptemberében az elégető akciót, az egész törzskarral együtt, áthelyezték a bernburgi tartományi Gyógy- és Gondozóintézetbe. A telepet szemügyre véve kitűnt, hogy ez a berendezés sokkal jobb volt, mint a brandenburgi.

A hullákat koksszal égették el, ez persze hosszabb időt vett igénybe. Az ezzel megbízottak elbeszélése szerint — ezek ugyanazok voltak, mint Brandenburgban — egy-egy kemencébe minden alkalommal egyszerre öt tetemet raktak be. Az elégetés főleg este 8 órától másnap hajnali 4 óráig folyt. A fűtőberendezéssel közvetlenül szomszédos helyiségekben, elsősor-

ban a boncolóhelyiségekben halmozták fel a tetemeket. Az elgázosított betegek hozzátartozóit pedig — mindig azzal a megjegyzéssel, hogy a férfi- vagy nőbeteg természetes halállal halt meg — írásban értesítették. Az ennek megfelelő halotti leveleket, melyeket a II. sz. anyakönyvi hivatal állított ki, azonnal mellékelték. Ezek a bizonylatok ilyenféle halálokokra hivatkoztak, mint pl. hólyaggyulladás, szélütés stb. Az elégetőintézet valamennyi iratán minden egyes alkalommal dr. Keller aláírás szerepelt, noha ilyen nevű személy a valóságban nem is létezett. A halotti levelek aláírásai is hamisak voltak. A dr. Keller-féle aláírást csak dr. Bunke jegyezhette, mint ahogy az később köztünk ismeretessé is vált. Mihelyt a hozzátartozók követelték, az urnákat elküldték az illetékes temetőgondnoksághoz. Ilyen urnák tömegesen álltak rendelkezésre. A szállítást a posta intézte. Ez esetben is álcázás történt, mert az urnákat azonnal vasúti postára adták. A vasúti posta illetékes személyeit mindenesetre kioktatták az ügyben.

Eleinte a Bernburg környéki postahivataloknak, Niemburgnak, Güstennek adták át az urnákat, de ezt később leállították. Az is megtörtént, hogy nagyobb számú urnát a bernburgi temetőben földeltek el.

(Erich Sporleder SS-legény vallomásának rövidített szövege, a gyógyíthatatlan betegeknek Brandenburgban, valamint a bernburgi tartományi Gyógy- és Gondozóintézetben végrehajtott tömeges megsemmisítéséről.)

VI.

Dokumentumok és jelentések: hogyan zsákmányolták ki a német konszernek a foglyokat

KÉNYSZERMUNKA

„Valamennyi fogoly-munkaerő mozgósítása, elsősorban hadi célokra"

Az SS Gazdasági Igazgatási Főnöksége
Főnöke
Ch./Po/Ha.
2192/42 g.

1942. április 30.
Berlin
Lichterfelde-West
Unter den Eichen 126—195
Telefon: helyi forg. 765—261
távols. forg. 765—101

Tárgy: A koncentrációs táborok felügyeletének beillesztése az SS Gazdasági Igazgatási Főnökség hatáskörébe.

Az SS Birodalmi Vezetőjének

Berlin SW 11.
Prinz Albrecht Str. 8.

Birodalmi Vezető!

Jelentést teszek Önnek ma a koncentrációs táborok pillanatnyi helyzetéről és azokról az intézkedésekről, amelyeket az Ön 1942. március 3-i parancsának végrehajtása céljából tettem.

I.

1. A háború kitörésekor az alábbi koncentrációs táborok álltak fenn:

a) Dachau 1939-ben 4000, ma 8000 fogoly
b) Sachsenhausen 1939-ben 6500, ma 10 000 fogoly
c) Buchenwald 1939-ben 5300, ma 9000 fogoly
d) Mauthausen 1939-ben 1500, ma 5500 fogoly
e) Flossenbürg 1939-ben 1600, ma 4700 fogoly
f) Ravensbrück 1939-ben 2500, ma 7500 fogoly

2. Az 1940—42-es években kilenc újabb tábort rendeztünk be, mégpedig:

a) Auschwitz
b) Neuengamme
c) Gusen
d) Natzweiler
e) Gross-Rosen
f) Lublin
g) Niederhagen
h) Stutthof
i) Arbeitsdorf

3. E tizenöt táboron kívül — amelyek feladatukkal és munkájukkal kapcsolatban a védőőrizetes táborszolgálat és a parancsnoki törzs összetétele tekintetében teljesen megegyeznek a régi koncentrációs táborok szervezetével — további feladatokat kaptak:

a) Hinzerti SS különleges tábor: parancsnoki törzse és őrszemélyzete alámrendelve. A védőőrizetes tábor a birodalmi biztonsági főnökségnek alárendelve. Üzemek, munkalehetőségek nincsenek.

b) Moringeni ifjúsági védőtábor: üzemek nincsenek.

c) Uckermarki ifjúsági védőtábor: építés alatt.

d) Litzmannstadti ifjúsági védőtábor: tervezés alatt.

4. Az utóbbi hetekben a birodalmi biztonsági főnökség és a Waffen-SS parancsnoka SS-vezetőket kért az ezen szervek által Rigában, Kijevben és Bobrujszkban tervezett táborok részére.

Helyesnek tartom, ha az ilyen terveket az SS gazdasági igazgatási főnökséghez terjesztik be, hogy egységesen egyazon

szerv tervezze és kivitelezze az SS és a rendőrség részére. Enélkül nem tudja a jobb kéz, mint csinál a bal, és könnyen összevisszaság keletkezhet.

II.

1. A háború látható szerkezeti változást okozott a koncentrációs táborokban és a foglyok felhasználása tekintetében alapvetően megváltoztatta feladataikat.

A foglyok őrzése csupán biztonsági, nevelési vagy megelőző okokból már nem áll előtérben. A súlypont a gazdasági oldalra tolódott. Mindinkább előtérbe lép valamennyi fogolymunkaerő mozgósítása, elsősorban hadi célokra (hadfelszerelés növelése) és később a békefeladatokra.

2. Ebből a felismerésből adódnak a szükséges rendszabályok, amelyek a koncentrációs táboroknak, előbbi egyoldalú politikai formájukból gazdasági feladatoknak megfelelő szervezetté való lassú átépítését követelik.

3. Ennek következtében a koncentrációs táborok előbbi felügyeletének összes vezetőjét, valamint minden táborparancsnokot és valamennyi munkavezetőt 1942. április hó 23-ára és 24-ére összehívtam és személyesen ismertettem velük az új felfejlesztést. A végrehajtásra váró lényeges és sürgős dolgokat — nehogy a hadiipari munkálatok megkezdése késedelmet szenvedjen — a mellékelt rendelkezésben foglaltam össze.

4. A koncentrációs táborok felügyeletének a gazdasági igazgatási főnökséghez való átirányítását valamennyi érintett hivatal legjobb egyetértésével hajtottuk végre. Valamennyi szolgálati szerv együttműködése súrlódásmentes, az egymás mellé rendeltség kiküszöbölését a koncentrációs táborokban általánosan úgy üdvözölték, mint a haladást gátló akadály leküzdését.

Heil Hitler!

Pohl
SS-Obergruppenführer
a Waffen-SS tábornoka

Speer síkraszáll amellett, hogy az SS és a rendőrség kemény kézzel avatkozzék be az üzemek életébe, és munkásokat szállítson a koncentrációs táborokba

A KÖZPONTI TERVEZÉSI HIVATAL 21. ÜLÉSE 1942. OKTÓBER 30-ÁN

Tárgy: „munkabevetés".

„... Speer: a lógósok kérdése szintén olyan pont, amelylyel foglalkoznunk kell. Ley megállapította, hogy ott, ahol üzemorvosok vannak és az embereket az üzemorvosok megvizsgálják, a betegállomány azonnal negyedére vagy ötödére csökken. — Az SS és a rendőrség itt nyugodtan, kemény kézzel beavatkozhat, és a munkakerülőket bedughatják a koncentrációs táborok üzemeibe. Másképp nem megy a dolog.

Ennek csak néhányszor kell megtörténnie, és már híre terjed ..."

KIVONAT AZ 1944. JÚNIUS 3 ÉS 5-E KÖZÖTT TARTOTT VEZETŐI MEGBESZÉLÉSBŐL

22. pont: A Führert figyelmeztettük rá, hogy minden hónapban 30—40 000, a nemzetgazdaságból megszökött munkást vagy hadifoglyot fog el a rendőrség, s ezeket azután mint koncentrációs táborfoglyokat az SS rendelkezésére bocsátják.

Ez számomra tűrhetetlen, hiszen itt nagy részben betanított vagy szakmunkásokról van szó, akiket a lehető leggyorsabban vissza kell vinni eredeti foglalkozásukhoz. Egy évi 500 000 létszámú munkaerőcsökkenést nem bírok ki és ezért ennek a munkaerőnek az elosztását is nekem, illetőleg Sauckelnek kell végeznie. Ezt annál is inkább figyelembe kell venni, mivel legnagyobb részben fáradságosan betanított szakmunkásokról van szó.

A Führer — a Himmler párttagtárs és köztem lefolytatott megbeszélés alapján — ez esetben is az én felfogásom értelmében fog dönteni.

Speer

„Még több koncentrációstábor-lakót kell a hadiiparba átvinni"

Dr. Walther Schieber

Bizalmas — Személyes! 1944. május 7.

Speer Birodalmi Miniszter Úrnak.

Az elmúlt őszön és télen Önnek a birodalmi vezetővel kötött ama megállapodása — mely szerint a rendőrség és a Waffen-SS a táboraiból rendelkezésre bocsátott munkaerők ellenében a teljesített munkaórák arányában a hadfelszerelés és fegyvertermelés egy bizonyos részét közvetlenül megkapta — a fenti fejlődést szerencsésen meggátolta és majdnem megszüntette. Persze magunkra kellett vállalnunk, hogy felépítsük üzemeinkben a koncentrációs tábor-részlegeket, ami sok zökkenőt okozott. De a tárgyi és létszámbeli eredmény jóval felülmúlja azokat a hátrányokat, amelyeknek alapja lényegében az alsóbb SS vezető szervek vetélkedésében keresendő. A jelenlegi irányzat az SS körében nemcsak az elért kezdeti eredményt teszi semmivé, hanem ezenfelül még nagyszámú külföldi munkaerőt is elvon tőlünk, mivel a koncentrációs táborok lakóinak számát minden eszközzel növelni akarják, mégpedig azáltal, hogy a külföldieket, nyomós vagy jelentéktelen hibáik miatt, a külföldi táborokból koncentrációs táborokba helyezik át. Ehhez járul még az SS ama követelése, hogy adjunk át sok zsidó, főként női munkaerőt, akik a szolgáltatóiparban, de főként itt az elektrotechnikában — állítom — szívesen és szorgalmasan dolgoznak. Tekintve az ellátást, amelyet a mi üzemvezetőink a náluk dolgozó táborbeli munkaerőknek minden nehézség ellenére, mindig újból megszereznek, és tekintve még a külföldi és a koncentrációs táborbeli foglyok iránt is tanúsított, általában tisztességes és emberi bánásmódot, a zsidó nők éppen úgy, mint a koncentrációsok, jól dolgoznak és mindent megtesznek, hogy vissza ne vigyék őket a koncentrációs táborba.

Ezek a tények megkövetelik, hogy még több koncentrációs táborbelit vigyünk át a hadfelszerelési iparba.

(Dr. Walter Schiebernek Speerhez intézett bizalmas iratából.)

„Fogoly nők bevetése a hadiiparba"

SS Gazdasági Igazgatási Főnökség

D Hivatal csoportfőnöke Oranienburg-Berlin, 1944. VIII. 17.
Koncentrációs tábor „Titkos"

Jele:

14 (KL) D II/1 14/4 Ma./F.
Npl. sz. 1044/44/titk.

Tárgy: Fogoly nők bevetése a hadiiparba.

Hivatkozás: Itteni rendelkezés 1944. I. 15-éről, Npl. sz 1036/4/4 titk.

A ravensbrücki női koncentrációs tábor parancsnokának

A buchenwaldi koncentrációs tábor parancsnokának

1. A ravensbrücki NKT legkésőbb 1944. augusztus 31-ig leadja a buchenwaldi KT-nek az alábbi munkatáborokat, illetőleg egységeket és az oda vezényelt őrszemélyzetet és felügyelőnőket, amennyiben mostanáig a ravensbrücki NKT állományához tartoztak:

Munkatábor a Hugo Schneider A. G., Leipzig cégnél: létszám 1944. VIII. 15-én 2951 női fogoly.

Munkatábor a Hugo Schneider A. G., Schlieben cégnél: létszám 1944. VIII. 15-én 998 női fogoly.

Munkatábor a Hugo Schneider A. G., Altenburg cégnél: létszám 1944. VIII. 15-én 1000 női fogoly.

Munkatábor a Poltke-Werke, Magdeburg cégnél: létszám 1944. VIII. 15-én 1174 női fogoly.

Munkatábor az I. G. Farbenindustrie AG, Wolfen cégnél: létszám 1944. VIII. 15-én 425 női fogoly.

Munkatábor a buchenwaldi különítménynél: létszám 1944. VIII. 15-én 19 női fogoly.

Munkatábor a 15. jelű buchenwaldi különítménynél: létszám 1944. VIII. 15-én 1 női fogoly.

2. A buchenwaldi KT ezenkívül azonnali hatállyal átveszi a női foglyok felügyeletét a gelsenkircheni, hesseni, lichtenaui és lippstadti munkatáborokban.

Megbízásból aláírta Maurer
SS-Standartenführer
és hivatali főnök

A buchenwaldi tábor hadiüzemei és külső egységei és az ezekben az üzemekben gyártott termékek, az 1945. március 25-i állapot szerint

Általános kimutatás

Különítmény	Létszám	Gyártmányok
Gustloff Művek Weimar	1453	8,8 cm-es lövegek csövei, 3,7 cm-es harckocsi ágyúk kész állapotban; 7,5 cm-es páncéltörőágyúk részbeni elkészítése és szerelése; lövegzár esztergálása; repülőgépalkatrészek gyártásához fúró- és kivágóberendezések

Különítmény	Létszám	Gyártmányok
Gustloff Művek Billroda	501	Tárnák építése egy, 600 méter mélyen a föld alatt létesítendő üzem részére, a Gustloff weimari művektől érkező gépek felállítása. Gyártás még nem folyik. Gyártani kell majd 3,7 cm-es légvédelmi ágyúkat
Mittelbau Weimar	21	V1 és V2 részére kormányszerelékek
Erla Leipzig	1466	Repülőgépgyártás
Hasag Leipzig	93	Gránát- és páncélökölgyártás
H. Taucha	461	Ugyanaz
H. Altenburg	200	Ugyanaz
H. Colditz	644	Ugyanaz
H. Meuselwitz	328	Ugyanaz
H. Schlieben	1468	Ugyanaz
Chr. Mansfeld, Biber II Wansleben	1389	Lövedékgyártás
Rothenburg	76	Ugyanaz
Junkers Művek Schönebeck	1153	Repülőgépgyártás
Junkers Művek Mühlhausen	569	Repülőgépgyártás
Junkers Művek Halberstadt	442	Repülőgépgyártás
Junkers Művek Aschersleben	426	Repülőgépgyártás

Különítmény	Létszám	Gyártmányok
Junkers Művek Niederorschel	5527	Repülőgépgyártás
Junkers Művek Langensalza	1240	Repülőgépgyártás
Junkers Művek Westeregeln	560	Repülőgépgyártás
Junkers Művek Leopoldshall	163	Repülőgépgyártás
Malachit R. T. Halberstadt	853	Repülőgépgyártás, szárnyfelületkészítés
Nationale Radiatoren Schönebeck	400	A V2 részére elektrotechnikai szerelékek
Liebenberg Kft., Hadmersleben	1154	Repülőgépgyártás
Wernig Művek, Hammerode	502	Armatúragyártás
Heinrich Kalb, Dorndorf	483	Föld alatti csarnoképítés a BMW (*B*ayerische *M*otor*w*erke) részére, gépek beállítása. Gyártás nem folyik.
Laura bei Saalfeld Kommando	684	Tárnaépítés
BMW (Bayerische Motorwerke) Abteroda	225	Motorgyártás
BMW Jena	909	Vagonjavítás, mozdonyjavítás
Brabag (*B*raun-Kohl-*B*enzin *A. G.*) Tröglitz	2246	Hydrálóüzem, barnaszénbenzin

Különítmény	Létszám	Gyártmányok
Anneni Öntöttvasművek, Annen bei Witten	613	Páncéllemezgyártás
Flüssbergi Fémművek	1185	Páncélökölgyártás
„Leopard" Plömnitz b. Bernburg	1081	Lövedékgyártás
Polte, Magdeburg	585	Gránátgyártás
G. S. Reinhardt, Sonneberg	469	Repülőgépek számára fogaskerekek
Reh, Stassfurt	367	Páncélos alkatrész-gyártás
G. Welzer és Tsa. Stassfurt	235	Páncélos alkatrész-gyártás
Kalag, Stassfurt	47	Páncélos alkatrész-gyártás
Ludwig Renntier, Bad-Salzungen	720	Előkészítő munkálatok 300 méter mélységben a BMW hadiüzeme számára
Stein, Kochershausen	600	Még nem indult meg
Vagongyár, Dessau	339	Vagonjavítás
Bruns Apparatebau, Gandersheim	524	Repülőgépek és harckocsik számára szerelvények
„Gazelle" Weferlingen bei Helmstadt	451	Todt-szervezet egysége, útépítés
„Hecht" Eschershausen	495	Ugyanaz
D. S. St. Berlstedt	211	Klinkerüzem, téglagyártás

Különítmény	Létszám	Gyártmányok
Építésvezetőség Hadmersleben	270	Tárnaépítés és hadianyaggyártás számára föld alatti csarnok berendezése
Építésvezetőség Wansleben	570	Ugyanaz
Építésvezetőség B II Halberstadt	4819	Ugyanaz
Építésvezetőség S III Ohrdruf	9943	Ugyanaz
Schwalbe V. Berka/Elster	1781	Ugyanaz
Építésvezetőség Giessen	77	Magasabb rangú rendőrségi és SS-beli személyzet részére barakkok építése
Építésvezetőség Kassel	151	Ugyanaz
Sennelager	34	Ugyanaz
Tannenwald	31	Az SS birodalmi vezetősége számára parancsnoki bunkerek építése
Építésvezetőség Göttingen	30	Az ottani lovaglóiskola helyreállítási munkálatai
SS vezetőiskola Arolsen	126	Gazdasági munkálatok a kaszárnyákban

Az 1944 nyarán leválasztott Mittelbau koncentrációs tábor igazgatása alá áthelyezett külső egységek

Építőbrigád III állomáshely Walkenried/Harz	1131 fogoly
Építőbrigád IV állomáshely Ellrich/Harz	1291 fogoly
1. Vasútépítőbrigád	541 fogoly
A. 5. Építésvezetőség Rottleberode/Harz	50 fogoly
B. 3. Építésvezetőség Dora KT	4400 fogoly
Heber cég Osterode/Harz	282 fogoly
Thyra Művek Rottleberoda/Harz	471 fogoly
Kloster Művek Blankenburg/Harz	496 fogoly
Dora Mittelbau KT	22 000 fogoly

„A Testa cég tiszta nyeresége 1941 és 1942-ben ugrásszerűen növekedett"

Én, Alfred Zaun, születtem 1896. február 1-én Amsterdamban, lakom Hamburg-Blankeneseben, Manteuffel Str. 30. sz. alatt, miután figyelmeztettek, hogy a hamis tanúvallomás büntetéssel jár, eskü alatt önként és kényszer nélkül vallom:

1. 1926. november 1-e óta voltam könyvelő a Tesch és Stabenow cégnél, és ennek következtében betekintésem volt a cég üzleti kapcsolatainak menetébe. A vállalat főként ciánozással foglalkozott, saját rezsiben, azonkívül gázokat adott el olyan vevőknek, akik maguk végezték a rovarirtást. Ilyen gáz volt a Cyklon, a Tritox, a Cartox, a T-gáz, a Ventox stb.

2. A Cyklon beszerzése és szállítása tekintetében a vállalat teljesen a Deutsche Gesellschaft für Schädigungsbekämpfung kft (DEGESCH) Frankfurt am Main cégtől függött, amely mint a cyklongáz szabadalmi és gyártási engedélyének egyedüli birtokosa, a gázt a Kolin A. G. káliműveiben gyártatta, a Dessauer Werke für Zucker und Chemische Industrie AG-val. Minden megbízást, amit a Tesch és Stabenow (TESTA) cég a koncentrációs táboroktól és az SS-szervezetektől kapott, a DEGESCH-nek kellett közvetítenie. A TESTA küldte el mindenkor a meghatározott cyklonmennyiségre szóló rendelést, a kívánt tartályméretek és szállítási előírások adataival a DEGESCH-hez.

A DEGESCH azután a maga részéről a Dessaui vagy a Kolini művektől rendelte az árut. Az árut azután a Dessaui művek, illetve a Kolini művek közvetlenül küldték el a felhasználóhoz és az erről szóló szállítási értesítést a DEGESCH-hez küldték, egy másolattal a TESTA részére. Ez a megbízási és szállítási rendszer lehetővé tette a DEGESCH-nek, hogy pontosan ellenőrizhesse a koncentrációs táboroknak és SS-szervezeteknek szállított összes cyklon-küldeményt, minden esetben ismerte a felhasznált és a juttatott mennyiséget.

3. Az üzleti könyvekből, a mérlegekből és a nyereség-veszteségszámlából egészen pontosan tudom, hogy a *TESTA cég tiszta nyeresége 1941-ben és 1942-ben ugrásszerűen növekedett.*

4. A könyvekből tudom azt is, hogy a DEGESCH a TESTA cég közvetítésével 1942-ben és 1943-ban cyklont szállított az SS-nek és a koncentrációs táboroknak. Ezekben az években különösen nagyarányú rendeléseket adtunk a DEGESCH-nek az auschwitzi koncentrációs tábor részére. Jómagam nem csodálkoztam ezeken a megbízásokon, mert azt hittem, hogy raktári vásárlásokról van szó. A Németországban általánosan elterjedt híresztelést, hogy zsidókat és gyengeelméjűeket öltek meg az 1941/42-es esztendőkben, én is hallottam. De oly sok volt az ilyen és ehhez hasonló rémhír, hogy nem tudtam, mit higgyek.

5. Az 1945. október 26-án R. A. Nightingale captain (kapitány) előtt eskü alatt tett vallomásomat, amelyre megesküdtem, itt Nürnbergben elém tették, mint a NI—11396-os jelű dokumentumot. Ebből a dokumentumból, és egy angol katonai törvényszék által a hamburgi Curie-házban Bruno Tesch és mások ellen indított per ugyancsak elémtárt hivatalos angol jegyzőkönyvéből, valamint dr. Tesch privát forgalmi könyvéből (NI—11880 és NI—11881) vett számszerű összeállításokból készítettem az alanti kimutatást. (Minden általam összeállított számadat pontosságát annak idején gondosan felülvizsgálták az angol hatóságok, többek között N. Asthon Hill Lt. Col.,* mielőtt dokumentum formájában a törvényszék elé terjesztették.)

6. A DEGESCH-féle Cyklon-B gáz szállítmányok a TESTA cégen keresztül a koncentrációs táborok számára:

* Lieutenant colonel = alezredes.

A kt. neve	Év 1942	Év 1943
Sachsenhausen-Oranienburg	1 438,0 kg	2 913,6 kg
Neuengamme	180,0 kg	427,0 kg
Gross-Rosen	—	429,5 kg
Lublin	—	1 627,5 kg
Ravensbrück	—	351,5 kg
	1 618,0 kg	5 749,1 kg
Auschwitz	7 478,6 kg	12 174,09 kg

ebből levonva 8,5 kg-ot súlyhiány miatti jóváírás alapján.

7. A koncentrációs táborokba és SS-szervezeteknek eladott cyklongáz-mennyiség és a Wehrmachtnak eladott mennyiség összehasonlítása:

A szervezet neve	Év 1942	Év 1943
Koncentrációs táborok	9 131,6 kg	18 302,9 kg
SS-szervezetek	15 776,6 kg	11 472,2 kg
A hadsereg egészségügyi főtelepe (mint a Wehrmacht beszerző megbízottja)	11 232,0 kg	19,982,0 kg
Összes eladás	79 069,0 kg	119 458,0 kg

8. A cyklon-B gáz eladásából származó nyers nyereség (bevételből levonva a közvetlen áruköltség):

1941	45 735,78 RM
1942	92 681,07 RM
1943	127 985,79 RM
1944	27 923,01 RM

9. A TESTA cég évi tiszta nyeresége 1941—1944 között:

1941	60 622,79 RM
1942	174 230,85 RM
1943	142 598,04 RM*
1944	35 534,43 RM

10. Igazolom, hogy a NI—11 396, NI—11 880 és NI—11 881 jelű dokumentumokban és az 5. bekezdésben idézett törvényszéki jegyzőkönyvben tartalmazott számadatok tökéletesen egyeznek a fenti összeállítással.

Én e vallomás mind a négy oldalát eskü alatt gondosan átolvastam, minden egyes oldalt aláírtam, a szükséges javításokat végrehajtottam és nevem kezdőbetűivel szignáltam.

Újból vallom eskü alatt, hogy vallomásom csakis a tiszta igazságot tartalmazza.

Alfred Zaun s. k.

(A nürnbergi Nemzetközi Katonai Törvényszék dokumentuma.)

A KONSZERNEK MEGAJÁNDÉKOZZÁK AZ SS-T

Flick évenként 100 000 RM-t „ajándékozott" Himmlernek

Kérdés: Kapott-e ön 1944-ben Himmler körének többi tagjával együtt egy kis ajándékot Himmlertől?

Felelet: Mit kellett volna kapnom?

K.: Ajándékot.

F.: Ajándékot? Ezt nem mondhatom. Az allachi porcelángyárból egy afféle kis lovas figurát kaptam, amilyent bárki bármelyik üzletben 25 márkáért megvásárolhat. Erre vissza tudok emlékezni.

K.: Tegyük fel, hogy 10 pfennig volt. De ön mégiscsak elfogadta és tudta, hogy Himmlertől származik?

* Egy újabb adóbecslés után 1944 augusztusában 73 651,15 RM-ra csökkentve.

F.: Igen. A csomag hozzám érkezett és bizonyosra vehetem, hogy Himmler neve szerepelt rajta mint feladó. Ebben biztos vagyok. De hogy pontosan az volt-e, nem tudom.

K.: De azok az ajándékok, amelyeket ön küldött Himmlernek, valamivel nagyobbak voltak?

F.: Igen, sokkal nagyobbak voltak, évenként 100 000 RM-t tettek ki.

(A háborús bűnös Friedrich Flicknek a nürnbergi Nemzetközi Katonai Törvényszék előtt lefolytatott kihallgatásából.)

Az I. G. Farben „adományai" az SS-nek

Kérdés: Egy alkalommal kifizettek egy százezer márkás ajándékot a szudétanémet szabadcsapat részére, mégpedig 1938 szeptemberében. Tudott ön előzőleg erről az összegről, a kifizetés előtt?

Felelet: Amennyire emlékszem, kiviláglik a vádhatóság által előterjesztett dokumentumokból, hogy az összeget Schmitz fizette ki és hogy az igazgatósági tagokat egy körirattal utólag tájékoztatták. Előzőleg semmit sem tudtam.

K.: Később egy 500 000 márka összegre rúgó ajándékot adtak 1938 szeptemberében. Hozott ebben a kérdésben az igazgatóság vagy a központi választmány határozatot?

F.: Tudomásom szerint ezt az ajándékot is ugyanolyan módon kezelték, anélkül, hogy előzőleg a központi választmány megtárgyalta volna. Az igazgatóság sem tárgyalt róla.

K.: Hallottuk továbbá, hogy az SS-nek több ízben kifizettek 100 000—100 000 márkát. Hozott erről határozatot az igazgatóság vagy a központi választmány?

F.: Nem, soha. E százezer márkára rúgó összegek kifizetéséről az SS részére, úgy gondolom, hogy Himmler úrnak adott karácsonyi ajándék címén, csak egy újsághírből szereztem tudomást, amelyet minden valószínűség szerint 1945 nyarán olvastam a kranzbergi táborban. Egy levélváltásról volt szó egyfelől a kölni von Schröder báró és Schmitz, másfelől — úgy gondolom — Bütefisch között, s ebből kitűnt, hogy ez a két úr fejenként 50 000—50 000 márkát, vagyis együtt 100 000 márkát bocsátott rendelkezésre.

(Ter Meer vádlottnak a nürnbergi Katonai Törvényszék előtt folytatott kihallgatásából.)

A náci nagyságok külföldre csempészték az összerabolt vagyont

Exchange Telegraph

FÜGGETLEN-VILÁGHÍRSZOLGÁLAT SERVICE-INDEPENDANT DE NOUVELLES MONDIALES „A" JELŰ KÜLÖNJELENTÉS

Bizalmas!

Nyomatékosan felhívjuk figyelmét arra, hogy az „A" jelű különjelentések csak az ön bizalmas tájékoztatását szolgálják és nem nyomtatandók ki.

Első ízben kaptunk illetékes helyről engedélyt arra, hogy tudósítsunk a brit és amerikai hivatalos hatóságok és „nyomozó irodák",* továbbá nem hivatalos jellegű, de feltétlenül megbízható források olyan megállapításairól, amelyek vezető nácik által külföldre vitt vagyon biztonságba helyezésére vonatkoznak.

Washingtonban már jóval a háború kitörése előtt számoltak azzal, hogy bizonyos nemzetiszocialisták tőkét helyeznek el külföldön, sőt egyes gyakorlati tapasztalatokból is tudták, hogy a harmadik birodalom igen magasrangú személyiségei az Északamerikai Egyesült Államokat biztosabb tőkebefektetési helynek tekintették, mint saját hazájukat.

Hivatalos közleményekből kitűnik, hogy a háború előtt, sőt még a háború első esztendeje alatt is álcázott német vagyonokat vittek ki és helyeztek el az Északamerikai Egyesült Államokban. 1940 közepétől kezdve egészen 1941 közepéig már

* Investigation Agency = nyomozó iroda.

nemcsak devizákról és aranyról volt szó, hanem sokszor ékszerekről és a megszállt országokból származó más értékes zsákmányolt holmiról is.

Az államkincstár felállított egy saját különleges hatóságot, amely nagyon gondosan figyelte ilyen vagyonok becsempészését és megállapították, hogy a kihelyezett értékből (megkerülve a behozatali intézkedéseket), csak néhány millió dollárt vihettek be az USA-ba. Sikerült azután ezeknek a javaknak legnagyobb részét apró részletekig is kinyomozni és törvényes úton zár alá helyezni.

Egy brit „nyomozóiroda" megállapítja: *Göring birodalmi marsallnak* az USA-ban **3 575 000** dollárra rúgó vagyona van készpénzben, és igen nagy tétel értékpapírja. Ezek között az értékpapírok között van 750 000 Pennsylvania Railroad, Bet-

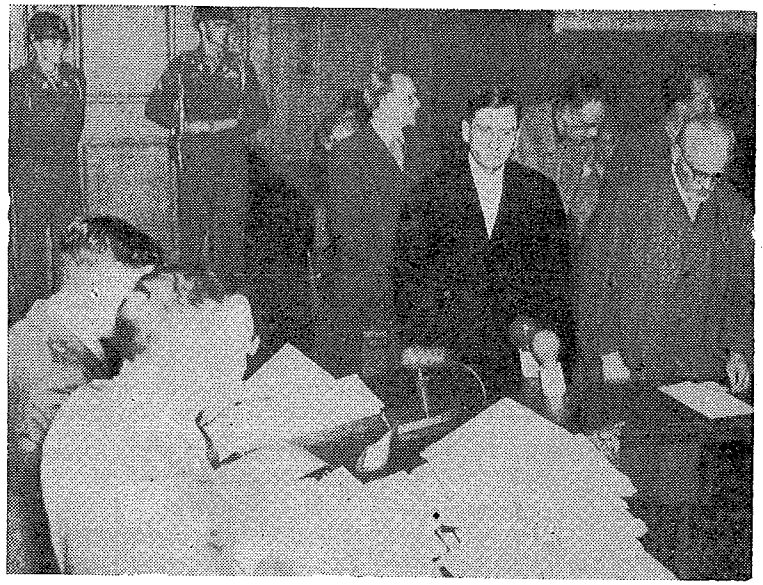

A konszernek vád alá helyezett képviselői a nürnbergi Nemzetközi Katonai Törvényszék előtt

lehem-Steel, Illinois Central és City Senvice részvény. Ezeket a részvényeket hamis név alatt egy ismert New York-i nagybank széfjében helyezték el.

Ezeken a részvényeken kívül Hermann Göring birtokában volt még 600 000 dollár értékű Montecatini és Royal Dutch kötvény, szintén hamis név alatt a San Francisco-i Sunitomo bankban (japán vállalkozás). Minthogy ezekben az esetekben tökéletes bizonyítékokat lehetett szerezni a részvénytulajdonos személyére vonatkozóan (Göring), ezeket a részvényeket már értékesítették.

Végül egy másik bankban felfedeztek egy 400 000 dollárra rúgó összeget, mint Hermann Göring tulajdonát különböző bankjegyekben, amit egy chicagói importcég kezelt a birodalmi marsall részére.

A jelentés Göringre vonatkozóan azzal zárul, hogy Göring összesen 4 000 000 dolláros életbiztosítást kötött amerikai, svéd, holland és svájci társaságokkal.

Dr. Goebbels: Megállapították, hogy dr. Goebbels külföldön elhelyezett vagyona készpénzben és értékben 4 635 000 dollárra rúg. Ebből 1 850 000 dollárt USA-bankjegyekben egy Buenos Aires-i nagybank széfjében helyeztek el egy bizonyos „Deutsch úr" nevére. Egy banklevelezésből végül is határozott bizonyítékot szereztek arról, hogy Goebbelsnek Luxemburgban 2 480 000 frank összegű belga értékpapírja van „International Bearer Bond"-ban, továbbá 465 000 fontsterlingje devizában, valamint rövidlejáratú kötvényei a Japán Állami Bank osakai fiókintézetében és a Nippon Ginko bankban.

Goebbelsnek 1 865 000 dollár értékű életbiztosítási kötvénye van külföldön a saját nevére, és 2 490 000 dollár értékű a felesége részére.

Joachim von Ribbentrop: Ribbentrop külföldi vagyonának kinyomozása rendkívüli nehézségekbe ütközött. Hivatalnokok egész karát bízták meg azzal, hogy leleplezzék az értékek nagyon ügyes álcázását, és hogy Ribbentrop összes USA-beli üzleti kapcsolatát a legpontosabban kivizsgálják.

E helyütt emlékeztetni kell arra, hogy Ribbentrop, mielőtt a harmadik birodalom külügyminisztere lett, illetve Hitler re-

zsimjében megkezdte diplomáciai pályafutását, a Henkell és Társa wiesbadeni pezsgőcég főelárusítója volt.

Az amerikai kutatások és utólagos vizsgálatok visszanyúltak egészen 1937 szeptemberéig. Abban az esztendőben érkezett az Északamerikai Egyesült Államokba a Henkell és Tsa cég két képviselője, Emil C. Deleuw és Carl H. Ickrath úr, állítólag a német habzóbor kiviteli lehetőségeinek megvizsgálására. Érdekeltséget vállaltak egy szerény vállalatnál, amely „American Wine Company"-nek (Amerikai Bor Társaság) nevezte magát, s St. Louisban és New Yorkban tartott fenn igazgatósági irodát és telephelyet. Ezt a már korábban is fennállott társaságot a fent megnevezett két úr „felvásárolta" és azután bővítette. Hat hónappal azelőtt, hogy külügyminiszter lett Ribbentrop, bizalmas levelet küldött a cég e két képviselőjének azzal a megbízással, részvényenként 55 dollárért szerezzék meg neki az American Wine Company 130 000 részvényét. Erre a célra kereken 10 millió dollárt utaltak át. Most már 52 százalékkal Ribbentrop irányította a céget.

1938 nyarán a német áruknak az USA-ban elrendelt bojkottja veszéllyel fenyegette a vállalatot, és Henkell és Társa egy sor manipulációt hajtott végre annak érdekében, hogy a társaság teljesen amerikainak tűnjék.

Leo T. Crowley, az USA-beli külföldi vagyon kormányellenőre igen sokat fáradozott, hogy e „tiszta amerikai cég" nagyon ügyesen végrehajtott manipulációira fényt derítsen, és csak 1943. szeptember 8-án sikerült az American Wine Companyt teljes mértékben lelepleznie és felfednie mindent, ami a cég mögött lappangott. A társaságot feloszlatták, minden részvényt elkoboztak az államkincstár javára és en bloc eladták két amerikai állampolgárnak. Ribbentrop vagyonát tehát felszámolták.

Egy másik ügyosztály felfedezte, hogy Ribbentrop a nevezett cégtől származó készpénzvagyonát az Amsterdami Bank haarlemi fiókjában, illetve a Holland Buintenland Bankban, Hágában kezeltette. Ezt a készpénzvagyont is kinyomozták és megállapították, hogy 3 165 000 dollárra rúg. Ribbentropnak egyedül az USA-ban 6 676 000 dollár értékű életbiztosítása volt.

Robert Ley: Megállapították, hogy a „munkásvezető" Leynek 1 000 000 dollárnyi készpénzvagyona van külföldön és életbiztosítási kötvényei 841 000 dollár értékre rúgnak.

Himmler: Nagy meglepetést keltett az a felfedezés, hogy Himmler is tetemes vagyont halmozott fel külföldön, mert mindeddig azt rebesgették, hogy az SS és a Gestapo főnöke különbözik a többitől, és a pénzügyek egyáltalán nem érdeklik. Heinrich Himmler külföldön készpénzben és részvényekben levő személyes vagyona 2 000 000 dollárra rúgott. Felesége és gyermekei javára kötött életbiztosítási kötvényei 637 500 dollár értékűek. A vagyon elsősorban Dél-Amerikában van.

Adolf Hitler: Biztosnak látszik, hogy Hitlernek nem volt külföldön elhelyezett vagyona, csupán az USA-ban vezettek egy folyószámlán Hitler javára 70 000 dollárnyi összeget; ez a „Mein Kampf" című könyv kiadási jogának átruházásából származott. Erről a folyószámláról Hitler 1938 végéig kereken 7000 dollárt utaltatott át Németországba. A folyószámlát most már Leo T. Crowley kezeli.

Az Exchange Telegraph ismételten rámutat arra, hogy ez az A jelű tudósítás nem hozandó nyilvánosságra.

I. G. FARBEN

Kényszermunka és koncentrációs tábor

A háború kitörésekor az I. G. Farben munkaerő-szükséglete ugrásszerűen növekedett. A Wehrmachthoz való behívások és a gyorsan emelkedő háborús termelés miatt Németországon belül már nem lehetett kielégíteni a munkaerő-szükségletet. Az I. G. Farbenindustrienak az állami hivatalokban megbízottai voltak — mint pl. Krauch és munkatársai —, akik kidolgozták a hadifoglyok, kényszermunkások és koncentrációs táborba zárt foglyok az I. G. Farben üzemeiben való dolgoztatásának terveit. Már az I. G. Farben 1940. évi üzleti jelentésében is szó van „újonnan beállított munkaerők elszállásolásáról, élelmezéséről és gondozásáról nagy barakktáborok-

ban és munkásszállásokon". Ezeket az „újonnan beállított" munkaerőket a lengyel és francia, holland és belga városokban és falvakban terelték össze, és úgy fuvarozták őket Németországba, mint a barmokat. Az embertelen körülményeknek már szállítás közben ezrek és ezrek estek áldozatul.

Az I. G. Farben 1941. évi üzleti jelentése azt követelte, hogy az egyes üzemek kielégítő számú külföldi kényszermunkás és hadifogoly megszerzésére törekedjenek. A barakktáborokat és munkásszállásokat fegyveres gyári rendőrök és ebek őrizték, és ezeknek a szállásoknak a lakóit a legcsekélyebb ellenállás esetén könyörtelenül kiszolgáltatták a Gestapónak.

Az I. G. Farben és az SS birodalmi vezetősége (RSHA) között létrejött megállapodások alapján az I. G. Farben foglyokat követelt üzemei számára a koncentrációs táborok parancsnokaitól, a münchení AGFA Kamera művek például a dachaui koncentrációs tábor parancsnokától. Egy ízben előfordult, hogy az I. G. Farben üzemekbe kényszermunkára hajszolt fogoly lengyel nők büntetése letelt, és az I. G. Farben képviselői a büntetési idő meghosszabbítását követelték, hogy megtarthassák ezeket a nőket mint kizsákmányolható páriákat.

Az I. G. Farben technikai bizottsága (TEA)* terveket készített „saját üzemi" koncentrációs táborok és barakktáborok építésére, és ezeket a terveket jóváhagyatta a társaság igazgatóságával. Az I. G. Farbent egyetlenegy esetben sem kényszerítette ilyen rendszabályra a „hadigazdálkodási helyzet", ez csakis a profit további növelése érdekében történt, egyéni kezdeményezésből.

Mikor a szintetikus gumi eladási lehetőségei a Wehrmacht igen nagy fogyasztása következtében állandóan növekedtek, az I. G. Farben elhatározta, hogy további Buna-műveket állít fel. A telephelyek egyikéül Auschwitzot választották ki, mert az ottani koncentrációs táborból a munkaerő-szükségletet olcsón fedezhették és minden más feltétel is kedvezett. A szállítás kérdését megoldotta, hogy Auschwitz a Visztula déli partján fekszik és jó a vasúti összeköttetése. A felső-sziléziai Fürstengrube elegendő mennyiségű szenet szállíthatott, az energiaellátást különböző forrásokból biztosíthatták, a mészszükségletet fedezhette a Krzesowicei mészművek. Nem utolsósorban azonban azért esett a választás Auschwitzra, mert a konszern az ott berendezendő telepekkel kapcsolatban különösen kedvező amortizációs feltételeket kapott. Georg von Schnitzler, az I. G. Farben-pör egyik vádlottja, kihallgatása során a következőket mondotta:

„Az úgynevezett keleti adósegély megengedte, hogy gépeknél azonnal 80 százalékot, gyárépítésnél, úgy gondolom, 20 százalékot leírhattunk. Ilyen módon az I. G. Farben abban a helyzetben volt, hogy az auschwitzi és heidebrecki nagy gyárak felállítási költségeinek körülbelül a felét azonnal amortizálhatta."

Hogy az építkezésen és a telepeken dolgozó foglyokat még közelebb vigyék az építkezés helyéhez, 1942 októberében Monowitzban egy „saját" koncentrációs tábort állított fel az I. G. Farben, az effajta táborok minden barbár kellékével együtt. Az I. G. Farben volt felelős az egész táborért, a tábor igazgatásáért, az elszállásolásért és az ellátásért, csupán az őrszemélyzetet adta közösen az SS és a gyári rendőrség. Igen sok fogoly halt meg ebben a táborban az embertelen élet- és munkafeltételek következtében. Az itteni körülmények miatt megbetegedett számtalan foglyot küldtek a birkenaui táborba megsemmisítésre. Az I. G. Farbenindustrie monowitzi táborába került és elpusztult foglyok száma 300 000 és 500 000 között mozog, csak egy elenyésző töredék élte túl a szörnyű kizsákmányoló módszereket és a barbár szállás- és táplálkozási viszonyokat.

Még a foglyok likvidálásán is keresett az I. G. Farben. Üzemei gyártották azokat a gázokat, amelyeket a birkenaui és auschwitzi, a buchenwaldi és dachaui, a lublini és maidaneki koncentrációs táborokban és még jó néhány más táborban a foglyok meggyilkolására használtak. Ennek a konszernnek vezető emberei meg sem kísérelték a bűncselekményeket megakadályozni, sőt még csak nem is tiltakoztak ellenük. Georg von Schnitzler vádlott a következőket vallotta kihallgatása során:

Kérdés: Ön tegnap azt mondta, hogy 1944 utolsó negyedében egy bizonyos Müller-Cunradi úr megemlítette önnek, hogy az I. G. által előállított mérgesgázokat és vegyszereket a kon-

* TEA = Technischer Ausschuss.

centrációs táborokban tartott emberek meggyilkolására használják.

Schnitzler válasza: Így értettem szavait.

Kérdés: Nem is érdeklődött ön tovább alkalmazottainál e gázok felhasználására vonatkozóan?

Schnitzler válasza: Ők azt mondták, tudták, hogy erre a célra használják fel a gázokat.

Kérdés: Mit tett ön, amikor meghallotta, hogy az I. G. Farben gyártotta vegyszereket koncentrációs táborokba zárt emberek megölésére, meggyilkolására használják?

Schnitzler válasza: Elszörnyedtem.

Kérdés: Tett ön valamit?

Schnitzler válasza: Hallgattam a dologról, mert túlságosan rettenetes volt. Mindig az volt a benyomásom, hogy ezeket a gázokat nem mi gyártjuk.

Megkérdeztem Müller-Cunradit: Tudja-e ön és Ambros és a többi auschwitzi igazgató, hogy a gázokat és vegyszereket emberek meggyilkolására használják?

Kérdés: Mit mondott Müller-Cunradi?

Schnitzler válasza: Igen, ez minden auschwitzi I. G.-vezető előtt ismeretes.

Anélkül, hogy az I. G. vezető embereinek csak a legcsekélyebb lelkiismeretfurdalásuk is lett volna, üzemeik fenntartására, profitjuk növelésére százezer és százezer embert szakítottak el a megszállt országokban családjuktól és kényszerrel elhurcolták őket. Százezreket hajszoltak halálba az auschwitzi Buna-művekben, és százezreket gyilkoltak meg az I. G. gyártotta mérges gázokkal. Ahhoz azonban értettek, hogy gyáván és nyomorúságosan kivonják magukat a felelősség alól. Ma ezek a hírhedt háborús bűnösök, akik megszámlálhatatlanul sok embert maguk küldtek a gázkamrákba, már újra vakmerően a becsület és tisztesség lovagjaiként lépnek fel, s azt állítják, „megtettek mindent, ami hatalmukban állt, hogy a foglyok sorsán enyhítsenek". Ennyi cinizmus láttára nem könnyű dolog tárgyilagosnak és hidégen megfontoltnak maradni ...

Amikor még folyt Nürnbergben az I. G. Farben-pör, a vádlottak még nem voltak egészen biztosak abban, hogy amerikai barátaik kihúzzák őket a csávából, nem vetemedtek ekkora cinizmusra. Akkoriban még megkísérelték gonosztetteik nyomát eltüntetni. Egy 1948. február 26-i nürnbergi sajtójelentés így hangzott:

„A 23 I. G. igazgató elleni per vádhatósága a törvényszék elé terjesztett iratában azt állítja, hogy dr. Otto Ambros, az I. G. fővegyésze védelmének rendelkezésére megsemmisítettek több teherautórakomány terhelő dokumentumot — különösen az I. G. és dr. Ambros Auschwitzcal való kapcsolataira vonatkozókat.

Egy 1948. március 6-i jelentésből kiderül, hogy a fenti sajtóhír nem valamelyik újságírónak, vagy pedig a per vádhatóságának koholmánya. Ez szó szerint így hangzik:

„A konszernnek az auschwitzi koncentrációs táborban kifejtett tevékenységét bizonyító dokumentumok elsikkasztására és részbeni megsemmisítésére vonatkozólag az I. G. Farben-pör amerikai vádhatósága által tett felfedezéssel kapcsolatban gyanúsított dr. Wolfgang Alt ludwigshafeni védő eskü alatt vallomást tett. Lehetséges, hogy ő úgy rendelkezett, hogy néhány eredeti iratot „mint fölöslegest" selejtezzenek ki, de csak „nagyon nehezen olvasható" kézírásos fogalmazványokról volt szó. Dr. Alt nem tagadja, hogy amikor a vád amerikai képviselője megérkezett a ludwigshafeni Badische Anilin und Sodafabrikba, bizonyos dokumentumokat megsemmisítettek."

Ha az I. G. Farben konszern vezetői már 1945-ben olyan biztonságban érezték volna magukat, mint az 1952—1953-as évek Nyugat-Németországában, akkor bizonyára nem szívesen nyúltak volna az akták megsemmisítésének feltűnő eszközéhez. És ha ártatlannak érezték volna magukat, akkor sem lett volna okuk erre a módszerre. Pusztán ezeknek az aktáknak a megsemmisítése nyomatékos beismerése bűnösségüknek, amit nem szabad elfelejteni.

Jog és törvény szerint, a legkezdetlegesebb emberi mérték szerint, az I. G. Farbenindustriera rábizonyították, hogy háborús bűnös, és mindazok, akik a tröszt munkájában vezető szerepet töltöttek be, bűnösek az emberiesség ellen elkövetett legsúlyosabb bűncselekményekben.

(A Német Gazdasági Intézet jelentéseiből, 4. évfolyam, 1953. április, 8. szám 4—5. oldal.)

Az I. G. Farben munkás- és alkalmazotti létszáma

Az I. G. Farbenben 1944. december 1-én 155 962 munkást,
32 957 alkalmazottat,

összesen 188 919 főt

foglalkoztattak.

A munkásság összetétele a következő volt:

német férfiak és nők	60 %
külföldi férfiak és nők	20,2%
„kölcsönvett" külföldi munkások, hadifoglyok, valamint — a 32 üzemből háromban — koncentrációs táborbeli foglyok	10,8%

(A nürnbergi Nemzetközi Katonai Törvényszék dokumentumaiból.)

Az I. G. Farbenindustrie 24 vezető alkalmazottja ellen az alábbi vádakat emelték:

a) Támadó háborúknak és más országok megrohanásának tervezése, előkészítése, megindítása és vezetése.
b) Fosztogatás és rablás.
c) Emberek rabszolgaságba döntése és tömeggyilkosság.
d) SS-tagság.
e) Közös kitervelés és összeesküvés.

A vádlottak:

A vádlott neve	Annak idején betöltött pozíciója	A kiszabott ítélet
Carl Krauch	az I. G. Farben munkatanácsának* elnöke, Göring törzskarában a vegyi gyártmányok különleges kérdéseinek legfőbb meghatalmazottja,	6 évi börtön

* AR (Arbeiterrat) = tulajdonképpen: munkástanács. (A nácik felrevezetésül felállítottak néhány „szociális" jellegű intézményt!)

A vádlott neve	Annak idején betöltött pozíciója	A kiszabott ítélet
Hermann Schmitz	az I. G. Farben igazgatóságának elnöke, a Nemzetközi Fizetéskiegyenlítő Bank igazgatója, a Reichstag tagja,	4 évi börtön
Georg von Schnitzler	az I. G. Farben igazgatóság központi választmányának tagja, az igazgatóság kereskedelmi bizottságának vezetője,	5 évi börtön
Fritz Gajewsky	az igazgatóság központi választmányának tagja, az Agfa vezetője,	felmentve
Heinrich Hörlein	az igazgatóság központi választmányának tagja, az oltóanyagok vegyi kutatásának és gyártásának, valamint a szérumok, gyógyszerkészítmények és mérges gázok gyártásának vezetője,	felmentve
August von Knieriem	az igazgatóság központi választmányának tagja, az I. G. Farben jogi osztályának vezetője,	felmentve
Fritz Ter Meer	az igazgatóság központi választmányának tagja, az I. G. Farben egész termelésének tervezője és vezetője,	7 évi börtön
Christian Schneider	az igazgatóság központi választmányának tagja, a központi személyzeti osztály ve-	

A vádlott neve	Annak idején betöltött pozíciója	A kiszabott ítélet
	zetője, ezenkívül az organikus vegyszerek gyártásának felelőse,	felmentve
Otto Ambros	az igazgatóság tagja, a Buna- és a mérgesgáz-gyártás vezetője, a hadiipari minisztériumban a vegyi harci anyagok bizottságának vezetője,	8 évi börtön
Max Brüggemann	az igazgatóság tagja és titkára,	Vád alá helyezték, a kihirdetett ítélet azonban nem tesz róla említést
Ernst Bürgin	az igazgatóság tagja, a bitterfeldi és wolfeni üzemek igazgatója,	2 évi börtön
Heinrich Bütefisch	az igazgatóság tagja, a Leuna-művek vezetője,	6 évi börtön
Paul Häfliger	az igazgatóság tagja, a kereskedelmi bizottság tagja,	2 évi börtön
Max Ilgner	az igazgatóság tagja, az I. G. Farben berlini 7. irodájának vezetője; irányítása alá tartozott a hírszolgálat, a kémkedés és a propaganda,	3 évi börtön

A vádlott neve	Annak idején betöltött pozíciója	A kiszabott ítélet
Friedrich Jähne	az igazgatóság tagja, főmérnök, az I. G. Farben művek létesítéséért és felszereléséért felelős,	$1^1/_2$ évi börtön
Hans Kühne	az igazgatóság tagja, a leverkuseni, elberfeldi, ürdingeni és dormageni üzemek igazgatója,	felmentve
Wilhelm Mann	az igazgatóság tagja, a gyógyszerkészítmények eladási közösségének vezetője,	felmentve
Karl Lautenschläger	a höchsti, griesheimi, mainkuri, gersthofeni, offenbachi, eystruppi, marburgi és neuhauseni művek igazgatója,	felmentve,
Heinrich Oster	az igazgatóság tagja, a nitrogénszindikátus vezetője,	2 évi börtön
Karl Wurster	az igazgatóság tagja, a ludwigshafeni és oppaui művek igazgatója,	felmentve
Walter Dürrfeld	az auschwitzi I. G. Farben művek igazgatója és építésvezetője,	8 évi börtön
Heinrich Gattineau	az I. G. Farben berlini irodájában, a gazdasági osztály vezetője,	felmentve
Erich v. d. Heyde	a berlini irodában a gazdaságpolitikai osztály tagja,	felmentve

A vádlott neve	Annak idején betöltött pozíciója	A kiszabott ítélet
Hans Kugler	az I. G. Farben kereskedelmi bizottságának tagja, a festékeladási közösség vezetője Magyarország, Románia, Jugoszlávia, Görögország, Bulgária, Törökország, Csehszlovákia és Ausztria területén,	$1^1/_2$ évi börtön

(A Német Gazdasági Intézet jelentéseiből, 3. évfolyam, 1952. október, 20. sz. 16—17. old.)***

Emberek rabszolgaságba döntése és tömeges meggyilkolása

A vád harmadik pontjában a vádlottak azzal vádoltatnak, hogy egyenként és együttesen az I. G. Farbent eszköznek felhasználva — az Ellenőrző Tanács 19. sz. törvényének 2. cikkelye értelmében háborús bűntettet és emberiesség elleni bűncselekményeket követtek el. A vád állítja, hogy részt vettek a háború idején német megszállás alá került vagy egyébként német uralom alatt állt területek polgári lakosságának rabszolgaságba döntésében, rabszolgamunkára való elhurcolásában, koncentrációs táborok foglyainak — köztük németeknek

* Deutsche Wirtschaftsinstitut.

** Az I. G. Farbennek az Amerikai Katonai Törvényszék által Nürnbergben 1948. június 30-án elítélt igazgatói és vezető alkalmazottai legnagyobb részben azóta újra kezdték régi tevékenységüket. Így például Ambros, Dürrfeld és Bütefisch vádlottak ma ismét tevékenykednek, mégpedig a következő funkciókban:

Dr. Otto Ambros a hernei Hibernia Bányatársaság, a Délnémet Mész- és Nitrogénművek Rt., Trostberg, a ludwigshafeni Grünzweig és Hartmann Rt., a Hamburg—Harburg-i nemzetközi Galalittársaság Rt. és a Pintsch—Bamag Rt. felügyelő bizottságának tagja.

Dr. Walter Dürrfeld ma a Gelsenkirchen—Burer-i Scholven Vegyi Rt. igazgatóságának tagja.

Dr. Heinrich Bütefisch a Német Gasolin Rt. berlini és a Papírmalom-, Papír- és Cellulózeművek Rt. düsseldorfi cég felügyelő bizottságának tagja és a Nemzetközi Nitrogénegyezmény technikai szakértő bizottságának vezetője.

is — rabszolgaságba döntésében és végül hadifoglyokat hadimunkákra és ilyen, hadicselekményekkel közvetlen kapcsolatban levő munkákra használtak fel. Továbbá hangoztatja a vád, hogy a rabszolgaként elhurcolt személyeket terror alatt tartották, megkínozták és megölték.

Ezt az általános vádat a részletek felsorolása követi 22 pontban. Ebből a felsorolásból kiderül, hogy a vádhatóság ezeket a vádpontokat négy ténycsoportra alapítja, amelyeket a következőképpen foglal össze: *a)* az I. G. szerepe a harmadik birodalom rabszolgamunkás-programjának végrehajtásában; *b)* az I. G. által szállított mérges gáz alkalmazása a koncentrációs táborok lakóinak kiirtására; *c)* az I. G. mérgező vegyszereket szállított rabszolgává tett személyeken végrehajtott gonosztevő orvosi kísérletek céljára és *d)* a vádlottak törvényellenes és embertelen magatartása az auschwitzi I. G. művekkel kapcsolatban...

Azok a tények és körülmények, amelyekre a vádhatóság elsősorban támaszkodik — azért, hogy a vádlottakkal szemben büntetőjogilag megalapozott tetemes bizonyító anyagot állítson össze — az alábbiakban foglalhatók össze: 1. vitathatatlan, hogy az SS-orvosok bűnös kísérleteket végeztek a koncentrációs táborok foglyain; 2. ezeket a kísérleteket azzal a kifejezett céllal végezték, hogy az I. G. gyártmányait kipróbálják; 3. e kísérletek közül néhányat olyan orvosok hajtottak végre, akiket az I. G. bízott meg gyógyszerei hatékonyságának kipróbálásával; 4. ezen orvosok jelentéseiből kiviláglik, hogy törvényellenes kísérleteket hajtottak végre; 5. az I. G. a gyógyszereket olyan mennyiségben szállította közvetlenül a koncentrációs táborokba, hogy már ebből is következtetni kellett a gyógyszerek megengedhetetlen célokra való felhasználására.

A tárgyi bizonyító anyag alapos mérlegelése után arra a meggyőződésre jutottunk, hogy a telephely megválasztásánál, ha talán nem is döntő, de fontos szempont volt, hogy a közelben koncentrációs tábor van és már kezdettől fogva tervbe vették a munkaerő-szükséglet fedezésének a koncentrációs táborok foglyaival való kiegészítését.

Az I. G.-nek az auschwitzi üzemek felállításáért elsősor-

ban, közvetlenül felelős képviselői Ambros, Bütefisch és Dürrfeld voltak.

Ambros volt a Buna-gyártás technikai szakértője. Ambros tagja volt a tervező bizottságnak és ülésein rendszeresen részt vett. Bütefisch a hajtóanyagok gyártási szakértője volt és kidolgozta a hajtóanyaggyár felszerelésére és berendezésére vonatkozó terveket. Főhadiszállása Leunaban, az I. G.-nek abban az üzemében volt, amely elsősorban ezeket a fontos hajtóanyagokat gyártotta. Saját vallomása szerint évente körülbelül kétszer ellátogatott Auschwitzba és tájékozódott az építkezés előrehaladásáról. Megszemlélte a telepet, az építkezés helyét, a különböző gyári csarnokokat és munka közben megfigyelte a koncentrációs táborok foglyait. 1941—1942 telén körülbelül 30 más magas állású személyiség kísérte el Bütefischt, köztük volt dr. Ambros is, és együttesen meglátogatták az auschwitzi fő koncentrációs tábort. E látogatás alkalmával nem tűnt fel nekik, hogy a foglyokat bántalmazzák, és Bütefisch azon a véleményen volt, hogy a tábort jól vezetik. A Monowitz melletti munkatábort sohasem vizsgálta felül. Dürrfeld vádlott főmérnöki minőségében és később, mint az auschwitzi építkezések vezetője főfelügyeletet gyakorolt a munkálatok felett. Nagyon sok tanú vallotta és erősítette, hogy Dürrfeld különböző alkalmakkor jelen volt az építkezés helyén. Gyakran tett szemleutakat és ezek alkalmával megfigyelte az embereket munka közben. Egy alkalommal meglátogatta a közel fekvő monowitzi munkatábort is, amely az SS felügyelete alatt állt.

Dürrfeld jelentést tett arról, hogy Höss, a koncentrációs tábor parancsnoka minden rendelkezésére álló eszközzel kész támogatni az építésvezetőséget.

(A nürnbergi Nemzetközi Katonai Törvényszék dokumentumaiból.)

Az Auschwitzban és környékén élő zsidók kitelepítése

A nagynémet birodalom marsallja
a négyéves terv meghatalmazottja

2709/41/4 titk.-bir.-ügy 1941. február 18.

Berlin, W. 8. Leipzigerstrasse 3.

Titkos birodalmi ügy!

Tárgy: Népesedéspolitikai rendszabályok az auschwitzi, kelet-felső-sziléziai, Buna-művek érdekében.

Az auschwitzi, kelet-felső-sziléziai Buna-művek április elején kezdődő lehető leggyorsabb ütemben kivitelezendő felépítéséhez a munkaerő-szükséglet biztosítása és a munkások elszállásolása érdekében kérem az alábbi rendszabályok végrehajtását:

1. A zsidók gyors kitelepítése Auschwitzból és a távolabbi környékről, főként lakásaiknak a Buna-művek építőmunkásai elszállásolása érdekében való szabaddá tétele céljából.
2. Az Auschwitzban és távolabbi környékén építőmunkásként számba jöhető lengyelek egyelőre, az építőmunkálatok befejezéséig eddigi lakóhelyeiken hagyandók.
3. A szomszédos koncentrációs táborban levő kőműves szak- és segédmunkásokat, a Buna-művek építése érdekében, a lehető legnagyobb számban készenlétbe kell helyezni.

Az építkezési telephelyen egyes építkezési ütemek szerint az összépítőmunkás- és szerelőmunkás-szükséglet eléri a 8—12 000 embert.

Kérem, hogy a lehető legsürgősebben tájékoztasson az erre vonatkozó és a BG-Chemie*-vel együttesen megteendő rendelkezéseiről.

Göring s. k.

* A vegyészet ügyeinek legfőbb meghatalmazottja.

„Az auschwitzi terület elnémetesítése"

Felső-Szilézia körzetvezetője
és főkormánymegbízottja

Kattowitz, 1941. március 6.
Auschwitz, kézirat
Dr. Ter Meer ig. úr
Dr. Bütefisch ig. úr
Santo főmérnök úr
Dürrfeld úr
Faust főmérnök úr
Dr. Eisfeld úr

Dr. Otto Ambros úrnak,

az I. G. Farbenindustrie igazgatósági tagjának,

Ludwigshafen

Igen tisztelt Ambros úr!

Mindenekelőtt köszönetet mondok 1941. február 27-i leveléért, amelyben arról értesít, hogy a következőkben megépítendő Buna-művek telephelyéül az Auschwitztól keletre eső területet szemelték ki.

Időközben megismertem ezeket a terveket és a legmelegebben üdvözlöm megvalósításukat. Időközben, mint a német népiség megerősítésének felelőse, úgy határoztam, hogy azokat a lengyeleket, akik Auschwitzban és környékén laknak és a Buna-művek munkásaiként számításba vehetők, a jelenlegi áttelepítés során ne evakuáljuk. Ez előrelátó intézkedés révén, úgy vélem, hogy főként az üzem építése idejére elegendő lengyel munkaerőt lehet rendelkezésre bocsátani.

Tisztában vagyok azzal, hogy ezeket a lengyel munkaerőket az idők folyamán lépésről lépésre német munkásokkal kell felváltani, mert csak így járulhatunk hozzá a kívánt módon az auschwitzi terület elnémetesítéséhez. Egészen magától-értetődő, hogy e probléma megoldását mindenkor minden erőmmel támogatom.

Időközben Falkenhahn úrtól szintén értesültem arról, hogy az I. G. Farbenindustrie összeköttetésbe lépett a Plessféle bányacsoporttal az új Buna-üzem részére szükséges szén biztosítása érdekében. Már néhány héttel ezelőtt első javaslata alkalmával kijelentettem Falkenhahn kormánymegbízott úrnak, hogy az I. G. Farbenindustrie ez irányú törekvései iránt a legtökéletesebb megértéssel viseltetem.

Örömömre szolgálna, ha legközelebbi felső-sziléziai tartózkodása alkalmával megtisztelne látogatásával.

Heil Hitler
Brach s. k.

Himmler követeli, hogy „vessék be" a koncentrációs táborok foglyait

Én, dr. Fritz Goermert mérnök, karlsruhei, Parkstrasse 38. alatti lakos, mindenekelőtt figyelmeztetést kaptam arra vonatkozóan, hogy büntetendő cselekményt követek el, ha eskü alatt hamis vallomást teszek. Én tehát eskü alatt megerősítem, hogy alábbi vallomásom legjobb tudásom és lelkiismeretem szerint megfelel a valóságnak és bizonyító anyagként a nürnbergi Katonai Törvényszék elé terjeszthető.

1. A háború kezdetétől 1945-ig technikai vezetője voltam annak a különvonat szerelvénynek, amely a légierő volt főparancsnokának, Göringnek hadiszállásául szolgált.

2. Betekintést nyertem az NI 1240 jelű és 1417 iktató számú, valamint az NI 11 086 jelű és 1422 iktató számú dokumentumba. Ezzel kapcsolatban a következőt jegyzem meg: a fentemlített különvonat technikai vezetői minőségében akaratlan tanúja voltam 1941 elején dr. Todt volt birodalmi miniszter és dr. Syrup volt államtitkár egyik beszélgetésének. Ez a két úr egy utazás alkalmával a különvonat étkezőkocsijában várakozott, hogy Göringnek előterjesztést tehessenek. Eközben új Buna-művek építéséről beszélgettek, elhangzott az Auschwitz szó is, úgyhogy nyilvánvalóan az általam megtekintett bizonyítékokban említett auschwitzi Buna-üzem építéséről volt szó. Minthogy engem, mint technikust, főként a közlekedés területén, a Buna különösképpen érdekelt, vissza tudok emlékezni a beszélgetés legapróbb részleteire is. Kiderült a beszélgetésből, hogy a két úr a munkáskérdést óhajtotta Göring elé terjeszteni döntés céljából. Ezenközben kifejezésre

juttatták, hogy Göring döntése azért szükséges, mert Krauch professzor eddig ragaszkodott hozzá, hogy az építkezést a helybeli lakossággal és Németországból kiegészítésül küldendő szakmunkásokkal kell elvégeztetni. A két úr megemlítette, hogy Krauch a felhasználandó munkaerők tekintetében nyilvánvalóan azért követelte ezt, hogy a német törzsszemélyzet és a helyi munkaerő révén ezt az új üzemet a többi I. G. gyár sorában tartsa, s az I. G. érdekeit megvédje, viszont Himmlernek az a követelése, hogy koncentrációs táborok foglyait kell bevetni, nyilvánvalóan azt a célt szolgálta, hogy ebben a gazdasági szektorban is biztosítsa az SS befolyását. A két úr látszólag közvetíteni akart a két ellentétes vélemény között, illetőleg ennek megfelelő parancsot akart kieszközölni Göringnél.

Fritz Goermert s. k.

(Dr. Goermert mérnöknek a nürnbergi Nemzetközi Katonai Törvényszék előtt eskü alatt tett vallomása.)

„Maguknak a koncentrációs táborbeli foglyoknak az I. G. Farbenindustrie nem adott fizetést"

Én, Walther Dürrfeld, helmstedti (Braunschweig), Johannesstrasse 12. szám alatti lakos, miután figyelmeztettek rá, hogy hamis vallomás esetén büntetendő cselekményt követek el, ezennel eskü alatt önként és kényszer nélkül vallom a következőket:

1. 1927-ben léptem be az I. G. Farbenindustrie leunai Művek kötelékébe, mint diplomás géptervező-mérnök. 1932-ben az összes nagynyomású üzem vezetője lettem. Körülbelül 1941 márciusában Otto Ambros és Heinrich Bütefisch megbíztak az auschwitzi I. G. üzem felépítésének technikai vezetésével. Az építkezés vezetése Otto Ambros kezében volt. Mint az üzem vezetője ő képviselte az auschwitzi I. G.-t az I. G.-n belül és kifelé. Otto Ambros utasítására, illetve nevében körülbelül 1942 végéig Faust főmérnök, mint első építésvezető tárgyalt, ettől fogva — vagyis irodámnak Leunából Auschwitzba való áthelyezése után — én magam, mint az építés és a szerelés vezetője. 1944 tavaszán kineveztek igazgatónak. Ezzel egyidejűleg Otto Ambros és Heinrich Bütefisch közölte velem, hogy az üzem vezetését most már az üzembehelyezéssel együtt szabályozzák és egy vegyészt neveznek ki üzemvezetővé. Addig ideiglenes üzemvezetőként irányítsam az üzemet Otto Ambros és Heinrich Bütefisch utasításai szerint. Így is cselekedtem.

Auschwitzban az I. G. Farbenindustrienek évi 30 000 tonna Bunát kellett gyártania. Volt ott egy Buna- meg egy szintetikus üzem. 1937-ben léptem be az NSDAP-be. A pártban nem volt sem tisztségem, sem rangom. Mint 1933 előtti vitorlázórepülő-oktató obersturmführeri rangot kaptam az NSFK-tól.

2. I. G. Auschwitz az I. és II. osztály alapítása volt, emellett a II. osztály, a Buna-szektor (Otto Ambros) tartotta kezében a vezetést. A szintetikus üzem az auschwitzi I. G.-ben az I. osztály alá tartozott (Heinrich Bütefisch). Otto Ambros egy, dr. Biedenkopffal, a schkopaui Buna-művek vezető mérnökével tett utazás során, 1940—1941 telén, derítette fel Auschwitz környékét. A környék kiválasztásában döntő jelentőségű volt az, hogy természeti kincsek voltak kéznél (szén és mész a közelben, víz a Visztulából) és munkaerő. 1941-ben az volt a becslésem, hogy az auschwitzi I. G. összesen 12—16 000 munkást igényel. Heinrich Bütefisch közölte velem azt a tényt, hogy a koncentrációs tábor foglyait kell igénybe venni. A koncentrációs tábor foglyainak várható részvételét körülbelül 25 százalékban határoztam meg.

3. Heinrich Bütefisch rendelkezésére, 1941 áprilisában vagy márciusában vele és Faust főmérnökkel részt vettem egy megbeszélésen, amelyet Wolff SS-Obergruppenführernél Berlinben, az Albrecht Strassen tartottunk avégett, hogy koncentrációs táborbeli foglyokat dolgoztassunk az auschwitzi I. G.-ben. Ezen a tárgyaláson abban állapodtunk meg, hogy a koncentrációs tábor foglyaira a helyszínen az SS felügyel és a koncentrációs tábor foglyainak nem szabad kapcsolatba kerülniük más munkásokkal. Leszögezték, hogy a tanulatlan koncentrációs táborbeli munkásokért napi három márkát, a tanultakért napi négy márkát fizetünk. Ezt az árat mi elfogadtuk. Az összeget havonta az SS-nek fizették Berlinben. Maguknak a koncentrációs táborbeli foglyoknak az I. G. Far-

benindustrie — egy 1943 közepétől bevezetett 15 százalékos prémiumot kivéve — nem adott fizetést. A pénzügyi feltételekről az SS-nek még egy levelet kellett intéznie az I. G. Farbenindustriehoz. Lényegében el kellett fogadnunk az SS feltételeit, hogy viszonyainkhoz alkalmazhassuk és adott esetben módosíthassuk. Alapvető kérdéseket a továbbiakban Heinrich Bütefisch és Wolff SS-Obergruppenführernek kellett megbeszélniük. Helyi ügyeket — mint például munkaidőt, munkakezdést, a rendelkezésünkre bocsátott koncentrációs táborbeli foglyok létszámát, az auschwitzi I. G. és Höss auschwitzi koncentrációstábor-vezető közti tárgyalások napirendjére utalták. Faust főmérnök és Höss ezekről a részletekről Auschwitzban tárgyalt.

4. Az auschwitzi I. G.-vel foglalkozó üléseket először Leunában és Ludwigshafenben, később Auschwitzban tartották, s ezeket Otto Ambros vezette. Az I. G. alkalmazottak közül a következők vettek részt az üléseken: Faust főmérnök, I. G. Auschwitz építésvezetősége, Santo építkezési igazgató, I. G. Farbenindustrie Ludwigshafen, dr. Braus, az auschwitzi szintetikus üzem vezetője, dr. Eisfeld, az auschwitzi Bunaművek gyártási osztályáról. Különböző alkalmakkor, ha Otto Ambros vagy Heinrich Bütefisch személyesen nem lehetett jelen, az építési üléseken tárgyalt kérdésekről felvett jegyzőkönyvek megküldésével tájékoztattuk őket. Az auschwitzi I. G.-ért felelős igazgatósági tagok, Otto Ambros és Heinrich Bütefisch, az építkezési ülések révén az auschwitzi I. G. telephelyén végbement minden nagyobb eseményről tájékozva voltak. Alapvető utasításaimat az építkezési ülések útján kaptam meg, tehát Otto Ambros, illetve Heinrich Bütefisch útján, akik viszont az auschwitzi I. G.-t illetően az I. G. Farbenindustrienak tartoztak felelősséggel.

5. Az auschwitzi I. G. építésére Santo, ludwigshafeni vezető építészmérnök adta ki a megbízásokat körülbelül 150 építkezési vállalatnak, amelyek a maguk részéről koncentrációs táborbeli foglyokat foglalkoztattak.

6. Az auschwitzi I. G. idegen munkásokat foglalkoztatott. A többi közt a következő nemzetiségek voltak képviselve: bennszülött lengyelek, oroszok (ukránok), franciák, belgák, olaszok (az utóbbi három nemzetiséget a vállalatok alkalmazták),

horvátok. Az idegen munkásokat — nemzetiségük szerint elkülönítve — az auschwitzi I. G. területén felállított barakkokba szállásolták el. Az idegen munkások táborait drótsövény vette körül. Az idegen munkások mozgási szabadságát — a szolgálati szabályzat korlátozásaitól és az I. G. táborrendje által megszabott takarodótól eltekintve — nem korlátozták.

A lengyel munkások béréből 15 százalékot levontak, ez a kincstárt illette. Az oroszok fizetéséből törvényes rendelkezés szerint 30—40 százalékot kellett levonni. A többi idegen munkás bérét pontosan ugyanazon tarifa szerint számolták el, mint a németekét.

7. Az idegen munkásokon és koncentrációs táborbeli foglyokon kívül 1943—1944-ben az auschwitzi I. G. angol hadifoglyokat is foglalkoztatott. Az auschwitzi I. G. területén volt egy hadifogolytábor . . .

11. A monowitzi koncentrációs táborbeli foglyok ellátásáért körülbelül 1942 végéig kizárólag az SS volt felelős. Ettől kezdve az SS által kiadott utalványokra az I. G. vásárolta meg az élelmiszereket és ő vette át a monowitzi táborkonyhában az élelmiszerek feldolgozásának felügyeletét. Az élelmiszerutalványok alapján meggyőződtem arról, hogy a koncentrációs tábor foglyainak juttatott napi kalória mennyisége legalább 2800-ra rúgott. Sohasem vontam kétségbe, hogy ezt a foglyok meg is kapják, de nem tudom biztosan. Az auschwitzi I. G. üzemben gyakran végignéztem, hogyan osztják ki az üzemi levest a koncentrációs táborbeli foglyoknak.

12. A monowitzi fogolytábor táborvezetőjét Schoettlnek hívták. Keresztneve, amennyire emlékszem rá, Vinzenz volt.

13. Amíg a monowitzi fogolytábor fennállt, körülbelül 5—10 alkalommal jártam ott.

14. Az SS-sel és a Gestapóval szemben kifejezett tiltakozásom ellenére (tudomásom szerint 1944 elején), a Gestapo a monowitzi fogolytáborban egész Felső-Kelet-Szilézia számára munkanevelő-tábort rendezett be.

17. 1945 elején a birodalmi védelmi biztostól, Moeller-Hazziustól telefonon azt a parancsot kaptam, hogy az ausch-

witzi I. G.-t ürítsem ki. A DAF* menetvonalakat adott meg — anélkül, hogy ellátó állomásokat létesítettek volna — s ezeken az egész személyzetnek, beleértve az idegen munkásokat is, gyalogmenetben kellett menetelnie. Napi teljesítményként körülbelül 25 kilométert állapítottak meg. Minden holmit magukkal kellett vinniük. Ha a nőknek magukkal vihető gyerekük volt, őket is a menetben kellett vinniük. A többit előzőleg vasúton elszállították. A monowitzi koncentrációs tábor foglyait éjszaka szállították el, anélkül, hogy arról előzetesen tudomást szereztem volna.

18. Az auschwitzi I. G.-t az 1942—1944. esztendőkben a többi között felkereste Karl Krauch, Fritz Ter Meer és Christian Schneider. Otto Ambros és Heinrich Bütefisch, az auschwitzi I. G.-ért felelős igazgatósági tagok gyakran jártak az I. G. auschwitzi üzemében.

19. A Fürstengrube KFT-t azért alapították, hogy szénnel lássa el az auschwitzi I. G.-t. Ez a Pless-hercegi Bányamű Kft. és az I. G. alapítása volt. Ismeretes előttem, hogy a Fürstengrube Kft az utolsó félévben koncentrációs táborbeli foglyokat foglalkoztatott, mert az SS vett át egy ottani tábort, úgy gondolom, a rendőrségtől.

20. Ismeretes előttem, hogy a monowitzi fogolytáborban volt egy bordélyház.

21. Fontosnak tartom megállapítani, hogy ez kihallgatásomnak valósághoz hű visszaadása, de nem jellemző az auschwitzi I. G. egész szociális tevékenységére.

Ennek az eskü alatt tett vallomásnak mind a nyolc oldalát gondosan átolvastam és sajátkezűleg ellenjegyeztem, a szükséges kiigazításokat saját kézírásommal hajtottam végre és nevem kezdőbetűivel ellenjegyeztem, s egyúttal eskü alatt kijelentem, hogy ebben a vallomásomban legjobb tudásom és lelkiismeretem szerint a tiszta igazságot mondtam.

Walther Dürrfeld s. k.

(Dürrfeld vádlottnak a nürnbergi Nemzetközi Katonai Törvényszék előtt eskü alatt tett vallomásából.)

* Deutsche Arbeitfront = német munkafront.

Göring megparancsolta 8000 fogoly kivezénylését, hogy Auschwitzban az I. G. Farben egyik üzemét felépítsék

Kérdés: Kérdem, dr. Bütefisch úr, amikor 1941. február 22-én elhatározták, hogy Auschwitzban egy Leuna-részleget építenek, nemde az volt a véleménye, hogy az Auschwitz-művek építéséhez megfelelő mennyiségű szabad munkaerőt fognak rendelkezésére bocsátani?

Felelet: Én... arról értesültem... jobban mondva, azt mondták nekem, elegendő munkaerőnek kell rendelkezésre állnia. A munkahivatalok, mint olyanok, gondoskodnak majd róla, hogy legyen munkaerő. De áttekintésünk arról, hogy ténylegesen mennyi munkaerő állt rendelkezésre, természetesen nem volt és természetesen nekem sem volt.

K.: Volt-e tudomása arról, hogy majdnem egy héttel azon döntés előtt, amely szerint Auschwitzban egy Leuna-részleget kell építeni — Göring parancsot adott arra, hogy 8000 foglyot bocsássanak az I. G. Farben rendelkezésére az auschwitzi építkezés céljára?

F.: Nem, nem volt kérem, mert a Göring-parancsot csak most olvastam a dokumentumokban, mint titkos birodalmi ügyet.

K.: Ismeretes ön előtt, milyen módon tájékoztatták Göringet arról, hogy az I. G. Farbennek 1941 februárjában foglyokra lesz szüksége — amikor még meg sem kezdték az építkezést?

F.: Nem, erről nem tudok. Ez a terv — ez megint csak kitűnik a dokumentumokból —, az volt, hogy a Bunát meg kellett építeni. Ez a Wehrmacht főparancsnokságától indult ki, rendkívüli módon sürgették és végül ezt a Buna-építkezést Göring négyéves terve is követelte.

(Bütefisch tanú vallomása Mr. Minskoff keresztkérdéseire.)

Férfiak, nők és gyermekek „különleges kezelése"

Gazd. ig. főnökség
D. II. hivatal
Oranienburg

1943. március 8.

Távmondat

Tárgy: Zsidó hadiipari munkások elszállítása

Március 5-én és 7-én a következő zsidó fogolyszállítmányok érkeztek:

Szállítmány Berlinből, érkezett 1943. III. 5., összlétszám 1128 zsidó. Munkára vezényelve 389 férfi (Buna) és 96 nő. Különleges kezelésre: 151 férfi, 492 nő és gyermek. Szállítmány Breslauból. Érkezett 1943. III. 5., összlétszám 1405 zsidó. Munkára vezényelve 406 férfi (Buna), és 190 nő. Különleges kezelés: 125 férfi, 684 nő és gyermek.

Szállítmány Berlinből, érkezett 1943. III. 7., összlétszám 690, beleértve 25 védőőrizetest. Munkára vezényelve 153 férfi, 25 védőőrizetes (Buna), és 65 nő. Különleges kezelés: 30 férfi, 417 nő és gyermek.

Schwarz s. k.
Obersturmführer

„Eredetileg maga az SS birodalmi vezetője tervezte, hogy ott SS kezelésben gyárat építenek szintétikus zsír előállítására"

Én, Karl Wolff, a Waffen-SS tábornoka, ez idő szerint a nürnbergi törvényszék börtönének foglya, születtem 1900. május 13-án Darmstadtban, figyelmeztetésben részesültem arra vonatkozólag, hogy büntetendő cselekményt követek el, ha hamis eskü alatt teszek vallomást. Esküszöm, hogy vallomásom megfelel az igazságnak és bizonyító anyagul terjeszthető a németországi nürnbergi Nemzetközi Katonai Törvényszék elé.

1. 1936 nyarától 1943. február 18-ig Himmler SS birodalmi vezető személyi törzsének főnöke voltam. A háború kitörése óta főleg a Führer főhadiszállásán működtem mint a Waffen-SS összekötő tisztje. Miután egy betegségemből felgyógyultam, 1943 szeptemberében mint legfelsőbb SS és rendőrvezetőt, Itáliába helyeztek át.

2. Dr. Heinrich Bütefischt az SS birodalmi vezetőjének úgynevezett baráti körében ismertem meg. Emlékezetem szerint 1939 óta hívták meg nevezettet a baráti kör esti összejöveteleire, mégpedig Kranefuss ajánlására, akivel nevezett a Brabagban (Braunkohle-Benzin A. G. = Barnaszén Benzin Részvénytársaság) hivatásából következően együttműködött.

3. Kranefuss ugyanebben az évben (1939) javaslatot terjesztett elő, hogy dr. Bütefischnek adjanak (Obersturmführeri) SS-rendfokozatot. E javaslatot azzal indokolta, hogy nevezettet a gazdasági életben kimagasló technikai szakembernek tartják és mint egyenes, nyílt és becsületes ember nagy tiszteletnek örvend. Bütefischt a továbbiakban soron kívül léptették elő, míg végül elérte az Obersturmbannführeri rendfokozatot.

Tulajdonképpen egy tisztán külsőséges tiszteletbeli rendfokozatról volt szó. Tudomásom szerint Bütefisch az SS-ben semmiféle szolgálatot nem teljesített és egyik kötelékhez sem tartozott. Nem emlékszem, láttam-e valaha SS-egyenruhában.

4. Szolgálati vagy üzleti vonalon nem volt dolgom dr. Bütefischsel, kivéve egy 1941 március végén Berlinben tartott rövid tárgyalást, amelyről 1947. VII. 25-én eskü alatt tett nyilatkozatomban a következőt vallottam:

„Emlékezetem szerint 1941 február végén vagy március elején szereztem tudomást Göring Himmlerhez intézett egyik átiratának tartalmáról, amelyben az az utasítás volt, hogy az I. G. Farbenindustrienak a felső-sziléziai Auschwitz mellett tervezett kémiai üzeme építését a szomszédos auschwitzi koncentrációs tábor foglyainak beállításával kell támogatni. Eredetileg maga az SS birodalmi vezetője tervezte, hogy ott SS-kezelésben gyárat építsenek szintétikus zsír előállítására.

Göring keresztülhúzta számításainkat, mert az volt a törekvése, hogy az SS ne jusson túlságosan sok befolyáshoz a gazdasági élet területén. Március végén közölték velem, hogy Göring rendelete értelmében a birodalmi munkaügyi minisztériumnak, illetve az illetékes tartományi munkahivatalnak az a kívánsága, hogy egyfelől a vegyészeti ügyek legfőbb meghatalmazottja, illetőleg az I. G. Farbenindustrie, másfelől az SS között teremtsenek kapcsolatot a foglyok Buna-művek építkezésénél tervezett munkába-állításának előkészítésére.

Március végén került sor egy tárgyalásra Berlinben, a Prinz Albrechtstrassen levő szolgálati szobámban és ezen az I. G. Farbenindustrie képviselőiként dr. Bütefisch és dr. Dürrfeld urak, és még egy harmadik úr vettek részt. Dr. Bütefisch úr elmagyarázta a tervezett építkezés célját. A másik két úr közölte az előrelátható munkaerő-szükséglet adatait, a részletekre azonban nem tudok visszaemlékezni. A tárgyalás viszonylag rövid ideig tartott. Közöltem az urakkal,

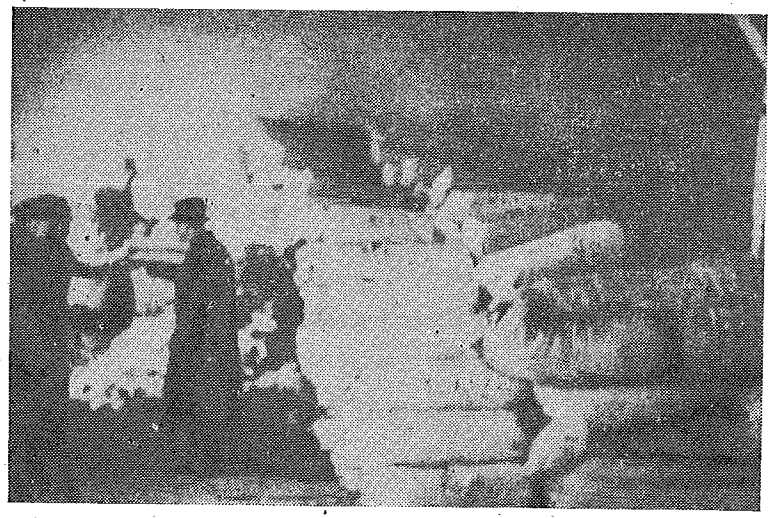

Zsákokba csomagolt női haj Németországba „szállításra kész"

hogy az illetékes SS igazgatástól, illetve SS szolgálati szervtől kapnak majd írást, s ebben közlik velük a foglyok munkába-állításának közelebbi feltételeit."

A tárgyalást tehát nem az I. G. Farbenindustrie, főképpen nem dr. Bütefisch kezdeményezte, hanem a fent megnevezett hatóságok rendeletére tartottuk. A tárgyalás témájának és lefolyásának semmi köze sem volt ahhoz, hogy Bütefisch a baráti körhöz tartozott, vagy SS rendfokozata volt. Ezenkívül sem e tárgyalás előtt, sem utána nem beszéltem dr. Bütefischsel az auschwitzi üzemről, vagy cégének egyéb ügyeiről.

5. A tisztelet és megbecsülés, aminek dr. Bütefisch az SS birodalmi vezetőjének baráti körében örvendett, a szakterületén végzett teljesítményén és emberi tulajdonságain alapult, s nem valamilyen különleges párt- vagy SS-érdemek indokolták, minthogy dr. Bütefisch ilyesmire annál kevésbé hivatkozhatott, mert tudomásom szerint csak 1938-ban lett párttag.

Az SS birodalmi vezetője oly módon került dr. Bütefischsel ismeretségbe, hogy baráti körében a szokásos formák között bemutatták neki. Közelebbi személyes kapcsolatot nem tartott vele.

Mint már említettem, Bütefisch cégének üzleti ügyeivel kapcsolatban velem — és amennyire én tudom —, más SS szolgálati szervekkel nem tárgyalt, kivéve a fent leírt és 1941-ben folytatott tárgyalást. Tehát semmiképpen sem lehet mondani, hogy dr. Bütefisch mint összekötő működött az I. G. Farbenindustrie és az SS között. Az SS sohasem tekintette ennek."

Karl Wolff s. k.

(Karl Wolffnak, a Waffen-SS tábornokának a nürnbergi Nemzetközi Katonai Törvényszék előtt eskü alatt tett vallomása.)

Foglyok alkalmazása a hadiiparban

Másolat	Bélyegző:
KL	Az SS birodalmi vezetőjének
Az SS gazdasági igazgatási	személyi törzse
főnökségének vezetője	Ügyiratadminisztráció
D II/1 Az; 14 Ma/F	Titk. sz. 1359
Npl. sz. 668/44. titk.	Berlin, 1944. január 15.

Titkos

Tárgy: Foglyok a kémiai ipar részére
Hivatkozás: 1944. I. 7-i levelük

Fritz Kranefuss
SS-vezetőnek

Berlin C 2
Schinkelplatz 1.

Kedves Kranefuss barátom!

Vettem f. hó 7-i leveledet, amely a vegyiipar különleges kérdéseivel megbízott legfőbb meghatalmazott további kívánságainak jegyzékét tartalmazza és közlöm veled, hogy ez idő szerint nem lehetséges új vezénylésekről gondoskodni. A listán szereplő különféle igényeket azonban már egy idő óta teljesítjük.

Ezek a következők:

1. I. G. Farbenindustrie A. G. Auschwitz, Felső-Szilézia.

Ott 1941 áprilisa óta már dolgoztatunk foglyokat. Ez idő szerint 5300 foglyot foglalkoztatnak.

2. Jawischowitzi Koksz-féltermektelep, Jawischowitz, Felső-Szilézia.

A jawischowitzi Koksz-féltermektelepen 1942 július óta dolgoznak foglyok. Eredetileg ott — mint ahogyan a most átadott jegyzék is közli — 1000 foglyot vettünk számításba. A kivezényelt létszámot mégis emeltük. Ez idő szerint 1300 foglyot dolgoztatunk ott.

3. Luranil- és Anorgana Kft. Dyhernfurth.

Dyhernfurth számára összesen 9700 fogolyról szól a megegyezés s ezeket rendelkezésre is bocsátjuk. Most 450 fogoly dolgozik ott.

A hadiipari és haditermelési birodalmi minisztérium,* valamint a birodalmi légügyi minisztérium** szükségleteinek kielégítésére megkezdett és folytatott, s a győzelem szempontjából döntő hadiipari rendszabályok érdekében megkezdett, lehető legsürgősebb, rendkívül nagyszabású vezénylésekhez is sok fogoly hiányzik, ezért egyelőre nem elégíthetek ki újabb igényeket.

Az igénylési jegyzéket azonban magamnál tartom és mihelyt lehetőség nyílik új vezénylésekre, visszatérek az ügyre. Kérlek, szíveskedj értesíteni erről Krauch professzor urat.

Heil Hitler!

Híved
Pohl s. k.

„Az I. G. Auschwitz egyik alkalmazottjának 1942. július 30-i levele az I. G. Farbenindustrie igazgatójához Frankfurt am Main-ba"

„Könnyen elgondolhatja, hogy a lakosság a birodalmi németekkel, főleg velünk, az I. G. embereivel szemben nem viseltetik barátságos, de még csak korrekt érzelmekkel sem. Már csak az a tény tartja vissza ezt a piszkos népet a lázongástól, hogy a fegyveres hatalom (koncentrációs tábor) áll a háttérben. A rosszindulatú tekinteteket, amiket némelykor ránk vetnek, mégsem lehet megbüntetni. De ha ezeket a tényeket nem veszük figyelembe, egész jól érezzük magunkat itt...

Elképzelheti, hogy a munkásság nagy létszámát tekintve, itt egyre több lesz a szállásbarakk és hamarosan egészen nagy barakk-város keletkezik. Ehhez járul még az a tény, hogy

* Reichsministerium für Rüstung und Kriegsproduktion.
** Reichsluftfahrsministerium.

néhány ezer külföldi munkás gondoskodik arról, hogy életkörülményeink ne legyenek rosszak. Van körülöttünk olasz, francia, horvát, belga, lengyel, és mint „közvetlen munkatársak", a különböző árnyalatú úgynevezett közbűnténves foglyok. Képzelheti, hogy mellettük a zsidó faj egészen különleges szerepet játszik. Az effajta emberek ellátása és kezelése a célnak megfelelő. Valamiféle súlygyarapodást itt igazán alig lehetne feljegyezni.

A levegőváltozásra irányuló legcsekélyebb kísérletre éppoly bizonyossággal fütyül a golyó, mint amilyen igaz, hogy már sokan pusztultak el „hőgutában".

(A nürnbergi Nemzetközi Katonai Törvényszék dokumentumaiból.)

„Egykori koncentrációs táborbeli foglyok nyilatkoznak arról, hogyan zsákmányolta ki őket az I. G. Farben"

AZ I. G. FARBEN NEM VOLT HAJLANDÓ TOVÁBB FOGLALKOZTATNI A LEGYENGÜLT FOGLYOKAT

Többször hallottunk arról, hogy az I. G. Farben nem volt hajlandó legyengült foglyokat tovább foglalkoztatni, ennek következtében újabb fogolycsoportot választottak ki auschwitzi elgázosításra.

Három-hathetenként szelektálták a foglyokat a gyülekező helyen, a monowitzi kórházon kívül, amikor a foglyok már kivonultak a monowitzi táborkapun. A kiválogatott foglyokat teherautókra dobták — cipőjüket és fehérneműjüket elvették (még télen is), és elszállították őket. Ezek a foglyok gyakran ellenszegültek és kiáltoztak. A teherautóknak részben az I. G. telepének területén kellett áthaladniuk. Nyomasztó látvány volt és már mindenki tudta, hogy ezeket a foglyokat valahová a teljes bizonytalanságba hurcolják. Egy holland bajtársunkat, Ernst Werduin nevű foglyot, úgy mentettünk meg Monowitzban az elgázosítástól, hogy elbújtattuk. Amikor egy alkalommal egy SS-legényt tíz dollárral sikerült megvesztegetnünk, megmenthettük az egyik észak-afrikai foglyot, akinek Siradien volt a neve.

E hat (6) oldalas vallomásomnak minden egyes oldalát

eskü alatt gondosan átolvastam és sajátkezűleg aláírtam, minden szükséges javítást végrehajtottam, nevem kezdőbetűivel ellenjegyeztem, és ezennel eskü alatt kijelentem, hogy fenti vallomásomban legjobb tudomásom és lelkiismeretem szerint a tiszta igazat mondtam.

Leon Staischak s. k.

(Leon Staischak volt fogolynak a nürnbergi Nemzetközi Katonai Törvényszék előtt eskü alatt tett vallomása.)

„. . . 200 márka asszonyonként, túlságosan sok"

. . . 1944. január 22-én fogtak el Párizsban, elhurcoltak a drancy-i táborba és az austerlitzi pályaudvaron teherárut kellett rakodnunk.

1944. június 30-án Auschwitzba vagy jobban mondva Monowitzba szállítottak. Megérkezésemkor nagyszámú elhurcoltat találtam ott, ezek a tábor nehéz életkörülményei következtében már mindannyian igen rossz egészségi állapotban voltak.

Reggel négy órakor ébresztettek minket. 4 óra 30 perckor a foglyok a gyülekező helyen gyűltek össze, s a létszámmegállapítás két és fél óra hosszat tartott. Miután ez lezajlott, munkába mentünk a gyári udvarokba, ahol az I. G. Farben-industrie építkezési munkálatai folytak. Az udvarban körülbelül 400 épület volt. Ebben az udvarban körülbelül 12 000 fogoly dolgozott. Ezenkívül volt még ott körülbelül 2000 angol hadifogoly és bizonyos számú különféle nemzetiségű úgynevezett szabad munkás. A 186. sz. villanyszerelő osztaghoz osztottak be, és utasítottak, hogy a 387. sz. épületben dolgozzam. Olyan csoportba kerültem, amely ebben az épületben a villamos berendezést szerelte fel, tehát mind az épületen kívül, mind az épületen belül elektromos kábelek beszerelésén dolgozott.

Az I. G. Farben vezetőségének látnia kellett a karomon levő A 16 539 sorszámot és tudnia kellett, hogy foglyok vagyunk, hiszen zebraegyenruhát hordtunk, jól látható sorszámokkal. Munkánkra az I. G. Farben mérnökei és előmunkásai ügyeltek. Német SS és SD őrszemélyzet vigyázott ránk.

A gyárvezetőség csoportunk munkájára felügyelő képviselői között volt: Dix főmérnök, Loschen úr, az I. G. Farben főfelügyelője, aki egyúttal a Todt-szervezettel is összeköttetést tartott és Charre úr...

A foglyokat nemcsak az SS és a kapók verték, hanem az I. G. Farben megbízottai és előmunkásai is. Charre úr például kegyetlenül bánt a foglyokkal és gyakran rugdosta őket. Szeretném megemlíteni, hogy Dix úr meglehetősen tisztességes ember volt, aki néha még kenyeret is dugott oda egyik-másik fogolynak.

A legtöbb előmunkás természetesen ütötte és rugdosta a foglyokat. Ezt különösen a szövetséges bombatámadások után lehetett észlelni, ha más osztályokról hoztak oda előmunkásokat és foglyokat.

Nagyon könnyű dolog volt az I. G. Farben embereit, a megbízottakat és előmunkásokat a kapóktól és az SS-től megkülönböztetni. Az I. G. emberei horogkeresztes jelvényt viselő civilek voltak, az SS-legények egyenruhát viseltek, a kapók meg fogolytársak voltak.

A foglyok, beleértve a kapókat is, Monowitzban laktak. A Buna-üzemtől a monowitzi táborba mehettek anélkül, hogy a drótkerítésen kívül kerültek volna. Viszont az I. G. Farben emberei valamennyien Auschwitzban laktak a városban. Egyik-másik munkás, akivel mi együtt dolgoztunk, érintkezést tartott az auschwitzi munkásokkal és némelyik monowitzi foglyot átvitték Auschwitzba és fordítva. Ezen a módon híreket tudtunk cserélni. Általában feltételezték, hogy az auschwitzi állapotok rosszabbak voltak, mint a monowitziak. A kiszabott munka sokkal keményebb volt, mint a monowitzi. Az auschwitzi munkák legnagyobb része sáncmunka volt és gépeken végzett munka és persze ott voltak Auschwitzban a gázkamrák és a krematóriumok is. Némelykor, ha a szél Monowitz irányába fújt, érezhettem az égő hús szagát.

Ha az I. G. emberei azt gondolták, hogy a foglyok nem dolgoznak eleget, azzal fenyegették, hogy feljelentik őket a munkaszolgálat politikai irodáján és a munkások tudták, mit jelent ez. Tudták, hogy ebben az esetben két dolog között választhatnak. Az egyik a botbüntetés volt, amelyet az SS

nyilvánosan osztott ki. A foglyok 25—25 botütést kaptak két SS-legénytől. Rendszerint már a botbüntetés befejezte előtt elájultak az emberek. Noha én magam sohasem láttam, úgy mondták, hogy néha a felügyelők osztották ki a botbüntetést az irodában. A másik lehetőség az volt, hogy Birkenauba vagy Auschwitzba szállították őket. Ha valakit munka közben dohányzáson kaptak, ez egyet jelentett a Birkenauba vagy Auschwitzba való elszállítással.

Ha pedig valakit Auschwitzba vagy Birkenauba szállítottak, ez csak egyet jelentett: a gázkamrát. Azokon az embereken kívül, akiket külön feljelentettek, minden hónapban válogattak embereket a táborból és a gázkamrába szállították őket.

Mint már előbb említettem, az én osztagomban nem volt túlságosan nehéz a munka, tekintve, hogy elsőrangú szakmunka volt. A Buna-üzem más részlegeinél azonban a munkásoknak gyilkos ütemben kellett dolgozniuk. Volt például a Buna-üzemben egy 300 láb magas kémény. Azt mondották, hogy ez a kémény 3000 fogoly életébe került: elpusztultak a kimerültségtől.

Ha egy fogoly a kimerültségtől összeesett, a napi munka befejeztének időpontjáig semmit sem tehettünk érte, csak azután volt szabad visszavinnünk a táborba.

A táborban ugyanolyan rossz volt a helyzet. A foglyokat reggel 4 órakor ébresztették, $^1/_2$5-ig kaptak egy kis kenyérhéjat és azután létszámmegállapítás következett $^1/_2$5-től 7-ig. Tekintet nélkül az időjárásra, mindig a zebraruhánkban voltunk. Egy csomó fogoly rendszerint összeesett. Ha valaki megkísérelte volna, hogy segítsen rajtuk, az SS-banda agyonlőtte volna. Így álltunk ott, ahogy bírtuk, míg munkába nem mentünk. Azután hordágyvivők jöttek, összeszedték az összerogyott embereket és ha gyorsan eszméletre tudták őket téríteni, akkor megtették, ha nem, akkor hagyták őket meghalni. Éjszaka is tartottak ilyen gyülekezőket.

Mindig voltak nyilvános akasztások. Átlag hetenkénti két-három akasztásra tudok visszaemlékezni. Az ürügy valami semmiség volt. Emlékszem egy fiatal francia esetére, akinek éppen 17-ik születésnapja közeledett. Hogy valami-

lyen módon megünnepelhesse, sikerült egy darab kenyeret és egy fél adag gyümölcsízt szereznie. Az SS rajtakapta és felakasztotta. Az ítéleteket nyilvánosan hajtották végre és végrehajtás előtt német nyelven és az elítélt ember anyanyelvén felolvasták az ítéletet. Az akasztófát azon a nagy gyülekező téren állították fel, ahol a létszám-megállapítást végezték. Egyszer azzal a javaslattal jöttek hozzám a kapók, hogy előmunkást csinálnak belőlem. Vonakodtam elfogadni, mivel a kapók és az előmunkások fődolga az volt, hogy a foglyokat verjék. A kapók és a felügyelők verték a foglyokat az üzemben munkájuk közben, és verték az úton, mikor visszafelé mentek a táborba. Mikor odaérkeztek, a verést az SS folytatta.

A tábor SS-parancsnoka megparancsolta az SS-legényeknek és az I. G. Farben előmunkásainak, hogy hagyjanak fel a veréssel. Egy alkalommal, mikor egy előmunkás ütötte az egyik foglyot, közbeléptek a kapók és kijelentették, hogy a foglyok verése kizárólag az ő joguk.

1945. január 18-án a németek elhagyták Auschwitzot. Január 27-én jöttek az oroszok. Auschwitzban maradtam február 9-ig. Eddig az oroszok tolmácsként alkalmaztak. Február 9. után, mint tolmácsnak az volt a feladatom, hogy németről oroszra fordítsak. Az oroszok először is megszerkesztettek egy kérdőívet orosz nyelven, ezt különböző nyelvekre kellett lefordítanom. Ez a kérdőív a személyazonosság megállapítására, a bánásmódra és a nők esetében arra vonatkozott, hogy a németek kegyetlenkedtek-e velük, teherben voltak-e stb. Egy idő múlva különféle okiratokat tettek elém lefordítás végett. Néhány, amelyikre emlékszem, az SS-táborparancsnok levele volt, amelyben javaslatokat tett bizonyos SS-tag előléptetésére, vagy érdemes szolgálatért kitüntetésére. Ez az érdem egy esetben abból állt, hogy az illető megölt két szökni próbáló foglyot, egy másik esetben abból, hogy különösen buzgón hajtotta végre a botbüntetést. Azután beosztottak Kouine kapitány mellé. Egy napon a kapitány egy köteg levelet hozott lefordítás végett. E lefordítandó levelek között külön kötegben volt öt darab összekötözött levél; ezeket egy *Baer* nevezetű német cég intézte az SS-táborparancsnokhoz.

Az *első levél* a következőképpen szólt:

Tekintettel arra, hogy egy új altatószerrel van szándékunkban kísérletezni, hálásak lennénk önnek, ha néhány nőt bocsátana rendelkezésünkre. Várjuk válaszát. Teljes tisztelettel.

Második levél:

Megkaptuk válaszát. Egy-egy nőért azonban a 200 márkás ár túlságosan magasnak látszik. Javaslatunk: fejenként 170 márkánál nem fizethetünk többet. Ha önnek ez elfogadhatónak látszik, akkor birtokba vesszük a nőket. Körülbelül 150 nőre van szükségünk.

Harmadik levél:

Igazoljuk beleegyező válaszának vételét. Készítsen elő a lehető legegészségesebb állapotban levő 150 nőt és mihelyt közli velünk, hogy rendelkezésünkre állnak, átvesszük őket.

Negyedik levél:

Megkaptuk a felajánlott 150 nőt. Leromlott állapotuk ellenére kielégítőnek találjuk őket. A kísérlet menetéről folyamatosan tájékoztatjuk önt.

Ötödik levél:

A kísérleteket végrehajtottuk. Valamennyi nő meghalt. Új küldemény tekintetében rövidesen felvesszük önnel az érintkezést.

Noha Monowitzban szóbeszédből tudtuk, hogy az auschwitzi 10. blokkot kísérlet céljából tartották fenn, ez az öt levél volt az első írásos bizonyíték, amelyet embereken végzett kísérletekkel kapcsolatban láttam.

E vallomásnak mind az öt oldalát gondosan átolvastam és minden oldal alján aláírtam. A szükséges helyesbítéseket

sajátkezűleg hajtottam végre és valamennyit nevem kezdőbetűivel láttam el az oldal szélén.

Ezennel eskü alatt kijelentem, hogy legjobb tudomásom és lelkiismeretem szerint a teljes igazat vallottam. Ezt a vallomást az Office of Chief of Counsel for War Crimes*-nál való felhasználásra tettem.

Gregoire M. Afrine s. k.

(G. M. Afrine a nürnbergi Nemzetközi Katonai Törvényszék előtt eskü alatt tett vallomásából.)

„Mikor megérkeztem az auschwitzi rakodóra, elválasztottak feleségemtől és gyermekemtől, s azóta nem láttam őket"

Én, Norbert Wollheim, ez idő szerint lübecki, Wakenitzerstrasse 34/b. alatti lakos, miután figyelmeztettek, hogy hamis tanúvallomásért büntetés jár, ezennel eskü alatt önként és kényszer nélkül vallom a következőket:

1. 1943. március 8-án, a zsidók elleni legutolsó berlini tömegakció alkalmával feleségemmel és hároméves fiammal együtt Berlinben az SS letartóztatott és a Gross-Hamburgerstrasse-i gyűjtőtáborban töltött néhány nap után családommal együtt az auschwitzi koncentrációs táborba deportáltak. Amikor az auschwitzi rakodóra megérkeztünk, elszakítottak feleségemtől és gyermekemtől, s azóta nem láttam őket.

Az egész berlini szállítmány körülbelül 1000 főre rúgott, közülük 220 többnyire fiatal munkaképes férfit kiválasztottak és az auschwitzi rakodóról teherautóval egyenest a monowitzi táborba szállították őket...

3. A monowitzi koncentrációs tábor abban az időben, mikor 1943 márciusában odaérkeztem, körülbelül 20 barakkból állt, és ezek a barakkok, mint ahogyan később kénytelen voltam megállapítani, mind dugig zsúfoltak voltak. Alig akadt fogoly, akinek saját ágya volt. Abban az időben körülbelül 3000 fogoly volt az összlétszám. Az első kivonulásra, az I. G. üzemben végzendő munkára már az érkezést követő napon

* A háborús bűnök vizsgálatára alakult tanács irodája.

sor került, előzőleg azonban mindannyiunkat lajstromoztak és tetováltak. Az én fogolyszámom 107 984 volt. Az üzem abban az időben még teljesen kezdeti állapotban volt. Utakat alig találtunk. Az igazgatóság és mesterek épületein kívül a többi épület többnyire nyers állapotban volt. Mint újonnan jötteket — ez általános gyakorlat volt — csakis a legnehezebb és legkimerítőbb munkára osztottak be, vagyis szállító és árokásó munkára. Én a félelmetes hírű 4. sz. „halál-különítmény"*-hez kerültem, ennek a feladatai közé tartozott a cementeszsákok és idomvasak rakodása. Egész napon át futólépésben kellett hordani a cementet a beérkező vagonokból. A kimerültségtől összeroskadt foglyokat az I. G. német munkavezetői éppúgy verték, mint a kapók, mindaddig, amíg vagy újra munkához nem fogtak, vagy holtan nem maradtak ott. Saját szememmel láttam ezeket az eseteket. Emlékszem arra is, hogy az első napon egy holland fogoly az I. G. német munkavezetői jelenlétében öngyilkosságot követett el úgy, hogy egy robogó mozdony elé vetette magát.

Azonkívül gyakran megfigyeltem, különösen akkor, amikor az SS közvetlenül kísérte a mi munkaosztagunkat, hogy a német I. G. munkavezetők igyekeztek felülmúlni az SS-t a foglyokkal szembeni brutalitásban. Előfordult továbbá, hogy a német I. G. munkavezetők a kapókat arra biztatták, hogy az újonnan jöttekről vegyék le a magukkal hozott jó cipőt és tulajdonítsák el. Valósággal szabályszerű volt, hogy a foglyoknak semmiféle munkavédelmet nem nyújtottak; például vasat kellett szállítaniuk anélkül, hogy megfelelő szállítószíjuk lett volna... stb.

Nagyon jól emlékszem továbbá, hogy a német I. G. munkavezetők még a leghidegebb napokon is arra kényszerítették a kapókat, hogy parancsolják meg a foglyoknak, vessék le kabátjukat (ha volt kabátjuk), hogy a munkaütemet fokozhassák...

(Norbert Wollheim volt fogolynak a nürnbergi Nemzetközi Katonai Törvényszék előtt eskü alatt tett vallomásából.)

* Mordkommando = gyilkossági parancsnokság v. egység.

Az SS gazdasági igazgatási főnökség néhány felelős vezetője, a koncentrációs táborokban elkövetett bűntettek szervezői:

Erwin Tschentscher
SS-Standartenführer,
a B. I. Hivatal főnöke

Horst Klein
SS-Obersturmbannführer,
a W. VIII. Hivatal főnöke

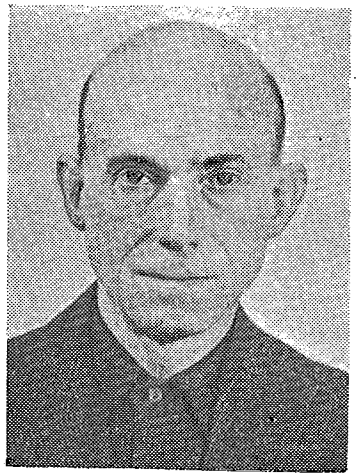

Max Kiefer
SS-Obersturmbannführer,
a C. II. Hivatal főnöke

Georg Lörner
SS-Gruppenführer,
a B. hivatalcsoport főnöke

„Ekkor munkaképtelennek nyilvánítottak ... és kijelöltek elgázosításra"

Én, alulírott Kai Feinberg, ezennel eskü alatt kijelentem, hogy alábbi nyilatkozatom az igazságnak teljesen megfelel:

1. 1921. december 23-án születtem Oslóban, Norvégiában, mint Elias Feinberg (szül. 1896. Osló, Norvégiában) és Klara Feinberg (lánynevén Oster, szül. 1885. Osló, Norvégia) fia, Oslóban, Norvégiában nevelkedtem és a német betörés idején az oslói gimnáziumba jártam. 1941. őszén az oslói egyetemen matematikai tanulmányokba fogtam.

2. 1942. október 26-án fogtak el, miután nővéremet, Lillimor Feinberget, szül. 1923. VI. 6. Oslóban, letartóztatással fenyegették meg az esetben, ha elfogatásomnak ellenállok. Körülbelül 300 más fogollyal együtt a bergi, norvégiai koncentrációs táborba hurcoltak és onnan körülbelül egy hónap múlva 523 más norvég fogollyal — ezek között sok nő, különböző korú gyermekek, sőt még csecsemő is volt — a Donau gőzösön Stettinbe és onnan vonaton Auschwitzba vittek.

3. Miközben a bergi norvég koncentrációs táborban voltam, apámat, anyámat, nővéremet, Hansi Reiss nevű mostohafivéremet és az egész rokonságomat kivétel nélkül, nagybátyáimat, nagynénéimet, unokatestvéreimet stb. összesen mintegy 30 személyt letartóztattak és a hajón találkoztam velük. Valamennyiünket Auschwitzba vittek.

4. Az út Stettinből Auschwitzba három nap három éjjel tartott. Tehervagonokban szállítottak minket, egy-egy lezárt vagonban összesen körülbelül 45 férfit, nőt és gyermeket. Három nap és három éjen át egyáltalán nem kaptunk sem enni, sem inni, és azt sem engedték meg nekünk, hogy szükségletünket máshol végezzük el, mint a vagonban. A vagont lezárták.

5. Stettin óta csak egyszer nyitották ki először a vagon ajtajait, amikor Auschwitzba megérkeztünk és aztán kiereltek minket a vagonból. Minden magunkkal hozott holmit azonnal szekérre kellett tennünk és azt mondták nekünk, hogy később mindent visszakapunk. (Megparancsolták, hogy minden csomagra olvashatóan írjuk rá a nevünket.) A cso-

magokat elvitték és soha többé nem láttunk belőle egyet sem.

6. Ezután valamennyi újonnan érkezettnek ötös sorokban kellett felállnia — a férfiaknak az egyik, a nőknek és a gyermekeknek a másik oldalon. A betegeknek külön kellett sorakozniuk. Ezután a nőket és a gyermekeket, s a koros, gyenge testalkatú férfiakat — beleértve azokat, akiknek szemüvegük volt, vagy nem voltak jó színben — teherautóra rakták. Én szerettem volna elbúcsúzni anyámtól és nővéremtől, egy SS-legény azonban rögtön belémrúgott és megint vissza kellett állnom a sorba. Akkor még azt hittem, hogy azokat, akiket teherautóra raktak, külön fogják elszállásolni és úgy gondoltam, azért rakták őket teherautóra, mert a háromnapos út után már egyenesen állni sem tudtak. De csakhamar meghallottam, hogy mindnyájukat egyenest a gázkamrába vitték és még ugyanazon a napon elgázosították...

7. A visszamaradt férfiakat egy SS-orvos futólag megvizsgálta, és az idősebb és gyengébb testalkatú férfiakat megint elkülönítették az erősebb férfiaktól. Ezek a munkaképtelennek nyilvánított férfiak ugyanarra a sorsa jutottak, mint a nők és a többi munkaképtelen ember, köztük volt az én 15 éves mostohaöcsém.

8. A munkaképesként visszamaradt férfiak, köztük én, apám és apám két fivére, együtt maradtak. Megfürdettek és tetvetlenítettek minket. Fejünkről és egész testünkről lenyírtak minden hajat és szőrt és azután 16—18 óra hosszat így hagytak meztelenül. 1942. december 2. volt, nagyon hideg nap. Miután minden ruhánkat és cipőnket elvették tőlünk, fogolyruhát és facipőt kaptunk, és a bal alsó karunkba számjegyeket tetováltak. Az én számom 79 108 volt. Apámé 79 109, és két nagybátyámé 79 110 és 79 111.

9. Csak most, tehát csaknem négy nap elteltével kaptunk először ételt, mégpedig egy darab kenyeret és egy félliter vízlevest. Engem azután azonnal munkára vezényeltek a Buna-művekbe, a többi, körülbelül 300 megmaradt férfival együtt. Négy-öt órát kellett menetelnünk a Buna-üzemig. Amikor oda megérkeztünk, megint tetvetlenítettek minket. Azután három hétig úgynevezett karantén munkát kellett végeznünk,

azaz éppen olyan nehéz munkát mint a többi, de a többi Buna-munkástól elkülönítve.

10. Három hét elmúltával, tehát 1942. december 23-án apámmal és két fivérével a IV. sz. munkaosztag 6. blokkjába küldtek. A monowitzi külön koncentrációs táborban helyeztek el minket. A körülmények elviselhetetlenek voltak. Három fapolc volt egymás fölé illesztve, sorban egymás mellé állítva, helyiségenként körülbelül 300 fő számára. Úgyszólván még lélegzetet venni is lehetetlen volt. Félötkor kellett felkelnünk és 5 óra 15-kor kellett indulnunk a munkahelyre. Háromnegyedórás menetelés után értünk oda. Az első munkanapon, karácsony előestéjén, december 24-én éhen kellett dolgoznunk egészen másnap, december 25-én reggel 3 óráig. Vagonokat kellett kiraknunk, vasrudakat, cementzsákokat és nehéz kályhákat cipelnünk. A cementzsákok például 50 kilót nyomtak.

11. 1943. január 5-én apám már annyira legyengült, hogy amikor futólépésben cipelt egy ilyen 50 kilós cementzsákot, a szemem láttára összeroskadt. Segíteni akartam neki, egy SS-legény azonban bottal ütni kezdett és visszalökött. Apám már nem tudott talpraállni és a bajtársak vitték a táborba. Apám nemcsak az embertelenül nehéz munkától gyöngült le, hanem azért is, mert nem bírta ezt a munkát, s a felügyelő személyzet folyton verte és különösen az utolsó napon verték meg kegyetlenül. A betegbarakkban, ahova apámat bevitték, egy cseh professzor volt az orvos és az ő jóvoltából még láthattam apámat és ott voltam 1943. január 7-én bekövetkezett halálánál is.

122. Apám egyik fivére munka közben megsérült a karján és elgázosították. Apám másik fivére körülbelül egy vagy két héttel apám halála után általános testi gyengeség következtében, a Bunában, munka közben meghalt.

13. Jómagam birtam a munkát egészen 1943. január 15-ig. Azután tüdőgyulladásba estem, majd megint dolgoztam február 15-től február végéig. Ekkor munkaképtelennek nyilvánítottak, mert járni sem tudtam, és kijelöltek elgázosításra. Csupa véletlenségből azon a napon nem jött egy olyan teherautó sem a Buna-üzembe, amely az elgázosító kamrákhoz in-

dult volna, és ezért visszavittek az auschwitzi koncentrációs táborba. Azután ott maradtam az auschwitzi táborban egészen végig.

14. 1943 februárjának egyik napján — mint gyakran máskor is — munkakezdés előtt és munkabefejezés után a Buna-üzemben — több német előtt kellett elmenetelnünk, akik a kapuban álltak; köztük volt Schwarz táborvezető, az üzemvezető, és néhány magasrangú német tiszt. Miközben a foglyok elmeneteltek előttük, ezek a személyek egy pillantást vetve rájuk, eldöntötték, kit kell elgázosítani. Tudom azt is, hogy ezen a módon — a Bunában töltött munkaidőm alatt — 800 foglyot küldtek elgázosításra. Ezenkívül naponta küldtek egy fekete kocsit, amelyen vöröskereszt jelzés volt, a Buna-üzemből beteg és halott foglyokkal Auschwitzba és a még élőket elgázosították.

15. 1943. áprilisában, minthogy beteg voltam és elbújtam az egyik rekesz deszkafala mögé, mert nem tudtam már dolgozni — két SS-legény és egy blokksegédszolgálatos együttesen addig ütött-vert, amíg azt nem hitték, hogy meghaltam. Amikor ismét magamhoz tértem, láttam, hogy ledobtak egy hullarakásra a pincében. Az egyik fogoly észrevett és kihúzott a hullák közül.

16. Tapasztalatom szerint azok a foglyok, akiket a Buna-üzemekbe vezényeltek munkára, legfeljebb két hónapig birták ki, s akkor elgázosították őket, vagy mint az én esetemben, visszaküldték őket az auschwitzi koncentrációs táborba.

Kai Feinberg s. k.

(Kai Feinberg volt fogolynak a nürnbergi Nemzetközi Katonai Törvényszék előtt eskü alatt tett vallomása.)

Az I. G. Farben vezetősége felelős a munkaképtelen foglyok elgázosításáért

Én, dr. Gustav Herzog, bécsi, Belvederegasse 23. alatti lakos, születtem 1908. január 12-én Bécsben, miután figyelmeztettek rá, hogy hamis tanúvallomásért büntetés jár, ezennel eskü alatt önként és kényszer nélkül vallom a következőket:

1. 1938. VI. 28-án letartóztattak és 1938. IX. 25-én a buchenwaldi koncentrációs táborba vittek. 1942. október közepén egy 405 főnyi fogolyszállítmánnyal érkeztem Buchenwaldból az auschwitzi törzstáborba. Ott csak 12 hétig voltam és ezt követően a Monowitz-Buna táborba vittek (eredetileg III. sz. auschwitzi tábor volt a neve), az auschwitzi I. G. Farben-üzem koncentrációs táborába. Ott voltam 1944 októberéig, azután három hónapig az althammeri altáborban. A IV. sz. Gleiwitz-táborból egy gyűjtőszállítmánnyal 1945 januárjában megint Buchenwaldba vittek. 1945. április 10-én az amerikaiak felszabadítottak.

1945 szeptember óta bécsi tudósítója vagyok az Overseas News Agency és a Jewish Telegraphic Agency, amerikai hírszolgálati ügynökségnek, mindkettő New Yorkban működik.

2. A Buna-üzemben, vagyis az auschwitzi I. G.-nél ismételten a szabadban dolgoztam, vagonokat raktam ki és más efféle munkát végeztem. A Bunában töltött fogságom legnagyobb részében a monowitzi fogolyirodában tevékenykedtem, amelyet körülbelül 15 hónapig mint úgynevezett rapportírnok vezettem.

3. Több alkalommal láttam a monowitzi belső táborban az auschwitzi I. G. üzem vezetőjét, Walther Dürrfeldet, az SS-táborparancsnok kíséretében.

4. Megfigyeléseim alapján véleményemet a Bunában uralkodó viszonyokról a következőkben rögzíthetem:

Száz százalékig az I. G. vezetőség bűne, hogy ezer és ezer munkára alkalmatlanná vált foglyot elgázosítottak. Sok, számomra ismeretlen mérnöktől, I. G. vezetőtől hallottam, amint kijelentették a foglyoknak, hogy nem érdeklik őket az

olyan emberek, akik nem tudnak vagy nem akarnak teljes erővel dolgozni.

5. Egy napon, 1942—1943 telén, amikor a monowitz-bunai táborlétszám körülbelül 3000—3500 fogolyra volt tehető, Schwarz SS-Hauptsturmführer, akit Walther Dürrfeld és a táborvezetőség néhány SS-tisztje kísért, valamennyi foglyot ötös sorokban felsorakoztatta és elvonultatta maga előtt. Schwarz Hauptsturmführer kiléptette mindazokat a foglyokat, akik nem látszottak teljes erőben levőknek. SS-legények fogták őket körül és feljegyezték számukat. Walther Dürrfeld olykor-olykor a különleges szakmák iránt érdeklődött; megkérdezte például, ki villanyszerelő vagy köszörűs. Akkor körülbelül 1000—2000 foglyot válogattak ki és küldtek azonnal gázkamrákba. Ezt abból tudom, mert a fogolyiroda, ahol az idő tájt dolgoztam, két vagy három nappal később jegyzéket kapott azzal a megjegyzéssel, hogy a felsorolt foglyokat töröljék az állományból. Ezt hivatalosan SB*-nek (különleges kezelésnek) nevezték. További bizonyíték arra, hogy ezek a foglyok — különböző más esetekben hasonlóképpen történt — elgázosításra kerültek, az a tény, hogy ez alkalommal és későbbi gázszállítmányok után is rövidesen (többnyire még ugyanazon a napon) visszaszállították Monowitzba a foglyok ruháit, szemüvegét, műfogsorait és más hasonló holmiját. A különleges műfogsorokat például igen könnyen felismertük.

6. Stolten SS-Oberscharführer, a munkaszolgálat vezetője gyakran járt a monowitzi táborba, dr. Dürrfeld és más I. G. Farben emberek kíséretében...

11. Az I. G. Farbennek az a módszere, hogy a Bunában csak teljesen munkaképes embereket tűrt meg, jóval több halálos áldozatot követelt mint más koncentrációs táborokban elkövetett egyéni gyilkosságok. Ezen még az sem változtatott, hogy az I. G. a nála dolgozó foglyoknak „üzemi levest" adott, vagyis meleg vizet egy kevés káposztával vagy répával, vagy hogy például elrendelte, hogy az irodáiban dolgozó foglyok (mint például könyvelők), gyakrabban kapjanak tiszta fehérneműt és szappant.

* Sonderbehandlung = különleges kezelés.

12. Ha a téli hónapokban különösen nagy hideg volt, előbb a foglyok tucatjainak kellett megfagyniuk és csak miután holtan szállították be őket, akkor határozta el az I. G., hogy arra a napra leállítja a munkát.

13. Monowitzból, amely később főtábor lett, sok ezer foglyot vittek az altáborokba; tudomásom szerint 28 ilyen altábor volt. Az összes altábor teljes létszáma — amennyire emlékszem — körülbelül 35 000 főre rúgott. Maga Buna-Monowitz körülbelül 10 000 foglyot foglalt magába. A monowitzi írnoki szobában nyilvántartást vezettek az 1942 október és 1945 január között — januárban a tábort feloszlatták — Monowitzon vagy altáborain átment összes foglyokról. A halottak kartotéknyilvántartása összehasonlíthatatlanul nagyobb volt, mint az élőké. Becslésem szerint — ismétlem, hosszú ideig vezettem az irodát — a Buna-Monowitzban végül is életben maradt foglyok 10 000 főre tehető létszámával szemben kereken 120 000 volt a meghalt foglyok száma, az altáborokban pedig ugyanezek az arányszámok: 35 000 élővel szemben körülbelül 250 000 halott.

Kijelentem, hogy eskü alatt tett vallomásomnak mind az öt oldalát gondosan átolvastam és sajátkezűleg aláírtam, a szükséges javításokat sajátkezűleg végrehajtottam, és nevem kezdőbetűivel ellenjegyeztem, s ezennel esküvel vallom, hogy e vallomásban legjobb tudomásom és lelkiismeretem szerint a tiszta igazat mondtam.

Dr. Gustav Herzog s. k.

(Dr. Gustav Herzog egykori fogolynak a nürnbergi Nemzetközi Katonai Törvényszék előtt esküvel megerősített vallomása.)

„A foglyok tényleges munkaideje"

Waffen-SS
AR 05/3/6/42—6 1942. VI. 10.

Tárgy: Foglyok munkaideje
Hivatkozás: Önök irata D. II. 1—05—Ma/942. VI. 6.

Melléklet: — —

Határidő: 1942. VI. 12.

Az SS gazdasági igazgatási főnökségnek

D. hivatalcsoport — koncentrációs tábor — II. sz. hivatal

Oranienburg
törzsépület

A Bu. kt. parancsnoksága jelenti alábbiakban a foglyok tényleges munkaidejét

A vezénylés megnevezése	Munkaidő délelőtt	Munkaidő délután	Összesen
Táborüzem	6,45—12,00	12,30—18,30	11 óra 15 perc
Bu. ép. vezetőség	6,45—12,00	12,30—18,30	11 óra 15 perc
Goslar ép. vez.	6,45—12,00	12,30—18,30	11 óra 15 perc
Kranichfeld ép. vez.	6,45—12,00	12,30—18,30	11 óra 15 perc
W. I-Berlstedt kt.	6,45—12,00	12,30—18,30	11 óra 15 perc
W. IV.-Bu. üzem	6,45—12,00	12,30—18,30	11 óra 15 perc
SS-helyőrségi ig.	6,45—12,00	12,30—18,30	11 óra 15 perc
SS-halálfejes hadoszt. utánpótlási raktár	6,45—12,00	12,30—18,30	11 óra 15 perc
Kantinok	6,00—12,00	12,30—18,30	12 óra 00 perc
SS-zászlós isk.	7,00—12,00	12,30—18,30	11 óra 00 perc
Rendőrség Weimar	6,45—12,00	12,30—18,30	11 óra 15 perc
Egyéb, magánüzemek	6,45—12,00	12,30—18,30	11 óra 15 perc
Gustloff művek nappal	7,00—12,00	12,30—18,00	10 óra 30 perc
Gustloff művek éjjel	18,30—24,00	0,30— 6,30	10 óra 30 perc
Gustloff művek tábor	6,45—12,00	12,30—18,30	11 óra 15 perc
Repülőotthon Quedlinburg	6,45—12,00	12,30—18,30	11 óra 15 perc
A-foglyok	6,45—12,00	12,30—18,30	11 óra 15 perc

Az oda-, illetve a vissza-menetidő a fenti időkbe nem számít bele.

Olvashatatlan aláírás

SS-Obersturmbannführer
táborparancsnok

Ui. Vasárnaptól, 1942. VI. 14-től kezdve a foglyokat a fenti szolgálati szervek és magánvállalati üzemek nagy részében vasárnap is dolgoztatjuk félnapos munkaidőben, 6,45—12,00-ig.

„Olykor az I. G. Farben üzemek területén félholtra vert foglyokat hoztak be..."

Én, Noack Treister, Prága, VII. V. Zatisi 8. sz. alatti lakos, miután figyelmeztettek, hogy a hamis tanúvallomásért büntetés jár, ezennel eskü alatt önként és kényszer nélkül vallom a következőket:

1. 1939-ben tartóztattak le Prágában, politikai okokból. Először Buchenwaldba kerültem, azután 1942-ben az auschwitzi törzstáborba vittek és végül 1942 novemberében Monowitzba. Monowitzban először a külső vezénylésen dolgoztam,

azután a ruhaneműfertőtlenítésnél, majd újra külső munkán. 1943-tól kezdve egészen az átszállításig a kórházban dolgoztam a 16. blokkban a sebészeti osztályon és a 17. blokkban a belosztályon.

2. A külső vezénylésen nehéz munkát kellett végeznem, például téglát raktam vagy cementzsákot hordtam.

Egy 100 emberből álló osztag naponta körülbelül 10 foglyot vesztett. A foglyok halálának oka rossz táplálkozás, üzemi baleset stb. volt. Az ellátás rossz volt és a ruházat rendkívül hiányos.

Az első félesztendőben a foglyok nem dolgozhattak tető alatt. Még ebédidőben is a szabadban kellett lenniük. A hideg ellen a foglyok papírt csavartak a lábukra.

3. A munkavezetők százalékolták a foglyok teljesítményét és a jelentést leadták a táborvezetőségnek. A minimális teljesítmény 50—60 százalék volt. Aki kevesebbet végzett, megbotozták. Ezt tudták a munkavezetők. A foglyok kérték egyik-másik munkavezetőt, hogy írjon fel magasabb százalékot és némelyik még 100 százalékot is felírt.

Ha egy fogoly összeesett a munkahelyen, jelentették a munkavezetőnek és a kivégényelt Oberscharführernek.

Este a bajtársak vállukon vitték be a táborba az összeesett foglyot.

4. Már egy idő óta dolgoztam a fehérnemű fertőtlenítőhelyen és a fehérnemű kiadásnál. Alsó fehérneműt, vagyis alsónadrágot és inget 6—8 hetenként egyszer adtak ki a foglyoknak. Néha még pulóvert is osztottak. Harisnyát 6—8 hetenként adtak.

Mosdási lehetőség és szappan a ruhák tisztántartására nem volt. Az általam kiadott fehérnemű a Birkenauban elgázosított emberektől származott. Erről tudok, mert ismertem a Monowitzból elgázosításra szállított foglyok azonossági számát. Azonkívül a ruha, amit kiadtam, használt volt és gyakran vérfoltos. Gyakran már három óra múlva megint visszaérkezett a ruha.

Kabátot és kesztyűt a foglyok először 1943-ban kaptak. A foglyok nem kaptak bőrcipőt, hanem csak fapapucsot.

Az I. G. Farben munkavezetői nap mint nap saját szemükkel látták, hogy az alájuk rendelt csoportban dolgozó foglyokon csak rongyok lógnak. Az I. G. üzemben a vasat és a téglát is kesztyű nélkül kellett lerakniuk a foglyoknak.

5. Amikor a kórházban dolgoztam, megállapítottam, hogy két-három beteg fekszik egy ágyban; lepedő csak a belosztályon volt, gyógyszer a legritkább esetben. 180 fogolyra 20 aszpirin és 5—10 Cybacol tabletta jutott.

6. Árnyékszék nem volt a kórházban, az egyik sarokban egy fahordó állt és azok a betegek, akik nem tudtak felkelni, mosakodni sem tudtak, s a hordót sem használhatták.

7. Az élelemellátás éppen olyan rossz volt, mint a többi táborban, sőt a monowitzi kórházban az első félévben még annál is kevesebb, mert csak a dolgozó foglyok kaptak pótlékot. Adtak 375 gr. kenyeret, $^3/_4$ liter levest, némelykor margarint és kolbászt.

Két alkalommal láttam Dürrfeldet, az I. G. Farben üzemvezetőjét a kórházban, de mindig csak megállt az ajtóban. Noha ilyen látogatás alkalmával minden ablakot kinyitottak, a bűz mégis elviselhetetlen volt.

8. Olykor az I. G. Farben üzemek területén félholtra vert foglyokat hoztak be a kórházba.

9. Többek közt reggelenként szelekciókat hajtottak végre a létszámmegállapításnál. Ezeknél a szelekcióknál gyakran jelen voltak az I. G. Farben polgári alkalmazottai is. Emlékszem, hogy néhányszor ott volt Dürrfeld és különösen emlékszem egy esetre, amely a reggeli létszámmegállapításnál történt. Dürrfeld megkérdezte Schöttel táborparancsnokot, hogy „van ezek közt még egyáltalán valaki, akit fel lehet használni?" — és rámutatott a rosszul táplált foglyokra. Schöttel úgy tapogatta őket végig, mint a barmokat.

10. Az I. G. Farben munkavezetői is tudták, hogy a foglyokat elgázosították. Gyakran megesett, hogyha egy szakmunkásnak számító fogoly rossz bőrben volt, a munkavezetőt figyelmeztették az üzemben. Azt mondták neki, hogy „a foglyot nem látod többé". A munkavezetők eleinte nem is hit-

ték ezt, de később a gyakorlatban tapasztalták, hogy a foglyok eltűnnek.

11. A foglyoknak tilos volt belépni a légvédelmi bunkerekbe.

E vallomásom három oldalának mindegyikét eskü alatt gondosan átolvastam és sajátkezűleg aláírtam, a szükséges javításokat sajátkezűleg elvégeztem és nevem kezdőbetűivel ellenjegyeztem; ezennel eskü alatt kijelentem, hogy ezen vallomásomban legjobb tudásom és lelkiismeretem szerint a tiszta igazat mondtam.

Noack Treister s. k.

(Noack Treister volt fogolynak a nürnbergi Nemzetközi Katonai Törvényszék előtt eskü alatt tett vallomása.)

Az SS által a konszernek rendelkezésére bocsátott, kis számban életbenmaradt foglyok egyike

A foglyok által teljesített munkáért az SS szedte be a pénzt

Waffen-SS
Buchenwaldi kt.

Gazdasági igazgatás Weimar-Buchenwald, 1942. aug. 6.

1. sz. Igénykimutatás

munkára vezényelt foglyok után

a Mitteldeutsche Papierwerke Gmbh* tannrodai papírgyára részére 1942. július 1—31-ig terjedő időre.

Alábbi felsorolás szerint fizetendő:

100	szakmunkás (nappali foglalkoztatás)	á 5,— RM	= 500,— RM
20	szakmunkás (félnapos foglalkoztatás)	„ 2,50 RM	= 50,— RM
200	segédmunkás (egésznapos foglalkoztatás)	„ 4,— RM	= 800,— RM
40	segédmunkás (félnapos foglalkoztatás)	2,— RM	= 80,— RM
		összesen:	1430,— RM

Fenti 1430,— RM összeg 1942. augusztus 15-ig átutalandó az SS gazdasági igazgatási főnökség D. IV. hivatalának, Oranienburg, a Birodalmi Bank Berlin-Charlottenburg-i fiókjánál vezetett 15/1917. sz. folyószámlájára, vagy a Berlin 11/156. sz. postatakaréki csekkszámlára.

Ellenőrizte: Buchenwaldi kt. igazgatásvezető.

* Közép-Németországi Papírművek K. f. t.

KRUPP

„Gustav Krupp Hitler bizalmas barátja volt"

A Krupp-cég nemcsak lényeges tényező volt a háború gépezetében, hanem a cég főnöke, Gustav Krupp, bizalmas barátja is volt Hitlernek. Gustav Krupp maga nemcsak nagy összegeket adott a náci párt választási hadjáratára, amely végül a hatalomátvételhez vezetett, hanem vezető szerepet is játszott, amikor arról volt szó, hogy befolyásos ipari személyeket kell megnyerni Hitler számára. A háború egész ideje alatt Kruppot és a Krupp-céget Hitler nagy kegyben tartotta. És ha egyéb bizonyíték nem is lenne rá, a „lex Krupp" — Hitler egy külön rendelete — határozottan bizonyítja ezt. E rendelet Németország összes ipari vállalata közül egyedül a Krupp-vállalatot jogosította fel, hogy a társadalmi struktúra korlátaitól mentesen családi vállalatként folytassa működését. A vállalat minden hivatalnoka fontos tényező volt Németország gazdasági életében és mindenütt voltak befolyásos barátaik.

1933 májusában, ugyanabban a hónapban, amikor a régi német szakszervezeteket elnyomták és kényszer útján náci szervezetekkel helyettesítették, Gustav Krupp megalapította az Adolf Hitler-alapot, azaz az Adolf Hitler Fondot abból a célból, hogy a náci pártnak az SA, az SS, a Hitlerjugend és más hasonló szervezetek támogatására nagy összegeket juttasson. Gustav Krupp levélben közölte Hitlerrel, hogy hajlandó ennek az alapnak az elnökségét a negyedik évre is elvállalni; köszönetét fejezte ki a világra szóló tervek rendíthetetlen előkészítéséért és kijelentette, reméli, hogy az alap fennállásának negyedik éve programja első részének teljesedését sokkal közelebb fogja hozni, mint ahogyan három évvel azelőtt remélhették vagy várhatták. Mivel Gustav Krupp támogatta Hitlert diktatúrája megerősítésében — teljes szívvel a diktatúra céljai mellé állt. Már 1933-ban Alfred Rosenbergnek, a náci párt külpolitikai hivatala akkori főnökének, pénzforrásokat bocsátott rendelkezésére arra a célra, hogy a „rossz

akaratú körök" által teremtett félreértéseket „ellenpropagandával" szétoszlassák.

A hatalom átvétele után Hitler első gondja az volt, hogy uralmát minden vonatkozásban azonnal megerősítse. Ez elengedhetetlen előfeltétele volt a versailles-i szerződés felbontásának és a Rajna-vidék újra-megszállásának. Mindkettőt meg kellett valósítani, mielőtt becsvágyó lépésekre vállalkozhattak volna.

Közvetlenül a hatalom átvétele után a Krupp-konszern máris rendeléseket kapott légelhárító lövegek, tarackok, harckocsik, harckocsi-alkatrészek, tengeralattjáró-alkatrészek és 1933 októbere előtt hat tengeralattjáró gyártására. Két hónappal azelőtt, hogy Németország egyoldalúan felmondta a versailles-i szerződést, már javában készült a legkorszerűbb típusú hajók teste. Két hónappal később még a hátramaradt részt is leszállították. A Krupp-vállalat titkos fejlesztése kifizetődött. Egyik Krupp-jelentés így hangzik:

> „A cég saját kezdeményezéséből, és az újjászületésbe vetett hittel 1918 óta, saját költségére, készen tartotta alkalmazottait, gyakorlati ismereteit és üzemeit a hadianyag gyártására. Csak így lehetett abban a helyzetben, hogy amint erre felszólítást kapott, nemcsak saját üzemeiben gyárthatott hadianyagot, hanem ebben nem járatos más vállalatokat is be tudott avatni és ezzel hozzájárult a hadfelszerelési kapacitás növeléséhez. Ez a hadsereg gerincét alkotó nehéztüzérséget illetően különös jelentőségű eredményeket érlelt."

Miután Hitler a versailles-i szerződés fegyverkezési határozmányait 1935 májusában formálisan és nyilvánosan felmondotta, a Krupp-vállalat növelte a hadfelszerelés gyártását. 1937 végén, miután a közbenső időben az öntöttvas-üzem 150 millió márka értékű és a Gruson-művek 50 millió márka értékű szállítást teljesített, egyedül erre a két üzemre mintegy 150 millió márka értékű rendelés jutott.

(A nürnbergi Nemzetközi Katonai Törvényszék dokumentumaiból.)

Koncentrációs táborok foglyai kénytelenek Krupp számára fegyvereket gyártani

A Krupp-vállalat 1942-ben folytatott első fáradozásai, amelyek azt célozták, hogy a koncentrációs táborokból szakmunkásokat kapjanak, egészen világosan bizonyítják, hogy *ők maguk kívánták a koncentrációs táborok lakóinak munkába való bevonását és egyáltalán nem a szükség kényszerítette erre őket.* Azt az állítást, hogy volt-e ilyen szükség, a továbbiakban tárgyaljuk. Minthogy itt a Krupp-vállalatnak arra irányuló fáradozásairól van szó, hogy KT-foglyokat állítsanak munkába, foglalkozzunk most ezzel a kérdéssel...

1942. szeptember 17-én Mueller vádlott az esseni Krupp-vállalat alkalmazottja, Speer minisztériumának egyik különbizottságától üzenetet kapott, amelyben tájékoztatást kértek arra vonatkozólag, hogy a Krupp-cégnek módjában áll-e zsidó szakmunkásokat felhasználni vagy sem, és van-e a cégnek lehetősége elszállásolásra, koncentrációs tábort berendezni.

1942-ben Erich Mueller vádlott Hitlerrel tárgyalt a koncentrációs táborok foglyainak „munkába-vetéséről". Az AK—KM osztály 1941—42. évekről szóló jelentése — amelyen Mueller, Eberhardt és Pfirsch aláírása látható — a következőket tartalmazza:

> „1942. április 14-én a második tárgyalást azért tartottuk, hogy a Führer elé terjesszük az új modelleket, beleértve a Krupp-féle 41. sz. légvédelmi löveget is, amelyet az 1941. évi orosz hadjárat tapasztalatai alapján dolgoztunk ki. Ugyanezen az értekezleten megemlítette dr. Mueller, hogy a növekvő követelmények miatt Kruppnak érdeke egy nagyszabású gránátgyártó üzem felállítása Ukrajnában. Ezt a javaslatot üdvözölték. Krupp gyorstüzelő fegyverek gyártásában is érdekelt, egy szudétakörzeti koncentrációs táborral kapcsolatban. A közbeeső időben a technikai iroda ezt a tervet is elkészíti."

Egy héttel később Mueller vádlott táviratot intézett a Krupp-vállalatnál felelős pozíciót betöltő Reiffhez, és felhívta, mondja meg a HWA*-ban, a hadsereg fegyverkezési hivatalában Layers ezredesnek, hogy nézete szerint 3,7 cm-es légvédelmi lövegek gyártására gyárat kellene berendezni egy koncentrációs táborban. A távirat egyébként így hangzik:

> „Mint már előbb említettem, szeretném Layers ezredesnek nyomatékosan figyelmébe ajánlani, hogy foglalkozzék a Krupp-vállalat — egy szudétakörzetbeli koncentrációs táborban folytatandó — termelőmunkájával és ebből a szempontból önműködő fegyverek gyártásával is."

Mueller vádlott koncentrációs táborok foglyainak munkába vetését célzó fáradozása eredményes volt. De ahelyett hogy a gyártást egy szudétakörzeti koncentrációs táborban indították volna meg, a gyárat a főkormányzóságban, Auschwitzban kellett berendezni. 1942. júliusában a Krupp-vállalatot arra kérte a hadfelszerelési főbizottság, közölje, hány szerszámgépre van szüksége ahhoz, hogy egy üzemet állítsanak fel „3,7 cm-es légvédelmi lövegek alkatrészeinek gyártására az auschwitzi koncentrációs táborban". 1942. szeptember 9-én az igazgatóság elé terjesztették a formális javaslatot, a szükséges anyagi eszközök engedélyezése céljából. Ebben leszögezték, hogy — noha a Krupp-vállalat AK osztályán gyártott automata fegyverek tökéletesen sikerültek — „nem vagyunk abban a helyzetben, hogy az általunk kifejlesztett 3,7 cm-es lövegek tömeggyártására áttérjünk; mert nem áll rendelkezésünkre elegendő üzemi terület, gép és munkás".

Ennek következtében egy másik vállalatot bíztak meg a tömeggyártással. A Krupp-vállalat azonban, hogy mégis részt vállaljon a gyártásban és gyakorlati tapasztalatokat szerezzen, rendelést fogadott el készgyártmányok és alkatrészek szállítására. A Krupp-igazgatóság elé terjesztett javaslat a továbbiakban így szól: „Ezen a módon reméljük, hogy egy nap abban a helyzetben leszünk, hogy teljesen átvehetjük a

* HWA = Heeres-Waffenamt.

3,7 cm-es automata lövegek gyártását, hiszen az önműködő fegyverek a jövő fegyverei."

E feladat teljesítése érdekében egy gyárat kellett berendezni Auschwitzban. A Krupp-vállalat igazgatósága elé terjesztett ugyanezen javaslat a továbbiakban világosan azt mondja, hogy „az auschwitzi koncentrációs tábor rendelkezésre bocsátja majd a szükséges munkaerőt".

A hitel-javaslat kétmillió birodalmi márkáról szólt. Loeser és Krupp vádlottak engedélyezték a hitelt és aláírták az engedélyt. 1942 decemberében újabb tárgyalásokat folytattak és további terveket készítettek a gyártás előkészítésére. Eberhardt vádlottnak kellett az SS-el kötendő megegyezést előkészítenie. Az SS által Auschwitzban felállítandó épületeknek 1943 márciusáig kellett elkészülniük.

A Krupp-cég 1943. júniusában kezdett koncentrációs táborbeli foglyokat foglalkoztatni Auschwitzban. Ennek a hó-

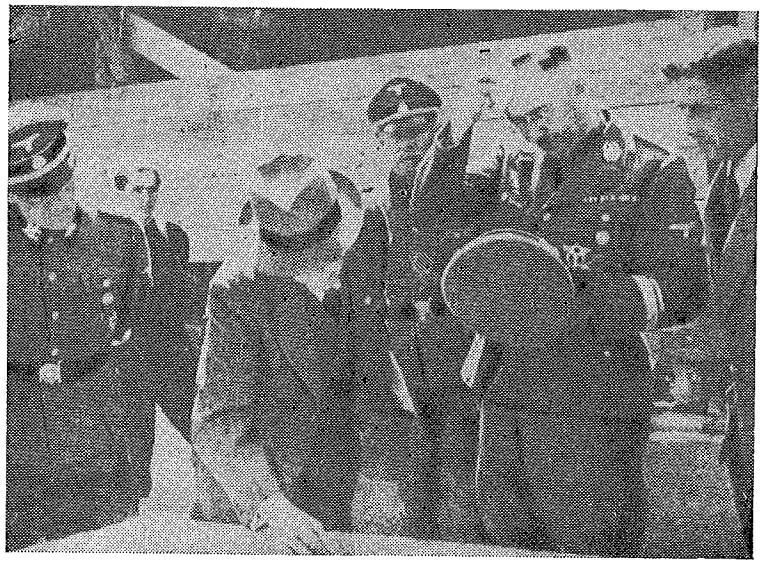

Himmler ipari vezető emberek társaságában Auschwitzban

napnak a végén körülbelül 160 ember dolgozott ténylegesen ott a vállalatnál. Július közepe táján 50 embert foglalkoztattak a szerelvények és szerszámok gyártásánál, további 150 embert pedig a javításnál és gépek felszereléséénél.

Szeptemberre ez a szám 270 főre emelkedett, s az év végéig 600—650 főre szándékoztak emelni a létszámot.

Ezek a munkások különböző nemzetiségűek voltak, köztük lengyelek, franciák, csehek és hollandok. Legnagyobb részben zsidó vallásúak voltak. Közülük igen sokan nyomorúságos testi állapotban voltak. Ütötték-verték és mindenféle más módon büntették őket az SS-őrök és a kapók, vagyis azok a táborbeli társaik, akiket az SS a rend fenntartásával bízott meg. Nagyon szűkös, mennyiséget és tápértéket tekintve, elégtelen és nyomorúságos ellátást kaptak. Egyik-másik német munkás megkísérelte, hogy titokban egy kis ételt juttasson a foglyoknak...

Amikor az igazgatóság engedélyt adott koncentrációs táborokban való munkások felhasználására, Reiff felvette a kapcsolatot a gazdasági igazgatási főnökséggel, hogy tárgyaljon a koncentrációs táborbeli fogolymunkások kiutalásáról. Az ügyet a „Gross-Rosen" koncentrációs táborra bízták. E koncentrációs tábor SS-vezetőivel a Bertha-üzemben folytatott tárgyaláson terveket dolgoztak ki azzal a céllal, hogy a fünfteicheni kényszermunka altábort a lehető leggyorsabban berendezzék a foglyok részére, hogy 1943. október 10-ig 800, október 15-ig 2300, 1943. december 1-ig pedig legalább 4000 főt szállásolhassanak el ott, beleértve az őrszemélyzetet. A munkálatokat a tábor foglyainak kell elvégezniük. Ennek az értekezletnek a jegyzőkönyvét eljuttatták Korschan, Houdremont, Mueller és Ihn vádlottakhoz.

Október végén már 600 koncentrációs táborbeli fogoly dolgozott a termelésben. Novemberben 685-re, decemberben pedig 890-re emelkedett a számuk. Egy Markstädtben építendő acélgyárral foglalkozó, 1944. február 2-ról keltezett és hivatalos szervhez beterjesztett pályázatban a Krupp-vállalat az új építkezés engedélyezésének alapjául szolgáló okok egyikét a következőkben jelölte meg:

„A fő dolog az, hogy egy koncentrációs tábor van a közelben, amely 4—5000 foglyot fogadhat be. Ez idő szerint csak 1200 fő a létszáma."

1944 áprilisában, amikor Krupp a gyártás minden fázisát ellenőrzése alá vonta, 1688 koncentrációs táborbeli foglyot dolgoztattak a Bertha-művekben. Ugyanezen év júliusában a foglyok száma 2610-re emelkedett és októberben Bernard Weiss (Flick-cég) a Bertha-művekben tett látogatása alkalmával már úgy becsülte, hogy a 12 000 főnyi összmunkásságnak körülbelül fele koncentrációs táborbeli fogoly...

A Bertha-művek gyártási programjában munkába vetett koncentrációs táborbeli foglyok első csoportját a Krupp-féle munkabevetési hivatal alkalmazottai felülvizsgálták a „Gross-Rosen" táborban, mielőtt a fünfteicheni különleges táborba küldték volna őket. Valamennyien rossz egészségi állapotban voltak, sőt egyik-másik segítség nélkül egyáltalán nem tudott járni, ezért munkába menet és visszafelé bajtársaiknak kellett őket támogatniuk. 50 perc kellett a foglyoknak, hogy a táborból a Bertha-művekben levő munkahelyükre érjenek abban a lábbeliben, amit az SS adott nekik, ami törött facipő, vagy a lábuk köré csavart rongyhulladék volt. A foglyok reggeli nélkül dolgoztak és 12 órás munkaidejük alatt nem kaptak mást, csak délben egy tányér levest. Az étel olyan szűkös volt, hogy a foglyok ételmaradékokat keresgéltek és morzsákért koldultak.

(A nürnbergi Nemzetközi Katonai Törvényszék dokumentumaiból.)

Alfried Krupp készpénzvagyona 1956-ban: Vera Krupp férjének, A. Kruppnak vagyonát 1,05 milliárdra becsülte. Vera Krupp, aki férjétől „lelki kegyetlenség" miatt elvált, kijelentette, hogy Alfried Krupp egész készpénzvagyonát Németország, Svájc, a Bahama-szigetek, India, Dél-Amerika és az Északamerikai Egyesült Államok különböző bankjainál helyezte letétbe.

VII.

Dokumentumok és jelentések a megszállt területeken elkövetett bűncselekményekről

„AZ EMBERIESSÉG ELLEN A MEGSZÁLLT TERÜLETEKEN ELKÖVETETT BŰNCSELEKMÉNYEK"

Az Amerikai Egyesült Államok, a Francia Köztársaság, Nagy-Britannia és Észak Irország (Egyesült Királyság) és a Szocialista Szovjet Köztársaságok Szövetsége, alulírottakat, Robert H. Jacksont, Francois de Menthont, Harthley Shawcrosst és R. A. Rugyenkót jogszerűen kinevezte kormányzata képviselőivé a háborús főbűnösök elleni vádak kivizsgálására és e bűnök üldözésére. Az 1945. augusztus 8-i londoni szerződést megvalósítva és a törvényszék ez egyezményhez fűzött statutumai* alapján fent nevezett kormányok az alább tárgyalt értelemben vádat emelnek a béke elleni bűntett, a hadijog elleni bűntett s az emberiesség elleni bűntett és e bűntettek elkövetésére irányuló közös terv és összeesküvés miatt, ahogyan ezeket a törvényszék statutuma meghatározza és ennek megfelelően az alább felsorolt pontokban vádolják a következőket: Hermann Wilhelm Göring, Rudolf Hess, Joachim von Ribbentrop, Robert Ley, Wilhelm Keitel, Ernst Kaltenbrunner, Alfred Rosenberg, Hans Frank, Wilhelm Frick, Julius Streicher, Walter Funk, Hjalmar Schacht, Gustav Krupp von Bohlen und Halbach, Karl Dönitz, Erich Raeder, Baldur von Schirach, Fritz Sauckel, Alfred Jodl, Martin Bormann, Franz von Papen, Arthur Seyss-Inquart, Albert Speer, Constantin von Neurath és Hans Fritsche vádlottakat...

(Kivonat a nürnbergi Nemzetközi Katonai Törvényszék vádiratából.)

* Szabályrendelet, alapszabály, szervezeti szabályzat.

Első vádpont.

Közös terv, azaz összeesküvés

(A statutum 6., főként a 6/a cikkelye)

Valamennyi vádlott különböző más személyekkel együtt az 1945. május 8. előtti évek alatt vezető, szervező, felbujtó és tettestárs minőségben részt vett egy olyan közös terv, azaz összeesküvés kidolgozásában és végrehajtásában, amely a béke, a hadijog és az emberiesség elleni bűntettek elkövetését célozta vagy eredményezte e törvényszék statutumainak meghatározása szerint és a statutum előírásainak megfelelően egyenként felelősek saját cselekményeikért, valamint mindazon cselekményekért, amelyeket bárki egy ilyen terv vagy összeesküvés kivitelezésével elkövetett. A közös terv, azaz összeesküvés annyiban foglalja magában a béke elleni bűntett elkövetését, amennyiben a vádlottak támadó háborúkat terveztek, előkészítettek, kirobbantottak és vezettek, és ezek egyúttal nemzetközi szerződéseket, megállapodásokat és biztosítékokat sértő háborúk voltak. A közös terv, azaz összeesküvés kibontakoztatásában és folyamán a háborús bűntetteket azáltal követték el, hogy a vádlottak kíméletlen háborúkat terveztek és vezettek országok és azok lakossága ellen, minden háborús szabály és szokás megsértésével. A háborús szabályok e megsértéséhez tartoztak mint tipikus és rendszeresen alkalmazott eszközök:

A megszállt területek polgári lakosságának meggyilkolása, bántalmazása, rabszolgamunkára és más célokra való elhurcolása, hadifoglyok megölése és bántalmazása, embereknek nyílt tengeren való meggyilkolása, túszok szedése és megöletése, magán- és köztulajdon fosztogatása, nagy- és kisvárosok és falvak különbség nélküli megsemmisítése és olyan pusztítások, amiket semmiféle katonai szükségesség nem indokolt.

A közös terv, azaz összeesküvés célja gonosztettek elkövetése volt az emberiesség ellen Németországban és a megszállt területeken, és a vádlottak határozták el és hajtották végre e bűntetteket, amelyeknél tipikus és rendszeresen alkalmazott

eszközként használták a gyilkosságot, megsemmisítést, rabszolgasorba döntést, elhurcolást és más embertelen cselekményeket a polgári lakosság ellen a háború előtt és alatt, és a politikai, faji és vallási okokból megvalósított üldözést, támadó, és törvénytelen háborúk vezetését és előkészítését szolgáló terv kivitelezésében, miközben sok ilyen cselekmény és üldözés sértette azon országok saját jogát, amelyekben elkövették.

(Kivonat a nürnbergi Nemzetközi Katonai Törvényszék vádiratából.)

A német fasiszták valamennyi megszállt területen tömegesen mészárolták le a lakosságot

Effajta bűntetteket *Franciaországban* követtek el, vagy francia polgárok ellen:

Politikai és faji ürügyek alapján önkényes letartóztatásokat hajtottak végre. Ezek a letartóztatások egyes személyeket és csoportokat érintettek. Kiváltképpen Párizsban (a tábori csendőrség razziája a 18. kerület ellen, razzia 1941 augusztusában a 11. kerület zsidó lakosai ellen, razzia 1941 decemberében zsidó értelmiségiek ellen, razzia 1942 júliusában); Clermont-Ferrand-ban (razzia a strassbourg-i egyetem professzorai és hallgatói ellen, akiket 1943. nov. 25-én Clermont-Ferrand-ba hurcoltak); Lyon-ban, Marseille-ban (1943 januárjában 40 000 emberre kiterjedő razzia); Grenoble-ben (razzia 1943. december 24-én); Cluny-ban (razzia 1944. december 24-én); Figeac-ban (razzia 1944. május hóban); Saint-Pol-de-Leon-ban (razzia 1944 júliusában); Locmine-ban (razzia 1944. július 3-án); Eycieux-ben (razzia 1944 májusában) és Moussey-ban (razzia 1944. szeptember havában). Ezeket a letartóztatásokat kegyetlen bánásmód és különféle módszerű kínzások követték: az embereket jéghideg vízbe merítették, megfojtották, tagjaikat kificamították, olyan kínzószerszámokat használtak, mint a vassisak és az elektromos áram. Mindez Franciaország valamennyi börtönében folyt, kiváltképp Párizs, Lyon, Marseille, Rennes, Metz, Clermont-Ferrand, Toulouse, Nizza, Grenoble,

Annecy, Arras, Bethune, Lille, Leos, Valenciennes, Nancy, Troyes és Caen városokban és községekben, és a Gestapo-központok kínzókamráiban.

A koncentrációs táborokban az egészségügy és a munka rendszere olyan volt, hogy a halandóság mutatószáma (állítólag természetes halálokok következtében) óriási méreteket öltött, mint például:

1. Egy 230 francia nőből álló szállítmánynál, amelyet 1943 januárjában Compiegne-ből Auschwitzba deportáltak, négy hónapon belül 180-an meghaltak teljes testi kimerültség következtében.

2. Dachauban a 8. blokkban 1943. március 23. és május 6-a között 143 francia férfi meghalt kimerültség következtében.

3. Kimerültség következtében meghalt 1797 francia 1943. november 21. és 1945. március 15-e között a Dora-blokkban.

4. 465 francia meghalt általános testi gyengeségben Dorában, 1944. novemberében.

5. 22 761 deportált meghalt kimerültség következtében Buchenwaldban 1943. január 1 és 1945. április 15-e között.

6. 11 560 fogoly meghalt kimerültség következtében a dachaui táborban (többségük a gyengék és betegek részére fenntartott 30. blokkban) 1945. január 1. és április 15-e között.

7. 780 lelkész meghalt kimerültség következtében Mauthausenben.

8. 2200 francia közül, akiket a flossenbürgi táborban lajstromoztak, 1600 meghalt, állítólag természetes halállal.

A koncentrációs táborokban kiirtásra alkalmazott módszerek: rossz bánásmód, áltudományos kísérletek (nők terméketlenné tétele Auschwitzban és Ravensbrückben, az anyaméhrák fejlődésének tanulmányozása Auschwitzban, a tífusz tanulmányozása Buchenwaldban, anatómiai vizsgálatok Natzweilerben, szívbe adott injekciók Buchenwaldban, csontátültetés és izomkivétel Ravensbrückben stb.), gázkamrák, gázautók és hamvasztó kemencék. Abból a 228 000 franciából, akiket politikai vagy faji okokból a koncentrációs táborokba hurcoltak, csak 28 000 maradt életben.

Franciaországban is szisztematikus kiirtást folytattak, különösen Asq (1944. IV. 1.), Colpo (1944. VII. 22.), Buzet-sur-Tarn (1944. VII. 6. és 1944. VIII. 17.), Pluvignier (1944. VII. 8.), Rennes (1944. VI. 8.), Grenoble (1944. VII. 8.), Saint-Flour (1944. VI. 10.), Ruisnes (1944. VII. 10.) és Nimes, Tulle és Nizza városokban, ahol 1944 júliusában a megkínzottakat közszemlére tették és Oradour-sur-Glane-ban, ahol a község egész lakosságát agyonlőtték, vagy elevenen elégették a templomban.

Nagyszámú csonttal telt árok tanúskodik számtalan gyilkosságról. Ezek között említésre méltóbbak a Párizs (Cascade du Bois de Boulogne), Lyon, Saint-Genis-Laval, Besancon, Petit-Saint-Bernard, Aulnat, Caen, Port-Louis, Charleval, Fontainebleau, Bouconne, Gabaudet, L'Hermitage, Lorges, Morlaas, Bordelongue, Signe helységekben fellelt csont-árkok.

A németek által megtervezett és 1943 második felében *Dániában* végrehajtott terrorhadjárat folyamán meggyilkoltak 600 dánt és a későbbiekben, Dánia német megszállása alatt nagyszámú dánt megkínoztak és bántalmaztak a legkülönfélébb módon. Ezenkívül körülbelül 500 dánt halálra kinoztak és más módon meggyilkoltak a német börtönökben és koncentrációs táborokban.

Belgiumban mégpedig Brüsszel, Lüttich (Liège), Mons, Gent, Namur, Antwerpen (Anvers), Tournai, Arlon, Charleroi és Dinant helységekben 1940 és 1944 között mindenütt sokféle hasonló kínzást hajtottak végre.

Vught-ban *(Hollandia)* a tábor kiürítése alkalmával körülbelül 400 embert agyonlőttek.

Luxemburgban a német megszállás alatt 500 embert meggyilkoltak, ezenkívül további 521-et úgynevezett különbíróságok rendeletére törvényellenesen kivégeztek. Luxemburgban sok más személyt megkínzott és bántalmazott a Gestapo. A német megszállás idején nem kevesebb mint 4000 luxemburgi polgár volt börtönben, közülük legalább 400-at meggyilkoltak.

1944 márciusától 1945 áprilisáig *Olaszországban* Civitellaban, Rómában az ardeatini barlangokban és más helyeken legalább 7500 különböző nemű és korú személyt gyilkoltak meg német katonák.

2. Az *USSR-ben*, vagyis a belorusz, ukrán, észt, lett, litván, karéliai-finn és moldvai szovjet szocialista köztársaságok-

ban, az Orosz Szocialista Szövetséges Szovjetköztársaság 19 körzetében, Lengyelországban, Csehszlovákiában, Jugoszláviában, Görögországban és a Balkán-államokban (a továbbiakban keleti országok), és Németország azon részében, amely egy Berlinen keresztülfutó észak—déli irányú elképzelt vonaltól keletre fekszik (a továbbiakban Kelet-Németország).

1939. szeptember 1-től, amikor a német hadseregek bevonultak Lengyelországba és 1941. június 22-től, amikor a Szovjetuniót megrohanták, a német kormányzat és a német hadseregfőparancsnokság a fokozatos megszállás során rendszeres gyilkosság és kegyetlenkedés politikáját követte a keleti országokban élő és onnan származó polgári lakossággal szemben. Ezek a gyilkosságok és kegyetlenkedések egészen a német csapatoknak az említett országokból való kiűzéséig megszakítás nélkül folytak.

Ezek a gyilkosságok és kegyetlenkedések az alábbiakban írhatók le:

a) gyilkosságok és kegyetlenkedések a koncentrációs táborokban és a németek által a keleti országokban és Kelet-Németországban felállított hasonló intézményekben, beleértve Maidaneket és Auschwitzot.

Az említett kegyetlenkedéseket, beleértve az összes fent felsoroltakat, az alább leírt különböző módokon hajtották végre:

Körülbelül másfélmillió személyt öltek meg Maidanekben és körülbelül négymilliót Auschwitzban, köztük Lengyelország, a Szovjetunió, az Amerikai Egyesült Államok, Nagy-Britannia, Csehszlovákia, Franciaország és más országok állampolgárait.

Lembergben (Lwow) és környékén a németek körülbelül 700 000 szovjet polgárt irtottak ki, köztük a művészetek, a tudomány és a technika 70 képviselőjét, továbbá az Amerikai Egyesült Államok, Nagy-Britannia, Csehszlovákia, Jugoszlávia és Hollandia állampolgárait is, akiket más koncentrációs táborokból hurcoltak oda.

A zsidó gettóban 1941. szeptember 7-e és 1943. július 6-a között több mint 133 000 személyt megkínoztak és agyonlőttek.

Tömegesen lőttek agyon helybeli lakosokat az elővárosokban és a livenici erdőben.

A ganovi táborban kiirtottak 200 000 békés polgárt. Itt a legkörmönfontabb, szörnyű kegyetlenkedéseket vitték véghez, felvágták az emberek hasát, vizeshordókba fagyasztották őket. A tömeges agyonlövetéseket foglyokból álló zenekar zenekísérete mellett végezték.

1943 júniusától kezdve a németek gonosztetteik nyomait eltüntető rendszabályokhoz folyamodtak. Exhumálták és elégették a tetemeket, gépekkel aprították a csontokat és szétszórták trágyának.

1944 elején, mielőtt a Vörös Hadsereg a területet felszabadította, a németek a Belorusz Szocialista Szovjetköztársaság Ozarihi-területén három koncentrációs tábort állítottak fel, szállások nélkül és tízezrével zárták be oda az embereket a szomszédos területekről. A tífuszkórházakból sok beteget szállítottak ezekbe a táborokba, azzal a szándékkal és azzal a céllal, hogy a többi foglyot megfertőzzék és elterjesszék a betegséget azokon a területeken, amelyekről a Vörös Hadsereg kiűzte a németeket. Ebben a táborban sok gyilkosságot és más bűntettet hajtottak végre.

Az Észt Szocialista Szovjetköztársaságban a németek tízezrével lőtték agyon az embereket, és egyetlenegy napon, 1944. szeptember 19-én a klogai táborban 2000 békés polgárt lőttek agyon. A tetemeket óriási máglyákon elégették.

A Litván Szocialista Szovjetköztársaságban tömegestül gyilkolták le a szovjet polgárokat, mégpedig: Paneraiban legalább százezret; Kovnóban több mint 70 ezret; Alitusban körülbelül 60 ezret; Prenaiban több mint háromezret; Villiampolban körülbelül nyolcezret; Mariampolban mintegy hétezret; Trakaiban és a szomszédos városokban 37 640-et.

A Lett Szocialista Szovjetköztársaságban meggyilkoltak 577 000 személyt.

A valamennyi táborban uralkodó rendszer odavezetett, hogy a foglyok a biztos halálnak néztek elébe.

Egy 1941-ben személyesen Himmler által aláírt titkos utasítás a „koncentrációs táborok igazgatásáról" súlyos büntető rendszabályokat tartalmazott a foglyok ellen. Hadifoglyokat tömegével lőttek agyon vagy a foglyok meghaltak a hideg és a kínzások következtében.

b) A keleti országok és a Szovjetunió területén elkövetett gyilkosságok és kegyetlenkedések — a táborokban elkövetett bűntetteken kívül (lásd fent a) alatt) —, mialatt ezeket a területeket a német hadsereg megszállás alatt tartotta, különböző időpontokban az alábbiakat foglalták magukba:

Amikor a katonai hatóságokat megkeresték, hogy Holmec falu közelében a Szicsevi-területen aknákat távolítsanak el, Fisler vezérőrnagy, a 101-es német gyalogos hadosztály parancsnoka utasítására a német katonák összeterelték Holmec falu lakóit és arra kényszerítették őket, hogy az aknákat távolítsák el az útról. A felrobbant aknák megölték mindnyájukat.

A leningrádi területen több mint 172 000 személyt lőttek agyon és kínoztak meg. Ebbe beleszámít az a több mint 20 000 személy, akik Leningrádban a barbár tüzérségi zárótűz és a légitámadások áldozatául estek.

A sztavropoli területen egy tankelhárító árokban, közvetlenül Mineralni Vodu pályaudvar szomszédságában és más városokban tízezrek pusztultak el.

Pjatyigorszkban sok emberrel bűnös módon bántak, a tetőre akasztották és más módokon kínozták őket. Azután e kínzások számos áldozatát agyonlőtték.

Krasznodarban körülbelül 6700 polgári személyt öltek meg mérges gázzal, gázkocsiban, vagy megkínozták és aztán agyonlőtték őket.

A sztálingrádi területen több mint 40 000 embert megkínoztak és aztán megöltek.

Miután a németeket kiűzték Sztálingrádból, a helyi lakosság több mint 1000 megcsonkított tetemet talált, amelyek kínzások nyomait mutatták. Megtaláltak 139 nőt, akiknek a karját borzalmas módon hátracsavarták és dróttal összekötözték. Egyiknek-másiknak le volt vágva a melle, füle, a kéz- és lábujjai. A tetemek égés nyomait mutatták. A férfiak holttestén tüzes vassal beégetett vagy késsel kivágott ötágú csillagot találtak. Némelyiknek a hasa fel volt metszve.

Orelben több mint 5000 személyt öltek meg.

Novgorodban és környékén sok ezer szovjet polgárt lőttek agyon vagy pusztítottak el kiéheztetéssel és kínzással. Minszkben polgárok tízezreit ölték meg hasonló módon.

A Krímben békés polgárokat hajszoltak uszályokba, kivontatták a nyílt tengerre és ott elsüllyesztették a hajókat: 144 000 ember pusztult el így.

Szovjet-Ukrajnában a náci összeesküvők szörnyű bűntetteket hajtottak végre. Kijev mellett, Babi-Jarban több mint 100 000 férfit, nőt, gyermeket és aggot lőttek agyon. Ebben a városban a németek 1942 januárjában, a német főhadiszálláson, a Dzerzsinszkij utcában történt robbanás után 1250 személyt tartóztattak le túszul, aggokat, kiskorúakat, asszonyokat csecsemőikkel. Kijevben több mint 195 000 embert öltek meg.

Rovnóban és környékén megkínoztak és megöltek több mint 100 000 békés polgárt.

11 000 nőt, aggot és gyermeket ezek közül Dnyepropetrovszkban, a Szállítási Intézet közelében agyonlőttek, vagy élve egy mély szakadékba dobták őket.

Kamenyec-Podolszk területén 31 000 zsidót agyonlőttek és kiirtottak, ezek között 13 000 Magyarországról odahurcolt személyt.

Az ogyesszai területen legalább 200 000 szovjet polgárt öltek meg.

Harkovban körülbelül 195 000 személyt halálra kínoztak, agyonlőttek vagy gázkocsiban elgázosítottak.

Gomelben a németek a lakosságot a börtönbe terelték, kínozták és gyötörték, azután a város központjába vezették és nyilvánosan agyonlőtték őket.

Lydában, a grodnói területen 1942. május 8-án 5670 személyt teljesen meztelenül, százas csoportokban fészerekbe hajtottak és gépfegyverrel agyonlőttek. Sokat közülük élve temettek el.

A felnőttekkel együtt irgalmatlanul kiirtották a náci összeesküvők a gyermekeket is. Megölték őket szüleikkel együtt, csoportokban és külön-külön. Meggyilkolták őket a gyermekotthonokban és kórházakban, elevenen elástak, tűzbe dobták, szuronnyal leszúrták, megmérgezték a gyermekeket, kísérleteket hajtottak végre rajtuk, vérüket vették, hogy a német hadseregben felhasználják, bedobták őket a Gestapo börtöneibe és kínzókamráiba meg a koncentrációs táborokba, ahol éhség, kínzás és járványok következtében vesztették életüket.

1942. szeptember 6-a és november 24-e között Breszt, Pinszk, Kobren, Dvina, Malority és Berezy-Kartuzsky területén körülbelül 400 gyermeket lőttek agyon a különleges büntető osztagok.

A janovi táborban Lembergben a németek 2 hónap leforgása alatt 8000 gyermeket öltek meg.

Tiberda üdülőhelyen a németek megöltek 500 gyermeket, akik csonttuberkulózisban szenvedtek és az ottani gyógyintézetben kezelték őket.

A Lett Szocialista Szovjetköztársaságban a német betolakodók ezer és ezer gyermeket öltek meg, akiket szüleikkel együtt a Belorusz Szocialista Szovjetköztársaságból, Kalinyinből, Kalugából vagy az Orosz Szövetségi Szocialista Szovjetköztársaság más területeiről hurcoltak oda.

Csehszlovákiában több mint 20 000 személyt öltek meg a Gestapo-börtönökben, Brünnben, Seimben és más községekben, halálra kínzás, megbotozás, akasztás és agyonlövés útján. Ezeken kívül sok ezer fogollyal bántak bűnös módon, verték és kínozták őket.

A háború előtt és a háború alatt sok ezer cseh hazafit, főként katolikusokat és protestánsokat, ügyvédeket, orvosokat, tanítókat stb. tartóztattak le és vetettek börtönbe túszként. E túszok nagy részét megölték a németek.

1941 októberében *Görögországban* a férfi lakosságot, 16—60 éves korig, elhurcolták Amelofito, Kliszton, Kizonia-Meszovunosz, Szelli, Ano-Kerszilion és Kato-Kerszilion községekből és agyonlőtték őket, összesen 416 személyt.

Jugoszláviában sok ezer polgári személyt gyilkoltak meg. Más példákat a D paragrafus alatt „túszok megöletése" címen sorolunk fel.

(Kivonat a nürnbergi Nemzetközi Katonai Törvényszék vádiratából.)

Kollektív büntetések behajtása

A németek az összes megszállt országban követték a pénzbeli és más értékekben megállapított kollektív büntetések rendszerének politikáját. Ezeket a kollektív büntetéseket egyesek cselekedeteiért rótták ki a lakosságra, amely nem volt egyetemlegesen felelős értük. Ez történt sok városban, például Oslóban, Stavangerben, Trondheimban és Rogalandban.

Ugyanez történt Franciaországban, a többi közt Dijonban, Nantes-ban és a zsidó lakossággal a megszállt területen. A francia helységekre kivetett sarcok teljes összege 1 157 179 484 frankra rúgott és a következőkből tevődött össze:

Zsidókra kivetett hadisarc — — — 1 000 000 000,
egyéb sarcok — — — — — — 157 179 484.

Ezek a cselekmények megsértették az 1907. évi Hágai Egyezmények 50. cikkelyét, megsértették a haditörvényeket és szokásokat, a büntetőjog általános elveit, ahogyan az összes civilizált nemzet büntetőjogából következnek, az országok saját büntetőjogát, amelyekben ezeket a bűntényeket végrehajtották és megsértették a Statutum 6b cikkelyét.

(Kivonat a nürnbergi Nemzetközi Katonai Törvényszék ítéletéből.)

„... általában halálbüntetést kell alkalmazni".

A Führer és a Wehrmacht legfelsőbb parancsnoka:

Irányelvek

a birodalom vagy a megszálló hatalom ellen a megszállt területeken elkövetett bűntettek üldözésére vonatkozóan.

1941. december 7.

A megszállt területeken az orosz hadjárat megindulásával együtt kommunista elemek és más, a németekkel szemben ellenséges körök fokozták támadásaikat a birodalom és a megszálló hatalom ellen. Ezeknek az üzelmeknek elterjedtsége és

veszélyessége, elrettentés okából a legélesebb rendszabályokat kényszeríti ki a tettesek ellen. Mindenekelőtt az alábbi irányelvek szerint kell eljárni:

I. A megszállt területeken nem német polgári személyek bűncselekményei esetén, amelyek a birodalom vagy a megszálló hatalom ellen irányulnak, és biztonságukat vagy ütőképességüket veszélyeztetik — általában halálbüntetést kell alkalmazni.

II. Az I. szakasz bűncselekményei esetében csak abban az esetben kell a megszállt területen ítéletet hozni, ha valószínű, hogy a tettesek vagy legalábbis a fő tettesek ellen halálos ítélet várható és ha az eljárás és a halálos ítéletek végrehajtása a leggyorsabban lebonyolítható. Egyébként a tettesek, de legalábbis a fő tettesek Németországba szállítandók.

III. Azokat a tetteseket, akiket Németországba szállítottak, ott csak akkor kell hadieljárás alá vonni, ha különleges katonai szempontok megkívánják. Német vagy külföldi szolgálati szerveknek ilyen tettesek utáni érdeklődése esetén, ki kell jelenteni, hogy a szóban forgó személyeket letartóztatták, az eljárás további felvilágosításokat nem enged meg.

IV. A megszállt területek parancsnokai és a törvényszék bírái illetékességük keretén belül személyesen felelősek e rendelet végrehajtásáért.

V. A Wehrmacht főparancsnokságának főnöke dönti el, milyen megszállt területeken kell alkalmazni ezt a rendeletet. Ő illetékes értelmezni a végrehajtási előírásokra vonatkozó rendeletet és kiegészítéseket. A birodalmi igazságügyminiszter a maga területén adja ki a végrehajtási utasításokat.

A Wehrmacht főparancsnokságának főnöke

Keitel s. k.

„Hatékony megfélemlítést csak halálbüntetéssel lehet elérni."

Titkos

1941. december 12.

A Wehrmacht főparancsnokságának főnöke

Tárgy: A birodalom vagy a megszálló hatalom ellen a megszállt területen elkövetett bűntettek üldözése.

1. melléklet.

A Führernek már régen átgondolt szándéka, hogy a megszállt területeken a birodalom és megszálló hatalom ellen elkövetett támadások esetén a tettesekkel szemben más rendszabályokkal lép fel, mint eddig. A Führer azon a nézeten van: ilyen cselekmények esetén szabadságvesztés-büntetések, sőt életfogytiglani fegyházbüntetések is a gyengeség jelének számítanak. Hatékony és tartós megfélemlítést csak halálbüntetéssel vagy olyan rendszabályokkal lehet elérni, amelyek a hozzátartozókat és a lakosságot a tettes sorsáról bizonytalanságban tartják. E célt szolgálja a Németországba való átszállítás.

A mellékelt irányelvek a bűncselekmények üldözésével kapcsolatban megfelelnek a Führer fent vázolt felfogásának. Ezeket a rendszabályokat ő maga megvizsgálta és jóváhagyta.

Keitel

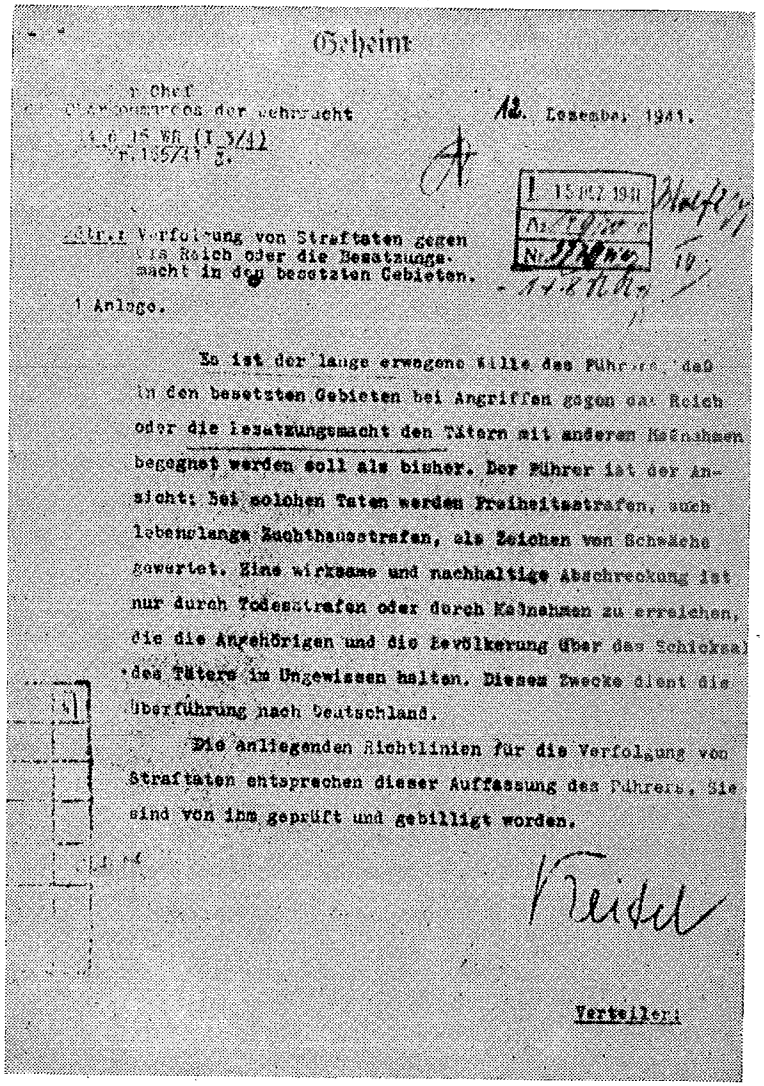

Geheim

Der Chef
Oberkommandos der Wehrmacht
14 6 15 WR (I 3/4)
Nr. 155/41 g.

12. Dezember 1941.

Betr.: Verfolgung von Straftaten gegen das Reich oder die Besatzungsmacht in den besetzten Gebieten.

1 Anlage.

Es ist der lange erwogene Wille des Führers, daß in den besetzten Gebieten bei Angriffen gegen das Reich oder die Besatzungsmacht den Tätern mit anderen Maßnahmen begegnet werden soll als bisher. Der Führer ist der Ansicht: Bei solchen Taten werden Freiheitsstrafen, auch lebenslange Zuchthausstrafen, als Zeichen von Schwäche gewertet. Eine wirksame und nachhaltige Abschreckung ist nur durch Todesstrafen oder durch Maßnahmen zu erreichen, die die Angehörigen und die Bevölkerung über das Schicksal des Täters im Ungewissen halten. Diesem Zwecke dient die Überführung nach Deutschland.

Die anliegenden Richtlinien für die Verfolgung von Straftaten entsprechen dieser Auffassung des Führers. Sie sind von ihm geprüft und gebilligt worden.

Keitel

Verteiler:

Megszállt területek „germanizálása"

Bizonyos megszállt, Németország által annektáltnak nyilvánított területen a vádlottak törekvései módszeresen és következetesen arra irányultak, hogy ezeket a területeket politikai, kulturális, szociális és gazdasági szempontból a német birodalomhoz asszimilálják. A vádlottak arra törekedtek, hogy ezeknek a területeknek eddigi „népjellegét" eltöröljék. E tervet és törekvést követve a vádlottak erőszakosan deportálták a túlnyomórészt nem német származású bennszülött lakosokat és ezért vittek ezer és ezer német telepest e területekre.

Ez a terv magába foglalta a gazdasági uralmat, a fizikai meghódítást, bábkormányok felállítását, állítólagos de jure annexiót és kényszersorozást a német Wehrmachtba.

Ezt a taktikát követték a legtöbb megszállt országban, köztük Norvégiában és Franciaországban (különösen Haut-Rhine, Bas-Rhin, Moselle, Ardennes, Aisne, Nord, Meurthe-et-Moselle megyékben), Luxemburgban, a Szovjetunióban, Dániában, Belgiumban és Hollandiában, Franciaországban Aisne, Nord, Meurthe-et-Moselle és különösen Ardennes megyékben földbirtokokat foglalt le egy állami szerv, és megkísérelte, hogy ezeket a földeket német vezetés alatt kizsákmányolja. A földtulajdonosokat ezeken a zsákmányterületeken kisajátították és saját földjeiken földmunkásokká tették.

Haut-Rhine, Bas-Rhin és Moselle megyéket úgy germanizálták, hogy először annektálták és ezt követően bevezették az általános hadkötelezettséget.

1. 1940 augusztus után azokat a hivatalnokokat, akik vonakodtak a hűségesküt letenni a birodalomnak — eltávolították állásukból. Szeptember 21-én megkezdték a lakosság kiutasítását és deportálását. 1940. november 22-én több mint 70 000 lotharingiait és elzászit űztek el Franciaország déli övezetébe. 1941. július 31-étől kezdve több mint 100 000 személyt deportáltak a birodalom keleti területeire és Lengyelországba. Az elűzöttek és deportáltak egész vagyonát lefoglalták. Egyidejűleg a Saar-vidékről és Westfáliából 80 000 németet telepítettek Lotharingiába és 2000 francia parasztgazdaságot ruháztak át a németekre.

2. 1942. január 2-ától kezdve Haut-Rhin és Bas-Rhin megyék tíz-tizennyolc éves fiataljait kivétel nélkül besorozták a Hitler-Jugendbe. Ugyanez a folyamat játszódott le Moselle megyében 1942. augusztus 4-étől kezdve. 1940 után bezárták az összes francia iskolát, a tanítókat elbocsátották és ebben a három megyében bevezették a német iskolarendszert.

3. 1940. szeptember 28-án egy Moselle megyére terjedő hatályú rendelet előírta az összes francia családi és keresztnév németesítését. Ugyanez történt 1943. január 15-étől Haut-Rhin és Bas-Rhin megyékben.

4. Az 1942. augusztus 23-án és 24-én kiadott két rendelet francia polgárokra német állampolgárságot kényszerített.

5. 1941. május 8-án Haut-Rhin és Bas-Rhin és 1941. április 23-án Moselle megyére vonatkozóan rendeletet tettek közzé, amely valamennyi mindkét nembeli francia polgárt, 17 éves kortól 25 éves korig kényszer útján munkaszolgálati kötelezettség alá vetett. 1942. január 1-től kezdve hatékony módon bevezették Moselle megyében a nemzeti munkaszolgálatot fiatal férfiak, 1942. január 26-tól pedig fiatal lányok számára. Ugyanez történt Haut-Rhin és Bas-Rhin megyékben 1942. augusztus 27-i hatállyal, itt azonban csak fiatal férfiakra vonatkozóan. Az 1940-, 1941- és 1942-ben behívásra esedékes korosztályokat behívták.

6. Ezeket a korosztályokat szolgálati idejük letelte után a Wehrmachtban teljesítendő munkaszolgálatra tartották vissza. 1942. augusztus 19-én egy rendelet Moselle megyében bevezette a katonai szolgálati kötelezettséget. 1942. augusztus 25-én a három megyében behívták az 1940—1944-ben sorköteles korosztályokat. Az általános védkötelezettséget a német hatóságok kényszereszközzel vezették be, a német jog előírásai szerint. Az első sorozásokat 1942. szeptember 3-án hajtották végre. Később Haut-Rhin és Bas-Rhin megyékben mindenütt újból kiemelték az 1928-tól 1939-ig behívásra esedékes korosztályokat. Azokat a franciákat, akik vonakodtak a törvényeknek engedelmeskedni, katonaszökevénynek minősítették, családjukat deportálták, vagyonukat elkobozták.

Ezek a cselekmények sértik az (1907. évi) hágai egyezmények 43., 46., 55. és 56. cikkelyeit, a haditörvényeket és szokásokat, a büntetőjog általános elveit, ahogyan minden civilizált nemzet büntetőjogából következnek, továbbá azoknak az országoknak saját büntetőjogát, amelyekben ezeket a bűncselekményeket elkövették és a Statutum 6b cikkelyét.

(Kivonat a nürnbergi Nemzetközi Katonai Törvényszék ítéletéből.)

„A Krupp-cég háborús cselekményei más országok kirablásán, idegen kényszermunkások kihasználásán és bántalmazásán alapultak"

A Krupp-cég, ez az óriási polip — esseni főszékhellyel — a Wehrmacht minden egyes újabb előretörése után gyorsan kinyújtotta csápjait és sok mindent felszívott Németország részére, ami Németország haditörekvései és a Krupp-cég szempontjából különösen értékes lehetett.*

A hitelt érdemlő tárgyi bizonyítékanyag túláradó bőséggel mutatja, hogy a Krupp-cég vezetőit a háború alatt egy fő óhaj lelkesítette, hogy a Krupp-konszern — a Németország szempontjából győzelmesen befejeződő háború után — tartós létesítményekkel erős gyökeret verjen a meghódított területeken és a tengerentúlon is. S ez nem volt puszta vágyálom. A Wehrmacht minden egyes győzelmes előretörésével közelebb jutott ennek megvalósulásához. Alig lehet kétség aziránt, hogy a Krupp-cég e növekedése és kiterjeszkedése elsősorban annak tulajdonítható, hogy a Krupp-vállalat nagymértékben élvezte Hitler kegyét. A szoros kapcsolatok egyfelől a Krupp-vállalat, másfelől a kormányzati hatóságok, főként a hadsereg és a tengerészet főparancsnoksága között, valódi szövetségre vezettek.

(A Krupp-vállalat háborús üzletei részben más országok kirablásán és idegen kényszermunkások széles tömegeinek kizsákmányolásán és bántalmazásán alapultak.

Felfogásom szerint a bizonyító anyag megerősíti, hogy a

* Ezt a bekezdést nem olvasták fel a tárgyaláson.

Krupp konszern alapvető politikája — amely Hitler támadó célját oly értékesen támogatta — közvetlenül az első világháború utáni időre nyúlik vissza, a weimari köztársaság alatt tovább folytatódott, és a Hitler-rendszer első éveiben hatalmasan felfejlődött, amikor a mai vádlottak közül még egy sem töltött be politikai irányító, felelős állást a Krupp-cégnél.)*

*(Kivonat Alfried Krupp von Bohlen und Halbach pöréből.)***

A megszállt területek lakosságának brutális kizsákmányolására és németországi rabszolgamunkába való elhurcolására vonatkozó terv

Azt az általános politikát, amelynek alapján a rabszolgamunkások mozgósítását megvalósították, 1942. április 20-án Sauckel hívta életre. Kifejtette:

„Az óriási új munkamozgósításnak most tehát az a célja, hogy mindazokat a gazdag és hatalmas segélyforrásokat, amelyeket a harcoló hadsereg Adolf Hitler vezetésével oly lenyűgözően gazdag mértékben megszerzett és biztosított számunkra — értékesítsük a Wehrmacht felszerelésére és a hátország ellátására. A meghódított területek nyersanyagai és termelékenysége, valamint emberi erőforrása a munkára mozgósítással teljesen és lelkiismeretesen kihasználandók Németország és szövetségesei javára... Valamennyi már Németországban levő hadifoglyot mind nyugati, mind keleti területekről teljes mértékben be kell vonni a német hadfelszerelési és ellátási gazdaságba, amennyiben ez ez idáig még nem történt volna meg... Ezért elengedhetetlenül szükséges, hogy a meghódított szovjet területeken levő embertartalékot teljesen kihasználjuk. Ha nem sikerül a szükséges munkaerőt önkéntes alapon megnyerni, akkor haladéktalanul meg kell valósítanunk ezeknek az embereknek a kiemelését, illetőleg kényszerkötelezettségét. Az összes hadifogoly teljes bevetése, akárcsak külföldi civilmunkások, férfiak és nők nagyszámú felhasználása vitathatatlanul szükséges ebben a háborúban a munkaprogramhoz kívánatos mozgósítás megoldására."

(Kivonat a nürnbergi Nemzetközi Katonai Törvényszék vádiratából.)

A polgári lakosság deportálása a megszállt országokból

A német kormányzat és a német főparancsnokság politikája a megszállás egész időtartama alatt a nyugati és keleti országokban egyaránt abban állt, hogy az ilyen megszállt országok szolgálatképes polgárait Németországba vagy más megszállt országba hurcolják, s ott a védelmi munkálatokban, a gyárakban és egyéb, német háborús bevetéssel kapcsolatos feladatok elvégzésénél rabszolgamunkára használják fel.

E politikát követve tömegdeportálásokat folytattak valamennyi nyugati és keleti országból a megszállás egész tartama alatt, az említett célokra.

Ezek a deportálások megsértették a nemzetközi egyezményeket, különösen az 1907. évi hágai határozmányok 46. cikkelyét, a haditörvényeket és szokásokat, a büntetőjog általános alapelveit, úgy, ahogyan azok a civilizált nemzetek büntetőtörvényeiből következnek, azoknak az országoknak büntetőtörvényeit, amelyekben az ilyen bűncselekményeket elkövették és a Statutum 6b cikkelyét.

E deportálások részletei — csak példaként, anélkül, hogy a más esetekkel kapcsolatos bizonyító anyagot érintenők — a következők:

I. A NYUGATI ORSZÁGOKBÓL:

Franciaországból politikai és faji alapokon a következő deportálásokra került sor. 1500—2500 főből álló szállítmányok:

1940.	3 szállítmány
1941.	14 szállítmány
1942.	104 szállítmány
1943.	257 szállítmány
1944.	325 szállítmány

* A zárójelben levő részt nem olvasták fel a tárgyaláson.
** A Krupp-vállalat ellen indított per 1947. december 8-tól 1948. július 31-ig folyt Nürnbergben a III. Amerikai Katonai Törvényszék előtt.

Ezeket a deportáltakat a legbarbárabb módon összezsúfolták, hiányos ruházattal látták el őket és több napon át semmit vagy csak nagyon kevés ételt adtak nekik.

A szállítás körülményei olyanok voltak, hogy a deportáltak közül igen sokan útközben meghaltak, például:

Az 1943. szeptember 17-én Compiègne-ből Buchenwaldba indított vasúti kocsik egyikében 130 ember közül 80 meghalt.

1944. június 4-én Saarburgban a szerelvényből 484 holttestet raktak ki.

Egy vasúti szerelvényben, amely 1944. július 2-án hagyta el Compiègne-t és Dachauba indult, a megérkezéskor több mint 600 halottat találtak, vagyis az összlétszám egyharmad részét.

Egy vasúti szerelvényben, amely 1944. január 16-án Compiègne-ből Buchenwaldba ment, egy-egy vagonba több mint 100 embert zártak be. A halottakat és a sebesülteket útközben az utolsó vagonba rakták halomba.

Az 1945 áprilisában Buchenwaldból evakuált 12 000 internáltból csak 4000 volt még életben, mikor a menetelő oszlopok Regensburg közelébe értek.

Dánia német megszállása alatt 5200 dán állampolgárt deportáltak Németországba és ott koncentrációs táborokba és más helyekre börtönözték be őket.

1942-ben és 1942 után 6000 luxemburgi állampolgárt olyan nyomorúságos körülmények között deportáltak országukból, hogy sokan elpusztultak közülük.

Legalább 190 000 polgári személyt deportáltak 1940 és 1944 között Belgiumból Németországba, és mint rabszolgamunkásokat használták fel őket. Ezekkel a deportáltakkal kegyetlenül bántak és sokat közülük arra kényszerítettek, hogy fegyvergyárakban dolgozzék.

Majdnem félmillió polgári személyt deportáltak 1940 és 1944 között Hollandiából és más megszállt országokból.

2. A KELETI ORSZÁGOKBÓL:

A német megszálló hatóságok körülbelül 4 978 000 szovjet polgárt deportáltak a Szovjetunióból rabszolgamunkára.

Csehszlovákiából 750 000 csehszlovák állampolgárt hurcoltak Németország belsejébe kényszermunkára, és ott a német hadigépezet kiszolgálására kényszerítették őket.

1941. június 4-én Zágrábban (Jugoszlávia) német megbízottak ülését hívták egybe, von Troll követségi tanácsos elnökletével. Ennek az ülésnek az volt a célja, hogy eszközöket találjon Szlavónia jugoszláv lakosságának deportálására. E terv megvalósítása során emberek tízezreit deportálták.

(Kivonat a nürnbergi Nemzetközi Katonai Törvényszék vádiratából.)

RABLÁS ÉS FOSZTOGATÁS AUSZTRIÁBAN

„Ausztria megrohanása megfontolt, előkészített lépés volt"

A rabló behatol egy bankba és a bank alkalmazottjait rájuk szegzett pisztollyal arra kényszeríti, hogy akaratuk ellenére adják át neki a bank pénzét. Ez esetben a kényszerítő eszköz nem egy pisztoly, hanem a teljes fegyveres haderő és rendőri hatalom volt, amely Ausztriába benyomult. Nincs kétség a tekintetben, hogy a bebizonyított tényállás erőszakos kényszerítés jegyeit mutatja. Csak az a kérdés döntendő el, hogy az Ellenőrző Tanács 10. sz. törvényének 2b cikkelye alapján és az általános haditörvények és szokások szerint háborús bűntett-e ez? Ha a kérdésre felelni akarunk, rá kell mutatnunk a Nemzetközi Katonai Törvényszék ítéletének szövegére:

„Ausztria megrohanása megfontolt, előkészített lépés volt... A tények világosan bizonyítják, hogy a használt módszerek... a támadó módszerei voltak. Döntő szerepet játszott, hogy Németország fegyveres erői bevetésre készen álltak ellenállás esetére..."

(Kivonat Alfried Krupp von Bohlen und Halbach peréből.)

„A Krupp-cég »megszerzi« a Berndorfi Fémműveket"

A Bécs közelében levő nagyon jelentős fémművet, az Arthur Krupp Rt. Berndorfi Fémműveket 1843-ban egy von Schoeller nevű bécsi iparos alapította. Egy „Alfried Krupp és családja" címen 1943-ban nyilvánosságra hozott történetben a következőket mondják: „Ostmark (Ausztria) csatlakozása 1938 márciusában a német birodalomhoz a Krupp-vállalat részére azt az örvendetes eredményt hozta, hogy egy régi céget, az 1843-ban a Krupp-fivérek és a Schoeller-ház által alapított Berndorfi Fémműveket az esseni Krupp törzsvállalathoz lehetett csatolni." Mindenesetre Arthur Krupp, Bertha Krupp másodfokú nagybátyja 1879-ben átvette apjától a tulajdont és az üzemet sikerült vezető európai ipari vállalattá kiépítenie.

Az 1931—1932-es gazdasági krízis idején a berndorfi társaságot szanálni* kellett és ez alkalommal az Osztrák Creditanstalt jutott a részvénytöbbség birtokába. A társaság szanálásától kezdve az 1938. márciusi ausztriai bevonulásig az esseni Krupp-cég folytonosan próbálkozott a berndorfi társaság tulajdonjogának megszerzésével, a Creditanstalt azonban mindig visszautasította ajánlatát. Németországnak Ausztriára gyakorolt kíméletlen nyomása miatt a két ország kapcsolatai 1938 előtt nagyon megromlottak és sem az osztrák Creditanstalt, sem pedig az osztrák állam nem akarta, hogy a berndorfi részvénytársaság részvényeit külföldiek szerezzék meg.

Már 1937 februárjában, vagyis több mint egy évvel az osztrák Anschluss előtt Gustav Krupp sógora, Wilmowsky úr levelet írt Gustavhoz, amelyben közölte vele, hogy Hitler birodalmi kancelláriájában működő Lammers államtitkárt tájékoztatták Gustav Krupp ama kívánságáról, hogy Hitlerrel beszélhessen ausztriai részvények megszerzésének lehetőségéről. Ez ügyben azt kérték, hogy az audiencia a lehető legrövidebb idő alatt megtörténhessék, mert Gustav rendkívül fontosnak tartja az ügy elintézését. A Führer megígérte neki, hogy fogadja őt.

1938. március 12-én vonultak be a német csapatok Ausztriába és 13-án törvényt adtak ki Ausztriának a német birodalomba való bekebelezéséről. 1938. március 19-én a birodalmi gazdasági miniszter rendeletet adott ki, amelyben minden német konszernnek pénz- és börtönbüntetés terhe alatt megtiltotta leányvállalatok alapítását Ausztriában, vagy osztrák vállalatok vásárlás útján történő megszerzését, hacsak erre a birodalmi gazdasági minisztérium külön engedélyt nem ad. Szeretném megjegyezni, hogy ezt a rendeletet nem azért hozták, hogy megakadályozzák a német érvényesülést az osztrák gazdasági életben, hanem azért, hogy ezt a náci rendszer kívánságainak megfelelően valósítsák meg.

Még további három német konszern próbált részesedést szerezni a berndorfi gyárban, de törekvéseik nem vezettek eredményre, mert Göring megígérte Gustav Kruppnak, hogy csak a Krupp-konszern kap jogot a berndorfi társaság részvénytöbbségének a banktól való megvásárlására.

Idézek egy 1938. április 19-i keletű másik levelet, amelyet Gustav Krupp sógorától, Wilmowsky úrtól kapott. Wilmowsky úr tagja volt a Krupp-cég felügyelő bizottságának. Levele különösen sokat mondó e tekintetben, mert nézetem szerint utal a Krupp-cég által ez esetben célja elérésére alkalmazott politikai manőverekre.

Az előmunkálatok, amelyeket Gustav Krupp a náci rendszerrel való szoros kapcsolatai révén végzett, nyilvánvalóan kifizetődtek, mert a Creditanstalt nem sokkal az Anschluss után azt az utasítást kapta, hogy a berndorfi részvények eladásánál csakis a Krupp-cég jöhet számításba. A Creditanstaltot tehát saját kívánsága ellenére kényszer útján és Göring, valamint Keppler, Hitler személyes gazdasági tanácsadója, továbbá más magasállású nácihivatalnokok által kifejtett nemzetiszocialista politikai nyomással kényszerítették rá, hogy a berndorfi céget adja el az esseni Krupp-vállalatnak.

Ilyen körülmények között a banknak — noha a berndorfi vállalatban való részesedését nem akarta eladni — nem volt más választása, mint megegyezésre jutni a Krupp-vállalattal a vételár tekintetében. Amikor Loeser vádlott hivatalában előzetes tárgyalásokat folytattak alárendelt hivatalnokokkal a vásárlásról, a bank vezetői megértették, hogy a Krupp-cég a berndorfi gyárat csak egy névleges összegért óhajtja megsze-

* Felszámolni (pénzügyi zavarokat).

rezni, és semmi esetre sem szándékszik a valóságos értéket megfizetni.

„... Röviddel Ausztriának Németországhoz való csatolása után a Friedrich Krupp Részvénytársaságtól kiküldött közvetítők, mégpedig Klaus von Bohlen-Halbach és Johannes Schroeder urak (utóbbi az esseni Krupp-cég pénzügyi igazgatója), és Rusicka mérnök úr, a magdeburgi Krupp Gruson Művek alkalmazottja, tárgyalásra teljesen alkalmatlan ajánlatot tettek és a Berndorfi Krupp A. G. rekonstrukciós mérlegének értékeit is túl magasnak találták és minden eszközzel megpróbálkoztak, hogy a legkisebb pénzügyi ráfordítással csikarják ki a bank kezéből ezt az értékes részesedést."

„Amikor én a tárgyalásokat 1938 májusában megszakítottam és megbízóimnak (az igazgatóságnak) a bankban jelentettem, hogy felelőtlenségnek tartok egy ilyen értékes vállalkozást névleges összegért elkótyavetyélni, bekövetkezett — mint annak idején Heller mérnök úr építésügyi tanácsos tájékoztatott engem — Göring közbelépése Keppler, illetve Olscher (Vereinigte Industrie Unternehmungen Aktiengesellschaft,* Berlin) útján és én minden rábeszélésem ellenére sem voltam képes megakadályozni, hogy a Friedrich Krupp Essen Részvénytársaság ezt az értékes vállalkozást kereken 8 424 000 RM összegért eltulajdonítsa. (NIK 11 177.)

A Krupp-cég keresztülvitte szándékát. A vásárlás után egy év múlva a Krupp-cég mérlege — valamennyi fizetési kötelezettség levonása után — azt mutatta, hogy a részvények feltüntetett értéke háromszor akkora volt, mint az az összeg, amelyet a Krupp-cég a gyárért fizetett.

A Berndorfi Társaságnak 1938 októberében Krupphoz intézett egyik levele bizonyítja, hogy „a tiszta nyereség, mértéktartó értékelés alapján, beleértve a leírásokat, 1938 második felére 1 000 000 RM-ra rúg és 1939 mindkét félévére 1—1 millió márkára."

Ebből látjuk, hogy közvetlenül Hitlernek és a náci rendszernek a német Wehrmacht útján végrehajtott első villámtámadása után, Hitler és a nácik mennyire igyekeztek kiegyenlíteni a Krupp-céggel szembeni adósságukat. Nagyon is jól ismerték a nácik annak a titokban kifejtett tevékenységnek értékét, amelyet a K.-cég 1933 előtt végzett. Hitler hatalomátvételekor ez tette lehetővé, hogy azonnal rengeteg páncélkocsit, tüzérségi fegyvert, s a legmodernebb és legfejlettebb fajtájú tengeralattjárókat állítsanak elő a legnagyobb mennyiségben. Jól tudták a nácik, hogy Kruppéknak a német hadsereggel és tengerészettel együttműködésben fenntartott titkos hadfelszerelési üzemei nélkül sem az Anschlusst, sem a rákövetkező támadó háborúkat nem lehetett volna végrehajtani, vagy legalább, a legjobb esetben nagyon elhúzódtak volna. Gustav Krupp és a Krupp-vállalat előrelátó volt, arra épített, hogy Németország újból a „felemelkedésért" fog harcolni, és az ebből származó nyereség egy részeként meg tudták szerezni maguknak a berndorfi gyárat, a nácik politikai nyomásának segítségével.

(Kivonat Alfried Krupp von Bohlen und Halbach peréből.)

* Egyesült Ipari Vállalatok Rt.

A zsidók megsemmisítése Ausztriában

„Fájdalommal teli szívvel adunk hírt jövendő nemzedékeknek e tekerccsel azokról a tragikus és mérhetetlen veszteségekről, amelyeket az ausztriai zsidó lakosság és hitközségei a náci barbarizmus éveiben 1938-tól 1945-ig elszenvedtek. Még egy nagyobb terjedelmű leírás sem tenné lehetővé, hogy elmondjuk, milyen kimondhatatlan mártíriumot, kínt és üldöztetést szenvedtek zsidók tízezrei és tízezrei Ausztriában, akik a Hitler-rendszer embertelen halálgépezetének áldozataiként haltak meg — s hogy elmondjuk a zsidóság pótolhatatlan kultúrműveinek megsemmisítését, amelyeket generációk adtak át egymásnak évszázadokon keresztül.

A sebek, amelyeket rajtunk ütöttek, még nagyon frissek, a szörnyűséges események miatt kiömlött könnyek áradata még nem apadt el és nem támadt még költő, aki nagy költeményben írná le ezt a tragédiát.

Beszéljenek egyelőre helyettünk az alábbi számok és adatok:

1. 1938 márciusában Ausztriában 42 önálló izraelita hitközség volt és ezek között a legnagyobb a Bécsi Izraelita Hitközség. 37 hitközséget teljesen megsemmisítettek, illetőleg likvidáltak. Ez idő szerint csak öt izraelita hitközség van. (Wien, Graz, Innsbruck, Linz, Salzburg.)

2. 1938 márciusában az izraelita hitközségeknek kereken 190 000 tagja volt (férfiak, nők és gyermekek).

3. 1938 és 1945 közti években a hitközségeknek több mint 61 000 tagja a nemzetiszocialista gyilkosok terrorja és az üldözések következtében elpusztult.

4. *a)* 1938 márciusában Ausztriában 128 zsinagóga, templom és imaház volt.

b) Valamennyit, még a bécsi templomot is teljesen megsemmisítették, illetve lerombolták.

5. *a)* 1938 előtt Ausztriában 78 zsidó iskola és tanintézet működött; köztük a héber Chajes-reálgimnázium és a híres tanító és rabbiképzőintézet Bécsben.

b) Ezeket teljesen likvidálták, illetve lerombolták.

Kegyeletes gyászban helyezzük el ezt a tekercset az „Ismeretlen Zsidó Mártírok emlékműve" kriptájának urnájába. Emlékezetül és tiszteletül az osztrák zsidóság halhatatlan mártírjaira, akik a nácibarbarizmus éveiben pusztultak el 1938 és 1945 között és emlékezetül és tiszteletül a zsidó nép hatmillió halhatatlan vértanújára.

Sosem felejtünk!

Bécs, az 5717* esztendőben."

*(A Megillah** szövege, amelyet az Ismeretlen Zsidó Vértanú az Izraelita Hitközségek Össz-szövetsége által emelt — párizsi emlékművének felavatása alkalmával a kriptában elhelyeztek.)*

* Zsidó időszámítás szerint 1956.
** A hagiografiákhoz tartozó öt könyv, főként Eszter könyvének héber neve; itt szent tekercs.

A LENGYELORSZÁGBAN ELKÖVETETT BŰNCSELEKMÉNYEK

Lengyelország „germanizálásának" és kifosztásának terve

A nácik Lengyelország négy nyugati tartományának a német birodalomba való bekebelezését tervezték. Az általuk megszállt többi területen felállították az úgynevezett főkormányzóságot. Bebizonyult, hogy a németek az úgynevezett bekebelezett területek kíméletlen germanizálását tervezték, mégpedig a lengyel értelmiségnek, a zsidóknak és a németellenes elemeknek a főkormányzóságba való áthurcolásával, és végleges kiirtásukkal, azonkívül a lengyel tulajdon lefoglalásával, a tulajdonuktól így megfosztott lengyelek Németországba küldésével és német telepesek beköltöztetésével. Azt tervezték, hogy a főkormányzóság területén kizsákmányolják a lakosságot és az anyagi erőforrásokat. Kifacsarják belőlük mindazt, ami a náci hadigépezet erősítéséhez szükséges, s ezt a területet vazallus államma alacsonyítják.

Göring 1939. október 19-én kiadott irányelveiben (EC—410, US—298 dokumentum) kinyilvánította:

„Amíg a fentnevezett körzetekben a gazdaság kiépítése és felépítése, a termelőerő s a készletek megőrzése és az összném et gazdaságba való lehető leggyorsabb és teljes bekebelezése végbemegy, a főkormányzóság területeiről a német hadigazdálkodás számára szükséges minden nyersanyagot, hulladékot, gépet stb. ki kell szállítani. A lakosság puszta életének legszűkösebb fenntartására nem feltétlenül szükséges üzemeket át kell helyezni Németországba, hacsak az átszállítás nem igényel viszonylag túl sok időt és ennek következtében célszerűbb az üzemek helyben történő foglalkoztatása német megbízások alapján."

(Kivonat a nürnbergi Nemzetközi Katonai Törvényszék tárgyalási jegyzőkönyvéből.)

Kényszermunka-megtagadásért fegyház vagy koncentrációs tábor

Lowitschi körzeti főnök

Hatósági rendelkezés

. . . . . .-nak

Az 1942. május 15-én kiadott szolgálati kötelezettség alapján kötelezem Önt a birodalomban teljesítendő munkaszolgálatra.

A birodalomban való foglalkoztatása rendeletszerű munkaviszony és írásban megszabott bérezés alapján történik. A béréből megtakarított összegeket folyamatosan hazaküldheti. Közeli hozzátartozói, akiknek ellátásáról ez ideig mértékadóan Ön gondoskodott, a munkahivatalnál külön támogatás juttatására terjeszthetnek be kérelmet.

1943. március 25-én 8 órakor a skierniewicei munkahivatalban tartozik jelentkezni és munkára alkalmassága esetén a soron következő szállításba besorolják. Személyi okmányait, megfelelő lábbelit, kielégítő ruházatot és fehérneműt magával kell hoznia.

Ha ennek a rendelkezésnek *önként* eleget tesz, az esetben az elszállításnál és a birodalomba vivő útra élelmiszer pótadagot, cigarettát stb. kap. Hozzátartozói támogatáspótlást kapnak, pl. burgonyát.

Ha e kötelezettségnek *nem* tesz eleget, *családtagjai, szülei, felesége, testvérei, gyerekei közigazgatási büntetőtáborba kerülnek* és onnan csak akkor bocsátják el őket, ha Ön jelentkezett.

Fenntartom magamnak a továbbiakban, ezenkívül azt a jogot, hogy az Ön ingó és ingatlan vagyonát, valamint hozzátartozóinak ingó és ingatlan vagyonát *elkobozzam.*

Ezenkívül a fenti rendelkezés 5. paragrafusa értelmében *börtönnel vagy fegyházzal büntetjük,* illetőleg *koncentrációs táborba utaljuk.*

Guthmann s. k. kormánytanácsos

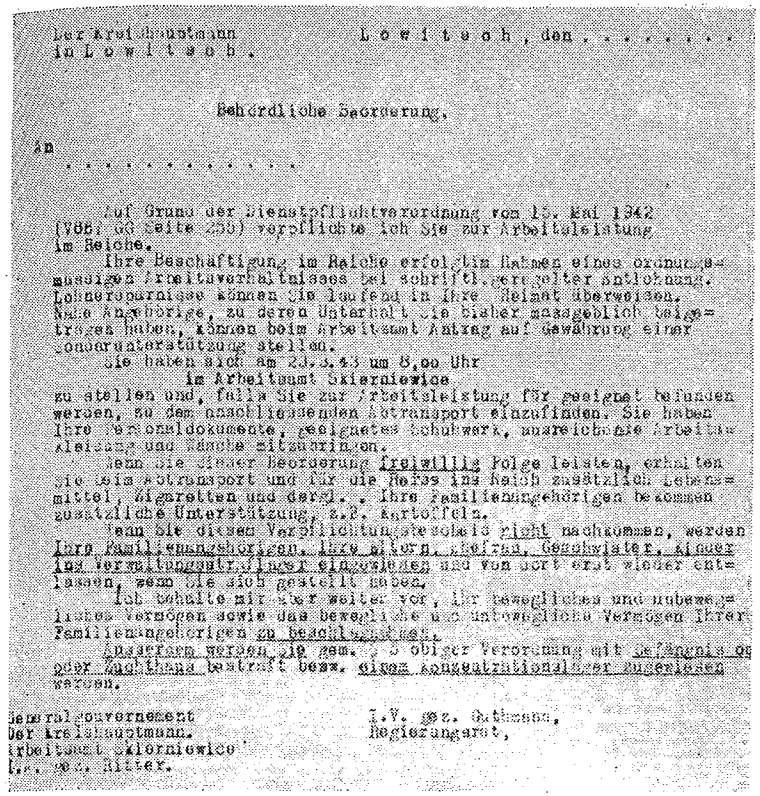

Der Kreishauptmann
in Lowitsch.

Lowitsch, den . . . . . .

Behördliche Beorderung.

An
. . . . . .

Auf Grund der Dienstpflichtverordnung vom 15. Mai 1942 (VBBl GG Seite 255) verpflichte ich Sie zur Arbeitsleistung im Reiche.

Ihre Beschäftigung im Reiche erfolgt im Rahmen eines ordnungsmässigen Arbeitsverhältnisses bei schriftl. geregelter Entlohnung. Lohnersparnisse können Sie laufend in Ihre Heimat überweisen. Nahe Angehörige, zu deren Unterhalt Sie bisher massgeblich beigetragen haben, können beim Arbeitsamt Antrag auf Gewährung einer Sonderunterstützung stellen.

Sie haben sich am 23.3.43 um 8,00 Uhr
im Arbeitsamt Skierniewice
zu stellen und, falls Sie zur Arbeitsleistung für geeignet befunden werden, zu dem anschliessenden Abtransport einzufinden. Sie haben Ihre Personaldokumente, geeignetes Schuhwerk, ausreichende Arbeitskleidung und Wäsche mitzubringen.

Wenn Sie dieser Beorderung freiwillig Folge leisten, erhalten Sie beim Abtransport und für die Reise ins Reich zusätzlich Lebensmittel, Zigaretten und dergl. . Ihre Familienangehörigen bekommen zusätzliche Unterstützung, z.B. Kartoffeln.

Wenn Sie diesem Verpflichtungsbescheid nicht nachkommen, werden Ihre Familienangehörigen, Ihre Eltern, Ehefrau, Geschwister, Kinder ins Verwaltungsstrafliger eingewiesen und von dort erst wieder entlassen, wenn Sie sich gestellt haben.

Ich behalte mir aber weiter vor, Ihr bewegliches und unbewegliches Vermögen sowie das bewegliche und unbewegliche Vermögen Ihrer Familienangehörigen zu beschlagnahmen.

Ausserdem werden Sie gem. § 5 obiger Verordnung mit Gefängnis oder Zuchthaus bestraft bezw. einem Konzentrationslager zugewiesen werden.

Generalgouvernement
Der Kreishauptmann.
Arbeitsamt Skierniewice
I.A. gez. Ritter.

I.V. gez. Guthmann,
Regierungsrat,

„A lengyel értelmiségi réteg megsemmisítését már 1939 szeptemberében tervbe vették"

A lengyel értelmiségi réteg megsemmisítését már 1939 szeptemberében tervbe vették és 1940 májusában Frank vádlott azt írta naplójában: „Azt a tényt, hogy a világ figyelme a nyugati frontra irányul, elsősorban lengyelek ezreinek tömeges likvidálására, a lengyel intelligencia vezető képviselőinek megsemmisítésére kell kihasználnunk."

Egy korábbi időpontban Frankot arra utasították, hogy „Lengyelország egész gazdaságát a puszta lét abszolút szükséges minimumára szorítsa le. A lengyelek a nagynémet birodalom rabszolgái legyenek."

1940 januárjában a következőt jegyezte meg naplójában: „Százezrével kell kihozni a főkormányzóságból az olcsó munkaerőt. Ez meggátolja a bennszülött lakosság biológiai terjeszkedését." A németek ezt a politikát Lengyelországban olyan eredménnyel hajtották végre, hogy a háború vége felé a lakosság egyharmad része elpusztult, és az egész ország a teljes pusztulás képét mutatta.

(Kivonat a nürnbergi Nemzetközi Katonai Törvényszék vádiratából.)

„Legalább egymillió mezőgazdasági és ipari munkás és munkásnő készenlétbe állítása és elszállítása a birodalomba"

Röviddel Lengyelország megrohanása után Göring hozzáfogott a lengyelek rabszolgasorba döntéséhez. 1940. január 25-én Frank vádlott, Lengyelország főkormányzója a következőket jelentette Göring utasításairól:

„Legalább egymillió mezőgazdasági és ipari munkás és munkásnő készenlétbe állítása és elszállítása a birodalomba — ebből körülbelül 750 000 mezőgazdasági munkaerő, akik közül legalább 50 százaléknak nőnek kell lennie — a birodalom mezőgazdasági termelésének biztosítására és a birodalomban hiányzó ipari munkások pótlására."

(Kivonat a nürnbergi Nemzetközi Katonai Törvényszék tárgyalási jegyzőkönyvéből.)

„Az olvasást nem tartom szükségesnek"

Dr. Gross (Fajpol. Hivatal) Titkos birodalmi ügy Xb.

. . . . . Tudomásul
Wolff
1940. XI. 28.

Néhány gondolat a keleti idegen népiségűek kezeléséről.

A keleti idegen népiségűek kezelésénél arra kell törekednünk, hogy annyi különálló népfajtát ismerjünk el és ápoljunk, amennyit csak lehetséges, tehát a lengyeleken és a zsidókon kívül az ukránokat, a fehéroroszokat, a gorálokat, a lemkeket és a kasubokat. Ha még valahol találhatók valamilyen néptöredékek, akkor azokat is.

Ezzel azt akarom mondani, hogy a legfőbb érdekünk nemcsak az, hogy Kelet népei ne váljanak egységes népcsoporttá, hanem éppen az, hogy a lehető legtöbb részre és töredékre tagoljuk.

De a népcsoportokon belül sem az az érdekünk, hogy ezeket egységre és nagyságra vezessük, esetleg lassan-lassan nemzeti öntudathoz és nemzeti kultúrához juttassuk őket, hanem hogy számtalan kis töredékre és részecskére bontsuk fel. Mind e népcsoportokhoz tartozókat, de különösen a legkisebbek tagjait természetesen felhasználjuk rendőrhivatalnoki és polgármesteri pozíciókban.

Ilyen néptörzsek élén legfeljebb polgármesterek és helyi rendőrhatóságok állhatnak; a goráloknál az egyes, már anélkül is egymással szemben álló törzsfők és nemzetségfők. Felső összefogást nem szabad megengedni, mert csak azáltal, hogy a főkormányzóság tizenötmilliós és a keleti tartományok nyolcmilliós népkeverékét feloldjuk, lehetséges számunkra a faji szűrés megvalósítása. Ennek kell a mi mérlegelésünk alapjának lennie a tekintetben, hogy a fajilag értékeset kihalásszuk ebből a kásából, Németországba vigyük és ott asszimiláljuk.

Egypár év múlva már — úgy gondolom, hogy 4—5 éven belül — például a kasubok fogalmának ismeretlennek kell lennie, minthogy akkor már nem lesz kasub nép. (Ez vonatkozik

a nyugat-poroszokra is). Én remélem, az a fogalom, hogy zsidó, valamennyi zsidó Afrikába — vagy más gyarmatra — való teljes kivándoroltatásának lehetőségével teljesen eltörölhető. Egy bizonyos hosszabb idő elteltével annak is lehetségesnek kell lennie, hogy a mi területünkön az ukrán, a gorál és a lemke népfogalom teljesen eltűnjék. Amit ezekre a néptöredékekre mondok, ugyanez áll nagyobb kereteknek megfelelően a lengyelekre is.

Mind e problémák megoldása tekintetében alapvető kérdés az iskolakérdés és ezzel az ifjúság megrostálásának és kiválogatásának kérdése. A Kelet nem német lakosságának nem szabad a négyosztályos népiskolánál magasabb iskolát adni. E népiskola célja csupán a következő lehet:

Egyszerű számolás legfeljebb ötszázig, írástudás csak a névaláírásig terjedjen, azt a tant kell beléjük oltani, hogy isteni parancs a németeknek engedelmeskedni, becsületesnek, szorgalmasnak és deréknak lenni. Az olvasnitudást nem tartom szükségesnek.

Az effajta iskolán kívül Keleten egyáltalán nem létezhet más iskola. Azok a szülők, akik gyermekeiknek már elevé jobb iskoláztatást akarnak nyújtani, a népiskolákban éppúgy, mint később egy magasabb iskolában is, kötelesek erre vonatkozó kérelmet benyújtani az SS és a rendőrség vezetősége legfőbb elöljáróihoz. A kérelmet elsősorban azon az alapon döntjük el, hogy fajilag kifogástalan, és a mi feltételeinknek teljesen megfelelő-e a gyermek. Ha egy ilyen gyermeket saját vérünkhöz tartozónak ismerünk el, akkor a szülőkkel közölni kell, hogy a gyermek németországi iskolába kerül és örökre Németországban marad...

Az ilyen jó vérű gyermekek szüleit az elé a választás elé kell állítani, vagy ideadják a gyermeket és minden valószínűség szerint nem nemzenek már újabb gyermekeket, tehát megszűnik az a veszély, hogy a Keletnek ez az alacsonyabbrendű embertömege ilyen jó vérű emberekkel — számunkra veszélyes, egyenrangú vezetőréteggel rendelkezzék —, vagy a szülők kötelezik magukat arra, hogy Németországba mennek és ott lojális állampolgárok lesznek. Erős zálogunk lesz velük szemben a gyermekük iránti szeretetük, akinek jövője és kiművelése a szülők lojalitásától függ.

A szülők jobb iskoláztatás iránt benyújtott kérelmeinek felülvizsgálásától eltekintve, évente valamennyi 6—10 éves korú gyermeknél a főkormányzóság összes gyermekeire vonatkozóan szűrést kell végezni, a vérségileg értékes és értéktelen egyedek kiválasztására. Akiket értékesnek találtak, ugyanolyan módon kell kezelni, mint azokat a gyermekeket, akiket szüleik engedélyezett kérelme alapján, felsőbb oktatásra bocsátottak.

Érzésem és felfogásom szerint természetesen szükségesnek tartom, hogy a gyermekeket és szülőket abban a pillanatban, amikor Németországba érkeznek, az iskolákban és életben ne kezeljék bélpoklosokként, hanem megváltoztatva nevüket — minden figyelem és éberség mellett, amit velük szemben tanúsítani kell — bizalomteljesen építsük be őket a német életbe. Nem szabad bekövetkeznie annak, hogy a gyermekek kiközösítettnek érezzék magukat, mert hiszen mi tulajdonképpen a saját vérünkben hiszünk, amely a német történelem tévedései következtében idegen nemzetiségbe ömlött és meg vagyunk győződve arról, hogy világnézetünk és ideáljaink a fajilag hasonló lelkületű gyermekekben visszhangra fognak találni. Erre azonban elsősorban a tanítóknak és a Hitlerjugend vezetőinek kell ügyelniük. Nem szabad többé olyan hibákat elkövetniük, mint a múltban Elzász-Lotharingiában, hogy míg egyrészt az embereket meg akarják nyerni németeknek, másrészt pedig minden alkalommal bizalmatlanul kezelik, gyalázzák őket, megalázzák emberi méltóságukat, büszkeségüket és bemocskolják becsületüket. Ilyen gyalázkodás, mint polyák vagy ukrán, vagy valami más ehhez hasonló, nem fordulhat többé elő.

A nevelést előiskolában kell elkezdeni, amelynek négy osztálya után eldönthető, tovább engedjük-e a gyermekeket a német népiskolába, vagy pedig át kell tenni őket egy nemzetiség-politikai nevelőintézetbe.

A főkormányzóság népessége, e rendszabályok következetes végrehajtása után, az elkövetkező 10 év alatt kényszerítő módon egy megmaradó kisebb értékű népességből, továbbá a keleti provinciák átszállított népességéből, valamint a német birodalom minden más népességcsoportjából tevődik össze,

amelyek azonos faji és emberi tulajdonságokat mutatnak (például a szorbok és a vendek).

Ez a népesség azután mint vezető nélküli munkásnép áll rendelkezésre és Németországnak évente vándormunkásokat szolgáltat, továbbá munkásokat különleges munkák esetére (útépítés, kőfejtő munka). Ennek a népességnek ugyanakkor jobb élete és ellátása lesz, mint a lengyel uralom alatt, és a német nép szigorú, következetes és igazságos vezetése alatt — bár saját műveltsége nem lesz — arra lesz hivatva, hogy a német nép örök kultúrtetteiben és műveiben közreműködjék, s ezeket a tetteket, a munka nagy tömegét illetően, esetleg még elő is segítse.

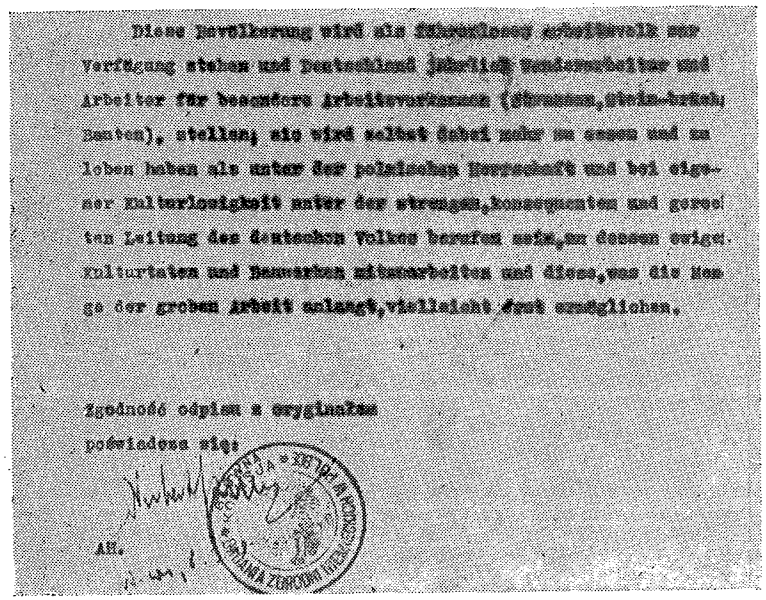

Ez a fotókópia az előbb ismertetett eredeti okmány befejező részéről készült

Állásfoglalásunk a birodalmon belüli lengyelek kérdésében

Az SS birodalmi vezetője, a német rendőrség főnöke, Göring birodalmi marsall megbízásából többek között elrendelte, hogy minden lengyel népi származású munkás és munkásnő az ezen hirdetményen oldalt eredeti nagyságában feltüntetett jelet köteles minden egyes ruhadarabjának jobboldalán, a mellén hordani. A jelet minden egyes ruhadarabhoz erősen hozzá kell varrni.

E napokban népi birodalmunk létrejöttének vagyunk tanúi, és azzal is tisztában vagyunk, hogy a jövőben nagyszámú idegen elem találkozik életterünkön belül. De ezenfelül a lengyel mezőgazdasági és ipari munkások bevetése akuttá teszi a népiségi kérdéseket a birodalomban is. A népi birodalom csak oly módon biztosíthatja örök fennmaradását, ha minden egyes német népi öntudattól vezérelt magatartást tanúsít és minden ilyen kérdést önmagából kiindulva tisztáz. A törvények csak támogatni tudják az együttélés szabályait. A legfontosabb az egyes ember öntudatos, magabiztos érzéstől áthatott viselkedése. Tehát egészen rendkívüli méretekben, az egész népet tájékoztatni kell azokról a veszélyekről, amelyek idegen népfajú emberekkel való együttéléssel járnak.

Ezért szükséges, hogy minden tevékenységünk felvilágosító jellegű legyen, vagyis újra és újra rá kell mutatni azokra a rémtettekre, amelyeket a lengyelek a népi németek ellen elkövettek; és szükséges, hogy állandóan óvatosságra intsük a németeket a lengyel munkásokkal szemben...

E nép tagjai most idejöttek, mint mezőgazdasági és gyári munkások, mint hadifoglyok, mert munkaerejükre szükségünk van. Akinek szolgálati úton dolga van velük, legyen tisztában azzal, hogy a lengyelek ma izzóbban gyűlölködnek, mint valaha; hogy a lengyeleknek a népiségi harcban jóval nagyobb tapasztalataik vannak, mint nekünk és hogy még mindig hisznek abban, hogy a velünk szemben álló ellenséges hatalmak segítségével új, erősebb Lengyelországot építenek fel.

Álnok alázatosság az, melyet a lengyel a német paraszt iránt tanúsít. Barátságos magatartása — álnokság. Mindig és mindenütt óvatosságot ajánlunk, nehogy előmozdítsuk a lengyelek szövetkezését és valamilyen kémtevékenységet.

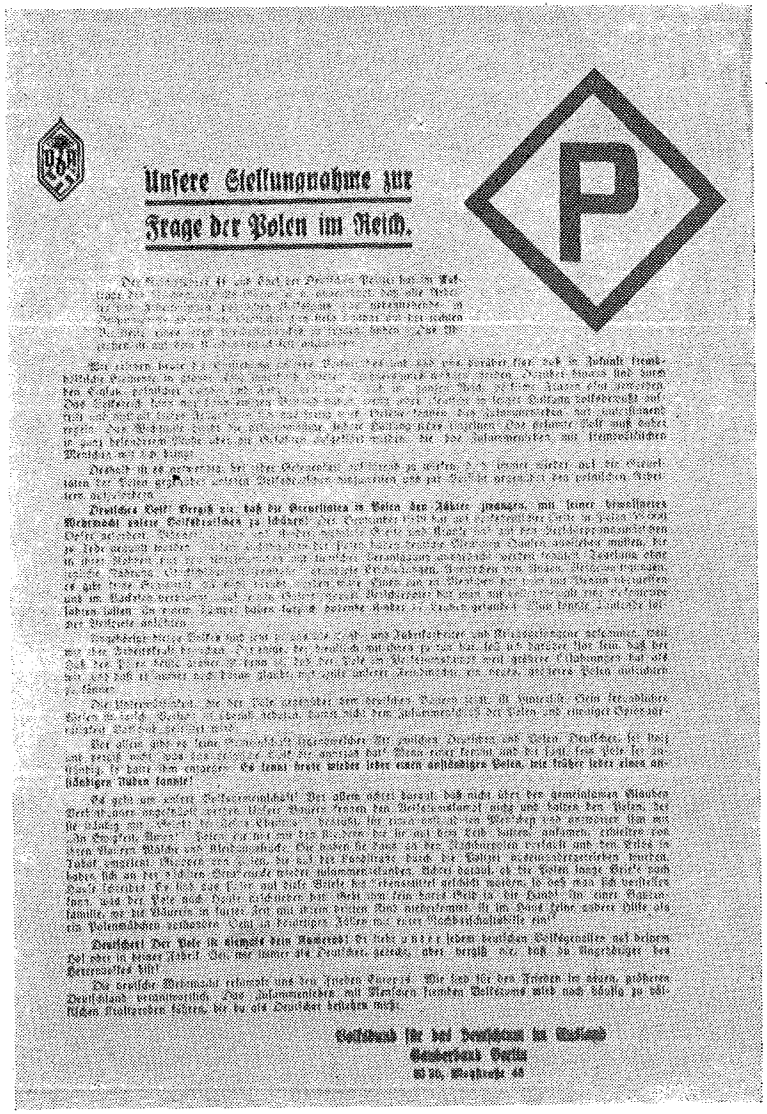

Unsere Stellungnahme zur Frage der Polen im Reich.

P

Mindenekelőtt németek és lengyelek között semmiféle kapcsolat nem lehet. Német ember, légy büszke és ne feledd, mit tett veled a lengyel nép! Ha valaki eléd áll és azt mondja, hogy az ő lengyele tisztességes ember, feleld neki: *ma megint mindenkinek van egy tisztességes lengyele, mint ahogyan korábban volt egy tisztességes zsidaja.*

Népközösségünkről van szó! Mindenekelőtt vigyázzunk arra, hogy a közös vallás révén ne kössünk velük kapcsolatot. Parasztjaink nem ismerik a népiségért folytatott harcot és a lengyelt, aki folyton „Dicsértessék a Jézus Krisztus" köszöntést mondja, tisztességes embernek tartják és „Mindörökké. Ámen" — így válaszolnak neki. A lengyeleknek, akiknek mikor idejöttek, a rajtuk levő ruhán kívül semmijük sem volt — fehérneműt és ruhadarabokat adtunk ... E holmikat aztán eladták más lengyeleknek és az árán dohányt vettek. A lengyelek csoportjai — akiket a rendőrség szétkergetett az utakról — újra összetalálkoztak a legközelebbi utcasarkon. Tartsátok szemmel, hogy hosszú levelet ír-e haza a lengyel és Lengyelországból milyen élelmiszereket küldözgetnek, mert ennek alapján elképzelhető, mit írhattak haza. Ne adjatok készpénzt a kezébe! Egy paraszt családnál, ahol az asszony harmadik gyerekével hamarosan lebetegszik, nincs más segítség a házban, csak egy lengyel lány. Ilyen esetben a jó szomszédok kötelessége segítséget nyújtani neki.

Német ember! A lengyel sohasem lehet bajtársad! *Alatta* áll minden német néptársnak, akár falusi gazdaságban, akár a gyárban dolgozol. Mint német, légy mindig igazságos, de ne felejtsd soha, hogy a Herrenvolk, a felsőbbrendű nép tagja vagy.

A német Wehrmacht kiharcolja számunkra Európa békéjét. Mi felelősek vagyunk az új nagyobb Németország békéjéért. Az idegen népfaj tagjaival való együttélés még gyakran próbára teszi népi erőinket, de neked, mint németnek ki kell állnod minden próbát.

Külföldi Német Népi Szövetség
Berlini Körzeti Egyesülés
Berlin, W. 30, Motz strasse 46.

Asszonyok és fiatal lányok voltak a harmadik birodalom „elitjének" legóhajtottabb áldozatai. Nyílt utcán „megmotoznak" egy lengyel lányt

„Faji felülvizsgálat" a „visszanémetesítési akció" céljából

Tudósításul

— — — — — — — — — — — — — — —

f) A Birodalmi Belügyminisztérium I. oszt., öt pld.
g) A Német Népiség Megerősítésére Kirendelt Birodalmi Biztosnak — Állami Főhivatal — 3 pld.
h) A Faji és Települési Főnökségnek, öt pld.
i) A Birodalmi Biztonsági Főnökségnek — B. elosztó

Tárgy: A német népi lista 4. csoportjához tartozók áttelepítése.

Az SS birodalmi vezetője, a német népiség megszilárdításával megbízott birodalmi biztos II A Sz 420 VII/41 — 176 — 1942. február 16-i rendelkezése szerint, amely a német népi

lista 4. csoportjába sorolt személyekkel szemben követendő eljárásról szól — ezek a személyek áttelepítendők az ó-birodalom területére. A régi birodalom területére való áttelepítést és letelepítést a felsőbb SS és a rendőrségi elöljárók közelebbi utasításai értelmében kell végrehajtani.

I.

1. Az államrendőrségi szervek a Népi Lista (DVL)* fiókszerveitől, a biztonsági szolgálat kirendeltségeitől és a bűnügyi rendőrségtől azonnal kérjék be a 4. csoporthoz tartozók ott meglevő anyagát.

2. A 4. csop.-hoz tartozók további kezelésére vonatkozóan döntő a faji felülvizsgálat eredménye. Ezért, mihelyt a 4. csop. tagjainak egy bizonyos számát fajilag felül lehet vizsgálni, az illetékes faji és települési hivatali vizsgálót értesítsék és állapítsák meg a faji vizsgálat helyét és időpontját.

3. Az államrendőrségi szervek vezetőinek és a biztonsági szolgálat kirendeltségei vezetőinek, illetve ezek állandó helyetteseinek (a bizt. szolg.-nál a IIIB. előadóknak) a szóban forgó egyének személyes megtekintése céljából részt kell venniük a faji felülvizsgálatokban. A faji felülvizsgálat eredményét az ügyiratokhoz kell csatolni.

Azon személyek kizárása a népi listából, akiket a faji felülvizsgálatnál elutasítottak (örökölten terhelt elemek stb.) a Népi Lista illetékes fiókszerve útján hajtandó végre. A birtokukban levő igazolást arról, hogy a Népi Lista elismerte őket, a rendőrségi szerveknek el kell tőlük venni. A Népi Listából való kizárásuk után ezek a személyek védőőrizet alá tartozandóként kezelendők. Ha aszociális elemeknek minősítették őket, akkor el kell rendelni koncentrációs táborba szállításukat.

4. A faji kiválogatás befejeztével az államrendőrségi szervek vezetői és a bizt. szolg. kirendeltségeinek vezetői, illetőleg ezek állandó képviselői (a bizt. szolg.-nál a IIIB előadók) közösen felülvizsgálják a rendelkezésre álló anyagot és adott

* DVL = Deutsche Volkliste.

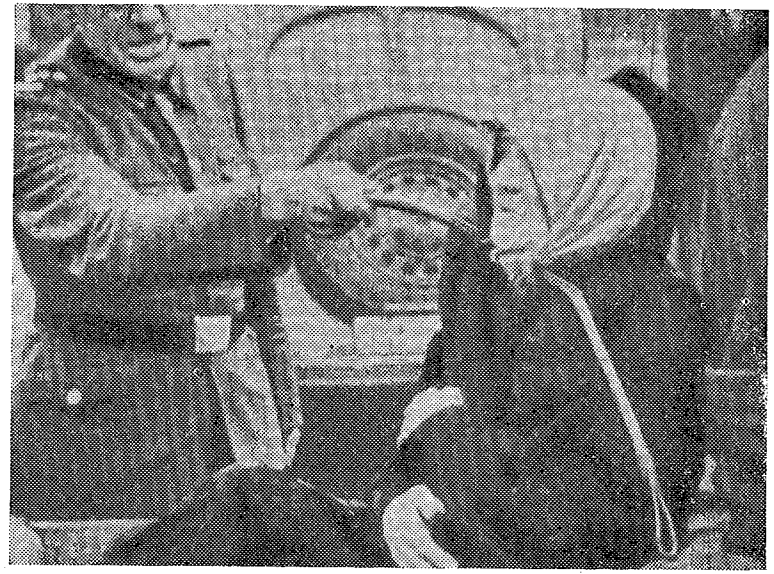

Az SS „kiválogatja" a rabszolgamunkára alkalmatlanokat

esetben javasolják a birodalmi biztonsági főnökségnél — IV C 2.-nél — a biztonsági őrizetbevételt, vagy a koncentrációs táborba való utalást. Különösen súlyosnak minősített esetekben az aktaszerű bizonyítékok előbb a biztonsági főnökség III—IIIB hivatalainál előterjesztendők. Az itt hozott döntést további intézkedés céljából azután közlik az illetékes államrendőrségi szervvel.

5. Koncentrációs táborba való utalásra vonatkozólag hozott döntések értelmében az érintett személyek a birodalmi biztonsági főnökség IV. C 2. oszt. utasítása szerint az illetékes államrendőrségi szervek által azonnal koncentrációs táborba szállítandók. A korábbi ügyiratokat az illetékes államrendőrségi szervnek külön irat kíséretében és a meghozott döntésre való utalással át kell küldenie az illetékes táborparancsnoksághoz.

II.

1. Az ó-birodalomba való áttelepítésre kijelölt személyekről az államrendőrségi szervek jelentést tesznek a beolvasztott keleti területen működő illetékes magasabb SS és rendőrhatóságokhoz, csatolva az ügyiratszerű mellékleteket.

2. A bekebelezett keleti területeken működő magasabb SS és rendőrhatóságok, mellékelve az ügyiratszerű adatokat, bekérik a munkahely megjelölését és a megfelelő lakóhely kijelölését, az ó-birodalom áttelepítésre szabaddá tett területén működő magasabb SS és rendőrhatóságoktól.

A törzshivatal, a bekebelezett keleti területen működő felsőbb SS és rendőrhatóságoknak kiutal bizonyos kihasított területeket az áthelyezésre.

3. Az ó-birodalom területén működő felsőbb SS és rendőrhatóságok a nekik átküldött ügyiratok és a kapott összkép alapján felelősen döntenek a betelepítésről.

Egyébként a betelepítést a továbbiakban ugyanolyan alapelvek szerint kell végrehajtani, mint az újranémetesítésre alkalmas személyeknél.

4. A bekebelezett keleti területeken működő felsőbb SS és rendőrhatóságok a települési hely és a névjegyzék mellékelésével az alábbi szolgálati szerveket értesítik egy szállítmány elindításakor:

a) a német népiség megszilárdításának birodalmi biztosát, a Népi Német Áttelepítési Hivatalban,
b) a német népiség megszilárdításának birodalmi biztosát, a Birodalmi Biztonsági Főnökség III B osztályán,
c) az ó-birodalom felsőbb SS és rendőri szerveit,
d) az ó-birodalom illetékes államrendőrségi szerveit,
e) az ó-birodalom illetékes Biztonsági Szolgálati kirendeltségeit,
f) a bekebelezett keleti területek illetékes államrendőrségi szerveit.

5. Az áttelepített személyek további gondozására a Népi Német Áttelepítési Hivatalban a német népiség megszilárdításával megbízott birodalmi biztos illetékes, aki ehhez a felsőbb SS és rendőri hatóságokat veszi igénybe.

6. A visszanémetesítési akció folyamatos felülvizsgálatának végrehajtásában (lásd az 1942. II. 16-i rendelkezés 3. pontját) az ó-birodalom területén működő Biztonsági Szolgálati kirendeltségek a németesítésre alkalmas lengyelek fölött gyakorolt folyamatos felügyelethez és ezzel kapcsolatos jelentéstételhez hasonlóan kötelesek bekapcsolódni a Birodalmi Biztonsági Főnökség és a felsőbb SS és rendőri hatóságok munkájába, és a népiség megállapítása tekintetében kijelölt „tanácsadókat" (III B előadók) messzemenően támogatniuk kell.

Megb.
Streckenbach s. k.
SS-Gruppenführer

Streckenbachnak, a lengyelországi áttelepítési akció vezetőjének bűntetteivel kapcsolatban „bizonyíték nem merült fel..."

A Tartományi Törvényszék Vezető Főállamügyésze — Hamburg, 1956. szeptember 19.

A Nácirendszer Üldözötteinek Szövetségéhez
Schleswig-Holstein Tartományi Csop.
Lübeck

Streckenbach ellen tett 1956. február 13-i keletű feljelentésükre közlöm, hogy az eljárást beszüntettem.

Mivel a bevádolt elleni eljárás megindításakor, 1945. május 8-a óta már több mint 10 év telt el, csak olyan bűntettek üldözhetők, amelyeket legsúlyosabb esetben több mint 10 éves szabadságvesztés büntetéssel kell büntetni. (Polg. Bünt. Törv.-könyv 67. szakasz.) Ezek a 211., 212., 239., 340., 344., 345-ös pontokba ütköző bűncselekmények. Bizonyíték arra vonatkozóan, hogy a vádlott ilyen bűncselekményeket követett el, nem merült fel. Különösképpen az Önök által megnevezett Offenborn-ügyhöz tartozó tanúk nem mondtak semmi érdemlegeset.

Olvashatatlan aláírás

A varsói gettó megsemmisítése

SS Birodalmi Vezető — Tábori parancsnokság

Titkos

A Keleti Terület legfőbb SS és rendőri vezetőjéhez
Krüger SS-Obergruppenführernek

Krakkó

Biztonsági okokból elrendelem, hogy a varsói gettó a koncentrációs tábor kihelyezése után lerombolandó, a házak minden valamiképpen értékesíthető alkatrésze és mindennemű anyag előzőleg értékesítendő.

A gettó lerombolása és a koncentrációs tábor elhelyezése szükséges, mert különben Varsót sosem csillapíthatjuk le és a gettó megmaradása esetén a gonosztevőket nem lehet kiirtani.

A gettó lerombolásának átfogó terve elém terjesztendő. Mindenképpen el kell érni, hogy az 500 000 alsóbbrendű ember számára eddig meglevő lakótér, amely németek számára sohasem lesz alkalmas, a föld színéről eltűnjön és Varsó, ez a milliós város, a lázadás és felkelés mindig veszélyes tűzfészke, kisebb területre szoríttassék.

H. Himmler s. k.

Másolatban átküldve az SD és a Biztonsági Rendőrség Főnökének tudomásulvétel céljából.

Olvashatatlan aláírás
SS-Obersturmbannführer

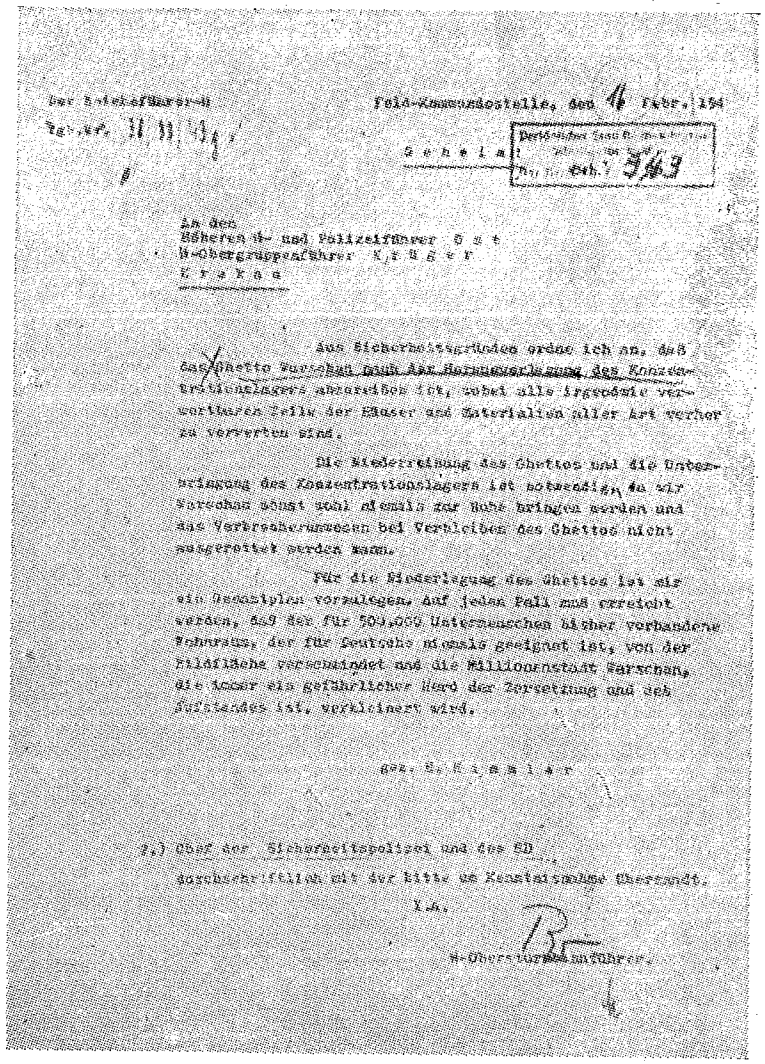

Der Reichsführer-SS

Feld-Kommandostelle, den 4 Febr. 194

Tgb.-Nr. II 11 43

Geheim

An den
Höheren SS- und Polizeiführer Ost
SS-Obergruppenführer Krüger
Krakau

Aus Sicherheitsgründen ordne ich an, daß das Ghetto Warschau nach der Herausverlegung des Konzentrationslagers abzureißen ist, wobei alle irgendwie verwertbaren Teile der Häuser und Materialien aller Art vorher zu verwerten sind.

Die Niederreißung des Ghettos und die Unterbringung des Konzentrationslagers ist notwendig, da wir Warschau sonst wohl niemals zur Ruhe bringen werden und das Verbrecherunwesen bei Verbleiben des Ghettos nicht ausgerottet werden kann.

Für die Niederlegung des Ghettos ist mir ein Gesamtplan vorzulegen. Auf jeden Fall muß erreicht werden, daß der für 500.000 Untermenschen bisher vorhandene Wohnraum, der für Deutsche niemals geeignet ist, von der Bildfläche verschwindet und die Millionenstadt Warschau, die immer ein gefährlicher Herd der Zersetzung und des Aufstandes ist, verkleinert wird.

gez. H. Himmler

2.) Chef der Sicherheitspolizei und des SD
durchschriftlich mit der Bitte um Kenntnisnahme übersandt.

I.A.

SS-Obersturmbannführer.

Kivonat Stroopnak, a varsói terület SS és rendőri vezetőjének jelentéséből

A zsidók és banditák által kifejtett ellenállást csak a rohamcsapatok fáradhatatlan és erélyes, nappali és éjjeli bevetésével lehetett megtörni. 1943. április 23-án adta ki az SS birodalmi vezetője, a keleti terület Krakkóban székelő legfőbb SS és rendőri vezetője által a parancsot, hogy a varsói gettót a legnagyobb eréllyel és könyörtelen szilárdsággal át kell fésülni. Ezért elhatároztam, hogy most már végrehajtom a zsidó lakóterület teljes megsemmisítését, az összes háztömbök felgyújtásával — még a hadiüzemek szomszédságában levő háztömböket is beleértve.

Egyik üzemet a másik után rendszeresen kiürítettük és ezt követően tűzzel megsemmisítettük. Ilyenkor majdnem mindig előjöttek a zsidók rejtekhelyeikről és a bunkereikből. Nem volt ritka, hogy a zsidók az égő házakban oly sokáig tartották magukat, míg a hőség miatt és a tűzhaláltól való félelemből jobbnak látták az emeletekről kiugrani, miután előzőleg matracokat és párnaféléket dobáltak le az égő házakból az utcára. Tört csontokkal megpróbáltak aztán az utcán átmászni azokba a háztömbökbe, amelyeket még nem, vagy csak részben borítottak el a lángok. Gyakran változtatták búvóhelyeiket a zsidók éjszaka idején, úgy hogy a már leégett romokba húzódtak vissza és ott addig bújkáltak, amíg az egyes rohamcsapatok meg nem találták őket. Az első nyolc nap után már a csatornákban való tartózkodás sem lehetett kellemes. Gyakran lehetett hallani az utcán, a lefolyó-nyílásokon keresztül hangokat a kanálisból. Ekkor a Waffen SS, a rendőrség emberei, vagy a Wehrmacht utászai bátran lemásztak az aknákba, hogy a zsidókat kihozzák onnan és nem ritkán belebotlottak a már meghalt zsidókba, vagy pedig rájuk lőttek. Mindig ködgyertyát kellett alkalmazni, hogy a zsidókat kihajtsuk. Így nyitottunk meg egy napon 183 csatornalejárót és ezekbe egy meghatározott időpontban ködgyertyákat eresztettünk. Ennek az lett az eredménye, hogy a banditák azt hitték, gázzal támadunk, s ez elől menekülve, volt lakókörzetük centrumába futottak vissza és az ottani csatornanyílásokon át ki lehetett őket emelni. Sok zsidót, meg se tud-

tuk számolni őket, a kanálisokban és a bunkerokban robbantással intéztünk el. Minél tovább tartott az ellenállás, annál keményebbé váltak a Waffen-SS, a rendőrség és a Wehrmacht emberei, akik itt is hűséges fegyverbarátságban fáradhatatlanul törekedtek feladataik teljesítésére és mindig példásan és mintaszerűen álltak meg helyüket. A bevetés gyakran kora reggeltől a késő éjszakai órákig tartott. Éjszakai nyomozócsoportok lábukat rongyokba csavarva, a zsidók sarkában maradtak és megszakítás nélkül nyomás alatt tartották őket. Nemritkán előállítottak és elintéztek zsidókat, akik az éjszakát arra használták fel, hogy az elhagyott bunkerekből élelmiszerkészleteiket kiegészítsék, vagy érintkezést vegyenek fel, illetve értesüléseket cseréljenek szomszédos csoportokkal.

Ha figyelembe vesszük, hogy a Waffen-SS emberei legna-

Varsói gettó.
Férfiakat, asszonyokat és gyermekeket terelt össze és vitt megsemmisítő táborokba az SS

gyobbrészt csak 3—4 hetes kiképzésen voltak a bevetés előtt, akkor különösképpen elismerésre méltó derekasságuk, bátorságuk és harckészségük. Megállapítható, hogy a Wehrmacht utászai is fáradhatatlanul és lelkesen, bevetésre készen hajtották végre a bunkerek, kanálisok és betonházak felrobbantását. A rendőrség tisztjei és harcosai, akik nagy részben már arcvonaltapasztalattal rendelkeztek, újólag bebizonyították példás támadószellemüket.

Csak az összes erők szakadatlan és fáradhatatlan bevetésével sikerült összesen 56 065 zsidót elfogni és kimutathatóan megsemmisíteni. Ehhez a számhoz hozzá kell tenni még azokat a zsidókat, akik a robbantások, tűzvész stb. következtében pusztultak el, de számszerűen fel nem sorolhatók.

Már a nagy akció idején plakátokkal és hirdetményekkel felhívtuk az árja lakosság figyelmét arra, hogy a volt zsidó lakóterületekbe való belépés a legszigorúbban tilos és hogy mindenkit, akit érvényes igazolvány nélkül volt zsidó lakókörzetben találnak, agyonlőnek. Egyidejűleg ezekkel a hirdetményekkel még egyszer figyelmeztettük az árja lakosságot arra, hogy mindazokat halállal büntetjük, akik zsidónak tudatosan menedéket nyújtanak, különösen, ha egy zsidónak a zsidó lakóterületen kívül adnak szállást, élelmet, vagy rejtekhelyet.

A lengyel rendőrségnek engedélyeztük, hogy minden lengyel rendőrnek, aki zsidót tartóztat le Varsó város árja kerületében, a zsidó készpénzvagyonának harmadrészét kiadhassa. Ez a rendelkezés már hozott is eredményeket.

A nagy akció 1943. május 16-án a varsói zsinagóga felrobbantásával 20 óra 5-kor befejeződött.

11. old.: Az összesen 56 065 fő elfogott zsidóból körülbelül 7000 a nagy akció folyamán, magában a volt zsidó lakókörzetben és a T.-be való szállítás alkalmával 6979, tehát összesen mintegy 14 000 zsidó megsemmisíttetett. Az 56 065 főn felül becslés szerint még 5—6000 zsidót semmisített meg a robbantás és a tűz.

A megsemmisített bunkerek száma 631.
Varsó, 1943. május 16.

A varsói terület SS és rendőrvezetője,
SS-Brigadeführer és a rendőrség vezérőrnagya

Az SS bevetésen, a varsói gettó likvidálásakor 1943. április 19-én

Magas kitüntetések a tömeggyilkosoknak

II. P. A. 29. Krakkó, 1944. február 15.

Aktafeljegyzés

Koppe SS-Obergruppenführer és rendőrtábornok részére

Tárgy: hadikitüntetések adományozása a Schöppe zlj.-nak.

A III/SS Pol. 22. ezred az SS birodalmi vezetőjétől adományozott alábbi kitüntetéseket kapta a „gettó-nagybevetésért":

1. Egy darab KVK I. oszt.* kardokkal Schöppe őrnagynak
2. Öt darab EK II. oszt.**
3. Négy darab KVK II. oszt. a kardokkal

Az ezred ezenkívül az utóbbi időben kapott:

Egy darab EK II. oszt.

Négy darab KVK II. oszt. a kardokkal (már kiosztva)

Huszonnégy darab KVK II. oszt. a kardokkal (jóváhagyott)

* Háborús érdemkereszt.
** Vaskereszt.

Hat darab KVK II. oszt. a kardokkal

A Schöppe zlj-tól befutott és még feldolgozás alatt áll:
9 javaslat EK II. oszt.-ra (ebből 1 Schöppe őrnagynak)
1 javaslat EK I. oszt.-ra Georg Diehl tart. alezr., a 11 SS Pol. 22. század parancsnokának

1 javaslat I. oszt. KVK.-ra a kardokkal Strobel alezr.-nek.
További javaslat ide még nem érkezett.

Megb. SS-Hauptsturmführer

Lengyel hazafiak és családjuk tömeges megsemmisítése

Radom kerület Biztonsági Rendőrsége és SD

Érkezési bélyegző — Radom, 1944. július 19.

Radom kerület SD Biztonsági Rendőrség parancsnoka — Titkos birodalmi ügy — 13 példány

Külszolgálati Szerv. Tomasow — negyedik példány

Érk. 1944. július 22.

Külszolgálati szervnek

Tomasow

Thiel SS-Hauptsturmführer kezéhez

Tárgy: Szabotőrök és merénylők családjainak kollektív felelősségrevonása

Előzmény: nincs

A keleti terület legfelső SS és rendőrparancsnoka 1944. június 28-án az alábbi parancsot adta ki:

„A közbiztonság helyzete az utóbbi hónapokban a főkormányzóságban olyannyira leromlott, hogy most már a legerélyesebb eszközökkel és a legszigorúbb rendszabályokkal kell fellépni az idegen népiségű merénylők és szabotőrök ellen. Az SS birodalmi vezetője a főkormányzóval egyetértésben el-

rendeli, hogy azokban az esetekben, melyekben merényletet követtek el, vagy kíséreltek meg németek ellen, vagy szabotőrök életfontosságú berendezéseket romboltak szét, nemcsak az elfogott tetteseket kell agyonlőni, hanem ezen felül valamennyi férfi hozzátartozójukat is ki kell végezni és a női hozzátartozóikat, 16 éven felül, koncentrációs táborba kell utalni. Szigorú előfeltétel ehhez természetesen, hogyha a tettes vagy a tettesek nem kerültek kézre, nevük és lakóhelyük kétséget kizáró módon kinyomoztassék. Például férfi hozzátartozónak számítanak az alábbiak:

a tettes apja, fiai (ha 16 évnél idősebbek), a fitestvérek, sógorok, unokafivérek és nagybácsik. Hasonló módon kell eljárni a nőkkel szemben.

Ezzel az eljárással biztosítani kívánjuk a tettes összes férfi és nő hozzátartozójának együttes felelősségrevonását. Továbbá a politikai bűnös életkörét a legérzékenyebb pontján találjuk ezáltal. Ez a gyakorlat például már 1939. év végén a legjobb eredményeket hozta az új keleti területeken, különösen a Warthe-körzetben. Amint a merénylők és szabotőrök elleni harcnak ez az új módja az idegen nép körében ismeretessé válik — ez végbemehet szóbeli propagandával —, annak a családnak női tagjai, amelyben az ellenállási mozgalomnak vagy bandáknak tagjai találhatók, a tapasztalat szerint megelőző befolyást gyakorolnak."

Tudósítom erről és felhívom, hogy az idevágó esetekben (nem visszamenőleg) a lehető legnagyobb gyorsasággal nyomozza ki az érintett családtagokat és azonnal tartóztassa le őket. Az eredményről azután tegyen nekem jelentést és várja be a további utasítást.

Olvashatatlan aláírás

A Biztonsági Rendőrség és az SD Parancsnoka Radom kerületben
IV L. 21/44 Titk. Bir. ügy

Tomasow, 1944. VII. 25.
1. A szakterületvezetőkkel behatóan megtárgyalva.
2. A. IV. L.-hoz

Sorozatos agyonlövetés tarkónlövéssel a leigázott keleti területeken

„Tárgy: Börtönök kiürítése"

A Biztonsági Rendőrség és SD Parancsnoka
Radom kerületben Radom, 1944. július 21.
IV/6—4/43 Titk. Bir. ügy

Titkos birodalmi ügy! 11 példány

Külső Szolgálati Szervhez 4. példány
Tomasowban
Thiel SS-Hauptsturmführernek

Tárgy: Börtönök kiürítése

Előzmény: nincs

A főkormányzóságbeli Biztonsági Rendőrség és SD parancsnoka a 14.002. számú 1944. július 20-án kelt távmondatával a IV/6/82/44. sz. titk. bir. ügyre vonatkozóan a következőket rendelte el:

„Ismételten rámutatok arra, hogy a Biztonsági Rendőrség és SD börtöneinek fogolylétszámát a lehetőség szerint alacsony szinten kell tartani. Az ez idő szerint adott helyzetben, különösen a rendfenntartó rendőrség által beszállított gyanúsítottakat — amennyiben súlyosabb gyanúokok nem forognak fenn ellenük —, csak röviden, űrlap kitöltésével kell kihallgatni. Ezután — ha nem szükséges statáriális bírósági eljárás, vagy pedig szabadonbocsátás nem jön szóba —, a leggyorsabb úton koncentrációs táborba kell szállítani őket. Kérem, hogy a szabadonbocsátással nagyon tartózkodóan bánjon. Amennyiben a fronthelyzet szükségessé teszi, idejekorán lépéseket kell tenni a börtönök teljes kiürítésére. Ha a helyzet meglepetésszerű gyorsasággal fejlődik, úgy hogy a foglyok elszállítását lehetetlenné teszi, akkor a bebörtönzötteket likvidálni kell és az agyonlőtteket lehetőség szerint el kell tüntetni; a többi között elégetéssel, az épületek felrobbantásával. Hasonlóképpen kell eljárni ez esetben a hadiiparban vagy más munkahelyeken foglalkoztatott zsidókkal szemben is.

Minden körülmények között kerülendő, hogy a börtönök foglyait vagy a zsidókat az ellenség — legyen az W. B. (ellenállási mozgalom) vagy a Vörös Hadsereg — kiszabadítsa, illetőleg, hogy élve kerüljenek az ellenség kezébe."

Felhívom ennek tudomásulvételére és a legszigorúbb betartására.

Olvashatatlan aláírás

Agyonlövetés előtt az SS-gyilkosok arra kényszerítették áldozataikat, hogy levetkőzzenek

CSEHSZLOVÁKIÁBAN ELKÖVETETT BŰNTETTEK

„Cseh- és Morvaország megszállását katonai megszállásnak kell tekinteni"

Csehszlovákia esetében is eldöntötte a Nemzetközi Katonai Törvényszék, hogy Cseh- és Morvaországot is azzal a fenyegetéssel szállta meg Németország, hogy „a német csapatok már menetkészen állnak és minden ellenállást a legerélyesebben letörnek . . ."

Az N. K. T. azt is eldöntötte, hogy Cseh- és Morvaország esetében a haditörvények és hadiszokások érvényesek. A Törvényszék kimondta:

„Cseh- és Morvaország megszállását katonai megszállásnak kell tekinteni, amelyre a háborús rend alkalmazandó."

(Kivonat Alfried Krupp von Bohlen-Halbach peréből.)

Statáriális agyonlövetések Brünnben és Prágában

SS Vezérkari Főnökség Berlin-Wilmersdorf, 1941. X. 14.
Waffen SS Parancsnoki Hivatal
I. a. oszt. Npl. sz.: 4116/titk.

Titkos!

Tárgy: Jelentés a polgári kivételes állapotról.

Az SS birodalmi vezetőjéhez.

A Waffen-SS-nek a Cseh—Morva protektorátusban a polgári kivételes állapottal kapcsolatban alkalmazott bevetéséről a következő jelentést terjesztem elő:

A Cseh—Morva protektorátusban az agyonlövetések végrehajtásába, illetve az akasztásoknál a felügyelet gyakorlásába egymást váltva a Waffen-SS összes zászlóalja bevonatott.

Ez idáig végrehajtatott:

Prágában:

99 agyonlövetés,
21 akasztás.

Brünnben:

54 agyonlövetés,
17 akasztás.

Összes: 191 kivégzés (ezek közül 16 zsidó).

Részletes jelentés az egyébként végrehajtott rendszabályokról és a Führerek, Unterführerek és legénységi állományúak magatartásáról a polgári kivételes állapot befejezte után következik.

Olvashatatlan aláírás

SS-Gruppenführer és a Waffen-SS altábornagya

Kivételes állapot elrendelése Cseh- és Morvaországban

A Birodalmi Protektor 1942. május 27-i rendelete a polgári kivételes állapot egész Cseh—Morva protektorátusra való kiterjesztéséről és a merénylők bármiféle támogatásáért járó halálbüntetés kiszabásáról.

Heydrich SS-Obergruppenführer, helyettes birodalmi protektor elleni merénylettel kapcsolatban a következő rendeltetik el:

I. Cikkely:

Cseh—Morvaország birodalmi protektorának a polgári kivételes állapot elrendeléséről szóló 1941. szeptember 27-i rendelete 1. paragrafusa alapján a polgári kivételes állapot az egész Cseh—Morva protektorátusra azonnali hatállyal kiterjesztetik.

II. Cikkely:

A fent írt rendelet 2. paragrafusa alapján elrendelem:

aki a merénylet elkövetésében részes személyeket elrejti, vagy nekik segítséget nyújt, illetve ilyen személyeket, vagy azok tartózkodási helyét ismeri és feljelentést nem tesz — családjával együtt agyonlövetik.

III. Cikkely:

Ez a rendelet a rádióközléssel egyidejűleg hatályba lép.

A Cseh—Morva föld birodalmi protektora megb.

Prága, 1942. május 27. K. H. Frank

Védtelen férfiak és nők kivégzése Brünnben és Prágában

Titkos Államrendőrség (Gestapo) Prága, 1942. június 24.
Államrendőrségi Szerv, Prága
Stat. Törvényszék

Tárgy: Statáriális ítéletek Prágában és Brünnben.

a) A prágai Statáriális Bíróság az 1942. május 28. és június 24. közti időben

halálra ítélt	448 személyt
ebből férfi	381 személy
nő	67 személy
Az ítélet indoka:	
1. Bűntett helyeslése	197 esetben
2. Jogtalan fegyverviselés	29 esetben
3. Kapcsolat fenntartása és búvóhely biztosítása	170 esetben
4. Rendőrségi bejelentés elmulasztásáért	50 esetben
5. Hamis vádaskodásért	2 esetben

b) A brünni Statáriális Bíróság az 1942. május 28. és június 24. közti időben:

halálra ítélt	247 személyt
ebből férfi	208 személy
nő	39 személy
Az ítélet indoka:	
Bűntett helyeslése	34 esetben
Jogtalan fegyverviselés	13 esetben
Kapcsolat fenntartása és búvóhely biztosítása	173 esetben
Rendőrségi bejelentés elmulasztásáért	27 esetben

Dr. Geschke s. k.

Lidice megsemmisítése
Ártatlan férfiak, asszonyok és gyermekek tömeges meggyilkolása

Titkos Államrendőrség (Gestapo) Prága, 1942. június 24.
Államrendőrség Vezetőszerve, Prága
(—L—)

Megtorló rendszabályok Lidice község ellen

A Führer parancsára a csehországi Lidice község ellen megtorló rendszabályok hajtattak végre, mert szökevény cseh ejtőernyős ügynökök, angol repülőgépekről leugorva ebbe a községbe futottak és az angliai cseh légióban szolgáló falubeliek rokonai és a község lakóinak nagy része támogatták őket.

A község, amely 95 házból áll, földig leégettetett, 199 tizenöt éven felüli férfilakos a helyszínen agyonlövettetett, 184 nő a ravensbrücki koncentrációs táborba, hét nő a theresienstadti rendőrségi börtönbe, négy terhes asszony a prágai kórházba, 88 gyermek Litzmannstadtba szállíttatott, míg

hét egy éven aluli gyermeket egy prágai otthonba vittek. Három gyermeket németesítés céljából az ó-birodalom területére szállítottak. Egy súlyosan beteg nő még a kladnói kórházban fekszik.

Dr. Geschke s. k.

Kladnó, 2331. sz. 1942. VII. 1. 17 óra 10 — G O —
A Biztonsági Rendőrség és SD Parancsnokához.
Böhme

Prága és a prágai Z. HD. SS-szervnek.
Dr. Geschke O. V. I. A. —

Tárgy: Lidice.

Rendelkezés a PL. Kop. Morigl. Pl. Ers. Batl. 14. Weissenfelsnek adott megbízatás. Lidice községnek robbantás útján a föld színével egyenlővé tétele 1942. július 1-én 16 órakor végrehajtatott. Nevezett helységben már egyetlen ház sem áll. A csoport visszavonul Lidicéből és Prágában töltendő pihenőnap után 1942. VII. 4-én Weissenfelsbe indíttatik.

... továbbiakban eltakarító munkálatok. Még viszonylag nagy tömegű vasat kell elhordani. — A helységnek a protektorátusi csendőrség által megvalósított hermetikus elzárása 1942. július 1-én este 20 órai hatállyal megszűnik. A romok ellenőrzését a továbbiakig az illetékes csendőrőrszemek végzik.

Weismann SS-Hauptsturmführer
kladnói külszolgálati szerv

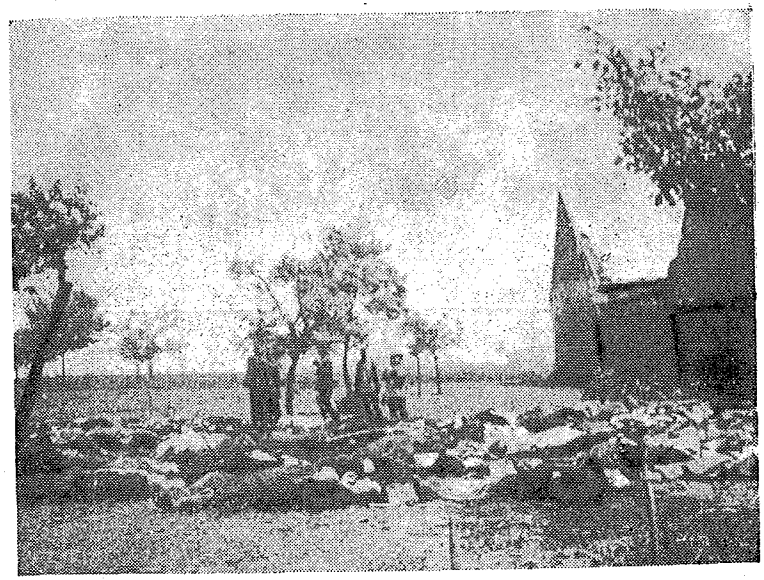

Lidice, 1942. június 10-én

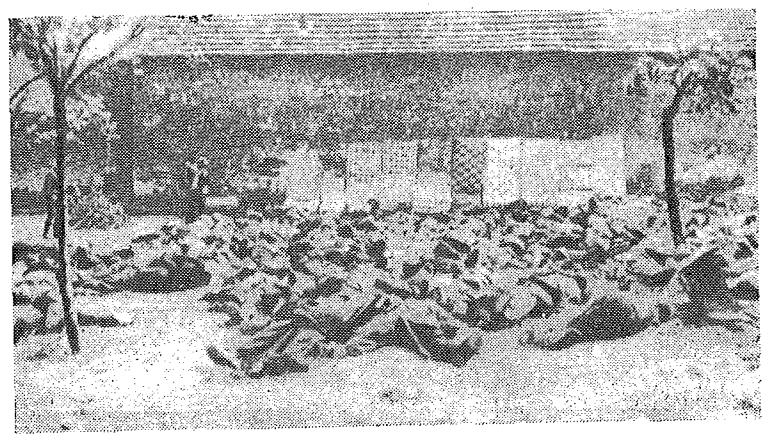

FRANCIAORSZÁGBAN ELKÖVETETT BŰNTETTEK

„Franciaországban igen sok kivégzés és rombolás történt"

Franciaországban igen sok, katonailag indokolatlan kivégzés és rombolás történt, és mind szorosan összefüggött egymással. Benyújtjuk a dokumentumok könyvének 178. oldalától 193. oldaláig terjedő RF—412 jel alatt az F—243 jelű iratot. Ez községek hosszú felsorolását foglalja magába, amelyeket minden katonai szükségesség nélkül lerombol tak és kifosztottak. Ezt a kimutatást a háborús bűnök kivizsgálására alakult francia nyomozószerv készítette. A törvényszék kétségkívül elegendő tájékoztatást kap ez irat elolvasásával. Csak néhány példát említünk meg.

Beterjesztjük az F—909. számú iratot RF—413 jel alatt és el kívánjuk mondani, milyen körülmények között romboltak le egy egész marseille-i városrészt. Ez kitűnik a törvényszék előtt fekvő dokumentumkönyv 56., 57. és 58. oldaláról. Az evakuált személyek számát körülbelül 20 000-re becsülik. Az evakuálást január 23-án rendelték el és minden előzetes értesítés nélkül 23-ról 24-ére virradó éjszakán hajtották végre. Olvasom a szöveget:

„Az evakuált személyek száma becslés szerint 20 000-re rúgott. Néhányat Frejus-ból a compiègne-i koncentrációs táborba vittek . . .

A rombolások február 1-én reggel 9 órakor kezdődtek és német utászcsapatok hajtották végre. A lerombolt terület 14 hektár kiterjedésű, azaz körülbelül 1200 épület."

Most áttérek Vercors-ra: Ez a vidék kétségkívül fontos gyűjtőközpontja volt a francia ellenállási mozgalomnak. Az F—611 számú RF—419 jelű dokumentum beszámol azokról a rémtettekről, amelyeket e vidék ártatlan lakossága ellen követtek el maquisard-ok* miatti megtorló intézkedésekként.

* Ejtsd: makizárok, a francia ellenállási mozgalom harcosai

Ez a dokumentum az önök dokumentumkönyvében a 69-ik és az azt követő oldalakon van.

3. szakasz: A Vercors-ban végrehajtott rendőri műveletek felsorolása:

„1. Rendőri művelet 1944. június 15-étől Saint Donat környékén (erőszakoskodások és fosztogatások).

2. Harminc túsz kivégzése Portes-les-Valence-ban 1944. július 8-án, akiket Lyonban a Fort Montluc-ban internált politikai foglyok közül válogattak ki.

3. Rendőri műveletek a vercors-i maquisard-ok ellen 1944. július 21-től augusztus 5-ig:

Erőszakoskodások és fosztogatások Crest, Saillant és St. Die környékén.

Vercors számos falva különösen La-Chapelle és Vassieux-en-Vercors bombázása repülőgépről. E községek lakóinak tömeges kivégzése, fosztogatások . . .

Kereken 100 fiatalember formális eljárás utáni kivégzése Saint Nazaire-en-Royans-ban. E környékről további háromszáz személyt elhurcoltak Németországba.

Ötven súlyos sebesült meggyilkolása a La Luire-i barlangban."

1944. június 15-én német csapatok támadása Saint Donat-ban. Idézem:

„A maquisard-ok a várost már néhány napja kiürítették. Ötvennégy 13—50 éves fiatal lányt, illetve asszonyt a nekiszabadult katonák megerőszakoltak."

(Kivonat a nürnbergi Nemzetközi Katonai Törvényszék jegyzőkönyvéből.)

Német fasiszták rémtettei a francia börtönökben

„Claeys urat 1943. december 14-én a Gestapo letartóztatta és a Pierre Levée börtönben 1944. augusztus 26-ig fogva tartotta."

3. szakasz:

„Fogsága alatt, mint háborús rokkant, matracot kért. Azt mondták, hogyha vall, akkor kap. A földön kellett aludnia 2 cm vastagságú szalmarétegen. Hét ember egy négy méter hosszú, két méter széles és 2,80 méter magas helyiségben. 20 napig nem hagyták el a cellát. Sebesülése miatt a WC használata nagyon kényelmetlen volt számára. A németek minden segítséget megtagadtak tőle.

4. *b)* szakasz:

„Egy másik ember 120 kg súlyú volt, egy hónap alatt 20 kilót fogyott. Egy hónapon át magánzárkában volt, ott megkínozták és tíznapos haláltusa után, magára hagyottan, segítség nélkül meghalt. A kínzások következtében a lábán keletkezett sebek elüszkösödtek."

5. szakasz:

„A következő kínzásokat alkalmazták: Az áldozatnak a jobb lábához kötözött kézzel meghajolva kellett maradnia, azután a földre dobták és bikacsökkel 20 percig verték. Ha elájult, egy vödör vizet öntöttek az arcába. Így akarták szólásra bírni.

Francheteau urat hat napon belül négy napon át így verték. Az áldozatot nem kötözték le. Ha a földre rogyott, hajánál fogva felráncigálták és az ütlegelés folyt tovább."

„Más esetekben az áldozatot meztelenre vetkőztetve egy különleges büntetőzárkába vitték és kezét a feje fölött levő vasrácshoz kötötték. Azután addig ütötték, amíg el nem határozta, hogy beszél.

b) Ez az eljárás nem volt annyire elterjedve, de Claeys úrnak vannak barátai, akiket árammal kínoztak: villanydrótot erősítettek az áldozat lábához és egy másik drótot különböző testrészeihez."

6. szakasz:

„A kínzás annál rosszabb volt, mivel a legtöbb esetben a németeknek egyáltalán nem is volt kialakult el-

képzelésük arról, hogy milyen vallomásokat akarnak kicsikarni az áldozatokból, és csak úgy vaktában kínozták őket."

Egészen a végén az utolsó öt sor:

„Egy másik kínzási módjuk abban állt, hogy az áldozatot a hátrakötözött kezére felakasztották, míg a vállai ki nem ficamodtak. Azután borotvapengékkel felszabdalták a talpát és arra kényszerítették, hogy són járkáljon."

Az észak-franciaországi börtönöket az F—560 jelű dokumentum írja le. Benyújtjuk RF—305 jel alatt. A dokumentum a háborús bűnök kivizsgálására alakult amerikai szervtől származik. Az első oldalon *a)* alatt olvashatjuk Paucot professzor fő jelentését a németek Észak-Franciaországban és Belgiumban elkövetett rémtetteiről. Ez a jelentés főként a német rendőrségnek Franciaországban Arras, Béthune, Lille, Valenciennes, Malo-les-Bains, La-Madeleine, Quincy és Loos, Belgiumban pedig Saint Gilles, Fort De Huy és Camp de Beverloo helységekben folytatott tevékenységére terjed ki. Ehhez a jelentéshez 73 áldozat tanúvallomását mellékeltük. Ezeknek a tanúvallomásoknak megvizsgálásából következik, hogy a különböző megnevezett helységekben a németek mindig ugyanolyan embertelenséggel és barbarizmussal jártak el a kihallgatások folyamán.

(Kivonat a nürnbergi Nemzetközi Katonai Törvényszék tárgyalási jegyzőkönyvéből.)

Békés francia polgárok kegyetlen deportálása Németországba

A törvényszéknek mindenekelőtt tudnia kell, hogy csak Franciaországból a három megyét — Haut-Rhine-t, Bas-Rhin-t és Moselle-t — beleértve 1944. január 1-től augusztus 25-ig összesen 326 szállítmányt indítottak útnak, tehát minden héten hozzávetőleg átlag 10 szállítmányt. Minden szállítmány 1000—2000 főből állt. Most már tanúk vallomása alapján tudjuk, hogy minden egyes vagonban, egyenként 60—120

személy volt. Úgy látszik, hogy Franciaországból, a három említett megye nélkül, 1940-ben három szállítmány, 1941-ben 19 szállítmány, 1942-ben 104 szállítmány, és 1943-ban 257 szállítmány indult el. Ezek azok a számok, amelyeket az önöknek ma reggel átadott F—274, RF—301 jelű dokumentum, a 14. oldalon felsorol.

Ezek a szállítmányok majdnem mindig Compiègne-ből indultak el, ahol több mint 50 000 foglyot lajstromoztak, és ahonnan 1943-ban 78, az 1944-es évben pedig 95 szállítmány indult el.

Ezekkel az elhurcolásokkal akarták a lakosságot megfélemlíteni. A törvényszék emlékezni fog, egy már felolvasott dokumentum alapján, hogyan okoztak még nagyobb aggodalmat a családoknak, bizonytalanságban tartva őket a foglyok sorsa felől. Egyidejűleg munkaerőket akartak összefogdosni és összeállítani az Oroszország elleni háború óta egyre nagyobb mértékben megmutatkozó német munkaerőhiány pótlására.

A körülmények, amelyek között ezeket a szállításokat lebonyolították, már bizonyos fajta munkaerőkiválasztódást eredményeztek. Egyidejűleg a német politika egy új irányának első szakaszát képviselték, mégpedig: minden olyan népi vagy intellektuális csoport feltétlen kiirtását, amelynek politikai tevékenysége a nácivezetők szemében veszélyesnek látszott.

Az évszaktól függetlenül nyolcvan vagy százhúsz foglyot zártak egy vagonba; sem ülni, sem guggolni nem tudtak, az egész úton nem kaptak sem enni, sem inni. E pontra vonatkozóan birtokunkban van mindenekelőtt dr. Steinberg tanúvallomása, amelyet a Háborús Bűntettek Vizsgálóbizottságához beosztott Badin alezredes Párizsban vett fel. Ez az F—392 jelű dokumentum, amelyet a törvényszék elé terjesztünk RF—330 jel alatt. Csak néhány részletet akarok most felolvasni a dokumentum második oldaláról:

> „Marhavagonokba zsúfoltak össze bennünket, minden vagonban 70 személyt, borzalmas egészségügyi viszonyok között. Utazásunk két napig tartott. 1942. június 24-én érkeztünk Auschwitzba. Ehhez járul, hogy az elutazástól kezdve egyáltalán semmiféle ellátást nem kaptunk, és hogy a kétnapos út alatt a Drancyból magunkkal vitt élelemből tartottuk fenn magunkat."

A deportáltaktól olykor még a vizet is megtagadta a német Vöröskereszt. A hadifoglyok és deportáltak ügyeinek minisztériuma felvett egy tanúvallomást, amelyet az F—274 jelű RF—301 alatti dokumentum rögzít a 18. oldalon. Az 1942. június 19-én, Bobigny pályaudvaráról indult zsidó nők transzportjáról van benne szó:

> „A nők három nap, három éjjel voltak úton és majd meghaltak a szomjúságtól; Breslauban egy kevés vizet kértek a Vöröskeresztes nővérektől, de hiába."

— — — — — — — — — — — — —

Végezetül említsünk meg még valamit a német Vöröskereszt magatartásáról:

Az F—321 jelű, RF—331 alatti dokumentum a 162. oldalon bizonyítékot nyújt arra, hogy egy vöröskereszt jelű betegszállítókocsi szállította az auschwitzi gázkamrák részére a gázzal töltött acélpalackokat.

(Kivonat a nürnbergi Nemzetközi Katonai Törvényszék tárgyalási jegyzőkönyvéből.)

„Az Avenue de la Gare balkonjain és lámpaoszlopain csüngő százhúsz halott rémületet keltő látvány volt"

A csapatok, amelyek Tulle-t újból bevették, elhatározták, hogy megtorló rendszabályokat alkalmaznak. A várost kezükben tartó francia harcierők (partizánok) visszavonultak. A németek nem tudtak foglyot ejteni, a megtorló rendszabályokat a polgári személyeken hajtották végre. Minden válogatás nélkül tartóztatták le őket.

Az áldozatokat vizsgálat, sőt kihallgatás nélkül válogatták ki. Munkásokat, diákokat, tanítókat, iparosokat, sőt még a milíciával rokonszenvező embereket és a Waffen-SS leendő

Az Avenue de la Gare lámpaoszlopaira felakasztott hazafiak

önkénteseit is. Egy mintegy 500 méter hosszú utca, az Avenue de le Gare balkonjain és lámpaoszlopain csüngő 120 halott rémületet keltő látvány volt, bizonyosan hosszú időre bevésődött Tulle szerencsétlen lakosságának emlékezetébe.

(Kivonat a nürnbergi Nemzetközi Katonai Törvényszék tárgyalási jegyzőkönyvéből.)

„1940 júliusa és decembere között 105 000 elzászit deportáltak"

Nyugaton Elzász lakossága esett áldozatául egy „kiűzési akciónak". 1940 júliusa és decembere között 105 000 elzászit deportáltak lakóhelyéről, vagy akadályozták meg oda való visszatérésében. Egy Elzászról szóló 1942. augusztus 7-i utasítás a következőket mondja:

„A faji problémát állítjuk az előtérbe, mégpedig oly módon, hogy a fajilag értékes személyeket az óbirodalomba, a fajilag alsóbbrendűeket pedig Franciaországba kell kitelepíteni."

(Kivonat a nürnbergi Nemzetközi Katonai Törvényszék vádiratából.)

„A zsidókérdés végérvényes megoldása Franciaországban"

Párizs, 1942. július 1.

RSHA.

IV. B. 4.

Tárgy: Szolgálati megbeszélés Franciaországból való küszöbön álló evakuálás tekintetében Dannecker SS-Hauptsturmführerrel Párizsban.

— — — — — — — — —

Végezetül megállapíttatott, hogy az eddig folytatott ütem (hetenként három szállítmány 1000—1000 zsidóval) a legrö-

videbb időn belül jelentékenyen fokozandó azzal a céllal, hogy Franciaországot a lehető leghamarabb teljesen megszabadítsuk a zsidóktól. Az ehhez szükséges előzetes szállítástechnikai intézkedések Berlin részéről ez idő szerint már folyamatban vannak.

A párizsi szolgálati szervnek gondot kell fordítania arra, hogy a zsidókérdés végérvényes megoldásának súrlódásmentes lefolyása érdekében annak idején betartsa a megadott ütemet.

Eichmann s. k.
SS-Obersturmführer

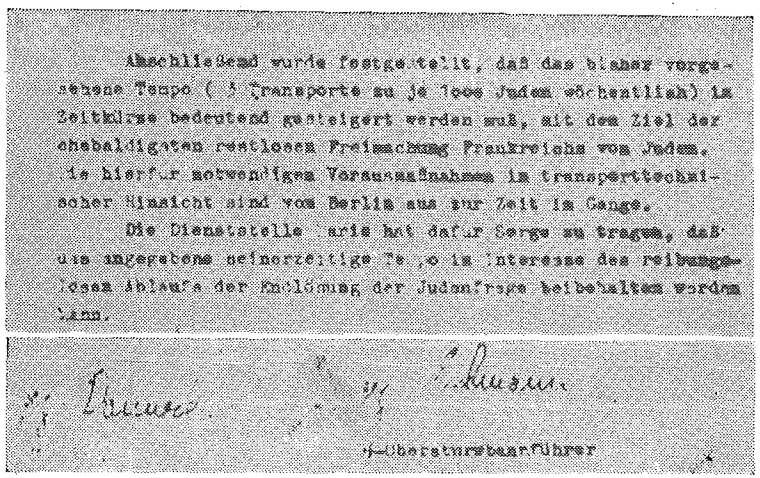
Abschließend wurde festgestellt, daß das bisher vorgesehene Tempo (3 Transporte zu je 1000 Juden wöchentlich) in Zeitkürze bedeutend gesteigert werden muß, mit dem Ziel der ehebaldigsten restlosen Freimachung Frankreichs von Juden. Die hierfür notwendigen Vorausmaßnahmen in transporttechnischer Hinsicht sind von Berlin aus zur Zeit im Gange.

Die Dienststelle Paris hat dafür Sorge zu tragen, daß das angegebene seinerzeitige Tempo im Interesse des reibungslosen Ablaufs der Endlösung der Judenfrage beibehalten werden kann.

Obersturmbannführer

Az eredeti dokumentum befejező részének fakszimiléje

Zsidó gyermekotthont ürítettek ki Franciaországban

A Biztonsági Rendőrség és SD Parancsnoka
A Franciaországi Katonai Parancsnok területén

Táviróhivatal 1944. április 6.

Tárgy: Zsidó Gyermekotthon Izieu-Ain-ben
Előzm.: Nincs

Ma a kora reggeli órákban zsidó gyermekotthon „Colonie enfant" Izieu-Ain-ben feloszlatva. Összesen 41 három-tizenhárom évcs korú gyermeket fogtunk el. Továbbá sikerült az összes zsidó személyzet elfogása. Tíz főből áll. Közülük öt nő. Készpénzt vagy egyéb értéket nem sikerült biztonságba helyezni. Drancyba való elszállítás 1944. április 7-én következik.

Oradour megsemmisítése
Ártatlan férfiak, nők és gyermekek tömeges legyilkolása

(„Napijelentés 1944. VI. 10/11-én" Oradourról.)

„Der Führer" 4. SS Páncélgránátos ezred

Ia Napijelentés 1944. VI. 10/11-ről.

A „Der Führer" 4. SS pc. gr. ezr. folytatta tisztogató tevékenységét 1944. VI. 10. és 11-én az U térségben.

Az I/SS DF 1944. VI. 10-én 13 óra 30 perckor érkezett Oraduorba és körülzárta a községet. A községet átkutatás után felgyújtottuk. Majdnem minden házban lőszer volt felraktározva. 1944. VI. 11-én 14 óra 50 perckor két század Nieulból Chateaux-ba érkezett. A terroristák már a 10-ről 11-re virradó éjszakán elhagyták a helységet.

Eredmény: 548 ellenséges halott

— egy-egy saját sebesült.

A másolat hiteléül:
Olvashatatlan aláírás, százados.

Oradour sur Glane

Elérkeztünk ezeknek a német rémtetteknek a betetőzéséhez: Oradour-sur-Glane 1944 júniusában történt lerombolásáról van szó. Én remélem, hogy a törvényszék az F—236 jelű, RF alatti dokumentumot elfogadja. Ez a dokumentum a francia kormányzat hivatalos irata, amely hűen tükrözi az események teljes lefolyását. Röviden ismertetem a jelentést, amelyet az akkori de facto-kormányzat a nyugati terület főparancsnok tábornokának küldött:

„Június 10-én, szombaton egy SS-osztag, amely minden valószínűség szerint a környéken tartózkodó „Das Reich" hadosztályhoz tartozott, behatolt az előzőleg már teljesen körülzárt helységbe és megparancsolta a lakosságnak, hogy gyülekezzék a piactéren. Közölték a lakossággal, hogy egy feljelentés szerint robbanóanyagot rejtegetnek a faluban és házkutatásra, valamint igazoltatásra kerül sor.

A férfiakat felszólították, hogy álljanak fel négyes vagy ötös csoportokban és aztán minden csoportot bezártak egy pajtába. A nőket és gyermekeket a templomba vitték és oda zárták be. Ekkor körülbelül délután 2 óra volt. Nemsokára gépfegyver össztüzek ropogtak és felgyújtották az egész falut, valamint a környező gazdaságokat. Egyik házat a másik után borították el a lángok. Minthogy a falu jókora kiterjedésű, ez a művelet kétségkívül több órát vett igénybe.

Ez idő alatt a nők és a gyermekek, akik tűzvész és géppuskasorozatok zaját hallották, a legnagyobb aggodalomban voltak. 17 órakor a német katonák behatoltak a templomba és a gyóntatópadra egy ládaszerű „fojtókészüléket" helyeztek; égő gyújtózsinórok nyúltak ki belőle. Rövid idő múlva már nem lehetett lélegzetet venni. Valakinek mégis sikerült a sekrestye ajtaját feltépnie és így újra életre lehetett kelteni a fulladáshoz közelálló nőket és gyermekeket. Ekkor a német katonák lövöldözni kezdtek a templomablakon át, majd újra behatoltak a

templomba, hogy a még életben levőket géppisztollyal elintézzék, és könnyen gyúló anyagot szórtak a padlóra.

Egyetlenegy nő tudott megmenekülni. Az egyik templomablakba mászott fel, hogy megszökjék, amikor egy anya kiáltása — aki rá akarta bízni gyermekét — felhívta rá az egyik német őr figyelmét. A katona tüzelt és a nő súlyosan megsebesült. Ez az asszony azután úgy mentette meg az életét, hogy halottnak tettette magát és azután egy limoges-i kórházban ápolták.

18 óra tájban a német katonák megállították a közelben elhaladó helyi vonatot és az Oradourba tartó utasokat kiszállították. Géppisztolysorozattal leterítették őket és tetemüket a tűzbe dobták.

Este és másnap, vasárnap reggel a szomszédos tanyák lakói, akiket nagyon aggasztott a tűz és Oradourba iskolába járó gyermekeik elmaradása, megpróbálták megközelíteni a falut, de az összes utat elálló német őrök géppisztollyal lőttek rájuk vagy erőszakosan visszakergették őket. Vasárnap délután néhány személynek mégis sikerült behatolnia a romok közé és ők tanúsították, hogy a templom tele volt összezsugorodott női és gyermek holttestekkel.

Egy teljesen megbízható tanú a templom bejáratánál gyermekét karjában tartó anya tetemét, az oltár előtt egy térdelő kisgyermek holttestét, a gyóntatószéknél pedig egymást átölelő két gyermek tetemét látta.

A vasárnapról hétfőre virradó éjjel a német csapatok visszatértek és megpróbálták a nyomokat oly módon eltüntetni, hogy a nőket és gyermekeket a kórus szöglete külső oldalánál felületesen elföldelték. A vasárnap folyamán, június 11-én Limoges-ban is kezdett elterjedni a dráma híre.

Az összekötőtörzs parancsnoka este megtagadta azoknak az igazolványoknak a kiállítását, amelyeket a körzeti prefektus saját magának és a helyettes prefektusnak kért azért, hogy bejárhassa a környéket. Csak a rochechouart-i alprefektus tudott eljutni Oradourba és jelenthette másnap főnökének, hogy a 85 házat számláló falu már csupa

rom és a lakosság legnagyobb része, a nőkkel és a gyermekekkel együtt elpusztult.

Kedden, június 13-án megkapta végül a körzeti prefektus az utazási engedélyt és a helyettes prefektus és a limoges-i püspök kíséretében a helyszínre mehetett.

A részben leomlott templomban még voltak megszenesedett gyermekholttestekből származó emberi maradványok. A csontok hamuja összekeveredett a templomi faburkolat hamujával. A padló teli volt szórva töltényhüvelyekkel, amelyeken az S. T. K. A. M. gyári védjegy volt látható és a falak embermagasságban számtalan golyó nyomát mutatták.

A kórusszöglet külső oldalánál frissen felhányt földben félig elégett gyermekhullákat találtak halomban. Azokon a helyeken, ahol a pajták álltak, teljesen elszenesedett és egymásra dobált tetemek szörnyű csonthalmazát látták, részben különböző anyagokkal letakarva.

Noha lehetetlen az áldozatok teljes számát megadni, mégis megközelítően 800—1000 halottra tehető, sok volt köztük a légitámadástól veszélyeztetett területekről odamenekült gyermek. A június 10-e délutánja kezdetétől ott tartózkodott személyek közül, úgy látszik, ma már nincs életben tíznél több. Ezek tények.

„Bátorkodom kérni Önt — így fejezte be az ellenséghez írt levelét Bridoux tábornok —, hogy adjon tudósítást erről a franciaországi német főparancsnoknak. Azt a sürgős kívánságomat fejezem ki, hogy az ezzel kapcsolatos politikai jelentőségre való tekintettel a birodalmi kormányzat tájékozódást nyerjen a dologról, utalással a francia lakosság hangulatára tett visszahatására."

(Kivonat a nürnbergi Nemzetközi Katonai Törvényszék tárgyalási jegyzőkönyvéből.)

„A Krupp-cég vadászterületnek tekintette a megszállt Franciaországot"

A Krupp-vállalat nemcsak átvett bizonyos francia ipari cégeket, hanem a megszállt Franciaországot ama kiegészítő hadfelszerelési anyag szempontjából vadászterületnek tekintette, amelyet vagy a Krupp által működtetett francia vállalatokhoz, vagy pedig közvetlenül a németországi Krupp-üzemekbe kellett szállítani. Krupp ezeket a gépeket a helyi francia gazdaságokból, részben saját fáradozásai, részben pedig különböző kormányszervek fáradozásai révén kapta meg. Néhány francia gép a zsákmányraktárból érkezett, más gépeket közvetlenül francia cégektől hozattak el és a tulajdonosoknak a lefoglalás után ajánlottak fel ellenértéket. Néhány gépet a Krupp-cég képviselői útján megvásároltak ott Párizsban és néhányat csak úgy tudott megkapni, hogy a Krupp-hivatalnokok által vezetett tárgyalásokat a német hatóságok megfelelően erélyes beavatkozással támogatták.

(Kivonat Alfried Krupp von Bohlen—Halbach pöréből.)

HOLLANDIÁBAN ÉS BELGIUMBAN ELKÖVETETT BŰNTETTEK

„Terrorista célból végrehajtott népirtás Hollandiában, Belgiumban"

M. Dubost: Íme néhány példa a Hollandiában, Belgiumban és más megszállt nyugati területeken végrehajtott terrorista népirtásokra.

Ezer és ezer közül egy példa az 1944. szeptember 30-án Hollandiában lezajlott putteni vérfürdő. Ez az F—719 jelű dokumentum tárgya, RF—409. szám alatt nyújtjuk be és a törvényszék dokumentumkönyvének 46. oldalán található.

1944. szeptember 30-án Puttenben a holland ellenállási mozgalom tagjai merényletet követtek el egy német teherautó ellen. A németek ebből azt a következtetést vonták le, hogy a falu partizánok búvóhelye. Átkutatták a házakat és a lakosságot a templomba hurcolták.

Egy sebesült német tisztet foglyul ejtettek a holland ellenállási mozgalom tagjai. A németek nyilatkozatot tettek, hogyha ezt a tisztet 24 órán belül szabadon bocsátják, nem nyúlnak semmiféle rendszabályhoz. A holland ellenállási mozgalom katonái által foglyul ejtett tisztet ápolás alá vették és azután szabadon bocsátották. Putten faluban, amelynek lakói kivétel nélkül ártatlanok voltak, a németek adott ígéretük ellenére megtorló intézkedéseket hajtottak végre.

A holland jelentés 2. szakasza, melyet most felolvasok, így hangzik:

„A templomban összegyűjtött lakosságnak kijelentették, hogy a férfiakat elhurcolják, a nőknek el kell hagyniuk a falut, és hogy a falut lerombolják. 105 házat felgyújtottak, becslés szerint a falu középpontja 200 házból állt (az eredetiben 2000 ház szerepel, ezt azonban valószínűtlennek tekintjük — A szerk.). Nyolc, menekülni próbáló személyt, köztük egy nőt agyonlőttek.

A férfiakat az amersfoorti koncentrációs táborba vitték, köztük számos olyan embert, aki csak alkalmilag tartózkodott ott, mert belépett a körülzárt faluba, s azután nem hagyhatta el. Amersfoortban körülbelül 50 férfit szabadon bocsátottak, tizenketten szállítás alatt kiugrottak a vonatból, a megmaradt 622 férfit Auschwitzba hurcolták. Többségük az első két hónap alatt meghalt. Az így elhurcolt 622 férfiból a felszabadulás után csak 32 putteni és 10 környékbeli lakos tért vissza."

Ami Belgiumot illeti, csak néhány eseményt kívánunk felolvasni az F—685 jelű dokumentumból, melyet RF—394. szám alatt terjesztettünk a törvényszék elé, a dokumentumok könyvének 48. oldalán. Ebben egy fiatalember meggyilkolásáról van szó, aki elbújt egy fedezékben és akit a németek megöltek, amikor a belga titkos hadsereg tagjai után kutattak.

Herve-ben a németek rálőttek egy szekérre, amelyen fiatal emberek voltak és megölték őket. Ugyanazon a napon polgári személyeket öltek meg harckocsival.

Anhée-ben eljárás nélkül kivégezték a föld alatti hadsereg tagjait. Idézem:

„Minthogy Anhée-ben németekre lőttek, ezért a németek Annevoié-ban átlépték a Maast és 58 házat felgyújtottak.

Arendonck-ban 3-án 80 embert megöltek és öt házat felgyújtottak.

St. Hubert-ben 6-án három férfit megöltek és négy házat felgyújtottak.

6-án szisztematikusan megsemmisítették Hody falut. 40 házat leromboltak, 16 személyt megöltek.

Marcourt-ban 8-án tíz személyt megöltek és 35 házat hamuvá égettek.

Neroeteren-ben 9-én kilenc embert, Oost-Ham-ban 10-én öt embert és 11-én Balen-Neet-ben tíz személyt agyonlőttek."

Következik a német zsarolások leírása a harctér időleges stabilizálódása idején:

„Minthogy a németek a brit elővéd elől visszavonultak, Hechtel lakói fellobogózták a várost. Német erősítések azonban visszanyomták a brit elővédet és azután megtorló intézkedések következtek. 31 embert agyonlőttek, 80 házat felgyújtottak és általános fosztogatást hajtottak végre.

Helchteren-ben hasonló körülmények között 34 házat gyújtottak fel és tíz személyt megöltek."

(Kivonat a nürnbergi Katonai Törvényszék tárgyalási jegyzőkönyvéből.)

NORVÉGIÁBAN ELKÖVETETT BŰNTETTEK

A Gestapo embertelenül megkínozta a norvég börtönök foglyait

„Karomat és lábamat kezdték kicsavarni és tördelni. Jobb karom kificamodott. Rettenetes fájdalmat éreztem és újra elájultam. Vizet öntöttek rám, és megint öntudatra tértem. Aztán újra kezdődött az egész.

Ekkor már minden német őrjöngött. Bömböltek, mint az állatok és újra kérdésekkel bombáztak, én azonban a kimerültségtől nem tudtam felelni.

Aztán a bal lábamra tettek valamilyen maguk készítette — nekem úgy tűnik, hogy saját maguk készítette — csavarokkal ellátott fatákolmányt és elkezdték csavarni, úgyhogy minden hús lemállott a csontomról. Rettenetes fájdalmat éreztem és újból elájultam. De megint öntudatra tértem. A lábamon még mindig láthatók a csavaros készülék okozta nagy sebhelyek, pedig ennek már négy esztendeje.

Minthogy ez sem vezetett eredményre, a nyakam köré tettek valamit — itt vannak a forradások — (a tanú megmutatja a sebhelyeket) és itt is letépték rólam a húst. Ekkor azonban összerogytam és hirtelen úgy éreztem, mintha megbénult volna a jobb oldalam. Mint később kiderült, agyvérzést kaptam. És mindent kettősen láttam. Minden egyes Gestapo-ügynököt kettőnek láttam és minden forgott körülöttem . . .

A Möllergata 79 alatti oslói börtön, ahol körülbelül 25 hónapot töltöttem, a borzalom hajléka volt. Minden éjszaka, majdnem minden éjszaka hallottam az emberek üvöltését és hörgését.

Egy napon, 1943 decemberében lehetett, úgy gondolom körülbelül december 8-án, bejöttek a cellámba és közölték, hogy fel kell öltöznöm. Éjféltájt volt. Felvettem rongyos ruháimat, ami még megvolt belőlük. Közben gyakorlatilag felgyógyultam, persze féloldalam béna maradt és nem tudtam valami jól menni, de azért valahogy tudtam járni. Lementem

a folyosón, azután szokás szerint a falhoz állítottak, én vártam, hogy elvisznek és agyonlőnek. De nem lőttek agyon. Sok más norvéggel együtt Németországba hurcoltak. Később megtudtam, hogy barátaim némelyike — és barátok alatt általában norvégeket értek — úgynevezett „éj- és köd"-fogoly volt. Elzászba vittek minket egy Natzweiler nevű táborba. Meg kell mondanom, hogy rettenetes tábor volt.

Egy kőfejtőben kellett dolgoznunk — igen —, követ kellett kivájnunk a hegyből. De nem erről akarom önöket tájékoztatni, magas törvényszék és nem akarom önöket Natzweilerről szóló elbeszéléseimmel untatni; csak azt akarom mondani, hogy mindenféle más nemzetiség is volt ott: franciák, oroszok, hollandok és belgák. Mi, norvégek körülbelül ötszázan lehettünk. Közülünk körülbelül 60—70 százalék meghalt, ott vagy más koncentrációs táborokban. Két dán is volt ott.

Olyan borzalmas dolgokat láttunk ott, olyan borzalmasakat, hogy mi el se . . . Általában ismeretesek. 1944 szeptemberében evakuálni kellett a tábort. Ezután Dachauba, München mellé vittek minket. Ott azonban nem maradtunk sokáig, legalábbis én nem. Elküldtek egy osztaghoz — Aurichba, Keletfries-földre — s ott körülbelül . . . Ez a Hamburg melletti Neuengamme kivezényelt osztaga volt. Ott körülbelül 1500 fogollyal harckocsi elhárító árkokat ásattak. Mindennap körülbelül 3—4 órát kellett menetelnünk és egy órát vasúton utaznunk az árkokhoz, amelyeken mi dolgoztunk. A munka olyan nagyon-nagyon kemény és nehéz, a bánásmód olyan rossz volt, hogy ott a legtöbb elpusztult közülünk. Úgy gondolom, hogy az alatt az 5—6 hét alatt, amíg mi ott voltunk, a foglyoknak körülbelül fele pusztult el hasmenésben vagy a bántalmazások miatt. Ezt még a táborra felügyelő SS is soknak találta. Felhagytak a dologgal, gondolom, és a Hamburg melletti Neuengammeból a sziléziai Gross-Rosen nevű táborba küldtek, Breslau közelébe. Ez is nagyon rossz tábor volt. Ott körülbelül negyvenen voltunk norvégek és 4—5 hét múlva körülbelül már csak tizen éltünk."

(Kivonat Cappelen tanúnak a nürnbergi Nemzetközi Katonai Törvényszék előtt tett vallomásából.)

„Hogy a Televaagban április 26-án meggyilkolt két német rendőrért bosszút álljanak, az egész helységet lerombolták"

Herenthoutban . . .

„A németek átkutatják a pincéket, a férfiaknak fel kell sorakozniuk az utca hosszában és lőnek rájuk, miután megparancsolták nekik, hogy fussanak. Közben még kézigránátokat is dobnak a pincékbe és megsemmisítik az ottlevő asszonyokat és gyermekeket."

„Lommelban a németek váratlanul visszaérkezve, fellobogózva találták a falut. 17 ember óvóhelyre menekült, egy német felfedezte őket és odahívott egy harckocsit. Ez a fedezékre hajtott és szétpréselte. 12 személy meghalt."

Norvégiával kapcsolatban a már RF—323 jel alatt előterjesztett bizonyító iratból a dokumentumkönyv 51. és 52. oldalán, mint első példát felolvassuk:

„1940. április 13-án két 30 éves nőt agyonlőttek Ringerikeben. Április 15-én négy polgári személyt, köztük két 15—16 éves fiút, agyonlőttek Aadalban. Az áldozatok egyike fejlövést kapott és bajonettel döftek a hasába. Április 19-én négy polgári személyt, köztük két nőt és egy hároméves fiucskát agyonlőttek Ringsakerben.

Hogy a Televaagban április 26-án meggyilkolt két német rendőrért bosszút álljanak, az egész helységet lerombolták, több mint 80 gazdaságot, 334 épülettel. Az okozott kár 4 200 000 koronára rúgott."

Ebben a dokumentumban a törvényszék megtalálja a németek Norvégiában elkövetett rémtetteiről szóló leírás folytatását. Ezeket a rémtetteket a németek minden katonai szükségesség nélkül követték el, pusztán csak azért, hogy rémuralmukat fenntartsák.

(Kivonat a nürnbergi Nemzetközi Katonai Törvényszék tárgyalási jegyzőkönyvéből.)

JUGOSZLÁVIÁBAN ELKÖVETETT BŰNTETTEK

A Krupp-cég kifosztja Jugoszláviát és elrabolja nyersanyagát

Amint ezt már előbb láttuk, a német hadsereg által lerohant országok esetében, közvetlenül az invázió után különösen szoros együttműködés volt a Krupp-cég és a birodalmi kormányzati körök között. Ez az együttműködés még erősebb formában nyilvánult meg Jugoszlávia inváziója előtt és után. Idézek a Jugoszlávia megszállása alatt „két úrnak", a birodalmi kormánynak és Kruppnak szolgáló Georg Ufer, Krupp-alkalmazott eskü alatt tett sokatmondó vallomásából:

„Jugoszláviában mint hadiigazgatási tanácsos kezdtem tevékenykedni és mint ilyen, a Belgrádban székelő Braumüller ezredesnek, a délkeleti hadigazdálkodási törzs főnökének voltam alárendelve. Egyidejűleg mint Kruppék képviselője a jugoszláv állam területén levő krómércbányáknál folytattam tevékenységemet. Hadiigazgatási tanácsosi kinevezésem időpontjától 1944 júniusáig folytattam tevékenységemet Kruppék részére, mégpedig állandóan egyenruhában . . ."

Nem lehet kétség afelől, hogy a Krupp-vállalat a jugoszláviai krómérc előfordulások kizsákmányolásában különlegesen érdekelt volt a megszállás előtt és a megszállás alatt egyaránt. Ufer tanú említette Jugochrom A. G. nevű új vállalat 50 százalékig a Krupp-céghez és 50 százalékig a Hermann Göring Művekhez tartozott és hozzáfogtak egy ércelőkészítőmű megépítéséhez. Krupp vette a kezébe a kezdeményezést, mint ahogyan Sohl, a Krupp Művek ércbányaosztályának vezetője igazolja:

„Ezért az az álláspontom, hogy egy év alatt, amióta a Jugochrom gyakorlati munkát végez, valóban megtettünk mindent ama feladat megoldására, amelyet végül is saját magunk tűztünk ki magunk elé, mert hangsúlyozni

kell, hogy *egyetlen más német szerv sem törekedett a jugoszláv krómérc fokozottabb hasznosítására, csak mi,* amióta 1939 őszén kezünkbe vettük ezt az ügyet." (Kiemelés tőlem. — A szerk.)

1940 szeptemberében Sohl jelentést tett Krupp, Loeser és Jannssen vádlottaknak arról a megbeszéléséről, amelyet Neuhausen úrral, az akkori belgrádi német főkonzullal folytatott (utóbbit szemelték ki arra, hogy a német villámtámadás után a jugoszláviai gazdaság legfőbb meghatalmazottjaként térjen vissza oda):

„A krómérc-kitermeléssel kapcsolatban felhívtam még Neuhausen úr figyelmét arra, hogy Németország részére Jugoszláviában csak akkor lehet szélesebb krómérc bázist teremteni, ha sikerül néhány meglevő nagyobb krómérc-társaságot német kezelésbe venni. Neuhausen úr azt mondta nekem, hogy ő is vizsgálja már ezt a kérdést és a német érdekeltség kiterjesztésének minden lehetőségét azonnal ki fogja használni, hogy aztán a Jugochromnak módot teremtsen az átvételre."

Közvetlenül az invázió után Jugoszlávia valamennyi bányáját kisajátították a német megszálló hatóságok.

A Chromassco Krómérc bányatársaság — egy jugoszláv részvénytársaság, amely 8000 darab ezer dinár névértékű részvényt bocsátott ki — több jugoszláv bányavállalat tulajdonosa volt. A legfontosabb ércbányák Jeserina közelében, Jugoszláviának abban a részében voltak, amelyet az országnak Hitler-Németország által végrehajtott jogtalan felosztása Bulgáriának juttatott. A többi bánya az olasz megszállás alatt levő Albániának ítélt területeken feküdt. Krupp megvásárolt 2007 Chromassco részvényt Rudolf Voeglitől, egy Jugoszláviában élő svájcitól. Az Assco-család tulajdonát képező, de Moses Assco, a meghalt tulajdonos adósságára fedezetül Boogeli birtokában levő további ezer részvényt a szerbiai gazdaság fölé kirendelt német legfőbb meghatalmazott elkobozta és eladta Kruppnak.

Ufer tanú a következőket vallotta:

„Tudomásom szerint ezt az 1000 részvényt a szerbiai gazdaság fölé rendelt legfőbb meghatalmazott mint zsidóvagyont kobozta el és a Krupp-cég általam megszerezte Moses Assco jugoszláv zsidónak ezt az elkobzott tulajdonát. Mint ahogyan a Krupp-cég előtt, előttem is ismeretes volt a tény, hogy a zsidó Moses Assco elkobzott vagyonáról volt szó. De sohasem kaptam a Krupp-cégtől semmi néven nevezendő utasítást arra vonatkozóan, hogy a lefoglalt zsidóvagyont ne szerezzem meg."

Jugoszlávia. — Úton a vesztőhely felé

Krupp valóban buzgón törekedett arra, hogy megszerezzé a maradék 4993 Chromassco-részvényt.

Eközben a Jeserina-bányát a Krupp-vállalat kedvező feltételek mellett bérbe vette a német katonai hatóságoktól, amelyek az egész jugoszláv bányatulajdont lefoglalták. Az összes Jeserinából származó krómérc-mennyiséget Krupp rendelkezésére bocsátották a háború időtartamára. A Jeserina-bánya berendezéseit kibővítették és a kibányászott krómércet Németországba szállították. A Jeserina-bányák vezetését és felügyeletét a Krupp-vállalat végezte.

A Krupp-cég a ljubotai bányák 334 részvényét is birtokába akarta keríteni. A német hatóságok azonban egyelőre egyetlen lépést sem voltak hajlandók tenni, mivel azt tervezték, hogy Jugoszláviát felosztják Németország, Bulgária és Olaszország között.

Noha a Krupp-vállalat fáradozásai ebben az esetben nem vezettek eredményre, mégis jelentős ez a tényanyag, mivel újból bizonyítja a Krupp-cég spoliatív* szándékainak intenzitását, valamint azt a kezdeményezőerőt és a német kormányzati szervekre kifejtett nyomást, amellyel ezeket a szándékokat érvényre juttatta.

Végül a Krupp-cég 1944 szeptemberéig mindent egybevéve, 108 000 tonna jugoszláv krómércet bányászott és küldött Németországba.

Krupp és Loeser vádlottak egy 957 500 RM összegű átutalást engedélyeztek Skoplje területi krómérc-bányaművelésre és a Német—Bolgár Krómércbánya Rt. szófiai vállalat alapítására, amelyben a Hermann Göring Művek és a Friedrich Krupp Rt. 50—50 százalékkal részesedtek.

Ez a két vádlott (Krupp és Loeser) 1942. július 11-én újra engedélyezett egy egymillió RM összegű átutalást a Német—Bolgár Krómércbánya Rt. részére.

E francia és jugoszláv bányák megszerzése idején Krupp vádlott volt a bányaművelési osztályért felelős igazgatósági tag. Valójában ez az osztály szorosan együttműködött a pénzügyi osztállyal is, az ércelőfordulások megszerzésével és kizsákmányolásával összefüggő minden ügyben. A Krupp-cég e területen végzett munkájáról szóló beszámolókat Houdremont, Mueller és Jannssen vádlottakhoz juttatták el. 1943 áprilisa után a ma már halott Fritz Mueller volt az ércbánya-művelésben közvetlenül illetékes igazgatósági tag, alapvető fontosságú ügyekhez és a bányák megszerzéséhez azonban a belső igazgatóság más tagjainak, mégpedig Krupp, Houdremont és Jannssen vádlottaknak az engedélyére is szükség volt.

A Krupp-vállalat jugoszláviai tevékenysége, amelyről éppen most adtam áttekintést, egészen nyilvánvalóan ellentétben áll a háborús törvényekkel és szokásokkal, s különösen a hágai egyezmény 43. és 46. cikkelyével. A jugoszláv bányák kisajátítása nem volt feltétlenül szükséges a közrend és a közbiztonság fenntartásához, vagy a megszállás szükség-

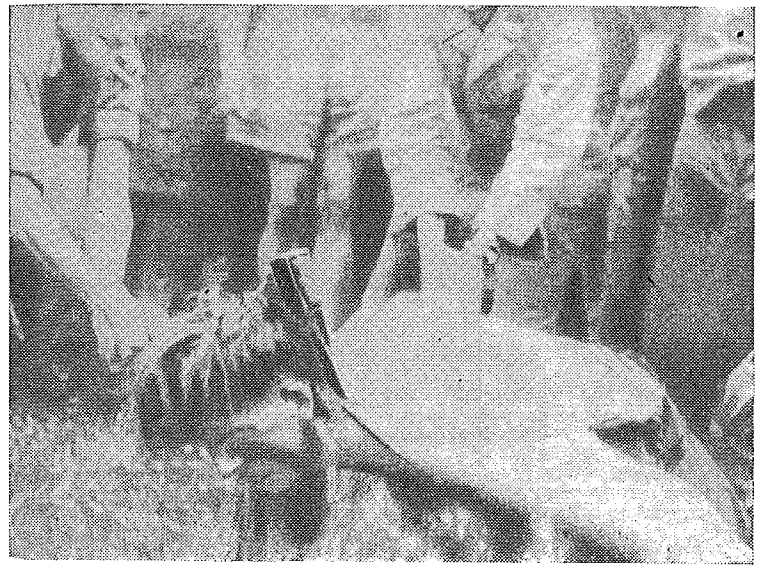

Az SS jugoszláviai bevetésen.
Egy jugoszláv partizán bestiális meggyilkolása

* Rabló, fosztogató.

SS-gyilkosok megölik egy jugoszláviai tömegmészárlás életben maradt áldozatait

leteinek fedezéséhez. A Krupp-cég ragadta meg a kezdeményezést azzal, hogy részesedni igyekezett a lefoglalt tulajdonok kizsákmányolásában, sőt rábírta a kormányzatot, hogy ilyen tulajdont kisajátítson.

A Krupp-vállalat kibérelte a Jeserina-bányát a kormányzati szervektől, noha tudomással bírt a bánya törvényellenes kisajátításáról. Az Assco-részvények antiszemita törvényeken alapuló elkobzása törvénytelen volt és a Krupp-cég e törvénytelenség tudatában elkövetett további cselekedetei szintén törvényellenesek.

(Kivonat Alfried Krupp von Bohlen–Halbach peréből.)

A SZOVJETUNIÓ MEGSZÁLLT TERÜLETEIN ELKÖVETETT BŰNTETTEK

„A szlávok nekünk dolgozzanak. Amennyiben nincs rájuk szükségünk, haljanak meg"

A polgári lakosság körében elkövetett gyilkosságok és kegyetlenkedések a Szovjetunió és Lengyelország polgáraival való bánásmódban érték el tetőpontjukat. Körülbelül négy héttel Oroszország megrohanása előtt, Himmler parancsára a Sipoból (biztonsági rendőrség) és az SD-ből (biztonsági szolgálat) különosztagokat alakítottak, bevetéscsoport* névvel, s ezek követték a német hadseregeket Oroszországba, hogy partizánok s az ellenállási mozgalom tagjai ellen harcoljanak, és kiirtsák a zsidókat és kommunista vezetőket, valamint a lakosság más rétegeit. Kezdetben négy ilyen bevetéscsoportot alakítottak, ezek közül egy a Balti államokban, egy Moszkva környékén, egy Kijev vidékén, míg az utolsó Oroszország déli részén tevékenykedett. Ohlendorf, az RSHA III. hivatalának volt főnöke, aki a negyedik csoportot vezette, eskü alatt tett vallomásában a következőket mondta, Idézem:

„Amikor a német hadsereg bevonult Oroszországba, a déli szektorban tevékenykedő D-bevetéscsoport parancsnoka voltam és az év folyamán, amíg ezt a D-bevetéscsoportot vezettem, körülbelül 90 000 férfit, nőt és gyermeket likvidáltam. A likvidáltak többsége zsidó volt, de akadt közöttük néhány kommunista funkcionárius is."

Keitel vádlott 1941. július 23-án kiadott parancsa — amelynek vázlata Jodl vádlottól származik — hangoztatja:

„Tekintettel arra, hogy a megszállt területek egyre nagyobbodnak keleten, a biztonsági okokból jelenlevő erők ezeken a területeken csak akkor lesznek elegendők, ha nemcsak a bűnös törvényes üldözésével torlunk meg minden ellenállást, hanem a Wehrmacht révén olyan ter-

* Einsatzgruppe = bevetéscsoport.

rort alakítunk ki, amely alkalmas arra, hogy a lakosságból minden ellenállásra való hajlandóságot kiirtson... A parancsnokoknak meg kell találniuk az eszközöket, hogy a rendet drákói rendszabályokkal fenntartsák."

A bizonyítóanyag megmutatta, hogy ezt a parancsot a Szovjetunió és Lengyelország területein kíméletlenül teljesítették. A ténylegesen alkalmazott rendszabályokra jellemző fényt vet az a dokumentum, amelyet 1943-ban a keleti területek fölé kirendelt birodalmi biztos, Rosenberg vádlotthoz küldött. Részlet a dokumentumból:

„Igaz ugyan, hogy lehetséges a szörnyűségeket elkerülni és a likvidáltakat elföldelni. De férfiakat, nőket és gyermekeket pajtákba zárni és azután ezeket a pajtákat rájuk gyújtani, még akkor sem tartom alkalmas módszernek a bandák leküzdésére, ha az egész lakosságot ki akarjuk irtani. Ez a módszer nem méltó a német ügyhöz és tekintélyünkön a legnagyobb csorbát ejti."

A törvényszék elé terjesztették egy bizonyos Hermann Gräbe 1945. november 10-én eskü alatt tett vallomását, amelyben szeme előtt lejátszódó óriási tömeggyilkolásokat írt le. Nevezett 1941 szeptemberétől 1944 januárjáig a Joseph Jung solingeni építővállalat szdolbunovi fiókjának vezetője és főmérnöke volt Ukrajnában. Először is leírja a rovnói zsidó gettó megrohanását:

„... erre aztán bekapcsolták a gettóban és a gettó körül felszerelt ívlámpákat. Négy-hat főből álló SS és milicista csoportok hatoltak be a házakba, vagy próbáltak oda behatolni. Ahol az ajtót és ablakot zárva találták és a ház lakói a dörömbölésre sem nyitották ki, az SS vagy a milícia emberei beverték az ablakokat, gerendákkal és vasrudakkal betörték az ajtókat és behatoltak a lakásokba. Ahogy találták a lakókat felöltözve vagy az ágyban fekve... vagon vagon után telt meg, szakadatlanul hangzott a nők és gyermekek kiáltozása, csattogtak a korbácsok és a puskalövések."

A továbbiakban leírja Gräbe, hogyan hajtottak végre egy tömeggyilkolást Dubnóban, ahol 1942. X. 5-én jelen volt:

„Most rövid időközönként egymás után puskalövéseket hallottam az egyik földhányás mögül. A tehergépkocsiból kiszállított embereknek, mindenféle korú férfiaknak, nőknek és gyermekeknek egy lovaglóostort vagy kutyakorbácsot tartó SS-legény felszólítására le kellett vetkőzniük... Együtt álltak a családok, megcsókolták egymást, elbúcsúztak és egy másik SS-legény intésére vártak, aki az ároknál állt, szintén korbáccsal a kezében... Ekkor az ároknál álló SS-legény valamit odakiáltott a bajtársának. Ez leválasztott körülbelül 20 személyt és megparancsolta nekik, hogy menjenek a földhányás mögé... Megkerültem a földhányást és egy óriási sírt láttam. Szorosan egymás mellé és egymásra zsúfolva feküdtek benne az emberek, csak a fejüket lehetett látni... Az ároknak már háromnegyedrésze tele volt. Becslésem szerint körülbelül ezer ember feküdhetett már benne... Már odalépett a következő csoport, lement az árokba, odasorakozott az előbbi áldozatokhoz és őket is agyonlőtték."

A civil lakosságon elkövetett említett bűncselekmények eléggé elrettentőek és a bizonyítóanyag mégis tanúsítja, hogy keleten nemcsak abból a célból követték el a tömeggyilkosságokat és rémtetteket, hogy a német megszálló csapatok ellen kifejtett ellenkezést vagy ellenállást megtörjék. E lengyelországi és szovjetunióbeli bűntettek egy arra irányuló terv szerves részei voltak, hogy előzéssel vagy megsemmisítéssel az egész helyi lakosságot eltávolítsák és aztán az általuk lakott területeket a németek letelepítésére felhasználhassák. Hitler a „Mein Kampf"-ban írt erről a módszerről, és a tervet Himmler 1942 júniusában világosan kifejtette. Annak idején a következőket írta:

„A mi feladatunk az, hogy a Keletet ne a régi értelemben germanizáljuk, tehát az ott lakó embereket ne a német nyelvre és a német törvények alá kényszerítsük, hanem hogy gondoskodjunk arról: keleten csakis valóban német, germán vérű emberek lakjanak."

1942 augusztusában a keleti területeken követendő eljárást Rosenberg egyik munkatársa így foglalta össze:

„A szlávok nekünk dolgozzanak. Amennyiben nincs rájuk szükségünk, haljanak meg. Oltási kötelezettség és német egészségügyi gondoskodás ennek következtében teljesen felesleges. A szláv termékenység nem kívánatos."

És megint Himmler volt az, aki 1943 októberében a következőképpen nyilatkozott:

„Hogy milyen az oroszok sora és milyen a csehek sora, az számomra teljesen közömbös. A mi elképzelésünk szerint a jó vérűeket kihozzuk ezekből a népekből azáltal, hogyha szükséges, elraboljuk a gyerekeiket és nálunk neveljük fel őket. Hogy más népek jólétben élnek vagy pedig éhendöglenek, az engem csak annyiban érdekel, ha kultúránk számára szükségünk van rájuk mint rabszolgákra, egyébként egyáltalán nem érdekel."

(Kivonat a nürnbergi Nemzetközi Katonai Törvényszék vádiratából.)

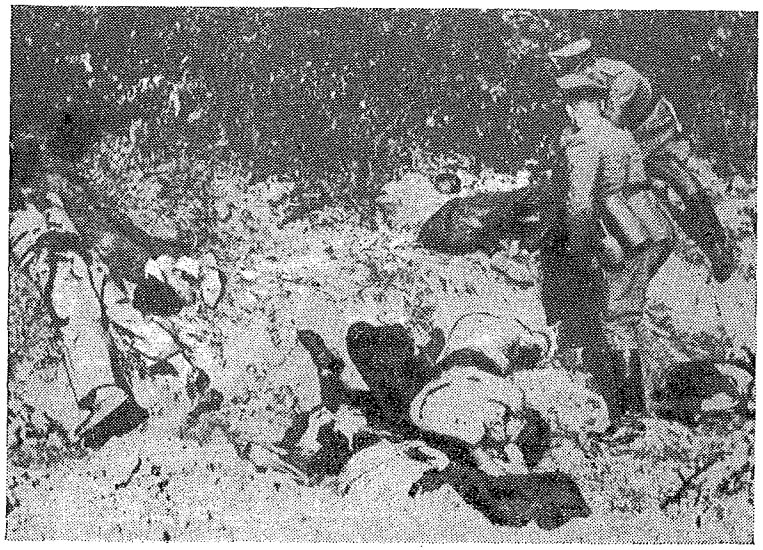

Az SS elföldeli áldozatait

A német élelmiszerellátás biztosítása a Szovjetunióban megszállt területek kifosztásával

A német támadás kezdetének idejében, 1941 június havában Rosenberg ezt mondta munkatársainak:

„Ezekben az esztendőkben keleten kétségkívül a német nép ellátása az első követelmény és a német népélelmezési igényeket a déli területeknek és Észak-Kaukázusnak kell kielégíteniük... Az orosz nép bizonyosan igen nehéz esztendők előtt áll."

Három-négy héttel később Hitler megtárgyalta Rosenberggel, Göringgel, Keitellel és másokkal a szovjetorosz lakosság és a szovjetorosz terület kizsákmányolására vonatkozó tervét..."

Ukrajna. — Kivégzés 1941. július 7-én. Az SS által összeterelt zsidó férfiak, nők és gyermekek megássák saját sírjukat

Ártatlan embermilliók kiéheztetésének terve

1. Az összeesküvők szándéka az volt, hogy a Szovjetunió déli és délkeleti területéről a betolakodó náci harci erők szükségleteinek fedezésén felüli minden élelmiszert és nyersanyagot elvisznek Németországba, tekintet nélkül arra, mennyi a feltétlenül szükséges létminimuma e területek lakóinak, akik ezeket a Németországba szállítandó terményeket és termékeket megtermelték. Ez az összeesküvők által „Erdő-övezetnek" nevezett terület látta el korábban a Szovjetunió északi részét. Ez a zóna magába foglalta a Szovjetunió néhány fő ipari területét, beleértve Moszkvát és Leningrádot.

2. *Oroszok millióinak szándékos és rendszeres kiéheztetése.*

Ukrajna, Slorov 1941. VII. 5-én.
E meggyilkolt családnak a képen látható fiútagját a háta mögött álló fasiszta tiszt tarkónlövéssel ölte meg

A kiéheztetést a következő eszközökkel akarták elérni:

a) Mint ahogyan az 1. pontban rámutattunk, kikényszerítették, hogy a Szovjetunió déli és délkeleti területeinek szokásszerűen az északi ipari területekre küldött termékeit és terményeit Németországba szállítsák. Ezenkívül előírták, hogy az ipari területeken minden jószágot le kell foglalni a Wehrmacht és a német civil lakosság számára.

Ebből az következett, hogy az északi területek népességének éheznie kellett.

b) A németek a következő fontossági sorrendet állították fel az oroszok termelte élelmiszerek szétosztására: először a harcoló csapatok, másodszor az ellenséges földön álló többi csapat, harmadszor a Németországban állomásozó csapatok, negyedszer a német polgári lakosság és csak legvégül a megszállt területek lakossága.

Ennek következtében még Ukrajna élelmiszerfelesleggel rendelkező övezetének azokat az orosz lakóit is rendszeresen kiéheztették, akiket nem állítottak be a német hadigépezet érdekében végzett termelésbe.

3. Tervezték továbbá a Szovjetunió északi területein levő egész ipar folyamatos szétrombolását, hogy a maradék orosz lakosság a használati cikkek tekintetében teljesen Németországtól függjön.

4. Tervezték Galícia egy részének és a balti államoknak Németországhoz csatolását, továbbá a Krím, a Krímtől északra eső terület, a volgai terület és a bakui körzet átalakítását német gyarmattá . . .

„A jövőben Dél-Oroszországnak arccal Európa felé kell fordulnia. Élelmiszerfeleslegeiért azonban csak akkor lehet fizetni, ha ipari használati tárgyait Németországból, illetőleg Európából szerzi be. Az Erdő-övezet orosz konkurrenciájának ennek következtében el kell tűnnie . . .

Mindebből következik, hogy a német igazgatás ezen a területen valóban törekedhetik arra, hogy a kétségkívül bekövetkező éhség következményeit enyhítse, a terménygazdálkodásra térésnek és az ipar megsemmisítésének folyamatát meggyorsítsa. Törekedni lehet arra, hogy

ezeket a területeket intenzívebben megműveljük, a burgonya és más, a közfogyasztás céljára fontos, nagy hozamú termények vetésterületének kiterjesztésével. Ezzel azonban az ottani éhezés nem szüntethető meg. Több tízmillió ember válik ezeken a területeken feleslegessé és meghal vagy kénytelen lesz Szibériába kivándorolni. Az ottani lakosságnak az éhhaláltól való megmentésére irányuló olyan kísérletek, hogy a Feketeerdő-övezetből fölöslegeket vigyenek oda — csakis Európa ellátásának terhére történhetnének. Az ilyesmi aláássa Németország háborús kitartását, Németország és Európa ellenállóképességét a blokáddal szemben. Ezzel teljesen tisztában kell lennünk . . ."

Magas törvényszék! Állítjuk, hogy ez az irat nyilvánvalóan ártatlan emberek milliói éhhalállal történő meggyilkolásának gondosan kidolgozott terve. Leleplezi azt a programot, amely ártatlan emberek millióinak éhhalállal való legyilkolását foglalta magába. Olyan roppant méretű, előre megfontolt gyilkolás programját leplezi le, amelybe az emberi képzelőerő valósággal beleszédül.

(A nürnbergi Nemzetközi Katonai Törvényszék tárgyalási jegyzőkönyvéből.)

Honvédelmi Oszt.
(IV/Qu)

Titkos Parancsnoki ügy
F. H. Qu. 1941. május 12.

Tárgy: Elfogott orosz politikai és katonai funkcionáriusokkal szemben követendő bánásmód

Parancsnoki ügy, csak tiszt közbenjöttével.

(kézírásos megjegyzés)
A Führernek még egyszer elő kell terjeszteni.

J. 5. 13.
(parafálta Jodl)

Javaslatfeljegyzés

I. A hadseregfőparancsokság tervezetet terjeszt elő „Irányvonalak politikai tisztségviselőkkel szemben tanúsítandó bánásmódot illetőleg stb. az 1941. március

31-én már kiadott utasítás egységes végrehajtása céljából", amely mint az 1. sz. melléklet idecsatoltatik.

1. melléklet

Ez a tervezet a következőkre vonatkozik:

1. Politikai tisztségviselők és vezetők (komisszárok) megsemmisítendők.

2. *Ha harcoló csapat fogta el őket, fegyelmi büntetőhatáskörrel felruházott tiszt dönti el,* hogy az illető személy megsemmisítendő-e. Ehhez elegendő megállapítani azt, hogy az illető személy politikai tisztségviselő.

3. Politikai vezetőket *a harci alakulatban nem ismerünk el foglyoknak* és legkésőbb az átmenőtáborokban *elintézendők.* Hátrább nem szállíthatók.

4. *Gazdasági és technikai üzemek szakvezetői* csak az esetben fogandók el, ha a német Wehrmacht ellen fellépnek.

5. A hadműveletek végrehajtása ezekkel a rendszabályokkal nem zavarható. Tervszerű nyomozó és tisztogató akciók elmaradnak.

6. A *mögöttes hadterületen* a tisztségviselők és komisszárok a harci alakulatok politikai vezetőinek kivételével a *biztonsági rendőrség* bevetési különítményeinek adandók át.

II. Ezzel szemben Rosenberg birodalmi vezető 3. számú emlékirata azt veszi tervbe, hogy csak magas és legmagasabb rangú funkcionáriusokat kell elintézni, minthogy az állami, községi és gazdasági funkcionáriusok a megszállt terület igazgatása számára nélkülözhetetlenek.

III. *Ennek következtében a Führer döntése szükséges, hogy mely alapelvek a mértékadók.*

Javaslat a II. sz. esetre:

1. Azok a funkcionáriusok, *akik a harci alakulatok ellen* fordulnak, vagy radikálisak lévén, részükről ez várható, a

„Barbarossa területen érvényes haditörvénykezés végrehajtásáról szóló rendelet" hatálya alá esnek és mint partizánok intézendők el. Ugyanezt a bánásmódot tartalmazzák az „Irányelvek az Oroszországban levő csapatok magatartására"

(II. sz. melléklet).

2. melléklet

2. Azok funkcionáriusok, akik ellenséges cselekményekben nem bűnösök, egyelőre bántatlanul maradnak. A harcoló csapatoktól alig várható el, hogy az egyes szektorok különféle tisztségei között különbséget tudjanak tenni. Csak ha beljebb hatolunk az országba, lehetséges eldönteni, hogy a megmaradt funkcionáriusok a helyszínen hagyhatók-e vagy pedig különítményeknek adandók át, amennyiben a csapatok nincsenek abban a helyzetben, hogy felülvizsgálatot végezzenek.

3. *Harcoló alakulatban levő funkcionáriusokkal* az OKO utasításának megfelelően kell bánni. Ezeket nem mint foglyokat kell elintézni és semmi esetre sem szállíthatók hátra.

Warlimont s. k.

Elosztás: Főnökség WFST
(Kézírásos kiegészítés)

Számolnunk kell német repülők elleni megtorlással. Ennek következtében az egész akciót legjobb megtorlásnak felfogni.

J
(Jodl kézjegye)

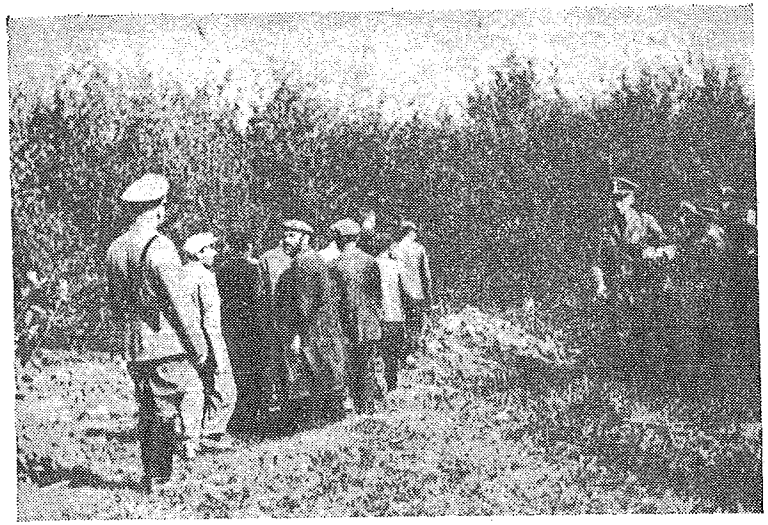

Az SS szovjet hazafiakat gyilkol

Gázkocsi, mint a tömegmegsemmisítés eszköze

Tábori posta 32/704 Kijev, 1942. május 16.

Titkos birodalmi ügy!

Rauff SS-Obersturmbannführernek,
Berlin,
Prinz Albrecht Str. 8.

A D. és C. csapatoknál a kocsik generáljavítása befejeződött. Míg az első sorozat kocsijai nem túlságosan rossz idő esetén is bevethetők, a második sorozat kocsijai (Saurer) esős időben teljesen beragadnak.

Ha például csak fél óráig esett, a kocsi már nem vethető be, mert okvetlenül csúszik. Csak teljesen száraz időben használható. Ezért felvetődik, hogy a kocsit csak a kivégzés helyén, állva lehet használni. Először tehát arra a helyre kell vinni a kocsit, s ez csak jó idő esetén lehetséges. A kivégzés helye azonban többnyire 10—15 kilométer távolságra esik a közforgalmi úttól és már fekvése miatt nagyon nehezen közelíthető meg, ködös vagy esős időben pedig egyáltalában nem. Ha a kivégzendőket odaszállítják vagy odavezetik, azonnal észreveszik, miről van szó és nyugtalanok lesznek, ezt pedig lehetőség szerint el kell kerülni. Csak az a megoldás marad, hogy egy gyűjtőhelyen felrakjuk és azután kivisszük őket.

A D-csoport kocsijait lakókocsiknak álcáztattam, azzal, hogy a kis kocsikra mindkét oldalon egy, a nagyokra mindkét oldalon két ablakrámát szereltettem, mint ahogyan ez gyakran látható falusi paraszthá zakon. A kocsik annyira ismertté váltak, hogy nemcsak a hatóságok, hanem a polgári lakosság is „halálkocsiknak" nevezte őket, mihelyt valamelyik ilyen jármű felbukkant. Véleményem szerint azonban még álcázva sem lehet hosszabb időre titokban tartani.

A Saurer kocsin, amelyet Sinferopolból Taganrogba vittem, útközben fékhiba támadt. Az S. K.-nál Mariupolban megállapították, hogy a kombinált olajlégfék gyűrűje több helyen eltört. Rábeszélésre és lekenyerezésre a HPK-nál sikerült olyan mintát esztergáltatni, amelyről két gyűrűt öntettünk. Amikor néhány nappal később Sztalinóba és Gorlovkába mentem, a kocsivezetők ugyanilyen hibára panaszkodtak. Miután megbeszélést folytattam az itteni különítmény parancsnokaival, ismét elmentem Mariupolba, hogy újabb gyűrűket készíttessek ezeknek a kocsiknak. Megállapodtunk, hogy minden egyes kocsinak két gyűrűt öntenek, hat marad tartalékban Mariupolban a csoport részére és hat darabot Ernst Untersturmführernek küldenek át Kijevbe a C-csoport kocsijai részére. A B- és A-csoport Berlinből szerezhetné be a gyűrűket, mert a szállítás Mariupolból észak felé túlságosan körülményes és túlságosan sokáig tartana. A kocsik kisebb hibáit a különítmények, illetve a csoportok szakemberei egy műhelyben helyrehozzák. Az egyenetlen vidék és a szinte leírhatatlan útviszonyok következtében a tömítések, szegecshelyek idővel meglazulnak. Megkérdezték tőlem, vajon ilyen esetekben a kocsit Berlinbe kell-e küldeni javításra. A Berlinbe való szállítás túl sokba kerülne és túl sok üzemanyagot igényelne. Hogy ezt a kiadást megtakarítsuk, kiadtam a rendelkezést, hogy a kisebb tömítési hibákat maguk javítsák ki, s ha ez már nem lehetséges, azonnal szikratávírón jelentsék Berlinbe, hogy a ... rendszámú kocsi a használatból kiesett. Ezenkívül elrendeltem, hogy az elgázosítások alkalmával minden embert a lehető legtávolabb tartsanak a kocsitól, nehogy az esetleg kiömlő gáz kárt tegyen az egészségükben. E kérdésnél szeretném a következőkre felhívni a figyelmet: több különítménynél elgázosítás után saját embereinkkel ürítik ki a kocsit. E különítmények parancsnokait figyelmeztettem arra, milyen roppant lelki és egészségi károsodást okozhat a munka az embereknek, ha nem is azonnal, de később. Az emberek minden kirakodás után fellépő fejfájásról panaszkodtak. Ennek ellenére nem akarnak a rendelkezéstől eltekinteni, mert attól tartanak, hogy az e munkára odavitt foglyok menekülésre használhatnának fel egy kedvező pillanatot. Kérek megfelelő rendelkezéseket, hogy az embereket megóvhassuk ezektől a károsodásoktól.

Az elgázosítást általánosságban nem jól hajtják végre. Hogy az akciót a lehető leggyorsabban befejezzék, a kocsi-

vezetők általában teljes gázt adnak. Ennek az eljárásnak következtében a kivégzendők fulladásos halált szenvednek, nem pedig — mint ahogy terveztük — elalvásos halált. Előírásaim most azt eredményezték, hogy az emeltyű helyes beállításával a halál gyorsabban áll be és a foglyok békésen elalszanak. Eltorzult arcok vagy exkrétumok* azóta sem láthatók.

A mai nap folyamán tovább utazom a B csoporthoz, ahol további értesítések elérhetnek.

Dr. Becker
SS-Untersturmführer

Kijev 1941-ben.
Szovjet nőket hurcolnak rabszolgamunkára Németországba

* Váladékok.

KÖZÖS NYILATKOZAT A NÉMET MILITARIZMUS ÉS FASIZMUS MEGSEMMISÍTÉSÉRŐL

POLITIKAI ALAPELVEK

1. A németországi ellenőrzőrendszerről szóló megegyezésnek megfelelően a legfelső kormányzati hatalmat Németországban az Amerikai Egyesült Államok, az Egyesült Királyság, a Szocialista Szovjet Köztársaságok Szövetsége és a Francia Köztársaság harci erőinek főparancsnokai gyakorolják megfelelő kormányaik utasításai alapján, éspedig mindegyikük a Németországot mint egészet illető kérdésekben létrehozott ellenőrző tanácsnál betöltött tagság minőségében.

2. Amennyiben ez gyakorlatilag keresztülvihető, egész Németországban egyenlő elbánásban kell részesíteni a német lakosságot.

3. Németország megszállásának céljai, amelyeket az Ellenőrző Tanácsnak követnie kell:

(I.) Németország teljes leszerelése és demilitarizálása és a haditermelésre használható egész német ipar kikapcsolása vagy felügyelete. E célból:

a) Teljesen és végérvényesen fel kell oszlatni Németország összes szárazföldi, tengeri és légi haderejét, az SS-t, SA-t, SD-t és Gestapot, valamennyi szervezetével, törzsével és hivatalával, beleértve a vezérkart, a tiszti testületet, a tartalékosokat, a katonaiskolákat, a katonai egyesületeket és minden más katonai és félig katonai szervezetet, mindazon egyesületeivel és alszervezeteivel együtt, amelyek a katonai tradíció fenntartásának érdekét szolgálják és ezzel együtt örök időkre elejét kell venni a német militarizmus és nácizmus újjászületésének vagy újjászervezésének.

b) Valamennyi fegyvert, lőszert és harcieszközt és a gyártásukra szolgáló minden speciális eszközt a szövetségesek kezébe kell juttatni vagy meg kell semmisíteni.

Meg kell előzni mindenféle repülőgép, fegyver, felszerelés és hadiszer megtartását és előállítását.

(II.) A német népet meg kell győzni arról, hogy totális katonai vereséget szenvedett és hogy nem vonhatja ki magát a felelősség alól, ami azért terheli, hogy saját könyörtelen hadviselése és a nácik fanatikus ellenállása szétrombolta a német gazdaságot s elkerülhetetlenné tette a zűrzavart és a nyomort.

(III.) A nemzetiszocialista párt valamennyi hozzátartozó csoportjával és alszervezetével együtt megsemmisítendő; minden nemzetiszocialista hivatal feloszlatandó. Biztosítékokat kell szerezni arra, hogy semmiféle formában újra fel ne támadjanak; minden náci és militarista tevékenységnek és propagandának elejét kell venni.

(IV.) Előkészítendő a német politikai élet végérvényes átszervezése demokratikus alapokra és Németország esetleges békés közreműködése a nemzetközi életben.

(Kivonat az 1945. augusztus 2-i Potsdami Egyezményből.)

VIII.

Az SS rehabilitálása és a nyugatnémet NATO-haderőbe való beillesztése

AZ ÚJRA FELTÁMASZTOTT SS

A Németországról szóló szövetséges egyezményekben világosan és egyértelműen megállapították, hogy a Nemzetközi Katonai Törvényszék által gonosztevő szervezetnek nyilvánított SS-t (az általános SS-t és a Waffen-SS-t) minden részében örökre fel kell oszlatni.

A négy nagyhatalom bíráiból összeállított nürnbergi Nemzetközi Katonai Törvényszék a hivatalos jegyzőkönyv szerint (12. kötet, 587. oldal) kinyilvánította:

„Szinte lehetetlen olyan SS részleget találni, amely ne vett volna részt ezekben a bűncselekményekben. Az általános SS tevékeny részt vett a zsidók üldözésében és soraiból töltötték fel a koncentrációs táborok őrszemélyzetének létszámát. A Waffen-SS egységei közvetlenül részt vettek hadifoglyok meggyilkolásában és a megszállt területeken elkövetett rémtettekben. Állományukból került ki a különítmények legénysége és hozzájuk tartozott a koncentrációs táborok őrszemélyzete, miután saját kötelékébe vette át a halálfejes SS-t, amely eredetileg a táborok őrszemélyzetét adta. Számos SS rendőregységet is nagymértékben felhasználtak a megszállt országokban végrehajtott kegyetlenkedéseknél és az ottani zsidók megsemmisítéséhez; a legkülönbözőbb alakulatok tevékenységére az SS központi szerve ügyelt fel és amellett felelős volt olyan „különleges" vállalkozásokért is, mint az embereken végzett kísérletek és a „zsidókérdés megoldása". A törvényszék véleménye szerint ezek a bűncse-

lekmények eléggé közismertek voltak ahhoz, hogy igazolják azt a megállapítást, amely az alábbiakban leírt mértékben, bűnös szervezetnek nyilvánítja az SS-t. Bár úgy látszik, megpróbáltak eltitkolni bizonyos eseményeket, de bűnös szándékaik olyan messzire nyúltak és olyan rettenetes mérvű öldökléssel jártak, hogy bűnös tevékenységüknek széles körben ismertté kellett válnia . . ."

A nyugatnémet fegyverkezési politika keretében már évekkel ezelőtt kísérleteket tettek arra, hogy az SS által Németországban és a lerohant európai országokban elkövetett bűncselekmények emlékét kitöröljék a népek emlékezetéből. Ezért a propagandát az SS rehabilitálásának szolgálatába állították. Ez a propaganda gátlástalan történelemhamisítással próbálja bebizonyítani, hogy a Waffen-SS „becsületes" harci csoport volt és első ízben testesült meg benne az „Európai gondolat".

Így írt Guderian vezérezredes, Hitler egykori vezérkari főnöke Hausser SS vezérezredes „Waffen-SS im Einsatz* című könyvéhez adott előszavában:

„Emellett ne felejtsük el, hogy az európai gondolat első ízben ebben a csoportban (az SS-t gondolja. — A szerk.) valósult meg és hogy olyan kötelékek köttettek Európa nemzetei között, amelyeket jobb lett volna ha nem szakítanak szét."

Hausser maga — aki megkockáztatja azt az állítást, hogy az SS a második világháborúban soha és semmikor, sehol nem követett el bűncselekményt — így ír könyvében:

„Mindig hittek a mi népünk fennmaradásában és egyre fokozódó mértékben reménykedtek egy egységes Európában, amelynek fiai önként harcolnak soraik között. Erről tanúskodnak a Nyugaton — különösen Normandiában, Olaszországon, a Balkánon, Magyarországon és Romániában, de legnagyobb számban a Keleten Kirkenestől kezdve Moszkván keresztül egészen a Kaukázusig szétszórt sírjaik."

* „A Waffen-SS bevetésen."

Amikor a bonni kormányzat segítségével és pénzügyi támogatásával új életre keltek a katonai és „hagyományápoló" szövetségek, hamarosan létrejöttek — először eltűnteket kereső- és segélyszervezetek álarcában — az első SS alakulatok. A „Wiking-Ruf" című folyóirat (1956. június hó 6. füzet) és az 1957. évi Német Katonanaptár* kimutatása szerint ma már 59 SS szövetség van, amelyek a HIAG** nevű fedőszervezetben csoportosultak.

SS-hadtestek

I. „LAH"*** SS Páncélos Hadtest Lothar Duffner, Rottenburg (Neckar).

II. SS Páncélos Hadtest, Helmut Uphoff, Obersickte bei Braunschweig.

III. (Germ.)**** SS Páncélos Hadtest, Wilhelm Wehrhahn, Lachendorf über Celle.

V. SS Hegyi Hadtest, Uwe Carstens, Hamburg-Othmarschen, Noerstrasse 3.

SS-hadosztályok

1. „Leibstandarte SS Adolf Hitler" SS Páncélos hadosztály Kurt Fischer, Trostberg/Oberbayern, Götzingerstr. 17b.
2. „Das Reich" SS Páncélos hadosztály, Sepp Küsters, Essen/Ruhr.
3. „Totenkopf" SS Páncélos hadosztály, Franz Sonnemann, Hannover.
4. SS Rendőr Páncélgránátos Hadosztály, Werner Ochassak, Düsseldorf.
5. „Wiking" SS Páncélos hadosztály, Adolf Herbert, Gelsenkirchen.
6. „Nord" SS Hegyi Hadosztály, Uwe Carstens, Hamburg/Othmarschen.

* Deutscher Soldatenkalender.
** **HIAG — Hilfsgemeinschaft auf Gegenseitigkeit (Kölcsönös Segélyközösség).** Ez ártatlanul hangzó, szociális tevékenységet sejtető név alatt teremtettek szervezetet maguknak az SS-alakulatok már évekkel ezelőtt.
*** LAH = Leibstandarte Adolf Hitler = Hitler Adolf-testőrezred.
**** Germania.

7. „Prinz Eugen" SS Önkéntes Hegyi hadosztály, Uwe Carstens, Hamburg/Othmarschen, Noerstrasse 3.
8. „Florian Geyer" SS Lovassági Hadosztály, Wolfgang Reinhardt, Hannover.
9. „Hohenstaufen", SS Páncélos Hadosztály, Fritz Ferber, Süpplingenburg über Helmstedt, Dorfstrasse 76.
10. „Frundsberg" SS Páncélos Hadosztály, Walter Arve, Hannover.
11. „Nordland" SS Páncélgránátos Hadosztály, Anton Strohe, Eschweiler/Aachen, Wiesenstrasse 1.
12. „Hitlerjugend" SS Páncélos Hadosztály, Heinrich Wolf, Bendlingen-Ub. Kreis Nürtigen, Hirnhol 2.
13. „Hann'schar" SS Hegyi Hadosztály (muzulmánok) Uwe Carstens, Hamburg/Othmarschen, Noerstrasse 3.
14. SS Gránátos Hadosztály (Galicia) Hans Klein, Hagen-Westfalen.
15. SS Gránátos Hadosztály (Lettország) Voldemar Midzins, Münster/Westf.
16. „Reichsführer SS" SS Páncélgránátos Hadosztály, Siegfried Lademacher Duhl an der Volme, Kampken 151.
17. „Götz von Berlichingen" SS Páncélos Hadosztály, Rudi Müller, Stuttgart-W. Reinburgstrasse 131.
18. „Horst Wessel" SS Páncélos Hadosztály, Fritz Solka, Hamburg-Altona I., Fridenhallee 42.
19. SS Gránátos Hadosztály (Lettország) Hans Schäfer, Hüinghausen/Westf.
20. SS Gránátos Hadosztály (Észtország), Werner Müthel, Bremen-St. Magnus.
21. „Skanderbég" SS Hegyi Hadosztály Albánia (Uwe Carstens, Hamburg/Othmarschen, Noerstrasse 3.
22. SS Lovassági Hadosztály (Magyarország), Wolfgang Reinhardt, Hannover.
23. „Kama" SS Hegyi Hadosztály (Horvátország), Uwe Carstens, Hamburg.
24. SS Hegyi Karsztvadász Hadosztály, Uwe Carstens, Hamburg/Othmarschen.

27. „Langemarck" SS Önkéntes Páncélgránátos Hadosztály (Flamandok) Peter De Vuyst, Hameln a. d. Weser, Fischbecker Strasse 19.
28. „Wallonie" SS Önkéntes Páncélgránátos Hadosztály (Vallonok), Will Joyeux, Vornbach/Inn über Passau.
29. „Italien" SS Önkéntes Gránátos Hadosztály Anton Strohe, Eschweiler/Aachen, Wiesenstrasse 1.
30. „Weissruthenien" SS Gránátos Hadosztály, Friedrich Fertig, Deckbergen 82 über Rinteln-Weser.
32. „Január 30." SS Páncélgránátos Hadosztály (Páncélgránátos-iskola) Horst Wilke, Sarstedt über Hannover, Lerchenweg 7.
33. „Charlemagne" SS Gránátos Hadosztály, Bernhard Barabas, Buchen/Odenwald Kellereistrasse 34.
34. „Landstorm Nederland" SS Gránátos Hadosztály (Hollandia) Caspar Serno, Dortmund, Friedrichstrasse 46.
36. „Dirlewanger" SS Hadosztály (Hétpróbás különítmények). Frithjof Elmo Porsch, Duisburg/Rheinland, Werthackerstrasse 53.
37. „Lützow" SS Lovassági Hadosztály, Herbert Scholtis, Bad Wildungen.
38. „Nederland" SS Hadosztály, Caspar Serno, Dortmund.

SS tartalékos és kiképző egységek

SS Páncélgránátos-Tartalék és Kiképzőosztagok, Günther Koitek, Deggendorf, Zieglerstrasse 12.

SS Tüzérségi Tartalék és Kiképzőosztagok, Walter Poerschke, Gross-Gressingen 26 bei Ebrach über Bamberg.

SS Hegyivadász Tartalék és Kiképzőosztagok, Richárd Bendfeld, Rheinfeld Holstein, Lübecker Chaussee 38.

SS Híradós-Tartalék és Kiképzőosztagok, Hubert Paul Kolbe, Wildbad/Schwarzwald Paulinenstrasse 119/I.

SS Utász-Tartalék és Kiképzőosztagok, Fritz Solka, Hamburg-Othmarschen Friedensallee 42.

SS Páncélos-Felderítő-Tartalék és Kiképzőosztagok, Kurt Gattig, Gütersloh/Westfalen, Danziger Strasse 7.

SS Aknavető Tartalék- és Kiképzőosztagok, Heinz Leuthold, Helmercamp, Kreis Celle.

SS Lovassági Tartalék- és Kiképzőosztagok, Herbert Scholtis, Bad Wildungen.

SS Állategészségügyi Tartalék- és Kiképzőosztagok, Herbert Scholtis, Bad Wildungen.

SS-iskolák

SS Tüzérségi Iskolák, Horst Lemcke, Duisburg, Duissernstrasse 77.

SS Zászlós Iskolák, Karl-Heinz Ehlert, Tühlen bei Brilon/Westfalen.

SS Lovassági Iskolák, Herbert Scholtis, Bad Wildungen.

SS Híradós Iskolák, Fritz Meyer, Twiste/Waldeck, Kassel körzet.

SS Altiszti Iskolák, Karl Heinz Meuser, Düsseldorf/Kassel.

SS Állategészségügyi Iskolák, Herbert Scholtis, Bad Wildungen.

SS Utász Iskolák, Fritz Solka, Hamburg-Altona I. Friedensallee 42.

Egyéb SS-osztagok

SS Ködvető Osztagok, Walter Vahldick, Frankfurt/Main/Niederrad.

SS Ejtőernyősvadász Osztagok, Helmut Uphoff, Obersickte bei Braunschweig.

SS Vadászkötelékek, Helmut Uphoff, Obersickte bei Braunschweig.

SS Gépkocsi-Technikai Osztagok, Karl Lorenz mérnök, Vilshofen/Niederbayern, Postfach 68.

SS Főhivatalok, Sepp Küsters, Essen/Ruhr, Weserstrasse 41.

Ez a felsorolás felvilágosítást ad arról, hogy nyugatnémet területen külföldi SS osztagokat is — lett, észt, albán, magyar, horvát, flamand, vallon, holland osztagokat — alakítottak. A nyilasok beszivárogtatása Magyarországra az 1956-os

ellenforradalom támogatására — azt bizonyítja, hogy ezeknek az SS szervezeteknek az „ötödik hadoszlop" szerepét szánják. A hirhedt fasiszta usztasákból „horvát tábori hadosztály" (kiképző és tanbrigádok) — a kimutatásban látható — hagyományszövetséget alakítottak, Augsburg székhellyel.

A náci irodalom szennyáradata

A náci irodalom valóságos szennyáradata önti el már évek óta Nyugat-Németországot. Az SS rehabilitálása és gonosztettei emlékének eltörlése a cél. A bonni kormányzat megtűr, illetve támogat számos kiadóvállalatot, amely ezt a feladatot vállalta.

Az alábbi áttekintés főként olyan, Nyugat-Németországban megjelent könyveket említ, amelyek fasiszta és antiszemita gondolatokat propagálnak:

Plesse kiadóvállalat, Göttingen, tulajdonosa Waldemar Schütz, volt magasrangú SS-vezető; ma a náci Német Birodalmi Párt hat tartományi gyűlés képviselőinek egyike. Ez a vállalat a többi között a következő könyveket adta ki:

Paul Hausser: „Waffen-SS bevetésen" — Hans Ulrich Rudel: „Csak azért is" (Háborús élménykönyv), — „Békéről és háborúról" — „Németország és Argentina között".

Alfred Rosenberg: „Utolsó jegyzetek (a nemzetiszocialista forradalom eszméi és bálványai)".

E. G. Krätschmer: „A Waffen-SS lovagkeresztesei".

Göttingai kiadóvállalat, Göttingen, tulajdonosa: Leonhard Schlüter, akit Alsó-Szászország kultuszminiszterévé neveztek ki, de a lakosság tiltakozása miatt vissza kellett lépnie. Politikai hitvallása így hangzik: A nemzetiszocializmus „a századforduló óta a legegészségesebb mozgalom Németországban" (idézve a Neue Ruhrzeitung 1955. pünkösdi számából).

Dr. Karl Siegert prof.: „Megtorlás, rekvirálás és felsőbb parancs (Adalék a háborús elítéltek igazolásához)".

Rudolf Berg: „Vádlott vagy vádló?" — (Végszó a Klagges-pörben).

Druffel kiadóvállalat, Leoni am Starnberger See:

Ilse Hess: „Anglia—Nürnberg—Spandau (egy életút levelekben)", — „A béke foglyai (új levelek Spandauból)".

Joachim von Ribbentrop: „London és Moszkva között".

Dr. Julius Lippert: „Kacagj... és rejtsd el a könnyeket (Egy német »háborús bűnös« élményei és feljegyzései)".

Helmuth Sündermann: „Mi lesz veled, ős ellenség? (újabb találkozás Angliával és az angolokkal)".

Klosterhaus kiadóvállalat, Lippoldsberg; Hans Grimm soviniszta költő kiadóvállalata. Ez a Grimm a „nép térség nélkül" című elmélet egyik „alapítója" és ezzel a fasiszta expanziós háború egyik szellemi sugalmazója volt.

Hans Grimm: „Miért, honnan, és hová?", és: „Hitler történelmi megjelenése előtt, alatt és után".

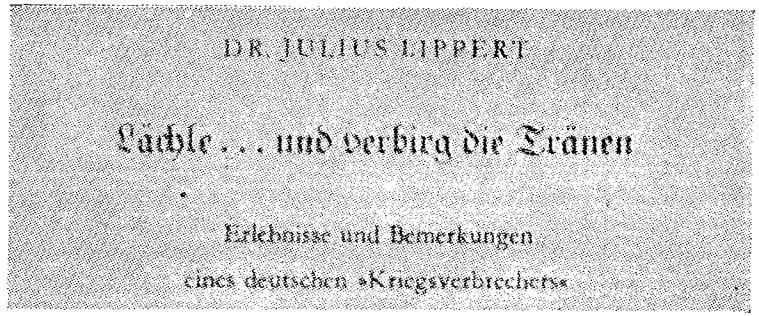

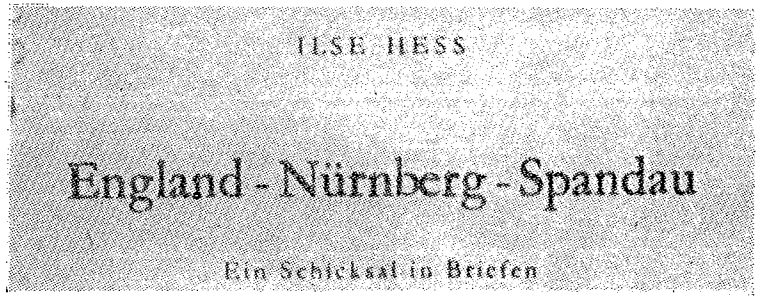

Veritas kiadóvállalat, Stuttgart:

Léon Degrelle: „Az elveszett légió".

P. C. Ettighoffer: „44 nap és éjszaka".

A „Hitlerjugend" SS páncélos hadosztály Meyer nevű utolsó parancsnoka, akit háborús bűntettek miatt egy kanadai katonai törvényszék halálra ítélt (sajátmagát „páncélos-Meyernek" nevezi), könyvet jelentetett meg „A Waffen-SS gránátosai" címen.

Ez a fajta irodalom világosan bizonyítja, hogy az agresszív német militarizmus helyreállítása nem korlátozódik a

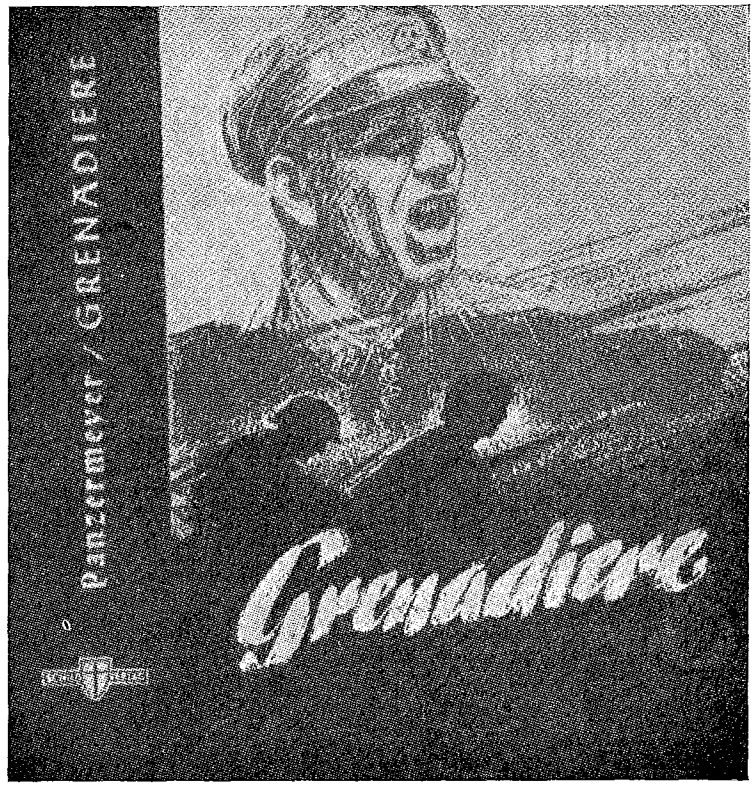

Wehrmacht újjászervezésére, hanem a nácik és militaristák újrafelfegyverzésével együtt újból felélesztik az egész militarista és náci ideológiát. Újra felidézik a fajiság és az antiszemitizmus rossz szellemét, amely megteremtette a hitlerista bűnözők más népeken elkövetett rémtetteinek és bűncselekményeinek előfeltételeit.

Nagyon sok folyóirat is szolgálja a náci és soviniszta ideológiák újraélesztését. Valósággal példa nélkül álló történelemhamisításokat követ el a Die Anklage című havi folyóirat, amely magát a „háború utáni időszak jogfosztott károsultjai" lapjának nevezi. „A legaljasabb történelemhamisítás" címmel 1955. január 1-i számában azt az állítást meri megkockáztatni, hogy „a németek sohasem öltek meg, nem gázosítottak el, nem akasztottak fel és nem lőttek agyon hatmillió zsidót".

Die Anklage

Die gemeinste Geschichtsfälschung

Dazu: „Niemals haben Deutsche 6 Millionen Juden getötet, vergast, gehängt oder erschossen!"

A továbbiakban azt állítja, hogy egyetlenegy koncentrációs táborban sem volt „gázkamra, sem más berendezés, amely lehetővé tette volna emberek tömeges kivégzését". Minden kivégző és kínzó eszköz „közelebbi szemrevételezésnél a háború után felszerelt berendezésnek bizonyult, amely még csak valódi sem volt, hanem csupán kulissza". A nyugati szövetséges hatalmak által a Bergen-Belsen-i koncentrációs táborban felvett „Halálmalom" című dokumentumfilmet is „tiszta szélhámosság"-nak minősíti.

Az SS-kötelékek hivatalos lapja, a Wiking-Ruf is a háborús bűnösök dicsőítését és az SS rehabilitálását szolgálja.

A spandaui börtönben szabadlábra helyezett Dönitz, volt

ellentengernagyot, akit Hitler az utolsó pillanatban még birodalmi elnökké nevezett ki, a fentemlített újság 1956. októberi számában úgy ünnepli, mint azt az embert, aki „milliónyi menekült és katona életét megmentette". Az igazság viszont az, hogy Dönitz még a „tizenkettedik óra után öt perccel" is harcolt, és ezzel nagyon sok német katonát, főként fiatalokat, hajszolt az értelmetlen halálba.

A Wiking-Ruf 1955. októberi számában a következő olvasható: „A Waffen-SS 36 hadosztálya — köztük az ismert Leibstandarte, Reich, Wiking vagy Totenkopf nevű kötelékek — úgy mondják különböző képviselők, minden gyalázkodás ellenére már régen bevonult a második világháború történetébe."

A Deutsche Soldaten-Zeitung, amelyet a bonni kormányzat szubvencionál, szintén a háború ideológiai előkészítését szolgálja. 1956. októberi számában a háborús főbűnösök kivégzése napjának tizedik évfordulóját ürügyül használja arra, hogy az egész emberiség által megvetett gonosztevőket „glorifikálja". Göring, Keitel, Jodl és a többiek olyan katonákként szerepelnek, mint akik nem tettek mást, csak „kötelességüket teljesítették népük és hazájuk iránt".

DEUTSCHE

Soldaten-Zeitung

Die Hinrichtungen in Nürnberg

A Nation Europa című neonáci újságban, amely hasábjait számos ország Quislingjeinek rendelkezésére bocsátja, Hans Grimm a nürnbergi ítéletvégrehajtás napját „a német történelem fekete napjának" nevezi. Noha hiánytalanul bebizonyították, hogy ezek a gonosztevők férfiak, nők és gyermekek millióinak haláláért felelősek, Grimm mégis azt állítja, hogy ezek a halálraítélt nácivezetők „nem sértettek meg semmiféle, bárhol érvényben levő törvényt".

„A Waffen-SS lovagkeresztesei" című könyvben Theodor Eickét, a Waffen-SS tábornokát, SS-Obergruppenführert dicsőítik, mint az SS halálfejes kötelék megalapítóját. Elhallgatják viszont, hogy e hadosztályokat terhelik a koncentrációs táborokban elkövetett mindazon förtelmes bűncselekmények, amelyek az egész emberiséget megrendítették. Elhallgatják, hogy Eicke, Sachsenhausen székhellyel, ahhoz a vezérkarhoz tartozott, melynek az összes koncentrációs tábor alá volt rendelve. Csak egy halálos kimenetelű baleset mentette

meg ezt a tömeggyilkost az akasztófától, amelyen bűntársa, Pohl SS-Obergruppenführer végezte be pályafutását.

Ennek az egész irodalomnak az a feladata, hogy újból összetákolja a német militaristák legyőzhetetlenségének mítoszát, új tördöfés-legendát fabrikáljon és eltörölje férfiak, nők és gyermekek ellen barbár háborút viselő SS-alakulatok emlékét. A „Waffen-SS fegyvertényei"-nek magasztalása a háború ideológiai előkészítésének része. Ezeket a törekvéseket a szövetséges köztársaság kormányzata messzemenően támogatja.

„Mi tovább menetelünk..."

A Szövetséges Ellenőrző Tanács 1945. november 30-án adta ki 8. sz. törvényét a katonai kiképzés megszüntetéséről és tilalmáról. E törvény 3. cikkelye így hangzik:

> „Volt frontharcosok minden szövetsége, csoportja és egyesülete, továbbá minden olyan egyesület, szövetség vagy csoport, amelynek az a célja, hogy fenntartsa a német katonai hagyományokat, betiltandó, s azonnal és visszavonhatatlanul feloszlatandó."

Ezt a tilalmat Nyugat-Németországban sohasem tartották be teljesen. Éppen ellenkezőleg: a bonni kormányzat kezdeményezésére életre hívott katonai- és hagyomány-szövetségek a nyugatnémet újrafelfegyverzés folyamán riasztó módon megsokasodtak.

A katonai- és hagyomány-szövetségeknek, mint az agresszív német militarizmus segédcsapatainak jelenléte egyáltalán nem új tünet. Felvonulásaikkal, bajtársi találkozóikkal, hősi emlékünnepélyekkel stb. ezek a szervezetek lényegesen hozzájárultak ahhoz, hogy a lakosságot hazafias szólamok segítségével megtévesszék a német militarizmus népellenes jellege tekintetében.

Az SS hagyományos alakulatok is — a nyugatnémet hatóságok türelméből — évek óta nyilvános találkozókat és gyűléseket rendeznek, ezeken a Hitler-rendszert dicsőítik, gyűlöletre és erőszakos túlkapásokra uszítanak. Már 1955-ben ötvenegy találkozót tartottak az SS-kötelékek.

Neue PRESSE

POLITIK / KULTUR / KUNST / WISSENSCHAFT / WIRTSCHAFT / SPORT

Ehemalige Waffen-SS gegen Diffamierung

Aussprache-Abend im „Deutschen Haus"

Die Hilfsgemeinschaft auf Gegenseitigkeit der Angehörigen der ehemaligen Waffen-SS (Hiag) führte am Freitag abend im Hotel „Deutsches Haus" in Cuxburg eine Versammlung durch, zu der sei ein wahnsinniger Ausfluß dieser Kollektivschuld. Man sehe nicht mehr den Menschen, sondern handle nach einem Klassifizierungssystem. Es dürfe keine Diffamierung der SS geben. Den Wert

A Neue Presse, az egyik SS-találkozóról. (A volt Waffen-SS tagjai fellépnek a rágalmazások ellen. Vitaest a „Deutsches Haus"-ban stb.)

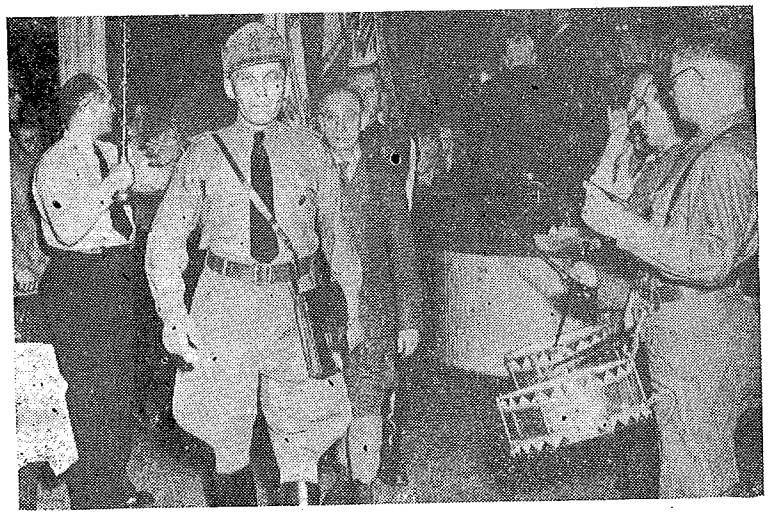

„Mi tovább menetelünk, míg minden darabokra hull." — Jelenet a Hitler-fasiszták Recklinghausenben rendezett egyik találkozójáról

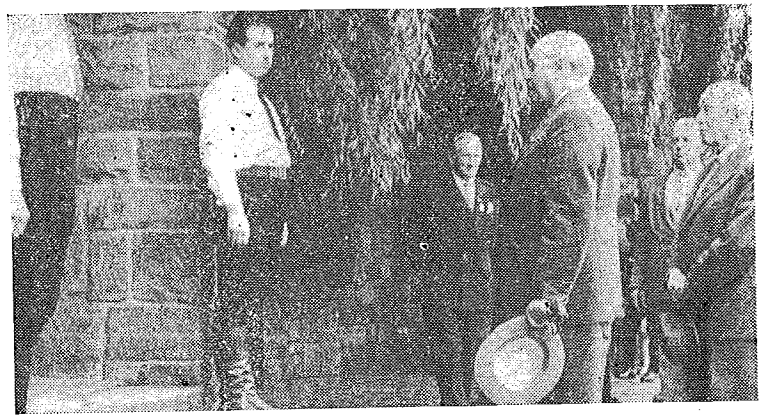

A háborús bűnös Kesselring a recklinghauseni találkozó alkalmával koszorút helyez el az általa halálba hajszolt „füstté vált" hadosztályok német katonáinak emlékművére

Schröder belügyminiszter hadgyakorlat közben. — „Kassel térségében", 1954. április 16-án

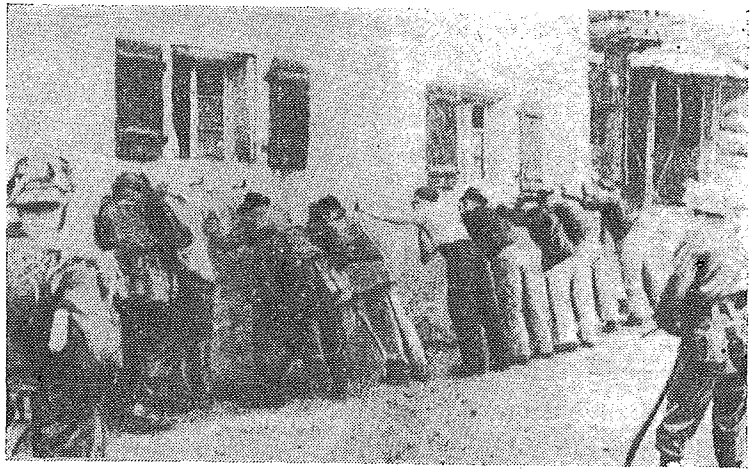

Miként a felvétel is bizonyítja, a NATO-haderők átvették az SS-tradícióit a „partizánok" elleni harcban

A „Nagy-Németország" nevű hagyományközösség negyedik országos találkozóján Günter Düring volt százados, jelenleg a tübingeni egyetem államjogi tanszékének docense, a következőket jelentette ki:

> „Egy napon megnyomjuk a gombot, kioldjuk az emeltyűt, és újra lesznek ugyan vértanúink, de „Nagy-Németország" a régi gárdák törvényéhez híven elsőként fog felsorakozni.

1955. január 8-án Röder volt repülőtábornok, a Waffen-SS Hamburgban tartott egyik gyűlésén azt követelte, hogy vezessék be a halálbüntetést az antifasiszta ellenálló harcosokkal szemben. Ugyanez a Röder 1955. márciusában az SS egyik tüntető gyűlésén azt követelte, hogy tiltsák be a munkáspártokat, a szakszervezeteket és minden demokratikus szervezetet.

Das freie Wort

UNABHÄNGIGES ORGAN FÜR FREIHEIT, RECHT UND MENSCHENWÜRDE

„Wir sind wieder interessant!"

Waffen-SS wittert Morgenluft

Großkundgebung in Hamburg — Die Bundesregierung muß eingreifen

Címsorok a nyugatnémet sajtóból
(„A figyelem újra felénk fordul!" A Waffen-SS új lehetőségeket sejt, Nagygyűlés Hamburgban, A szövetségi kormánynak közbe kell lépnie)

Az antiszemitizmus ismét akcióba lép

„A zsidókérdés végérvényes megoldásának" „eredménye" Európa majdnem minden országból származó hatmillió zsidó nő, férfi és gyermek meggyilkolása volt. Az uralkodó rétegek által évszázadokon át ébrentartott antiszemitizmus és fajgyűlölet a Hitler-időszakban ünnepelte legvéresebb diadalát. Ez a diadal zsidó üzletek bojkottjával, zsidó temetők meggyalázásával kezdődött, a „Kristályéjszaká"-val folytatódott és sok millió ember halálával végződött Auschwitz, Maidanek és Lublin gázkamráiban.

A fasiszták által a legvégsőkig fokozott antiszemitizmus nem maradt hatás nélkül a német nép többségére. Noha a szövetségi köztársaságban törvény tiltja a faji uszítást, könyvekben és folyóiratokban mégis akadálytalanul űzhetik a vad antiszemita uszítást. A szövetségi kormányzat bűne, hogy Nyugat-Németországban riasztó módon újra éled a faji őrület és az antiszemitizmus. A könyvekben és folyóiratokban s más nyilvános közleményekben folytatott antiszemita uszítás bá-

torítja a volt SA és SS korbácsos legényeit a nyílt antiszemita túlkapásokra. Már 1954. végén azt követelte az *Allgemeine Wochenzeitung der Juden*, a zsidók általános hetilapja kiadója egy, Adenauer szövetségi kancellárhoz intézett nyílt levélben, hogy „a szövetségi köztársaság valóban demokratikus erőivel együtt — a szövetségi gyűlésben 1951. szeptember 27-én tett ígérete szerint — lépjen fel az ezen nyilatkozata óta egyre inkább szaporodó antiszemita kilengések ellen.

A szövetségi köztársaságban egyre újabb antiszemita szervezetek alakulnak, számuk már 60 fölé emelkedett. Szaporodnak az antiszemita gyalázkodások és túlkapások, zsidó üzleteket bojkottálnak, vannak iskolák, amelyek vonakodnak zsidó tanítót alkalmazni és zsidó gyerekeket nevelni. *Az elmúlt néhány esztendő alatt több mint háromszáz esetben gyaláztak meg zsidó templomokat és temetőket* — figyelemre méltó azonban, hogy a tetteseket sohasem fogták el. Ehhez a tényhez a Manchester Guardian c. angol újság a következő megjegyzést fűzi: „A helyi német hatóságok nem teljesítették kötelességüket és általában azt állították, hogy ezek a gyalázatos tettek »gyermekek csínytevései«. Néhány alkalommal azonban ezek a »játékos kedvű gyermekek« súlyos sírköveket emeltek ki helyükről és a legnagyobb gonddal ízzé-porrá zúzták valamennyit. A nyugatnémet rendőrség nyomozása hihetetlenül eredménytelen, ha nem éppen valami más." A német-porosz militarizmus és antiszemitizmus ikertestvérek. A német militaristák és imperialisták világuralmi igényeiket mindig „faji felsőbbrendűségükkel" próbálták indokolni. És a militarizmus újraéledésével Nyugat-Németországban az antiszemitizmus is megint nyíltan felüti a fejét.

1957. áprilisában van Damm, a németországi zsidók központi tanácsának főtitkára kijelentette, hogy a szövetségi köztársaságban évek óta zsidó temetők meggyalázásának csaknem szakadatlan láncolata tapasztalható. Az Allgemeine Wochenzeitung der Juden-ben van Damm a következőket írta:

„Újra meg újra megkísérlik, hogy ezeket az eseményeket beszámíthatatlan egyének magánakcióinak vagy fiatalkorúak pajkos csínyjeinek állítsák be. A salzgitteri

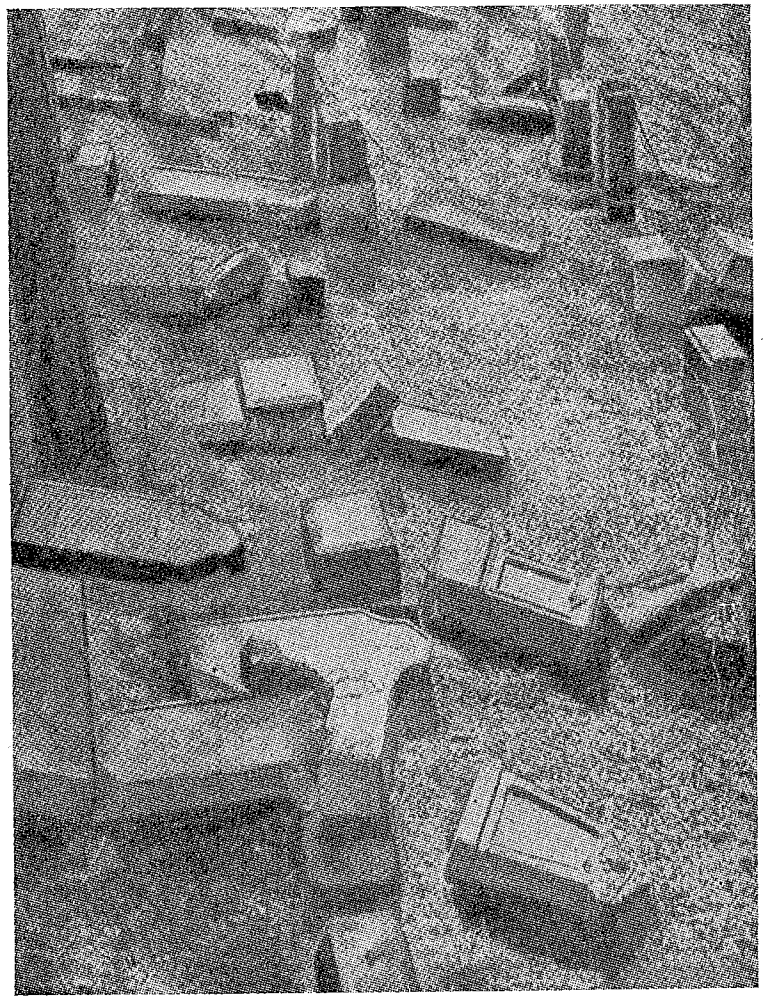

Az 1956. áprilisában meggyalázott régi zsidótemető, a Maria Limbach-i kegytemplom mellett, Hassfurt tartományi körzetben, Bajorországban. A gyalázatos rombolás felülmúlja az 1938. évieket

Antisemitischer Skandal in Hamburg

Einbruch bei der jüdischen Gemeinde aufgeklärt

Gespenst Antisemitismus

Besorgnis

Rassenhetze, made in Bundes-Germany

Nyugatnémet újságok címsorai (Antiszemita botrány Hamburgban. Az antiszemitizmus kísértete. Faji uszítás — nyugatnémet mintára. Meggyalázták a zsidó temetőt Köln-Mülheimben. Levél Bonnból. Faji uszítás, mint Hitler idejében stb.)

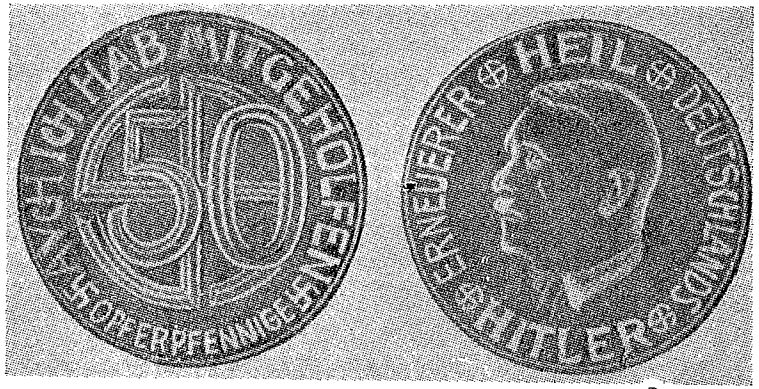

Ezt a „segély-fillér"-t 1954-ben adták ki és terjesztették Rajna-Pfalzban. Az érem egyik oldalán a következő szöveg áll: „Én is hozzájárultam". A másik oldal körirata a következő: „Heil Hitler, Németország újjáteremtője"

bűntett óta már nem lehet többé ilyen módszerrel port hinteni az emberek szemébe."

Az SS rehabilitálása szinte kényszerítő módon fokozta az SS „javíthatatlan" híveinek aljas tevékenységét. A rendőrség, amelyet egyre nagyobb mértékben tűzdelnek tele volt SS-tagokkal, szabotálja a küzdelmet ezek ellen a túlkapások ellen.

A United Press hírszolgálati ügynökség 1957. március 26-án a következőket jelentette:

„Ismeretlen tettesek sírgyalázást követtek el a kereken 400 esztendős régi lübecki zsidótemető ellen Möslingben. 21 síremléket döntöttek le talpazatáról és romboltak szét. Különös kíméletlenséggel rombolták szét a temető új részét, amelyben sok, koncentrációs táborban elpusztult zsidót temettek el."

1957. április 21-én a következőket jelentette az Associated Press:

„A húsvét szombatjára virradó éjszakán eddig ismeretlen tettesek a jammerthali külföldiek temetőjében, Salzgitter-Lebenstedtben ledöntöttek 80 zsidó sírkövet és egy nyolc méter magas zsidó emlékművet. Ezenfelül egy kisebb emlékműre embermagasságú szalmabábút akasztottak, amelyen egy horogkeresztes tábla lógott „Németország ébredj! Izrael pusztulj!" felirattal. A bűnügyi rendőrség feltevése szerint „a tettesek szélsőjobboldali politikai körökben keresendők, mert a cselekményt Hitler születésnapjával lehet kapcsolatba hozni."

Fejedelmi nyugdíjak a háborús bűnösöknek

A szövetségi köztársaságban 120 márka havi járadékot kap egy munkaképtelen hadirokkant. A Hitler háborújában elesett katona özvegye 55 márka havi járadékból kénytelen életét tengetni.

A fasiszta terror áldozatainak túlnyomó része még ma is hiába várja kárpótlásigényének elismerését. Időközben sokan meghaltak, anélkül, hogy a városok, tartományok vagy a szövetségi köztársaság pénztárából akár csak egy garast is kap-

tak volna azoknak a károknak kiegyenlítéséül, melyeket a nemzetiszocialista gonosztevők bűntettei következtében elszenvedtek. Ezek a tények *Carlo Schmidt* szociáldemokrata képviselőt 1956. április 18-án a szövetségi gyűlésben tett következő nyilatkozatra késztették:

„Be kell vallanom önök előtt, sajnos gyakran keserűség tölt el, ha arra gondolok, hogy a nemzeti szocialista rendőrfőnökök nagy nyugdíjat kapnak, míg áldozataik még ma is hiába várnak a jóvátételre."

A hitleri hadsereg és a Waffen-SS egykori tábornokai, vagy a náci államhivatalnokok, illetőleg özvegyük, kivétel nélkül havi 1000 márkára rúgó, vagy még annál is nagyobb nyugdíjat húznak.

Albert Kesselring volt vezértábornagy, akit 1947-ben egy brit katonai törvényszék Olaszországban elkövetett háborús bűntettei miatt halálra ítélt és akinek később megkegyelmeztek, havonta 1100 márka nyugdíjat húz.

Ugyanilyen összeget kap von *Manstein* volt vezértábornagy, akit egy brit katonai törvényszék háborús bűncselekményekben való részvétel miatt 18 esztendei börtönre ítélt.

Meyer (az úgynevezett Panzer-Meyer = „páncélos" Meyer) volt SS-Brigadeführer, a „Hitler Jugend" SS hadosztály vezérőrnagya és parancsnoka, akit 1947-ben kanadai hadifoglyok meggyilkolásáért halálra ítéltek, később kegyelemből 20 évi börtönre szállították le büntetését, majd pedig büntetése lejárta előtt szabadon bocsátották, mint „későn hazatérő", azonnal 4800 márkára rúgó kártalanítást kapott az „elszenvedett" fogságért.

Karl Dönitznek, a tíz esztendei fogság után a spandaui börtönből elbocsátott volt főtengernagynak, akit Hitler öngyilkossága előtt a harmadik birodalom elnökének nevezett ki, 1300 márka havi nyugdíjat állapítottak meg.

Frankfurt volt náci rendőrfőnöke, *Beckerle,* akinek hivatali ideje alatt több mint 30 000 zsidó polgárt hurcoltak a megsemmisítő táborokba, és Frankfurt összes zsinagógáját a földig leégették, 6000 márka kárpótlást kapott.

Walter Schröder, volt SS-Obersturmführer és lübecki rendőrfőnök ezidáig havi 1000 márka nyugdíjat kapott. Ezt azonban nem tartotta elegendőnek és beperelte Lübeck városát 60 000 márka jóvátételért. Ezt a jóvátételt azért kapta, mert az angolok 1945-ben elfoglalták fényűző villáját és ott koncentrációs táborokból hazatérő betegeket helyeztek el.

A buchenwaldi koncentrációs tábor volt SS-Oberscharführere és fogdaparancsnoka, *Martin Sommer,* a Hitler-rendszer legszörnyűbb bestiáinak egyike nyolc esztendeig bántatlanul élt egy bayreuthi közkórházban. Ennek a százszoros gyilkosnak lelkiismeretét terheli Paul Schneider evangélikus lelkész és Heilmann volt szociáldemokrata birodalmi gyűlési képviselő meggyilkolása is.

A nemzetközi közvélemény tiltakozása következtében egy bayreuthi esküdtszék végre kénytelen volt eljárást indítani Sommer ellen. 1958. júliusában azután 25 rábizonyított gyilkosság miatt életfogytiglani fegyházra ítélték.

Köln volt kormánybiztosa *Raeder,* akit Belgiumban mint háborús bűnöst elítéltek, hazatérése után a westfáliai tartománytól 26 000 márka kártalanítást kapott mint „későn hazatérő", jóllehet, már előbb megállapítottak számára havi 1000 márka nyugdíjat.

Raeder háborús főbűnös, volt főtengernagy, a spandaui börtönből való kiszabadulás óta havi 2246 márka nyugdíjat kap.

Dr. Martin Hellinger, miután kiszabadult a háborús bűnösök werli börtönéből, 10 000 márka „hazatérési segélyt" vágott zsebre. Mint orvos, önként lépett be az SS-be és arra specializálta magát, hogy a halott foglyok szájából kitördelje az aranyfogakat.

Dr. Ernst Lautz, a néptörvényszék volt birodalmi főügyésze már éveken át havi 1730 márka nyugdíjjárulékot kapott; ezt az összeget azután a közvélemény tiltakozására 1342 márkára csökkentették. Lautz részes a néptörvényszék 1944. július 20. után hozott számos halálos ítéletében.

Freisler vérbíró özvegye — ez a Freisler százával hozta a halálos ítéleteket — több mint 1000 márka nyugdíjat húz.

Reinhard Heydrichnek — akit mint a Cseh-Morvaföld birodalmi protektorát a csehszlovák hazafiak kivégeztek — felesége özvegyi járadékot kap. Heydrichné egy panzió tulajdonosa Burgban, a Keleti-tenger Fehmarn nevű szigetén.

Dr. Harald Turner, aki a szerbiai német katonai közigazgatás kötelékében működött mint SS-Gruppenführer, Jugoszláviában „minden elkapható zsidót agyonlövetett". 6000 túsz kivégzését is megparancsolta. Ezért Jugoszláviában, mint háborús bűnöst kivégezték. Feleségének bíróilag kormányfőtanácsosi rangnak megfelelő özvegyi nyugdíjat juttattak.

„Hazatérési segélyt" kaptak a következők: *dr. Clauberg,* a hírhedt tömeggyilkos, aki Auschwitzban nők százain végzett szörnyű szenvedéseket okozó és végül halálos kimenetelű kísérleteket; *Jordan,* Magdeburg-Anhalt volt körzetvezetője; *Schubert* SS-Scharführer, aki a sachsenhauseni koncentrációs táborban „pisztolyos Schubert" néven vált hírhedtté; *Gustav Sorge,* a sachsenhauseni koncentrációs tábor volt rapportvezetője, akit „vas-Gusztáv"-nak neveztek el; *Lanitzer* Gestapo főnök, akit Ausztriában 1946-ban 11-szeres gyilkosságért életfogytiglani börtönre ítéltek, és még sokan mások.

A náci vezetők óriási vagyona

A volt nácivezetők Nyugat-Berlin magánbankjaiban kezelt vagyonáról 1955 novemberében sokatmondó anyagot tett közzé a szociáldemokrata sajtószolgálat. Az eddig felfedezett titkos folyószámlák összes értéke a közlemény szerint nem kevesebbre rúg, mint 19 400 000 RM*-ra és 511 000 DM-ra. Ehhez járul még a nácivezetőknek mintegy 2 000 000 DM értékű ingatlan vagyona.

A szociáldemokrata sajtószolgálat a többi között az irányító szerepet játszott hitlerfasiszták nyugatberlini bankoknál vezetett alábbi folyószámláit sorolja fel:

* RM (Reichsmark) = birodalmi márka.

Göring: 8 516 054 RM összegű értékpapírok, 280 000 DM összegű bankfolyószámlák és 40 143 DM összegű kamatozó betétek.

Frick birodalmi vezető és birodalmi belügyminiszter: 1 151 721 RM összegű értékpapírok és 7150 DM összegű bankszámla.

Goebbels: 113 000 DM értékű telek.

Dr. Ley „birodalmi vezető" és a „Német Munkafront" vezetője: két telek 1 000 000 DM értékben. Ezenkívül ékszerek.

Von Ribbentrop birodalmi külügyminiszter: három telek 50 000 DM értékben. Ehhez járul még utólagosan megállapított 473 776 RM értékű vagyon.

Kaltenbrunner (Artur Scheidler névvel álcázott bankszámla): 2 277 625 RM bankszámla.

Freisler, a „néptörvényszék" elnöke: 80 000 DM értékű két telek.

Hoffmann birodalmi „képtudósító": 1 142 107 RM értékű vagyon.

Daluege SS-Obergruppenführer: 541 147 RM összegű értékpapírok.

Krüger SS-Obergruppenführer: 112 686 RM értékű bankfolyószámlák.

Dr. Morell, Hitler háziorvosa: 100 000 DM értékű telek.

D'Alquen, a Fekete Hadtest* főszerkesztője: 60 000 DM értékű két telek.

Reinhardt SA-Obergruppenführer és pénzügyi államtitkár: 156 000 DM értékű telek.

Helene Bechstein, aki Hitler „Mein Kampf"-jának kiadását lehetővé tette: 196 400 DM és 471 725 RM, valamint 38 162 dollár összegű bankszámlák.

* „Schwarzes Korps".

Hogyan mosták tisztára az SS-t

A nyugati hatalmak egy új német hadsereg felállítására vonatkozó tervei 1948 tavaszán kerültek először nyilvánosságra. Csakhamar felismerhető volt, hogy ezek a törekvések egybevágnak a nácihadsereg nem likvidált vezető káderei, valamint az SS káderei által kovácsolt tervekkel. Volt német tábornokok és vezérkari tisztek új támadási terveket szerkesztettek és katonai titkos szövetségekben — mint például a „Bruderschaft"*-ban stb. — szervezkedtek. Felcsendültek az első hangok, hogy nem lehet lemondani a keleti tapasztalatokkal rendelkező katonákról és szükséges az SS új értékelése is.

Erich Mende szabad demokrata párti képviselő 1950-ben elérkezettnek látta az időt, hogy a szövetségi gyűlésben védőbeszédet tartson az SS mellett. Ezzel elérte, hogy az SS-tagok hozzátartozóinak járadékot ítéltek meg.

„Később Hasso von Manteuffel makacsul küzdött a plénumban újabb sikerekért" — írja a Wiking Ruf című SS-lap. Manteuffel a szövetségi kancellárt is felkereste, aki szó szerint a következőket mondotta:

„Én már régóta tudom, hogy a Waffen-SS katonái tisztességes emberek voltak."

Paul Hausser, a Waffen-SS volt tábornoka, tárgyalásokat folytatott a szövetségi gyűlés egyes pártcsoportjaival és — így nyilatkozott — „nemcsak a koalíció pártjainál, hanem még a szociáldemokrata pártnál is meghallgatásra és megértésre talált".

Ez a magatartás felbátorította a volt SS-vezetőket, hogy egyre nyíltabban követeljék rehabilitálásukat és újrafelvételüket a hadseregbe.

Euler szabad demokrata párti, szövetségi gyűlési képviselő 1955. március 27-én így nyilatkozott az SS-társaságok tagjai előtt Bad-Hersfeldben: „A Waffen-SS esetében nem azt kell folyton kérdezni, hogy honnan jön, hanem hogy mit tett a háborúban. És ez a teljesítmény igazságos bánásmódot igényel." (Wiking Ruf 1955. májusi szám).

A felháborodott közvélemény csillapítására 1955 decemberében Hausser vezérezredes, „a volt Waffen-SS rangidős katonája" hűségnyilatkozatot tett a szövetségi gyűlés pártjai előtt.

1956 augusztusában Theodor Blank, volt hadügyminiszter, a szövetségi köztársaság hadseregébe való belépésre szólította fel az egykori SS-legényeket.

* Bruderschaft – Bajtársiasság nevű katonai szövetség, az ún. „hagyományápoló" szövetségek egyike.

Nem sokkal ezután számos SS-tábornok a porondra lépett — köztük olyan elítélt háborús bűnös, mint a „páncélos" Meyer — és követeléseket állított fel.

DIE WELT

Waffen-SS fordert gleiche Rechte

Minden, 18 September (dpa—AP)

Die volle Gleichberechtigung für Angehörige der ehemaligen Waffen-SS forderte der frühere SS-Panzergeneral Meyer am Wochenende in Minden. Er sprach vor 10 000 ehemaligen Angehörigen der Waffen-SS aus der Bundesrepublik sowie Holland, Belgien, Frankreich, Dänemark und Österreich. Meyer vertrat die Ansicht, daß es höchste Zeit sei, einen Schlußstrich unter die Diffamierung der Waffen-SS zu ziehen. „Solange noch Kriegsverurteilte hinter Stacheldraht schmachten, können Deutsche keine echten Verbündeten

auf einem Diskussionsabend in Hannover dafür ausgesprochen, daß die ehemaligen Waffen-SS-Männer in die Bundeswehr eintreten. Beide gehören nicht mehr der HIaG an.

In der einstimmig angenommenen Entschließung wird festgestellt, daß jeder frühere Angehörige der Waffen-SS über die Frage der Wehrbereitschaft als Staatsbürger allein und unter eigener Verantwortung entscheiden muß. Eine Stellungnahme zu diesen Fragen von seiten der HIaG als Organisation kann nicht erwartet werden, heißt es in der Erklärung, solange die Frage

1956 szeptemberében Hannoverben találkozót tartottak az SS-szövetségek, s ezen azt követelték, hogy a volt SS-tagokról a 131. sz. törvénycikkely szerint gondoskodjanak.

WELT DER ARBEIT

Parlamentarier gingen zur SS

Melegen üdvözölték a szövetségi hadseregbe való felvételt is. A német szakszervezeti szövetség lapja, a *Welt der Arbeit* leleplezte, hogy ezen a találkozón a bonni szövetségi gyűlés képviselői közül hivatalosan az alábbiak voltak jelen: Helmut Heye szolgálaton kívüli tengernagy, a Keresztény Demokrata Unió szövetségi gyűlési képviselője; dr. Schranz, Offenbach volt náci főpolgármestere, jelenleg a demokrata párt szövetségi gyűlési képviselője; Albert Dehrichsweiler, volt náci diákvezér és a Waffen-SS Obersturmführere, jelenleg a szabad demokrata párt főtitkára; Adolf von Thadden, az alsószászországi tartományi gyűlés német birodalmi párti képviselője.

Az SS bevonul a Bundeswehrbe

Az évek óta tartó ideológiai és szervezeti előkészítés után a világ közvéleményét 1956-ban azzal a közléssel lepték meg, hogy a szövetségi gyűlés személyügyi bizottsága elhatározta: a Waffen-SS volt tisztjei előtt egészen Obersturmbannführerig — ez alezredesi rangnak felel meg — megnyitja az utat a Bundeswehr magasabb parancsnoki helyeire. Ezt a döntést a „szövetségi nemzetvédelmi miniszter hivatalos közlönyében"* hozták nyilvánosságra 1956. szeptember 1-én.

A rendelet kifejezetten leszögezi, hogy a volt SS-tisztek megkapják ugyanazt a rendfokozatot, amelyet a Hitler-rendszer alatt adományoztak nekik.

Az SS teljes rehabilitálását jelentő döntés az egész világot átfogó tiltakozó akciót váltott ki. A népek még nem felejtették el, hogy az SS-t a Németországban és valamennyi megtámadott országban elkövetett bűncselekményeiért a Nemzetközi Katonai Törvényszék bűnös szervezetnek nyilvánította. Oradour, Lidice és Varsó romjai soha el nem némítható tanúk az emberiség eme ellenségeivel szemben. Dr. Adenauernak az a nyilatkozata, hogy a volt SS-tagok beállításakor rendkívül szigorú vizsgálatot fognak végrehajtani, nem tudta lecsillapítani a világ közvéleményének tiltakozását. A népek e végzetes döntés megszüntetését követelik.

* Ministerialblatt des Bundesministers für Verteidigung.

A felháborodás és az aggodalom, amely a szövetségi köztársaság kormányának eme döntését kísérte, számos tiltakozó nyilatkozatban jutott kifejezésre.

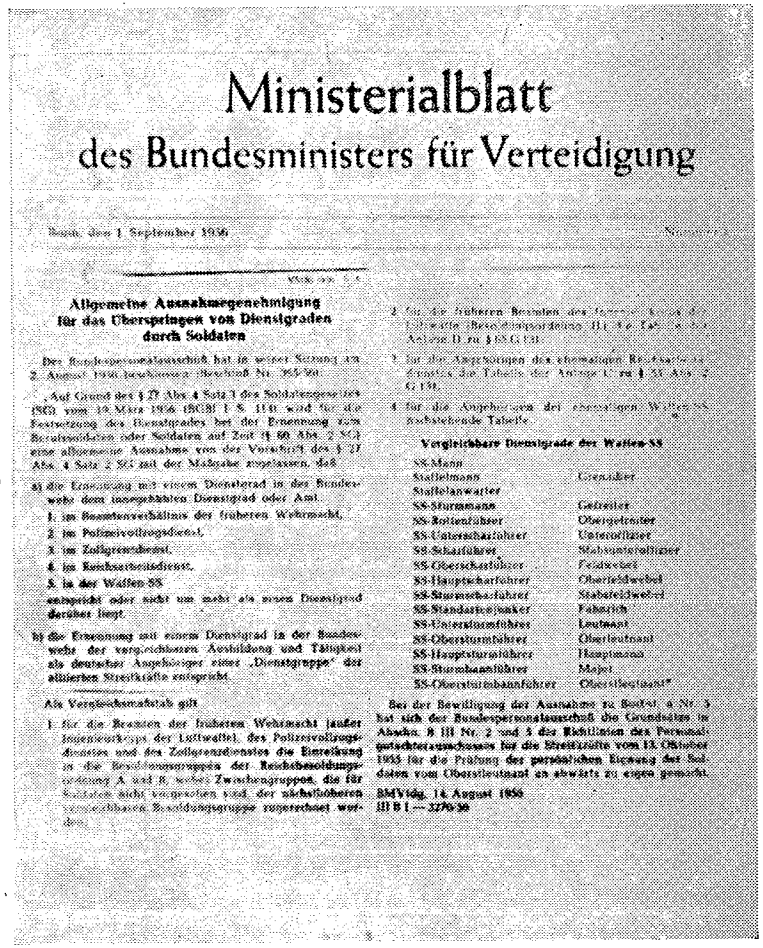

Ministerialblatt
des Bundesministers für Verteidigung

Bonn, den 1. September 1956

Allgemeine Ausnahmegenehmigung für das Überspringen von Dienstgraden durch Soldaten

Der Bundespersonalausschuß hat in seiner Sitzung am 2. August 1956 beschlossen (Beschluß Nr. 365/56):

„Auf Grund des § 27 Abs. 4 Satz 3 des Soldatengesetzes (SG) vom 19. März 1956 (BGBl. I S. 114) wird für die Festsetzung des Dienstgrades bei der Ernennung zum Berufssoldaten oder Soldaten auf Zeit (§ 60 Abs. 2 SG) eine allgemeine Ausnahme von der Vorschrift des § 27 Abs. 4 Satz 2 SG mit der Maßgabe zugelassen, daß

a) die Ernennung mit einem Dienstgrad in der Bundeswehr dem innegehabten Dienstgrad oder Amt,
1. im Beamtenverhältnis der früheren Wehrmacht,
2. im Polizeivollzugsdienst,
3. im Zollgrenzdienst,
4. im Reichsarbeitsdienst,
5. in der Waffen-SS

entspricht oder nicht um mehr als einen Dienstgrad darüber liegt.

b) die Ernennung mit einem Dienstgrad in der Bundeswehr der vergleichbaren Ausbildung und Tätigkeit als deutscher Angehöriger einer „Dienstgruppe" der alliierten Streitkräfte entspricht.

Als Vergleichsmaßstab gilt

1. für die Beamten der früheren Wehrmacht (außer Ingenieurkorps der Luftwaffe), des Polizeivollzugsdienstes und des Zollgrenzdienstes die Einreihung in die Besoldungsgruppen der Reichsbesoldungsordnung A und B, wobei Zwischengruppen, die für Soldaten nicht vorgesehen sind, der nächsthöheren vergleichbaren Besoldungsgruppe zugerechnet werden;

2. für die früheren Beamten des [illegible] (Besoldungsordnung II) die Tabelle der Anlage II zu § 65 G 131;

3. für die Angehörigen des ehemaligen Reichsarbeitsdienstes die Tabelle der Anlage C zu § 55 Abs. 2 G 131;

4. für die Angehörigen der ehemaligen Waffen-SS nachstehende Tabelle:

Vergleichbare Dienstgrade der Waffen-SS

SS-Mann	
Staffelmann	Grenadier
Staffelanwärter	
SS-Sturmmann	Gefreiter
SS-Rottenführer	Obergefreiter
SS-Unterscharführer	Unteroffizier
SS-Scharführer	Stabsunteroffizier
SS-Oberscharführer	Feldwebel
SS-Hauptscharführer	Oberfeldwebel
SS-Sturmscharführer	Stabsfeldwebel
SS-Standartenjunker	Fähnrich
SS-Untersturmführer	Leutnant
SS-Obersturmführer	Oberleutnant
SS-Hauptsturmführer	Hauptmann
SS-Sturmbannführer	Major
SS-Obersturmbannführer	Oberstleutnant*

Bei der Bewilligung der Ausnahme zu Beschl. u. Nr. 5 hat sich der Bundespersonalausschuß die Grundsätze in Abschn. B III Nr. 2 und 3 der Richtlinien des Personalgutachterausschusses für die Streitkräfte vom 13. Oktober 1955 für die Prüfung der persönlichen Eignung der Soldaten vom Oberstleutnant an abwärts zu eigen gemacht.

BMVtdg. 14. August 1956
III B 1 — 3270/56

SS-vezetők Adenauer táborában

A súlyos bűnökkel terhelt militaristák és fasiszták „hideg hatalomátvétele" gyorsan halad előre a szövetségi köztársaságban. Ezek az erők egyre jobban behatolnak a közigazgatás minden ágába, az intézményekbe és a pártokba. Az alábbi felsorolás csak rövid kivonat a rendelkezésre álló bőséges anyagból.

Waldemar Kraft, a különleges ügyek volt szövetségi minisztere, a nemzetiszocialista párt tagja, SS-Hauptsturmführer és a birodalmi biztonsági főnökség (Gestapo központ) munkatársa volt. Lengyelország megrohanása után Darré náci birodalmi élelmezésügyi miniszter Waldemar Kraftot a „földművelésügyi birodalmi társaság" ügyvezetőjévé nevezte ki.

Dr. Viktor Emanuel Preusker, a lakásépítés szövetségi minisztere, a náci párt és az SS tagja volt. 1938-ban Hitler kinevezte a „bécsi bankok árjásításának biztosává", ezzel jutalmazta a „német gazdaságnak a zsidó igától való megszabadításáért".

Dr. Theodor Oberländer professzor, a hadirokkantak, menekültek és elűzöttek ügyeinek szövetségi minisztere, tagja volt a náci pártnak és SA-Hauptsturmführer volt az „Ostpreussen" náci körzet vezetőségében. 1945 márciusában a fehérgárdista Vlaszov-szervezet egyik kiképző táborának vezetőjeként tevékenykedett.

A bonni külügyi hivatal mutatja a legmeggyőzőbben, hogyan itatják át volt fasisztákkal a bonni kormánygépezetet.

Otto Bräutigamra, a keleti ügyek minisztériumi osztályvezetőjére — nyilvánosságra hozva háborús naplóját — rábizonyították, hogy irányító szerepe volt zsidók meggyilkolásában.

Bonn diplomáciai szolgálatában állnak a többi közt a következők: dr. *Kurt Bahnke,* aki Hitler idejében a birodalmi katonai törvényszéknél fővádló volt; *Hasso von Etzdorf,* az SA egykori Obersturmbannführere; *Felix Gaerte,* a birodalmi biztonsági főnökség volt SS-Hauptsturmführere, aki később az SS faji és települési főnökségen szolgált; *Gustav Hilger,* az „Oroszország népeinek felszabadítására alakult bi-

Címsorok a nyugatnémet sajtóból
(„Legyen már vége az SS körüli botránynak!" „Erősödik a tiltakozás a Waffen-SS átvétele ellen". „Rehabilitáljuk a Waffen-SS-t?" „Hitler »politikai megbízottai« a Bundeswehrben stb.)

zottság" elnevezésű fasiszta szervezet egyik alapítója; dr. *Becker,* volt magasrangú SS-vezető. A bonni külügyi hivatalban foglalkoztatott majdnem valamennyi magasrangú hivatalnok tagja volt a náci pártnak.

A minisztériumok hivatalaiban, a tartományi kormányokban, parlamentben és a pártok között is megtalálhatók egykori vezető SS-tagok.

A többi között Schleswig-Holsteinban gazdasági miniszterként ügyködik dr. *Hermann Andersen* volt SS-tag.

Dr. *Sonnenhol,* volt SS-Unterscharführer, Ribbentrop külügyminiszter és a Gestapo-központ összekötője, sajtóelőadói állást tölt be a Marshall-terv ügyeinek minisztériumában.

Az úgynevezett „jogfosztottak és hazájukból elűzöttek szövetsége" (BHE) szövetségi gyűlési pártcsoportjában foglal helyet *Martin Elsner,* volt SS-Untersturmführer és *Hans Egon Engell,* volt tiszteletbeli SS-Oberführer.

A bajor tartományi gyűlésben a német birodalmi párt csoportjának tagjaként ott találjuk *Waldemar Schütz,* volt SS-tisztet és a szabad demokrata pártban *Arthur Heinrich* volt SS-Hauptsturmführert.

A Saar-vidék demokrata pártjában szerepet játszanak: *Richard Becker,* dr. *Buchholz* és *Peter Engel* volt SS-tagok, illetve SS-tisztek (utóbbi a dachaui koncentrációs tábor őrszemélyzetének is tagja volt).

Dr. *Walter Zirpius,* volt SS-Sturmführer és a lembergi (lwowi) gettó meghatalmazott biztosa, kormányfőtanácsosi rangban az alsó-szászországi tartományi bűnügyi rendőrségen előadó.

Rendkívül kirívó esete a háborús bűnösök újraalkalmazásának a Westerlandban, Sylt szigetén ügyködő polgármester esete. 1939-ben a náci párt vezetőségének jogtanácsosát, *Heinz Reinefarthot* SS-Oberführerré nevezték ki és behívták az SS birodalmi vezetőjének vezérkarába. Reinefarthot Himmler már 1942-ben SS-Brigadeführerré és a rendőrség vezérőrnagyává nevezte ki. Miután e minőségben hosszabb ideig tevékenykedett a Warthe-körzetben, előléptették a Waffen-SS altábornagyává.

Amikor Varsó népe 1944-ben felkelt az SS terrorja ellen, Reinefarthot állították parancsnokként a „varsói felkelés leverésére vezényelt egyik harci csoport" élére. A Varsóban Reinefarth vezetésével elkövetett bűnökről nagyterjedelmű bizonyító anyag áll rendelkezésre, és így felvették a háborús bűnösöknek az Egyesült Nemzetek által összeállított listájára.

Willi Fiedler, a hitleri Wehrmacht volt altisztje, brit hadifogságban nagyszámú kéziratos feljegyzést készített, s ezekben részletesen leír sok, a Reinefarth vezetésével elkövetett bűncselekményt. Szemtanúja volt például olyan kivégzéseknek, amelyeket egy gyárban úgy hajtottak végre, hogy férfiakat, nőket és gyermekeket tarkónlőttek, előre elkészített máglyákra raktak és azonnal elégették őket. Sok áldozat még nem halt meg, és elevenen égett el. E tanúvallomás hitelességét a brit táborparancsnokság 1945. augusztus 21-én megerősítette.

Idézzünk a jegyzőkönyvből:

„Saját szememmel láttam, hogy az odaszállított polgárokat — egyesek maguktól mentek oda, másokat parancsra odahurcoltak vagy erőszakkal odataszítottak — az előre elkészített máglyákra fektették, azután egy SS-legény géppisztolysorozattal agyonlőtte őket és amikor a máglya már tele volt agyonlőtt emberrel, akkor a hullákkal teli máglyákat gyúlékony folyadékkal leöntötték és elégették."

Fiedler a továbbiakban még így vallott:

„Ezek az emberek Reinefarth harci csoportjához tartoztak, ezt az egyik SS-től tudom, aki maga mondotta el nekem."

A lengyel kormány Reinefarth kiszolgáltatására benyújtott kérelmét az amerikaiak elutasították.

A Waffen-SS vezetőinek a NATO-haderőkbe való felvétele és a náci párt volt magasrangú funkcionáriusainak további behatolása az államapparátusba azt bizonyítja, hogy a szövetségi köztársaságban fokozódik a militarizálás és a nácizmus. Ezek benyomulása a politikai és katonai hatalom kulcspozicióiba, már nem tekinthető egyedi jelenségnek, hanem „a hatalom felé kúszás" rendszeres folyamatának eredménye.

Az SS-vezetők felvétele a szövetségi haderőbe abból a szándékból ered, hogy a hadseregből különlegesen agresszív eszközt teremtsenek kifelé és a belső elnyomás számára.

Sok nyugatnémet újság és folyóirat nyitja meg hasábjait volt SS-tagok előtt, és ők az SS „fegyvertényeit" magasztalják, s azt a hazugságot ismételgetik, hogy ezek az alakulatok semmiféle bűncselekményt sem követtek el.

A volt SS-legények már arra is készek, hogy saját országukban újra a hóhér szerepét játsszák a haladás erőivel szemben. A hannoveri SS-gyűlésen egy volt Hauptsturmführert, aki kifejezésre juttatta, hogy lelkesedik a Bundeswehrben teljesítendő szolgálatért, megkérdezték, vajon adott esetben rálőne-e a Német Demokratikus Köztársaságban élő fivérére. Így felelt:

„Van egy fivérem az NDK-ban, hadnagy a népi rendőrségen. Magától értetődően lőni fogok rá."

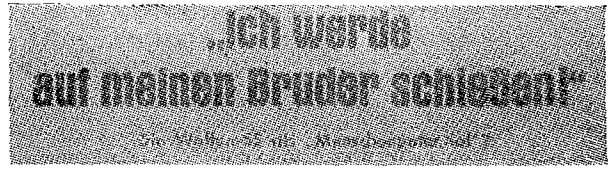

Az, hogy az SS-bizalmi emberei mennyire megvetették már lábukat a bonni államapparátusban, kiviláglik a Német Katonaújság főszerkesztője, Erich Kernmayr volt SS-Hauptsturmführer egyik nyilatkozatából. A HIAG tartományi ülésén tartott előadásában a következőket mondotta:

„A szövetségi nemzetvédelmi minisztériumban nincs olyan határozat, vagy más egyéb, legyen bármilyen titkos jellegű, hogy a HIAG legkésőbb 24 óra múlva ne kapna róla legpontosabb tájékoztatást."

Az 1956 novemberében megtartott rendes szövetségi HIAG gyűlésen Hubert Meyer, a szervezet kormány-összekötője elismerte, hogy az SS rehabilitálására és újrafelhaszná-

Süddeutsche Zeitung

„Auch ich gehörte der Waffen-SS an"

Nicht Wiederverwendung - sondern Recht

Címsorok a müncheni Süddeutsche Zeitungból („Én is a Waffen-SS-hez tartoztam" „Nem újrafelhasználást, hanem jogot követelünk!" stb.)

lására bonni kormánykörök tették meg a kezdeményező lépéseket. Meyer kijelentette:

„Katonai és politikai személyiségek szükségesnek tartották, hogy a szövetségi hadsereg kívánatos gyors felépítésébe bevonják a Waffen-SS volt katonáit is, akikből 1943-tól kezdve a német páncélos és páncél-gránátos hadosztályoknak körülbelül a felét összeállították." („Der Freiwillige", Wattenscheid, 1956 december.)

Ez a kezdeményezés új ösztönzést adott az SS-összeesküvőknek, úgyhogy 1957-re tevékenységük céljaként az SS-alakulatok még erősebb összpontosítását jelölték meg.

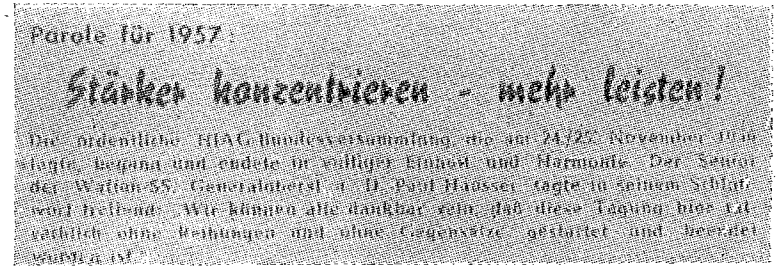
Parole für 1957:

Stärker konzentrieren - mehr leisten!

Újságcím:

(1957 jelszava: Erősebben összpontosítani — többet nyújtani!)

1956 novemberében dr. Hensel főigazgató, a személyi ügyek véleményező bizottságának tagja részt vett a HIAG egyik düsseldorfi nagygyűlésén. Felszólalásában kijelentette, hogy a személyi ügyeket véleményező bizottság a nürnbergi Nemzetközi Katonai Törvényszék által az SS összességével szemben kimondott ítéletet nemlétezőnek tekinti. A HIAG Der Freiwillige című folyóirata 1956 decemberi számában ez olvasható:

Personalgutachterausschuß weiß nichts vom Kollektivurteil

A személyi ügyeket véleményező bizottság nem veszi tudomásul a kollektív ítéletet

„Dr. Hensel pedig nem volt hajlandó kollektív ítéletet mondani a Waffen-SS ellen és ráadásul, jobb tudása ellenére, azt állította, hogy ilyen ítéletet sohasem hoztak Nürnbergben."

Összeesküvés a népek ellen

A nyugatnémet SS-alakulatok már ismét szoros kapcsolatokat tartanak a külföldi fasiszta szervezetekkel. Az úgynevezett „európai szociális mozgalom" vezetőitől indul ki az a törekvés, hogy a nyugat-európai országokban, főként Olaszországban, Spanyolországban, Franciaországban megteremtsék egy fasiszta internacionálé támaszpontjait.

Számos külföldi SS-alakulat létezése a szövetségi köztársaság területén (lásd az 569—572. oldalakat), bizonyítja és jellemzi az Európa népei ellen szervezett SS-összeesküvés méreteit. E külföldi SS-kötelékek létezése és a szövetségi kormányzat részéről élvezett támogatásuk a legnagyobb veszély, mert kivétel nélkül háborús bűnökben részes kötelékekről van szó, s ezek feladata, hogy náci minta szerint az „ötödik hadoszlop" szerepét játsszák.

Ezekben a szervezetekben összetalálkoztak azok a hazaárulók, akik a második világháború idején Hitler hadserege s a Waffen-SS szolgálatába léptek és hátba támadták saját, a hitleri Németország által megtámadt népüket. E dokumentációs gyűjtemény nyomdába adásakor vált ismeretessé, hogy ezek a kötelékek 1957-re európai SS találkozó megtartását tervezik Nyugat-Németországban, a háborús bűnösök paradicsomában. E fasiszta erők mozgósítása merénylet Európa népeinek biztonsága ellen.

A bonni kormányzat támogatásától bátorítva, a HIAG újból SS-társasutazásokat szervez „az egykori hadszínterekre", vagyis azokra a helyekre, ahol az SS a hitleri háború alatt gyalázatos cselekményeit elkövette.

A nemzetközi közvélemény tiltakozása időközben kioktatta ezeket a „menetelőket", hogy sem polgári ruhában, sem egyenruhában, sehol sem kívánatosak.

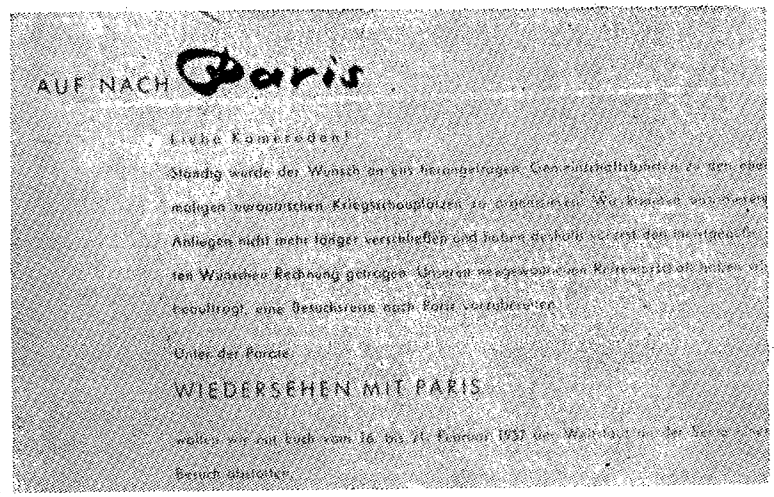
AUF NACH Paris

Liebe Kameraden!

WIEDERSEHEN MIT PARIS

A Wiking Rufban megjelent felhívás (1957. január 1. füzet), amely párizsi SS-társasutazásra toborzott

SS-találkozó Karlburgban 1957-ben. Az egyik kanadai katonai törvényszék által háborús bűnösként halálra ítélt „páncélos" Meyer SS-tábornok a szónoki emelvényen

Volt SS-tagok ünneplik a háborús bűnös „páncélos" Meyert

A NÉMET KIADÁS UTÓSZAVA

*Ez a dokumentációs gyűjtemény kivonatokat közöl a Nemzetközi Katonai Törvényszék tárgyalási jegyzőkönyveiből, bizonyító anyagából és ítéletéből, továbbá közli a birodalmi biztonsági főnökség és más SS-igazgatási szervek jelentéseit és okmányait. Ezeket a dokumentumokat a helyesírási és stilisztikai hibák korrigálása nélkül, a maguk eredeti formájában vettük át. Az eredeti írásmódot a dokumentumoknál szintén változatlanul hagytuk.**

A Nemzetközi Katonai Törvényszék ítéletének kivonatai esetében a német nyelvre lefordított jegyzőkönyv szolgált alapul, amely 1946-ban készült, és később stilárisan átdolgozták.

Mindennemű nyilatkozatról és kommentárról lemondottunk. A periratok kivonatait, a jelentéseket és dokumentumokat csak címmel láttuk el.

A fényképeket az SS-tagoknál, illetőleg az SS ügyiratainban találtuk meg ...

(Az Antifasiszta Ellenállás Harcosainak NDK-ban működő bizottsága.)

* A fordításnál a kiadó is figyelembe vette ezt, s csak az esetekben korrigálta az eredetiben levő nyilvánvaló helyesírási és stilisztikai hibákat, ha ezek zavart okoztak. Így kötetünk helyesírása is — főleg a személynevek, gyógyszer- és helységnevek helyesírása — bizonyos következetlenséget mutat. Ezek helyesírásában többnyire az eredeti dokumentumokban talált írásmódhoz igazodtunk, s csak az esetben tértünk el ettől, ha a tévedés nyilvánvaló volt. — A szerk.

RÖVIDÍTÉSEK

ADV (Antinazistische Deutsche Volksfront) = Náciellenes Német Népfront

Arrest-Bl. (Arrestblock) = fogdablokk

BdS (Befehlshaber der Sicherheitstruppen) = a biztonsági csapatok parancsnoka

BdS d. G. G. (Befehlshaber der Sicherheitstruppen des Generalgouvernements) = a főkormányzóság biztonsági csapatainak parancsnoka

DVL (Deutsche Volksliste) = Német Népi Lista

FIR (Fédération Internationale des Résistants, des Victimes et des Prisonniers du Fascisme) = a Fasizmus Foglyainak, Áldozatainak és az Ellenállás Harcosainak Nemzetközi Szövetsége

FS (Fernschreiben) = távirat

GESTAPO (Geheime Staatspolizei) = titkos államrendőrség

HIAG (Hilfsgemeinschaft auf Gegenseitigkeit) = Kölcsönös Segély Közösség (jelenlegi SS-csúcsszervezet)

HJ (Hitlerjugend) = hitleri ifjúsági szervezet

HKP (Heereskraftfahrpark) = hadsereg gépkocsipark

HWA (Heereswaffenamt) = hadsereg fegyverhivatal

IAH (Internationale Arbeiterhilfe) = Nemzetközi Munkássegély

IMT (Internationale Militärtribunal) = Nemzetközi Katonai Törvényszék

Kapo A koncentrációs táborokban az előmunkásokat nevezték kapónak

KZ (Konzentrationslager) = koncentrációs tábor

Koncentrációs táborok rövidítése:

(Au) = Auschwitz
(Bu) = Buchenwald
(Da) = Dachau
(Flo) = Flossenbürg
(Groro, ill. Gr. Ro) = Gross Rosen
(Herzog) = Herzogenbusch
(Lu) = Lublin
(Mau) = Mauthausen
(Naz, ill. Natz) = Natzweiler
(Neu) = Neuengamme
(Rav) = Ravensbrück
(Sa, ill. Sh) = Sachsenhausen
(St) = Stutthof

LSSAH (Leibstandarte SS Adolf Hitler) = Adolf Hitler SS testőrezrede

MdL (Mitglied des Landtags) = tartománygyűlés tagja

MdR (Mitglied des Reichtags) = birodalmi gyűlés tagja

NKFD (Nationalkomitee „Freies Deutschland") = „Szabad Németország" Nemzeti Bizottsága

NSBO (Nationalsozialistische Betriebsorganisation) = Nemzetiszocalista Üzemi Szervezet

NSDAP (Nationalsozialistische Deutsche Arbeiterpartei) = Nemzetiszocialista Német Munkáspárt (a náci párt)

OFK (Oberfeldkommandantur) = tábori főparancsnokság

OKH (Oberkommando des Heeres) = hadseregfőparancsnokság

OT (Organisation Todt) = Todt-szervezet

RA—SS (Rassenamt SS) = SS fajhivatal

RFB (Roter Frontkämpferbund) = Vörös Frontharcosszövetség

Rf—SS (Reichsführer SS) = SS birodalmi vezető (Himmler)

RGO (Rote Gewerkschaftsopposition) = vörös szakszervezeti ellenzék

RLM ((Reichsluftfahrt-Ministerium) = Birodalmi Légügyi Minisztérium

RSHA (Reichssicherheitshauptamt) = Birodalmi Biztonsági Főnökség

RuS (Rassen- und Siedlungshauptamt) = Faji és Települési Hivatal

SA (Sturmabteilung) = rohamosztag

SD (Sicherheitsdienst) = biztonsági szolgálat

SDG (Sanitätsdienstgefreiter — vagy: gehilfe) = egészségügyi szolgálatos (őrvezető)

Sipo (Sicherheitspolizei) = biztonsági rendőrség

SS (Schutzstaffel) = védőosztag

St. G. B. (Strafgesetzbuch) = büntetőtörvénykönyv

T-Div. (Totenkopf-Division) — halálfejes hadosztály

WVHA (Wirtschafts-Verwaltungs-Hauptamt) = gazdasági igazgatási főnökség

SS rendfokozatok

SS-Sturmmann
(őrvezetőnek megfelelő SS rendfokozat)

SS-Rottenführer
(tizedesnek megfelelő SS rendfokozat)

SS-Unterscharführer
(szakaszvezetőnek megfelelő SS rendfokozat)

SS-Scharführer
(őrmesternek megfelelő SS rendfokozat)

SS-Oberscharführer
(törzsőrmesternek megfelelő SS rendfokozat)

SS-Hauptscharführer
(főtörzsőrmesternek megfelelő SS rendfokozat)

SS-Sturmscharführer
(alhadnagynak megfelelő SS rendfokozat)

SS-Standartenjunker
(zászlósnak megfelelő SS rendfokozat)

SS-Untersturmführer
(hadnagynak megfelelő SS rendfokozat)

SS-Obersturmführer
(főhadnagynak megfelelő SS rendfokozat)

SS-Hauptsturmführer
(századosnak megfelelő SS rendfokozat)

SS-Sturmbannführer
(őrnagynak megfelelő SS rendfokozat)

SS-Obersturmbannführer
(alezredesnek megfelelő SS rendfokozat)

SS-Standartenführer
(ezredesnek megfelelő SS rendfokozat)

SS-Brigadeführer
(vezérőrnagynak megfelelő SS rendfokozat)

SS-Obergruppenführer
(a legmagasabb SS rendfokozat, körülbelül a vezérezredesi rendfokozatnak felel meg)

TARTALOM

A kiadó előszava — — — — — — — — — — — 5
A német kiadás előszava — — — — — — — — — 7

I.

Ítélet, melyet az Amerikai Egyesült Államok, Franciaország, Nagy-Britannia és a Szovjet Szocialista Köztársaságok Szövetsége hozott az SS, a Gestapo és az SD felett a béke elleni bűncselekmény, háborús bűncselekmény és az emberiesség elleni bűncselekmény miatt

A Gestapo és az SD felépítése és összetétele — — — — 13
Az SS szervezeti felépítése és összetétele — — — — — 19

II.

Bizonyító anyagok és jelentések a német nép ellen elkövetett bűntettekről

Fasiszta terror Németország Kommunista Pártja ellen — — 29
A fasiszta terror Németország Szociáldemokrata Pártja (SPD) ellen — — — — — — — — — — — — — 55
Fasiszta terror a szakszervezetek és más demokratikus erők ellen — — — — — — — — — — — — — 62

III.

Zsidók üldözéséről és megsemmisítéséről szóló bizonyító anyagok és jelentések

A zsidóüldözés — — — — — — — — — — — — 85
„A kristályéjszaka" — — — — — — — — — — 94
„A zsidókérdés végleges megoldása" — hatmillió halott — 100

IV.

Dokumentumok és jelentések a fasiszta koncentrációs táborokról

Először Németországban rendeztek be koncentrációs táborokat 141
Buchenwaldi koncentrációs tábor — — — — — — — — 159
Dora koncentrációs tábor — — — — — — — — — 182
Egy evakuált szállítmány pusztulása Gardelegen mellett — 184
Sachsenhauseni koncentrációs tábor — — — — — — 185
A ravensbrücki női koncentrációs tábor — — — — — 208
Dachaui koncentrációs tábor — — — — — — — — 215
Mauthauseni koncentrációs tábor — — — — — — — 221
A flossenbürgi koncentrációs tábor — — — — — — 233
Bergen-belsen-i koncentrációs tábor — — — — — — 235
Neuengammei koncentrációs tábor — — — — — — 237
A lublini koncentrációs tábor — — — — — — — — 242
Auschwitzi koncentrációs tábor — — — — — — — 244

V.

Bizonyító anyagok és jelentések a védőőrizetes foglyokon végzett orvosi kísérletekről és az elmebetegek tervszerű megsemmisítéséről

„Aki felvette az SS-zubbonyt, eljegyezte magát az aljassággal" — — — — — — — — — — — — 275
Orvosi kísérletek a konszernek megbízásából — — — — 282
Embereken végzett biológiai kísérletek — — — — — 317
Az SS sterilizációs programja — — — — — — — — 343
Az SS, mint anatómiai kísérletek megrendelője és megvalósítója — — — — — — — — — — — 358
A nemzetiszocializmus „Euthanazia-programja" — — — 367

VI.

Dokumentumok és jelentések: hogyan zsákmányolták ki a német konszernek a foglyokat

Kényszermunka — — — — — — — — — — — 387
A konszernek megajándékozzák az SS-t — — — — — 401
I. G. Farben — — — — — — — — — — — 407
Krupp — — — — — — — — — — — — — 456

VII.

Dokumentumok és jelentések a megszállt területeken elkövetett bűncselekményekről

„Az emberiesség ellen a megszállt területeken elkövetett bűncselekmények" — — — — — — — — — 465
Rablás és fosztogatás Ausztriában — — — — — — — 485
A Lengyelországban elkövetett bűncselekmények — — — 491
Csehszlovákiában elkövetett bűntettek — — — — — — 518
Franciaországban elkövetett bűntettek — — — — — — 524
Hollandiában és Belgiumban elkövetett bűntettek — — — 537
Norvégiában elkövetett bűntettek — — — — — — — 540
Jugoszláviában elkövetett bűntettek — — — — — — 543
A Szovjetunió megszállt területein elkövetett bűntettek — 549
Közös nyilatkozat a német militarizmus és fasizmus megsemmisítéséről — — — — — — — — — — 563

VIII.

Az SS rehabilitálása és a nyugatnémet NATO-haderőbe való beillesztése

Az újra feltámasztott SS — — — — — — — — — 567
A német kiadás utószava — — — — — — — — — 607
Rövidítések — — — — — — — — — — — — 609

A
31822

A kiadásért felel a Zrínyi Katonai Kiadó parancsnoka
Felelős szerkesztő: Kerék Antal
A szövegét az eredetivel egybevetette: Vajda Gábor
A védőburkoló és kötésterv Görög Júlia munkája
Műszaki vezető: Olajos Tibor
Készült az MSZ 5601 sz. A szabvány szerint
Terjedelem: 38,5 ív + 1 db melléklet. Példányszám: 18 500
9—603906/1 — Zrínyi Nyomda, Budapest

AKCIÓBAN AZ SS

Ez a dokumentumkötet az SS bűnös tevékenységét tárja fel a bizonyítékok tükrében.

Eredeti kormányrendeletek és utasítások, letartóztatási parancsok és rendőri jelentések, őrszolgálati naplók és „orvosi" kísérleti jegyzőkönyvek, vizsgálati jegyzőkönyvek és tanúvallomások rideg stílusában bontakozik ki előttünk az SS tevékenységének egyszerre megrendítő és felháborító képe.

De a kötet jóval többet nyújt ennél.

Az SS tevékenységéről szóló dokumentumok tükrében maga a német fasizmus tárul elénk. Az okmányok során nyomon követhetjük, hogyan rendezkedik be a Hitler-diktatúra, hogyan indítja meg irtóhadjáratát, előbb a német kommunisták, majd más baloldali pártok és személyek, s az egész emberiség ellen. Láthatjuk, hogyan alakítja ki koncentrációs táborainak rendszerét, és rendezi be fokozatosan az emberek tömeges kizsákmányolására és tömeges megsemmisítésére. Megdöbbenve olvashatjuk az általuk kiirtandónak ítélt elemek megsemmisítésének méreteiről és módszereiről szóló adatokat. Felháborító fejezeteket találunk az „orvosi kísérletek" ürügyén folyó emberkínzásokról. De az is kiderül, hogyan válogatták ki és gázosították el a „gyógyíthatatlannak" tekintett elmebetegeket; mit javasoltak egyes náci vezetők az egyes táborokban tömegessé vált tbc-s fertőzés „megakadályozására", s milyen elképzeléseik voltak a különböző „nem teljes értékű" csecsemők sorsáról. Bizonyító erejű dokumentumokat találunk az SS-nek a különböző nagyipari vállalatokkal, így például az I. G. Farben-industrieval és a Krupp-konszernnel való „szoros" együttműködésére, és így tovább.

Külön fejezet foglalkozik az SS-tagok háború utáni tevékenységével, és rendkívül érdekes dokumentumokat közöl e gyilkos szervezet tagjainak rehabilitálását sürgető okmányok közül is.

Megrendítő, elgondolkoztató és hallatlanul aktuális olvasmány ez a könyv. Sok új, eddig ismeretlen dokumentummal bővíti ki a fasizmusról alkotott ismereteink körét.